מעריב
העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV
העורך הראשון ד"ר עזריאל קרליבך ז"ל
יום ו'
י"א תשרי תשל"ה
27.9.74
גליון 9187
שנה כ"ז

תרצע הדחת מנכ"ל החברה לישראל בישיבת־חירום בפאריס – היום

היו"ר מיכאל צור יידרש להסביר מדוע ולאיזו מטרה הוזרמו כספים לבנק „קרדיט" השווייצי, שד"ר טיבור רוזנבאום נמנה עם מנהליו ✶ ספיר: לא שוחחתי עם הסלבך

מנכ"ל „החברה לישראל", מר מיכאל צור, יידרש היום בישיבה של מועצת מנהלי החברה, שזומנה ב־החיפות בפאריס, לתת הס־ברים מדוע ולאיזו מטרה הופקדו סכומים ניכרים ב־כספי החברה בבנק „אינ־טרנשיונל קרדיט" בזעהה. לא מן הנמנע שתידון גם הבעיה להדיחו מתפקידו. (ראה מנבה בעמוד 14)

הישיבה זומנה על־ידי יו"ר החברה, הבארון רוטשילד. ישתתפו בה חברי מועצת ה־הנהלה מישראל וממדינות שו־נות באירופה. לפחות חלק מהם יטען, כי לא היתה סמ־כות בידי מר צור להפקיד סכומי כסף כה ניכרים בבנק השווייצי שד"ר טיבור רוזנ־באום, שהינו גם משקיע חשוב ב„חברה לישראל", הוא בעל מניות בו וממנהליו.

מכבר נמסר בידיעה קו־דמת ב„מעריב" שהפקדות של מוסדות הקשורים ל־ממשלה ישראל או לבנק הישראלי ב„אינטרנשיונל קרדיט" מסתכמות ביותר מ־30 מיליון דולאר. לפי ידיעה שהתקבלה מ־ (סוף בעמ' 2, טורים 4, 5, 6, 7)

בעקבות הצהרות פורד בעניין הנפט והכינוס בקמפ דייוויד

[...]רי חוץ ערביים דנים באפשרות [...]פסול את קיסינג'ר כמתווך במזה"ת

[...]ג'ר: „לא תהיה פעולה צבאית כלשהי כאמצעי להבטחת זרימת הנפט" ✶ ועדת הסנאט החליטה „למנוע העדפה ביחסי מסחר למדינה שהשתתפה בחרם הנפט נגד ארה"ב"

[...]ז פיליפ בן, סופר „מעריב" בארה"ב

[...]שרי חוץ ערביים, שקיימו התייע־[...]ו"ים ביום ד', חיוו את דעתם, כי [...]דיניות הלחץ של ארה"ב, להורדת [...]הנפט, יש לפסול את שליחות־[...] של ד"ר הנרי קיסינג'ר בסכסוך הישראלי־ערבי. הם טענו כי העולם הערבי כבר אינו יכול להסתמך על סיוע אמריקני להשגת נסיגתה של ישראל מן השטחים ולוויתורים אחרים.

אחדים מן השרים הרחיקו לכת וטענו שבמצב הנוכחי קרוב לוודאי שארה"ב אינה מעוניינת לכנס את ועידת ז'נ־[...] וזה. הם תבעו ריכוז המאמץ הערבי למניעת שיתוף־פעולה אירופי־אמריקני בעניין הנפט והצביעו על ההבטחה של צר־[...]פת שלא להצטרף לעמדה ה־אמריקנית.

נציגי עיראק ולוב טענו, ש־הערבים צריכים להדק מחדש את הקשרים עם בריה"מ ו־עם מדינות קומוניסטיות אח־רות.

הנושא הפלשתיני

בעניין הדיון על הנושא ה־פלשתיני בעצרת לא הגיעו ל־[...]

החלטה סופית לגבי נוסח הצ־עת־ההחלטה. הוחלט כי ב־שלב הראשון ירכזו את מא־מציהם במדינות המתפתחות של אסיה ואפריקה, הסובלות ממחירי הנפט הגבוהים יו־תר מכל. את אלו יש לשכ־נע לתמוך בעניין הערבי.

[(א.פ.) ועדת הכספים של הסנאט האמריקני אי־שרה אתמול הצעת תיקון לחוק שהבטע העדפות ב־יחסי הסחר בין ארה"ב לבין כל מדינה אשר השת־תתפה בחרם הנפט נגד ארה"ב בחורף אשתקד.

הצעת התיקון דומה ב־אופיה לתיקון שהציע ג'ק־סון לאותו חוק — לפיו יקבעו מבחינים מעמד של בחינה מועדפת בסחר עם ארה"ב כל עוד לא יאפ־שר ליהודים לעלות לישראל.

ההצעה אושרה בשלב זה רק על־ידי ועדה של הסנאט ועדיין טעונה אי־שור מליאת הסנאט הן (סוף בעמ' 2, טורים 4, 5, 6, 7)

יצחק נתנאל, בן 47 (מימין) ותנה בלסגר, בת 27, שני הישראלים שנעצרו שלשום ברומא והואשמו בהברחת יהלומים וכסבע זר. לדברי המשטרה, היא מצאה בחדרם של השנים בבית־מלון, יהלומים בשווי של מליון וחצי דולאר. (תצלום איי.פי רדיוטלגראפי)

2 ישראלים שנעצרו ברומא חשודים בחברות ברשת מבריחים בינלאומית

שני ישראלים, גבר ו־אשה, נעצרו ברומא ע"י משטרת אטליה. העצורים הם יצחק נתנאל, בן 47, ותנה בלסנר, אחות בת 27 — שניהם מתל־אביב.

משטרת רומא חושדת כי שני הישראלים, שנעצרו ב־רומא בערב יום הכיפורים כ־חשודים בהברחת יהלומים ו־אבני חן במיליונים, נמנים על רשת מבריחים בינלאו־מית, המתמחה בהברחת יה־לומים ואבנים יקרות.

דובר המשטרה מסר כי הם נעצרו לאחר חקירה שנמשכה חודש ימים ושמטרתה היתה לגלות כיצד השתתפו „הער־לם התחתון" האיטלקי משלל של מספר רב של מעשי שוד מזויין.

ברשותם של שני הישרא־לים שנעצרו בחדר מלונם ברומא נמצאו יהלומים, אבני חן, כסף מזומן וצ'יקים בשווי כולל של 1.5 מיליון דולר. בחיפוש שנערך בחדר נמצאו 400 קאראט של אבני יה־לום, ספירי, ברקת ואבני חן אחרות. לשני החשודים לא היו אישורי יבוא לאבנים יק־רות אלה.

כן נמצא בחדר פנקס־רשי־מות ובו שמותיהם של כמה מקשובי המוזרים באבני חן ברומא. החקירה העלתה שה־שנים הספיקו למכור במילאנו אבני חן בשווי של יותר מ־שלשה מיליון לירות ישרא־ליות.

בעת שנעצרו טענו נתנאל ובלסנר כי הם תיירים וכי האבנים שנמצאו ברשותם הם רכושם הפרטי. נתנאל אמר כי לפי מקצועו הוא יבואן ויצואן של אבני חן.

בטרם הגיעו לרומא ביקרו השנים במילאנו, אמסטרדם ובריסל. לדעת המשטרה הם ערכו מסעות תכופים בין אי־רופה והמזרח התיכון. הסברה היא שבמסעם האחרון, לפני המעצר, הגיעו למילאנו מ־הונג־קונג, שם קנו יהלומים מוברחים שהגיעו משוקי אמ־סטרדם ולונדון.

נסיך־נפט רוצה לרכוש „קן הנשרים" של היטלר

מאת מנחם אוברבאום סופר „מעריב" בוינה

שליט נסיכות הנפט עג־מאן — המולטן קאבוס — רוצה לרכוש מעון קיץ ב־אירופה. מעון שבו יוכל לנוח באוויר ההרים המב־ריא של אירופה, הרחוק מדאגות היומי.

מכל ההצעות מצאה אי־חת חן בעיניו: המלון „צוסטורקן" בברכטסגאד־ן, שהיה במלחמת העו־לם השניה „קן הנשרים" של היטלר.

ב„ימים הטובים", סול־קו בעליו של המלון והוא נהפך למטה של יוזמת הגיסטאפו, שאנשיה שמ־רו על שלום הפיהרר.

המלון שהוחזר בתום המלחמה לבעליו הרוס ל־גמרי. הוא שופץ וכיום עומדות לרשותו 25 מיטות לשרות הקהל.

✶

מהנהלת המלון נמסר לסופר „מעריב" כי המויב למכירתו נמצא בשלבים ההתחלתיים בלבד, וכי דבר לא נקבע עדיין.

אסאד בא למוסקווה לשיחות לא רשמיות

מאת סופר „מעריב" לענינים ערביים

נשיא סוריה, חאפז אסאד, הגיע אתמול למוסקווה ל־ביקור רשמי, בראש משל־חת רמת־דרג של מפלגת הבעת' בדרכו לביקור ב־צפון קוריאה.

מגיחים שהביקור המוסף של אסאד ינוצל, בין השאר, ל־דיון בהתפתחויה של סוריה לגבי החידוש ועידת ז'נווה וה־הארכת המנדט של כוח ה־הרום ברמת הגולן בנובמבר הקרוב, וכן בהפשרות היחסים בין קאהיר למוסקווה.

[...]יעת סוריה לנסיגות נוספות [...]דון מחר בין חאדם לקיסינג'ר

— הקדמה לסיורו של שר החוץ האמריקני במזה"ת, שיחל ב־8 באוקטובר ✶ תידון [...]אפשרות עקיפת „הודעת קאהיר" (על הכרה באש"פ) כדי למנוע קפאון באיזור

[...]מואל שגב, [...]„מעריב" בוושינגטון

[...] של סוריה ל־ [...]ישראליות נוספות [...]לן, מעמדו של [...] של האו"ם וכן [...] הודעות למש־[...]דן לבין ארגוני [...] בעקבות ההסכם [...] מצריים סוריה ל־[...] ידונו בשיחותיו של שר החוץ הסורי, עבדול חאלים חדאם עם מזכיר החוץ האמריקני ד"ר הנרי קיסינג'ר ופקידים אחרים ב־ממשל, ביומיים הקרובים ב־וואשינגטון.

שר החוץ הסורי עומד עתה בראש משלחת ארצו לאו"ם והוא יבוא לוואשינגטון מחר לשיחות של יומיים עם אנשי הסטייט־דפארטמנט. הוא יפ־גש עם סגן שר החוץ האמרי־קני מר ג'וזף סיסקו ועם מנ־הל מחלקת סרוע החוץ מר ג'ון סאוקר ואילו ביום א' יערוך ד"ר קיסינג'ר לכבודו סעודת עבודה, שבה יסוכמו הדיונים על השלב הבא של השיחות בין ישראל לבין מדינות ערב.

מקורות בוושינגטון אמרו כי השיחה עם חדאם, כמו השי־חות עם שר החוץ המצרי איס־מעיל פהמי ועם שר החוץ ה־ישראלי יגאל אלון — ישמשו הקדמה לסיורו של ד"ר קיסי־נג'ר במזרח התיכון. הסיור יחל ב־8 באוקטובר.

ההכרה באש"פ

מקורות אמריקניים אמרו, כי ד"ר קיסינג'ר מעוניין לברר עם חדאם את משמעות ההח־לטה האחרונה שהתקבלה ב־קאהיר ביחס למעמדם של אר־גוני המחבלים ושגררה הוד־עת תוספת על הקפאת המגעים להסדר. קיסינג'ר מעוניין ל־ברר אם אפשר למצוא דרך ל־עקוף את החלטת קאהיר, כדי למנוע קפאון במצב. ישראל כבר הודיעה שהיא לא תשב לשולחן אחד עם המחבלים ו־[...] (סוף בעמ' 2, טורים 4, 5, 6, 7)

[...]שכת הכוננות בגבול לבנון; [...]גלו עקבות של כמה מחבלים

[...]רובי־סער קאלאשניקוב, שני רימונים וכרוזים התובעים, בין היתר, את שחרורם של [...]בישוף קאפוצ'י והישראלי אודי אדיב ✶ מחסומים בכבישי הצפון וסריקות באיזור

[...] לבנון לשטחנו, שבוצע אור ליום ד' באיזור קיבוץ כלי־כיה, שבקרבת הגבול.

מצב הכוננות נמשך חרף ה־עובדה, שנוסף לגילוי פירצה בגדר הגבול, שדרכה עברו מ־לבנון לשטחנו כמה מחב־לים — נמצאה פירצה נוספת, שדרכה, לפי כל הסימנים, יצ־או המחבלים חזרה ללבנון.

אנשי הכוח של צה"ל גילו בפירצה אחת בגדר הגבול ב־איזור מלכיה עקבות של כמה אנשים שחדרו לשטחנו. החל בסריקות נרחבות, ובינ־תיים נמצאה הפירצה השניה, שדרכה הולכו מישראל ללב־נון עקבותיהם של כמה אנ־שים. העקבות בשתי הפרצות היו זהים, אך הסריקות בשטח נמשכו. כן הוכרז מצב כוננות בכל יישובי איזור מרום־ה־גליל. מאז יום ד' בבוקר מו־[...] בכבישים ברחבי האיזור, [...] (סוף בעמ' 2, טורים 4, 5, 6, 7)

עקבות זהים

משמר צה"ל בגיזרה שבין יפתח למלכיה הפתיע את ה־מחבלים, כנראה דקות אחדות אחרי שעברו את הגדר ופתח עליהם באש. בחסות החשיכה נמלטו המחבלים.

בבוקר יום ד' איתר סיור של צה"ל את מקום החדירה: גת־גלו שתי פרצות בגדר, מדרום לקיבוץ יפתח.

צפוי „קרב אבוד" למניעת קבלתו של אש"פ לאונסק"ו

עוד לפני שהחל המאבק הישראלי, ברור שיש רוב לערבים

מאת תמר גולן, סופרת „מעריב" בפאריס

המשלחת הישראלית ל־וועידה הכללית של אונסק"ו הנפתחת בפאריס ב־1 באוקטובר, עומדת לנהל מאבק־אבוד מראש למניעת קבלתו של אש"פ כארגון המוכר על־ידי גוף זה של או"ם.

חברי המשלחת הישראלית עדיין לא הגיעו לפאריס, אך העוסקים בנושא מודים כי זהו קרב אבוד. כבר עתה ברור כי יש רוב מוחלט ל־הצעה לקבל את אש"פ לשו־רות אונסק"ו על יסוד התקדים שנקבע בקשר לתנועות ה־שחרור האפריקניות.

בשעתו התקבלה במליאת אונסק"ו ההחלטה הקובעת כי תנועות השחרור המוכרות על־ידי „הארגון לאחדות אפרי־קה" יכולות לקבל בעורת או־טומאטי מעמד של „חברות בלוות". התהליך הפרו־ערבי הוא להוסיף עתה את אש"פ לפי המלצה הליגה הערבית.

הנשיא החדש של אונסק"ו והוא לראשונה בתולדות ה־ארגון, בן העולם השלישי, איש סנגאל. עובדה זו לא יהיה בה כדי להקל על מאב־קה של המשלחת הישראלית.

פיצוץ בעכו

בשכונת וולפסון בעכו נר־שמה בהלה הלילה אחר חצות, כתוצאה מהתפוצצות אדירה. בחקירת המשטרה הוברר, כי צעירים פוצצו חזיז כתוצאה מרעשה־קונדס. הצעי־רים נמלטו ולפי עצה סדם נפגע איש.

מתגבשת במפלגות נטיה להסכים להצעת רבין להצטרפות המפד"ל

ראש הממשלה הציע הצטרפות על בסיס קווי היסוד הקיימים והסמכת ועדת השרים לענייני גיור להכריע בענין צורת ההקפאה של רישום גרים

מאת מ. מסטרוני

ההצעה שהציע ראש־ה ממשלה למפד"ל להצטרף לממשלה על בסיס קווי היסוד הקיימים וכי ועדת השרים לענייני גיור (שבראשה עמדה הר־ב הזכי עד עתה) תחליט בענין צורת ההקפאה של רישום גרים, עוררה תקוות עד דעתן של המפד"ל, ל"ע והמע"ב.

ההצעה, שהעלתה הסבת בקווים כלליים על ידי ראש הממשלה, מר יצחק רבין, ב־פגישה עם ראשי מפ"ם, הולכת ומתגבשת, ואם יחודשו ראשי מפלגת העבודה את מגעיהם עם ראשי המפד"ל. מפ"ם ול"ע.

כשנשאל מזכיר מפ"ל, מר ברנשטיין, כיצד תגיב המפד"ל אם הצעה זו תוצג לה רשמית, אמר לי: „אני יכול מעליה לפי ההלכה בדי המפד"ל בשאלת הקפאת הגיורים. אם הצעה ההצעה תהיה עלינו לבדוק אם היא „מכוסה" על ידי ההלכה הברורה".

מר ברנשטיין הגיב גם על הודעתו של ח"כ ד"ר יצחק רפאל, כי הוא אינו שולל מזה־קה פרים הלאום מתנוה הד־ההות וכי הדבר יכול להיות נידון בועדת השרים לענייני גיור. „ההצעה איננה חדשה" טען. „היא מתגלגלת הרבה ש־נים. המפד"ל התנגדה לה ת־מיד. רפאל הדגיש כי זוהי דע־תו הפרטית. אני מבין שגם רפאל עצמו לא הבטיח לתמוך בהצעה זו, אלא רק אמר שאין לפסול כל הצעה שתובא לפני ועדת השרים לענייני גיור".

צעירי המפד"ל, הח"כ ז־בולה המר וח"כ ד"ר יהודה בן־מאיר, הגיבו בחרי־פות על הודעת רפאל. „ה־ההות הכללית הלאומית לחמה מאז ובתמיד נגד מ־חיקת פרים הלאום. בראש־נה בפני ההנהלה הנהלה תודה בין הזה ההבינות, מעט. „אם במפד"ל יש הרוצים להצטרף לממשלה בכל ה־מחיר, שיעשו כן, אבל לא ייתכן שבהזדמנות זו יוצ־עו מחיר בעל ערך דתי, דתי ולאומי במדרגה ראשונה".

חוגי מפ"ם ול"ע השמעו דעות חיוביות על ההצעה ה־הדשה, אך הוסבר כי היא ע־דיין לא גובשה ולא הועלתה רשמית. מפ"ם ול"ע בדעה, כי על המפד"ל להצטרף לממשלה על פי קווי היסוד הקיימים — נאמר לי. בוועדת השרים ל־ענייני גיור אפשר יהיה לדון בכל מכלול הבעיה של „מיהו יהודי" ואפשר יהיה לדון בכל ההצעות הנוגעות לעניין.

מעריב
1 צורה
לוח מס'
בעמודים:
37, 38, 39, 40, 41
מודעות דרושים
בעמודים:
5, 36, 42, 43-44
מודעות בידור
בעמודים:
28, 32, 33, 34
הדלקת נרות בעמוד 12

עקרת הביתו שימי לב!
תנובה שמחה להודיע על
מבצע הוזלה מיוחד
עכשיו תנו־עוף
במחיר
8.50 ל"י הק"ג
לצרכן
מודעת תנו־עוף ו־
בה מתכון מיוחד
לחג הסוכות ראו
ב„ימים ולילות"
עמוד 15
חג שמח
תנוּעוֹף
העוף הצעיר בעטיפת הכתומה

סטראו
15% הנחה!
ראה
עמוד 21

DAF
חדש
ב„ימים ולילות"
בדף 18

פתחנו סניף
בחיפה
והצפון
טל. 715015

הבעת תודה
לרפאל הלפרין
אנו חברי קבוץ כפר־מנחם מביעים את תודתנו והערכתנו הכנים למר רפאל הלפרין על הופעתו המשכנעת בה הפגין בפנינו את שיטות „הקאראטה המתומצת" שהוכנס ביזמתו לצה"ל כתורת־הגנה והתקפה.
בברכת חזק ואמץ
קיבוץ בפר־מנחם
„מלך ליום אחד"

רב־בריח
מנעול ביטחון נגד
פריצה
„מעוצב אחילים"
תורה 4 צדדים
חזק ובטוח
באולם 11 תולון
85 37 91
85 44 58

RCA
סוכנים מורשים לישראל
לשפופרות, מכפלאורים,
ליוזרים, מבשירי בקרה,
מיקרופונים וכד'.
כמו כן מכירה מהמלאי
העשיר והמפליא של טרנ־
זיסטורים, טיריסטורים,
מעגלים משולבים, ספרים
מקצועיים, שרותים כת־
קבצים, זוגי כבלון, קבלים
בגדים מדויקים וכוח, רי־
אוסטטים, מערכות להרכ־
בה לסטריאו, רמקולים של
פיוניר, פיליפס ואחרים.
עיר אביב
מכירה של
חברת רדיו ישראלית
ת"א, נחלת בנימין 18,
טלפון (03)50156 פתוח
8–16, ביום ו' 8–1

מזרוני ים
PALMA
מהמשובחים בעולם
במחירים נוחים
"קמפינג"
הגדולה בחנויות
הספורט
אלנבי 128 ת"א
ליד הדאר המרכזי
טל. 625775

[...]ופעי ספורט
[...] ה' 3.10.74
[...] 7.30 בערב
[...]ל הספורט,
[...]יהו, תל־אביב
[...]ת, התעמלות,
[...]סל, הצועה
[...]כתרת
[...]ספאי השנה
[...] מעריב
[...] עמוד 26

[...]גים!
[...]איות
[...]לות
[...]סי
[...]לוסיבים
[...]ידמן
[...]מות אופנה
[...] 128, ת"א
[...]שכת המכירה
[...]ות סוף העונה
[...]היטים
[...]יקניק ולים
[...] תיבלין
[...]דרך הנצחאות 55

[...]ה
[...]מחוק
[...]ה נחוק
[...]ה:
[...]ת קטנה
[...]ת וחסכון
AT 132
4100
335

صكنا من الاصل

ברז'נייב: הודעתי לפורד רצוננו בהמשך הדיטאנט

מנהיג ברה"מ, ליאוניד ברז'נייב, אמר אתמול, כי צורה שאינה משתמעת לשתי פנים: ברה"מ מעוניינת בהמשך אוירת הדיטאנט. ברז'נייב דיבר בעת חילופי ברכות בסעודה ממלכתית שערך למנהיג המפלגה הקומוניסטית ההונגרית, יאנוש קאדאר, בקרמל. היה זה הנאום חשוב הראשון, שברז'נייב נושא מאז נכנס הנשיא פורד לבית הלבן. הדברים נמסרו על־ידי סוכנות הידיעות הסובייטית טאס.

ברז'נייב אמר, כי כבר אישר בפני הנשיא פורד את רצונו של הקרמל להמשיך את התהליך של יחסים ידידותיים ומתפתחים בין ברית־המועצות לארה"ב.

„השינויים האחרונים במנהיגות של ארה"ב עוררו עניין מיוחד בעולם כולו", אמר ברז'נייב והוסיף: „אנו כמובן, איננו מתערבים בענייניה הפנימיים של ארה"ב, אבל יהיה זה משגה לחשוב, שאנו שווי־נפש למצבם והתפתחותם של יחסי שתי ארצותינו. אלה יחסים, שאנו מחשיבים מסיבות מובנות".

ברז'נייב חלק שבחים למאמצים הקונסטרוקטיביים ששתי המעצמות עשו בשנים האחרונות. הוא סיפר לאורחיו, כי העביר לידיעת הנשיא פורד, כי „אנו מצדדים בקיום הקשרים ובהעמקת האמון ההדדי ויחסי השכנות הטובים בין שתי ארצותינו".

סאדאת: לא הבטחתי לחוסיין שייצג את הפלשתינים בגדה

מאת שמואל שגב, כתב „מעריב" בוושינגטון

נשיא מצרים אנואר סאדאת אמר ביום ד' בראיון ברשת הטלוויזיה נ.ב.סי., כי מעולם לא הבטיח למלך חוסיין, שירדן תייצג את הפלשתינאים ביהודה ושומרון. כן אמר כי לדעתו, השטחים שיפונו על־ידי צה"ל בגדה המערבית וברצועת עזה, חייבים להיכלל במדינה פלשתינית עצמאית.

סאדאת אמר, כי המלך חוסיין פירש שלא כהלכה את ההודעה המשותפת שפורסמה ב־18 ביולי. כוונת ההודעה המשותפת היתה שחוסיין מייצג את הפלשתינאים במזרח ירדן בלבד ולא ביהודה ובשומרון. עוד אמר כי בלא פתרון של הבעיה הפלשתינאית אין סיכוי לפתרון הסכסוך הישראלי־ערבי וכי הסכמי שלום יחתמו עם ישראל רק לאחר שתיפתר הבעיה הפלשתינית.

*

להלן אמר כי בעת ביקורו בוואשינגטון בחודש נובמבר הוא מתכוון לבקש מהנשיא ג'ראלד פורד להעניק למצרים סיוע בשיעור 2.2 מיליארד דולאר, כגודל הסיוע שהוענק לישראל — ובפיצוי על הדלק שצרכה ישראל ממעיינות הנפט הכבושים בסיני.

בסוף אמר כי אין בדעתו להעניק לישראל ערובות כלשהן וכי למעשה מצרים זקוקה לערובות כאלה מארה"ב.

משקיפים אמרו בקשר לכך, כי הנשיא המצרי היה בלתי פעיל והוכיח כי יש פער בין מה שישראל רוצה בתמורה בעבור נסיגה נוספת בסיני או בשטחים אחרים לבין מה שמצרים מצפה ממנה.

שר החוץ של ארה"ב הנרי קיסינג'ר (מימין) ונשיא ארה"ב ג'ראלד פורד (משמאל), משוחחים עם רעייתו של נשיא איטליה, מר ג'ובאני לאונה, בסעודה בבית הלבן. (תצלום: איי.פי. רדיוטלגראפי)

תידרון הדחת יו"ר החברה לישראל

(סוף מעמוד 1)

ז'נבה מתוכים המקורבים לד"ר רוזנבאום, הוא הזר לשם מפרנקפורט, מדיונים עם ראשי ה„הסישה לנדסבנק" על הזרמת כספים לבנק „אינטרנשיונל קרדיט".

היום ייצא כנראה לישיבת מועצת המנהלים של „החברה לישראל" בפאריס.

בהמשך לידיעות שנפוצו בחוץ לארץ שה„הסישה לנדסבנק", שחידש את הזרמת הכספים ל„אינטרנשיונל קרדיט", נמסר, כי הבנק של הסן רוצה לקבל את השליטה בבנק השווייצי, ושד"ר רוזנבאום ימכור את חלקו וכן שבנק האיגודים המקצועיים במערב גרמניה, בראשות ד"ר הלסבך (שיש לו קשרים הדוקים עם „בנק הפועלים" הישראלי) שותף אף הוא בסיוע לבנק השווייצי.

נמסר כאילו יו"ר ההסתדרות, מר פנחס ספיר, ניהל שיחה טלפונית עם ד"ר הלסבך. בתשובה על שאלה סופר „מעריב" אמר מר ספיר, כי לא שוחח טלפונית עם הד"ר הלסבך, „אך אילו התבקשתי לעשות זאת, כדי לסייע לד"ר רוזנבאום, הייתי עושה זאת ברצון".

שרי חוץ ערביים דנים באפשרות

(סוף מעמוד 1)

אישור מליאת בית־הנבחרים האמריקני. אחר־כך צריך לאשרה גם נשיא ארה"ב ג'ראלד פורד. אם תעמוד את כל השלבים הללו יהיה זה הצעד המעשי הראשון שנוקטת ארה"ב כדי להתגונן מפני חרם נפט נוסף נגדה.]

מכוונת לאיים על הערבים בלוחמה כלכלית או בפעולה צבאית, אלא לשכנע את מדינות הנפט, שאם ימשיכו להתנהג כקארטל (קיום מחירים גבוהים ויצור נמוך), ייאלצו המדינות המייבאות להתארגן נגדן.

דיווחים מדאיגים

ההתארגנות נחוצה דחופה, בשל הדיווחים המדאיגים מכל מדינות המערב, כי המשבר הכלכלי החמור, שכבר עומד בשער, יהיה חמור עוד יותר, אם תימשך עליית מחירי הנפט.

כינוס קמפ דייויד

בינתיים הסתבר, כי הפגישה היעודה לשבת בקמפ־דייויד, בהשתתפותם של שרי־החוץ והאוצר של ארבע המעצמות המערביות ויפאן, אינה

פיסגה כלכלית

יועצו הכלכלי של הנשיא פורד, מר אלן גרינספאן, אמר אתמול, כי האינפלאציה בארה"ב תימשך 18 חודשים או שלוש שנים נוספות. מציינים כי הפיסגה הכלכלית שתתכנס היום, לייעץ לנשיא פורד, תגיע למסקנה, שאם לא יופחתו בקרוב מחירי הנפט, תיכנס ארה"ב לתקופה של שפל כלכלי חמור.

מר שלזינג'ר אמר דברים אלה במסיבת־עתונאים בוואשינגטון ביום ד'. המסיבה נערכה על רקע התגובות הנזעמות שהושמעו בימים האחרונים בעולם הערבי, בעקבות נאומיהם של הנשיא פורד ושר־החוץ ד"ר קיסינג'ר, אשר התפרשו כ„איומים" כלפי הערבים.

„לא פעולה צבאית"

(עי"ר, יופי"ע ועי"צ) — שר־ההגנה האמריקני, מר ג'יימס שלזינג'ר, הוציא מכלל אפשרות פעולה צבאית כלשהי נגד ארצות־ערב, כאמצעי להבטחת זרימתו התקינה של הדלק ובלימת ההפלאה המסחרית של מחיריו.

הסנאטור האמריקני פראנק צ'רץ', הציע שארה"ב תפסיק את כל סיוע־החוץ למדינות מייצאות־נפט המסרבות להוריד את המחירים.

צרפת מקצצת

צרפת הודיעה ביום ד', כי היא החליטה לקצץ יבוא־הנפט שלה, כדי להתייצב מול מה שהוגדר על־ידי הנשיא ז'יסקאר־דאסטן כ„עידן החדש של אנרגיה יקרה ונדירה".

בקאנברה הזהיר השאה של איראן, כי ארצו תהיה מוכנה להוריד את מחירי הנפט, בתנאי שתהיה הורדה דומה גם במחירי המצרכים האחרים.

בון דחתה החלטת „השוק" להעלות מחירי מוצרי החקלאות

מאת א. תום, סופר „מעריב" בבון

גרמניה המערבית סירבה למלא החלטה של הקהיליה האירופית להעלות המחירים המובטחים למוצרי חקלאות ב־5 אחוזים.

ההחלטה נתקבלה לפני כשבוע בכנס שרי החוץ של השוק המשותף, אולם הגרמנים הודיעו כי כל עוד ימצאו מדינות התומכות בצורה בלתי חוקית בחקלאיהן, לא יסכימו למלא אחר ההחלטה.

המימון הגרמני מבוסס על תקנות אמנת־רומא, המסדירה יחס של שוויון ותחרות הוגנת בין חברות השוק. תשלום סובסידיות סמויות או עקיפות לחקלאים מתפרש בבון כפגיעה באמנה.

ההתנגדות הגרמנית מבטלת למעשה את עיסקת החבילה שהושגה בבריסל והיא כבר עוררה תגובות נזעמות מצד צרפת, בריטניה והולנד. מקורות גרמניים הסבירו שהסיבה העיקרית להחלטת בון היא הידיעה כי צרפת מתכוונת לפרסם מחר תקנות חדשות למתן סיוע לחקלאים הצרפתיים.

זו הפעם הראשונה שבון נוקטת ביטוי לכוחה הכלכלי החדש באירופה. עד כה היתה זו תמיד צרפת שהפכה ללעג החלטות של הקהיליה כל אימת שהחלטה זו או אחרת לא תאמה את האינטרס הצרפתי הצר.

נדלצ'י קולב, מבולגריה, הרים טלטול 185 ק"ג בגביעות העולם ה־28 בהרמת משקולות הנערכת במאנילה, שבפיליפינים. הוא זכה במקום ראשון במשקל בינוני. (תצלום: איי.פי. רדיוטלגראפי)

קרייסקי: ידידות לערבים — לא על חשבון ישראל

מאת מ. אופרבאום, סופר „מעריב" בווינה

אוסטריה מעוניינת לקשור קשרים פעילים עם מדינות ערביות, בתנאי שהדבר לא יפגע בישראל ובקיומה — אמר קאנצלר אוסטריה, הד"ר ברונו קרייסקי, בראיון לעתון הלבנוני „אל ביירוק", שהתפרסם אתמול.

„אם תימצא מדינה במצב מלחמה עם מדינה אחרת, יתקררו באופן אוטומאטי יחסי אוסטריה עמה", אמר קרייסקי. הקאנצלר אמר, כי היחסים עם מדינות ערב לא יהיו בשום פנים ואופן על חשבון ישראל, עמה תוסיף אוסטריה לקיים יחסים טובים כבעבר. „כך תופסת אוסטריה את המושג ,מדיניות נייטראלית'" — אמר הקאנצלר.

קרייסקי רמז, כי יהיה מוכן לעזור בקירוב העמדות בסכסוך במזרח־התיכון, במטרה להביא לשלום צודק. כסוציאליסט רואה הוא חובה לעצמו לשכנע את כל הסוציאליסטים לנהל מדיניות פתוחה כלפי מדינות ערב ובכך להגיע למצב של החלפת דעות ולהבנה גדולה יותר מבעבר עם מדינות אלה.

* התערבות צבאית נגד כל מדינה ערבית המפיקה נפט, תביא ל„שפל כלכלי בקנה מידה עולמי ותחיש את הקץ של הציוויליזאציה העולמית" — אמר ביום ג' שר־הנפט של סעודיה, זאכי אל־יאמאני.

במשכת הכוננות בגבול לבנון

(סוף מעמוד 1)

התושבים בכמה מן היישובים בצפון שלא לצאת לעבודותיהם בסביבה או מחוצה לה.

החיילים, שאיבטחו מחסומים אלה, מנעו תחילה כניסת רכב וכן נאסרה יציאת רכב מיישובים אלה. אוטובוסים, שיצאו בערב יום הכיפורים, בשעות הבוקר המוקדמות, ליישובי כרם־הגליל, נעצרו במחסומים ונצטוו לחזור. מאוחר יותר הותרה הנסיעה בכבישים אלה, אך בליווית רכב אבטחה צבאי.

■ קלשניקוב וכרוזים

סמוך לפירצה השניה, שנתגלתה בגדר הגבול, שדרכה יצאו המחבלים משטחנו, נתגלו בין היתר, רובה „קלשניקוב" ומחסניות, שני רימונים, מזון, חלקי לבוש (ששימשו כנראה את המחבלים ככפפות לצורך פריצת הגדר הדוקרנית), גרזן, מיגזרי־תיל וכרוזים של „אל פתח".

הכרוזים, בגודל של גליון־פוליו, היו מודפסים במכונת־כתיבה בעברית, ערבית ואנגלית, וממנו מסתבר, כי המחבלים התכוונו ללכוד בשטחנו מספר גדול של בני־ערובה.

מנוסח הכרוזים עולה, כי המחבלים התכוונו לנהל מו"מ לשיחרורם של בני־ערובה — תמורת שיחרור מן הכלא הישראלי של 12 אנשים: הארכיבישוף היהי קאפוצ'י, הילאריון קאפוצ'י, העומד עתה לדין בירושלים, אחרי אחים, מי שהיה ראש הריגול היהודי־ערבית, שנתפסה בצפון לפני כשנתיים המרצה עתה עונש מאסר, ועוד 10 כ„אחים הציונים הי־להאה אצלבם". בכרוז נתבקשו השלטונות הישראליים לנהל אתם את המו"מ באמצעות „שגרירי צרפת וההאמריקאן ביירות", והמחבלים המשוחררים יועברו מישראל לדמשק או לקאהיר.

■ חדירה ללבנון

במהלך הסריקות אחר המחבלים הדד כוח של צה"ל אתמול בבוקר לכפר הלבנוני בלידא, שבגיזרה המרכזית של הגבול, סמוך למקום החדירה וגילוי שתי הפרצות. בכפר זה, המרוחק כ־700 מטרים בלבד מהגבול, נערכו סריקות אחר מחבלים ונשק, אך לא בוצעו מעצרים. הסריקה, שנמשכה כשעה, נסתיימה ללא נפגעים בצידנו.

אמש וכן בליל „כל נדרי" ואור ליום ד', נשמעו בשטחנו הדי ירי ארטילרי לסירוגין כמעט לכל אורכו של הגבול עם לבנון. כן נראו לכל אורך הגבול נורי־תאורה, שכוחותינו הפריחו מדי פעם, במשך כל שעות הלילה.

כתוצאה ממצב הכוננות, שערר ביום הכיפורים באיזור עקב גילוי החדירה, הוצבו משמרות מתוגברים של המשטרה, הג"א והמשמר האזרחי ליד מרבית בתי־הכנסת באיזור. המתפללים, שרבים מהם ידעו על אודות החדירה והכוננות, הופיעו במועדיהם לבתי־הכנסת, חלקם הגדול בלבוש אזרחי. בישובים רבים היו בתי הכנסת צרים מלהכיל את מספר המתפללים הרב, ובכמה מקומות אף נאלצו לארגן מניינים נוספים בבנייני ציבור, כמו בתי־ספר, מועדונים וכדומה.

בכביש הצפון לא היתה אתמול תנועה של כלי רכב אזרחיים, אך בניגוד לשנים קודמות היתה בהם הפעם תנועה ערה של כלי רכב של זרועות הביטחון.

ביום ד', כפי שהודיע דובר צה"ל, תקפו מטוסי חיל־האוויר בשעה לפני הצהריים מטרות מחבלים ב„פתח־לאנד". כל מטוסינו חזרו בשלום.

התקיפה החלה סמוך לשעה 10.30 ונמשכה לסירוגין הצלחה.

מטוסי חיל־האוויר הפציצו בזהירות ובהרכסה באיזור פיתעי ליד הכפר מורעת בית־גאמיל, 15 ק"מ צפונית להר דב. מקומות אלה השייכים כבסיסים וכמחסנים של מחבלים, הפריצים בותהם לבינו. באיזור הקיבוצים דן ודפנה וכן הבניאס נראו היטב הכוכים, הנוללים לעבר בכרוזה. כן נראו תימרות עשן כבאבכים מלבים.

תביעות סוריה לנסיגות נוספות

(סוף מעמוד 1)

עתה גם החליט חוסיין להקפיא את פעילותו באותה סיבה.

מעמד כוח או"ם

נושא אחר שיעמוד לדיון הוא מעמדו של כוח החירום של האו"ם. מצרים כבר הודיעה לארה"ב, שיש בדעתה להאריך את תוקף כהונתו של כוח החירום בסיני וד"ר קיסינג'ר מעוניין לקבל הסכמה דומה גם מצד סוריה. אולם במגעים דיפלומטיים הודיעו הסורים, כי הם עומדים על נסיגות ישראליות נוספות ברמת הגולן וכי לא יסתפקו ב„הזר זה" בסיני.

בשלב זה לפחות אין האמריקנים מאמינים, כי אפשר להתקדם ברמת הגולן ולדברי מקורות בוואשינגטון, מתכוון ד"ר קיסינג'ר לנסות ולשכנע את שר החוץ הסורי להמתין עד להזזה נוספת בשיחות בין ישראל ומצרים או בין ישראל לבין ירדן.

שירטוט מפות

והאמריקנים שואבים עידוד מן המגמה הקיימת [illegible] בישראל לשרטט מפות ולגבש עמדה ברורה ביחס לגבולות הקבע של ישראל הם אמורים להשתמש בנימוק זה כדי לשכנע את הסורים, שאכן פני ישראל להתקדמות לקראת שלום ולא להקפאת המצב הקיים. אולם ברור כי ביקורו של חדאם בוואשינגטון ישמש רק מסגרת לבירור בין הצדדים בעוד שהעמדה הסורית הסופית תיקבע בשיחתו של ד"ר קיסינג'ר עם הנשיא חאפז אסד בדמשק ב־10 באוקטובר.

בהתאם לנתונים שנודעו בוואשינגטון, ייצא ד"ר קיסינג'ר למסעו ב־8 באוקטובר. תחנתו הראשונה תהיה קאהיר, שם הוא ישהה יומיים. אחר כך הוא ייצא לדמשק. ב־11 באוקטובר יגיע לשיחות עם המלך חוסיין ברבת־עמון ואילו לירושלים הוא יגיע במוצאי־שבת ה־12 באוקטובר.

שיחתו של עבדול חאלים חדאם עם מנהל מחלקת הסיוע בסטייט־דפרטמנט ג'ון פארקר נועדה לברר את סיכויה של דמשק לקבל סכומי סיוע ניכרים לשיקום הכפרים ברמת הגולן. בכשלה ארה"ב כללה בתקציב סיוע חוץ סך 100 מיליון דולאר, שחלק מהם אפשר לנצל לצורכי שיקום רמת־הגולן, אולם לפי שעה לא איפשר הקונגרס את הקצבת הכסף ועל כן שיחותיו של חדאם בוואשינגטון ישאו אופי אקדמי בעיקרו. הממשל מבקש עתה כאמצעים ניכרים כדי להבטיח את איפור העתק.

השר הלבנוני נעלב והאיטלקים - מתנצלים

משרד החוץ האיטלקי שלח אתמול התנצלות לשר המשפטים הלבנוני על שנחקר ב„יחס נוקשה" בהגיעו לנמל התעופה של רומא.

השר, קמוּם אל חליל, הגיע לרומא לביקור פרטי. מאחר שלא נמסרה על כך הודעה רשמית לממשלת איטליה, אולצו השר לעבור את הבדיקות הנוהגות בנמל התעופה, דבר שפגע בכבודו ועורר את חמתו.

„אילו ידענו על בואו" — אמרו האיטלקים — „היה זוכה בקבלת הפנים הראויה לנציג של מדינה ידידותית". (אי.פי.)

כספי נפט מושקעים בהגברת פעילות מיסיונרית מוסלמית

מאת מ. אברבאום, סופר „מעריב" בווינה

המדינות הערביות המפיקות נפט משקיעות עתה סכומים גדולים בפעולה מיסיונרית מוסלמית — מוסר העתון הוינאי „די־פרסה" מקאהיר.

כתב העתון מצטט דברים של מנהל מחלקת „המיסיון העולמי" ליד „המועצה האקומנית של הכנסיות" בז'נבה ומספר כי העושר הגדול ההולך של מדינות הנפט הערביות גורם להגברת הפעילות המיסיונרית המוסלמית בעולם.

הדבר בולט במיוחד באסיה ובאפריקה, שם גדל מספר המיסיונרים המוסלמים בשנתיים האחרונות בקצב חסר תקדים.

בקשר לפעילות זו זוכה עתה בעניין רב בנק הנושא את השם „בנק הפיתוח המוסלמי", העומד להתחיל לפעול בתחילת השנה הבאה. נאמן למסורת האיסלם לא יגבה הבנק ריבית. מייסדיו קבעו כי הבנק ילווה כספים לא רק למדינות ידידותיות, אלא יתמוך גם בפעילות דתית מיסיונרית. הון היסוד של הבנק יהיה 2 מיליארד דולאר ובראשו הוא האחראי ממשלת מאלזיה לשעבר, טונקו עבד אל רחמן. המשקיעים הראשיים בבנק יהיו סעודיה, כוויית ולוב ובמידה פחותה יותר אלג'יריה, מארוקו ומצרים.

גולדמן נפגש לשיחה עם טיטו בבלגראד

נשיא יוגוסלוויה, מרשל טיטו, קיבל ביום ג' לשיחה את נשיא הקונגרס היהודי העולמי, ד"ר נחום גולדמן — הודיעה סוכנות הידיעות היוגוסלווית „טאנְיוג".

בהודעת הסוכנות נאמר, כי השיחות הוקדשו ל„בעיות אקטואליות" הנוגעות במצב במזרח התיכון.

לפני כן נתקבל ד"ר גולדמן בבוקארשט על־ידי נשיא רומניה, ניקולאי צ'אושסקו. (עי"צ)

משפחת בורמן מסרבת לקבל שרידי הגוף שזוהו כשל

משפחתו של מרטין בורמן, מי שהיה סגנו של היטלר, מסרבת בכל תוקף לקבל לידיה את הגולגולת והעצמות, שזוהו כשל בורמן — זאת מוסר פקיד במשרד המשפטים המערב־גרמני בבון.

הפקיד ציין, כי באין תובע לעצמות הן יועברו לפרנקפורט, שם יישמרו עד הודעה חדשה. מבחינה חוקית סבורה ממשלת גרמניה כי בידיה עתה זיהוי מוחלט של עצמות של מי שהיה סגנו של היטלר, שאיבד עצמו לדעת ב־2 במאי 1945, אחרי שהרוסים פרצו דרך קו ההגנה האחרון בבירה הגרמנית הנצורה. (אי.פי.)

„אינטרפול": לא נוכל לטפל בחטיפות מסוימים

מקורות של ארגון המשטרה הבינלאומית „אינטרפול", אמרו ביום ד' כי ועידה, שארגון זה מקיים כעת בקאן שבצרפת, הגיעה שוב למסקנה, כי אין בכוחו של הארגון להלחם נגד חטיפות מסוימים.

אין אפשרות לגבש מדיניות מתאימה, בגלל שיקולים פוליטיים — אמרו המקורות.

„אינטרפול" יכול להמליץ על צעדים, אולם המדינות הנוגעות בעניין בצורה הנקוטה ביותר עלולות להתעלם מההמלצות הללו — אמרו המקורות.

תחת זאת, הסתפק „אינטרפול" באישור החלטה המגנה מעשים של שוד אוירי הממליצה על צעדים ושיפור אמצעי הבטחון בנמלי התעופה.

משקיפים של האו"ם, הליגה הערבית וכמה חברות התעופה בינלאומיות, השתתפו בוועידה.

הנציגים הסכימו, בסופו של דבר, לדון בבעיה בצורה יסודית יותר בחודש הבא במרכז „אינטרפול", הסמוך לפאריס. (עי"ר)

מחבלים נכנסו לקרב עם כוחות הצבא הירדני

יחידת מחבלים פלשתינים ניהלה מספר קרבות עזים עם כוחות צבא ירדניים, לאחר ששבה מפשיטה על ישוב ישראלי דרומית לים המלח — מסר אתמול הרדיו כטעם ארגוני החבלה בדמשק.

הדובר אמר כי הקרב התחולל ביום ד' בבוקר, כאשר כוחות ירדניים ניסו לכתר את היחידה, שהמטירה אש מרגמות על נאות הכיכר אור ליום ד'. נערכו מספר קרבות עזים, אולם המחבלים הצליחו לפרוץ את טבעת הכיתור הירדנית וחזרו בשלום לבסיסיהם — אמר הדובר.

הדובר הוסיף, כי המחבלים פגעו כמה פגיעות ישירות בנאות הכיכר וגרמו נזק לבתי חרושת ולבניינים אחרים במקום. נראו להבות אש במקום ועשן הוסיף להיתמר זמן רב. (יופי"ע, עי"ר ועי"צ)

חוששים מנסיון לחטוף ילדי רוברט קנדי

שר האוצר האמריקני, וויליאם סיימון, הורה בחודש שעבר על הצבת משמר של השירות החשאי להגנה, שלושה של ילדי הסנאטור המנוח רוברט קנדי, מחשש האפשרות שייעשה נסיון לחוטפם — גילה אתמול דובר משרד האוצר בוושינגטון.

נודע, כי ההוראה ניתנה ישירות על ידי סיימון. השירות החשאי כפוף למשרד האוצר.

סוכני השירות החשאי נשלחו לבוסטון ב־14 בספטמבר, אך לא נודע מה אופי האיום נגד ילדי קנדי המנוח. (יופי"ע)

שמגר מבקש שבג"צ ידחה הבירור במס הכנסה של טייסי „אל על"

היועץ המשפטי לממשלה, עו"ד מאיר שמגר, פנה בעתירה לבית המשפט הגבוה לצדק לדחות את הבירור בעניין ניכויי מס הכנסה ממשכורות טייסי „אל על", לפי עתירה שהגיש ח"כ עקיבא נוף.

בפנייתו לבית המשפט מציין היועץ המשפטי כי עניין הניכוי הקטן של מס במשכורות הטייסים נמשך מאז קום המדינה, הנודע בכך שהיו אז טייסים זרים ומשכורות שולמו במטבע חוץ. לכן סבור היועץ המשפטי כי אין מקום לדיון דחוף בעתירתו של ח"כ נוף וניתן לדחות את הדיון למספר חודשים.

בפרק זמן זה יעסוק צוות בין־משרדי מיוחד (בהרכב סגן הממונה על הכנסות המדינה ד"ר בן עמי צוקרמן, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה ד"ר מיכאל חשין, וסגן נציב מס הכנסה, מר אפרים דובנוב) בשאלה כיצד לבסס את תשלום מס ההכנסה לטייסי „אל על" בלי שהדבר יהיה מנוגד לחוק.

מבצע חגים מיוחד
ציפוי להגה - חינם!
הענק למכוניתך איכות וחן באמצעות „ציפויי חן"
ציפויים למושבי רכב
מבד מגבת סטרץ'
ותיהנה גם מציפוי להגה חינם
המונע התחממות ההגה וסופג את זיעת כף ידך
מכירה ישירה מהיצרן לצרכן במחיר מוזל
* ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך
* ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך — אידיאלי לאקלים החם של הארץ
* ציפויי חן נצבע בצבעים יציבים ומרהיבים
* ציפויי חן מלווה בתעודת אחריות
„לאיכות וחן — אין כציפויי חן"
המכירה הקמעונאית תערך במחסן המפעל
תל־אביב, נצ'תל אטלנטיק,
רח' מלון |קודם רח' מרכז מסחרי| 61
(5 בניינים מזרחה מרח' העליה 21), בימים א'—ה'
בין השעות 9.00—19.00 — בימי שישי עד 13.00

מעריב
העורך: שלום רוזנפלד
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ
תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב", רח' קרליבך 2 (מיקוד: 67132) ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 65123), טלפון 621994.
ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד: 94581), טל. 221151, הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33104), טלפון 666468, 669020. הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254, 660052.

זית העממית' של ד"ר ג'ורג' חבש ישה מן הוועד־הפועל של אש"ף

שארה בינתיים חברה במוסדות האחרים של ארגון־הגג של המחבלים ✶ זועמת על זות יאסר ערפאת ב"פגישה המשולשת" בקאהיר ✶ מאשימה אותו ב"שיתוף־פעולה עם האימפריאליזם" ✶ ערפאת מואשם במגעים חשודים עם נציגים אמריקניים

...ברנות, סופר לענייני ערביים ... העממית לשח־ ...ין" פרשה את־ ...ועד הפועל של ...שחרור פלשתין" ...גג של ארגוני "החזית" האשי־ ...הנת הארגון, כי יאסר ערפאת, העקרונית ה־ ...ו"שיתוף פעו־ ... עם האימפריא־ ...

...הר", דובר "ה־ ...ע אמש על ה־ ...יבת עתונאים ב־ ...ציין, עם זאת, ...פרש רק מן ה־ ...של הארגון (ה־ ...הגוף המבצע). בינתיים כחבר ...אחרים של הא־ ...מועצה הלאומית" ...בגין פרלמנט) ו־ ... עממיים וועדות ... מתנות הפליטים.

...ת — "בוגדי"

...החזית", בהנהגתו ...ד"ר חבש, מן ה־ ...של אש"ף, היתה ...רונה בתקופתיה ...ד" על הנהגת ...אותו של ערפאת ...ג, כאשר דובריה ...יאסר ערפאת ב־ ...ל השתתפות נצי־ ...המשולשת" ב־

..."החזית העמ־ ...הנהגת אש"ף, ב־ ..."אל־פתח", יא־ ... — על רקע ה־ ...זות את מדיניו־ ...בלים לקראת ה־ ...של מגעים להסדר ...ון — נסתמן ל־ ...קצר לאחר תום ...הכיפורים.

...ילת ז'נווה

...העמידה עצמה ב־ ...ה זו, "ראדיקאלי־ ...המחבלים, שהבי־ ...לכל טיעם מדי־ ...ל ומשום כך של־ ...ע את השתתפות ...מ בוועידת ז'נווה. ...תגבש והתנגד גם ...שלה גולה ולבינון ...החזית רק בחלק ...", בטענה, כי ה־ ...ינה, שתהיה ב־ ...בר גרורה ונכנעת ...בש טען, כי ה־ ...ת הוא לחתור ל־ ...צות הציונית" ב־ ...בק המזויין" ול־ ...נה "דימוקראטית ...ל חורבותיה של

...ור תמכו גם שני ...ה ראדיקאליים א־ ...זית העממית — ...כללית" של אח־ ...ו"חזית השיחרור ...פרו־עיראקית, ש־ ...זנים היו במסגרת ...זית הסירוב", ש־ ...נגדות למהלכיו של

הנה המתון...

...טנים האחרים הד־ ...", כי הם נשארים ...מסגרת הוועד ה־ ...אש"ף, אולם "שו־ ...מדיניותם" מחדש. ...יתי העממית — ...כללית" אמר אמש, ...ספוס מכך, שאר־ ...רצון" ממדיניותה ...הארגון, אולם ...למד", כאמור, ב־ ...ונו.

...ונה ה"ראדיקאלי־ ...אל־פתח", בראשות ...ראש המחנה ה־ ...חנה זה תמך ב־

אחמד ימאני, המכונה "אבו מאהר", שהוצג כדובר "החזית העממית לשחרור פלשתין", הודיע אתמול בבירות בשם התנועה על פרישתה מה"ארגון לשחרור פלשתין" בשל "נטיותיו הפרו־אמריקניות הבוגדניות". (תצלום: איי.פי. רדיו־טלגראפי)

השתתפות המחבלים בז'נווה ובהקמת מדינה פלשתינית ב־ יהודה ושומרון ב"צעד טאק־ טי" וכבסיס להמשך המאבק לחיסולה של ישראל.

● מחלוקת האיומים

חילוקי הדעות החריפים בין שני המחנות כללו, בין השאר, גם איומים מצד ה־ ארגוני הרדיקאליים לנקוט פעולה נגד כל ארגון מחב־ לים, שיסכים להשתתף ב־ ז'נווה. איומים אלה גרמו ל־ דחיות מרובות בכינוס "ה־ מועצה הלאומית" בקאהיר, אולם הפילוג לא יצא אל הפועל כאשר ערפאת חתר למניעת קבלתן של החלטות חד־משמעיות, העומדות בני־ גוד לעמדת המחנה הרדיקאלי. אלא שבינתיים הופעל על ערפאת לחץ כבד מצד הסובייטים ומצד המצרים לנ־ קוט מדיניות ברורה יותר ב־ שאלת השתתפות המחבלים ב־ ז'נווה. משום כך, חתמו נצי־ גיו, בין השאר, גם על ה־ הודעה המשותפת, יחד עם שרי החוץ של מצרים וסוריה. בהודעה זו נאמר במפורש, כי המחבלים מוכנים להקים "שלטון לאומי" בכל חלק של פלשתין, שישוחרר בין בדרך של מאבק מזויין ובין בדרך של הסדר מדיני.

פיסקה זו בהודעה המשות־ פת עוררה את זעמה של "ה־ חזית העממית" זו תקפה, כ־ אמור, את יאסר ערפאת והא־ שימה אותו בבגידה והתכח־ שות למצע הארגון.

● "מגעים חשודים"

במסיבת העתונאים שכינס אתמול כדי להסביר את פרי־ שתה ההפגנתית של "החזית", האשים "אבו מאהר" את הנ־ הגת הארגון — קרי: ער־ פאת — במגעים חשודים עם האמריקנים, "שהעם הפלשתיני לא ידוע עליהם דבר". לדב־ ריו, התברר מעל לכל ספק, שמגעים כאלה אכן התנהלו, כתוך דו־שיח בין הנשיא אסד לבין פקיד אמריקני בכיר, שאישר את הדברים באוזני ה־ נשיא הסורי.

דובר "החזית" האשים עוד את הנהגת אש"ף, כי הארגון נהפך למעשה ל"משרתם של משטרים קפיטאליסטיים ו־ ריאקציוניים" וכי אף הביע נכונות לשאת־ולתת עם המלך חוסיין.

● אש"ף מביע צער

הוועד־הפועל של אש"ף פירסם אמש הודעה, המביעה צער על פרישת "החזית" מן הוועד־הפועל ותקווה, כי תח־ זור בה מן ההחלטה.

ל"חזית העממית" יש מקום אחד בוועד־הפועל של אש"ף בן 14 המקומות ולכל אחד מ־ שני הארגונים, המהווים יחד עמה את "חזית הסירוב", יש מקום אחד. משום כך אין ל־ פרישת "החזית", בשלב זה, משקל לגבי ערעור מעמדו של ערפאת בתוך צמרת הוועד־ הפועל, אולם אין ספק, ש־ הפרישה מפחיתה ממשקלו כ־ מייצג כל המחבלים, במיוחד אם יצטרפו אליה מאוחר יותר גם שני הארגונים האחרים.

פרישתה של "החזית" מס־ רה, לכאורה, מכשול בדרכו של ערפאת להקים ממשלה פלשתינית גולה. אתמול הצריך "אל־נהאר" הלבנוני, כי הקמת ממשלה כזו צפויה לאחר ועי־ דת הפיסגה הערבית, שתהיה ברבאט ב־26 באוקטובר, ו־ קבלת החלטה בצמרת הכללית של הארים, שתהיה תואמת את שאיפות הפלשתינים. אולם יש להניח, שערפאת יבקש לאחות את הקרע בתוך מחנה המחב־ לים לפני שיגש להקמת ממ־ שלה כזו.

"כבר החלו מגעים בין פלשתינים ואמריקנים"

ג'ים הוגלאנד, סופר "וושינגטון פוסט" בבי־ רות, מוסר:

בהודיעו על פרישתה של "החזית העממית ל־ שחרור פלשתין" מהוועד־ הפועל של אש"ף, מסר אבו־מאהר, כי דיפלומאט אמריקני בכיר כבר לנשיא סוריה, חאפז אל־אסד, כי מגעים בין נציגים פלש־ תינים ואמריקנים כבר החלו.

"החזית העממית לשחרור פלשתין", וראשה, ג'ורג' חבש דחתה את "ההשתלבות המכ־ וונת של אש"ף בביב השופ־ כין של ההסכם המדיני עם ישראל, שבחסות ארה"ב" — אמר אבו־מאהר לעתונאים ב־ טון נרגש.

ההודעה, שחילק אבו־מאהר, מסרה, כי עוזרו של המלך פייצל מסעודיה העביר לקי־ סינג'ר לאחר מלחמת אוקטו־ בר, הזכיר, שערפאת אישר, ובו תמצית התביעות הפלש־ תיות של הפלשתינים. לפי הטענה, השיב קיסינג'ר, כי ר..ם לפניו את תוכן התזכיר וייפגש עם הפלשתינים בעוד מועד.

ככל הנראה, יוצא פרישתה של הפרישה מן הוועד הפו־ על קץ סיבסודה של "החזית" דרך מקורות הכספים של אש"ף, היונקים מארצות ה־ נפט הערביות. "החזית העמ־ מית לשחרור פלשתין" הת־ קרבה באחרונה לעיראק, ה־ מתנגדת לכל מאמץ להשגת שלום במזרח התיכון.

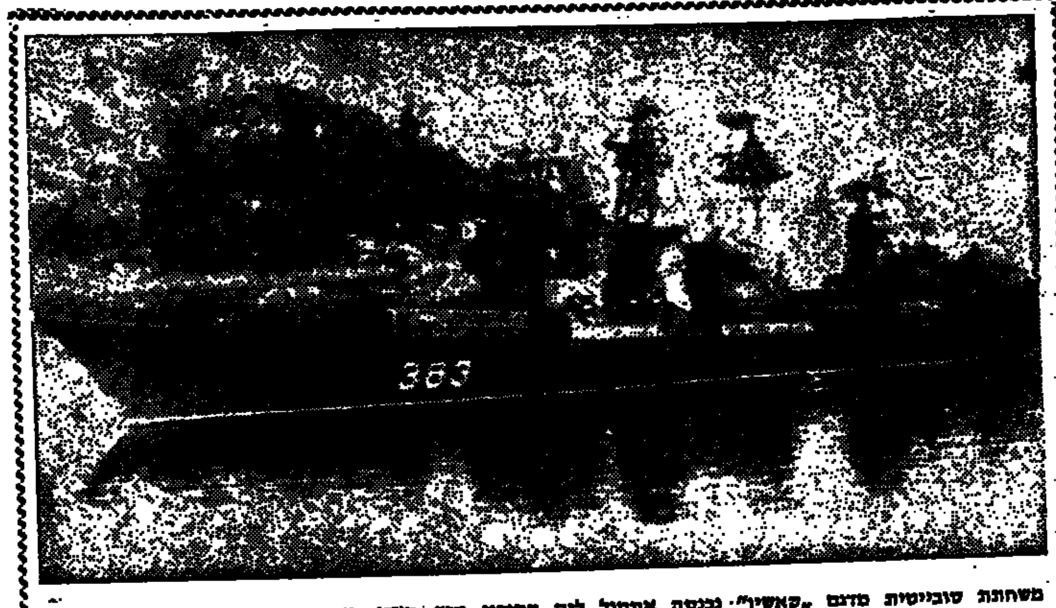

משחתת סובייטית מדגם "קאשין" נכנסת אתמול לים התיכון דרך מצרי בוספורוס. חוגי הצי התורכי אמרו שאניה מדגם זה התפוצצה בים השחור. (תצלום: איי.פי. רדיו־טלגראפי)

תורכיה: משחתת סובייטית התפוצצה בים השחור

משחתת סובייטית נושאת טילים התפוצצה בים השחור. על כך מוסרים מקורות בצי התורכי באיסטנ־ בול. לידיעה לא בא עד כה שום אישור ממקורות אחרים.

לדברי המקורות התורכיים היתה המשחתת אחת האניות של שייטת הים השחור מדגם "קאשין". התורכים לא ידעו לומר מהו גודל צוותה. אך לפי הרישום המערבי יש למשחתת זו, בת 5,200 טונות, ארבעה משגרי טילים וחימוש נוסף.

מקורות הצי האמריקני בים התיכון אמרו כי אין בידם כל מידע על מאורע כזה. אולם מקורות מערביים מציינים, שהתורכים מקיימים מעקב צמוד אחר תנועות של יחידות צי סובייטיות בים השחור. (אי.פי. ומ"י)

זהו מבדוק צף סובייטי שנראה לאחרונה בים הצפוני. המבדוק צולם ממטוס "נמרוד" בריטי בעת שנערכו באזור תמרונים של נאט"ו. סבורים שהמבדוק משמש בסיס לצוללות. (תצלום איי.פי. רדיו־טלגראפי)

מצרים תאריך מנדט האו"ם אך לא תכריז על אי־לוחמה

מצרים תסכים להארכת המנדט של כוח־החירום הבינלאומי החונה באיזור ההיץ בין כוחות ישראל ומצרים בסיני, אולם היא לא תסכים לסיום מצב המלחמה עם ישראל עד שיושג הסדר־שלום סופי — אמרו ביום ג' מקורות הממשלה המצרית.

המקורות ציינו, כי זוהי עמדתה של מצרים לגבי שתי הנקודות שהעלה ראש ממשלת ישראל, יצחק רבין, בראיון הטלוויזיה שלו בשבת.

הם הוסיפו, כי הם מצפים שסוריה תנקוט גם היא בעמדה דומה.

המנדט של כוח־החירום הבינלאומי בסיני עומד להס־ תיים ב־24 באוקטובר. המנדט של הכוח ברמת הגולן עומד להסתיים ב־30 בנובמבר.

מקורות הממשלה המצרית אמרו כי מצרים תסכים לחידוש המנדט "לא כדי למצוא חן בעיני מר רבין, אלא כדי להוכיח שעודנה הולכת בדרך השלום". ואולם, הדגישו המקורות, "אין כל שאלה של סיום מצב־המלחמה, העומד בתוקפו למן 1948, עד שיושג הסדר שלום מלא בין הצד־ דים. כל זמן שלא יושג הסדר כזה, מוסיפה לעמוד בעינה האפשרות של חידוש המלחמה, וכל הצהרת אי־לוחמה תהיה חסרת כל מובן". (יופ"י)

ממשלתה של לבנון התפטרה

ראש הממשלה היוצא — מועמד להרכבת הממשלה החדשה

מאת עודד גרנות

ממשלת לבנון התפטרה ביום רביעי, לאחר שראש הממשלה, תקי אל דין אל־ צולח, הגיש את התפטרותו לנשיא סולימאן פראנג'יה.

כפי שנמסר יחלו המגעים להרכבת ממשלה חדשה רק בתחילת השבוע הבא.

התפטרותה של ממשלת אל צולח היתה צפויה, לאחר ש־ באחרונה נמתחה עליה בקו־ רת מצד חוגים שונים בלב־ נון, בשל ההתדרדרות בתחום בטחון הפנים והמצב הכלכלי. באחרונה אירעו מספר תק־ ריות והתנגשויות בין ארגוני המחבלים לבין אנשי הצבא הלבנוני, או אנשי ה"פלאנ־ גות" הימניות. עקב כך טענו דוברים של הגוש השמאלי והגוש הימני בפרלמנט, כי ממשלת לבנון לא עשתה די כדי למנוע את התקריות.

הצליח להרגיע הרוחות

אל־צולח קיבל על עצמו להרכיב ממשלה חדשה במאי אשתקד, בעקבות קרבות ה־ דמים בין צבא לבנון לבין המחבלים. הוא הצליח להר־ גיע את הרוחות ולאזן את כפות המאזניים בין היסודות הפלשתיניים לבין חוגי הימין המתנגדים לנוכחותם בלבנון.

מניחים, כי הנשיא פראנ־ ג'יה יבקש להטיל על צולח להרכיב את הממשלה החד־ שה — או על מועמדים "מ־ סורתיים" אחרים, ביניהם רא־ שי הממשלה לשעבר ראשיד כראמה וצאיב סלאם.

חיגזי — ראש ממשלת מצרים

לא חלו שינויים בהרכבה החדש של הממשלה, אולם נוספו שני משרדים לשיקום כלכלי ✶ חיגאזי מבטיח: אלחם במחסור במזון ובהתייקרויות

מאת סופר "מעריב" לענייני ערביים

נשיא מצרים, אנואר סא־ דאת, מינה אתמול את סגנו, ד"ר עבד אל־עזיז חיגאזי, לתפקיד ראש ממשלת מצ־ רים. אתמול כבר נשבעה ה־ ממשלה החדשה אמונים בפ־ ני הנשיא סאדאת.

בהרכב הממשלה החדשה לא חלו שינויים בתיקי־המפתח, אולם הוקמו שני משרדים חד־ שים, שתפקידם לסייע לממ־ שלה החדשה לקדם את התוכ־ ניות לשיקום כלכלתה של מצ־ רים:

● המשרד לענייני שיתוף־ פעולה כלכלי, בראשותו של ד"ר טאהר אמין, שעמד עד כה בראש הרשות להשקעות הון ערביות וזרות.

● "משרד בקרה ופיתוח" בראשותו של עבד אל־פתח עבדאללה, במטרה לייעל את פעולות הממשלה.

הנשיא סאדאת עמד לוותר כבר בינואר השנה על משרת ראש־הממשלה, בה הוא מחזיק מאז מארס 1973, לטובת חי־ גאזי, אולם המינוי נדחה עד כה.

● שיקום הכלכלה

חיגאזי, בן 51, הוא כלכלן במקצועו ונחשב לאבי תוכנית הליבראליזציה בכלכלה המצ־ רית.

בכתב המינוי, ששיגר לחי־ גאזי, התווה אתמול הנשיא סאדאת את תפקידיה של ה־ ממשלה החדשה ובראשם: הג־ שמת תוכנית החירום בת 18 החודשים לשיקום הכלכלה, נקיטת מדיניות כלכלית של "שערים פתוחים" והגנה על האזרחים מפני הגל הבינלאומי של התייקרויות, "תוך הצורך להבטיח את הוצאות הכוננות המלחמתית".

ההנחה היא, כי ד"ר חיגאזי, בתפקידו החדש, הוא שישא מעתה בנטל הביקורת החרי־ פה, המופיעה בעתוני מצרים על מחדלי הממשלה בתחום אספקת המזון והשירותים ה־ ציבוריים.

● מחסור במזון

חיגאזי אמר אתמול, בהו־ פעתו הראשונה כראש־ממש־ לה, כי ממשלתו תעשה כל ש־ ביכולתה לחיסול המחסור ב־ צרכי מזון בסיסיים ותילחם בעליית המחירים. כן תפעל ה־ ממשלה לשיפור השירותים ה־ ציבוריים. אולם היא מודעת לכך, שהמשימה הראשונה ב־ מעלה היא להכין את המדינה לקראת שיחרור "כל שעל אד־ מה".

הממשלה המצרית החדשה, בראשות חיגאזי, התכנסה כבר אתמול לישיבתה הראשונה. מינויו לתפקיד ראש־הממ־ שלה אינו מבשר שום שינוי במדיניות החוץ או הפנים של מצרים. פקידים מצרים הס־ בירו את מינויו של סאדאת על תפקיד ראש הממשלה בר־ צונו להתמסר לענייני חוץ ו־ לצורכי "העימות עם ישראל".

לוב ואתיופיה מכוננות יחסים דיפלומטיים

לוב ואתיופיה החליטו לכונן יחסים דיפלומטיים ולהחליף שגרירים. על כך נמסר בהודעה רשמית בטריפולי.

בידיעת סוכנות החדשות העיראקית, המדווחת על כך, נמסר כי שתי המדינות מתכוונות להרחיב את יחסי הכלכלה ביניהן.

לפני כשבוע ביקרה באתיופיה משלחת לובית וקיימה שיחות עם הכת הצבאית השלטת. המשלחת שוגרה לאדיס אבבה על־ידי קדאפי כדי "לייעץ למשטר ההפיכה".

בהזדמנות זו הביעו שליחיו החדשים של אתיופיה את תמיכתם המוחלטת ב"מאבק העם הפלשתיני" ההולכים ... לבשר על כך לעולם. (אי.פי. רויטר)

זה עתה הופיע

"שמש שחורה"

ספרו החדש של יגאל לב

...ורה של מלחמת יום כיפור מזוית ראייה של סופר שעבר את הגיהנום בקו הראשון של חזית אפריקה, כקצין קרבי.

הופיעה גם מהדורה חדשה של

"באלהים אמא
...ני שונא את המלחמה"

ספרו של יגאל לב

אשר הפך כבר לביטויה המובהק של מלחמת ששת הימים.

מפיץ: ג.ד., רחוב צ'לנוב 13 תל־אביב, טלפון: 823701

סרט גרמני בטלוויזיה הצרפתית מעורר את זעם אנשי ה"רזיסטאנס"

סידרה תעודית על "התזמורת האדומה" הוכנה בבאוואריה מנקודת־מבט של הגיסטאפו ✶ היועץ ההיסטורי של הסידרה הוא היינץ פאנביץ, מרוצחי לידיצה ✶ מפקד "התזמורת האדומה", ליאופולד טרפר, מבקש לבוא לצרפת ולהעמיד דברים על דיוקם

מאת תמר גולן, סופרת "מעריב" בפאריס

על אף מחאות ברות, ב־ עיקר מצד ארגוני ה"רזיס־ טאנס" הצרפתיים, הקרינה אמש הרשת השניה של ה־ טלוויזיה הצרפתית את ה־ פרק השלישי בסידרה "ה־ תזמורת האדומה" — ה־ אמורה לספר את תולדותיה של רשת הריגול המפור־ סמת, בהנהגת ליאופולד טרפר — מנקודת המבט של הגיסטאפו.

הסידרה על "התזמורת ה־ אדומה" מסעירה את דעת־ה־ קהל בצרפת. ליאופולד טרפר עצמו ביקש לבוא לצרפת, כדי להעמיד דברים על דיוקם.

הוא עדיין ממתין בעיירה־ מרפא קטנה בבלגיה לתשו־ בתם של שלטונות הגבירה ה־ צרפתיים, אשר טרם החליטו אם להעניק לו את האשרה המבוקשת.

זהו סיפור שלא ייאמן, אך כולו אמת: הטלוויזיה הצר־ פתית, בשיתוף עם הטלוויזיה הבאווארית הגרמנית, הפיקה סרט ביוגרפי על "התזמורת ה־ אדומה". אף כי קיים ספר ב־ נושא זה, אשר כתב הסופר העדיפה הטלוויזיה הבאווא־ רית להסתמך דווקא על ספרו של הגרמני היינץ הנס. ולא עוד, אלא שכיועץ היסטורי שכרה הטלוויזיה הבאווארית את היינץ פאנביץ, לשעבר הצרפתי פרנסואה ז'יל פרו, קצין גבוה בס.ס. ובגיסטאפו. היינץ פאנביץ היה מן האח־ ראים לטבח בלידיצה ואחר־ כך מנהל משרד הגיסטאפו ב־ פאריס, בעת מאבקו של אר־ גון זה נגד "התזמורת ה־ אדומה".

בסידרה, המוצגת זה השבוע השלישי, מוצג כשלון הגיס־ טאפו כנצחון והמוכנים והנר־ מנים נראים כפקידים מהו־ גנים.

מר פייר סבאג, מנהל ה־ רשת השניה, השיב למבקרים, הזועקים חמס על ציוות ה־ אמת: "ההצגה היא הכרחית, שכן ההפקה של הסידרה עלתה לנו בסכום עתק של שני מיל־ יוני פראנקים..."

כחשש לתגובות סוערות עוד יותר ויתרה הטלוויזיה הצר־ פתית על הקרנתו של החלק השביעי, האחרון, בסידרה, שהוא כבר מעוות אפילו ל־ טעמה. עוד אומרים האחראים לתוכנית, כי עם תום הקרנת הסידרה, ב־15 באוקטובר, הם מתכוונים להזמין את "הנוג־ עים בדבר", כולל מר ליאו־ פולד טרפר, כדי להסביר את עמדתם ולהציג את האמת, כפי שהם רואים אותה.

בינתיים יושבים בני מש־ פחותיהם של אנשי המחתרת הצרפתית, הקשורים ב"תזמו־ רת האדומה", ואשר שמותיהם האמיתיים נזכרים בסרט, וצד־ פים בחרון ובחוסר־אונים ב־ "אמת" של אנשי הטלוויזיה הבאווארית ויועצם הנאצי.

קריש־דם בריאה אובחן אצל ניכסון

נשיאה לשעבר של ארה"ב, ריצ'ארד ניכסון, ה־ מאושפז בבית החולים בלונג־ ביץ', בקליפורניה, קיבל ב־ קריש דם בריאתו הימנית. מצבו אובחן כ"מצב העלול להיות מסוכן, אך אינו כזה בשעה זו".

ניכסון אושפז לשם טיפול בקריש דם ברגלו הימנית. מחלה זו אובחנה אצלו עוד לפני צאתו למסעו הנשיאותי האחרון למזרח־התיכון ומצבו החריף מאז התפטר מן הבית הלבן. עתה השתמשו הרופאים בבית החולים בקליפורניה ב־ ציוד זעיר ומתוחכם ביותר, שבעזרתו איבחנו קריש דם בריאה. קריש הדם ברגלו נעלם, כפי הנראה.

מסתבר כי בין האישים ב־ עולם העוקבים אחר מצב בריאותו של הנשיא לשעבר נמצא גם נשיא אוגאנדה, אידי אמין. לדברי רדיו אוגאנדה, הזמין הנשיא אמין את ניכסון לבוא להחלים באוגאנדה כ־ אשר מצב בריאותו יאפשר לו זאת. רדיו אוגאנדה מסר, כי שרת החוץ, הנסיכה ה־ יופופיה אליזבט באגאיה, הע־ בירה את ההזמנה לידיו של עמיתה האמריקני, הנרי קי־ סינג'ר. (אי.פי.)

صكنا من الاهل

חייל פרץ לבית־כנסת בוער בטבעון — והציל 8 ספרי־תורה

פתוצאה מקצר חשמלי נשרף בית־הכנסת כליל בליל יום הכיפורים

מאת דליה מזורי

חייל צה"ל פרץ בליל יום הכיפורים לתוך בית־הכנסת הגדול בטבעון, שעלה בלהבות כתוצאה מקצר חשמלי — והציל בתושיה, תוך חירוף־נפש, שמונה ספרי־תורה. בית־הכנסת נשרף כולו, פרט לספרי התורה, שהחייל הצליח לחלץ בעוד מועד.

"אינני מרגיש שעשיתי דבר מיוחד. כל אחד היה עושה כמוני", מספר החייל, סמל חיים קרסו, בן 21, מטבעון, שבא לביתו לחופשת חג והיה זה שפרץ לתוך בית הכנסת האחוז להבות. "לפני שנה, בזמן הזה, הייתי בדרך עם יחידתי לעבר הר־תעלה", נזכר חיים, העומד בימים אלה לסיים את שירות החובה ולהתחיל את שירות הקבע.

"זה היה בשעה 3 לפנות בוקר, כאשר שמענו קולות־נפץ סמוך לביתנו. אמי נבהלה בחשבה, שמחבלים חדרו לאיזור. יצאתי בריצה וראיתי, שבית־הכנסת, הנמצא 30 מטר מביתנו, עולה באש. קפצתי אל חלון בית־הכנסת, נאחזתי במשקוף ביד אחת, ובשניה ניפצתי את הזכוכית וזינקתי פנימה. דבר ראשון שחשבתי על הצלתו היה — ספרי התורה", מספר חיים, שהוא דתי.

אביו, אהרן קרסו, הגיע גם הוא במהרה למקום וחיים מסר לידיו, בזה אחר זה, את שמונת ספרי התורה, כאשר האש מוסיפה להשתולל, העשן הסמיך מפריע לנשימה והשריפה מתפשטת במהירות רבה. רגעים ספורים לפני שבית־הכנסת עלה כליל באש — הספיק חיים להיחלץ מתוכו כשהוא בריא ושלם.

מבית־הכנסת הגדול, הנמצא במרכז טבעון, לא נשאר אתמול שריד. רק שלדי ארבעת קירותיו, עשויים ביטון, נותרו לפליטה. תקרת הבנין והריהוט היו עשויים עץ וזו נבראה גם הסיבה, שהשריפה כילתה הכל במהירות כה רבה.

רבה של קרית טבעון, הרב יהודה זילברשטיין, אמר: "ככל הנראה פרצה האש כתוצאה מקצר חשמלי, שנגרם מהנורות הזעירות שהושארו דלוקות על לוח ההנצחה של נפטרים, ביניהם חללי צה"ל".

אם כי הבנין עצמו היה ישן, הריהוט בפנים היה יקר. כל אשר היה בבית־הכנסת — סידורים, טליתות, מחזורים, ספרי־קודש, תשמישי־קדושה עשויים מכסף, רימונים מכסף וכתרים של ספרי התורה, פרוכות ועמודי תפילה — הכל היה למאכולת אש.

גם שומרי המשמר האזרחי, חיים אורלי ועופר קרבי, הבחינו באש והזעיקו את מכבי האש. אלה הגיעו כעבור כמחצית השעה. מאחר שתכולת הבנין היתה כולה עץ — לא ניתן היה, כאמור, להציל דבר.

תושבי קרית־טבעון באו בהמוניהם — יותר מתמיד — לתפילות יום הכיפורים, שנערכו בבית־הכנסת החדש, הנמצא בשלבי בניה סופיים. בעזרת ספסלים, שהובאו ממרפאת קופ"ח הסמוכה ואילתורים אחרים — קיימו הם את תפילות יום הכיפורים כהלכתם.

"למעשה, היתה זו חנוכת בית־הכנסת החדש. חבל רק, שהדבר נעשה בנסיבות כאלה", אמר הרב זילברשטיין. "צריכים להודות לקדוש־ברוך־הוא, ששפך חמתו על עצים ואבנים ולא על בשר ודם".

הקבלנים עורכים 'שביתת מיכרזים'

עקב הפיגור בפרעון חובות הממשלה לקבלנים

הפיגור בפרעון חובות הממשלה לקבלנים גורם לכך, שקבלנים מבוססים נמנעים כיום מלהשתתף במיכרזים ממשלתיים, או שהם דורשים תשלום מראש עבור חלק נכבד מן העבודה המוצעת.

במשרד הבטחון, ובמשרדים אחרים של הממשלה, שבהם נתקלים האחראים למיכרזים בתופעות אלה, מובעת בימים האחרונים דאגה רבה לנוכח ירידת מספר המשתתפים במיכרזים. מצב זה מחייב את המשרדים להעניק הזמנות לקבלנים פחות מבוססים ולאלה, שמחיריהם גבוהים יותר.

בכמה מקרים איימו האחראים על מיכרזים, שאם לא יקבלו מספר רב יותר של הצעות מישראל, הם ירכשו את הדרוש להם בחוץ־לארץ. הקבלנים מצידם טוענים, שאין לחייב אותם להשתתף במיכרזים כל עוד אין הממשלה פורעת חובות קודמים.

"איצ'יה הגדול" שוחרר בערבות למרות שהתנדב להתפלל בבית המעצר

מאת יהושע כהנא

יצחק צוזנגבויס, המכונה "איצ'יה הגדול", שנעצר לפני כחודש כחשוד במסחר בלתי חוקי במטבע חוץ ובניהול בנק פרטי להחלפת מטבע חוץ בדירתו ברחוב שלמה המלך בתל־אביב, שוחרר ביום ד' מן המעצר, בערבות של 4,000 ל"י.

נציג המשטרה טען ביום ד' בבית משפט השלום בת"א, כי תיק החקירה נגד צוזנגבויס טרם הושלם, אולם שחרורו בשלב זה לא יפריע למהלך החקירה.

שחרורו של צוזנגבויס, בן 57, עורר מורת רוח בין העצורים בבית המעצר המחוזי באבו־כביר, שכן הוא עמד להופיע, כמו בימי ראש השנה, כשליח צבור על במת בית־הכנסת. צוזנגבויס הסכים להשאר במעצר עד תום תפילות יום הכפורים, אבל המשטרה סרבה להענות להתנדבותו.

עירית באר־שבע

ליהודית וזאב זריזי

ברכות להולדת

הנכד

אליהו נאוי,
ראש העיריה וחברי מועצה

לאברהם פקולה
ובני ביתו

ברכות מקרב לב
להולדת הנכד הראשון

בן

לציפי ורפי פרנקה

"נוה" חברת בנין בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים

דנה ואמנון ליפץ
שמחים על הולדת
בנם בכורם

נכד

לצבי (הרי) וג'ויס וולפלד — לשלמה וחנה ליפץ

20.9.74

למנהלנו
צבי (הרי) וג'ויס וולפלד

מזל טוב
להולדת הנכד

בית אופנה "מדים" בע"מ
"מפעלי־מדים" בע"מ

חיילת חיל האויר מחזיקה בידיה אותות מלחמת יום־הכיפורים לפני טקס חלוקתם. האותות הונחו על הכרית בצורת מטוס מיראז'.
(תצלום: חיים פנקסון, י.פ.פ.א.)

תפילת יזכור לחללי צה"ל נאמרה בבתי־הכנסת בארה"ב

מאת פיליפ בן, סופר "מעריב" בארה"ב

תפילת יזכור לחללי צה"ל שנפלו במלחמת יום הכיפורים נאמרה אתמול במאות בתי כנסת ברחבי ארה"ב וקנדה.

שר החוץ, יגאל אלון, השתתף בתפילת יזכור באולם הגדול של מלון "וולדורף אסטוריה", יחד עם אלפי יהודים מניו־יורק.

מלחמת יום הכיפורים היתה נושא דרשתם של אלפי רבנים, משלושת הזרמים ביהדות ארה"ב, בבתי כנסת רבים בכל רחבי המדינה. הרבנים הדגישו כי בזמנים קשים אלה חובתו הראשונה של כל יהודי לתמוך רוחנית וחומרית בישראל.

המגבית היהודית המאוחדת ומפעל איגרות החוב פתחו במסע התרמה מיוחד במלאות שנה למלחמת יום הכיפורים. מקווים לאסוף עשרות מיליוני דולאר, נוסף לכסף שייאסף במגבית השנתית.

שוטרים גרשו מתפללים מרחוב ביהכ"נ במוסקווה

בליל "כל נדרי" היו התנגשויות בין מתפללים יהודיים לשוטרים סובייטיים ליד בית הכנסת הגדול במוסקווה. לפחות יהודי אחד נעצר ואחרים נצטוו לפנות את הרחוב.

מקורות יהודיים במוסקווה מסרו כי ההתנגשויות ארעו שעה שיהודים רבים ביקשו להיכנס לבית הכנסת שהיה כבר מלא מפה לפה. הם התקהלו ברחוב ונדרשו על־ידי שוטרים לעזוב את המקום.

לפני כן הגיעה קבוצה של יהודי העיר לבנין הועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית והגישה בקשה לכינון קרן להקמת מצבה לקורבנות הטבח בבאבי־יאר. לא נמסר כיצד הגיבו אנשי הועד המרכזי. (א.פ.)

מעבדים חוק לביטוח פקדונות בבנקים

יבוטחו פקדונות עד 25 אלף לירות ✶ מחלוקת בין בנק ישראל לממשלה על סמכויות הביצוע

מאת אהוד גוט

חילוקי־דעות בין בנק ישראל למשרדי האוצר ולמשרד המשפטים, בדבר הסמכויות לגבי חוק ביטוח פקדונות, מתבטאים בתזכיר הצעת חוק־ביטוח־פקדונות, אשר יופץ בימים הקרובים בין משרדי הממשלה.

בהצעת־התזכיר, שהוכנה ע"י ועדה מטעם שר המשפטים, מר חיים צדוק, לאחר התמוטטות בנק "ארץ־ישראל בריטניה", מוצע בסעיף 26, כי שר־האוצר הוא שיהיה ממונה על ביצוע החוק. לכך התנגדו אנשי בנק ישראל שישבו בועדה, ד"ר מאיר זת ומר לזוביק, אשר רצו, כי הממשלה ולא שר־האוצר תהיה ממונה על ביצוע החוק. כן תבעו, שאת הסמכויות לשינוי הסכום המכסימלי של הפקדון המבוטח יש להעניק לנגיד בנק־ישראל, בהתייעצות עם שר־האוצר.

עיקרי ההצעה הם:

הקמת מוסד לביטוח פקדונות שיקבל פרמיות מן הבנקים המבוטחים ויבטיח כל פקדון בבנק — עד סכום של 25,000 ל"י בלבד.

נציגי בנק ישראל התנגדו להצעה בתזכיר, שלפיה כל פקדון יבוטח בנפרד — והציעו, שכל פקדונותיו של אדם בבנק מסויים יבוטחו כיחידה אחת.

המוסד ישלם למפקידים את הסכומים המבוטחים כאשר לבנק יתמנה מפרק או כאשר תפוג תקופת המוראטוריום לתשלום חובות.

המוסד ישלם, כאמור, למפקיד לפי תנאי הפקדון המקוריים עד לסכום של 25,000 ל"י, אולם יעמדו לו כל הזכויות, שהיו לבנק כלפי המפקיד.

בדברי ההסבר להצעה נאמר, כי לפי התיקרה המוצעת של 25,000 ל"י ייהנו כ־95 אחוזים מכל המפקידים מביטוח מלא של פקדונותיהם וכ־60 אחוזים מסך הפקדונות מהסוגים המבוטחים יהיו מבוטחים בפועל. כדי לאפשר גמישות בקביעת התיקרה, מוצע, כאמור, להסמיך את שר־האוצר, בהתייעצות עם הנגיד ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, להעלות מדי פעם את התיקרה.

על המוסד המבטח תהיה חובה לבטח את כל המוסדות הבנקאיים הקיימים, כאשר סירוב להכליל בנק כמוסד מבוטח הוא, לכאורה, סגירתו הבלתי־נמנעת.

שוחררו בערבות החשודים בהפצת דולרים מזוייפים

סמי דורון, סוחר מכוניות מתל־אביב, שנעצר כחשוד בנסיון להפיץ כ־47 אלף דולארים מזוייפים, שוחרר ביום ד' בערבות לפי צו בית משפט השלום בירושלים.

השופט מר משה חסון הוציא נגד דורון צו לעיכוב יציאתו מן הארץ עד לגמר ההליכים המשפטיים נגדו.

אדם אחר הקשור בפרשה, יום־טוב יונתי, שוחרר בערבות עוד ביום ג', וגם נגדו הוצא צו לעיכוב יציאה מן הארץ.

במעצר נשארה רק ידידתו של יונתי, עליזה בן גיגי, שברשותה נתפסו הדולארים המזוייפים כאשר שהתה במלון "דיפלומט" בירושלים.

מה המשותף להילטון ולמכוניתך?

בהילטון וגם במכוניתך מיזוג אויר של

55 שנות ידע ונסיון במיזוג אויר

המחלקה לשווק מוצרים טכניים
רח' המרכבה 31 חולון
טל. 848144 840302

שרות ללא תחרות!

פרסום ב.ב.ס.

הכבישים לבקעה וירדן נסגרו בפני יהודים

מחשש לנסיון התנחלות ✶ "גוש אמונים": "הודענו מראש שלא נבצע נסיון התנחלות בערב יום הכיפורים"

מאת יוסף וקסמן

מזכירות "גוש אמונים" הביעה מחאה על סגירת הכבישים לבקעת הירדן ד... מניעת מעבר יהודים לבקעה, לירדן ואיזור ים־המלח — הגם שליהודים אין כל קשר עם ההתנחלות. וכל מבוקשם להסדיר עניינים פרטיים במקומות שונים ביישובים החדשים בבקעה ובירדן.

"אנו הודענו מראש למוסדות צה"ל, שלא נבצע נסיון התנחלות בערב הכיפורים או לקראתו. ... כי אנו מודיעים כך כדי שהחיילים לא יצטרכו לשמור במיוחד על ... למנוע, כביכול, נסיון ... בחולות. צד ומזור, ששלח הצבא פועלים לאור שמועות־שוא, שמפיצים יוסי שריד ואנשי מפ"ם ומאמינים לשמועות אלה יותר מאשר להודעה רשמית ואחראית שלנו", אמר ... יוחנן פריד, מזכיר "גוש אמונים".

ההודעה נמסרה משום ... כוחות הבטחון מנעו ... מעבר יהודים — פרט ... רים מיוחדים וזהודים — עבר יריחו. כל מכונית ... רה בדרך ירושלים—יריחו ... נוסעיה. לא הורשו להמ... אלא באישור מיוחד. גם משאיות ומכוניות פרט... יהודים הוחזרו אפילו ... בוס ערבי, שהיה בדרך ... יריחו. לדברי מר פריד, ... הורשה יהודי דתי אחד, ... נסע למרחצאות ים־המלח ... פי הוראות רופאו, להמ... לכיוון ים־המלח ונצטווה ... שוב על עקבותיו.

אפילו המכונית, ש... את עתוני "מעריב" ל... הבקעה ולירדן לא הו... לעבור, ובשל כך לא ... העתון לישובים אלה.

מהמשטרה נמסר, כי ... כים נסגרו בידי אנשי ... ולא המשטרה. אך ידוע ... התנועה הוגבלה מחשש ... נסיון התנחלות.

ערב יום כיפור היו ... שים שוב סגורים — ... כדי למנוע כניסת ... שטחים בשל יום ... במסגרת אמצעי הבטחון ... מחוזים, שנקטו ... כך.

רדיו ירדן ציטט ראיון רבין ב"מעריב"

מאת יוסף וקסמן

תחנת השידור הירדנית ציטטה בהרחבה את ראיון ראש הממשלה מר יצחק רבין, תוך הדגשה שהראיון ניתן ל"מעריב" בגליון ערב יום הכיפורים.

הציטוטים כללו בעיקר את הפרטים, שפורסמו כידיעה בעמוד הראשון של "מעריב", ולאחר מכן הכותרות והכותרות־המשנה שבגוף הראיון המלא. לא ניתנו שום דברי פרשנות לראיון והציטוט היה מדויק.

רדיו רבת עמון חזר על ציטוט הראיון בערבית וגם במהדורה האנגלית.

ברכה מרבת עמון

תחנת הטלוויזיה הירדנית, המשדרת בכל ערב חדשות בשפה העברית, פנתה בליל יום הכפורים למאזיניה בצורה מיוחדת: בתום מהדורת החדשות סיימה הקריינית: "כאן אנו נפרדים מכם בברכת גמר חתימה טובה. ומקווים כי ביום הכיפורים הבא ישרור באיזור שלנו שלום של צדק וכיבוד זכויות".

תושבים ממזרח ירושלים הטעימו, כי לדעתם אין זה מקרה שהטלוויזיה הירדנית בירכה את היהודים ביום הכיפורים, וודאי שאין לראות "פליטת פה" מקרית בברכה שבשנה הבאה ישרור שלום תוך כיבוד זכויות. הדברים נאמרו בצורה כללית, מבלי שיודגש כיבוד זכויות הערבים הפלשתינים, נסיגת ישראל מכל השטחים, תמורת ירושלים ועוד, כפי שמקובל.

אושר חוק חובת שמירה בכרמיאל

סרבנים צפויים לקנס ומאסר

מאת מנחם רהט

חוק־עזר, המאפשר אכיפת חובת שמירה על כל תושב בכרמיאל, אושר השבוע בידי שר־הפנים והמשטרה שלמה הלל. החוק יופעל עוד בשבוע הבא.

חוק העזר אושר במליאת מועצת כרמיאל כבר לפני חודשיים, אולם תחילה לא נטה משרד־הפנים לאשרו, ורק השבוע חתם שר־הפנים על החוק.

על־פי חוק העזר — שאומץ עד־כה בישובים בודדים בארץ, אך לא הופעל על־ידם — הוקמה בכרמיאל "רשות שמירה", שבסמכותה לאכוף על כל אזרח בגיל שירות לצאת לשמירה בהוצאת העיריה, על־פי תכנית רשות־השמירה.

רשות־השמירה כוללת שלושה חברים, שמונו לתפקידם מטעם המועצה המקומית, והם: סא"ל (מיל.) חגי יבור, מעובדי משרד הבטחון; בתמן סלמור, יו"ר ועדת הבטחון המקומית ומנהל מפעל בעיירה; ורסקין (מיל.) חיים לפלר, מנהל מרכז הקליטה בכרמיאל.

החוק קובע עוד, כי כל אזרח שיחוייב לצאת לשמירה ויסרב לעשות כן — יועמד לדין בפני בית־משפט השלום. החוק מטיל קנס של 300 ל"י בגין סירוב ראשון לצאת לשמירה; וקנס של 300 ל"י ומאסר בפועל עד לתקופה של 30 יום, למי שמסרב פעם שניה לצאת לשמירה.

עם זאת, הוסמכה הרשות לשחרר מתפקידי שמירה תושבים, שמצב בריאותם אינו מאפשר להם זאת.

בת 13 נהרגה בהתנגשות טנדרים

בהתנגשות חזיתית בין טנדר צבאי לטנדר אזרחי מדגם "פיג'ו", שהיתה ביום רביעי אחר הצהריים בכביש כפר־ טבריה, נהרגה הנערה נרימן בת יוסף מטר, בת 13, מכפר נחף, ליד כרמיאל.

באותה תאונה נפצעה חפיזה סעיד חטיב, בת 13. ונפצעו קל שתי נערות אחרות מאותו כפר.

"הפנתרים" הפגינו ליד בית הנשיא

מאת יוסף וקסמן

"הפנתרים השחורים" ערכו בערב יום הכיפורים הפגנה ליד בית־הנשיא בירושלים, למען ביטול מאסרו של צ'רלי ביטון. לאחר שנעצרו בידי המשטרה ושוחררו, חזרו והקימו משמרות־מחאה מול בית־הנשיא.

לא היו התנגשויות בין העצורים ו"הפנתרים" לא התנגדו למעצרם.

ההפגנה החלה בערב יום הכיפורים בשעה 9.15 בבוקר, כאשר קבוצה של 13 חברי בסניף הירושלמי של "הפנתרים" סיימו לפרק את הסוכה ליד הכותל, ששימשה את שובתי־הרעב, וניגשו ליד בית הנשיא, כשהם מצויידים בכרזות כגון "אל מלא רחמים — שחרר את צ'רלי ביטון" ועוד.

המפגינים נעצרו ובבית המשמרה בירושלים הם סרבו לחתום על ערבות לשח... להודיעו, כי הם מעדיפים ... בור את יום הכיפורים ב... "הודענו שנמתין את הרב ... של המשטרה שיתפלל איתנו ... בית המעצר — והנבראה ... השפירי", אמר אשר ... מרציאנו, ראש הפנתרים ... שלמי של "הפנתרים". ה... חייב לשעבר שלום כהן ... לשיחה עם סגן מפקד ... ירושלים, ניצב־משנה ... אליהו, ובה סוכם, כי ... רים משתחררים מיד בל... בות.

עם שחרורם חזרו ... בית הנשיא והקימו משמ... פרים המושים באלות... השוטרים לא התערבו ל... מרות והתפזרו בשעה 2 א...

דובר משטרת מרחב ... לים מסר, כי נגד המש... ההפגנה לא נפתחו תיקים ... לא יועמדו לדין. מלש... נשיא לא נמסרה כל ה...

תנועת החרות

מודיעה על כינוס המושב השלישי של

המועצה הארצית הי"א

ביום ראשון, י"ג תשרי תשל"ה (29.9.74), בשעה 6.00 אחה"צ,
בבית ז'בוטינסקי, רחוב המלך ג'ורג' 38, תל־אביב.

סדר היום:

- סקירה מדינית — יו"ר התנועה, מנחם בגין
- בחירת ועדת בחירות מרכזית לועידה הארצית הי"ב
- אישור צרופים לועדת הבקורת העליונה
- דיון

✶ כרטיסי ציר ימסרו בכניסה לאולמי העצמאות.

דרושים
מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • • טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • •

האוניברסיטה העברית בירושלים

...ה על משרות פנויות של:

...ומנהלי חשבונות

למינהל כספים
378/74 -
...יד — טיפול בהשבתות חו"ז שונים, ...ובנות, התכתבות ובירורים עם גורמי ...הכנת חומר ומסמכים לרישום המע... ...כנה. הכנת דו"חות כספים שונים הממונים.
פקיד — השכלה תיכונית או בי"ס ...ות מקצועי בהנה"ח, 2—3 שנות ...ה, רצוי נסיון במערכת חשבונאית ידיעת השפה העברית על בוריה, ...זית.

...שבי משכורת

במדור שכר ורישום
254/74 -
...קיד — הכנת משכורות, לקבועים, ...מים, חישובי מסים וימי חופשה ...ישובי פיצויים עפ"י ההסכמים

...פקיד — השכלה תיכונית 3—2 שנות ...ובי שכר ידני, הכרת מערכת שכר ...עת תקני המיסים והביטוח הלאומי ...כר הארציים.
...תאימים קיימת אפשרות קידום ב...

*

...יינים לפנות בכתב בצרוף תולדות ...ת ממליצים עד תאריך כ"ת בתשרי ...14.10, אל: — מחלקת כח אדם, ...יברסיטה העברית, ירושלים, מיקוד ...יין על המעטפה „מתעמד למשרה (בהתאם למספר המצויין בראש ...קש).

...הטכניון ...קר ופתוח בע"מ

...ל המשרות הפנויות הבאות:
ללמודי חוץ

...ירה כתבנית

משרד הנהלת המדור
...הדרושים: השכלה תיכונית, שליטה ...עולה בשפה העברית והדפסה באנגלית, ...שנתיים לפחות בעבודות מזכירות.
מכרז מספר 119/74.
...מתאימים נא לפנות ליחידת המנגנון, ...כניון למחקר ופתוח בע"מ, קרית ...- חיפה, עד יום ו' 4 באוקטובר 1974.

...רה קבלנית דרושים

...הנדס או טכנאי בנין

...שוב כמויות

...הל עבודה מנוסה

...ופאי לעגורן בנין

...טל. 03-623301 בין השעות ...ו בכתב לת.ד. 1273, תל־אביב.

סודיות מובטחת

...לבנק גדול בתל־אביב
דרושה

מזכירה

...ורים הנדרשים:
...דע ונסיון בכל עבודות מזכירות ...ופת אם אנגלית.

•

...הגיש מועמדות בצרוף קורות ...לת.ד. 7095 ת"א עבור מס' 80

...כיתן דימונה בע"מ
...משרדנו בתל־אביב (הדר יוסף)
דרושה

...ידת רישום

...הדרושים:
. השכלה תיכונית
. כתב יד ברור.
...ת לת.ד. 2147 תל־אביב, או בטלפון ...בשעות לפנה"צ.

...ברת הובלה בתל־אביב
דרוש

...הל חשבונות

להתקשר טלפונית 37831
לשם קביעת ראיון

דור כימיקלים בע"מ
מפעל המתנול
דרושים

1. **מפעילים**
לעבודה במשמרות
2. **חשמלאי**
בעל רשיון, עם נסיון בכח ופקוד
תעשייתי
3. **רתך צנרת**
4. **מסגר**

תנאים טובים למועמדים המתאימים
נא לפנות בכתב לת.ד. 10036 מפרץ חיפה או טלפונית 04-726952.
— סודיות מובטחת —

לחברה גדולה באזור ת"א
דרושה

מזכירה בכירה

הכשורים הדרושים:
1. השכלה תיכונית לפחות.
2. שליטה בשפות עברית ואנגלית, כולל הדפסה.
3. נסיון קודם בעבודה דומה — הכרחי.

על המועמדות העונות על הדרישות הנ"ל, לפנות לת.ד. 16068 תל־אביב, תוך ציון על המעטפה עבור „מזכירה בכירה".

מפעיל למחשב
360/25
עם דיסקים
עבודה במשמרות
רצוי עם נסיון של שנה אחת לפחות
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 1371 חיפה מיקוד 31000

אורט ישראל
בית ספר מקצועי
„אורט" — חולון
רח' פרופסור שור מס' 2.
טלפון 815373
הודעה על משרות פנויות
★ **טכנאי והנדסאי אלקטרוניקה**
בעל נסיון באחזקת מיכשור מעבדתי
★ **מורה לחשבונאות ואפסנאות**
מועמדים מתאימים ובעלי נסיון יפנו אישית אל מנהל בית הספר בשעות העבודה.

דרוש/ה למשרד בצפון תל־אביב

עוזר/ת
למנהל חשבונות

לטיפול במערכת לקוחות
התאמות והכנת משכורות.
נא לפנות בכתב לת.ד. 729 תל־אביב, עבור מס' 104, עם פירוט קורות חיים, נסיון בעבודה, ומשכורת נדרשת.

ל„רייקם" (ישראל) בע"מ
דרושה

מזכירה/פקידה

השולטת באנגלית ועברית, לעבודה מגוונת ומעניינת במחלקת האדמיניסטרציה.
נא לפנות ל: „רייקם" (ישראל) בע"מ אלוף שדה 17 פנת כורזין, גבעתיים, טלפון: 767131.

ארגמן

דרושה
פקידה־כתבנית
בעלת נסיון בעבודה
וידיעה טובה בהדפסה עברית
בדבר פרטים נא לפנות בכתב למנהל כח אדם, ת.ד. 172, יבנה או טלפונית 055-95251.
הסעה מובטחת.

ארגמן
המפעלים לצביעת טקסטיל בע"מ

לחברה מסחרית במרכז ת"א
דרושה

מפעילה למחשב
I.B.M. מערכת 3/ מודל 6

הכישורים הדרושים: בעלת נסיון בניקוב או בהפעלת מערכת דומה במשך שנתיים.
תנאי השכר ייקבעו בהתאם לכישורי המועמדת.
נא לפנות בכתב עם פרוט נסיון קודם לת.ד. 1514 תל־אביב, „עבור מפעילה".

ל„בנק המזרחי המאוחד" בע"מ
ליחידת המחשב — דרושים:

פקידי בקורת

הכישורים והתנאים הדרושים:
* רצוי נסיון קודם מעבודות קלט/פלט ממחשב.
* רצוי ידע בסיסי בהנהלת חשבונות.
העבודה במשמרות אחה"צ ערב ולילה.
לפנות בכתב או טלפונית ל„בנק המזרחי המאוחד" בע"מ, יחידת המחשב, רח' יצחק שדה 28, ת"א טלפון: 36947

לחברה קבלנית לבנין
באזור תל־אביב
דרוש

מנופאי
לעגורן צריח

•

לפנות טלפונית 750516

בית הספר בקבוץ בארי
מחפש

מורה להיסטוריה

עברית וכללית
לכתות י', י"א, י"ב (חצי משרה)
*
נא לפנות קבוץ בארי ד.נ. הנגב טל. 057-94044 או 94051

חברה ארצית בשטח החימום

מחפשת סוכנים

בכל חלקי הארץ
בעלי חנות במקום מרכזי ומתאים לתצוגה עבור מכשירי חמום על גז חדישים ובלעדיים בארץ.
בהצעות נא לפנות עם ציון פרטים לת.ד. 322 חיפה.

למשרד רואי חשבון
דרושה מזכירה
ידע בהדפסות הכרחי
לקביעת ראיון טל. 244155, 237746 או לת.ד. 11366 תל־אביב.

למפעל
באזור התעשיה של
חולון
דרושים:

רתכים
מסגרים
ועובדי מתכת

טל. 851171/2

רים RIM
לסניפנו בחיפה
דרושה
פקידה
לעבודות משרד
עם ידיעת הדפסה בעברית
שעות מפוצלות.
לפנות: רח' הרצל 67, טל. 04-641028.

לקבוץ שובל
דרוש
חשמלאי עצמאי
(גם לתקופה מוגבלת)
ד.נ. נגב 057-77601

למפעל סריגה בתל־אביב
דרושים
סורגים מקצועיים
למכונה שטוחה
לפנות 826316

אמישראגז
דרושות
פקידות
לקבלת קהל
לאחר שרות צבאי
לסניפנו בתל־אביב
•
המועמדות מתבקשות לפנות למחי הסגל רח' אחד העם 34 תל־אביב.

לחברה באשדוד
דרוש

מנהל
חשבונות

בעל נסיון
תנאים טובים וסכויי התקדמות לאדם המתאים.
לפנות ת.ד. 198 אשדוד.

למפעל תעשייתי באיזור הדרום
דרוש:

טכנאי

בוגר מגמת מכונאות או חשמל
בעל נסיון של שנתיים, לפחות.
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 2926, ת"א עבור מס' 5332
— סודיות מובטחת —

דרושה

נקבנית מוהוק

עם נסיון של שנתיים לפחות.
להתקשר טלפון 238363 תל־אביב.

דרושים גברים
(עד גיל 35)

לעבודה מעניינת בחו"ל לתקופת שירות של 3 שנים.
השכלה: 12 שנות לימוד.
שירות בצה"ל ביחידה קרבית או טכנית.
שליטה בשפה אירופאית.
● על המעוניינים לפנות לת.ד. 4210 תל־אביב (א) עבור „חו"ל" בצירוף קורות חיים ותמונה.

ההסתדרות הציונית העולמית — המח' לנוער והחלוץ
ת. ד. 92, ירושלים

דרושים מועמדים לתפקידי שליחות חינוכית במסגרות בלתי פורמליות, בארצות דוברות אנגלית או צרפתית או ספרדית, לתקופה של שנתיים

התנאים הדרושים:
— השכלה אקדמאית, רצוי בחינוך ו/או יהדות ו/או עבודה סוציאלית.
— נסיון בעבודה חינוכית עם נוער, רצוי עם נוער מחו"ל.
— שליטה בשפה האנגלית, או צרפתית או ספרדית.
— רצוי נסיון בתכנון ובהכנת אירועי תרבות, חג ומועד.
— הגיל המינימלי לשליחות הוא 25.
— מועמדים יפנו בכתב בצירוף תולדות חיים.

הערות:
— המחלקה מוצאת לנכון לציין את מספר השליחויות המצומצם לעומת הפניות הרבות.
— בעקבות קריאת תולדות חיים, יקבל המועמד מכתב על המשך הטיפול או על אי־קבלת מועמדותו.
— תהליך המיון נמשך לפחות חמישה חודשים. המועד המשוער ליציאה לשליחות הוא קיץ 1975.
— אין בקבלת תולדות חיים כדרוש כל התקשרות המחייבת את המחלקה.

בקשות יש לשלוח עד 18 לאוקטובר 1974.

השולטים בשפה האנגלית יפנו ליחידה לצפון אמריקה.
השולטים בשפה הספרדית יפנו ליחידה לאמריקה הלטינית.
השולטים בשפה הצרפתית יפנו ליחידה לארצות אירופה.

ל„בנק המזרחי המאוחד" בע"מ
ליחידת המחשב
דרושים:

פקיד בקורת

הכישורים והתנאים הדרושים:
* רצוי נסיון קודם בעבודות קלט/פלט ממחשב
* רצוי ידע בסיסי בהנהלת חשבונות
העבודה במשמרות אחר־הצהריים, ערב ולילה.
לפנות בכתב או טלפונית ל„בנק המזרחי המאוחד" בע"מ, יחידת המחשב, רח' יצחק שדה 28, ת"א. טלפון: 36947.

למשרד הנדסי בירושלים
דרושים

• **הנדסאי/ת בנין**
• **שרטט/ת בנין**

לעבודות קונסטרוקציות בטון והנדסה אזרחית
בעלי נסיון
נא לפנות טלפון 528389 ירושלים

למוסד לחנוך מיוחד בירושלים
דרושים

מדריכים/מדריכות

מועמדים בעלי נסיון בעבודות חינוך שמחפשים עבודה רבת ענין ואינם נרתעים מקשיים, מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 16017 ירושלים.
תנאי שכר טובים ואפשרות דיור במקום.

דרוש

מנהל צרכניה

רצוי נסיון קודם
תנאי שכר טובים
עם דיור במקום.
לפנות אל מזכירות מושב מבטחים — ד.נ. נגב, טל: 057-83474, 057-83512

למשרד עורכי־דין — דרושה

מזכירה באנגלית

(שפת האם אנגלית) ממדרגה ראשונה
השולטת בקצרנות ובהדפסה במכונת כתיבה
— תנאים טובים —
נא להתקשר לטלפון 50256

הכבישים ל... נסגר בפ...

תנועת החרו...

...ודיעה על ... מועצה הארצ...

صكنا من الاصل

לימודים

חינוך על־יסודי • בי"ס לאכסטרנים • בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה • פקידות • חשבונאות • • •

חברה תעשייתית בע"מ

אנחנו נכשירך למקצוע מעניין אשר יהלום את כישוריך ונטיותך האישיים

✶ קורס עיבוד שבבי (חריטה, כרסום, השחזה)

✶ קורס מכונאות מטוסים

✶ קורס חשמלאות מטוסים

✶ קורס מבנאות (הרכבת) מטוסים

גברים משוחררי צה"ל בעלי השכלה של 8 שנות לימוד ומעלה המעוניינים בפרטים נוספים על תנאי הקורסים, מענקים, מקום עבודה ותנאים אחרים מתבקשים לפנות אל: ת.ד. 2021 רמת־גן ויוזמנו לפגישה בשעות אחה"צ למשרדנו בת"א.

למד אנגלית שוטפת!

במכון סייט אנד סאונד לאנגלית

דבור • קריאה • כתב ודקדוק • בשיטה האודיו־לינגוואלית

מורים מוסמכים מותאמים את הלימוד לצרכיך ומקדישים לך תשומת־לב אישית.

ההרשמה התחילה!

קורסים חדשים באוקטובר למתחילים • מתקדמים • ולמשתלמים

ההרשמה מתקיימת בימים 29.9.74 — 3.10.74, בין השעות 4.00 ועד 7.30 אחה"צ.

ראיונות אישיים, ללא תשלום ובלי התחייבות, להבטחת סווג כל תלמיד לקורס המתאים לרמת ידיעותיו, מתקיימים מדי יום בשעות 4.00—7.30 אחה"צ.

מכון סייט אנד סאונד נמצא בשמוש משרד הבטחון, חברות גדולות ומפעלים.

סייט אנד סאונד

רח' אלנבי 98 תל־אביב טלפון: 624281

כל מה שרצית לדעת על:

קבלת תואר אקדמאי מוכר B.A. BS.c. בביתך, בזמנך הפנוי *חינם לחיילים משוחררים

תעודת בגרות במתמטיקה ללא בחינה בלבד 4 מקצועות בביתך, בזמנך הפנוי *חינם לחיילים משוחררים

אנגלית שוטפת בזמן קצר בביתך, בזמנך הפנוי

פנה לנציגות WOLSEY HALL-OXFORD בישראל טל. 247295 לקבלת פרטים נוספים ודיעון חינם, או מלא ושלח את התלוש

WOLSEY HALL-OXFORD
רחוב בר־כוכבא 28, תל־אביב

נא לשלוח אלי ידיעון חינם (ללא כל התחייבות מצידי) בנושא: ○ תואר אקדמאי ○ בגרות ○ אנגלית (סמן בעיגול המתאים)

שם מלא וכתובת: ______

אנגלית, צרפתית, ספרדית, גרמנית ועוד בביה"ס לשפות, היחיד שברשותו מעבדה לשונית מסוג Audio Active Comparative

לבחירתך: קורסים, שעורים פרטיים ומעבדה אישית בהשאלה

לחיילים משוחררים עפ"י החוק־ לימודים חינם

מכון ישראלי לשפות

• תל־אביב: אבן גבירול 30, טל. 252337
• רמת־גן: שפירא 4 פינת ארלוזורוב 83 (ליד כבר עליתן) טל. 723466
• חיפה: נורדאו 30, טל. 667040

עיצוב־פנים
אדריכלות־פנים!

נפתחים קורסי־ערב בתל־אביב • בחיפה בירושלים • בבאר־שבע

מתקבלים רק בעלי כשרון. ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני.

בוגרי הקורסים יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לחיילי מילואים משוחררים — לימוד חינם

לקבלת פרטים נא לצלצל: לטל. 739193 ת"א ולטל. 669041 חיפה.

לכב' המכון להכשרה מקצועית, ת.ד. 36239 תל־אביב (למספר 3)
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי עיצוב ואדריכלות פנים.
שמי______ גיל______
כתובתי______
1

קורסים לאנגלית
בית ציוני אמריקה

מודיע על פתיחת ההרשמה לקורסים באנגלית — לחורף 1974/75

קורסים בכל הרמות

קורס מיוחד להכנה לבחינות כניסה לאוניברסיטה

הרישום החל מ־13.10.74, בימים א' — ד' ה', בין השעות 17.30—19.30, בבית ציוני אמריקה, רח' דניאל פריש 1, ת"א.

תכנות מחשבים

נפתחים קורסי ערב בתל־אביב • בחיפה ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.

בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לחיילי מילואים משוחררים — לימוד חינם

לקבלת פרטים נא לצלצל: לטל. 739193 ת"א וטל. 669041 חיפה

לכב' המכון להכשרה מקצועית
ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111)
נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.
שמי______
גיל______
השכלה______
כתובתי______
1

המכון הישראלי לספרות ולקוסמטיקה

מכון דיאנה

קורסים ל־
• ספרות נשים
• ספרות גברים
• קוסמטיקה

ת"א ריינס 1 (ככר דיזנגוף) טל. 226066

אולפן עקיבא נתניה
מרכז ללמוד השפה העברית, תרבות ישראל וידע הארץ

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים

תושבים, עולים, תיירים:

באמצע אוקטובר ייפתחו הקורסים:

1. כתיב נכון — 4 שבועות
2. ערבית מדוברת למתחילים — 3 שבועות
3. עברית למתחילים — 3 שבועות

שיטות הוראה אינטנסיביות ✶ כיתות קטנות ✶ 5—6 שעות לימוד ביום ✶ פעולות חברה ותרבות ✶ הקורסים מתקיימים בתנאי פנימיה צנועים ✶ תושבים קבועים של נתניה והסביבה מתקבלים כתלמידים אקסטרנים.

• פרטים והרשמה: אולפן עקיבא נתניה, חבצלת השרון טל. 053-24506.

הסתדרות מדיצינית הדסה ירושלים

קורס לאחיות ולאחים מעשיים

ייפתח בביה"ח האוניברסיטאי של הדסה לקראת פתיחת ביה"ח של הדסה על הר־הצופים.

מתקבלים מועמדים בגיל 17—40 שנה, בעלי השכלה של 8 שנות לימוד לפחות.

לעולים חדשים תינתן עזרה בלימוד השפה העברית.

המעוניינים מתבקשים לפנות לשם קבלת פרטים והרשמה אל בית־הספר לאחיות הדסה, עין־כרם, ירושלים, או בכתב, לפי ת.ד. 499 ירושלים.

לימודים

...נוך על־יסודי · בי"ס לאבסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

חייל מילואים
בשירות או משוחרר
נצל את זכותך ללימוד חינם

אנו מציעים לך את הזכות ללימוד חינם, המוענקת לך על ידי הממשלה, ללימוד מקצוע או להשלמת בחינות הבגרות.

אם עדיין לא השתחררת, תאפשר לך שיטת הלימוד שלנו בכתב, ללמוד במקום שירותך ולהמשיך לאחר מכן בביתך, לפי הקצב והיכולת האישיים שלך.

לבחירתך הקורסים הבאים:

- בגרות
- תכנות י.ב.מ.
- מוקדמות
- פרסום ויחסי צבור
- עיצוב פנים
- רדיו אלקטרוניקה

גזור התלוש המצורף, הדבק ע"ג גלוית דואר או שלח במעטפה סגורה.

לכבוד [1]
המכונים האמריקאים ת.ד. 28124 ת"א
עבור „חייל מילואים או משוחרר"
מעונין בקורס: ______
שם ______ גיל ______
כתובת ______ משרת/משוחרר ______

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
המדור ללימודי חוץ

מודיע על פתיחת
לימודי תעודה

אשר יתקיימו בשעות הערב
בשנת הלימודים תשל"ה 1974/75
בירושלים, בחיפה בתל־אביב ובבאר־שבע

ניהול
- ניהול עסקי־תעשייתי (בחיפה ובתל־אביב)
- ניהול הייצור (בירושלים, בחיפה, בתל־אביב ובבאר־שבע)
- ניהול הנדסי (בתל־אביב)
- ניהול כח־אדם (בירושלים, בתל־אביב, בחיפה ובבאר־שבע)
- ניהול שיווק (בתל־אביב)
- ניהול אספקה (בירושלים ובתל־אביב)
- ניהול סחר־חוץ (בירושלים ובתל־אביב)
- ניהול תחזוקה (בתל־אביב ובבאר־שבע)
- ניהול נכסי מקרקעין (בבאר־שבע ובירושלים)
- קורס מתקדם לניהול משרד (בירושלים ובתל־אביב)
- מינהל בתי־מלון (בחיפה ובתל־אביב)

כלכלה
- כלכלת מערכות (בתל־אביב)

בקרת איכות
- אבטחת איכות ואמינות (בתל־אביב)

מדעי המחשב
- תכנות למחשבים אלקטרוניים (בחיפה ובתל־אביב)
- מנתחי מערכות למחשבים אלקטרוניים (בחיפה ובתל־אביב)
- הפעלת מערכות מחשבים (בתל־אביב)

הנדסה אזרחית
- פיקוח על הביצוע בבניה (בתל־אביב)

תקשורת
- קורס מתקדם ליחסי ציבור (בירושלים ובתל־אביב)
- קורס מתקדם לפרסומת (בתל־אביב)
- ספרנות טכנית (בחיפה)

הכשרת מורים
- השתלמות לרשיון הוראה למהנדסים (בתל־אביב)

שמאות
- תורת השמאות (בתל־אביב)
- שמאות רכב (בחיפה ובתל־אביב)

תחבורה
- קציני בטיחות בתעבורה (בירושלים, בחיפה, בתל־אביב ובבאר־שבע)
- קורס לתחבורה ולתנועה (בתל־אביב)
- קורס מתקדם בהנדסת דרכים ושדות תעופה (בתל־אביב)

צילום
- צילום טכני מתקדם (בתל־אביב)

עיצוב ושרטוט
- עיצוב פנים וריהוט (בתל־אביב)
- גרפיקה (בחיפה ובתל־אביב)
- שרטוט טכני ותכנון חלקי מכונות (בחיפה ובתל־אביב)
- שרטוט בנין (בחיפה ובתל־אביב)
- שרטוט בנין בהתמחות בעיצוב פנים וריהוט (בחיפה)
- שרטוט אלקטרוניקה (בחיפה ובתל־אביב)

חשמל
- חשמלאים מוסמכים (בחיפה)
- חשמלאים ראשיים (בחיפה)

לידיעת החיילים המשוחררים!
חייל משוחרר הזכאי למענק לימודים, מתבקש להביא עמו בעת ההרשמה תעודת אישור מתאימה.

פרטים והרשמה:

ירושלים: הטכניון, השלוחה בירושלים, בנין העירית, רחוב יפו 22 טלפון (241) 232251, בימים שני ורביעי בין השעות 17.00—19.00.
חיפה: הטכניון, בנין ראשי, הדר הכרמל, טלפון 667818, 661151
תל־אביב: הטכניון, רחוב ליסין 14, טלפון 268126־7, 266992.
באר־שבע: הטכניון, השלוחה בבאר־שבע, בית יציב (ת.ד. 524, באר־שבע) בימים ראשון, שלישי וחמישי בין השעה 17.00—19.00.

לימודי ערב אקדמאיים

- עתונאות ותקשורת המונים
- כלכלה
- חשבונאות־ כולל הכנה לבחינות רואי חשבון ויועצי מס
- מנהל עסקים

מוסד ציבורי
האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה היא מוסד צבורי שנועד לאפשר לאנשים עובדים לרכוש השכלה אקדמית בשעות הערב.

תכנית נוחה
הלימודים הסדירים מתקיימים 4 פעמים בשבוע מ־5.30 אחה"צ. כל סטודנט יכול לתכנן את לימודיו לפי קצב התואם את אפשרויותיו.

תנאי קבלה
רשאי להתקבל כל בעל תעודת בגרות ישראלית או כל תעודה אחרת שוות ערך. יתקבלו גם בעלי תעודות בגרות חלקית, אשר יעמדו בבחינות השלמה.

לקבלת פרוספקט מפורט ללא כל התחייבות פנה אל האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה, ת.ד. 17054 תל־אביב 61170. פרטים נוספים והרשמה במשרדי האוניברסיטה, בנין בי"ס תיכון חדש, דרך חיפה 81 תל־אביב. מועדי הרשמה: בימים א'—ה' מ־9 בבוקר עד 13.00 ומ־17.00—20.00.

האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה

לימוד חינם בהתאם לחוק חיילים משוחררים תשל"ד
שכר הלימוד מוכר כהוצאה לצורך זיכוי מס.

גרפיקה
נפתחים קורסי ערב בתל־אביב • בחיפה

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם להישגיהם.
לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 ת"א, טל. 669041 חיפה.

או מלא וגזור
לכב' המדרשה לגרפיקה ולציור (1)
שליד „סטודיו ציורי", ת.ד. 36239 תל־אביב
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה
שמי ______ גיל ______
כתובתי ______

האם אתה מתעניין בגראפיקה? האם אתה מוכן ללמוד את אמנות הגראפיקה בביתך בזמנך הפנוי? סטודיו 9/9 בשתוף המכונים האמריקאים להשכלה בכתב יכתוב בביתך את כשרונך והתאמתך למקצוע הגראפיקה!

לכבוד
„המכונים האמריקאים להשכלה בכתב",
ת.ד. 28124 תל־אביב, למס' 77
אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות כספית מצידי, חוברת הסברה ומבחן התאמת כשרון למקצוע הגראפיקה.
שם ______ (1)
כתובת ______ טל. ______

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

...יל מילואים משוחרר
למד חינם
...דיו - אלקטרוניקה - טלוויזיה

...מציעים לך את הזכות ללימוד חינם ...ענקת לך על ידי הממשלה.
...מוד משולב בעבודה מעשית במעבדות ...מן, כאשר הלומדים מתקנים ובונים ...ידיהם — טרנזיסטורים ומכשירים ...ים.
...גרים יעמדו בבחינות משרד העבודה ...את התואר:
...קטרונאי תקשורת ג.
...ים והרשמה 9—1 לפנה"צ, 4—7 אחה"צ

מכון להכשרה מקצועית

...אביב — רח' סלומון 7 (תחנה מרכזית)
...גן — רח' ז'בוטינסקי 61 (ליד קולנוע רמה)
...ה — רח' ביאליק 17 (פינת רח' הרצל)
...ון — רח' סוקולוב 48 (ליד הסופרמרקט)
...ח־תקוה — רח' ההגנה 17 (במרכז)
...שלים — רח' אגריפס 8 (מול קולנוע עדן)
...בות — רח' יעקב 3 (מול אגד)
...לת — (במוסד תקומתנו) רח' גורדון 5
...־שבע — רח' החלוץ 86 (מול קולנוע שביט)
היחידה לכתות קדם

מדרשת „נוער שוחר מדע" ירושלים
משרד החינוך והתרבות נוער שוחר מדע

הרשמה לחוגי „נוער שוחר מדע"

מדעי הטבע: ביולוגיה של מקוי מים.
ביוכימיה קלינית.
אקולוגיה והתנהגות בעלי־חיים.
מדעי הרוח: פילוסופיה יהודית. אמנות יהודית.
טכנולוגיה: אלקטרוניקה.

ההרשמה תסתיים ביום שלישי כ"ט בתשרי, 15.10.1974.
פרטים והרשמה בת"ד 262 ירושלים או ביחידה לנוער שוחר מדע, משרד החינוך והתרבות.

...מד הנהלת חשבונות!

- הנהלת חשבונות סוג 1
- הנהלת חשבונות סוג 2
- הנהלת חשבונות סוג 3

הלימודים בפיקוח משרד העבודה
בחינות הסיווג — בכיתות הלימוד
המורים רואי חשבון מוסמכים

...ייל מילואים משוחרר עפ"י החוק — לימודי חינם

...בעת ההרשמה תנתנה הצעות עבודה
...ם והרשמה: כל יום בין השעות 8.00 ועד 19.00
...י עד שעה 13.00
...אביב: רח' בורשוב 66, טל' 225690 ; 225795.
...דוד המלך 39 טל' 267436, 264193.
...לים: רח' יפו 68 (בית סולכור) טל' 226455.
...: רח' הנביאים 20 טל' 666182, 664671.
...שבע: רח' הפלמ"ח 47 טל' 77781.
...ההרשמה יש להציג תעודות המעידות על השכלה.

אורט ישראל
המכון להשתלמות מקצועית המשלבת

חיל הים בשיתוף משרד העבודה

האגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית פותח

קורס למכונאות ימית

עבור נערים העומדים להתגייס לשרות חובה בצה"ל.
הקורס יתקיים בתנאי פנימיה.

בביה"ס הימי „אורט" אשדוד

הקורס כולל לימודים עיוניים ומעשיים, וימשך כ־12 חודשים. בפנימיה ילמדו הנערים את מקצוע המכונאות הימית ויעסקו בו במסגרת שירותם בחיל הים. לאחר מכן יוכלו להצטרף לצי הסוחר לעבודה במקצוע זה.

המסיימים בהצלחה יגויסו לשירות סדיר בחיל הים.

- מתקבלים נערים בגיל 16 ר־3 חודשים עד 17 ו־6 חודשים, בוגרי כיתות ט' ו־י'.
- החניכים ידרשו לשלם —.480 ל"י עבור הקורס, ויקבלו בעת הקורס מגורים, מדים, מזון והסעות שונות.
- תנתנה הנחות לזכאים, בהתאם למקובל במשרד העבודה.
- למשוחררי חיל הים אשר יסיימו את הקורס, ניתנת עדיפות בקבלה לעבודה ולקורסים של צי הסוחר.
- לפרטים והרשמה יש לפנות למו"ס אורט אשדוד, ת.ד. 81, אשדוד. או ללשכות העבודה לנוער.
- המעונינים לקבל פרטים בכתב, יפנו לדואר צבאי 1074, צה"ל

קורסים מזורזים

ההרשמה מסתיימת השבוע
- הנהלת חשבונות
- פקידות ומזכירות
- ניקוב I.B.M.
- כתיבה במכונה

שרטוט

תל־אביב, אלנבי 140
תל־אביב, דיזנגוף 82
ירושלים, מרדכי בן הלל 10
רמת־גן, ז'בוטינסקי 54

הצעה השנבה לתלמידים!
במשך חופש סוכות למדו
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
באולפן מג (בו־קימא)
בקורס בוקר הנחה מיר
חדות. הצלחה מובטחת!
הירשמו מיד: תל־אביב:
גורדון 5, טל. 224532

הדרמס
מדרשה לפקידות ומינהל

נמשכת ההרשמה לקורסי יום או ערב

פקידות מזכירות הנה"ח
בפקוח משרד העבודה

חיפה הרצל 44
ת"א בן יהודה 28

אנגלית ...
מכון ס"ם אנד סאונד
Audio Acti...
Compar...
...וב־פנים

במחנה

גליון מזכרת

מלחמת יום הכיפורים

אנשים, מצבים, רגעים ומקומות מתוך המלחמה — כפי שראו, צילמו וכתבו כתבי וצלמי „במחנה"

ראיון עם הרמטכ"ל

רב אלוף מרדכי גור משיב לשאלות על צה"ל היום ובעתיד

מעבר לתעלה - שבוע לפני הצליחה

פרסום ראשון: טיסת המסוקים שהובילו בח פשיטה של צה"ל להר עתקה שבוע לפני צליחת התעלה

הופיע

64 עמודים 3.00 ל"י

דרושים משרדים

חברה ציבורית מעוניינת לרכוש/לשכור לתקופה ארוכה 9 חדרי משרד, חדר המתנה ומקום איחסון בשטח כולל של 170 מ"ר בבני־ברק/רמת־גן.

המשרד צריך להיות בקומת קרקע ו/או בקומה א׳, במקום אליו קיימת גישה נוחה בתחבורה ציבורית.

בהצעה נא לפנות לפי ת.ד. 7045 ת"א, מיקוד 61070, לא יאוחר מ־15.10.74 ולציין על גבי מעטפה „הצעת לרכישת משרד בבני־ברק/רמת־גן".

למכירה או להשכרה

מפעל מתכת יצרני בעל מוניטין בלב תל־אביב

עם או בלי המקום

ייעוץ והדרכה לתפעול המפעל

התחייבות לקניית ושיווק כל המוצרים המוגמרים אפשרית.

בהצעות נא לכתוב לת.ד. 866 תל־אביב עבור מס. 133.

למכירה

סוכנות להפצת משקאות קלים בחדרה והסביבה

לפנות לטלפון 063-22145

מעוניינים לקנות

1,500-2,000 משטחים

משומשים במצב טוב 120/80 ס"מ.

בהצעות כולל מחיר נא לפנות בכתב לפי ת.ד. 20035 תל־אביב.

למכירה מכבש אקסצנטרי

70 טון

כמעט חדש

להתקשר לטלפון 04-931510.

במלאת שנה לפטירתה של יקירתנו

ד"ר מרים מנליס
ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה על קברה ביום ראשון, י"ג בתשרי תשל"ה 29.9.74 בשעה 12 לפנה"צ בבית העלמין בקרית שאול.

נפגשים ע"י השער.

המשפחה האבלה

במלאת שש שנים לפטירת
בעלי, אבינו, סבנו ואחינו היקר

ר׳ משה פרידמן ז"ל
(מלודז׳)

תערך אזכרה ליד קברו ביום ראשון, י"ג תשרי תשל"ה (29.9.74) בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.

הסעה מהבית בשעה 2.30 אחה"צ, שד׳ עמנואל 14 תל־אביב.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת אשתי ואמנו היקרה

אסתר ליבוביץ ז"ל
מחומסק

נעלה לקברה להתייחד עם זכרה ביום ראשון, י"ג בתשרי, 29.9.74, בשעה 4.00 אחה"צ. נפגשים ליד השער החדש בבית העלמין בחולון.

המשפחה

במלאת חמש שנים לפטירתה
של אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

ברוניה פלוצר ז"ל

נעלה לקברה להתייחד עם זכרה ביום א׳, י"ג תשרי תשל"ה (29.9.74) בבית העלמין בחולון בשעה 3.30 אחה"צ. מתאספים ליד השער החדש.

המשפחה

הנהלת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
וחבר העובדים

מודיעים בצער על מות חברם לעבודה

משה שאולי ז"ל

ומשתתפים באבל המשפחה

למשפחת וייס

אנו משתתפים באבלכם
על נפילתו של הבן הנאה

עמיר

עובדי וחברי י.מ.ק.א.

חברי נבחרת השחיה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

רבקה ארזי ז"ל
לבית ארלשטין (מבילניצה)

נעלה על קברה לאזכרה ולגלוי מצבה בבית־העלמין בחולון, ביום ראשון, י"ג בתשרי תשל"ה (29.9.74) בשעה 4 אחה"צ. מתאספים ליד השער.

המשפחה

לגיורא חזק ובני משפחתו

אתכם באבלכם הכבד במות

האב ז"ל

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
ההנהלה והעובדים

יקירנו

דוד (אדוארד) מוסרי
בשנת הס"ב לחייו

איננו

ההלויה תצא היום, יום שישי י"א תשרי תשל"ה (27.9.74) בשעה 12.00 בצהרים מבית ההלויות העירוני רח׳ דפנה 5 ת"א לבית העלמין בחולון.

אוטובוס מיוחד יצא מבית המנוח רח׳ ירמיהו 13 פינת רח׳ בן יהודה ת"א בשעה 11.30 לפנה"צ.

המתאבלים:
אשתו: לינדה
בנותיו: אתי, קטי, אביבה
נכדיו ונכדותיו
ומשפחות עזרתי, סקון, טמיר

בערב יום כפור מלאה שנה מאז הלכה מאתנו
יקירתנו

ד"ר רחל רינצלר
ז"ל

האזכרה וגילוי המצבה תתקיים ביום ראשון, י"ג בתשרי תשל"ה (29.9.74), בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין בקרית שאול.

נפגשים ליד השער בשעה 2.45

המשפחה

במלאות שלושים לפטירתו של
בעלי, אבינו וסבנו היקר

חיים אריה בוכוייץ ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו, ביום ראשון י"ג תשרי תשל"ה 29.9.74

מוקירי זכרו נפגשים בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין בחולון, ליד השער הצפוני.

האבלים:
אשתו חיה בוכוייץ
בנו, צבי דגן ומשפ׳
בתו רחל פריצקי ומשפ׳
נכדיו ונינתו,
משפחת כהן
וכל בני המשפחה בארץ ובחו"ל

במלאת שנה לפטירת יקירנו האהוב והבלתי נשכח
אבי, בעלי ואחי היקר

משה (סולי) פרוכטר
ז"ל

תערך אזכרה ביום ראשון י"ג תשרי תשל"ה (29.9.74) בבית־העלמין בקרית־שאול בשעה 4.00 אחה"צ.

נפגשים ע"י השער.

המשפחה

למשפחת אלבחרי

אתכם באבלכם הכבד בהלקח
יקירכם — עובדנו — חברנו

חיים אלבחרי ז"ל

התעשיה האוירית לישראל
ההנהלה — ארגון העובדים

למרים אלבחרי וב"ב

איתך במות בעלך

חיים אלבחרי ז"ל

מדיירי הבית רמשילד 58/א׳ בת־ים

ליצחק יחזקאלי

אתך באבלך הכבד
במות

אביך ז"ל

אהרן ירושלים

במלאת שנתיים לפטירת יקירנו

אלק יעקובוביץ ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום א׳ י"ג תשרי תשל"ה 29.9.74 בשעה 17.00 בבית העלמין בקרית־שאול.

נפגשים ליד השער.

המשפחה

ביום ראשון 29.9.74 יום השנה לנפילת בנינו

צבי הורוביץ ז"ל
יעקב קרמרסקי ז"ל
יהודה בנארי ז"ל

נעלה לבית הקברות בקיבוץ מסילות בשעה 16.00. בשעה 20.30 תיערך אזכרה בחדר האוכל של הקיבוץ.

אוטובוס ייצא מרחבת היכל התרבות בשעה 18.30. לאחר האזכרה יחזור האוטובוס לתל־אביב.

המשפחות וקיבוץ מסילות

במלאת שנה לנפילת יקירנו
האהוב והבלתי נשכח
בקרבות הבלימה ברמת־הגולן

יצחק ברשי הי"ד

תתקיים אזכרה ביום א׳ י"ג תשרי תשל"ה (29.9.74) בשעה 16.30 אחה"צ בבית העלמין בהר הרצל בירושלים.

קרובינו ידידינו ומוקירי זכרו נפגשים ע"י שער בית העלמין בשעה 16.15.

אמו, אשתו, בנו, בתו,
אחיו ואחיותיו

במלאות שנה לפטירת היקר לנו

רפאל בר־אילן
ז"ל

תערך אזכרה וגלוי מצבה על קברו בבית העלמין בקרית שאול, ביום ראשון, י"ג תשרי תשל"ה 29.9.74 בשעה 3.30 אחה"צ.

נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת אשתי היקרה

צפורה בטלין ז"ל

נעלה לקברה ונכבד את זכרה ביום ראשון, י"ג תשרי תשל"ה (29.9.74) בשעה 4 אחה"צ בבית־העלמין בחולון. מכריה מתבקשים להשתתף.

נפגשים ליד השער החדש בבית העלמין.

נח בטלין

אזכרה

במלאת שבע שנים לפטירת יקירנו
הבלתי נשכח

ר׳ יצחק שלום רייכמן
ז"ל

ב"ר יואל הי"ד

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו בבית העלמין בזכרון מאיר בני ברק ביום א׳ י"ג תשרי תשל"ה (29.9.74) בשעה 4.00 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירת יקירנו

אברהם פרידלנד ז"ל

תערך אזכרה ביום ראשון, י"ג בתשרי תשל"ה, 29.9.74, בשעה 15.30 אחה"צ, בבית־העלמין בחולון. נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

במלאת שנה לנפילת
בני, אחינו ונכדנו
היקר

סמל

שמואל (סמי) יעקוסי
הי"ד

בקרבות הבלימה בסיני
במלחמת יום הכיפורים

נעלה לקברו ביום א׳, י"ג תשרי תשל"ה (29.9.74) בבית הקברות הצבאי בקרית־שאול.

אוטובוס יצא בשעה 16.15 מגבעתיים, רח׳ קרסקי 11, רמת־גן.

המשפחה

במלאת שנה לנפילת
בננו ואחינו היקר

רס"ל

שטיינברג יעקב (ביקה)
הי"ד

במלחמת יום הכיפורים תתקיים אזכרה בבית הקברות הצבאי בקרית־שאול, ביום ראשון, י"ג בתשרי תשל"ה (29.9.74), בשעה 5.30 אחה"צ.

אוטובוס יצא מגבעתיים, רח׳ ברודצקי 32, בשעה 4.30 אחה"צ.

ההורים: אידה ואיגנץ
אחיו: אריאל
סבתו: רינה
וכל בני המשפחה

במלאת שנה לנפילת
בננו ואחינו היקר

אברהם מרבלסי
הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים בחזית סיני בי"ב תשרי תשל"ד

נעלה לקברו ביום ראשון י"ג תשרי תשל"ה (29.9.74) בהר־הרצל בירושלים בשעה 11.30 לפנה"צ.

אוטובוס יצא בשעה 9.00 בבוקר ליד בית המשפחה במושב שרשרת.

המשפחה

במלאת שנה לנפילת יקירנו

...תן הירש הי"ד

במלחמת יום הכיפורים בחזית סיני

אזכרה ביום ראשון י"ג בתשרי תשל"ה בשעה 16.30 בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.

...קירי זכרו נפגשים ליד שער בית-העלמין.

המשפחה

...ה הידע והמשפחה

אתכם ביגונכם
במלאת שנה לנפילתו
במלחמת יום הכיפורים
של עובדנו היקר והאהוב

...תן הירש הי"ד

מאירה גרון סייג
וצוות פרסום אל-רון

במלאת שנה לנפילת יקירנו

...ם זאב שגב הי"ד

(סגלשטיין)

במלחמת יום הכיפורים בחזית סיני
בערב סוכות תשל"ד 10.10.73

...זכרה בערב סוכות יום שני י"ד תשרי 30.9.74 בשעה 1.30 בבית העלמין הצבאי בחיפה.

...מגן הזכרון מול עירית חיפה בשעה 1.15.

אשתו, ילדיו, הוריו
משפ' שפורן

ביום השנה לנפילתו של יקירנו

...' אליעזר מילנוב

הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים
ברמת הגולן

...ברו ונתיחד עם זכרו ביום ראשון, י"ג תשרי (29.9.74) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בקרית-שאול.

יוצא מבית הוריו, רח' הנשיא 20, קרית-אונו, בשעה 2.45 אחה"צ.

המשפחה

השלושים לפטירת בעלי אבינו וסבנו היקר

...תלי בר דוד קצור

ז"ל

...ראשון י"ג בתשרי תשל"ה 29.9.74 בשעה 4 ...ה"צ נעלה לקברו בבית העלמין בחולון

לאזכרה וגילוי המצבה

... תועמד לרשות המשתתפים בשעה 15.30 ...הנ של המנוח רח' ארלוזורוב 39 חולון.

המשפחה המתאבלת

במלאת שנה לנפילת יקירנו

...גן מוטי זילבר

במלחמת יום הכיפורים

...זכרה בבית העלמין הצבאי בקרית שאול ביום א' תשרי תשל"ה (29.9.74) בשעה 4.00 אחה"צ.

נפגשים בשער בית הקברות.

אשתו, בנו, הוריו
אחיו והמשפחה

במלאת שנה לנפילת בננו היקר

אדבר בן יצחק אברהמוב ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים

תתקיים אזכרה ביום ראשון 29.9.74

אוטובוס יצא מבית ההורים ברח' יבנאלי 4, חולון בשעה 15.30.

המשפחה

במלאת שנה לנפול בננו ואחינו היקר במלחמת יום הכיפורים

סמ"ר

אברהם רוזנברג

הי"ד

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום א', י"ג תשרי תשל"ה בשעה 15.30 בהר הרצל ירושלים.

אוטובוס יצא מבית הוריו ברחוב זכרון יעקב 15 ב"ש בשעה 15.15.

המשפחה

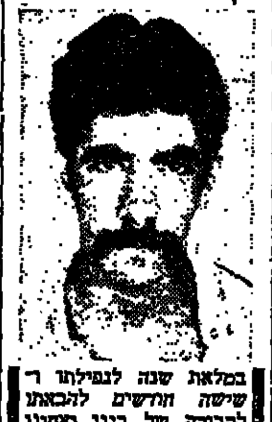

במלאת שנה לנפילתו ד' שישה חודשים להבאתו לקבורה של בננו ואחינו היקר

רב"ט

משה אדדי

(נ"ץ)

הי"ד

בן יולנדה ועמום

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום ראשון י"ג בתשרי תשל"ה 29.9.74 בשעה 5.30 אחה"צ בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.

אוטובוס יצא מביתנו רחוב שינקין 46 גבעתיים בשעה 5.00 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנה לנפול יקירנו

מריו שקד ז"ל

נעלה לקברו בקרית שאול, ביום ראשון, י"ג תשרי תשל"ה (29.9.74) בשעה 5.00 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירתו של

יוסף ויץ ז"ל

נעלה לקברו בהר הזיתים ביום ראשון, י"ג בתשרי תשל"ה — 29 בספטמבר 1974, בשעה 4.00 אחה"צ. בשעה 3.30 אחה"צ תועמד תחבורה לרשות המשתתפים, שתצא מכיכר המוסדות הלאומיים בירושלים לבית-העלמין בהר-הזיתים, בחלקה שליד כלון אינטרקונטיננטל.

המשפחה
קרן קימת לישראל

„כל יישוב חקלאי שזכר מעשי איתו וירצה להשתתף בהלוויה ע"י נציגו, יניח על קברי ענף דק מאחד הצמחים שבנחלתו, וכן גם בני-משפחתי וידידי לכשיפקדוני בימי הזכרון. אני ארגיש בענפים אלה וינוח לי".

מתוך צוואתו

במלאת שנה לנפילת יקירנו

סמ"ר

גולדהכט אליהו

ז"ל

במלחמת יום הכיפורים

תתקיים אזכרה בבית העלמין הצבאי בקרית-שאול ביום ראשון, י"ג בתשרי (29.9.74), בשעה 16.30.

נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

ביום השנה לנפילתו של בננו — חברנו

ירמי טנא

במלחמת יום הכיפורים

נתייחד עם זכרו

והאזכרה תערך ביום א' 29.9.74 בשעה 21.15 בחדר האוכל של הקיבוץ.
מוקירי זכרו מוזמנים.
אוטובוס יוצא מת"א למענית ב-17.00 מרחוב הנגב תחנה מרכזית. תחבורה בחזרה מובטחת עד חדרה.

המשפחה
וקיבוץ מענית

במלאת שנה לנפילת יקירנו

סמל יעקב לוי הי"ד

במלחמת יום הכיפורים

נעלה לקברו בבית העלמין הצבאי בקרית שאול ביום ראשון, י"ג תשרי תשל"ה (29.9.74). נפגשים בשעה 16.00 ע"י שער בית העלמין

אשתו והמשפחה

במלאות שנה לנפילתו של

סמל משה דבורה

שנפל בסיני במלחמת יום הכיפורים

נעלה לקברו, בהר-הרצל בירושלים, ביום ראשון י"ג תשרי תשל"ה (29.9.74).
אוטובוס יצא מבית המשפחה ברמלה בשעה 10. במוצ"ש 28.9.74 תתקיים אזכרה בבית ב-7.30.

המשפחה

במלאת שנה לנפילתו של יקירנו

סמ"ר איתן רון הי"ד

במלחמת יום הכפורים

נעלה לקברו בבית הקברות הצבאי בהר הרצל, ירושלים, ביום ראשון, י"ג בתשרי תשל"ה, 29.9.74 בשעה 4.30 אחה"צ.
נפגשים בשער בית הקברות.

המשפחה

אזכרת

מרבין (שוקוביץ) יוסף

תתקיים ביום א' י"ג בתשרי 29.9.74 בשעה 11.00 לפנה"צ.

אוטובוס יצא מביתו ברח' דורש 26 בשעה 10.30.

המשפחה

במלאת שש שנים לפטירת
ראש משפחתנו היקר

ד' אריה - ליאון סבירסקי ז"ל

תתקיים אזכרה

בבית העלמין בנחלת יצחק, ביום ראשון, י"ג תשרי תשל"ה (29.9.74) בשעה 3.30 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

מהנדס יעקב מרכוס ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון 29.9.74 בשעה 15.30. הפגישה ליד השער החדש בבית העלמין בחולון.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של חברנו

ישעיהו שטיין ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון, י"ג בתשרי תשל"ה (29.9.74) בשעה 8.30 בבוקר.
תושבי אילת ומוקירי זכרו מוזמנים.
כתאספים ברחבת העיריה בשעה 8.15

עירית אילת

במלאת שנה לפטירת יקירנו

זאב צוקר ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה ביום ראשון, י"ג בתשרי תשל"ה (29.9.1974), בשעה 4.30 אחה"צ, בבית העלמין בכפר סמיר, חיפה.
נפגשים בשער בית-העלמין.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של
בעלי, אבינו ואחי היקר

שלמה הוברמן

בן יהודה לייב
(מסטולין)

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, י"ג תשרי תשל"ה (29.9.74) בשעה 5.00 אחה"צ בבית העלמין הישן בראשל"צ.
אוטובוס יצא מביתנו בראשל"צ רח' שמריהו לוין 7 בשעה 4.45

המשפחה

ביום ראשון, י"ג בתשרי תשל"ה (29.9.74)
בשלושים למות חברנו היקר

אברהם עוז ז"ל

נעלה לקברו בשעה 3 אחה"צ.

המשפחה
ובית אשדות יעקב מאוחד

במלאת ארבע שנים לפטירתה של

צפורה פסטרנק ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון, י"ג בתשרי תשל"ה בבית העלמין חוף הכרמל, חיפה בשעה 16.30.
נפגשים בשעה 16.15 ליד השער הראשי.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת בעלי, אבינו,
אחינו וסבנו היקר

שמואל בוקובסקי ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, י"ג תשרי תשל"ה (29.9.74) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון.

המשפחה

במלאת שלש שנים לפטירתו של יקירנו

אליעזר ארגוב ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום א', י"ג תשרי תשל"ה, 29.9.1974 בשעה 10.00 לפנה"צ, בבית הקברות סנהדריה, ירושלים.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירת בעלי היקר

אריה שולמן ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום ראשון, י"ג תשרי תשל"ה 29.9.74 בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בחולון.

נפגשים ע"י השער החדש.

אשתו לאה והמשפחה

ביום א' י"ג תשרי תשל"ד (29.9.74) בשעה 9.00 בערב בחדר-האוכל תערך אזכרה

אהוד דפנא
מנחם ורדי
שוקה יהלום

שנפלו במלחמת יום הכפורים

בערב סוכות י"ד תשרי תשל"ד יום ב' (30.9.74) בשעה 8.30 בערב בכניסה הצפונית למעוז חיים.

חנוכת גן הנצחה לחברי ובני קבוץ מעוז חיים, שנפלו במלחמות ישראל.

קרובי משפחה, ידידים וחיילי היחידות מוזמנים.

קבוץ מעוז חיים

במלאת שנה לנפילת יקירנו

סגן-אלוף

שאול שלו (פרידלר)

הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים

נעלה לקברו בבית העלמין הצבאי בהר הרצל ירושלים ביום ראשון י"ג תשרי תשל"ה (29.9.74) בשעה 16.30

המשפחה

במלאת שנה לנפילתו של יקירנו

עמיקם דביר הי"ד

תערך אזכרה לזכרו ביום ראשון, י"ג תשרי תשל"ה (29.9.74), בשעה 16.00 בבית-הקברות הצבאי בקרית-שאול.
אוטובוס יצא בשעה 15.15 מרח' רמת-הגולן 29 קרית-שרת חולון, ויעבור דרך בית-ההורים ברחוב הנשיאים פינת-וייצמן.

המשפחה

במלאת שנה לנפילתו של יקירנו

עודד פלסר ז"ל

במלחמת יום הכפורים (י' תשרי תשל"ד — 6.10.73)
תערך אזכרה ביום א', י"ג תשרי תשל"ה (29.9.74) בשעה 4.30 אחה"צ בבית הקברות הצבאי בהר הרצל, ירושלים.

נפגשים ליד שער בית הקברות.

המשפחה

במלאת שנה לנפילתו של בננו היקר
אשר נפל במלחמת יום הכיפורים

הסמל בכר יחזקאל (חזי)

ז"ל

נעלה לקברו בי"ג בתשרי תשל"ה (29.9.74), בשעה 16.00, בבית העלמין הצבאי בנהריה.
אוטובוס יצא מעכו, ליד בית-ספר „התומר" בשעה 15.30.
כל מוקירי זכרו נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה המתאבלת

ביום השנה לנפילתו של יקירנו

דוד פרוינד ז"ל

נתייחד עם זכרו

האזכרה תתקיים ביום ב', י"ד תשרי תשל"ה 30.9.74, בשעה 14.00 בבית העלמין הצבאי בחיפה.

אוטובוס יצא מרח' הגליל 59 נוה-שאנן בשעה 13.15 וליד משרד קצין העיר בשעה 13.30.

המשפחה

במלאת 4 שנים לפטירת יקירנו

יונה אושפיז ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו

ביום ראשון, י"ג בתשרי תשל"ה (29.9.74),
בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית-שאול.

המשפחה

هكذا من الاصل

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

יהודה קריניצי ז״ל

ב״ר אברהם

נתיחד עם זכרו

ביום ראשון, י״ג תשרי תשל״ה (29.9.1974) בבית העלמין בקרית שאול, בשעה 4 אחה״צ.

נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת ארבע שנים לפטירתו של יקירנו

מנחם פלינט ז״ל

תתקיים עליה לקברו, ביום ראשון י״ג בתשרי תשל״ה (29.9.74) בשעה 4.30 בבית העלמין בקרית שאול.

תחבורה תצא משדרות נורדאו 24 תל־אביב, בשעה 4.00.

המשפחה

במלאת שנה לנפילתו של בעלי, אבי, בני ואחינו היקר

סמ״ר

שאול אקו

הי״ד

במלחמת יום הכפורים בקרבות רמת הגולן (10.10.73)

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו בבית הקברות הצבאי בנהריה, ביום ראשון, י״ג בתשרי, 29.9.74, בשעה 16.30 אחה״צ.

אוטובוס יצא מבית אמו בשעה 16.00. אחרי ההתייחדות תערך תפילה בבית אמו, רחוב הפלמ״ח 39, קרית שמריהו, חיפה.

המשפחה

בכאב רב אנו מודיעים כי עברה שנה קשה מאד עוד אותנו לעד יקירנו

מרדכי (שוקי) שוורץ ז״ל

שנפל, בהיותו בן 21 שנה, בקרבות הבלימה בסיני במלחמת יום כיפור

אזכרה תיערך ביום א׳ 29.9.74 בשעה 16.30 ב־בית הקברות הצבאי בהר הרצל, ירושלים.

אוטובוס יצא מהבית רח׳ הגפן 116/14 קרית גת בשעה 15.00.

פלים — אמא,
אריה — אח,
כרנלית — גיסה
וכל המשפחה האבלה

במלאת שנה לנפילתו של בננו ואחינו היקר

סמל

אמיר שאול

ז״ל

נעלה לקברו ביום ראשון י״ג תשרי תשל״ה (29.9.74) בחלקה הצבאית שבקרית־שאול בשעה 3.30 אחה״צ.

אוטובוס מיוחד יצא מבית ההורים ברחוב החייל 7 חולון, בשעה 3.00 אחה״צ.

המשפחה

במלאת שנה לנפול יקירנו

רב״ט

יצחק בידקה

הי״ד

יצחק היקר שלנו, היום בו נקטפת הוא יום שחור, יום אפל להוריך, אחיך, אחיותיך, אשתך, בתך ובנך אשר לא הכרת. נקטפת באיבך ואתה בן 26 בלבד. יתמות ושכול השארת בלבנו.

זכרך ישכון בלבנו לעד. האזכרה תתקיים ביום שני, י״ד בתשרי תשל״ה (30.9.74). אוטובוס יצא מבית הוריו ברח׳ ירמיהו 31 חולון, בשעה 9.00 בבוקר לבית הקברות בקרית שאול בחלקה הצבאית.

המשפחה המתאבלת

במלאות שנה לנפילת יקירנו

סמ״ר בני זילבר הי״ד

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום ראשון, י״ג בתשרי תשל״ה (29.9.74), בשעה 4.00 אחה״צ, בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.

אוטובוס יצא בשעה 3.00 אחה״צ מרח׳ ז׳בוטינסקי 12 ומשדרות העצמאות 46 בבת־ים.

המשפחה

במלאת שנה לנפילתו של יקירנו

סמל

מנדלוביץ מאיר ז״ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים

תערך אזכרה ביום ראשון, י״ג בתשרי תשל״ה 29.9.74 בבית העלמין בקרית שאול, בשעה 16.30.

המשפחה

בחיפה! קבלת מודעות דחופות בשעות הלילה (מ־18—24) לכל העתונים טלפון 718018

במלאת שלוש שנים לנפילת בננו ואחינו היקר

הטייס סגן

שאול קשת (קרישמן)

הי״ד

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, 29.9.74, בשעה 4.00 אחה״צ, בבית העלמין הצבאי בקרית־שאול. נפגשים ליד השער.

המשפחה

ביום ראשון, י״ג בתשרי תשל״ה (29.9.74)
יום השנה
לנפילתו במלחמת יום הכיפורים של
בננו חברנו

דן זמירין ז״ל

נעלה לקברו בבית העלמין בקבוצת כנרת בשעה 3.00 אחה״צ.

המשפחה
ובית קבוצת כנרת

במלאת שנה לנפילת יקירנו

צבי עמית (פרוינד)

הי״ד

(בן צילה ושבתי מגבעתיים)
במלחמת יום הכפורים בחזית סיני

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו בבית העלמין בקרית שאול, ביום ראשון, י״ג תשרי, (29.9.74), בשעה 4.30 אחה״צ.

אוטובוס יצא מבית ההורים בגבעתיים, רח׳ שינקין 45, בשעה 4.00 אחה״צ.

המשפחה

במלאת שנה לנפילת יקירנו

מאיר בן־ארי

בן פרומה ולייבל אוקרוגליצקי

במלחמת יום הכיפורים ברמת־הגולן

נתייחד עם זכרו ביום ראשון, י״ג בתשרי תשל״ה (29.9.74) בשעה 3.30

נפגשים ע״י שער בית העלמין הצבאי ברחובות.

המשפחה

במלאת שנה לנפילתו — במלחמת יום הכיפורים של יקירנו

ארנון ברין ז״ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון י״ג תשרי תשל״ה 29.9.74 בשעה 4.30 אחה״צ, בבית העלמין של משמר־השרון.

המשפחה
בית משמר השרון

במלאת שנה לנפילתו של בננו ואחי היקר

דוד גלדשטיין הי״ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון י״ג תשרי תשל״ה 29.9.74 בשעה 4.30 אחר־הצהרים בבית העלמין סגולה בפתח־תקווה.

נפגשים ברחבת בית העלמין.

המשפחה

ביום השנה לנפול בננו־חברנו היקר

מאיר חצרוני ז״ל

במלחמת יום כיפור

נעלה לגילוי מצבה ביום ראשון, 29.9.74, בשעה 4.15 אחה״צ.

אוטובוס מתל־אביב לגל־און הלוך וחזור, יצא מרחבת היכל־התרבות בשעה 2.30.

מוקירי זכרו מוזמנים.

ההורים חוה ויוסף
קיבוץ גל־און

במלאת שנה לנפילת יקירנו

סמ״ר דני רזינסקי הי״ד

בגבורת התעלה — במלחמת יום הכפורים

נעלה להתייחד עם זכרו בבית העלמין הצבאי בהר־הרצל, ביום א׳, י״ג בתשרי תשל״ה (29.9.74) בשעה 4.30 אחה״צ. אוטובוס יצא בשעה 2.30 אחה״צ מבית ההורים, רח׳ טרומפלדור 56 פתח־תקוה.

המשפחה

במלאות שנה לנפילתו של בננו ואחי היקר

רב״ט אבנר סובה הי״ד

שנפל במלחמת יום־הכיפורים, בקרבות הבלימה בסיני.

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בבית־העלמין הצבאי שבקרית־שאול, ביום ראשון, י״ג בתשרי תשל״ה, 29.9.74, בשעה 4.00 אחה״צ.

אוטובוס יצא מבית המשפחה, שברחוב נוה־יהושע 2, ר״ג, בשעה 3.30.

המשפחה

במלאות שנה לנפילת יקירנו

סרן צבי פרידמן

הי״ד

תתקיים אזכרה בבית־הקברות הצבאי בחולון, ביום ראשון, י״ג בתשרי תשל״ה (29.9.1974).

נפגשים בשעה 15.00 ליד בית־הקברות הצבאי.

אוטובוס ייצא מבית אמו, רח׳ השלושה 12 „עמידר״ בת־ים בשעה 14.30.

המשפחה

ביום ראשון, י״ג בתשרי תשל״ה 29.9.74
יום השנה לנפילתו של

סרן ראובן זכאי

ז״ל

בחזית התעלה, במלחמת יום הכיפורים

נעלה לקברו בשעה 17.00 בחלקה הצבאית בהר הרצל בירושלים.

אוטובוס יצא מרחבת היכל התרבות בתל־אביב בשעה 15.00 ויעבור דרך התחנה המרכזית בראשל״צ וברחובות לחולדה ולירושלים.

המשפחה
קבוצת גורדוניה — חולדה

ביום ראשון, י״ג בתשרי תשל״ה (29.9.74), בשעה 16.00, תתקיים בבית הקברות הצבאי בהר־הרצל

אזכרה ליקירנו

זאב יעקב בליץ הי״ד

אשר נפל ביום י״ב בתשרי תשל״ד (8.10.73)
במלחמת יום הכפורים.

אוטובוסים יצאו בשעה 14.30 מרחוב הראי״ה 144, רמת־גן, בית משפחת דורי; ובשעה 15.45 מבית משפחת בליץ, שדרות הרצל 38, ירושלים.

המשפחה

במלאת שש שנים לכותו של בננו ואחינו היקר

הסמל שמואל ריטבלט

הי״ד

שנפל על הגנת המולדת

תערך אזכרה ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, י״ג בתשרי תשל״ה (29.9.74), בשעה 4.30 אחה״צ, בבית הקברות הצבאי בחוף הכרמל, חיפה. נפגשים ליד בית הקברות הצבאי.

המשפחה השכולה

במלאת שנה לנפילת יקירנו הבלתי נשכח

רב״ט אליהו כהן ז״ל

במלחמת יום הכיפורים בחזית סיני

נעלה לקברו בבית העלמין הצבאי בחיפה, ביום ראשון, י״ג תשרי 29.9.74 בשעה 16.30. נפגשים ליד השער.

ההורים: שושנה ואמיל
האחים: גבי ותמי

במלאת שנה לנפילת בננו ואחי היקר

סמל אילן גולדפריד

הי״ד

נתיחד עם זכרו בבית הקברות הצבאי בקרית שאול ביום ראשון, י״ג תשרי תשל״ה 29.9.74 נפגשים ליד שער בית הקברות בשעה 4.15

ההורים והאחות

במלאת שנה לנפילתו של יקירנו

רס״ל אלישע פלג

(פוטשניק) ז״ל

במלחמת יום הכפורים

תערך אזכרה ביום ראשון, י״ג בתשרי תשל״ה (29.9.74), בשעה 2.30 אחה״צ, בבית הקברות הצבאי בקרית־שאול.

אוטובוס יצא בשעה 2.00 אחה״צ מרח׳ מודיעין 232, רמת־גן.

עדי פלג (פינפר)
משפחות פוטשניק ופינפר

במלאת שנה לנפילתו של יקירנו

צבי נוסבוים הי״ד

במלחמת יום הכיפורים

יתקיים טקס אזכרה לגילוי מצבה ביום ראשון, י״ג בתשרי תשל״ה (29 לספטמבר 74) בשעה 5.00 אחה״צ בבית הקברות הצבאי בקרית שאול.

תחבורה תצא בשעה 4.30 מביתנו ברח׳ ריינס 11 בני־ברק.

במלאת שנה לנפילת יקירנו

רס״ל ברייטנר יצחק

הי״ד

במלחמת יום הכיפורים

תערך אזכרה ביום ראשון, י״ג בתשרי תשל״ה 29.9.74 בשעה 3.30 אחה״צ, בבית הקברות הצבאי בחוף הכרמל, חיפה.

אוטובוס מיוחד יצא מ„בית הדר״ תל־אביב בשעה 13.00.

המשפחה

במלאת שנה לנפילתו של בננו ואחי

אורי סגל

במלחמת יום הכיפורים ברמת הגולן

נתייחד עם זכרו בבית הקברות בכפר מונאש ביום ראשון, י״ג בתשרי, 29.9.74, בשעה 17.00

קרובים, ידידים ומוקירי זכרו מוזמנים.

המשפחה

במלאת שנה לנפילתו של יקירנו

רב״ט משה ביטרמן

הי״ד

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני, י״ד תשרי תשל״ה (30.9.74) בשעה 2.30 אחה״צ בבית העלמין האזרחי בקרית שאול.

הסעה בשעה 2.00 מבית ההורים רח׳ יעקב כהן חולון, ומהתחנה המרכזית ת״א, רציף האוטובוס לקרית שאול.

המשפחה

ביום ראשון, י״ג תשרי תשל״ה 29.9.74
יום השנה לנפילת בננו היקר

יהונתן אגר (מרכוס)

במלחמת יום הכיפורים

נעלה לקברו בשעה 4.30 אחה״צ בבית העלמין בדגניה א׳.

בערב תערך אזכרה בחדר האוכל בשעה 9.30

המשפחה
וקבוצת דגניה א׳

פריד במקום ה־11 באליפות העולם

הרים במשקל קל־כבד — 282.5 ק"ג

המשקולן הישראלי שלמה פריד דורג אתמול במקום ה־11 באליפות העולם ב־מאנילה, בתחרויות במשקל קל־כבד. הוא הרים 282.5 ק"ג בקרב־שניים (122.5 ק"ג בדחיקה ו־160 — ב־הנפה) לעומת 350 ק"ג ש־הרים המנצח, הבולגרי טודורוב.

במדלית הכסף זכה הנור־וגי ינסן, 350 ק"ג, והמערב גרמני מילסר — ב„ארד" עם 347.5 ק"ג.

ביום רביעי זכה הבולגרי נדלצ'קי קולב בכתר האלי־פות במשקל בינוני כשהרים 335 ק"ג — ובכך שמר על תוארו. במדלית הכסף זכה ה־בולגרי רוכן רוסב — 332.5 ק"ג (בהתחרות בדחיקה הוא קבע שיא עולמי חדש — 152.5 ק"ג). המזרח־גרמני פיטר וונצל הרים אף הוא 332.5 ק"ג — וזכה ב„ארד".

מחר - סיבוב שלישי בגביע המדינה בכדורגל

מחר יתקיימו 16 משח־קים בסיבוב השלישי של גביע המדינה בכדורגל, ש־בהם יתמודדו מנצחות ה־סיבוב השני (קבוצות ב־ליגות א' ו־ב').

ואלה המשחקים: הפועל ר"ג — הפועל טי־רה־הכרמל, הפועל עכו — הפועל בני־נצרת, הפועל נה־ריה — מכבי חדרה, הפועל אפיקים — מכבי חיפה, בי־ת"ר „דב" נתניה — הפועל גבע־כרמל, הפועל ק"ת — הפועל הרצליה, הפועל נה־ליאל — הפועל — מחנה יהו־דה, הפועל צפת — מכבי זכרון־יעקב, בית"ר הרצליה — הפועל בית־שמש, מכבי „השקמה" ר"ג — הפועל רמ־לה, הפועל בת־ים — הפועל „עליה", בית"ר לוד — מכבי רמת־עמידר, הפועל דימונה — הפועל גבעתיים, הפועל ראשל"צ — הפועל קרית־אונו, נס־ציונה — מכבי שע־ריים, הפועל חולון — הפועל מרמורק.

משחקי רעים

הפועל חיפה — בני־יהודה; מכבי נתניה — מכבי תל־אביב; הפועל פ"ת — מכבי פ"ת; הפועל באר־שבע — הפועל תל־אביב; הפועל כפר־סבא — הפועל יהוד; בית"ר ירושלים — בית"ר תל־אביב (קטמון, 14.15); הפועל אשדוד — שמשון תל־אביב.

שאר אירועי הספורט ה־שבת:

כדורסל

בעפולה ייפתח הערב ב־ט' טורניר כדורסל, המשחקים: גבת־יגור — מגידו (7); הפועל חיפה — הפועל עפו־לה (8.30). בשבת ב־ד' ה־מפסידות וב־8.30 המנצחות.

קליעה

השבת ב־9 במיטווח רמת־גן, תחרות ברובה חופשי 60 כדור שכיבה לבוגרים, נוער ונשים.

כדורעף

במחזור ה־4 בליגה הלאו־מית, במוצ"ש: געש — חצור (6); געתון — איילת (7.30); עין־המפרץ — חני־תה (7); המעפיל — אלי־צור ת"א (9); העוגן — קרית־אתא (6.30); בית־זרע — שריד (7).

הערב ב־7.30 ייערך המש־חק הפועל רמת־אביב — עין־שמר.

מעריב לספורטאים

האליפות הצעירה ביותר של ישראל בשחיה תיפתח היום ב„וינגייט"

מאת אזרי ידין

אליפות (אורך) ישראל בשחיה, ה־30 במנין מאז 1936, תיפתח אחר הצהרים בבריכת מכון וינגייט, תי־משך מחר — ותגיע לסיומה באמצע השבוע הבא (סו־כות) באותו מקום. תהיה זו האליפות „הצעירה" ביותר — בהרכב גיל המשתת־פים.

במבט לאחור מסתבר, שרק 4 שחיינים שיפרו בשנה האחרונה שיאים לאומיים — תראה, כי אלה יעמדו גם במרכז אירועי האליפות ה־30. הארבעה הם: „דג הזהב" שלנו בסהרן, דן ברנר בן ה־15 מחיפה; עדי פרג בן ה־17 מעין־הרוד; דב נוסמן בן ה־20 מעין־דור; וחן סיק (18) מחיפה.

אליהם אפשר לצרף עוד את דפנה צורף, אמנון קראוס, זוהרון שפי, רון קרמן, באות כגן ותמר מייסנר, גלינה וייבר, חגי שמיר, דניאלה יוסטר ו־אסנת ארליך — כמי שיתנו את הטון באליפות השנה.

התחרויות יחלו היום בשעה 16.30 ויימשכו מחר ב־09.30 וב־15.00. המשך האליפות ב־יום שני (ערב חג) בשעה 16.30 והיא תגיע לסיומה ב־יום שלישי ב־09.30 וב־15.00.

תכנית היום: 400 מ' חתירה (גברים ונשים — גמר), 200 מ' חזה (גברים ונשים — גמר), 100 מ' פרפר (גברים ונשים — מוקדמות).

תכנית מחר: בוקר — 100 מ' פרפר (גברים ונשים — גמר), 100 מ' חתירה (גברים ונשים — מוקדמות), 100 מ' חזה (גברים ונשים — מוקדמות). אחה"צ — 100 מ' חתירה (גברים ונשים — גמר). 100 מ' חזה (גברים ונשים — גמר), 4×100 מ' מעורב (גברים ונשים — גמר).

נצחונות להולנד וספרד בגביע אירופה בכדורגל

נבחרות הכדורגל של ספרד והולנד זכו אתמול בנצחונות על נבחרות סקנ־דינביה — במסגרת גביע האומות האירופי. הספרדים ניצחו בקופנהגן את דנמרק 2—1. הולנד גברה בהל־סינקי על פינלנד 3—1.

במהלך המשחק הדרמטי ב־קופנהגן הורחק ה„קפטן" ה־ספרדי קלארמונט, אחרי ש־הבקיע שער בדקה ה־27. שער שני הבקיע רוכרשו מארסינז בדקה ה־40. לדנמרק־ניגארד (48).

יוהאן קרויף (שני שערים) הוליך את הולנד לנצחונה ב־הלסינקי. קהל־שיא במשחקים פיניים — 20 אלף איש — חזה במשחק. השער הראשון הובקע בדקה ה־16 על־ידי הפיני ראייה בנגיחה מקרן. קרויף הבקיע בדקה ה־26 ב־בעיטה חופשית מ־25 מטר ו־בדקה ה־40 — מ־10 מטר. ניסקנס קבע 1—3 בבעיטת 11 מטר (דקה 51).

השופט המזרח־גרמני דיידל האמיר את קרויף ולפני ש־נסתיים המשחק נתכבד הכוכב ההולנדי בשריקות בוז.

✱ הדרום־אפריקני הרמן סאור והבולגרי אנקה פלובה, וכו בבכורה באליפות העולם בקליעה ברובה סטנדרטי (3×20 כדור), בתחרויות שהושלמו בסון, שוויץ. סאור נקבע כ־מנצח עם 576 נקודות לפני והנדריק ממזרח־גרמניה — 575. פלובה הבולגריה קבעה 576 נקודות לפני שאטרובה (בולגריה) 574 ומורדוק (ארה"ב) — 572.

✱ בריטניה מוליכה 2—0 נגד אירלנד ב„גביע דיוויס" ב־טניס. ההתמודדות נערכה ב־לונדון. טיילור גבר על באי־הארמי 6—0, 6—0, 6—2 ואילו לויד גבר על מאהאני 6—1, 7—5, 6—2.

✱ שופט הכדורסל הבינ־לאומי מחיפה ברוך זלינגר, שהצליח באליפות אירופה ל־נשים, הוזמן לשפוט שני מש־חקי גביע אירופה לאליפות — של קבוצות הגברים וה־נשים התורכיות, בחודש הבא באנקרה.

✱ בליגה האנגלית בכדור־גל (מחזור יום ב' בערב): קארלייל — מנצ'סטר־סיטי 0—0; קובנטרי — לוטון 2—1; איפסוויץ' — סטוק 3—1; ברנלי — ליברפול 1—0; קווינס־פארק־ריינג'רס — אברטון 2—2; וולבס — שפילד יונייטד 1—1. המשחק בין מידלסברו ללסטר הופסק במצב 1—0 בגלל תקלה ב־חשמל; דרבי — צ'לסי 4—1; ווסטהאם — בירמינגהם 3—0.

✱ בגביע הליגה האנגלית (משחק חוזר): לידס — האדרספילד 1—1; ניוקאסל — נוטינגהאם 3—0.

✱ חוזהו של מנהל נבחרת מערב־גרמניה, הלמוט שן, הוארך בסוף השבוע שעבר עד לאחר אליפות העולם 1978, שתיערך בארגנטינה.

המבחר הגדול ביותר!
גם ללא מסים

באולמי התצוגה שלנו נמצא המבחר הגדול ביותר של מכונות כביסה, תנורים, פריג'ידרים, טל־ויזיות, שואבי אבק, מערכות סטריאו וכו'.

מגדולי בתי החרושת בעולם

מחלקה מיוחדת עומדת לרשות פטורי מיסים ועולים חדשים

אוניברסלי בע"מ
תל־אביב, רח' אלנבי 75 טל. 624741.
חיפה, רח' הרצל 8 טל. 667516.

לתלמידים וחובבי כימיה!
עד 143 ניסויי כימיה עם הדרכה עברית

חדש!
במערכות הכימיה THOMAS SALTER מתספר 1 עד 7 ניתן לבצע עד 143 ניסויים בעת עם הדרכה של CHEMISTRY MANUAL בתרגומו העברי של ד"ר איתן סלעי (ד"ר לכימיה)

את מערכות הכימיה עם תרגום עברי ניתן להשיג בחנויות הספורט והצעצועים הנבחרות. בעלי מערכות כימיה קודמות יכולים לקבל את המדריך העברי תמורת 7.50 ל"י בלבד. המחיר כולל הוצאות המשלוח בדואר. נא למלא תשובה.

לכבוד זיניוק את מיכלין בע"מ, דרך העצמאות 55, חיפה
נא לשלוח לי את המדריך בעברית לבצע ניסויים במערכות כימיה. ר"פ המחאה ע"ס 7.50 ל"י.
שם פרטי ושם משפחה ....
כתובת ....

בצער רב אנו מודיעים על מות אשתי, אמנו, סבתנו ואחותי היקרה

פנינה ליכט

(לבית איזן) — בת שרה ואברהם

ההלויה תצא היום, יום ששי, י"א בתשרי תשל"ה (27.9.74), בשעה 1.00, מביתנו ברח' יהושע 39, עפולה.

בעלה: יצחק ליכט
בתה: שושנה לשם ומשפחתה
בנה: אריה ליכט ומשפחתו
אחיה: יעקב איזן ומשפחתו
והנכדים

במלאת שנה לנפילת יקירנו
מחמל נפשנו
במלחמת יום הכפורים

סמ"ר יהושפט נצר הי"ד

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, י"ג בתשרי תשל"ה (29.9.74), בשעה 5.00 אחה"צ, בבית העלמין הצבאי בקרית־שאול.

נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שנה לנפול יקירנו

סמ"ר דב זלצשטיין הי"ד

בקרבות הבלימה בסיני

נתייחד עם זכרו ביום ראשון, י"ג בתשרי תשל"ה (29.9.74), בשעה 16.00, בחלקה הצבאית בבית העלמין הישן בראשון־לציון.

נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

ביגון רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

אברהם שלומברג ז"ל

ב"ר שמעיה מגדל

הלויה התקיימה להר הזיתים ערב יום הכיפורים ט' בתשרי תשל"ה.

המשפחה האבלה

עקב יום הכיפורים אין יושבים שבעה.

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו של ראש משפחתנו, בעלי, אבינו וסבנו היקר באדם

ר' ליפא ב"ר יצחק נוידרפר ז"ל

ההלויה תצא מבית ההלויות העירוני ברחוב דפנה 5, ת"א, היום, יום שישי, בשעה 12.00 בצהרים, לבית העלמין בקרית שאול.

ההלויה תעבור ליד בית הכנסת המרכזי בשדי סמאטס.

המתאבלים:
אשתו: אסתר נוידרפר
בניו: משה נוידרפר ומשפחתו
יעקב נוידרפר ומשפחתו

ארגון יוצאי קומרנו והסביבה

מבכה מרה את מותו של

ליפא נוידרפר

יו"ר הארגון, איש רב פעלים

ומביע תנחומים
לאשתו אסתר
לבניו משה ויעקב
ולמשפחותיהם

בצער רב וביגון אנו מודיעים על פטירתה ללא עת של אמנו, סבתנו ואחותנו היקרה

מינה מסר ז"ל

ההלויה תצא היום, יום שישי, י"א בתשרי תשל"ה (27.9.74), בשעה 11.30 לפנה"צ, מבית המנוחה ברחוב סוקולוב 1, אזור, לבית העלמין בחולון.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

המשפחה המתאבלת

אבד חסיד מהארץ
נפלה עטרת ראשנו

בצער רב ובכאב גדול אנו מודיעים על הסתלקותו של אבינו, מורנו

ר' יצחק (איציקל) פוקס ז"ל

מסיגט מרמרוש

שנפטר בשיבה טובה ביום א' דחה"ש תשל"ה בניו־יורק והובא למנוחה ביום צום גדליה בכפר־מאיר, חלקת ויז'ניץ, בני־ברק.

המתאבלים:
בניו ובנותיו: אליעזר ושרה פוקס, ניו־יורק
מרדכי שועלי פוקס, ולטימור
רות ובעלה צבי סקס, ניו־יורק
הנכדים והנינים

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירתנו

מרים פרידמן ז"ל

מטומשוב — לובלסקי

ההלויה תצא היום, יום שישי, י"א תשרי (27.9.74) בשעה 11.30, מבית ההלויות העירוני ברח' דפנה 5, תל־אביב, לבית העלמין בחולון.

המתאבלים:
בעלה: שמואל פרידמן
בתה: שרה ברנע ומשפחתה

היום, יום שישי, י"א בתשרי תשל"ה
במלאת שנה לנפילת בננו חברנו

יואב ברקאי ז"ל

במלחמת יום הכיפורים

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו בשעה 3.30 אחה"צ.

המשפחה
ובית עין חרוד אחוד

במלאת שנה לנפילת יקירנו

סגן מולי (שמואל) דגני הי"ד

בן אסתר לבית רוזניק ונתן דגני (פישלר)

בקרבות הבלימה ברמת הגולן

נתייחד עם זכרו ביום ראשון, י"ג בתשרי תשל"ה (29.9.74), בשעה 5.00 אחה"צ, בבית הקברות הצבאי בחיפה.

המשפחה

במלאת שנה לנפילת יקירנו

יוסי משה הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים

קברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון,
רי תשל"ה (29.9.74), בשעה 3.30 אחה"צ,
בית הקברות הצבאי בקרית־שאול.

יצא מבית ההורים ברחוב המצודה 30,
גבורים, חולון, בשעה 3.00 אחה"צ.

המשפחה

צער רב אנו מודיעים על פטירתה
של אשתי ואמנו היקרה

רטה קורץ

צא היום, יום שישי, י"א בתשרי תשל"ה
בשעה 10.45 לפנה"צ, מבית ההלויות
רח' דפנה 5, ת"א, לבית העלמין בחולון.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

המשפחה המתאבלת

ק. גדי ושמשון

אתכם באבלכם במות

טה קורץ ז"ל

משתתפים באבלכם
משפחות: יקובוביץ, מונטה, רוזנבלום, שטיינר, בליוויס, נוסבאום, שמיטנסקי, רייס ודרס.

ר רב אנו מודיעים על פטירת יקירתנו

קה מיודובניק
(פז)

צא היום, יום שישי, 27.9.74, בשעה
בצהרים, מבית החולים „דונולו א"י".

המתאבלים:
כלתה: עליה פז
והנכדים
ויתר בני המשפחה

צער רב אנו מודיעים על פטירתו
ל בעלי, אבינו, אחינו וסבנו היקר

סף פנחסי

ב"ר חזקיהו ז"ל

צא היום, יום שישי, י"א בתשרי תשל"ה
בשעה 12.15 בצהרים, מבית ההלויות
' דפנה 5, תל־אביב, לבית העלמין
אול. אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

המשפחה המתאבלת

אבינו וסבנו האהוב

יוסף שור

לאחר מחלה קצרה במוצאי יום כיפור

צא ביום ראשון, י"ג בתשרי תשל"ה
מבית החולים „אסותא" ת"א, לבית
קרית שאול, בשעה 2.30 אחרי הצהרים.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

נתן וחוה שור, צהלה
דינה ויהודה פיטלסון, ירושלים
והנכדים

אנו אבלים על פטירתה של

ידה טולמץ

צא היום, יום שישי 27.9.74 בשעה 16.00.
מבית העם במולדת.

המשפחה
ובית מולדת

מודעות אבל גם בעמודים: 8, 9

صكنا من الاجل

מעריב

עמוד 12 — יום ו' 27.9.74 — י"א בתשרי תשל"ה

שלשה סטודנטים מהולנד נעצרו ע"י זרועות הבטחון

שלושתם — סטודנט ושתי סטודנטיות — חברים ב„אגודה לידידות פלשתין־הולנד", שהוא ארגון שמאלני ✶ הם נעצרו כשחצו את גשר אלנבי

מאת יהושע כהנא

שלושה אורחים הולנדיים — שתי סטודנטיות וסטודנט, הלומדים בפקולטה למדעי המזרח התיכון באוניברסיטת ליידן וחברים ב„אגודה לידידות פלשתין־הולנד", הנוכר כארגון שמאלני הולנדי — נעצרו בידי זרועות הבטחון בישראל, כחשודים בעבירות בטחון.

הסטודנטיות פאולה פאולינה ויקטאם ומרגרטה מריה הייסברוך, בנות 24, נעצרו לפני שבועיים, ב־13 בספטמבר, כאשר חצו את גשר אלנבי מירדן לישראל. הסטודנט ויליאם טירנס, בן 24, נעצר ביום ו' לפני שבוע, בבית הורי רעייתו, קרימה סטפן, בבית־ג'אלה. בני הזוג הכירו זה את זו בהולנד ונישאו בטקס אזרחי.

דבר המעצר הובא לידיעת שגריר הולנד בישראל, ו נציג הקונסוליה ביקר לפני כמה ימים אצל העצורים, הכלואים בבית־המעצר במגרש הרוסים בירושלים. לבקשת העצורים הודיע נציג הקונסוליה על מעצרם של הסטודנטים למזכיר ארגונם באמסטרדם, מר קייס וסטנדונג, וזה פנה לעו"ד פליציה לנגר וביקש ממנה שתייצג את העצורים לפני שלטונות ישראל. כן ביקש המזכיר לברר אצל שלטונות ישראל מהן ההאשמות שמעלים נגד השלושה.

מתנגדים למעשי אלימות

מר קייס וסטנדונג הסביר לפרקליטה הישראלית, כי ארגונו נחשב כחוקי בהולנד ועיקר עיסוקו — עניני מתן סעד לפליטים הפלשתיניים. המזכיר טען, כי ארגונו מתנגד בתוקף למעשי אלימות או לפעילות חבלנית.

מן הגוף האחראי למעצר שלושת הסטודנטים ההולנדיים נמסר, כי על פי הידיעות שבידיו השתמש „הארגון לשחרור פלשתין" ב„אגודה לידידות פלשתין־הולנד" לפעולות אנטי־ישראליות מוסוות. ביניהן פעולות הקשורות למעשים שיש להם השלכות בטחוניות. שלושת הסטודנטים ההולנדיים הגיעו ארצה לאחר ששהו בירדן, והם נחקרים עתה מה עשו שם, עם מי נפגשו, ואם ביקרו באחרונה במדינות ערביות אחרות — ומה הוטל עליהם לעשות בשטחים המוחזקים.

הסטודנט ויליאם טירנס נעצר בעקבות חקירת שתי הסטודנטיות.

על פי תוצאות החקירה ייקבע, אם להאריך מעצרם של שלושת החשודים, או יוצא נגדם צו גירוש מגבולות ישראל. מסקנות החקירה יובאו לידיעת שגרירות הולנד בישראל.

„חב' אמריקניות חדלו לסחור עם סודאן"

חברות אמריקניות חדלו לסחור עם סודאן, כנראה כמחאה על שממשלת הארטום שחררה את שמונה הפלשתינים שרצחו שני דיפלומאטים אמריקנים במארס אשתקד.

על כך מסר אתמול שר הכלכלה הסודאני, איברהים מונם, בראיון לעתון סודאני. הוא אמר כי „בנקים אמריקנים וכן חברות אמריקניות אולצו לחדול מעסקיהם עם סודאן. סביר להניח שלחץ זה בא כגמול על ששיחררנו את שמונה המחבלים הפלשתינים".

נעלמה אם לשלשה ילדים

חברה, קיבוץ מלכיה, בת 24, נעדרת משלשום

מורילור המק

חברת קיבוץ מלכיה שבגליל, מורילור המק, בת 24, נשואה ואם לשלושה ילדים, נעלמה מאז יום ד' בבוקר. במשך כל יום הכיפורים סרקו חברי המשק שטחים נרחבים בגליל העליון במאמץ למצאה.

הנעדרת עזבה ביום ד' בבוקר את המשק ונסעה לפגישה עם רופא־פסיכולוג בסניף קופת־חולים בקרית־שמונה. היא ביקשה עזרה רפואית, בשל דכאון נפשי שתקף אותה לאחרונה. הפגישה עם הרופא כנראה לא עלתה יפה; שכן סמוך לשעה 9 בבוקר היא יצאה את חדרו בטריקת דלת ומאז נעלמו עקבותיה.

מורילור המק עלתה לישראל לפני למעלה מ־6 שנים מצרפת. היא נשואה לחבר משק ולכל הידוע אין לה קרובים ומכרים אחרים בארץ.

כשנראתה בפעם האחרונה, מוסרים חברי המשק, לבשה מכנסי ג'ינס וחולצת טריקו בצבע חרדל.

ערבי מרמאללה נעצר, חשוד בריגול נגד ישראל

באשיר אל־ברגותי מרמאללה, שהגיע בתחילת השנה לגדה המערבית, במסגרת איחוד משפחות, נעצר כחשוד בריגול נגד ישראל ובקרוב יועמד לדין בבית המשפט הצבאי ברמאללה.

בכתב האישום, שהוגש ע"י התובע הצבאי רב סרן משה פרקש, נאמר, כי הנאשם נעצר לפני 5 חודשים במרכז רמאללה, בעקבות מכתב שנתגלה אצל ערבי אחר, תושב שכם, ואשר נועד להגיע באמצעות שליח לירדן.

מכתב זה נכתב ע"י באשיר אל ברגותי ובו נמסרים פרטים על פעולות שכביכול נקט המושל הצבאי בשטחים המוחזקים כלפי פעילי המפלגה הקומוניסטית במקום. בין השאר צויין במכתב, מי מוחזק בצינוק, מי שבת שביתת רעב וכו'.

חקירת האיש משכם הביאה כאמור למעצרו של הנאשם, והוא אישר כי אומנם כתב את המכתב. אולם הוא טוען, כי בכך לא נעברה כאן עבירה כל שהיא נגד שלטונות ישראל.

בכתב האישום צויין, כי הנאשם נמנה עם אוהדי המפלגה הקומוניסטית בשטחים המוחזקים ובירדן, אך לא עם פעיליה. הוא כבן 30 ובעל השכלה גבוהה.

השחמטאיות מישראל מובילות בראש גמר ב'

הרוסיות, אלופות העולם, נוצחו בידי הולנד וצועדות במקום 9 בגמר א'

נבחרת השחמט של הנשים מישראל מובילה בראש גמר ב' עם 3.5 בתוך 4 נקודות שיכלה לצבור בשני הסיבובים הראשונים. בגמר א' נפלה הפתעה גדולה כשאלופת העולם, נבחרת ברית המועצות, מדורגת רק במקום התשיעי — לאחר שנחלה תבוסה מידי הנבחרת ההולנדית.

נבחרת ישראל נחלה הישג נאה במשחקים המוקדמים, כשיצאה במספר שוה של נקודות עם הונגריה (מקום שני בעולם) ועם אנגליה — 5 נקודות לכל אחת. אולם לאנגליה היתה עדיפות ביחס הנצחונות, ולכן עלתה היא לגמר א' יחד עם הונגריה.

ההפסד של הנבחרת הסובייטית הוא ראשון מאז 1966. עד כה כבשו השחמטאיות של בריה"מ 5 פעמים את אליפות העולם לנשים. עתה מסתערות על התואר העולמי נבחרותיהן החזקות של ארבע מדינות קומוניסטיות: רומניה, הונגריה, בולגריה וצ'כיה.

תיקו במשחק החמישי בין קורצ'נוי וקרפוב

מאת שאול הון

המשחק החמישי בין רבי האמנים ויקטור קורצ'נוי ואנאטולי קרפוב נסתיים בתיקו. הקרב ביניהם נטוש במוסקווה, במסגרת חצי הגמר לאליפות העולם בשחמט, והמנצח יתמודד ביוני 1975 עם בובי פישר על התואר העולמי.

קורצ'נוי שיחק בכלים הלבנים ופתח בפתיחה האנגלית (1. ג4), שזו לו פעם שלישית שהוא בוחר בה. קרפוב, שחשש פן סמן לו יריבו איזו הפתעה, עבר להגנה הודית של המלכה. קורצ'נוי פיתח לחץ חזק במרכז, תוך הקרבת רגלי, שהשאירה בידיו את יוזמת ההתקפה.

בתום חמש שעות של מאבק עקשני הופסק הקרב במסע ה־41 ביתרון עמדתי של קורצ'נוי. אולם הוא נכשל בנסיונו לקדם רגלי לערוגת ההכתרה, הקרב נסתיים אתמול בתיקו, לאחר המסע ה־67. הקרב השישי יערך היום וקרפוב יפתח בלבן.

מתוך חמשת המשחקים עד כה נסתיימו ארבעה בתיקו ורק אחד הוכרע בנצחונו של קרפוב, המוביל בתוצאה 1:0. תוצאות התיקו אינן נחשבות. המנצח צריך לצבור 6 נצחונות. באין הכרעה כזאת, ייחשב כמנצח מי שיצבור 12.5 נקודות, ובמקרה כזה ייחשבו גם תוצאות התיקו. (ראה מדור השחמט בעמ' 25).

כריות־זכרון למשפחות חללי גייסות השריון

כריות־זכרון שחורות ועליהן דרגות ואותות־מלחמה, חולקו בערב יום הכיפורים למשפחות השכולות, שקרוביהן לחמו במלחמה בגייסות השריון. הכריות, שחולקו ע"י קציני צה"ל ומפקדיהם של הנופלים, נמסרו למשפחות כרסף לאות מלחמת יום הכיפורים.

החשוד באונס נחשד גם בנסיון לשדל לזנות

מאת יהושע כהנא

תושב יפו בן 22, שנעצר בראשית השבוע כחשוד באונס אכזרי של צעירה מלוד, חשוד בנסיון להדיח אותה לזנות — אמר נציג המשטרה בבית משפט השלום בתל־אביב, בבקשו לעצור את החשוד, דניאל אבוטבול עד להשלמת תיק החקירה.

נציג המשטרה טען כי הצעירה, שהכירה את החשוד בתל־אביב והצטרפה אליו מרצונה לנסיעה במכוניתו המהודרת, הופתעה מתביעתו להצטרף אליו לבית מלון. כאשר סרבה, הוכתה עד לאבדן הכרתה ואז — טוענת הצעירה בתלונתה — נאנסה.

הנתונה, בת 18, הובאה בידי החשוד לבית מגוריה בלוד והושלכה, לדבריה, מן המכונית. היא הובאה בידי בני משפחתה לבית החולים בצריפין ומשם הועברה לאשפוז בבית־החולים „שיבא" בתל־השומר.

פרקליטו של העצור, עו"ד צבי לידסקי, טען, כי מרשו לא אנס את הצעירה, ולראיה — הוא קבע עמה פגישה למחרת.

השופט אריה אבן־ארי ציווה לעצור את החשוד ל־10 ימים. תוך תקופת המעצר תושלם החקירה ויתברר אם יש מקום להעמידו לדין.

בריטניה שוקלת תמיכה באש"פ: נועצת בארה"ב ובחברות „השוק"

לונדון סבורה ש„גם בישראל עדיין לא נאמרה המלה האחרונה בענין זה"

מאת ארתור נבשון
סופר „[illegible]" בלונדון

בריטניה שוקלת אפשרות של תמיכה בתביעתו של הארגון לשחרור פלשתין ליטול חלק בדיוני השלום על המזרח התיכון.

האפשרות של מרחיק לכת זה במדיניותה של בריטניה כבר נדון לדברי מקורות ממשלתיים כבר התייעצו הבריטים עם ארה"ב ועם כמה מדינות אירופיות אחרות.

מצפים לכך שההחלטה תיפול בקרוב. בריטניה מעוניינת, כך נמסר, לתאם את עמדותיה עם אלה של ארה"ב וחברותיה לשוק האירופי.

לדברי המקורות הבריטיים יש קשיים מסויימים בהשגת סיכום, שכן לא כל ארצות ערב מסכימות להגדרה כזאת. ידוע שלפחות המלך חוסיין תובע את זכותו לדבר בשם הפלשתינים הנימנים עם אזרחיו.

לדברי המקורות סבורה בריטניה שאין שום סיכוי להגיע לשלום יציב במזרח התיכון בלי שיימצא פתרון לישות הפלשתינית. מצד שני חושבים הבריטים, כי לא יהיה זה נבון לנקוט עתה בעמדה מוגמרת באשר ל„זכויות הלגיטימיות" של העם הפלשתיני.

בראשית השבוע שהה בלונדון שליח של הארגון לשחרור פלשתין שמסר איגרת מאת יאסר ערפאת ובה בקשה שבריטניה תתמוך בתביעות אש"פ.

אשר לעמדתה של ממשלת ישראל, טענו המקורות הממשלתיים כי „ישראל נתונה עתה במצב של בחינה ושקילה מחודשת של כל הבעייה ו אין ספק שעדיין לא נשמעה המילה האחרונה בעמדה הישראלית". (א.פ.)

„להכות לפיסגה"

סופרו המדיני של „מעריב" מוסר:

כמה מדינות מערב אירופה הביעו דעתן, כי מן הראוי לגבש עמדה בשאלה הפלשתינית לקראת הויכוח בעצרת או"ם. אולם, וואשינגטון ולונדון היו בדעה, כי רצוי לחכות עם הצעד הזה עד לאחר הפיסגה הערבית ברבאט העומדת להתכנס ב־26 באוקטובר.

הולנד, למשל, חיוותה דעתה שקשה לעלות על הדעת שאפשר יהיה להכיר באש"פ ומכל מקום היא עצמה אינה יודעת איך תוכל להעניק הכרה כזאת. גם בשאלה זו יעצו וואשינגטון ולונדון להימנע מהבעת דעות בנושא הפלשתיני עד לאחר ועידת הפיסגה הערבית ברבאט.

„פראוודה" מטהר קורבן נוסף של עידן סטאלין

המפלגה הקומוניסטית הסובייטית טיהרה קורבן נוסף של תקופת סטאלין — ניקולאי אלכסייביץ' ווזנסנסקי, מצמרת בריה"מ וכלכלן בעל שיעור קומה שנעלם לפני 24 שנה.

הטיהור בא במאמר מלא שבחים בעתון „פראבדה" לגבי האיש, שבגיל 35 היה סגן ראש ממשלת בריה"מ והמתכנן הכלכלי הראשי במשך מלחמת העולם השניה.

ווזנסנסקי נעלם במארס 1949, אחרי שהודח מכהונותיו. בבריה"מ הניחו, שהוא הוצא להורג זמן קצר לפני מותו של סטאלין. התקיף האידיאולוג הראשי של ... הסובייטית, מיכאל סוסלוב, את ווזנסנסקי וגינה את תורתו הכלכלית כ„אנטי־מרכסיסטית". הגיתו משקיפים, שווזנסנסקי ביקש לשכנע את סטאלין שלא לדבוק בכלכלה של המלחמה הקרה. (אי.פי.)

טיולי „אגד דן" תיור בחג הסוכות תשל"ה

✶ טיולים לסיני ל־3 ימים
במחיר מוזל — 300 לירות בלבד כולל הדרכה וחצי אירוח.
יוצאים מתל־אביב ב־30.9.74, 1.10.74, 2.10.74, 6.10.74, 7.10.74, מרחוב הירקון 198 בשעה 06.30.
מחיפה ב־3.10.74 בשעה 06.30 רחוב נורדאו 4.

✶ טיול לסיני ל־4 ימים
כולל לינה במנזר סנטה קטרינה
יצא ביום 4.10.74. לילדים הנחה 10%.

פרטים והרשמה במשרדי אגד תיור ואגד דן תיור.

לתושבי ירושלים ישנה אפשרות להצטרף לטיולים אלה.

ארונות לחדרי אמבטיה מפורמאיקה עם מראות קריסטל הטובים ביותר בעולם תוצרת סנז'ורה צרפת

Sanijura

36 דגמי ארונות ואביזרים לדירות מכל הסוגים
יבואנים ומפיצים בישראל:
עוזו יבוא בע"מ
ת"א פרץ 3 (ככר המושבות) טל. 615186

רנו ירושלים
נפתח מוסך
חדש ומשוכלל, עם מירב הציוד המיוחד לרנו.
כל השרותים במכונאות:
• פחחות • חשמל
• צבע • פוליש
• סיכה • רחיצה
ביצוע תיקונים תוך 24 שעות
אזור התעשיה תלפיות, רח' מעשה חושב טל. 61117.

השבוע לוטו
מינימום פרס ראשון
350,000* ל"י
להגיל ההגרלה יום ראשון 29.9
המועד האחרון למכירת טפסי הלוטו
* כפוף לערעורים

מבצע החודש!!!
בהנחות גדולות!!!
מרכז לציפויים למושבי רכב מבד מגבת סטרץ' ופוליאסטר
בצבעים מרהיבים ועיצובים מהודרים
מתוצרת האיכות של „פאר"

סוכה לנצח
להשיג אצל
לגזיאל אשר
ז'בוטינסקי 78 רמת־גן
טלפון 738706

קופסת קרטון כתומה סגורה, במונית ברדה ב־24.9.74 בלילה, בנסיעה מיפו להר״א. פרס למוצא הישר.
בין 03—448402.

1975 העידן החדש של SUBARU

לפני שתקנה - כדאי שתראה
כי השקעה בדירה זה ענין רציני היום יותר מתמיד, הנכם מוזמנים לבקר ב־
דירה לדוגמא
באתר הבניה של „נות אמיר" על גבול הרצליה רמת השרון (2 ק"מ מצומת הכפר הירוק)
הדירה המרוהטת ומושלמת עד לפרט האחרון פתוחה למבקרים.
בימות השבוע: א'—ה' בין 16.00—18.00
בשבת: בין 10.00 בבוקר 14.00 בצהריים
בשעות אחרות, לפי קביעה מראש טלפון 986406, 240122.
נגה חברה לבנין בע"מ

„מיטה אחת של אושר..."
חדרי־שינה
בואו למיגוון היבוא הרחב של „אירופה"!
חדרי־שינה מושלמים
החל מ־3,376 ל"י
מיטות ✶ ארונות־קיר ✶ שידות ✶ שולחנות־טואלט
אירופה europa
new fashion furniture
הרהיטים לעידן החדש
תל אביב, רחוב אלנבי 74
למשפחות מערכת הבטחון־הנחות מיוחדות!

● חדרי שינה
● חדרי נוער
ממבחר תוצרת „אירופה" 1975
חדר שינה קומפלט* 3.975
חדר נוער קומפלט* 2.355
* לא כולל מזרון
אספקה מיידית ● תנאי תשלום נוחים
יורוב רהיט בע"מ

למעוניינים בהרזיה
בית המרגוע למיבטעות „נרקיס" באשקלון
מארגן הרזייה בקבוצות
בהשגחה רפואית החל מ־9.10.74
טלפון 051-7637, 055-96316.

מוזיאון הארץ
גדולה עוגן - פיסול בחומר
במוזיאון הקרמיקה
שעות הביקור: א'—ה' מ־9.00 עד 16.00
ו' וערבי חגים מ־10.00 עד 13.00
שבתות וחגים מ־10.00 עד 14.00
בשבת הכניסה חופשית

אוזיל ציטרין מנדלסברג
תל־אביב, ככר מלכי ישראל 5, טל. 224514
בין השעות 8—1, 4—7

למכירה דירות יוקרה
◄ בכיכר המדינה
וכן חנויות ומחסנים
◄ אחד העם 112
דירות בנות 3—3½ חדרים

להשכרה
דירה בת 4 או 5 חדרים
במקום היפה ביותר בת"א
ליד „שיכון הצמרת".

בפתח־תקוה בקרית־מטלון
אולמות לתעשיה ומחסנים
למכירה ולהשכרה בגודלים שונים
טלפון 911331

ל שניצר ● האמת על הגרים

…רום אכובת לקהל עדת ישראל, …רים הרפורמיים האמורים לנוד …בם מתחוללת כל הסערה, ה־…ל ידי הקפאת רישומם מקווה …ב אל שולחן הממשלה, קרבנות …נראה שלמענם עלתה התנועה …רה על הבריקדות, המופלים שלהגנתם שולחים הרבנים ה־קונסרווטיביים של אמריקה את … הנראשים לדעת הקהל בארץ חלקות המודעות של העתונים אינם קיימים במצי־מצאה של להטוטרים פוליטיים, … תמימותנו כדי לגרוף אותנו … מלאכותית.

התנהל פולמוס סוער כל כך …פסי כל כך. כל המובאות כן הציטטות ממגילת העצמאות, הנשגבות על חירות ושוויון לא לזרות חול בעיניים ולהסיח מן העובדה המשוטה שהויכוח … של דב שעדיין לא ניצוד: להביא עולים מן העולם המפשי …ללה. היא מסתכמת אולי באלף …יים נפש בחודש. רובם יהודים …, היהודים הרפורמים הם מיעוט העליה הזאת — כמה עשרות …רים שבתוך העליה מן ה־…מין קטן — אולי שניים בחודש. …יים שבתוך קהל הגרים ה־קורות גדיר: לפעמים — אחד …מים שניים, ובשנות שיא —

…נה טמונה בהפליה הנוראה ש־…נרים הרפורמיים. זה שנים הם …דים אם רצונם בכך ונהגים ככל …עקות על פי חוק השבות.

…צה במהותו של הגיור ה־הוא יוצר יהודים חסים מאד …ד שמשאת נפשם היא לבוא של יהודים. גר רפורמי איננו ילדיו יתחתנו עם גויים, ואין שאינו מקיים את מצוות ישוב …או את המצוות התלויות בארץ. הסבירו לו שהמצוות המעשיות …ד זמנן. אפילו מילה וטבילה …חובה על פי ההלכה־צרוך ה־

●

…דמים הם בדרך כלל אנשים …הרוצים לעשות נחת רוח לחות־…נים שגם בזמנים מודרניים אלה …חיים לא מעטים המגיבים בצער …ה על החלכות בנם או בתם לבוא …ואין עם מי שאינו יהודי. אין …הורים יכולים לעשות כדי להביא …נישואי תערובת, פרט לנסיון …דך בכלל אינו עולה יפה. אבל …חתן עם בן־זוג או בת־זוג …ת אחרת, איננו רוצה לגרום …זוה, גיור רפורמי הוא מוצא …שר התפייסות בלי להציג תבי־…ות קשות ובלי לחייב שינוי …רח חיים.

…שכיחותו ומשמעותו, קשורים …הדוק אל התופעה של ריבוי …ובת בקרב יהודי אמריקה, ואי …על ביניהם.

…נתונים סטטיסטיים מוסמכים …רה"ב. אם אומרים, דרך משל, …6,1 יהודים בארה"ב, זה אומדן …יעים למדי. ברוב המדינות …אין רושמים את דתו של אזרח, …מן היהודים האמריקניים אינם …ים קהילות. המחקרים הסטטיס־…ם שנערכו, נעשו על פי מדגמים, …אינו מזה מייצגים מדגמים אלה …פוצה האמריקנית. יש מספר לא …דים שהצליחו לנתק את מרבית …שרו אותם אל עמם ואל דתם. …א יגדירו את עצמם כיהודים. …ובאו להלן, בסיסם הוא איפוא … הם מתמכים בעיקר על מאמר …שנתון היהודי האמריקני של … מחקר סטטיסטי מודגם. מבאמר …שנים האחרונות חלה עליה תלו־… של נישואי התערובת ביהדות בשנים 1966—72 כמעט קרוב ל־… אחת) מן הנישאים היהודים יהודי.

… של יותר מ־6 מיליון נפש, ואים בשנה נתונה יהיה יותר לפחות כ־30 אלף מהם נישאים על פי הנתונים של השנתון …מריקני בשני שלישים של המק־יהודיים הם הנושאים נשים … האומדן הגלמי שלנו מקיפה …צעה כ־30,000 צעירים יהודים …צעירות מדי שנה בשנה. … בצרה יהודיה, איננו רואה צורך …ים, להתגייר. אבל כרבע מן …צירות הנישאות ליהודים — כ־… — מתגיירות. זוהי תעשיית היקף.

…ים סטטיסטיים המאפשרים לנו …תופעה של נישואי תערובת על …ים של הצעירים לאחד משלושת …ודיים בארה"ב. יש מקום לשער …כיחה פחות בקרב הנוער ה־… מאשר בקרב הקונסרווטיבי, ו־…ם הקהילות הרפורמיות הליבר־…ים בה חלק עיקרי. בקרב ה־…ש יהודים לא מעטים שאינם … בנישואי תערובת. יש רבנים …הם מיעוט, אבל הם קיימים) …קדש זוג מעורב בלא גיור. …ן רבנים המברכים על ה־…ים בה סיכוי להתהוות דת חדשה, …ה של יהדות ונצרות, האולי אף … ההליך בלתי־נמנע של עקירת …שנתון היהודי האמריקני, 1970, .(11…

●

… עם רבני קהילות ליברליות ב־… אנשים אינטליגנטים כולם, …כולם, המאמינים אמונה עמוקה …של ישראל כמסד לקיום היהודי …מוקד של הסולידריות היהודית. …זכות בהכרה מצעם המוסדות ה־…בישראל כנה; אמונתם בזכותם … לחפש פדות לנפשם בכל דרך … מבוססת על עקרונות ליברליים

של סובלנות והבנה הדדית שקשה לערער עליהם.

לאולם בעצה שהם בוטחים מאוד בליב־רליות שלהם, יהדותם איננה מושתתת על אותם יסודות איתנים. הם כרתו את שרשי המסורת היהודית שממנה צמחו ו־מצאו את עצמם מרחפים בחלל של ערכים כלל־אנושיים, שרק חלק מהם זיקתם אל היהדות ברורה ובלתי־מעורערת. אין בזה אנושיה טובה שאינה מוצגנת בתורה. ה־רחמים, הצדקה, הצניעות, הענוה, הצדק החברתי, אהבת הריע, הם חלק כן המורשה היהודית — אבל לא מכנה בלבד. כל חברה אנושית מהוגנת, שלא איבדה את הכושר להבחין בין טוב לרע, דוגלת בהם. הנצרות האידיאלית (להבדיל מזו שבהיסטוריה וזו שבהווה) מושתתת עליהם לא פחות מן ה־יהדות. אלא שהיהדות היא יותר מאלה — היא גם אמונה בעקרונות, משמעת, אורח חיים. היא הציפיה לגאולה, האופטימיות שאינה ניתנת להריסה, החתירה המתמדת לתיקון העולם, הטיפוח המתמיד של ה־ליבוד לשמו. היא ההבחנה בין קודש לחול, בין טהרה לטומאה, בין הנעלה והנתעב. צניקותה ודציפותה הן סימני ההיכר שלה; יכולתה לשאת צמה. לאורך כל ההיסטוריה שלה רעיונות, דמויות, מנהגים, פסוקים, תפילות — כל דבר שחותם של נצחיות טבוע בו — היא עיקר כהווה.

אי אפשר להתנצר מאלה, להיפרד מעבר ומסורת, להתנתק מרבית החוליות שב־שרשרת הנתיקה, ולקיים יהדות אמיתית. היהדות הרפורמית ניסתה — והיא שרויה בשבר כרוני. היא באה לעולם — אין לשכוח זאת — כזרם של סמיכה התבוללות. היא ביקשה לעשות את היהדות דומה ככל האפשר לנצרות. היא דגלה ברעיון שיהודים הם דת ולא אומה. היא מחקה את תהילת הגאולה הלאומית מספרי התפילה שלה, מפני שסברה היתה שיהודים ייגאלו, עם האנו־שות כולה, על ידי ההשכלה, על ידי הסוב־לנות, על ידי הזמן המודרני הנאור. היא ניערה את חוצנה גם מלשון הקודש, והיר־גבה את תפילותיה לשפת הארץ.

היא חזרה בה, לאחר מכן. היא שינתה את יחסה לארץ ישראל, למועדי ישראל וללשון העברית. היא הבינה שבלי אלה — אין לה צביון כל עיקר. היא שינתה גם את יחסה — הנפשי, אם לא המעשי — אל התלמוד, היא נמשכה, כפרפר אל האור, אל המסורות והמנהגים היהודיים העתיקים, אך נרתעה מלתת להם תוקף של מצוות מחייבות.

היא תנועה של אנשים מתלבטים. כיוון שאינה רוצה לקבוע מערכת דינים מחייבים, היא משאירה לכל רב שבכל קהילה את החופש להציב גבולות משלו בתחום הרצוי והאסור, המקובל והמחייב. היא מכירה עכשיו בעובדה שליהדות יש דפוסי חיים, סב־לים ושקסים שצריך לספגם. היא רואה את עצמה כחלק מכלל ישראל, והיא מגוייסת למאבקים היהודיים העולמיים.

אני סבור שהיא נמשכת, לאט־לאט, בחזרה אל צור המחצבה. שנה שקצת מרפיה ה־רוחניים עוסקים עדיין באכספרימנטים בתחום שיתוף הפעולה עם כתות נוצריות, הרומן האמיתי שלה הוא עם היהדות המקורית, שמשואותיה הן המאירות את דרכה.

●

איני מאמין שהכינוי „יהדות מתקדמת" יפה לה. היא, אליבא דאמת, יהדות שבה. מטיקסט־שוא על עולם שכולו טוב ובו בני כל הלאומים אחים הם, היא חוזרת, בצעדים איטיים ובתעיות מייגעות, אל תפיסה מבי־אוחית יותר של זהות אתנית וייחוד לאומי שהם נכסים יקרים הטעונים שמירה, מפני שעמים, כבהים כיחידים, לא נבראו בצלם אחד ואי אפשר לעשותם דומים זה לזה בלי לפגוע בחירותם ובזכותם להיות שונים.

הזכות להיות שונה היא, לגבי אמריקה היהודית, בגדר חידוש. במשך דורות אחדים היתה זו שאיפתו של כל מהגר שהגיע לעולם החדש, לאבד מהר ככל האפשר את סימני ההיכר המיוחדים שלו ולהיטמע בתוך האומה

החדשה שלפי אמונתו התמימה הלכה ונת־הוותה מעבר לאוקינוס.

טעות היתה. שום אומה חדשה לא צמחה שם. ערבוב עמים הוא שצמח, ובשנים האח־רונות גילו המרכיבים השונים של האוכ־לוסיה המעורבת הזאת שבעצם אינם רוצים להיטמע וליהפך לבליל אחד.

הזרם הרפורמי, בשלבו הראשון, היה מכוון כולו אל הרצון הבלתי־אפשרי של התבו־ללות. המציאות הביסה אותו, והוא נאלץ לחזור ולבקש דרך אל השני, שהוא מהות יהודית מובהקת.

בין כה וכה איבד את הכושר לשמור על הייחוד היהודי. דרך הפירצה שהוא פתח בחומת היהדות, בורחים שנה־שנה שלושים אחוז מן היהודים האמריקניים ה־צעירים אל שטח־ההפקר שבין היהדות ובין הלאומים.

●

המאבק המתנהל עכשיו איננו על גרים. המאבק הוא על מתן לגיטימציה יש־ראלית לזרם הרפורמי שביהדות. אילו בא וביקש הכרה במעמדו ועמו הוכחות חותכות להשגיו בשמירה על קיומו ועל ייחודו של עם ישראל בתפוצות, היתה תביעתו מעוררת הדים הרבה יותר חיוביים. אלא שהוא בא ובידיו המספרים המחרידים האחרונים על המנוסה ההמונית של היהודים האמריקניים הצעירים ממקורות חייהם. וכל מה שיש לו להציע כבתוסם וכסכר הוא — להרוס את שארית החומות ולהכריז על היהדות כעל אדמה פרוזה שכל הרוצה — בא אליה וכל הרוצה — קם והולך.

ואין הוא בא ומביא אלינו המוני עולים, על מנת לשכנעו באמצעותם שהוא עוד חי ופעיל של תנועת התחיה היהודית. הוא בא וידיו ריקות־כמעט, והוא רוצה שאנחנו ניתן לו את הגושפנקא גם למעשיו המבורכים בתחום הסולידאריות היהודית, גם לתעיותיו בשאלות היהדות, וגם לכשלונותיו הבולטים לעין.

ואנחנו, שהאחדות היהודית היא לנו דגל ועיקר־אמונה ומשאת־נפש — איננו יכולים להיענות לו.

אצלנו... ● מאת שלום רוזנפלד

רבבות נצמדו אתמול למקלטי־הרדיו והאזינו בדריכות לדממה.

♥

היינו חוסכים השנה את האותות, אילו קראנו נכונה אשתקד את הסימנים.

♥

תמו גם עשרת ימי־התשובה ושוב נתוספו אלפי סימני־שאלה.

♥

מימים ימימה היתה לעם ישראל תעודה בגויים. וגם זהות.

ואילו בישראל עובר עלינו משבר של תעודת־זהות.

♥

האדם המודרני איבד תחילה את אמונתו באלקים; לאחר מכן חדל להאמין באדם; עתה, אם חלילה יאבד אמונו גם בבאנקים — ייחרב עולמו כליל.

על סופת־המוות בהונדוראס:

הרי זו תעודת־עניות לאנושות שבעידן של פצצת־אטום, פצצת־מימן, טילי קרקע־קרקע, פצצות מונחות בקרני לייזר וכלי־השמדה מתוחכמים אחרים, עדיין מתים אלפי בני־אדם מסופה רגילה.

♥

בעייתה העיקרית של הרפואה בארצנו: לגשר בין התיאוריה הציבורית לבין הפראקטיקה הפרטית.

♥

שר־החוץ הצרפתי הוא שר־החוץ המערבי הראשון, שייפגש רשמית עם ראש ארגון המחבלים יאסר עראפת.

בעצם, היה זה עראפת שהתפרץ כאן לדלת פרוצה.

♥

הסינאטור קנדי מקווה, שאם לא ירוץ לנשיאות, יברח מן הגורל.

ה. יוסטוס ● עם „הנושא הפלסטיני"

הבירה, שזכתה בה הצעת הערבים בעצרת־האו"ם להעלות על סדר היום את הנושא הפלשתיני, כמובן איננה יכולה להפתיע איש.

אמנם ההגיון חייב, שלפחות ייעשה נסיון מצד מדינה זו או אחרת למנוע את העלאת הסעיף בשעה זו דווקא, ש„תרו־מתו" לקידומו של השלב הבא במו"מ על הסדר ברורה למדי. אבל כל נסיון לא נעשה, ופרט לנציג ישראל לא השמיע איש אף מלה של הסתייגות. איש לא עשה נסיון של שבקלים, כדי לעצור את ההידרדרות הטמונה בצעד זה.

וכי מי באו"ם ירהיב עוז להתנגד ל־הצעה ערבית — ומה מקום כאן להגיון? והוא כולו שקוע בנפט ובהשבעות מחש־בונות שונים, שדבר אין להם ולעניין שבו באים לדון, כביכול.

ובוודאי לא נופתע, אם בעצרות הקרו־בים יופיע יאסר עראפת על הבמה הנעלה של האו"ם, וישמיע מעליה דברי מוסר ב־אוזני העולם.

כך באה לו, לעולם הנאור — ההכרה הפורמאלית, שתינתן לארגון, האחראי ל־מעשי חבלה ורצח נתעבים, איננו אלא המ־שך טבעי לכניעה לטירור, שנהפכה זה שנים לשיגרה בבירות־המערב.

נציג־ישראל, מר יוסף תקוע, גולל בשעת הדיון לפני נציגי האומות את פרשת פשי־עיו של „הארגון לשחרור פלסטין", הזכיר ומנה את מעשי הטבח בלוד, במינכן, ב־אתונה, בחארטום ובקרית שמונה, במעי־לות, בשמיר ועוד — את כל הרשימה ה־ארוכה המזוועת. וכמובן, שלא היה כלל צורך להזכיר את כל המעשים האלה: באותן השעות מכש החזקו בהולאנד ה־שגריר הצרפתי וכמה אזרחים הולאנדים כ־בני ערובה בידי שהפיו של עראפת (וכפי שהיאר לאחר זמן השגריר הצרפתי: תוך ההעללות בתמורה, ללא אוכל ומים) — ומה אירע? ממשלת צרפת נכנעה ושיחררה מ־הכלא אחד ממנהיגי הטירוריסטים, והוא הוטס להולאנד ומשם יצא עם החוטפים — במטוס מיוחד, בתוספת של מאות אלפי דולארים דמי־פדיון, הם הגיעו לדמשק ו־נתקבלו שם, כרגיל, בכל הכבוד הראוי, ו„הארגון לשחרור פלסטין" הכריז עליהם כעל גיבורים ו... באותו יום פורסמה ה־ידיעה, כי יאסר עראפת עומד לבוא לפאריס לשיחות מדיניות עם שר־החוץ הצרפתי.

כלום איפוא לא לבוא לקהילה הבינ־לאומית ולבקש ממנה גושפנקה לדרך ה־רצח? מדוע לא לתבוע את ההכרה בארגון מרצחים זה כשותף מרכזי למאמצים לה־ביא לשלום קיים באיזור?

★

וושינגטון מנסה להרגיע אותנו.

דוברי מיניסטריון־החוץ מסבירים את אי־ההתנגדות של ארה"ב להעלאת הסעיף הפלסטיני באסיפה הכללית והמזומנה לכל צע־מצוא, כי באופן עקרוני אין ארה"ב מתנגדת, שגופים שונים ישמיעו דבריהם בעצרת.

כאילו אפשר להציג כך ולקבל את ההה־לך הזה ואת משמעותו — מהלך הבא לתת גושפנקה לקביעה, למעשה, כי „הארגון לשחרור פלסטין" הוא נציגם הבלעדי של הפלסטינים. והרי לשם כך בה נחרתו מצ־רים וסוריה להחליט מה שהחליטו, שההא החלטה ניצבה לעיני האו"ם, ושכך ולא אחרת תתפרש ותתקבל הופעתו של עראפת בעצרת.

עתה מבקשים מאתנו, כנראה, לסמוך על „חילוקי־הדעות" בין מדינות־ערב לבין עצמן לגבי הצעת־ההחלטה שתוגש, ועל הסיכוי שאכן תהיה יד ה„מתונים" על העליונה.

האמנם יש מקום להניח, כי ב„התווכחות" הזאת לא תתקבל הנוסחה הקיצונית, שתבוא לקבוע את זכותו של העם הפלסטיני „לפ־עול בכל האמצעים להשיב את „זכויותיו הבסיסיות", ותוגש הצעת־החלטה „מתונה" יותר, אשר תסתפק בקביעת צידקתה של התביעה „להחזרת הזכויות הלגיטימיות של הערבים" — ויש להניח, שוושינגטון תציג זאת לפנינו כהישג.

אלא שכמובן — מה חשיבות יש לניסוח, כאשר יושג העיקר — ההכרה ב„ארגון ל־שחרור פלסטין" — וכשהעיקר הוא להשיג תמיכה נרחבת ביותר גם מצד מדינות־המערב.

מה זה משנה, איך תנוסח הצעת ההחל־טה על רקע זה, כשמעמדו של „הארגון לשחרור פלסטין" גלויה וידועה, ופירושה של „הזכויות הלגיטימיות" של הערביים ומהות ה„הסדר" עם ישראל, שאליו הוא שואף ברורים וגלויים לכל מי שמוכן לעיין בדברים, הכתובים שחור על גבי לבן באמנת אש"ף, ולא שמענו שנעשו בה שינויים כלשהם, או שעראפת אמר לעשות בה שינויים. ולמותר להוסיף, כי איש מן המוכנים להגביל אל במת העצרת לא תבע זאת כמובן.

מה חשוב הנוסח, ומה יכול הוא לשנות לגבי נכונותה ויכולתה של ישראל להכיר באש"ף כנציגם הבלעדי של הפלשתינים ולראות את עראפת כשותף לדיונים על הסדר באיזור צורה שהיא?

ומה תשובה יוכל ד"ר קיסינג'ר להביא לנו מקאהיר לגבי המשך השיחות בז'נבה, כאשר למעשה סמך סאדאת את שתי ידיו על האמור באמנה זו. התוספה לא רק כל דרך, אלא אף כל שביל להסדר?

ואין זו השאלה היחידה, שמחויבת וושינגטון להציג לעצמה בעת קביעת עמד־תה לקראת הדיון בנושא הפלסטיני.

★

לאחר הפגישה, שנערכה בוושינגטון ב־יום ד' בין שר־החוץ הסובייטי אנדריי גרומיקו לבין הנשיא פורד נמסר בהודעה, כי שניהם הגיעו לכלל הסכמה „לגבי ה־חשיבות שבהמשך המאמצים להשגת שלום צודק וקיים במזרח התיכון".

בשיחה זו ובשיחה השנייה, שקיימו, הוע־לו כמובן עוד שאלות העומדות על סדרי־היום של שתי המדינות. אך זו היתה הנקו־דה היחידה שלגביה נמסר על הסכמה; ולפי ידיעות מוושינגטון לא הושגה כל הת־קדמות בנושאים האחרים, כולל הבעיה ה־מרכזית של צמצום הנשק האסטרטגי הגר־עיני, שהשיחות עליה תחודשו בז'נבה ללא כל סימן של נכונות מוסקוה לזוז מעמדותיה הנוקשה.

כיצד איפוא הנכונות הזאת, שגילה מר גרומיקו דווקא בנקודה זו של השאיפה להסדר במזרח התיכון?

את עמדת הסובייטים כלפי הבעיה ה־פלסטינית מאפיינת זה שנים העובדה, ש־בעוד שהכירו בזכויות הפלסטינים, לא לוו־תה הכרה זו בהתחייבות לפתרון ספציפי. עראפת אמנם ביקר כמה פעמים במוסקוה, אך מעולם לא הוזמן רשמית. והמגיד יצאו ההזמנות מהוועדה האפרו־אסיאנית הסובי־טית, ומעולם לא נתקבל על ידי אישיות הממשל הסובייטי. אמנם, זו הייתה פיקציה — אך פיקציה אשר מוסקוה הקפידה עליה.

כאשר נפתחו השיחות בז'נבה בראשותן המשותפת של ארה"ב וברית־המ, תוך לא מעטים, עד היכן הגיע ההליכה המשותפת הזאת: וברור היה לכל משקיף, כי הדבר יהיה תלוי במידה שינויי הדברים בכיוון הרצוי למוסקוה, שאז אף תהיה מוכנה להוסיף ולהגמיש את עמדותה.

וכאשר הדברים לא נעו בכיוון הרצוי לה וכאשר ארה"ב היתה לגורם הדומיננטי בדרך להסדר, שלף גרומיקו — לקראת חידושם האפשרי הקרוב של השיחות בז'נבה — את „הקלף הפלסטיני" ונפגש, זו הפעם הראשונה, עם עראפת. התפקיד שהועיד גרומיקו לקלף זה לא יכול היה, כמובן, להיות מוטל בספק; הוא נשלף בעת ובע־ונה אחת עם טיסתו של מר גרומיקו לדמשק, בעקבות ביקורו שם של ד"ר קיסינג'ר בעיצומם של המאמצים להביא לפתיחת השיחות על הסכם הפרדת־הכוחות. וגרומיקו הכריז שם על „זכותה התקיפה והבלתי מעורערת של סוריה להשתמש בכל האמצעים היעילים לשחרור האדמות הכבו־שות", והזהיר בצוותא עם אסד מפני „סכנת התפוצצות חדשה". ואחרי כן הוזמן עראפת למוסקוה, והפעם, כמובן, לא כאורחו של הועד האפרו־אסיאני.

ומה היתה תרומתה של מוסקוה מאז ועד עצם הימים האלה לקידום המאמצים להשגת הסדר של שלום?

כנראה מתוך הדאגה להדמית ה„השפרו־התהפכה וושינגטון בנשך „חדשים מלאשר את הידיעות על הזרמת כמויות עצומות של נשק סובייטי לסוריה; עד שלפני כשבו־עיים לא יכלה עוד שלא להודות בכך. ונשק וציוד רב זורמים לעיראק.

היכן וכמה הביטוי להסכמה, שהביע מר גרומיקו בשיחתו עם הנשיא פורד, בדבר הצורך „להמשיך" במאמצים משותפים להשי־גת השלום באיזור?

האמנם יהיה זה „מוגזם" להניח, כי ה־הסכמה כל־כולה אינה מכוונת אלא לקטע הדרך הזה של הדיון הפלסטיני — לחיזוקו של אותו הקלף ששלף בשעתו: לבצר מעמדו של עראפת ולהכניסו כגורם בעל משקל למערכת ה„מאמצים" האלה? לא כל שכן, כשממילא גם נחלש על־ידי כך מעמדו של חוסיין.

וספק אם נטעה בהשערה, כי אכן לא קטן חלקה של מוסקוה בתפנית של קאהיר בנקודת הייצוג הפלסטיני, בעקבות הפגישה עם אסד ועראפת. ובוודאי לא נתפלא כאשר, עם הימים, תתבהר תפנית זו בתמרון מדיני רחב יותר, שאחד מסימניו הוא גם ביקורו הקרוב של קוסיגין, ואולי אף של ברז'נייב, בקאהיר.

אלה הן השאלות, אשר וושינגטון מחויבת להרהר בהן, כשהיא נערכת ל„דיון הפלס־טיני" — ולפני שהיא באה להרגיע את ישראל.

ואלה הן השאלות שמחויב לשאול את עצמו ד"ר קיסינג'ר ערב צאתו בחודש הבא לקאהיר ולסיבוב באיזור — לבקש להן פשר ולעמוד על משמעות מהלכו של סאדאת ושל הדברים, שהוא השמיע ומשמיע ב־ימים אלה.

★

אכן, עם כל הנסיון המר שידענו ושבענו באו"ם, מחרידה קהות־החושים המופגנת מול חיזוק זה של הכרה פורמאלית ביעילותו של נשק־הטירור, שהאחראים בו לא זו בלבד שלא נכשלו ולא הבטיחו להעניש מידם, אלא בהפוך הוא: הם צוהלים ומתריעים כי יוסיפו להשתמש בו, ואף בבירה גוברת והולכת, „עד לנצחון המלא".

מה לקח ילמד מכך — ולא רק בזירת הסכסוך הערבי־הישראלי?

כבר כיום ניצבות מדינות נאורות ככלים ריקים. הכניעה לטירור שמה אותן יום־יום ללעג ולקלס, ונגע הטירור מתפשט והולך בינלאומיות; והן כבר שילמו מחיר, ש־שום מדינה מתוקנת אינה יכולה להרשות לעצמה לשלמו. כמה זמן עוד יוכלו לעמוד בו?

כמה זמן עוד יוכל העולם המערבי לעמוד

(סוף בעמוד 15)

„אתה רואה?!..."

صكنا من الاجل

מיהו יהודי

ב מבואות תשרי נפתחים אצלנו שערי־התשובה.

מכאן עד יום־הכפורים מודדים אנו, כ־ביכול, ברגלינו את גשר הימים־הנוראים ואימת הדין פתוחה על ראשינו.

אומר אני ראשינו, אף־על־פי שלא חבש־תי מימי כפה, לא נתעטפתי טלית, לא אמרתי תהלים בבתי־כנסיות.

על קפה הפוך

אך כתשוני, קרקפתא־דלא־מנח־תפלין, במכת־שת, אם אין בי הערצה לאוניברסליות ש־בהשגות היהדות על תקון העולם, בדרך תקון הנפש.

מבלי להעביר איפוא על מדותי כאדם, הרואה עצמו חפשי בדעותיו, חש אני גאווה — מהורה, אולי, בלב אפי־קורוס — על היותי חלק מן האני רב־המליונים, העולה בימים אלה משער לשער ועושה דרכו, בעשרה ימים נוראים של יפוי מוסרי לשער הרחמים.

בין כסה לעשור

שער הוא, כידוע, פתח לעבור בו. אין לו, כביכול, גב. יש לו דו־פנים. משום כך טבעו, אולי, הרומאים את מטב־עותיהם בחותם יגוס, אל השערים, הצופה בכפל־דיוקנו: ינואר אחד לפנים, ינואר ל־אחור...

תשרי אחד לפנים, אחד לאחור: עונה יפה אצלנו לאאגורים, פרופסורים, מורה־גים, פרשנים, מומחים לבעיות־השעה. צר פים, כביכול, מחשך להושך ועוברים בנג־דנו לפני התיבה.

אך מה אעשה ודווקא בימים אלה רוצה אני לשמוע דברים שמעבר לחו־לין. ידוד אהבה למה־שהיה, אמונה במה־שיהיה. לא סכומי אד־הוק מפי רואי־חשבון קטנים, שמשי לשכת מרשם מאו־רעות־השעה, לבלרי המסירינים של חדשות סוף־השבוע, אלא דברי סנגורים גדולים של עם־ישראל, אנשי רוח ושאר־רוח, מרות מוסרית, נשמה יתרה!

כל רגע מחיינו הוא רגע־של־אמת. רגעים אלה בשער השנה — אמת ואמונה! אך אבוי, שנה־שנה מתבזבזת אצלנו. בכלי המאס־קומוניקציה, שעות רצון של פתחון־לב, על דברים של פתחון־פה! אם אינך שוכר מצוות, אם לא די לך בסליחות, או תפלה־בצבור, יורדים עליך ימי פכים קטנים של דברי־פרשנות, לא עליית נשמה של אהבת־ישראל!

יוהרה שאינה במקומה

מלה אחת שמעתי יוצאת מפי כל מרו־איין, ששוב אין הדעת סובלתה. נזרקת באויר, נקלטת באויר:

יהירים. היינו יהירים. מלחמת ששת הימים העבירתנו על דעתנו. מי גרם לנו שאבדנו, כביכול, את עולמנו? יהירות שהיתה בנו!

מלה זו נשנית בפינו, נמסה כמש תחת לשונותינו, פעמים הרבה כל־כך, שאפילו מיושבי־הדעת מתחילים להאמין בה.

ידי על לבי, איני זוכר! לא הייתי על הירח — או רחוק יותר, בסין — אך מעביר אני עשרות, מאות אנשים שפגשתי, הכרתי, שוחחתי עמם ואיני יכול לאמר שמצאתי בהם יוהרה. לא אז, לא עתה. גאווה, אולי, הן. היה במה להתגאות. לא בכל יום מובלת אומה באור־שבעת־הימים של ששה ימי־נצחון. תודה־שבלב, הן. שמחה עוברת על גדותיה, הן, אך יוהרה?

היה, בלי ספק, אלוף יהיר, שר יהיר, פרשן יהיר. היו רברבנים של מאבא־סיר־רוצני, קצווי־דמשק, תחושת מצבכה צו־לפית, כביכול. אך רוב רובה של האו־מה היה רחוק מיוהרה.

ראשונים הטיחו בפנינו אשמת גבהות־לבב בנצחון — הערבים. המבוסתם היתה שלמה, מפתיעה כל־כך, שאין תימה כי השפילה אותם בעיני עצמם. התסכול ש־באלצו להיות עמו דמה עליהם כיוהרה שבנו. כל מה שלא עשינו בינתים הע־מיק את עלבונם. לא נסוגונו מרצון — הרי יוהרה. המרינו את פי מועצת הבטחון — יוהרה. ירושלים השלמה — יוהרה. בקארצו שבת. יוהרה, שנתים, יוהרה. חמש, שש שנים — אין קץ ליוהרה!

בד־בבד עמם נפגעו, כמובן, הרוסים. בקצת צנועה צריכים היינו להבין, אולי, מעצמנו כי די לשערה אחת שתסכר בקצה זנבם כדי שנוציאם מן העולם. נסתמרו כל שערותיו ולא נחרדנו — אין זו מדת דרך־ארץ. שש שנים — הרי זו יוהרה!

מהם קיבלו האפרו־אסיינים, הפסאודו־ליבראלים, פסאודו־אינטלקטואלים. מהם קיבל השמאל הקרוי חדש, כהם ידידנו אנשי מצפ"ן...

איני יכול לשכוח יום אחד בבאזל. פתח־תי עתון זר ומצאתי מכתב לעורכה. קבוצת אנשי מצפ"ן, ישראלים שעקרו לפאריס כ־חמת בושה על מעשינו, מבריזים כי יירוט המטוס הלובי הוא מעשה טירוף של לאומנים, אות נוסף ליוהרתם.

והרי לא היה בתוכנו אחד שלבו לא דאב על חוסר־הבושה שעמדנו לפניו.

הצרה היא כי הותיקנו ימים רבים כל־כך בקרבות של לוחמה פסיכולוגית, עד שנכ־נענו, ברוב עייפותנו לכוספי־הפת ושבטשתא כיוון חדש, דש! ההגהה, המוסכמת עתה על מלנו, נעשתה אופנה אינטלקטואלית וכל שליש פרופיסור, רבע פרשן, חצי מזרחן־לעת־מנוא, אינו יכול שלא ל־טלטל באותה יוהרה, הנראית להם עתה כמגבר פצת לרסיסים...

איכה מנופצת, מקום שלא היתה ולא נבראה. כלכתחילה לא חטא־נו בה!

קשיים לרוזנבאום - סכנות ונזקים לישראל

יובל אליצור

להיום זימן הבארון אדמונד דה רוטשילד בפאריס ישיבה של הנהלת "החברה לישראל" כדי לדון בהשלכות הפרשה ✱ חברה זו וכן "צים" וגורמים ישראליים אחרים מחזיקים לפי השמועה סכומים ניכרים כפקדונות ב"אינטרנשיונל קרדיט"

כל השבוע נמשכו בפרנקפורט, בז'נבה ובבירות פיננסיות אחרות המאמצים ה־נמרצים להבטחת מעמדו של בנק שוויצרי זעיר, ה"אינטרנשיונל קרדיט בנק". לא ברור עדיין אם יש לפרשה נגיעה ישירה למשק הישראלי. אמנם, אין נשקפת כל סכנה להשקעותיו הישראליות של ד"ר פנחס טיבור רוזנבאום, בעליו העיקרי של הבנק, בישראל. ואף על פי כן עוררה הפרשה דאגה חמורה ביותר בחוגים שונים בארץ.

אף שאין כל דמיון בין פרשה זו לבין התמוטטות "בנק ארץ ישראל בריטניה", או אף הקשיים שאליהם נקלע, לפני שנים מספר בנק אחר שמרכזו בז'נבה, בנק "סוויס ישראלי" (קשיים שהניעו את ממשלת ישראל לוותר על סך 14 מיליון ל"י שהיתה חייבת לה "החברה הישראלית המרכזית למסחר ולהשקעות"), ואף שאין הפרשה החדשה מאיימת באורח מיידי על כל אינטרס ישראלי, יש לה השלכות חמורות על כמה מערכות חשובות ביותר של המשק הישראלי.

ברירה מביכה

הסכנות המיידיות לישראל כתוצאה מן הקשיים שאליהם נקלע ד"ר פנחס רוזנבאום הן בשני מישורים:

א) לפי שמועות עקשניות, מחזיקים "ה־חברה לישראל", "צים" ואולי עוד גורמים ישראליים, צבוריים ומסחריים, סכומים ניכרים כפקדונות ב"אינטרנשיונל קרדיט בנק". ב־עתונות נוקב סכום של 20 מיליון דולר סך פקדונות אלה. ויש הסבורים שהוא אף כפול מזה. עתה נמצאים גורמים אלה ב־מבוכה: אם יוציאו את פקדונותיהם הם עלולים להמיט שואה על ד"ר רוזנבאום שהשקיע מליונים רבים בישראל ומכהן כ־יו"ר ועדת הכספים של הקונגרס הציוני. אך אם לא יוציאו את הכספים ואם על אף כל המאמצים לא יינצל הבנק, מסכנים הם בכך הון ישראלי ניכר. עתה נבדק אם לא הועברו סכומים ניכרים מכספי הבנק למימון חברותיו של ד"ר רוזנבאום, שרובן רשומות בוואדוז.

ב) גם אם אפשר יהיה להתגבר על עצבנות המפקידים והבנק ייגצל (שכן לפי כל ה־דיווחים "קשיי המזומנים" שאליהם נקלע בשבועות האחרונים טיבור רוזנבאום נובעים מעסקיו מחוץ לבנק — ומחוץ לישראל — ומצבו של הבנק היה איתן. החרדה לגורלו באה רק לאחר מכן כאשר המפקידים, ששמעו על קשייו של רוזנבאום, החלו מגלים עצבנות) ספק רב אם יוכל רוזנבאום להחזיק בכל רכושו בישראל. הוא ייאלץ אולי למכור את מניותיו ב"אתא" או ב"להדיה" או אפילו ב"חברה לישראל".

המועמדים הטבעיים לרכישת מניות אלה ואולי אף רכוש המקרקעין שהוא מחזיק בו בארץ הם כמובן קונצרנים ישראליים: "כלל", "כור" ועוד, אשר בשנים האחרונות באו תמיד לעזרת משקיעי חוץ שנסתבכו בצרות. כך, למשל, רכשה "כלל", לפני כ־חצי שנה את נכסי חברת הבניה "פאן לוף" מידי גיסו של רוזנבאום, וויליאם שטרן, בשעה שנסתבך בקשיים בעסקי מקרקעין ב־אנגליה. לנכונות זו לחלץ משקיעי חוץ יש משמעות כפולה: יש כאן "רפטריאציה" של השקעות והוצאת מיליוני דולרים דווקא בשנה בה יתרות מטבע החוץ של המדינה מצטמקות והולכות. ויש כאן גם תמיכה ב־דרכים שונות, גלויות וסמויות, מקופת המדינה או מוסדות פיננסים ממלכתיים שכן בסיס ההון של אותם קונצרנים ישראליים גדולים הוא צר למדי ואין הם יכולים להפריש בנקל מיליונים לרכישת מפעלים חדשים ובפרט בתקופה כצוקת האשראי הנוכחית.

אך בנוסף לסכנות מיידיות אלה חייבים קשייו של טיבור רוזנבאום להביא את ה־עומדים בראש המשק הישראלי ל"הערכת מצב" נוקבת בכל הנוגע להשקעת הון ב־ישראל ולבדוק כמה מוסכמות שהיו מקובלות. ניתן אולי לומר שאנו נמצאים בשלהי תקופה שבה רבים מן המשקיעים בישראל היו מעין "ילדי פלא" שניצלו את הקוניונקטורה ששררה באירופה בתקופה שלאחר מלחמת העולם ה־שניה ובעת הגאות של שנות ה־50 וראשית שנות ה־60.

"אשפי הפיננסים"

ישראל היוותה נקודת משיכה ל"אשפי ה־פיננסים" שהקימו בנקים בבזל, בציריך ובי־ז'נבה, שגרפו מיליונים בעבודות קבלנות ב־קנדה, קנו בית מלון בברוקלין הקימו צי של מכליות ותימכו עסקי יבוא בארגנטינה או ביפאן. הם הסתתרו לעתים מאחורי חברות הרשומות בוואדוז והסבירו שהם עומדים למעשה בראש "קבוצה". ישראל נתנה ל־יהודים אלה — שעלייתם בעולם העסקים היתה לרוב מטאורית — את הלגיטימציה ש־היו זקוקים לה, את לחיצות הידים עם שרים ונשיאים, את הבית שאותו לא מצאו בז'נבה, בניו־יורק ובטוקיו, וכמובן שאף לא במטוסי הסילון שבהם מבלים יהודים אלה חלק ניכר מזמנם.

השלטון הישראלי מצדו שמח לקרב אליו יהודים אלה שכן משקיעים אחרים, כגון למשל חברות הענק הרב־לאומיות, היססו ל־פתח עסקים בישראל הן בשל איומי החרם הערבי והן בשל הסיכון המסחרי הברור. "ילדי פלא" שניצלו את הקוניונקטורה לא שאלו שאלות. נסיונם הורה להם ש"חוש הריח" העסקי שלהם — או "התחושה של קצות האצבעות" כפי שהם נוהגים לקרוא להכרה זו — עדיף לפעמים על בדיקה כלכלית קפדנית. הם ערבבו עסקים ופילנטרופיה, פעילות ציונית עם השקעות ופיננסים וב־מרוצת השנים למדו לדעת כי אם הם ייענו מדי פעם לבקשותיו ולהפצרותיו של השר פנחס ספיר יבוא ספיר לעזרתם בעת צרה.

הם ידעו גם לדרוש — לרוב גם לקבל — זכויות מיוחדות כמו למשל הלוואה ממשלתית גדולה במיוחד שניתנה למקימי מלון "הילטון" בירושלים, כיוון שאחד היזמים, אייב פיינברג, דרש זאת, או מכירת קרקעי מתנה "שנלר" בירושלים ללא מכרז לאריה פאלוך. הבנקאים שבין המשקיעים אינם מוותרים על "זכותם" לקבל פקדונות מכספי החברות ה־ישראליות שבהן השקיעו. תביעות אלה הוגשו, הן על ידי סיר זיגמונד ווארבורג, הן על ידי הרי לנדי, מנהל "בנק אי"י בריטניה" ב־לונדון והן על ידי ד"ר טיבור רוזנבאום.

בתקופת הגאות נתפתתה ממשלת ישראל עצמה להיכנס לעסקות בתחומים השונים שבהם צברו משקיעים אלה הון עצום בתקופה קצרה יחסית. כך למשל רכשה הממשלה את מחצית מניות בנק "סוויס ישראלי" זמן קצר לאחר הקמתו בשנת 1951 והחזיקה בהן עד 1965 כאשר מכרה את חלקה — ברווח ניכר — ל"חברה המרכזית".

קשה כמובן לקבץ את המשקיעים הללו לקבוצה שכן הזכרת שמו של האחד בסמי־כות לרעהו עלולה להעליב את האחד ואולי אף את שניהם יחד. שכן מה שמקשר אנשי עסקים כמו שאול אייזנברג, ויליאם רובינ־סון, מאיר הלר, פנחס רוזנבאום, איגנאץ בובים, אריה פאליך ואחרים היא העובדה שהם צברו סכומים נכבדים תוך תקופה קצרה יחסית והם השקיעו חלק לא מבוטל מסכומים אלה במשק הישראלי. ברקע שלהם שונים אנשי עסקים אלה זה מזה וגם בצורת ניהול העסקים, הנהלים שעליהם הם מקפידים ושיעור הסיכון שהם נוטלים על עצמם.

עם זאת, יש להבין כי רווחים של מיליוני דולרים אינם "נושרים" לכיסו של מישהו בדרך מקרה. "מנוף" פירושו נטילת סיכונים, היכולת לנצל את ההון העצמי הנגנע ב־פעולת "מנוף" בעיסקות גדולות. כל עוד שוררת בעולם העסקים גאות, מחירי הקרקע נמצאים בעליה מתמדת ומי שיש בידו מכשיר פיננסי כמו בנק יכול לגייס הלוואות גדולות בריבית מינימלית — הסי־כונים לרוב כשתל־מים. אלא שבמקרה שהשוק נבצע בירידה, המפולת היא גדולה פי כמה.

בין "אתא" ל"הסישה באנק"

הנה למשל עיסקות המקרקעין ברומא ש־כפי הנראה הכבידו על מצבו של רוזנבאום. מי שעסקיו לא התפשטו יותר על המידה, יודע כי כאשר שוק המקרקעין "מת" אין ברירה אלא לחכות עד שתשתנה האווירה ה־כלכלית ויתאפשר יהיה למכור ברווחים על קרקע זו. אך כשהמחסור במזומנים מעיק צריך לפעמים למכור את הקרקע בהפסד של 50 אחוז — שהוא למעשה הפסד גדול יותר בהתחשב עם הריבית הגבוהה שהיום חייב לשאת בה.

הפעילויות של ד"ר טיבור רוזנבאום ב־ישראל היו שונות מהשקעות של כמה יזמים יהודים אירופים בכך שהוא העדיף לרכוש את השליטה במפעלים קיימים. הוא בחר את הגדולים והמבוססים שבהם: בשנת 1961, רכש תמורת ארבעה ורבע מיליון ל"י את השליטה ב"להדיה", בין הוותיקים שבמפעלי הטקסטיל הישראלים וכעבור כשנתים וחצי רכש את מניות תשלובת הטקסטיל הגדול "אתא" שבה הוא מחזיק — באמצעות חברה בשם "אתא טראסט ואדוז" — 22 אחוזים מהון המניות של החברה ו־51 אחו־זים ממניות ההצבעה של החברה.

רוזנבאום הצליח להעביר את "אתא טראסט ואדוז" כאחד מנכסי ה"אינטרנשיונל קרדיט בנק" והערה על כך מופיעה במאזן הבנק. הצלחה זו עוררה קנאה בקרב בעלי בנקים יהודים אחרים בשוויץ, שכן וועדת הבנקאות הפדרלית בברן אינה רואה בעין יפה שבנקים שוויצרים מחזיקים חלק מנכסיהם במניות במפעלים בחו"ל. אחרים שניסו ללכת בעק־בותיו נתקלו בסירוב של ועדת הבנקאות. פרט זה, שנעלם מידיעתם של רבים בישר־אל, פירושו גם כי ה"הסישה לנדסבנק" הנמצא בבעלות ממשלת מדינת הסן בגר־מניה, הוא למעשה אחד מבעלי מפעל "אתא" שכן בנק זה רכש, באוגוסט 1973 36.4 אחוזים מן השליטה על ה"אינטרנשיונל קרדיט בנק".

פרשת "הלוויס"

בתקופה מסוימת החזיק רוזנבאום בחלק ממניות בנק "קופת עם" אולם הסתלק מן הבנק כעבור שנים מספר. בשנת 1964 רכש חמישית ממניות חברת "אשדוד" וכן הקים מספר מפעלים קטנים יותר וביניהם מפעל להדפסת טקסטיל ומפעל לשפופרות אלומיניום. כמה עיסקות של רוזנבאום עוררו בשעתן בקורת חריפה: היו שערערו על פעולתו, כאשר ניצל את הגאות בבורסה ה־תל־אביבית בראשית שנות ה־60 ביזמו את חברת "אגף" שהפיצה מניות בסך 2.5 מיליון ל"י לציבור הרחב. "אגף" שהיתה חברה ל־יצור אבטביות, רכשה בסך 1.8 מיליון ל"י מפעל ליצור אבטביות בשם זה שהקים רוזנ־באום שנתיים לפני כן.

בקורת חריפה לא פחות עורר הסכם מונו־פולין שנעשה אף הוא בראשית שנות ה־60 בין חברת "הלתקס" (הלהתציה ישראל) של טיבור רוזנבאום לבין משרד הבריאות שלפיו השמש "הלוויס" יבואן בלעדי של ציוד רפואי עבור המשרד זאת תמורת עמלה של 5 אחו־זים. הענין נתגלה בסמיכות לגילוי פרשת תל־גבורים. ההזה בוסל הנושא הושתק עוד לפני שלבש ממדי שערוריה. סגן שר הבריאות דאז, יצחק רפאל, היה ידידו של ד"ר רוזנבאום עוד מן השנים שקדמו להקמת המדינה, כאשר שניהם פעלו במחלקת הע־ליה של הסוכנות היהודית.

אך הפגוע החמור ביותר למעמדו הציבורי של ד"ר טיבור רוזנבאום בא בראשית שנת 1968 בעקבות סדרת מאמרים שהופיעה ב־שבועון המצויר "לייף" ששבק בינתים חיים. "לייף", שתאר בסדרה זו בהרחבה את ה־עיסקות הבין־לאומיות המסועפות של ה"מאפ־יה", ידע לספר כי את רווחיו משקי־עות הסינדיקאט במספר בנקים בינלאומיים עליהם נמנה — לפי הפרסום ב"לייף" — ה"אינטרנשיונל קרדיט בנק" שד"ר רוזנבאום הוא נשיאו.

בתשובה לשאילתא שהוגשה בנושא בכנסת על ידי אורי אבנרי מסר סגן שר האוצר דאז, ד"ר צבי דינשטיין כי לאחר בדיקה שעשתה ממשלת ישראל התברר ש־שום רשות משפטית אמריקנית לא ער־כה חקירות בהאשמה זו נגד הבנק של ד"ר רוזנבאום.

פרשת רוזנבאום מבליטה את המגבלות העמודות שישראל סובלת מהן בהשקעות של "אשפי פיננסים" שהקימו "אימפריות" ב־לות בסיס צר של הון עצמי. מה שחשוב במיוחד לדעת המומחים, הוא שטיפוח ה־משקיעים מקבוצה זו מביא להזנחת משקי־עים אחרים, ובהם חברות רב־לאומיות, שישראל זקוקה לא רק להון שיש בידם לה־ביא אלא גם לידע ולצינורות שיווק המוצר שהם עשויים לתת לה.

לאחרונה ירדו בשיעור מדאיג ההשקעות של המשקיעים שאין להם קשר סנטימנטלי עם ישראל. הכל מסכימים כי מלחמת יום הכפורים, האינפלאציה בארץ והמצב המש־בר במשק העולמי השפיעו על הדרדרות זו. אך יש הסבורים כי המדיניות הישראלית הוסיפה אף היא את "תרומתה" לירידת השקעות, שכן לא זו בלבד שהמשקיעים מק־בלים כיום עבור הדולרים שלהם רק 4.20 לדולר בעוד שה"שער הריאלי" הוא לד־עת רבים גבוה יותר, אלא בשל המס החל על הציוד הוטל גם על מפעלים מאושרים נאלצים הם לשלם 4.83 ל"י לדולר כש־הם ממירים לירות לרכישת ציוד למפעל.

הממשלה אמנם "תפסה את עצמה" לא־חר מעשה והחליטה לפצות את משקיעי ה־חוץ ולהקציב למטרה זו 10 מיליון ל"י. אך בינתים לא הוחלט אפילו מי יעסוק ב־פיצויים והכסף לא קיים עדיין וזאת ב־שעה שלשלטונות המכס גובים את שיעור המס המלא גם ממשקיעי חוץ.

אך לפני שאפשר יהיה לערוך את חשבון הנפש ולשנות את מדיניות ההשקעות המותאמת היום בעיקר למליונר היהודי, צריך עוד להתגבר על הקשיים המיידים שנוצרו עקב פרשת רוזנבאום. להיום זומנה על ידי היו"ר הברון אדמונד דה רוטשילד ישיבת הנהלת החברה לישראל כדי לדון בדחיפות בהשפעת פרשת אינטרנשיונל קרדיט בנק על חברה זו. נראה כי על אף השמועות העסקות כאלה יושרו כל החורים וה־"חורים" של "הבנק" ונכונו עדיין הממשק־בפרשה זו.

זהירות: דינמיקה קבוצתית

שולמית הראבן

משל עממי אומר: מהו גמל? גמל הוא סוס ש־תוכנן על ידי ועדה. לא בכדי: מסתבר שהמצב הריאלי הנוצר בקבוצה של אנשים שונה לחלוטין ממה שנראה לנו כמתבקש מתוך סכום הפרטים ש־בה בלבד; ומה שקרוי בלשון פסי־כולוגים "גשטאלט", לא זו בלבד שדרך פעולתו שונה מפעולת כל פרט שבו, אלא שהתוצאות של כמ־עט כל מעשה ומעשה של ה"גשטאלט" רחוקות מרחק רב ממה ששיער, רצה, ביקש, כל פרט שבו. כאשר נוצרת קבוצה, במובן הפסיכולוגי של המלה, מסתבר ש־מתחילים לפעול כוחות שאינם תמיד מודעים, פעמים רבות בשל מיקומו הבלתי־מודע של אדם ב־תוך קבוצה של אנשים שונים ממנו, פעמים בשל תכונות שהיו "על ה־סף", וקיבלו חיזוק מחוץ לכל פרופורציה על ידי עצם הדינאמיקה של הקבוצה.

אולי הדוגמה הטובה ביותר לדינאמיקה קבוצתית פשוטה, בפעולה, ניתנה לנו לאח־רונה על־ידי גב' ריטה גור, רעיית הרמטכ"ל, באחד הראיונות. היא הציגה — לא במופשט, אלא במוחשי ביותר — מצב כזה: יושבת לה משפחת הרמטכ"ל לארוחת בוקר במטבח, ומסתבר שחסר לחם. הנהג, המכבר עם המש־פחה יחד, מתנדב מיד לקפוץ למכולת ולה־ביא לחם, וכמובן־מאליו הצעתו מתקבלת. האם זהו ניצול רכב צבאי למטרה פרטית, שואלת גב' גור? האם המעשה נעשה במס־גרת פקודות מטכ"ל, אם לאו?

הרכב חד־פעמי

התשובה ברורה למדי: כן, זוהי עבירה על פקודות מטכ"ל, אולם בדינאמיקה הקבוצ־תית שנוצרה, כמעט אין אפשרות לעכב בעד פעולה כזאת, מסיבה פשוטה: מבחינה פסי־כולוגית נוצר כאן מצב של תהליך־משפחה: הנהג במצב זה הוא בבחינת בן־מאומץ למעין תהליך־הורים, שהוא מכבד ומעריך, וזוכה בעצמו בעצמו למעמד זמני מכובד. הוא נו־הג במקרה כזה לא כנהג, אלא כ"בן־טוב" ועוזר, אולי יותר טוב ויותר עוזר מכפי שהיה נהג בביתו־הוא (וסלח לי האיש, שאיני מכירה אותו, אם הדוגמה שנבחרה ממנו אינה מצלמת אותו־עצמו, כי מדובר במשל בלבד). שום פקודת־מטכ"ל לא תתגבר כאן על הכבב הקבוצתי שנוצר; ונמצא, שה"סוס" המתוכנן של כוונת המחוקק נעשה "גמל" בקבוצה שבמציאות.

דוגמה אחרת לגמרי, ועצובה הרבה יו־תר, ראינו בפרשת כפר־קאסם. המח"ט אמר ביטוי אומלל — "אללה ירחמו", ביטוי ששמעוהו מספר מפקדים. מג"ד אחד פי־רש את הביטוי על דרך החומרה, העביר את הפירוש החמור הלאה, כלפי מטה. מכל החלקות ששמעוהו, רק אחד, בעל נתו־נים מסויימים ותכונות מסויימות, חד־פעמיות (וכל אדם הוא חד־פעמי), פקד לפתוח באש. מפקד מחלקה אחר, אשר העיד באותו משפט, סיפר כיצד, למרות העובדה שהיה נדמה לו שהוא מפר פקודה מפורשת, נתן לאנשים (לנער אחד במיוחד) להסתלק הביתה בשלום, למרות הפרת העוצר (מ"מ זה, וכן כל האח־רים, לא פקדו לפתוח באש). מסתבר, אי־פוא, שאת הפועלים במשאית בכפר־קאסם לא הרגה פקודה מפורשת כזאת או אחרת, אדם מסויים כזה או אחר. הטרגדיה נוצרה בשל "גשטאלט", דינאמיקה קבוצתית בקבוצה של שלושה אנשים בשרשרת הפיקוד, שפעלו זה־על־זה בצורה מסויימת, חד־פעמית, לא בגלל דברים שבמופשט, אלא בגלל תכונות אישיות שבמקרה לגמרי נתקבצו אצל שלוש־תם ויצרו חומר־נפץ. מצב שאיש לא רצה בו מלכתחילה, ובודאי לא נתכוון לו במיוחד.

ככל שקבוצה כזאת סגורה יותר, אנשיה מתחככים יותר זה בזה, מה שקרוי בלשון העם "מתבשלים ברוטב של עצמם", כך גד־לה יותר סכנת העיוות. ידוע לכל מטפלי הנפש שמשפחה, כ"גשטאלט", יכולה להגיע למצבים קיצוניים ביותר של סטיה מן הדרך הרצויה, בשל דינאמיקה קבוצתית שנוצרת בה, ובה אחת החוליות, לרוב דווקא הנבדד־ית ביותר, משליטה רצונה על חוליה אח־רת, נבגעת בסבכה, ונוצר "בלוק" של שניים, שיכול להסיט משפחה שלמה מדרך הסלולה של החיים הקיים. פסיכולוג ודאי היה נותן הרבה לו ניתן לו לשבת כחוקר בוועדת החשמנים, הסגורה ומסוגרת על פי החוק, בלי כל מגע עם העולם החיצון, עד שתבחר באפיפיור פה אחד. הכורח לשבת יחד ולא לראות איש מן החוץ, הסגירה ההרמטית במשך שעות רבות הארוכה של דיונים, עד אשר משתלח מן הארובה העשן הלבן המעיד על הסכמה פה־אחד, ונשמעת ההצהרה "האבמוס פאפאם" (יש לנו אפיפיור) — ובעיקר כאשר מדובר בקבוצה של אנשים ברמה אישית גבוהה — יש בכך הרבה מן המרתק. דברים דומים, אף כי ברמה נמוכה הרבה יותר, מתרחשים בגוף הקרוי חבר־מושבעים, האמור לייצג את מה שקרוי חכמת העם הפשוט. למעשה, לא פעם, נוצרים בתוך הקבוצה לחצים אי־שיים, שאין להם דבר וחצי דבר עם ירי־דה אמיתית לחקר האמת, או חכמת העם, פשוט או לא פשוט; ועל מנת למנוע עיוות גדול מדי, נהוג כבר מזמן שהשופט, לפני צאת המושבעים להתייעצות, מדריך אותם הדרכה כמעט־סמויה ואינטליגנטית, המקטי־נה במדה־מה את הסיכוי להגיע לסטיות מפתיעות.

מה לנו שנחפש רחוק יותר מוועדת־אגרנט שלנו, שהורכבה מאנשים מצוינים כל אחד בנפרד, אשר ישבה סגורה סגירה הרמטית כמעט במשך חמישים יום, יותר כששה משה רבנו בהר. והיינו נותנים הרבה כדי לדעת מה היתה הדינאמיקה הקבוצתית אשר פעלה שם, איך הכפיפו תכונותיהם האי־שיות של האישים אלה על אלה. מה היה, לקראת סוף הדיון, המשקל היחסי של כל־קול דעתם של האלופים שבוועדה, יחסם לאנשי הצבא שבה, שהם בעלי סמכות כב־צית, וכיוצא באלה שאלות, שהתשובה עליהן אולי לא נדע לעולם. גם כאן היה הרכב חד־פעמי שפעל בבהלה ובלחץ, כלומר, עדיין לא נוצרו בו מנגנונים של בקרה עצמית מפני סטיות אפשריות, שיכולים להיווצר בתנאים של יתר קביעות ההרכב.

אבדן המוחלט

דינאמיקה קבוצתית פירושה, קודם כל, התרחקות מן המוחלט; לעתים עד כדי אב־דן המוחלט. שום קבוצה לא היתה יכולה לנ־סח את עשרת־הדיברות. יש לשער, שאחד מחברי הקבוצה היה לוחץ בכיוון ביטולו של דיבר מסויים. אחר היה מבקש לקבוע מס־גרת שבה דיבר אחר הוא נורמה, ואילו בשעות אחרות ובמסגרות אחרות אין הדי־בר חל עלינו. שלישי היה מבקש להפ־שר ולמתוק שנים־שלושה דיברות, או להו־סיף כמה, מנסיונו. ומה שהיה מתקבל הוא תמונה מעורה ביותר, ההולמת את יחסי הכוחות של האישים שישבו בקבוצה הכנסה, ודאי לא את המוחלט.

בכל מקום שבו נוצרת קבוצה, נוצרים לפתע יחסים, נוצרים לחצים, שמהאום אין היחיד יכול לעמד בפניהם. טעות היא לחשוב שדווקא החזק, המוביל, הוא המושך לצידו. הלחץ הנפשי המושך "גשטאלט" לכאן או לכאן יכול במהלכו להיות לחץ פאתולוגי. אפילו קבוצה פשוטה של שניים, כזוג נשוי, היא מקבילית של כוחות, שבה האלכסון מצטייר, לעתים קרובות באזיר, קרוב יותר לחלש שבשניים, לבעק יותר, לתובע יותר, לנרגן. להבדיל, כאשר מדובר בקבוצות לצרכי פשע, לצרכי רצח, לרוב מוצאים אנו ש־מרבית המשתתפים בקבוצה הם אנשים שעל סף הפסיכוזה, על סף העבריינות הקשה, ולו־לא פגישתם עם החוליה הפסיכולוגית המש־לימה, אולי לא היו עוברים סף זה לעולם. עדיין לא נבדק, למשל, מה היתה הש־פעת ההיסטריה של היטלר על ה"גשטאלט" הבטוחים שבי פצל בממשלה ובצבא הגר־מני, ומה היתה בעצם הדינאמיקה הקבוצ־תית, במובנים בודדיים, של הצמרת הנא־צית. הרי חומר למחקר רב־היקף; תוך הבאה בחשבון מדוע לא השתלבו באו־תה דינאמיקה קבוצתית אנשים כגון קלאוס שטאופנברג וחבריו הקושרים, אשר לא איב־דו את תכונת המוחלט.

אמן מבעט עובד בלא פשרות, ואינו רוצה לקלקל את הקשר בינו לבין המוחלט. כא־שר סופר או כלהין יושב ליד שולחן עבודה־תו, אין לפניו איש ואין לחץ זולת האו־בצבו הבעיר שלפניו. שום יצירה עדיין לא נוצרה במסגרת של דינאמיקה קבוצתית, שום אגודת סופרים לא כתבה שיר. לעומת זאת יש אמנויות — אולי תת־אמנויות, בעצם — שהן מטבען פשרה בין לחצים ואפשרויות של קבוצה, כגון סרט או טלוויזיה. כאן פוע־לת הדינאמיקה הקבוצתית שבה יש במאי, המפיק, צלם, מחקנים, טכנאים, וכל תוצאה שמתקבלת היא בעצם תוצאה של הכוחו־תות הקבוציות (ר' סגולה), ורחוקה למדי מכוונת־קראה כל אחד מחברי הקבוצה לנגד עי־ניו. לא ייפלא, איפוא, שאנשי אמנות רבים משתדלים להולכין ליטול החלק ב"יצירה קבוצתית", או "פשרה קבוצתית" מעין זו, המדימים להעביר את המתנתם, נקיה ומוחלטה, אל הציבור, בבישורין ככל האפשר.

אלא שמעטים מאוד בינינו מצויים במצבו הטוב — טוב מבחינה זו לפחות — של אמן, שיכול להרשות לעצמו להיות, בעבודתו לפ־חות, בקביעת הנורמות שלו, מחוץ לדי־נאמיקה הקבוצתית. רובנו חיים כך או אחרת בתוך "גשטאלטים" רבים, במעגלים רבים, כהם המשפחה, כהם כשיקים, והדינאמיקה מטכבה בכיוונים שונים. אין לקבוע, איפוא, ביציאה של יחיד בקבוצה שבה הוא חי: בקבוצה הרבה שבהן הוא חי דומה, שבא צורת הדיבורות, באצבות, לא נקבעו מדרכית כתהלכות כאלה; כל כה שאידע באה הוא התרחקות פחות או יותר גדולה מן המוחלט. פשרה קבוצתית הקריות נור־מה. ובענן במציאות — חוסר בהירות גדול, ואף היעדר עקביות.

לראות קבוצות

הבבצה כמוף שיקבע נורמה מוחלטת מצבה להוא. הבקפה התמיכה של רבים באתר ה"ממשלה", רי"ל "הקבע נורמות ההנהגה", נדונה לכשלון מראש — מפני שכל גוף, והממשלה אינה יוצאת מכלל זה, הוא "גשטאלט", כבו עליו פעולה הדינאמיקה הקבוצתית. יקבוהו אל המוחלט רופף ביותר. כללי ההנהגה יכולים להיקבע על־ידי כותר קק, אך גם הוא לא יוכל לשלם לחוות בראש את כל הקבוצות שהוצאתה במצי־אות, ויפיתהו עליהן לייחם חוקים אלה.

לכותבת זו אין עצה פתרון מן המוכן להציע. נראה לה רק קיים לבה נקודות שכדאי להו־דיב עליהן יותר מהמקובל עד כה, לדוג־מה: כאשר ממנים אדם לתפקיד, אל נבדוק עוד בכישוריו של אדם יחיד זה לבדו ומידת התאמתו או־אי־התאמתו לתפקיד, אלא ננסה לקבוע גם הדינאמיקה הקבוצתית שתיווצר עם מינויו של אדם זה בהיררכיה הקיימת, או בקבוצת־השופטים הקיימת, לא רק מבביל פלוני ומיהו סגנו, מי שר פלוני הרמטכ"ל ומי ראש אג"ם, אלא כיצד נר הקבוצה המורכבת מהמבכ"ל וסגנו ל הנושא, מהו ה"גשטאלט" של שר בן פלוני, רמטכ"ל פלוני, וראש אג"ם פ מהם יחית מסוגל לעצור עיוות. מי יהיה מסוגל לא להיגרר אחרי הדינאמ הקבוצתית, שאין מנוס מהיווצרותה, א במיסב התנאים. מי יהיה מסוגל לדבר קונצפציה — ולהישמע. נדמה שעלינו לה גל יותר ויותר לראות "גשטאלטים", דות במערכבותן, תחת ראייה של יח בלבד. מינינו קבוצת־פיקוד, או קבוצ היפקוד, של ראובן, שמעון ולוי — לראות מי מהם בעל־מצפון אישי, האם הרכבנו קבוצה של פונקציונרים שכולם טובים, מקצועיים, אבל חסרי פן; האם הקבוצה של ראובן־שמעון־לוי קבוצה פתוחה לביקורת, מסוגלת ל הידרדרות, קבוצה שוקלת אלטרנאטיבות, שמא היא קבוצה היררכית מסוגרת, עשויה לקפוא בתוך קונצפציה. ננסה ל מעלות ומגרעות של כלל ה"גשטא ולא רק של יחידים בתוכו, או אפילו ש יחידים בתוכו; לראות מה יש ומה בהרכב כקבוצה, שתפעל יחד לא במתע, אלא על פי תכונותיהם ואי־העתתים הלא־מודעים של חבריה ב אחרות: ננסה לחשב (עד כמה שניתן לחשב מראש) — את הסטיה הצ להתהוות בהרכב שהרכבנו, לא בשל מ או מחדלים של איש זה או אחר, אלא הדינאמיקה הקבוצתית שתפעל בהרכב. הרכב מועד לפורענות, למשל, אם אח חוליות שבו בברוטות־שתלטניות, וה ותרניות; הוא מועד לפורענות אם בינו מבוצר בארימטי וחסר־מצפן, שה טכנוקראטים, ואפילו מעולים; או לה אם הערכב כלו אקמאים, ואין בו בעל־יוקרה, המורגל ביישום דברים ב אחד. גם כך וגם כך יימצא הערכב בחסר, אפילו כל אחד מהרכיבו מ במתמרשלו, וצריך להתרגל לחשוב ב חים של "מה יתן לי ובמה יסכן אותי כב הנתון הזה", שהוא תמיד חד־פעמי עשוי להפתיע. כשם שיצור מרכב האדם, הוא תמיד חד־פעמי ועשוי להפ

אם נרצה, הרי סופר, או דראמאטור מורגל בעצם לחשוב במונחים אלה; תמיד רואה לנגד עיניו, או לפחות לראות, מה השפעת גיבוריו אלה על לכל אורך העלילה, בלי שיאבד את הכללית. אך הסופר אינו מונע טרגדיות ויות האחרות. הוא מתאר אותן כמיסב נו, וכוחו אינו במניעה, אלא בראיה באיבחונה.

מה־מאוד רוצים היינו — אף כי הוא בשעמים אוטופיים — שנתרגל לאבחן סופרים, לדבק במוחלט כמו מחוקקים, ללים כמו מפקדים. ואין הכותבת יכולה לה אף במיסב דמיונה, קבוצה היפש מעין זו.

סינג'ר לרבין: „היה מגע עם אש"ף, אך הוא לא היה מדיני..."

הסכם ההפרדה עם סוריה מתיר נוכחות אזרחים באזור ההפרדה והסורים מנצלים זאת לעבודות התבצרות ✶ וושינגטון האמינה שכל הצדדים בסכסוך יתרככו וילכו, אך אחרי הכרזת סאדאת־אסד בקאהיר בשאלת הפלשתינאים וייצוגם ע"י אש"ף אין ישראל יכולה להיכנס להסכמי־ביניים נוסח קיסינג'ר ✶ בביקורו בירושלים ינסה שר החוץ האמריקני לשכנע את ישראל לא להתעקש על קבלת התחייבות מצרית לאי־לוחמה בשלב הסכם ההפרדה השני ✶ במשרד ההגנה האמריקני „עלולים להתגלות קשיים בירוקרטיים" בהספקת נשק לישראל ✶ ה„תרגיל" הירדני בהקפאת ההשתתפות בוועידת ז'נווה עשוי להאיט את קצב המהלכים באיזור ולהקל על ישראל ✶ אם העניינים יתגלגלו לחידוש המלחמה כמעט אין ספק שירדן תצטרף אליה ✶ חוסיין סומך על ישראל שתמנע השתלטות אש"ף על הגדה ✶ הערבים עשויים להגיע לכלל פשרה של „כפור חם": הכרה בזכות ירדן לקבל לידיה את הגדה והכרה בזכות אש"ף ל„שלטון לאומי" בה

יוסף חריף

ד מקודמיו של ד"ר קיסי־ :'ר בתפקיד שר החוץ — ין ראסק — היה אומר רגעי מבוכה: אם אתה - התעודה, כי אתה במגע :ות!...

ה די במציאות המבולבלת עם המסעות של קיסינג'ר באזור, יל ב־9 בחודש הבא, בא השבוע עליה בלבול על בלבול: ירדן יא מקפיאה את פעילותה המדי־ וך בחיפוש אחר הסדר במסגרת ; נשיא מצרים, אנואר סאדאת, שבוע הכריז ביחד עם סוריה אפת וארגונו הם הנציגים החו־ ים של הפלשתינאים ושאין מקום ים עם ישראל — בלא שאלה ; כוללת מן השטחים, הוסיף ב־ ה, כי אפילו תיסוג ישראל מכל שלום אלא־אם־כן תחזור ירוש־ נאים ישובו לאדמתם; וסוריה, שותפה פעילה בעיצוב מדיניות ועלת בשטח לשיפור עמדותיה (תוך הפרת ההסכם עם ישראל ותו של כביש בתוך אזור ההפ־

התעודה, שעצתו הטובה של שר ני לשעבר, ממגע זה עם המצי־

שר החוץ האמריקני דהיום, הנרי הבלבול הזה? — איש אינו דבר ברור. אפילו נבון הדבר עם אישים ישראליים, וגילה ותיו, מעולם לא אמר להם את יש גם לא חשד בו מעולם, כי כל. על אף העובדה, למשל, כי קניים קיימו מגעים עם אנשי אישים רשמיים בוושינגטון ל־ — ואין צריך לומר, כי לא גילו לשגריר ישראל בוושינגטון — הממשלה, בשיחתו האחרונה ב־ ד"ר קיסינג'ר שיכלע אותו ב־ קים, שאכן נתקיימו מגעים כי ך שר־החוץ האמריקני להודות, השיב: כן, אבל לא היו מגעים

ה אחרונה

י בסיבוב זה של קיסינג'ר בבז־ האחרונה תהיה ירושלים (אחרי רבת־עמון) אינה ערובה לכך, קטובר בבואו לכאן בדע הרבה עים אנו כיום. הטעם פשוט: ר יכול להצליח במלאכת התיווך ; יכול להתחייב מראש לשום צד ולות הסופיים של ההסדר הכולל. ידיו: במצב הקיים באזור אין דרך אחת — להציע נוסחה, שכל מה שהוא מבקש לראות ובלבד ה יהיה אורך ימיו של „הסדר־ זת חמיד חשוב; בחינת יראנ עתיד; העיקר, בעיני קיסינג'ר לסלק מכשולים, לגשר על פני משא־ומתן" ימשך. ואם יש הכרח ר המטרה מקדשת את האמצעים. ה חיה, אף שמן הסתם בחיפוש מעמיק אפשר לגלות טובה ממנה — כמה שאירע בימים האחרונים ממש, פרי הגישה שיש לעתים למיהה דברים ובלבד שיושג הס־כם: הסורים הפרו לטענת ישראל את הסכם ההפרדה בכך שסללו כביש אל פסגת החרמון — בוודאי לא לצרכים אזרחיים — בתוך אזור ההפרדה במקום שחונה כח או"ם. שר־הבטחון, שמעון פרס, הזעיק את מפקד כח־החירום של האו"ם, גנרל סילאסוואו, והתריע על כך; שר החוץ, יגאל אלון, שיגר סדר דחוף אל ד"ר קיסינג'ר ובו קבל על ההפרות הסוריות ה־חמורות (אגב, משונה הדבר שתוך התעלמות מטענתם ופעולתם של שרי הבטחון והחוץ יצא הרמטכ"ל, רב אלוף מרדכי גור בהכרזה ב־ראיון ל„במחנה" שאין צורך להפריז בהפרות הסוריות...). אומרים לנו, כי בשעת ניסוח ההסכם דרשה ישראל שלכוחות סוריים לא יותר להיכנס לאזור ההפרדה ושלא תעשה בו שום פעולה ואמנם נענו לה בעניין זה, אלא שניסוח הסעיף הנוגע לאזור ההפרדה לא נאמר דבר, אשר יבטיח, שלא תהיה באותו אזור נוכחות של אנשי צבא בלא מדים. וכה טוענים הסורים? בדיוק זאת, שאין לאו"ם כל זכות לעצור אזרחים הנכנסים לשטח ואסור לחפש בכליהם. וכך באו „אזרחים" סוריים ו־עשו את המלאכה. אפשר, כמובן, לבוא גם בטענות אל הנושאים־והנותנים הישראליים על שלא עמדו על דקדוקי הניסוח. אבל — כפי שמסבירים לנו עכשיו תוך שיחזור המו"מ מ־תוך הזכרון — מה שהיה הוא, שישראל לא רצתה בתחילה לפנות את השטח שהוא כיום אזור ההפרדה בצפון רמת־הגולן, והפשרה היתה שישראל תפנה את השטח וצבא סורי לא ייכנס לתוכו, אלא האו"ם בלבד. עתה, לאחר מעשה, נזכרים שקיסינג'ר „החליק" את הסעיף הסתפק בקביעה שרק צבא סורי אסור בכניסה לאותו אזור בלא שציין, כי גם אזר־חים סוריים אסורים בכניסה לתוכו (לגבי אזור קונייטרה נאמר בהסכם במפורש, כי אז־רחים סוריים. יוכלו לשוב לתוכו). ברגע מ־סויים, אחד מן הנציגים הרבים, שבהם עמד המו"מ להתפוצץ שלף קיסינג'ר את „הנוסחה הגואלת", שלתוצאותיה הננו עדים בימים ה־אחרונים.

● התעודדות בוושינגטון

ראש הממשלה, יצחק רבין, הסיק את הלק־חים, שנתחייבו ממגעי קודמיו ועל כן מדבר הוא כיום על הצורך בהסדרי־ביניים מדיניים ולא רק צבאיים, שיהוו שלום חלקי, שביסודו מובנות ההתחייבות לאי־לוחמה ולהימנעות מ־כל פעולה עויינת. ואולם, עד כה לא שמענו כי ארה"ב מוכנה לאמץ לה עמדה זו.

לרגעים אפשר היה להיתפס בעת האחרונה להנחה, כי משהו בכל זאת עשוי לזוז במזרח־התיכון: סוריה, לפחות בשיחות עם וושינג־טון, לא דיברה על חידוש המלחמה; ירדן, אחר שב־18 ביולי הסכים סאדאת לחתום על הודעה משותפת עם חוסיין, כי רק הפלשתינ־אים שמחוץ לתחומה של ירדן „שייכים" ל־עראפאת, חשה עצמה בטוחה יותר והיתה כו־כנה להתפשר, במחיר נסיגה סמלית בלבד, על הסדר חלקי עם ישראל; ומצרים — הן שר־החוץ איסמעיל פהמי בישר לקיסינג'ר בוושי־נגטון כי מצרים תחתור להביא את אש"ף לג'נבה תוך השמעת הצהרה, כי „הפלשתינ־אים מקבלים את ישראל כמדינה ריבונית", אם כי, הוסיף פהמי — יש בתוכם גם קולות אחרים.

בנסיבות אלה נתעודדה וושינגטון. היא שמ־רה על שתיקה בכל הכרוך בכוונותיה המעשיות לזמן הקרוב ולאפשרויות להגיע להס־דרים נוספים, אף כי מי שעקב בקפדנות אחר העירפול המכוון של התבטאויותיה מזה — ופעילותה החשאית מזה, יכול היה להבחין לאן מועדות פניה. היא האמינה, כי הנוקשות שמגלה כל צד, אם זו ישראל המתעקשת על הסדר על בסיס של אי־לוחמה; אם זו ירדן התובעת הפרדת־כוחות, כלומר נסיגה חלקית; ואם זו מצרים התובעת שלב שני של הפרדה — היינו, נסיגה ישראלית נוספת בלא לכרוך אותה בהתחייבות מדינית — נוקשות זו אר־פיינית למחיר ההתחלתי שתובע בדרך הטבע כל אחד לפני שהוא נכנס למשא־ומתן. סופם, כך האמינה וושינגטון, שכל הצדדים יתרככו וכל אחד יקבל על ברתו הרבה פחות מן ה־מחיר הנקוב.

● רק לא קפאון

אפשר שאילו נמשכה אותה „אווירה אידי־אלית" שררה בחודש המזרח־תיכוני, כשכל שרי־החוץ הערביים, שעלו לוושינגטון בזה אחר זה, דיברו שם מעדנות (אפילו חדאם, שר־החוץ הסורי לא הזכיר בשיחתו עם קיסינג'ר אפשרות של מלחמה) יכול היה שר־החוץ האמריקני להסיף לישראל שאסור להחמיץ את ההזדמנות, שמי־יודע אם תשוב. עכשיו, לאחר המיפגש המשולש בקהיר ספק אם ממשלת ישראל תוכל להתפתות ולהיכנס להסדרי־ביניים נוסח קיסינג'ר. ראש הממש־לה, יצחק רבין, נוהג לומר, כי יש להבחין בדרך כלל את הדברים בהליך של משא־ומתן. והוי בלא ספק כלל צודק, אך לאחר ההתפתחויות של השבוע האחרון מתעוררת השאלה אם כניסה למשא־ומתן בלא שתובטח מראש הבנה לשלהי לגבי העקרונות — אין שכרה יוצא בהפסדה. דבר אחד הוא אם הכניסה למשא־ומתן — כרגע מדובר רק במו"מ עם קהיר — באה על יסוד העקרון של הפסקת הלוחמה ואז יש טעם בויתור נוסף בשטח, ודבר אחר לגמרי הוא, שאתה נכנס למו"מ כדי „לבחון את הדברים" באכצבעותו. לכאורה, בחינה זו נעשתה בינ־תיים מיותרת, שהרי סאדאת הכריז השבוע ברורות, כי אין בכוונתו לשום הסדר־ביניים שילווה בהתחייבות לאי־לוחמה. בכך נתן סאדאת תשובה ישירה למר רבין, אשר ניסה להתוות כללים חדשים במו"מ על הסדרי־ביניים נוספים — „תחיבת שטח תמורת תחי־בת שלום" — והעמיד את ראש ממשלת ישראל בפני דילמה קשה: לדבוק בעקרונות שלו, או — להסכים מראש עם תנאיה של מצרים.

התיתכן פשרה בעניין זה?

ד"ר קיסינג'ר יטען, מן הסתם, שכן. על פי ההגיון הפשוט, יאמר, שלום הוא היעד, המטרה הסופית. כיוון שישראל מוסיפה להחזיק בשטחים ניכרים של סיני אין היא צריכה להתעקש על קבלת התחייבות מצד מצרים לאי־לוחמה בעוד שגם תביעתה של זו — לנסיגה כללית — לא נתמלאה. חוץ מזה, הן סאדאת עצמו אומר, כי למעשה מאז 1971 הוא מוכן לשלום אם רק תיסוג ישראל מכל השטחים שכבשה בשנת 1967, אם תח־זיר את ירושלים ואם יוחזרו זכויותיהם של הפלשתינאים. הפשרה הסבירה, יטען קיסינ־ג'ר, היא: ישראל אינה מחזירה את כל השטחים — ומצרים דוחה את ההתחייבות להפסקת־הלוחמה לשלב הבא.

יתירה מזו, סאדאת ישכנע את שר־החוץ האמריקני — זאת הבשורה הוא יביא עמו לירושלים ב־12 באוקטובר — כי הוא בהחלט מוכן לשיחות על הסדר־ביניים נוסף עם ישראל, וכפי שכבר הכריז השבוע בפומבי, וכיוון שכך על קיסינג'ר להבין למצבו: אין הוא מסוגל באווירה השוררת כיום ב־עולם הערבי להיות הראשון להפסקת־לוחמה; הוא מוכן להגיע להסדרים שיהיו גם לתו־עלתה של ישראל ואין הוא מתנגד שארה"ב תתן לישראל „מיכוי של הבנה", שמבחינה מעשית יהיה השלב הבא הסדר לאורך זמן, וזאת יהיה מוכן סאדאת להבטיח לקיסינג'ר — אבל רק שלא יתבעו ממנו את אשר אין הוא מסוגל לעשות — להתחייב ישירות, באווירה פורמאלית, לישראל על אי־לוחמה.

אין צורך להיות נביא כדי לנחש, שקיסינג'ר יבקש לשכנע את ישראל לבל תתעקש על ענין שב„פורמליזם", שכן העיקר הוא ההסדר עצמו; מצד תוכנו, ש־יסלול את הדרך לשלום שיביא רגיעה. מה עוד שכבר הובטח בעבר לישראל, כי בהי־פתח התעלה לשיט בינלאומי יינתן מעבר בה גם לאניות ישראליות; כלום של דבר, מוטב „שלום דה־פאקטו", ולו גם חלקי, מאשר מצב של קפאון, שיביא בהכרח ל־מלחמה.

● „קשיים בירוקרטיים"

לא יהיה זה קל לישראל להתמודד עם „הגיון" זה. ביחוד יקשה עליה להתווכח עם ד"ר קיסינג'ר אם „לפתע" יתברר, כי במש־רד ההגנה האמריקני נתגלו אי־אלו „קשיים בירוקרטיים" שהאספקה לא תגיע במהירות המיוחלת וגם בתחום הסיוע הכלכלי יתנהל משהו בעצלתיים.

אבל גם אם לא יומתו המשמל האמריקני להידרש לצעד במרץ כזה תעמוד ממשלת ישראל בפני מצב קשה: הודעת ירדן כי היא מקפיאה כל פעילות מדינית הקשורה בהסכמת ירדן להשתתף בוועידת־ז'נווה וה־פעילויות הקשורות בה, או בהסכמת ירדן להחלטה 242 ו־338 — הודעה זו מעמידה את המשך קיומה של ועידת־ז'נווה בסימן־שאלה לפחות לזמן הקרוב. זה אומר התג־בורה ההתחיות באזור, אם לא תימצא דרך להידברות בין ישראל לבין מצרים „במסג־רת ועידת ז'נווה", אך לא בהכרח בעקבות כינוסה מחדש — עד כדי חידוש המלחמה, שהרי הכל מסכימים, כי סוריה ומצרים וגם ירדן — ויש אומרים, שאם לא תבוא ירדן על סיפוקה הזולקי תהיה היא זו, שתגרור למלחמה — לא יסכימו לסטטוס־קוו לאורך זמן.

אמנם, אישים השובים בממשלה לא זו בלבד שלא נבהלו מן ה„גט" שהשליכה ירדן, אלא שהיו דעתם, שבעצם אין זה רע מ־בחינת ישראל. אם הכוונה היא „להרוויח זמן" אפשר שהתרגיל הירדני יאיט את קצב המהלכים, שוושינגטון כה רוצה בהאצתם. אבל ביסודו של דבר קשה להעריך כראוי אם התוצאות האפשריות יהיו כולן לטובת ישראל, על כל פנים יש להביא בחשבון גם אפשרות זו: אם לא יושג הסדר עם מצרים והעניינים יתגלגלו עד כדי מלחמה — וזו אפשרות המובאת תמיד בחשבון על־ידי הממשלה — כי אז אין כמעט ספק, שירדן תצטרף הפעם גם היא למלחמה כדי לנסות ולגנוב משהו מן הגדה המערבית. מתוך חישוב, שבדרך זו תגיע ל„הפרדת כוחות" עם ישראל. הכל מסכימים, שהצעד הירדני — שלא היה צריך להפתיע, שכן מזה שנה מאיימת ירדן כי החלטה כל־ערבית שתשלול ממנה את הייצוג של הגדה המערבית תביא להסתלקותה מן המעורבות בנושא הפלשתינ־אי — מכוון לא רק כלפי מצרים וסוריה, אלא גם כלפי ישראל.

הדבר שהניע את חוסיין לנקוט בצעד זה בעקבות ההודעה המשותפת של „ועידת ה־תאום המשולשת" (מצרים, סוריה ואש"ף) הוא בראש וראשונה הרצון ללחוץ על מדי־נות ערב ובעיקר על מצרים, סוריה וסעודיה, למנוע קבלת החלטה בועידת־רבאט, בחודש הבא בזכות אש"ף ברוח ההחלטה שנתקבלה השבוע בקהיר ובנובמבר אשתקד באלג'יר — היינו, שאש"ף הוא הנציג הבלעדי של ה־פלשתינאים על כל המשתמע מכך לגבי הגדה המערבית ולגבי יציבות משטרו של חוסיין בגדה המזרחית. אך יש לצעד זה מטרה נו־ספת: ללחוץ על ישראל ועל ארה"ב לקדם הסדר בין ירדן לבין ישראל בגדה המער־בית תחת האיום, שאם יוסיפו להתעלם כמנה הממש. ירדן את איומה ולא תבוא ל־ז'נווה. זה אומר, שישראל תועמד למעשה בפני אלטרנטיבה: ירדן או — אש"ף.

● הימור ירדני

הממשלה טרם נתנה דעתה על התפתחות זו. יש להניח, כי שר־החוץ, יגאל אלון, העומד להיפגש עם ד"ר קיסינג'ר ב־1 ב־אוקטובר יבקש להחליף עמו דעות בעניין זה, אבל מוקדם לחרוץ משפט, כי המצב „לא רע" מבחינת ישראל, זו אמירה שב־משאלת־לב.

מתוך מעקב אחר המגמות והנגדות של הגורמים המעורבים וביחוד לנוכח ההימור שנטלה עליה ירדן חייבת ישראל להביא בחשבון להיערך לקראת התפתחויות שונות. מה יכולות להיות ההתפתחויות?

אין ספק, כי ירדן הביאה בחשבון את האפשרות שהפיסגה הערבית ברבאט, אשר תתקיים בסוף החודש הבא, תאמץ את החל־טת קהיר. ייתכן שחוסיין עדיין מקווה ש־פיסגה זו, אולי הודות להשפעתה של סעודיה על מצרים, תמצא נוסחה מאוזנת אשר תניח מקום להידברות בין ירדן לאש"ף ובכך יימנע מחוסיין הצורך לממש את האיום להתנער מן הגדה המערבית. ידוע הדבר, כי חוגים שונים בתוך ירדן מטיפים להס־תלקות מן הגדה ומשתוף פעולה עם אש"ף בה מפני שבכך תביא עליה ירדן רק צרות צרורות. חוסיין, כנגדם, רוצה בגדה המער־בית, שבלעדיה אין הוא רואה עצמו כראש ממלכה, אלא כעין „ראש עיירית רבת־עמון". יתר על כן, שובם של הפלשתינאים לגדה המערבית אינו חתימת פרק, אלא פתיחתו של פרק חדש: הטריטוריה ש־בה שואף „הארגון לשחרור פלשתין" להגשים את „זכויות הפלשתינאים" מש־תרעת מעבר עברי הירדן. משום כך מט־רות אש"ף אינן מצטמצמות רק לשטחים שהם כיום בשליטת ישראל, אלא גם לשטח מסורה לירדן. בכינוסה של המועצה הפלש־תינאית בקהיר, במארס 1971, החליטה המו־עצה, שהיא הגוף העליון של אש"ף, מפור־שות: „האחדות של פלשתין וירדן היא אח־דות טריטוריאלית, שאותה אנו נתבעים לקי־יים ולחזק". משמעותה המעשית של קביעה זו היא, שאש"ף לא יסתפק בשיחרור הגדה המערבית, אלא — אם ישיג מטרה זו — ינהל מאבק במגמה להפיל את המשטר ה־ירדני.

● „רשות פלשתינית"

מה מסתתר, איפוא, מאחורי ההימור ה־ירדני להתנער מן הגדה המערבית? — אין זאת אלא שחוסיין מאמין, כנראה, שאם בכל זאת תחליט הפיסגה הערבית במרוקו לסמוך ידה על החלטת קהיר לא יעלה בידי אש"ף להשתלט על הגדה המערבית מפני שישראל תמנע זאת ממנו, ובסופו של דבר ייאלצו גם מדינות ערב לשוב ולחזור אחרי ירדן.

ואולם, קיימת גם אפשרות שירדן, לכש־יתברר לה שהאיום שלה לא השיג את מט־רתו בזמן הקרוב, תסכים על כורחה עם הקמת „רשות פלשתינית" בתוך הגדה ה־מערבית ובלבד שזו לא תהיה בשליטת אש"ף מתוך הנחה, שדבר כזה עשוי להתקבל אף על דעתה של ישראל. חוסיין מבין אולי, כי מכיוון ש„רשות" כזאת לא יוכל להיות לה קיום כלכלי עצמאי על כורחה תבוא בהס־תפות לירדן תחת השלטון ההאשמי. הסדר כזה אילו יכול היה להתממש לא היה סותר את עמדתה הבסיסית של ישראל, המצדדת בפתרון של מתן ביטוי לזהות הפלשתינית במסגרת ירדן. השאלה אם לכלול ב„רשות פלשתינית" כזאת אישים מאש"ף היא שאלה משנית כל עוד ניתן להבטיח שהשליטה בה לא תהיה מסורה באורח בלעדי בידי אש"ף.

ההתפתחות הנראית סבירה יותר היא, שהמדינות המתונות כגון סעודיה ומדינות המפרץ שגם הן חוששות מהתגברות אש"ף על ירדן תפעלנה בועידה כדי להשפיע על מציאת נוסחת החלטה, שירדן תוכל לחיות עמה ועם זאת תתן פיצוי מה גם לאש"ף. אפשר שאפילו מצרים וסוריה, שנתנו ידן להחלטה האנטי־ירדנית במפגש המשולש ב־קהיר ימתנו עתה את עמדתן ולו גם כדי לא להפסיד את ירדן מן הבחינה הצבאית והאסטרטגית במקרה של מלחמה משותפת נגד ישראל. המוצא יכול להימצא אולי ב־נוסחת פשרה, שתתחשב באינטרסים של ירדן ואש"ף — היינו, הכרה בזכותה של ירדן לקבל בחזרה את הגדה המערבית מכח החלטת מועצת הבטחון 242 ועם זאת תוכר הזכות של אש"ף ל„שלטון לאומי" בגדה המערבית. מבחינת ירדן זוהי נוסחה של „כפור חם" וספק אם חוסיין יוכל לקבלה. על כל פנים כל הנסיונות עד כה לשדך את ירדן עם אש"ף על יסוד כזה — נכשלו. דעתו של חוסיין היתה וכנראה נשארה, שה־גדה המערבית חייבת קודם־כל לשוב לידי ירדן ורק לאחר מכן ייערך בקרב תושבי הגדה משאל־עם לגבי הפתרון הרצוי להם; או — „תכנית הפדרציה", ממארס 1972, ה־מדברת על הפיכתה של הממלכה הירדנית ההאשמית ל„ממלכה הערבית המאוחדת", ש־שטחה יהיה מורכב משני חבלי ארץ: חבל פלשתין אשר יהיה מורכב מהגדה המערבית ומכל שטחים פלשתינאים אחרים שישוחררו ותושביהם ירצו להצטרף אליו ובירת חבל זה תהיה ירושלים; וחבל הירדן, אשר יהיה מורכב מן הגדה המזרחית ובירתה — רבת־עמון, אשר תהיה גם בירתה המרכזית של „הממלכה המאוחדת". אלא שלתכנית זו לא רק אש"ף תתנגד בכל התוקף. אפילו סאדאת יצא נגדה בחריפות ואמר, כי זו „תכנית הנושאת את שמו של חוסיין ואשר תוצאותיה למעשה על־ידי הגורל אלה...".

● ישראל „תתבקש"

הסתלקותה מאותם של ירדן מ„נושא פלש־תין הגדה המערבית" מכניסה מימד חדש לקלחת המזרח־תיכונית, ערב בואו של ד"ר קיסינג'ר לאזור. שר החוץ האמריקני אמר לפני זמן מה למספר נציגים של מעצמות המערב, כי אין לוושינגטון רעיונות ולא עמדה לגבי בעיית הפלשתינים, אך על יש־ראל, אמר, להחליט אם היא רוצה להתדיין עם חוסיין, או — עם הפלשתינים עצמם — („אין ברירה אחרת"). באמרו כך התכוון, כמובן, קיסינג'ר לומר, כי מוטב שישראל תדבר עם ירדן, שאם לא כן יגזור עליה לדבר עם הפלשתינים. עכשיו, אין זו רק בעייה ישראלית, אלא גם בעיה אמריקנית: וושינגטון אינה יכולה להישאר אדישה לנוכח ההתפתחויות שנתחוללו באזור השבוע.

האם הסתלקותה של ירדן „להשתחרר מן ה־אחריות הפוליטית ומן הקשר הישיר עם בעיית פלשתין", כפי שהחליט המלך טובה לישראל? זאת רק נדע בסופו של דבר רק לאחר ששר־החוץ האמריקני יבוא לירושלים. לד"ר קיסינג'ר יש תמיד נוסחאות „מעצבות" איך לצאת ממצבים מביכים. ייתכן שישראל „תתבקש" לעזור לו גם בעניין זה.

צרכני־הנפט מתחילים ללכד השורות

„אמירי־הנפט" נחרדים מפני ועידת שרי החוץ והכספים המערביים, שתתכנס ליד וושינגטון ✶ לפי שעה אין סיכויים של פעולה מתואמת ✶ אבל תוך חדשים צפויה התנגדות מגובשת לקארטל־הנפט ✶ שום ממשלה דימוקראטית לא תוכל להחזיק מעמד מול ירידה חמורה של רמת־החיים

מאת פיליפ בן, סופר „מעריב" בארה"ב

ועידת שרי־החוץ ושרי ה־כספים של כמה מראשי המדינות המתועשות במע־רב ושל יאפאן, שתתכנס במוצאי־השבוע ב„קמפ דויד" (א־חוזת־יער בהרי־מרילנד, המשמשת מפלט לנשיאי ארה"ב מחום־הקיץ של וושינגטון הקרובה), מעוררת זעם וחרדה לאין־שיעור בעולם ה־ערבי כולו.

בראש המערכה: שר האוצר האמריקני ויליאם סיימון

הפוליטיקאים והפרשנים הערביים, נוטים תמיד להגזמה, רואים את הוועידה — המתכנסת ימים בלבד אחרי הנאומים החריפים (ככל שהיו דו־משמעיים) של נשיא ארה"ב, ג'ראלד פורד בעצרת האו"ם — כישיבת מטכ"ל של מזימה, שבדטרויט, שם היה אולם מלא „אמירי־נפט", ואחרי דברי שר החוץ ד"ר הנרי קיסינג'ר בעצרת האו"ם — כישיבת מטכ"ל של מזימה, שתכליתה לגזול מן הערביים את הנפט שלהם ולחזור ולשעבדם. במחשבתו של איש־הלבנט אך כפשע בין נצחון למפלה; ופוליטיקאים ערבים רבים, שבאוקטובר אשתקד ראו עצמם — בטרם־עת — מרחוקים אך כפשע מכותרי־הפיסגה, מיטלטלים כיום אל תהום־היאוש.

הדבר הממשי: אינפלאציה

קרוב לוודאי שהמציאות דראמאטית הרבה פחות. הועידה ב„קמפ דויד" איננה ישיבתה של מזימה, האך מעטים ממשתתפיה מוכנים עתה לפעולה משותפת.

הדבר הממשי, שוועידת „קמפ דויד" היא המכנה המשותף שלו, הוא האינפלאציה ה־דוהרת, האפשרות של משבר כלכלי ושל אבטלה נרחבת. שום ממשלה בעולם איננה יכולה להשלים עם תחזית כזאת — לא נשיא ארה"ב, לא נשיא הרפובליקה הצרפתית, לא הקאנצלר של גרמניה המערבית, לא ראש ממשלת בריטניה או יאפאן. שום משטר מערבי לא יהיה לו קיום, אם בחודש הבא או בעוד שנה יהיו בארצו כמה מליונים מובטלים, תורים ארוכים של מכוניות שנהגיהן מחכים בפתחי תחנות הדלק לחצי מיכל בנזין, בתים בלתי־מוסקים וחדרי־אמבטיה בלא מים חמים.

כבר בשעה זו יש תמימות־דעים בקרב מדינות־המערב המתועשות, עם מה לא יוכלו להשלים: שבעוד שנים אחדות יהיה כל הזהב בעולם מרוכז בידי קומץ של נסיכי־נפט ערביים, שאף אינם יודעים על מה להוציאו.

התבדו התקוות

ונראה, כי מדינות־המערב עומדות להגיע לכלל תמימות־דעים גם בנושאים אחרים;

✶ התקוות שהגו אך לא מכבר, שיצליחו לשכנע את נסיכי־הנפט הערביים, כי רדיפת־הבצע המוגזמת שלהם לא תביא תועלת לאיש, והם עצמם יהיו מראשוני הקרבנות, הוכזבו בתכלית.

✶ לפני חדשים רבים קונן המערב, ש־מחירי־הנפט גבוהים מדי ויביאו לכלל משבר כלכלי חמור. מרוב קינות זכה המערב — להתייקרות נוספת. בשבועות האחרונים העלו מפיקי־הנפט את המחירים בדרכי־עקיפין שו־נות; ואף שהם טוענים כי הדבר נעשה „לקיזוז המחירים המנופחים של מוצרי־התעשייה", וכי ההתייקרות תהיה „מצומצמת" — לא יותר מ־5 אחוזים, חישבו ומצאו המומחים, שהתכנסו בניו־יורק, שההתייקרות היתה בשיעור כ־30 אחוז. האינפלאציה, ה־גרעונות במאזן־התשלומים וירידת כוח־הקניה של המטבעות המקומיים, שהיו חמורים כבר בכל הארצות המתועשות, והחמירו עוד יותר בחודשים האחרונים.

✶ אם לא יושם קץ מיד למגמה זו, היא תכביד בחודשים הקרובים, שכן נסיכי־הנפט — השרויים בהתרוממות־הנפש והשים עצמם אדירי־כוח ובטוחים מפני כל התנגדות — בוודאי יתנהגו כפי שנהג כל קאפסל, כאשר מניחים לו לעשות כרצונו: יוסיפו להעלות את המחירים, ויקצצו בתפוקה כדי לשמור על רמתם.

רמת־החיים — בראש

ברור כי שום ממשלה של מדינה אמידה, שאוכלוסיתה דבקה ברמת־חיים החשובה בעיניה יותר מכל, והיא מוכנה להגן עליה בכל האמצעים, ובראש וראשונה — באמצעות פתק ההצבעה, איננה יכולה להיכנע לפני הקארטאל של נסיכי הנפט הערביים. אין היא יכולה להסכים, בלא מאבק, לשקיעת ארצה ועמה בשפל כלכלי.

שום ממשלה לא תוכל לעשות זאת, כיוון שהעם יסלק אותה מכסאותיה. כי סימן־ההיכר העיקרי של דימוקראטיה מודרנית איננו הבחירות, הנערכות אחת לכמה שנים, אלא העובדה שההמונים גמור עמם להגן על רמת־חייהם והם מסכימים רק לעלייתה ולא לירי־דתה; וכל ממשלה נתונה בצרה חמורה, אם הנסיבות מחייבות ירידה זמנית בלבד של רמת־החיים.

את כבול גילויי־הדעת, שנשמעו בימים האחרונים מפי ראשי אבות המדיניות האמרי־קנית, כפרשים הקדים והדיפלומאטים ש־נתכנסו בניו־יורק לרגל מושב עצרת האו"ם, כי נכשלו מאמצי־השידול של ארצות רבות, וארה"ב בכלל זה, כדי לשכנע את נסיכי־הנפט הערביים שישקיעו את הדולארים, שקיבלו תמורת הנפט, בארצות המערב כדי להקל לשעה, על כל פנים, את בעיית מאזני־התשלומים שלהן. שר־האוצר האמריקני ויליאם סיימון, שאך לפני חודשים אחדים, בשובו מריאד, לא היסס לומר כי הסכום של איגרות־חוב ממשלתיות אמריקניות, שתקנה סעודיה, יהיה תלוי בהתקדמות לקראת שלום במזרח התיכון, שוב איננו מדבר בנימה זו. כעת הצטרף אל מקהלת המזהירים את נסיכי־הנפט מפני התוצאות של אינפלאציה כל־עולמית.

לא מכבר נשאל פקיד־רשות צרפתי בכיר, שבא לבירת האו"ם, איך עומדת צרפת בהוצאת של דולרים־של־נפט לאירופה. השיב: „לא היינו מתנגדים להוצאה כזאת — אלא שכרגע הם אינם נהנים לפאריס. הם נוהרים לפראנק־פורט ולניו־יורק".

קרוב לוודאי שעדיין מוקדם לצפות, שמן הוועידה ב„קמפ דויד" יצמחו צעדים תקיפים מוחשיים. דווקא שכרגע שום ממשלה בעולם איננה יודעת, איך להתגבר על האינפלאציה ועל המשבר הכלכלי המתקרב. היסוסים אלה בוודאי יתבטאו ב„קמפ דויד", בצד התקווה — בכל שיתמצא בשלה וקצרת־ימים — שבכוחו של חשבון יתבטל בשהו אחר.

דבר אחד מתברר הולך מיום ליום: בעוד חודש, או חודשיים, או שה חודשים, ייתקלו נסיכי־הנפט בפעם הראשונה בהתנגדות מלוכדת — והיא תוחזק והלך. העולם המערבי לא־אחת מגיב באיטיות. אבל לא בלי מאבק ישלים עם משבר עולמי חדש, מצוקה, אבטלה, ותורים ארוכים לפני בתי התמחוי המחלקים מרק חינם ולפני המעונות של „חיל הישועה".

„הנושא לסטיבי"

(סוף מעמוד 13)

רבית המשולבת של סידור ד־

ו שדרכו של המחמן ללכת ד־ תביעותיה, כך דרכו של הנסחט ות, עם כל תשלום, כי זהו אחרון".

ים לנקודה — שאין מנוס ממנה והחוזר, שאי־אפשר עוד לעמוד

י אמנם מתקרב עתה המערב

בע „פיגרו" הפאריסי: „אין וכל לבוא במקום התנגדות בלהי ובהכרתה הכוללת של כל אומה שהי לאלימות הנקוטה בידי ה־ ישראל הבינה זאת. ואף אר־ ורק במערב אנו עדים לחזיון לבול מסורף. הסכלכל את היחס

, הממלאת זה כבר את הלבבות גוברת, שסופה לפרוץ את מער־ יתיה של ה„דיפלומטיה" ולקבוע גובה האחת והטבעית לכל אדם, עצמו, לכל אומה המכבדת את הגובה שאין עמה הרבה־ידידים יצה. בזיון עצמי השפלה עצמית

שהשמיעו השבוע הנשיא פורד ניר באוזני מדינות־ערב המפיקות ום אין בהם כדי לבשר צעדים זה נחושה. הם כביטים ומשק־ ההכרה הכוללת הגוברת, שאכן שאפשר להוסיף ולהשלים עוד, ה לכפות את רצונה על המכשל.

יום כל, דווקא משום שאנו אכן קרוב עתה המערב לנקודה אשר אי־פעם, עלינו להבהיר ן בבהירות יותר מאשר אי־פעם, אינו — ולא יהיה — בבניעה יהיה על חשבונה — ובקול רם, יותר מקום וצל של ספק ופתח לשוה.

להשמיעו בעוצמה ובתבונה. הוא ין. ואם נדע לגייס את כל ה־ ובחוכנו, ולהפגין את ההחלטיות , ואת בהות הכוח האצור בעם שואה, השואף לשלום והנלחם — הוא גם ירתיע את כל התולים ם בסימני הרפיון העולים כן

ה. יוסטוס

هكذا من الاصل

מנחם בגין

...ומר רבין מוליך למלחמה

א'

פרדוקס? מהתלה? עובדה היא, כי ראש הממשלה, הידוע עדיין כ"חדש", מואשם במה שכתוב לעיל, או, במפורש, בעיצוב מדיניות שתביא עלינו באופן בלתי-נמנע מלחמה נוספת. הא כיצד? כלום לא הספיק מר רבין להוכיח, מבחינת המאשימים, קיצוניות בוותרנות?

כבר ידוע לכל, כי ראש הממשלה מוכן למסור לשליטתו של חוסיין שטחי יהודה ושומרון. אחד ההסדרים החולקים, שהוא אימץ לעצמו, קרוי „פונקציונלי". כוונת הלעיין הזה היא להטיל על שטחי ארץ-ישראל אלה את המינהל ההאשימי, אך להשאיר בנקודות מסויימות בתוכם יחידות של צבאנו. הנה חלוקת הפונקציות: שלטון אזרחי לחוסיין, נוכחות צבאית לנו.

ההפרדה או השילוב המוצעים אינם יכולים שלא לעורר זוועה בשני הצדדים. היהודים נקראים למסור את הריבונות על חלק ממולדתם, על ערי אלהינו, לשלטון נכרי, לאויב. זוהי יצירת עובדה, לא השלמה עצמה. זו אינה נסיגה מפני כוח עובר, אלא המנת פולש מובס, בהדף. אנחנו צריכים להקפיץ את מקדיו ושומריו (לרבות המחופשים) של חוסיין, לתוך יריחו וחברון, שכם וג'נין, מעל לראשי חיילינו, ולומר לו: שוב ומלוך פה. אם נבנה מחשבה זו ותוצה מוסרית, מצינו במשנתה העיכור המקובל; ודאי שזוועה היא, אבל אנטי-מוסרית. שום עם, יודע מולדת, עדיין לא שלח הזמנה לפלישה מוסכמת.

אבל אין להכחיש, כי גם מן הצד השני מעוררת ההצעה התנגדות עמוקה. חוסיין, בוודאי, שואל: אם מוכנים אתם למסור לי את השלטון על גדותי המערבית, איך אתם מצפים להסכמתי, כי מסביב לערי יעמדו חייליכם? מכל ההשפלות, הצלולות להרוס את כבודי בעיני הערבים, זוהי אולי הגרועה ביותר.

הבריות יגידו, כי אני מולך בחסדו של הצבא הציוני. לא רק יקלוני; ילעגו לי מרבאט ועד ריאד. כלום פארוק הגבי? הוא מלך במצרים, הצבא הבריטי שלט בו. אין להעלות על הדעת, כי אתן יד להסדר ניאו-קולוניאלי. אם, בהסכמתכם, מוחזרת לי הריבונות על הגדה המערבית של ממלכתי, לא ייתכן כי בשטח המשוחרר יעמוד אפילו חייל אחד שלכם.

דברים בטעמים אלה, או דומים להם, הגיעו, בוודאי, גם לוושינגטון. בין אם כך או אחרת דיבר חוסיין, עובדה היא כי האמריקנים רואים ב„הסדר פונקציונלי" תוכנית נפל, שבה אין לראות אפילו נקודת מוצא לדיונים רציניים. המונח המקובל, במקרים כאלה, הוא, באנגלית האמריקנית: a non-starter, אין ממה להתחיל.

תגובתו של חוסיין אינה צריכה להרעיד נימים בנשמתנו. את הזוועה המשותפת של מחלקת המדינה עמה כדאי לא רק לרשום אלא גם ללמוד ממנה. אותנו מעניינת ההיסטוריה של העם היהודי, זכותו, ארצו, בטחונו, שלומו, עתידו. מכל הבחינות האלו יש לציין בצער שאין לו שיעור, כי ראש ממשלה של מדינת היהודים המחודשת מוכן להסגיר שטחי מולדתו הגאולים בידי זרים ואויבים.

מר רבין גם הרחיק לכת מכל הממשלות הקודמות, בוויתור מדיני כולל. „באין חוזי שלום, תוסיף ישראל לקיים, במלואו, את המצב שנוצר עם הפסקת האש"... מדיניות זו היתה מוסכמת, כמעט על כל בית ישראל, על כל המפלגות, זולת רק"ח. מר רבין, בהצהרותיו הקיצוניות, לא הותיר ממנה זכר. הוא אמנם משלם מס שפתיים נוסף לחוזי שלום, אבל אינו משאיר ספק, כי הוא מוכן לנסיגות נוספות על פי תורת השלבים של השומר החדש, ד"ר קיסינג'ר.

נשאלת, איפוא, השאלה מדוע נוכח כל העובדות הללו מאשימים את ראש הממשלה מר רבין, כי הוא אשר מוליך את ישראל למלחמה חדשה?

ב'

הגינות הדיון מחייבת לפתוח בתשובה כוללת לשאלה זו. קצרה היא: מר רבין אינו מוכן לכניעה מוחלטת. אך למען הבהירות יש להוסיף מספר פרטים.

רמת הגולן. ראש הממשלה שב והצהיר, כי היא חייבת להיות חלק בלתי-נפרד ממדינת ישראל. הוא ציין, כי גם במסגרת של חוזה שלום בינינו לבין סוריה לא נרד מן הרמה. על הדעות השוללות אלו השיב בשבועון „ג'ונזהיק" שליטה של סוריה, אסד, לאמור:

„אנחנו חתמנו על הסכם ההפרדה בכוונה טובה ומתוך תבונה ברורה, שזהו צעד ראשון לקראת נסיגה מוחלטת מן השטח שלנו על-ידי ביצוע החלטה 338 של מועצת הבטחון. מאג, אמר לך (למראיין האמריקני) מר רבין, כי אפילו תהיה סוריה מוכנה לתת לישראל את אותו הסכם השלום אשר היא טוענת כי היא רוצה בו, ישראל, בכל זאת, לא תוותר על רמת הגולן: זוהי פגיעה בלשת באות וברוח של ההסכם (להפרדת כוחות) ובהחלטה 338".

ועוד קטע קצר מתשובותיו של אסד:

„אם ישראל תישאר עקשנית ותסרב לוותר על מה שאינו שייך לה, נראה ברור לכל אחד... כי המזרח התיכון הולך שוב לקראת מלחמה".

לפני שנמשיך בניתוחו של כתב האישום המוטח נגד מר רבין, ועל כי הוא מוביל את ישראל למלחמה, רצוי להקדיש תשומת לב למשמעות המדינית של דברי אסאד.

הגבול הבטחוני מונח, כי הסכם הפרדת הכוחות הובן על-ידו בבחירות, כמה שאינו אלא פתיחה לנסיגה ישראלית מוחלטת מרמת הגולן. בישראל, כידוע, לא כך הבינו את ההסכם. כיצד קמה אי-הבנה זו? כאן אנו מגיעים לצופן דיפלומטי ומגלים את הטכניקה המפורסמת של ד"ר קיסינג'ר. אין עוד קושי להבין מה אמר בדמשק ובירושלים.

לממשלת סוריה אמר: בהסכם ההפרדה נכלל סעיף שבו ייאמר, כי אין הוא אלא צעד ראשון לקראת שלום צודק ויציב על פי החלטת מועצת הבטחון 338. זוכרים אתם היטב, כי 338 כוללת את ההחלטה 242. בהחלטה ההיא כתוב, בהקשר עם מלחמת יוני 1967, כי אין לרכוש שטחים על ידי מלחמה וכי כוחות ישראל צריכים לסגת משטחים כבושים. ישראל התחייבה בביצועה של החלטה זו על כל חלקיה. ובכן, אדוני הנשיא ורבותי, זהו צעד ראשון להמשך הנסיגה הישראלית...

ולממשלת ישראל: האין זאת, כי אתם שואפים לשלום גם עם סוריה. נכתוב, איפוא, בהסכם, כי אין הוא אלא צעד ראשון להשכנת שלום צודק ובר-קיימא. מה? אתם מציעים להעמיד פה נקודה? לא, לא ייתכן. אין סיכוי, כי הדבר יתקבל על דעת הסורים. צריך לאזכר, בהמשך, את החלטה 242. מה אתם אומרים? איזכור ההחלטה ההיא אינו נעים לכם? ניחא. נרשום את ההחלטה 338 (הכוללת במפורש את 242). בסופו של דבר, הן אתם התחייבתם, ביולי 1970, בביצועה של ההחלטה ההיא. או איך אתם יכולים להתנגד לקביעה, לפחות עקיפה, כי השלום יושג בהתאם להחלטה ההיא? ובכן, גבירותי ורבותי, הסכם ההפרדה הוא צעד ראשון לקראת שלום צודק ויציב...

אינני חומד לצון. את אסאד שמענו. הוא הבין בלא ספק כי הסכם ההפרדה מוליך לנסיגת ישראל מרמת הגולן כולה. אבל אני במו-אוזני שמעתי מספר שרים נכבדים אומרים לנו בתמימות רבה, כי הדגש בהסכם הפרדת הכוחות, שאין הוא אלא צעד ראשון לקראת שלום... ולא המשיכו. משהוזכר להם, כי בהמשך הסעיף נאמר: על פי החלטת מועצת הבטחון 338, הודו, אבל הוסיפו בסיפוק רגעי כי 242 לא נרשמה כלל. משנאמר להם, כי 338 מסתמכת על 242 הרי חזרו. חיוכם היה מלבב מאד.

באתי להזכיר את כל אלה, לרבות אשפות הניסוח, לקראת הביקור החשוב העומד להיערך בבירות המזרח התיכון וגם בירושלים, באמצע אוקטובר. נזכור היטב, כי כך מושגים הסכמים, אשר כעבור חודשים אחדים תקיפתם מביאים, עמם איומים ולבנות של מלחמה חדשה.

ג'

נשוב למר רבין ולחלקו באשמה. הוא אומר כי לא נעזוב את רמת הגולן. אם כך, מודיע אסאד, נפתח באש. מסקנתם של אלה, שהם קיצונים ממנו בוותרנות, ברורה: ראש הממשלה החדש, שבו תלינו תקוות מרובות, מוליכנו למלחמה חדשה על כל מוראותיה.

הוא הדין בגיזרה הדרומית. אמנם, מר רבין אינו עומד עוד על חוזי שלום; הוא מבטל אותם מניה וביה על-ידי הבעת נכונות לעשות במקומם הסדרי ביניים. אבל הוא מדגיש, כי אמנם בהיותו מוכן לנסיגה נוספת בסיני גם בלי חוזה שלום, לא יהיה מוכן לבצעה בלי תנאי.

התביעה היא ל„אי-לוחמה". זהו מושג מעורפל. אין מסבירים לנו אם הכוונה להצהרה משותפת מצרית-ישראלית על אי-לוחמה, שתיחתם על ידי הנשיא אנואר סאדאת ועל-ידי, להבדיל, ראש הממשלה יצחק רבין, או להצהרה מצרית חד-צדדית, המבטיחה לישראל כי מצרים לא תילחם בה עוד. גם לא ברור האם ההודעה על אי-לוחמה תהיה לזמן בלתי מוגבל, או לתקופה מוגדרת. יש עוד שאלות רבות שאין, לפי שעה, תשובה עליהן. החושך מרובה מן האור; הערפילים רבים מן הטוהר.

אבל ברור, כי סאדאת מסרב מראש, וללא סייג, לאי-לוחמה כתמורה לנסיגה מחלק נוסף של סיני. מנין אנו יודעים זאת? מפי הסוס עצמו. השאלה, בוודאי, נדונה בלשכות הדיפלומטיות. סאדאת מצא איפוא לנחוץ לשוב ולהודיע, כי הוא מוכן להתחייב באי-לוחמה רק לאחר שישראל תיסוג מכל השטחים שעברו לשליטתה החל מ-5 ביוני 1967 — ואז עוד תישאר הבעיה של החזרת הזכויות הלגיטימיות של העם הפלסטיני. המבין יבין. האמת המרה היא, כי יש בתוכנו מבינים שאינם רוצים להבין.

הבעיה שלי, אומר סאדאת, הם רמת הגולן, ירושלים ו„פלסטין". את ההודעה הזו יש לזכור היטב. עוד לפני זמן מה, אך ביתר לאחר הסכם ההפרדה, נאמר לנו, כי סאדאת אינו מוכה עוד לערביות, אלא הוא מופנם למצריות. רעות רוח. הבל של אשליה מדומה. ויש סיבה שניה, מדוע עלינו לשים לב לדבריו של סאדאת על הצפון והמזרח. קיבלנו עצה לחוש ולעשות הסדר ביניים נוסף (קרי: נסיגה ישראלית שניה בסיני בלי שלום) עם מצרים, כדי לבודד את סוריה. זהו נימוק מלאכותי בתכלית, המופלגת, כדי להגיענו לשוב ולחזור לצביב בדרום.

נסיגתנו השניה לא תפריד את מצרים מעל סוריה, או להיפך. יחסי שתי המדינות הללו דווקא מתהדקים. לא רק עמדתם המוסכמת לגבי ארגוני המחבלים מוכיחה זאת, אלא הביקורים התדירים והכנסים, של מפקדי הצבאות, המצרי והסורי בדמשק ובקהיר. היו ביקורים כאלה לפני מלחמת יום הכיפורים. שירותי המודיעין שלנו ידעו עליהם, אך אז הם היו בטוחים לחלוטין, כי מלחמה משותפת ומתואמת של מצרים וסוריה „בלתי אפשרית". לאור הנסיון, עלינו עתה להיזהר מפני קלות דעת זורית. הביקורים האלה אינם לשם העלאת רשמים של צום רמדאן.

מישהו יכול להסב את תשומת לבי לעובדה, כי הסורים המטירו עלינו אש, בעוד סאדאת עשה הסכם הפרדה ולא הצטרף, אחר חתימתו, לעמיתיו בצפון. העובדה נכונה. אבל אז טען סאדאת, כי מוכרח להיות הסכם הפרדה גם עם סוריה, וכי „אחיו הנרי" הבטיח לו שיהיה כזה בקרוב. סאדאת יכול היה, איפוא, להרשות לעצמו להמתין ומקיימה עד שתקויים ההתחייבות של ד"ר קיסינג'ר לגבי נסיגה ישראלית גם בצפון.

אבל אם הסדר ביניים שני בדרום לא ישולב בנסיגה נוספת מרמת הגולן, סוריה לא תבודד. הנפנוף באפשרות כזו אינו אלא פתיון לנסיגה חוזרת בלי שלום.

ושוב למר רבין ולמדיניותו, המוליכה לחידוש המלחמה. הוא אומר: בלי הודעה מצרית על אי-לוחמה לא ניסוג עוד בסיני. סאדאת השיב: אפילו לא עולה על דעתי ליצור סטטוס-קוו חדש ולהתחייב כי לא אפעיל צבאי נגד ישראל, גם אם לא תעזוב את כל סיני, את עזה, את רמת הגולן, את כל שומרון ויהודה, לרבות ירושלים המזרחית.

לא תהיה אי-לוחמה בעד נסיגה חלקית נוספת מן „החולות הארורים" (כך קוראים במצרים, בספרותה הצבאית, לסיני; אפשר, אף צריך, ללמוד משהו). נוכח התנגשות בדרך זו בין שתי העמדות מגיעים מאשימיו של מר רבין לכלל מסקנה, כי מדיניותו אינה יכולה להביא אלא למלחמה, על כל איומיה.

ד'

את כל זה כתבתי למען מוסר השכל לאומי רב-חשיבות. כידוע, אין המערך פוסק „להעמיל", כי נאמני ארץ-ישראל רוצים במלחמות. דברים אלה מקוממים את הנפש לא רק בכזבם אלא גם בשרות, הניתן בהם לכל חורשי רעת-ישראל. מאחר שנעשה נסיון מתמיד להדביק עלילה זו, נאמר, גם בי, ארשום היום, ימים מספר לפני יום הכיפורים, משפט אחד בלבד: אין איש בישראל השונא מלחמה ושפיכות דמים יותר ממני.

לעתים „מתרככים" תועמלני המערך ואומרים, כי אולי אין אנו רוצים בחידוש האש, במערכות דמים, אבל מדיניותנו, מה לעשות, מוליכה לכך. המערך, הם אומרים, מוכן להחזיר לערבים שטחים, אמנם לא את כולם; בדרך זו יש אפשרות להגיע להסכם עם הערבים, וכך למנוע מלחמה חדשה: הערבים לא יסכימו לעמדת הליכוד, וישובו לדרך האלימות.

מה אומרת לכולנו המציאות? על יסוד עובדות נחרצות ניתן לקבוע, כי מי שמוכן שאפשר לקבל את הסכמתן של מדינות ערב לשליטת ישראל בחלק מן השטחים, בגיזרה כלשהי, מטעה את האומה בזדון. אבל אם הוא עומד על דעתו זו על אף התנגדות הערבים, מאשימים אותו, כי הוא, הקיצוני בוותרנות, מוליך למלחמה, על כל זוועותיה.

הילמדו אנשי המערך לקח מהפניית החץ המורעל אלי ליבם?

ראש הממשלה לשעבר, הגברת מאיר, נאלצה להשמיע תלונה מרה, זועקת, נגד העלילה כי לא עשתה למען השלום; מי שבא במקומה עוד ייקרא לדחות את ההאשמה, כי הוא אשר מוליך את עם ישראל למלחמה חדשה.

איך סובב לו הגלגל? התשובה היא בשפת המוסר האנושי. אמר הלל, המהולל בחכמת החיים ובאהבת הצדק: „דעלך סני, לחברך לא תעביד".

דברי המערך נוהגים בניגוד לעצה הפשוטה בגדולתה. הם אומרים: „מה ששנוא עליך, עשה לחברך". ושכר הרשע (ריש סגולה) — רשע.

יעקב שרת

על מצב האומה (ב)

בשבוע שעבר הבעתי מישאלה שכזאת: ● „ולואי בעוד שנה לא נכה על חטא מחדל אי-התחלת משטר חרום לקראת הבאות" ● מה טיבו של משטר החרום הנדרש לנו כאן ועכשיו ● נוכח סבירות גבוהה מאוד של מלחמה, כפי שהשתדלתי להוכיח אולי לא לשווא? ● זו שאלה מציקה, טורדת בוודאי כל אחד ● ואין בפי תשובה לה, חלק חוד ● אך אחת אני יודע מה הייתי מצפה מזה המשטר ● אילו אכן קם לאלתר.

הייתי מצפה שלכמה שנים מוגדרות במספר ● יידחה כל עניין שולי הצידה והאנרגיה הלאומית תלוכד ותרוכז בעיקר ● ולא רק שביתות בענפים חיוניים יימנעו לתקופה ● אלא כל המשק ירתם להעלאת הפריון הנמוך לבזיון במלוא התנופה ● והעומדים ליד ההגה ידברו באומץ ונכוחה ● לא יסתירו אמת, לא ירככו תוכחה ● ויפעלו אך ורק למען מטרה יחידה ● חידוש אמון העולם בישראל מאוששת ובת-כוח-עמידה ● כי בשום מקום ובשום זמן לא ניברה אהדה יתרה לחלש ולירא המלחמה ● ובימינו אלה — על אחת כמה וכמה ● ומי שמטיל ספק כלשהו בדבר ישאל את עצמו ואת קברניטיו לשעבר ● מדוע ההימנעות ממכת-מנע במחיר איום וברגע גורלי בדיוק לפני שנה ● כירסמה כל כך באמינות ישראל כמדינה גאיתנה?

הייתי מצפה שראש הממשלה יקרא ללחץ לחץ בלי חכמות ● ושר החוץ לא יוכיח (למי? לנו?) בקלישאות מפורסמות ● שהעלאת נושא פלסטין בעצרת האו"ם ● באמת אינה מסייעת להשכנת השלום אף לא במאום ● ותיפסק הליכת השולל אחרי פרופסור קיסינג'ר האשף ● הממשיך להוליך את דגול שגרירינו בקצה האף ● ובביקורו הבא, הבא עלינו לדאגה מיוחדה ● יוצע לו — אין צורך לבצע, הוא יבין את הרמז — לסייר לאו־דווקא ב„יד ושם" אלא במצדה.

מתתיהו פלד

תחילתה של מנהיגות

מאז נטל יצחק רבין את שרביט ראש הממשלה לידו ציפו רבים ליום בו יתחיל להנהיג את העם. הציפיות ובצדן האכזבות הלכו צמודות אלה לאלה וקשה היה להחליט עד מתי להוסיף ולצפות וממתי להתחיל לחרוץ דין. ההרגשה הרווחת היתה כי יש מקום לקוות כי יום אחד, לא מאוחר מדי, ניתן יהיה להבחין בדרכה של ממשלתו סימנים של מחשבה חדשה, של גישה חיובית, נועזת, לבעיותיה של המדינה.

אך ככל שבושש יום זה לבוא גבר החשש שמא תשקע הממשלה החדשה כקודמתה, בסבך של פחדים המהולים באשליות שיוליכונו שוב פעם למבוי סתום. שאלת השאלות היתה ועודנה האם תוסיף הממשלה לראות בפניה שתי דרכים בלבד אל השלום — שיובא אלינו בידי זרים על מגש או שנגרר אליו על כרחנו — או תגמור אומר בנפשה להבקיע דרך שלישית והיא לעצב במו ידיה את השלום.

לזכותו של יצחק רבין יש לאמר כי מאז נעשה ראש הממשלה לא הניח מקום להנחה כי אין לישראל כוח או רצון להשתתף בעיצוב השלום תוך גילוי יוזמה נועזת. משלה, אולם זמן רב — רב מדי — לא הבהיר במידה כלשהי כיצד חושב הוא להוליך את העם בדרך חדשה. היו פעמים שנדמה היה כי קולות שנפלטו מצל במתנו המדינית מוסיפים לבקוע מגרונו, אף כי ללא אותה מידה של שכנוע עצמי שאפיין אותם בעבר. כאמור, בצד ההרגשה כי אין הוא ממלא את הציפיות, חי לו בחרדה הרצון להאמין כי יש להמתין ולא להתאכזב. ומי שהמתין ולא חרץ דינו לטובה יכול היה לראות גמול בדבריו של ראש הממשלה השבוע כולל הראיון בטלוויזיה. לראשונה נשמעו מפיו דברים שאפשר לקבלם כנוסחה חדשה שהיא שלו, הנושאת חותם של אישיותו והמבטאת את תפישתו המדינית.

ראשית כל הבהיר כי הדרך לשלום כרוכה בסיכונים שאינם עולים על אלה הממתינים בדרך המוליכה מהשלום והלאה, וכי ממשלה שאינה מוכנה ליטול את הסיכונים בדרך לשלום אינה ממלאת את יעודה. מותר להסיק מדברים אלה כי ממשלה המוכנה ליטול את הסיכונים הכרוכים בדריכה במקום אינה ממלאת את יעודה ודומה כי זאת היה בדעתו של ראש הממשלה להבהיר לציבור. שנית, קבע ראש הממשלה, הדרך לשלום אינה חייבת להתחיל רק במשא ומתן ישיר, אלא יכולה לעבור שלב חשוב של מו"מ באמצעות צד שלישי. שלישית, אפשר, וכנראה הכרחי, להגיע לשלום בשלבים שבהם תחזיר ישראל שטחים כבושים תמורת הסדרים המרחיקים את המלחמה משערינו. ללא היסוס קבע כי החזרת שטחים כחלק מהסדר מדיני, הגם שאינו הסדר של שלום, יכולה להיות צעד חשוב לקראת השלום שבו תחזיר ישראל שטחים רבים עוד יותר.

ערכן של קביעות אלה אינו רק בכך שהן מעידות על הבנתן לעשות שימוש מעשי באותו נכס מדיני שרכשה ישראל במלחמת ששת הימים, כלומר השטחים הכבושים, אלא בהיותן עדות להכרה כי חובתה של הממשלה אינה מתמלאת שעה שהיא מסתפקת בהערכה משלה לגבי מה שמדינות ערב רוצות ובשמיעת אינפורמציה על כוונותיהן מכלי שלישי — שתי פעולות שהממשלה הקודמת הערכה בהן באורח בלעדי — אלא על הממשלה להעמיד את מדינות ערב במבחן של הצעות קונקרטיות. הצעות קונקרטיות מצד ישראל יכולות לבוא רק במתחם של שטחים מוחזרים.

●

ראש הממשלה לא חשש לדחות בתוקף את הנוסחאות המהלכות בקרבנו בגנות הסדרים שבהם ישראל „משלמת" בשטחים ונתבעת להסתפק בהבטחות ובהכרזות. מתוך תבונה מדינית וראיה מפשית קבע כי אין כלל לזלזל בהכרזה של ממשלה ערבית — לכשתבוא — שהיא מוותרת על זכויות הנובעות ממצב של לוחמה בישראל, ואין להקל ראש במצב שבו תחדלנה ההכרזות העוינות שכה התרגלנו אליהן ובמקומן תבואנה הכרזות בדבר רצון להתקדם לקראת השלום. כמו כן סרב לקבל את הקביעה כי ישראל המותרת לשלום הלכה למעשה, נגררת בעצם אחר ארה"ב המוכנה להתקשר עם ארצות ערב על חשבונה של ישראל. מבחן העצמאות של ישראל אינו נמדד רק במידת יכולתה להתנגד לארה"ב אלא גם במידת נכונותה לשתף פעולה עם ארה"ב בבעיות לקידום את ההדברות עם מדינות ערב. ניכר כי ראש הממשלה מוכן לשיתוף פעולה כזה עם ארה"ב ואינו חושש לבחון את ערכו בדרך של ההתקדמות בשלבים לקראת השלום.

בדרכים של פלפול ופיתוחי דברים יוכל מי שירצה בכך „להוכיח" כי בעצם תמיד אמרה ממשלת ישראל כי היא נכונה לפשרות ולהתקדמות בשלבים וכו'. אולם דומה כי בניסוח ברור ומחייב זה ששמענו מפי ראש הממשלה, מקופלת הודעה כי הפעם ישראל מתכוונת סוף סוף „לקפוץ אל תוך המים הקרים" ולא רק לדבר על כך. בסגנון עניני, ללא ריטוריקה מתנשאת, ללא העמדה פני צדיק, וללא מתן הבטחות מרחיקות לכת, התוות ראש הממשלה דרך מדינית חדשה, שאם יגש להגשמתה יפתח בה פרק חדש בחיינו כמדינה. יש להעריך כי המדיניות ששרטט ראש הממשלה מתבססת בראש ובראשונה על יכולתה של ישראל לעמוד בסיכונים, כלומר שהיא נובעת מהרגשה של כוח ולא מהרגשה של חולשה. זו היא מדיניות שניתן להגשימה רק בתוך אמונה בכוחה של ישראל, ואין ספק כי אמונה זו מעוגנת יפה במציאות המדינית והצבאית בה אנו חיים.

היתה זו שגיאתה החמורה של ממשלת ישראל בעבר שנתפתתה להאמין כי כוחה של ישראל רב עד כדי כך שיהיה ביכולתה להשיג את הבלתי אפשרי, ולהקפיא את המצב שנוצר לאחר מלחמת ששת הימים, עד עולם. אך יש מידה רבה של מציאותיות באמונה כי עצמתה של ישראל מאפשרת לה לחתור לשלום תוך העלאת יוזמות ונטילת סיכונים סבירים, כשתמיכתה של ארה"ב מובטחת לנו וכשנכונותן של מדינות ערב להתקדם לשלום נבחנת בקפדנות בכל שלב משלבי הפעילות המדינית. דומה כי גישה מציאותית זו נתגלתה בדבריו של ראש הממשלה, וזה הדבר המעורר תקוה כי אכן עידן חדש נפתח בפנינו בהנהגתו של יצחק רבין.

●

אך עם כל הסיפוק שיכול להיות למי שציפה למנהיגות מסוג זה מראש הממשלה, יש לציין כי בשאלה מרכזית מאד עדיין דבק הוא בנוסחאות שהוכחו ככוזבות, והכוונה היא לשאלת יחסינו עם העם הפלשתיני. הרושם הוא שבעניין זה מונחית מחשבתו של ראש הממשלה על ידי ההנחה כי העולם אינו תובע מאיתנו הדברות ישירה עם הפלשתינים, ובנקודה זו היו דבריו מאד בלתי משכנעים. כי אם ניתן להגדיר בצורה כוללת את עמדתו של „העולם", הריהי בלי ספק זו שישראל חייבת למצוא דרך להדבר עם הפלשתינים. בעצם אף ראש הממשלה בדבריו תאר מצב זה שעה שהצביע על המתרחש לקראת ישיבת עצרת האו"ם הקרובה.

הוא מנה ארבעה גושים עולמיים התומכים בהכרה בפלשתינים: הגוש הערבי, הגוש הקומוניסטי, הגוש האפרו-אסיאני והגוש המערב אירופי. אם נביא בחשבון שגם בארצות שאולי לא נמנות באורח אוטומטי על אחד הגושים הללו כמו ארוגוואי, ספרד, יפן ואפילו קנדה, יש סימנים ניכרים של אהדה לפלשתינים, הרי שיהיה עלינו להשלים עם הגדרה מצומצמת מאד של המושג „העולם" שבפי ראש הממשלה. דומה כי לצורך זה „העולם" אינו אלא ארה"ב, שיחסה לשאלה הפלשתינית נראה הרבה יותר מפוכח מזה שהוצג על ידי ראש הממשלה.

בשבוע האחרון התפתחו הדברים בקצב מהיר בעולם הערבי בכל הנוגע לבעיה הפלשתינית, ושוב נתגלתה ישראל כמי שהמרה על הקלף הלא נכון. לאחר הצהרת אלכסנדריה של המלך חוסיין והנשיא סאדאת מיהרה ממשלת ישראל לשפשף כפיים בהנאה רבה, למרות שהיה ברור כי אין באותה הצהרה מלפני חודשיים כדי לפתוח לפנינו את הדרך להסדר עם המלך חוסיין. אך בינתיים לא נותר עוד כל ספק שמצרים וסוריה עומדות על סירובן להכיר בזכותו של המלך חוסיין לכבוש מחדש אותם שטחי ארץ ישראל שממערב לירדן שנלקחו ממנו במלחמת ששת הימים. איומו של המלך כי יצא מתוך ה„משחק" הפוליטי בשל כך אינה צריכה להתקבל כבשורה גדולה בישראל, כשום שירדן היתה מאז ומעולם שותף זוטר ביותר בכל המערכת המזרח תיכונית ובמעגל הסכסוך הישראלי-ערבי. לא בה היו תלויות המלחמות ולא בה יהיה תלוי השלום.

אם היה בדבריו המעודדים של ראש הממשלה שתוארו לעיל משום הבטחה לעתיד של פעילות מדינית שיש עימה סיכוי, אל לו להניח לאשליות בדבר כוחו של המלך הירדני למנוע פתרון לבעיה הפלשתינית לעמוד כמכשול בדרכו הנועזת והמבטיחה. בגלל סירובה של ממשלת ישראל להכיר בקיומה של הבעיה הפלשתינית הפך ארגון השחרור הפלשתיני לדוברו הראשי של העם הפלשתיני, ומתוך סירובה להכיר בקיומה של מנהיגות פלשתינית בשטחים הביא הכרת העולם כולו באש"פ כבנציג יחיד של העם הפלשתיני. דברים אלה אינם תיאורטיים עוד, הם עתידים להתגשם מחר או מחרתיים. ההיה זו אשליה להניח כי ביום שממשלת ארה"ב תגיע למסקנה כי אש"פ הוא מכשיר יעיל יותר להקמת הסדר כלשהו מאשר המלך חוסיין לא יהיה בכוחה לשכנע את המלך כי יסתלק מכל הביצותיו. אך במודעתה של ישראל תמיד יהיה אש"פ גורם פחות רצוי להדברות כאשר מנהיגות פלשתינית מקומית — אותה מנהיגות שממשלת ישראל שוקדת זה שנים לדכא, להעלים מן הציון, ולהכחיש את קיומה.

גם אם נניח כי יש הגיון כלשהו בגישתה של ישראל אל הפלשתינים תושבי השטחים, וכי עדיף לנו הסדר עם המלך חוסיין על פני הסדר איתם, היש הצדקה לכך שאיננו מקיימים אופציה פתוחה ליחס שונה במקרה שהמלך באמת יחדל להיות גורם קובע או משפיע? איזו מדיניות היא זו הבאה בגורמים מדיניים משניים כאילו היו שליחי אלהים עלי אדמות להגביל באמצעותם את מטרותינו המדיניות? כי הלא ברור כשמש שגם אילו היה המלך הירדני הגבר שבמלכים, הנאמן שבאנשים, לא היה בכוחו להגשים מדיניות שאינה מקובלת על מצרים, סוריה וכל שאר מדינות ערב.

והנה קרב היום בו השאלה שתצפיד בפנינו לא תהיה עוד האם לדון עם ירדן או עם הפלשתינים, אלא מה תהיה צורת השולחן סביבו נשב עם נציגי אש"פ. דומה כי זו היא שעה מאוחרת מאד לנסות ולאפשר למנהיגות פלשתינית בשטחים להתיצב בזירה המדינית, אך אפילו בשעה מאוחרת זו חיוני לנסות את הדבר, כשום שרק מנהיגות כזאת מסוגלת לשמור על אותה מידה של מתינות שציפינו לה מצידו של המלך הירדני, גם לאחר שיסתלק מן הזירה. עם נציגות של אש"פ בטבעת הדיונים חייבת לבוא התמורה שתדחה רבות מן ההנחות שהשמיע ראש הממשלה בראיונו האחרון, אם לא תשים אותן לאל. מדוע שלא נחיל על הפלשתינים אותה מידה שקבע ראש הממשלה לשאר מדינות ערב: במקום לחשוב ולנחש מה תהיה כוונתם, ולהיות ניזונים באינפורמציה מצד שלישי, הבא נגשה הלכה למעשה לבחון את כוונותיה של מנהיגות פלשתינית מקומית. נדון עימה על שאלות עניניות ונעמוד על טיבה. במקרה הכי גרוע יתברר שאין היא שונה מאש"פ — אך יתכן כי היא תמצא חיובית יותר. האם רשאים אנו שלא להשאיר אופציה זו פתוחה?

כל פלאי יאלטה: קוקטייל חמצן, עיסוי תת-מימי וטיפול בענבים

מעריב יום ג' 2.7.74 — י"ב בתמוז תשל"ד

לא רק ביאלטה - עתה גם בישראל

עודף שומן, כאבים מטרידים, זיקנה מוקדמת

היפטרו מהם בשיטה הטבעית

שיטת המרפא הטבעי ריפוי בענבים

כך תחזירו לעצמכם את שיווי המשקל הביאולוגי בתכנית טיפול אינטנסיבית.

התחלה ההרשמה למחזור טיפולים בריפוי ענבים שיחל ב-11.10.74 לשבועיים, שלושה וארבעה שבועות

טיפולם האישי של המומחים בעלי השם בשיטות הריפוי הטבעי מ. גורן ר.א. הארי N.D.DO. וייעוצם האישי יעזרו לכם גם להמשיך את הטיפול בבית ולשמור על תוצאות המרפא הטבעי.

נמשכת ההרשמה לנופש והבראה טבעוני במרכז המרפא הטבעי שהנו במתכונת מרכזים דומים ברחבי העולם אך עולה עליהם ביתרונות המיוחדים של ים-המלח והמעינות המינרליים שסגולותיהם כידוע יחידות במינן. תישהה באוירת נופש עליזה במלון „מרגוע ערד" בו כל החדרים ממוזגים ומחוממים.

מרכז המרפא מסונף לאיגוד המרפאים הטבעיים הבינלאומי I.F.P.N.T.

לפרטים נוספים והרשמה נא פנו אל פאן אינטרטורס (מקבי כלל) ת"א, שדרות רוטשילד 42, טל. 624594/5/6 (03) או ישירות למרכז המרפא הטבעי, ערד, טל. 87014/5 (057).

למורי כיתות ט' של חטיבת הביניים

זה עתה הופיע הספר

פרקי תלמוד

ערוך ומפורש על-ידי ברוך בן-יהודה בהשתתפות ד"ר מנחם מירון

ספר לימוד, כתוב בעברית, לפי התכנית החדשה של משרד החינוך והתרבות

97 עמ' — 12.— ל"י

בהזמנות נא לפנות ישירות להוצאת עם עובד, רח' מזא"ה 22, תל-אביב, טל. 611526.

עם עובד

כיצד לשמור על הכושר הגופני בחורף

שחיה בבריכה מחוממת במועדון ספיבק הכוללת מקלחות חמות

החל מ-1 באוקטובר

אימון לימוד ושחיה חופשית בהדרכת מאמנת מוסמכת לנשים בלבד, בימים א, ד.

פרטים: טל. 222026, 226871.

صكنا من الاصل

...אל בין העמים: בעד, נגד וקולות ניידים

אלי אייל

מתוך 138 המדינות חברות האו״ם יש לישראל יחסים דיפלומאטיים עם 66 מדינות. בחישובים ראשונים מסתבר שלערבים יש בקביעות 80 קולות (18 מדינות ערביות, 13 מדינות קומוניסטיות, 29 מדינות אפריקניות, 6 מדינות אסיאניות, מדינה באמריקה הלטינית גויאנה ואחת אירופית ספרד). לאלה מצטרפים לפחות 10 מבין המדינות הבאות: תורכיה, איראן, יוון, קפריסין, רומניה, פרו, טרינידד, יפאן, פיליפינים, סינגפור, מאוריציוס, ארגנטינה, ברזיל, מכסיקו ואקוודור

דגימו את מאזן ה־
ולות בעצרת ה־
ו״ם, בה יש לער־
ם ולתומכיהם רוב
טומטי לכל אשר
ר פעם שר החוץ
א אבן כי אם יצי־
ם להחליט שכדור
שטוח ולא עגול,
תם מיד 47 קולות
גד וכל היתר —
נמנעים.
והן מדינות שהיו מוע־
מהחלטה כזו יעברו
כות בהצהרה החדשה
ר הארץ — אם הערבים
ויחלטו בעזרת הנפט.
הנפט הערבי וצמאונו
לק יכולים להוליד רוב
החלטה המצהירה שה־
על־ידי מהמד. שכן,
ופיע בשנים האחרונות
אומות רבות בישראל,
כמפולת בהצבעות פרו־
ההצעות האנטי־ישר־
ערביות יש החוזים רוב
100 מדינות מתוך 138
(לפני קבלתן של ה־
ת).

עול בהתאם לאינטרסים ולצדק, כפי שאנגליה מבינה ומפרשת אותם. ל־מזרהו, בעקבות הצבעה אנטי־ישר־אלית, שאל המאמר הראשי של ה„טיימס": עד מתי תתעלם ישראל מהחלטות האו״ם ?...

לכן יכול היה פעם זאב ש״ק, סגן מנכ״ל משרד החוץ, לומר כי האו״ם הבמה היחידה עליה ניתן להציג את קפקא ושוייק בעת ובעונה אחת... המסקנה אינה צריכה להיות כי עצרת האו״ם משקפת נאמנה את מעמדה של ישראל בעולם. יש עיוות מסויים אך יש גם אמת ומציאות בבדידות המדינית.

השנה קשה לצפות פיוס נמרץ של ארה״ב בגיוס קולות סביב שאלות המזה״ת. גם במעמד המעצמה האוד־

קיסטן, אינדונזיה, מלאיה, אפגניסטן, ציילון, בנגלה־דש, סין העממית. אגב, סין אינה מתיימרת להופיע כ־מנהיגת המחנה האסייני. נותרו, אי־פוא, המדינות עימן היחסים הם „הוגנים".

כאלה מתוארים היחסים שלנו עם יפאן, המדינה שעשתה קידה עמוקה לעבר הערבים מאז מלחמת יום ה־כיפורים וחרם הנפט. היפנים מבק־שים לתת ליחסים עמנו „פרופיל נמוך", אינם רוצים להבליטם ותלותם בנפט הוציאה מהם לפני שנה את ההצהרה האנטי ישראלית בענין ה־שטחים. באסיה עצמה יפאן אינה מדינה אהודה, שמתאמים עמדות איתה. מכל מקום, הערבים תבעו בזמנו מיפאן לנתק את יחסיה

טרינידד, טובגו, פנמה נעדרה). המשטר הצבאי בפרו הוא שמאלני ובחינה זו מחוייב אידיאולוגית להצ־ביע עם המחנה האנטי־ישראלי. גויא־נה ניתקה יחסיה עם ישראל במארס 1974. צ׳ילה שאחרי איבדה המשיכה בקו הבינלאומי כלפי ישראל בתוך חשבונות פרגמטיים. צ׳ילה הפאשיס־טית „מצילה" את תדמית ישראל בפני הקביעה שכוחות „הקידמה" נגדה וכוחות הריאקציה עימה. ה־אמת היא, שבאמריקה הלטינית הוכ־כים בנו משטרים ימנים־שמרנים ו־גם דמוקרטיות. אבל המציאות היא ששרידי הממשלות הסוציאל־דמוקר־טית באמריקה הלטינית, שהיו פעם את המחנה החזק ביבשת זו, במעטים מאד האלה שנותרו (כמו קוסטה־ריקה) פרו־ישראליות בהצבעות ער־שות זאת מתוך חוסר אינטרסים ב־מזה״ת, ו/או סולידריות רעיונית עם מדינה קטנה, ו/או התחשבות עם ארה״ב ורצם קירבתן הגיאוגרפית אליה.

...ת הכללית של האו״ם: הערבים שולטים על רוב קולות וישראל „עם לבדד ישכון".

הכניעה ללחץ הנפט

היו גם צירופים שונים בהצבעות השונות. להחלטה המאשימה את ישר־ראל בהפרת זכויות האדם בשטחים הכבושים התנגדה הרפובליקה הדו־מיניקנית. מכסיקו הצביעה בעד החל־טה זו אבל נמנעה בנושא הפלשתיני בו ראתה פגיעה בריבונות ישראל. וכאשר זיהו הערבים את האפרטהייד והקולוניאליזם עם הציונות, היו תשע מדינות באמריקה הלטינית נגד, ה־רוב נמנע (ברזיל נעדרה) ורק גויא־נה השמאלנית הצביעה בעד. דוקא ביבשת זו ראו בגינוי הציונות יסוד אנטישמי.

כל מה שקרה בשנה האחרונה מעיד על כניעה ללחץ הנפט הערבי. ב־ועידת הים בקראקס, בירת ונצואלה החולט על קבלת ארגוני שחרור ובהם אש״ף. ברזיל היא הדוגמה הבולטת. כאשר עלה בטרם השנה לכס הנשיאות הגנרל ארנסטו גייזל היה ברור כי הנפט הערבי יהיה גורם בעל השפעה מדרגה ראשונה. בנאום הבכורה שלו כלל הנשיא החדש את משיכת ההון הערבי כאחת ממטרות המשטר בברזיל. ואמנם ברזיל מיבאה כ־80 אחוז מן הנפט שלה מבחוץ שרובו בכולו בא ממדינות ערב. השנה היא מוציאה 26 מיליארד דולר על נפט (לעומת 600 מיליון דולר בשנים קודמות). ההישענות על הנפט וההון הערבי אפשרה בספ־טמבר לשר החוץ הסעודי סקאף לשאת בפומבי באו״ם נגד ישראל והציונות בסגנון אנטישמי („מי ש־תומך בציונות — או שניקנה או שרומה") וממשלת ברזיל הודיעה על תמיכתה בהחזרת כל השטחים שנכ־בשו בכוח (מלה זו מתכוונת לשכ־נע שישראל היתה התוקפן ב־67׳) ובזכויות העם הפלשתיני. ברזיל מצ־טרפת, איפוא, לארגנטינה בקו הפרו־ערבי. השאלה היחידה היא לא אם רק תצביע נגד ישראל, אלא אם תצטרף ליוזמות אנטי ישראליות.

בכלל, במקרה הטוב יעברו אלה שהצביעו נגד ההחלטות האנטי־יש־ראליות להימנעות. אלא שאלה ש־נמנעו בעבר, רובן או כולן, תצטרפנה לצערנו למחנה שיצביע בעד ה־החלטות הפרו־ערביות. מכסיקו, למ־של, אמנם עצמאית באספקת נפט אבל שואפת לכתר מנהיגות ביבשת ואיתו אין קונים בעמדה מתונה שאינה הולכת עם הרוב. אורוגוואי מיבאת נפט ב־200 מיליון דולר. ונ־צואלה וקולומביה נצות בין הימנעות לבין הצטרפות למחנה הפרו־ערבי.

היום כבר ברור כי דוקא אירופה חזקה, „גבירית", נוחה יותר לישראל מאירופה חלשה ומוגת־לב. סחטנות הנפט הערבית הוכחה כיעילה בשנה האחרונה ובכל זאת יש דיפלומטים הטוענים כי סחטנות זו תתנקם בסופו של דבר בערבים. השאלה היא מתי יחול ה„בסופו־של־דבר". והתשובה: כשבאופק יראו האלטרנטיבות לנפט, יחזור כושר המיקוח של אירופה. מפעלים במערב כמו „פולקסואגן" הגרמני ו„ג׳נרל מוטורס" האמריקני אמנם רוכשים את זכויות ההמצאות של רכב המופעל בחוליים של בנ־זין, אך השינוי עצמו עולה מיליארדים ולכן דוחים אותו.

אירופה לומדת את השעור

כמה מדינות אירופיות מראות סי־מנים כי למדו את השעור האמריקני במזה״ת: שרק מי שיש לו מעמד בירושלים, יכול לקנות מעמד גם בקהיר. הכניעה הטוטלית לערבים אינה סוד כמוס. ערב בחירתו לנשיא בצרפת אמר ואלרי ז׳יסקאר ד׳אסטן כי חוד צרפת בעמדת צרפת ב־מזה״ת איננה בריאה למעמדה של צרפת. ההתקשרות הישראלית עם ה־שוק המשותף עשה אותנו ללקוח ב־שוקי אירופה (600 מיליון דולר בשנה) ומשוויות את היחסים לא על סימפטיה אלא על אינטרס. אבל בינתיים אף שסקרי דעת הקהל ב־מערב אירופה מעידים על רתיעה

(המשך בעמוד 24)

עם ישראל ולזאת סירבו ה־יפאנים.

יפאן בלי נפט מתמוטטת. ובכל זאת ליפאן עוצמה משלה. אם יפאן נו־הגת בזהירות ביחסים עם ישראל — קל וחומר הפיליפינים ותאילנד. כך גם עם סינגפור שיש לנו עמה יחסים הוגנים וכך עם בורמה ונפאל. אבל מדינות אסיה — אף אלה הידידותיות במושגים המוגבלים של המלה אחרי אוקטובר 73׳ — אינן ששות לביטויים פומביים של קשר: חילופי משלחות וביקורים. הימנעות שלהן בעצרת על ההצעות הפרו־ערביות תיחשב כמח־וה ידידות. כאן, ביבשת אסיה, אף לא ניתן לנצל עוינות פנימית כמו בין הודו לפאקיסטן, ובנושא המזרח־תיכוני הן מאוחדות נגדנו. אפילו קמבודיה, שיש לנו עמה יחסים, אחוזת פחדים מפני האיום שיגורשה מן האו״ם (תוך הכרה בנסיך נורודום סיהנוק המודח כמייצגה של ממשלת פנום־פאן). הערבים למדו את מכני־קת הסילוק של ישראל והשתמשו בה בזירת הכדורגל באסיה. לגרש יש צורך ברוב של שלושה רבעים ולכן מוטב להסתפק בנוסח של אי הזמנה של ישראל ואי הופעה בישראל. ה־צעד הבא — ברבע המתאים — יהיה גירוש.

מה קרה באמריקה הלטינית

זה מכבר מוקנו את קובה מרשימת ארצות אמריקה הלטינית, מבחינת ה־חישובים הישראלים. מבט היום על המפה הפוליטית מראה כי קובה נמ־צאת בדרך חזרה לאמריקה הלטינית (מגוש המדינות הבלתי־מזדהות, ל־שם נדחפה בשל החרם שהוטל עליה ביבשת שלה). על הבמה הבינלאומית יש להוליך זה, בשלב זה, השלכות נגד ישראל. שבע מדינות באמריקה הלטינית כבר כוננו יחסים דיפלומ־טיים עם קובה (ארגנטינה, פרו, פנמה, גויאנה, טרינידד, ברבאדוס וג׳מייקה). ונצואלה וקולומביה מת־כוונות לחדש את יחסיהן עם קובה ואפילו אקוואדור הנוטה ימינה, ש־בעצמה מתנגדת לקשירת יחסים עם הוואנה, הסכימה שארגון מדינות אמ־ריקה (או.א.אס.) יבטל את הסנקציות נגד קובה ויאפשר חופש פעולה ל־חבריו ביחסים עמה. לכנס הקרוב של שרי החוץ של מדינות אמריקה יוזמן שר החוץ הקובני. חומת הבידוד של קובה ביבשת שלה מתפוררת. כבר בעצרת בשנה שעברה היו רק ארבע מדינות אמל״טיות שהתנגדו להצעת ההחלטה בענין זכויות הפלשתינים (ברבאדוס, בוליביה, קוסטה־ריקה, ניקרגואה). ויותר נחלקו בין נמנעות (ברזיל, בהאמס, הרפובליקה הדומיניק־נית, אלסלואדור, ג׳מייקה, מכסיקו, פא־ראגואי, אורוגוואי, ונצואלה), לבין שהצביעו בעד הצעת ההחלטה (אר־גנטינה, צ׳ילה, קולומביה, אקוואדור, גואטמלה, גויאנה, הונדורס, פרו,

רה הזאת חל סחף מסויים. משבר קפריסין נתן את האות לביקורת בינ־לאומית כלפי שר החוץ האמריקני הנרי קיסינג׳ר ועתה הצטרף לביקורת זו הסינט האמריקני. התנהגות ה־מעצמות במשבר בין יוון ותורכיה הציגה את המלכים ערומים כשיכול־תם לפעול תלוייה בנסיבות ומוגבלת בתנאי המשחק.

מצבים חדשים

מכל מקום, נצטברו כמה צרופי מצבים חדשים מאז העצרת הקודמת. קיסינג׳ר שרכב לפני שנה על סוס ההצלחה איבד מיוקרתו; ההרגשה שרווחה באביב כי חרם הנפט בוטל נגוזה בשבועות האחרונים עם הע־לאת מחירי הנפט, הערבים מגלים סימנים לשימוש אסטרטגי בכספים שלהם בעולם כשהם רוכשים תעשיות במרכזי תעשיה באירופה ובארה״ב. אוירת ההרגעה ששררה עד לפני כמה חדשים פגה עם התאוששות ה־קיצוניות והתובענות הערבית. לפחות מבחינת האוירה הציבורית אין שוררת היום רוח אוקטובר־נובמבר 73׳ כ־ששתי המעצמות קבעו את סדרי ה־הרגעה באיזור והבלתי מזדהות הצ־טרפו מן הצד. אדרבה, מלחמת קפ־ריסין עשתה את ההערכות הבינ־לאומית מרב־קוטבית לדו־קוטבית.

יתכן כי ההגיון המדיני גרם שלק־ראת הסיבוב השני בג׳נבה יהיו ה־רוסים מעוניינים בקשר כלשהו עם ישראל. אך לרוסים הגיון משלהם. מצד אחד הם יכולים להגיע להסדר בענין יציאת יהודים מבריה״מ ומצד שני הם מגבירים את ההסתה נגד ישראל. מצד אחד הם מפגינים קו קיצוני אנטי ישראלי באו״ם ומצד שני הם ממתנים את הקו כלפי יש־ראל בועדות בינלאומיות. לועדת ה־פטנטים במוסקבה מוזמן נציג ישר־אלי ובועדות של מומחים ובעלי מק־צוע משוחחים הרוסים עם הישראלים. אין ספק שבעצרת יהיו הסובייטים מראשי המגנים את ישראל, אבל יזהרו שלא להצטרף לגירסאות ה־שוללות את קיום מדינת ישראל. ב־פגישה שהיתה בג׳נבה למיניסטר החוץ הסובייטי אנדריי גרומיקו עם שר החוץ הקודם אבא אבן, הדגיש הרוסי כמה פעמים את אי־שלילת קיום מדינת ישראל על־ידי בריה״מ, אף שיש ערבים התובעים זאת מ־מוסקבה ומבנות־ברית אחרות.

בדידות מזהירה

סקירת מעמדה של ישראל בקרב חברות האו״ם מדגישה בדידות מז־הירה ללא תקדים.

אפריקה מחוקה מעט שנה מן המפה הדיפלומטית של ישראל, אם כי יחסים כלכליים מוסיפים להתקיים עם חוף השנהב, ניגריה וקניה.

גם באסיה יש מחנה של מדינות העויינות את ישראל: הודו, פא־

ם, במה שנוגע למזרח
ךן הישראלי־ערבי, תש־
ות הצמאון העולמי ל־
א גם תשקף מציאות
הפלשתיני שראש ה־
ן רבין הודה בה לפני
ולא: „איני מאמין ש־
ם בעצרת האו״ם למ־
רת ארגון השחרור ה־
ת בהכרה כמייצגת ה־
ני... עלינו להכיר ב־
כה נושאים אנו בודדים
עולם". למעשה הסעיף
א המשכו של תהליך
קודמות, אבל דוקא
שכן, מאז שנות ה־
סעיף „פלשתין" שצל
ל העצרת ולמעשה מת
ביום מן הימים איחדה
ים את הנושא הפלש־
שא סוכנות הסעד וה־
יטים, כך שהענין ה־
מו היה רדום. מרכיבי
עלו לדיון במסגרת
המזה״ת אבל הבעיה
כזו, עולה השנה זו
ינה אחרי שנים רבות
43 משלחות (בהן 20
בבקשה לרשום אותו
וכמצופה, בקשתן נת־

...ר ה„טיימס"

אנו שומעים את ההסבר
באו״ם אינן פונקציה
הדו־צדדיים שלנו עם
ם. זו האמת — אבל
האמת. שלא כמו ב־
, כשעמדת ישראל הוס־
שגרירי ישראל למסש־
העולם, הרי השנה ה־
הפוכה. זכרון הדברים
שראל נרשם בירושלים
המדינות שיש לנו עימן
וסיים. זאת כדי להדגיש
עצרת השנה של כמה
וא הישראלי־ערבי אינה
נוספת, אלא לדידנו,
נית. עד כמה נת־
זה הממשלות המקיי־
במדינת ישראל, אפ־
איוכה בשעת ההצבעה.
מוטב לזכור שעם כל
הארגון הבינלאומי, הרי
וכל במערך הכוחות ה־
זית מפני שלסואזילנד־
יביים יש אותם קולות
ולבריטים. ושנית, מפני
ת העולם, להוציא את
יודעים כי האו״ם אינו
שאמור היה להיות על־
חבת נשאב מוצא כן
אלמוני, בעל האוריינ־
לאומית. כאשר קבלה ה־
את נגד בריטניה בענין
ולג ה„טיימס" על הצבי־
ת בעצרת „של כל מיני
יות השיבות", יעץ ל־
תעלם מן ההחלטה, ולפ־

תנועה המונית

„במלאות שנה ל־מלחמת יום ה־כיפורים רבת הסבל והרת המשמעות" — נאמר ב־הודעה שפורסמה בהבלטה בכל העתונים ערב החג — „פונה תנועת ,הפינוי' לכל הגורמים הממשלתיים ב־דרישה נמרצת להגיע לידי הסדר שלום מידי עם ה־מדינות השכנות".

„כמו כן תובעים המוני ה־חברים של תנועת ,הפינוי' כי הממשלה תשים קץ לאינפלציה, תגדיל את השכר, תקטין את המסים ותשפר את המאזן ה־מסחרי. הועד הפועל המרכזי של התנועה פונה אל ל״ע, ר״ץ, מפ״ם ושאר המפלגות ה־המוניות להצטרף אל ,הפינוי' כדי ליצור חזית עממית רחבה נגד פושטי הרגל ופושטי ה־עור. ממשלת המיעוט הנוכחית לא תוכל להחזיק מעמד זמן רב נוכח תביעותיה הנמרצות של תנועת ,הפינוי' להחלפה מידית של השלטון העייף ב־כחות רעננים, מסוגו של ד״ר ירחמיאל גרינבוים, ראש ה־תנועה ומייסדה".

כך נאמר בהודעה. היא נת־פרסמה על רוחב חמישה טו־רים בעמודים הראשונים של העתונים, תחת הכותרת: „תנו־עת ,הפינוי' יוצאת למאבק ה־מכריע נגד הממשלה".

בסוף ההודעה נמסר, כי ד״ר גרינבוים ישא נאום פרוגרא־מטי חשוב באספה ההמונית של התנועה שתתקיים במוצאי החג באולם ,הפינוי' בתל־אביב. סקרנות שאין לעמוד ב־פניה הניעה אותי להופיע ב־מועד הקבוע במקום המועד. נכנסתי לאולם בתנופה רבה, נכון להדחק ולהאבק כדי ל־הגיע לקרבת מנהיגם הנערץ של המוני המחר. את דבריו חוצבי הלהבות שמעתי עוד מ־רחוק: „אנחנו, המייצגים את רוב רובו של העם..."

ד״ר גרינבוים עמד על בימת האולם הריק והחשוך ודיבר בלהט „בשם תנועה ,הפינוי'..."

לידו ישבה אשתו ברוריה ורשמה כל מילה שיצאה מפיו, ובאולם ישבה דודה בלומה שלי, לבדה. היא סרגה את ה־סודר שהבטיחה לי לחורף ה־קרוב. לדודה בלומה שלי אין טלוויזיה והיא עדיין הולכת ל־אספות.

„ועכשיו — אמר ד״ר גרינ־בוים והרים את קולו — אני פונה אל הנוכחים להרים ידיים אם גם הם בדעה, שהגיע ה־זמן כי תנועת ,הפינוי' תקבל לידיה את הנהגת המדינה".

אני מיד הרימותי את ידי, אבל דודה בלומה לא הקשיבה. „הגברת בלומה" — לחשה לה ברוריה גרינבוים מהבמה. ה־דודה התאוששה והרימה מס־רגה אחת. בזאת נסתיימה ה־אספה. „אני רצה לשכפל" — אמרה ברוריה גרינבוים ורצה. ו„אל תשכחי את עתוני ה־ערב!" — צעק אחריה בעלה.

קראתם ודאי היום בכל ה־עתונים את הידיעה הבולטת על האספה ההמונית של תנו־עת „הפינוי", בה הוחלט פה אחד, לתבוע כי הנהגת המדי־נה תימסר ללא דיחוי לידי ה־תנועה.

הממשלה מתכנסת ביום א׳ לדון במצב.

את אוהבת מטבח איטלקי...
"פנטהאוז"
מטבח-העל
מעתה ברשת החנויות החדשה

אספקה תוך 100 יום

תוכלי לקבל 7 דגמים יפים ושונים להפליא מסידרת Comini של מטבחי "פנטהאוז": דגמים אלה ידועים בעולם הבו בתערוכות עיצוב ריהוט־מטבח שנערכו לאחרונה בספרד, צרפת ואיטליה. עיצוב של גדולי הארכיטקטים האיטלקים (כגון: ג׳נו מונפיני) מקנים למטבחי "פנטהאוז" אופי מיוחד. צבעוניות, האיכות, כדאי לדבר עליה. לדוגמא: פורמאיקה בעיבוד "סלאמין" המעבה והקשיחה ביותר. עמידה בפני חום, שריטות, מים ונשארת תמיד חלקה.
מטבחי "פנטהאוז" ביחידות מודולריות להתאמה לפי התכנית שלך! שילובים מגוונים של עץ ופורמאיקה, עץ מבוגר וכו׳...
לראות מטבח "פנטהאוז" זה לראות את המטבח שלכם.
מטבחי "פנטהאוז"
תל־אביב, רח׳ דיזנגוף 302 (ליד קולנוע פאר) • נתניה, רח׳ שמואל הנציב 26 • פתח־תקוה, רח׳ חיים עוזר 32
רמת גן, רח׳ ביאליק 19 • ערד, המרכז המסחרי החדש

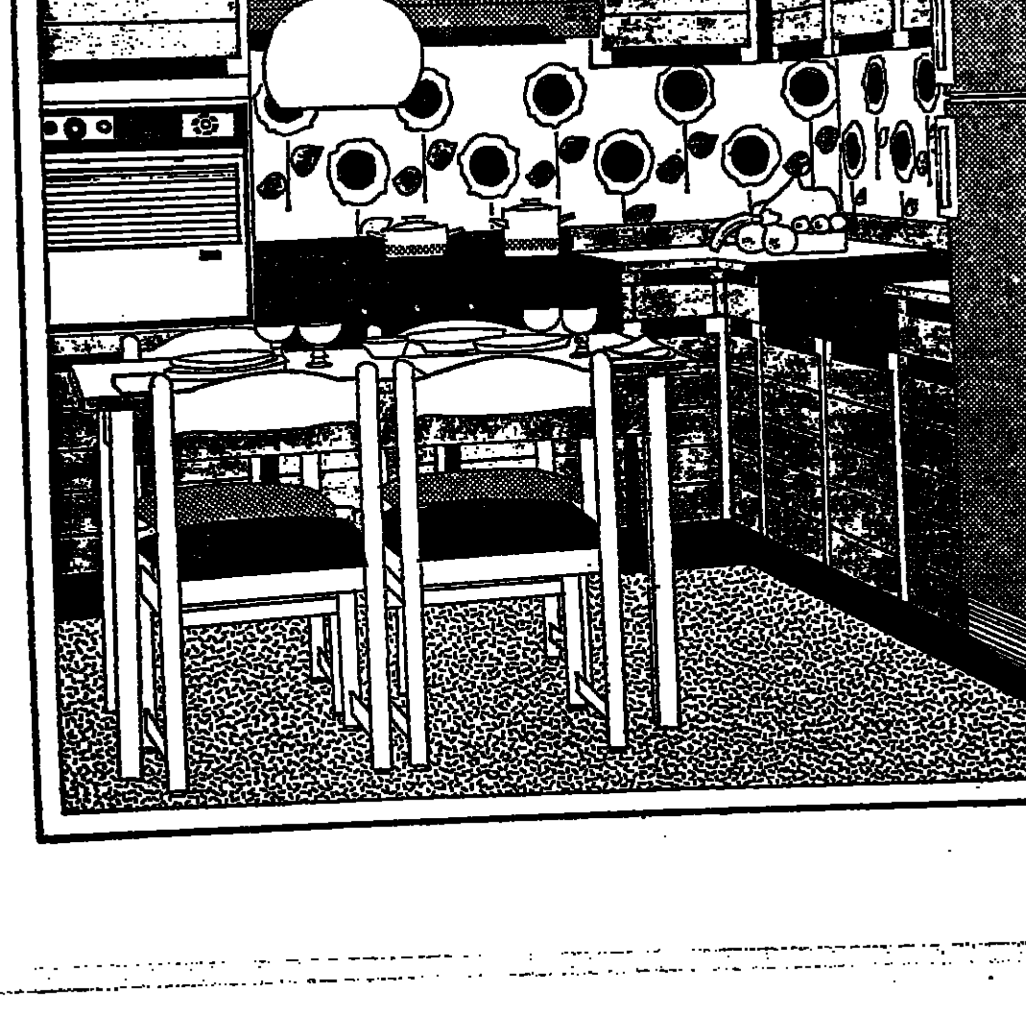

מה אומרים הרופאים?

מאת עפרה אליגון

פחד ירד עליהם. בלבול מושגים מוחלט. גם סלידה. ויש טענות רבות בפיהם. רערב אחד דיברו, אמרו: אדרבה, תכתבי, בשמנו. שחור על גבי לבן. למחרת, בזה אחר זה, הגיעו לביתי... במקרה. גימגמו: אולי אפשר לוותר על המאמר. אולי מוטב לא לעורר כלבים נמים.

התביישתי בשבילם, וגם הבינותי אותם. הרי למחרת פרסום המאמר ייצאו לרחוב, ייפגשו עם עמיתיהם ויבושו להסתכל בפניהם. קיימים הסכמים ג'נטלמניים של שתיקה. והמפר את ההסכם מסכן את עצמו גם מבחינה חברתית וגם מבחינה מקצועית. יחרימו אותו ואת חוליו. ובעניינים שחיי אדם קשורים בהם, מוטב לשתוק. גם אם מחול השדים התחיל.

על כן הבטחתי למרואיינים שלי, לא לנקוב בשמותיהם, לטשטש את זהותם, ולתת את התמצית של מה בפי הרופאים.

הרופא הפרטי:

„מודה ומתוודה. אני שמח ש„מקרה הזכמן' הוצא לאור, ושכותני אינה בעדות יותר מקמצוץ נקמה. שנים אני עד לנהירת חולים לעמיתיים שלי, שהם עובדי ציבור, רופאים ציבוריים, מנהלי מחלקות בבתי־חולים ממשלתיים ושל קופת־חולים, רופאים שלא תמיד הם טובים ממני.

אני נתקל יותר ויותר בקושי למצוא מקום בבית חולים לחולה שלי, ולא פעם אני בעצמי מפנה חולה שלי לאחד ממנהלי המחלקות הללו כשדמי רותח בי. לא כדי לקבל את חוות דעתו המקצועית אני שולח את החולה למתחרה, אלא כדי להשיג מיטה בבית־חולים ציבורי באמצעות „ביקור בקליניקה הפרטית שלו..."

„במשך שנים מתנהלת בארץ תחרות בלתי הוגנה זו, כשמנהל הכנסות המדינה יושב לי על הראש ומבקר את הכנסותי ומוצץ את דמי, ואילו הם, הרופאים הציבוריים, שכירים לגבי החוק, נפשות טהורות שמכניסים להן את מס ההכנסה במקור ותו לא.

„כרופא כללי המתקשר לחולה אני מוצא את עצמי מנותק ממנו ומן הטיפול בו, כאשר הוא נכנס לבית־החולים. מבחינה מקצועית אני מרגיש אימפוטנט. אחד המושיט יד לקבל אינפורמציה מהם, מרופאי בית החולים. אני חייב גם לראות טיפול שאינו עולה בקנה אחד עם השקפתי הרפואית, ולראות גם כיצד גוזלים את המשפחה בתביעות לתשלום נורא בעיתות, למשל. ידועים לי מקרים שקופת חולים נדרש לשלם 12 אלף לירות בעבור ניתוח. אין לחולה? יממן אותו האסיסטנט, או רופא תורני. תלוי במזל".

הרופא הציבורי:

„אל תכניסו את כולנו בשק אחד. לא כל הרופאים הציבוריים חלקם שפר. מדובר כאן רק במנהלי מחלקות ובסגנים של מנהלי מחלקות. כל הרופאים האחרים אינם רשאים לקבל חולים פרטיים, ואם הם מקבלים אותם הם יכולים לעשות מעט מאוד בעבורם.

„אני עובד בעבודה מלאה, ומכאן שאין ביכולתי לקבל חולים לאחר שעות העבודה, ועד כמה שאני יכול איני מקבל אותם. אני נקי. כמעט. הכמעט הזה אינו עושה לי מצפון לא נקי מבחינה אתית — אבל — מודה ומתוודה — מבחינה אחרת, פחד הלשנה רודף אחרי.

„אבל לעבוד שעות אחדות זה כמעט בלתי נמנע. מגיעים היירים, באים אנשים שאינם מבוטחים בקופת חולים, ואין להם שום שייכות לבית־החולים שבו אני עובד. ושלישית, מגיע אליך חולה בלילה, זר, והוא במצוקה — מה תעשה? תשלח אותו הביתה? לא תקבל אותו? הרי יהיה זה נוגד את שבועת הרופאים. תקבל אותו ולא תקבל שכר טרחה? וכי לא אדם אתה? וכי לא מגיע לך תשלום בעבור עבודתך?

נוסף לכך, אפילו מבחינה רפואית לא טוב לגבי החולה לקבל עזרה בלי תשלום בעבורה. הוא יתייחס אליה כאילו לא היתה מקצועית, יקל בה ראש, בעזרה ובעצה ובתרופה שתתן. אבל נניח לזה. נדבר על המקרה הקרי מנהל מחלקה. ובכן, לא פעם אני תמה מפני מה חולה מסויים עדיין מצוי במחלקה, ואילו אחר — הזקוק לאישפוז, נשלח הביתה...

„שנים רבות עשיתי לי חוק יהרג ואל יעבור. עבדתי רק בבית החולים, ולא קיבלתי חולים פרטיים. באותם ימים המשכורת עדיין איכשהו הספיקה לי ולא הייתי נשוי, ויכולתי להרשות לעצמי להיות אידיאליסט ולישון בשקט, אם כי באותם ימים לא היה לי פנאי לישון בשקט. באותם ימים קיבלתי את הסיפוק שלי בהרגשה שאני עובד במוסד ציבורי, שכאן תינתן הקדישות לפי הצורך, לפי שיקול רפואי ואנושי בלבד. והיה לי טוב, במשך זמן מה. והקרבן לא היה קרבן, כי בהרגשת התועלת, היושר והמצפון — יש סיפוק יקר מכסף ומזהב".

„אחר־כך התחילה אצלי תקופה התמיהות. הייתי עושה סקנדלים. חקרתי לדעת איך הגיע פלוני שלהערכתי אינו חייב לתפוס מיטה שיש אלה תור עצום חולים הזקוקים יותר ממנו לאישפוז. אחר־כך הבינותי שאם לא אשתוק, אוכל לצעוק רק ברחוב... אבל עד היום איש אינו יכול לחייב אותי להשוות יותר ליד מיטתו של החולה הפרטי של מנהל המחלקה. אני יכול לעבור על פניו. אבל העניין נעשה יותר ויותר קשה. לא פעם כמעט כל המחלקה תפוסה על ידי החולים של מנהל המחלקה וסגנו.

„אני חושב לי: חמור חמורי־חיים שכמוך. אתה יושב בבית־חולים זה מבוקר עד ערב, מקבל משכורת ממשלתית, שלאחר כל הניכויים היא נקייה ודקה כמו עצם שאכלו לה את כל הבשר, הרופא הראשי בא לשעות אחדות, נותן לך פקודות כיצד ואיך תטפל בחולה שלו, במין הלישות אקדמאית לא אינטרסנטית — והוא יודע שאתה יודע ואף החולה יודע שהאחרון הוא פציינט פרטי, שעיתים יכול להרשות לעצמו ולעיתים מכלים בעל כרחו ומעל ליכולתו ויכולת משפחתו בעבור טיפול בבית חולים ציבורי, וכולכם קשורים בקשר לא ג'נטלמני של שתיקה והעבדת פנים.

„מפעם לפעם, במשך השנים, ניתנת לי הזדמנות להכניס חולה שלי. זורקים לי את המתנה הזו כמו עצם לכלב. ואני מרגיש צורך להתחנף ולהעדיף את החולה של מנהל המחלקה. ואני מרגיש 'מלוכלך'. בתנאים כאלה איך ניתן לדרוש משמעת בבית חולים. איך ניתן ליצור את אווירת השוויון ולעודד את בטחונו של החולה בעזרה הניתנת לו — רגש שהוא תנאי להחלמה?

„הרופא הראשי הולך לו לביתו, לגרוף את האלף, אלפיים, שלושה אלפים לירות ליום. אני רואה את המכונית המפוארת, לפעמים אני מוזמן לקבלות הפנים בביתו, ואני רואה שם את כל גדולי ישראל שחוזרו זה לא כבר מנסיעה לחו"ל, ושומע שיחות על פגישות בוודיזזה ואחרי ועידזה — ואני מקנא, ואני מנסה ללמד את עצמי לרקוד לפי המוסיקה של הבוס שלי. כדי להתמודד אתו במחלקה — אני צריך להיות מסוגל להשתוות אליו גם בחוץ. אשתי צריכה להראות לפחות קצת כמו אשתו. ביתי כמו ביתו... רק בצה"ל אנחנו שווים, כשהבנים הולכים.

„וקשה לי להביט בו ישר בעיניים, בעיני הבוס שלי. בחוץ, וגם במחלקה. יש לפעמים צורך לקבל החלטות גורליות. המנהל קבע ביוזמתו ואתה מפקפק בצורך. ואתה תופס את עצמך תמה בעת ויכוח אקדמי המתקיים בצל השלום ביניהן.

„התופעה של מנהל מחלקה הרשאי לקבל חולים פרטיים — אינה בריאה. מאוד לא. מכל הבחינות. מוקדם או מאוחר חייבים להתקן את המעוות. זה לא יכול להימשך כך. לא במדינת־ישראל. לא בשביל זה עלינו. לא בשביל זה בונים חברה חדשה. לא טוב לי בזה — ואם רק יעזור לי אלוהים, והעניין יעבור בסדר, אני לא אקבל יותר חולים פרטיים. אני אלחם להעלאת משכורתם של הרופאים — ושלילת הפרקטיקה הפרטית. או זה או זה..."

מנהל המחלקה:

„אותו רופא, שסיפרה לי עליו, אינו יודע מה הוא שח. הוא מגזים בצורה חולנית. מעניין הוא לוקח את כוח ההגזמה שלו? ראשית אין כמו־לקות מאויישות בחולים של מנהל המחלקה בלבד. זה שקר וגוזמה. לי אין יותר משתיים — שלוש מיטות של חולים שלי".

„שהיו בטיפולך".

„שהיו בטיפולי".

„ואלה שנשלחו אליך לביקור אחד. כמה מן החולים המאושפזים במחלקה ביקרו אצלך בטרם נתקבלו?".

הרופא שותק. אחרי כן הוא אומר: „האמיני לי שבאו לקבל את חוות דעתי. לו היו צריכים לחכות כדי להתקבל לביקור באמצעות בית־החולים, היו חייבים להכות זמן רב, הבנם דחק. רק חלק קטן מאלה שבאים לראות אותי באופן פרטי ולקבל את חוות דעתי אני מאשפז. האמיני לי. את הרוב אני מחזיר לרופא המטפל, אם באופן פרטי, ואם בקופות החולים, ורק במקצתם אני מקבל.

„וגם או הם חייבים לחכות. והביקורים הפרטיים האלה ידועים בבית־החולים, והם באישור בית־החולים. ואני מקבל בעבורם תשלום קבוע מראש. לא מוגזם. אי לכך לא פעם אני מקבל חולה באופן פרטי. מטעמים פסיכולוגיים. פציינט נוהג לחשוב שישימו לו יותר לב „באופן פרטי" זה מרגיע אותו. ואני עושה זאת לבקשת המשפחה..."

„ואתה מכיר מנהלי מחלקות שמקבלים השלום מוגזם?"

מנהל המחלקה שותק. „לא כל מנהלי מחלקות עוסקים בפרקטיקה פרטית, שלא באמצעות בית החולים".

„אתה מכיר רבים כאלה?"

מנהל המחלקה שותק.

„מבחינה מסויימת טוב שכמו ש־אומרים, שהפסו אותו. מצד שני רע ומר. רע מאוד. אני אומר: כואב לי שמעדיפים את הצד החומרי, המוניטארי, על הצד ההומאני. אבל לזאת עוד נשוב. אני אומר שאנחנו לא ברוסיה. אסור שיהיו כאן משפטי ראווה. תופסים את האחד ועושים לו לינץ'. ציבור הרופאים היה חייב לצאת כאיש אחד ולומר: השפסו את כולנו, ובבת־אחת. תפיסת האחד אינה פעולה תגמול מעבר לגבול. יחידת העונשין חוורת, ובזה נסתיים העניין. או ששופסים את כולנו או שלא שופטים איש.

„וזה למה? כי כולנו אשמים או כולנו לא אשמים. ואני אוכיח שאנחנו לא אשמים, בהמשך דברי. ובכן, תפיסת האחד פונה אל רגש מכוער של נקמה, רגש של תקוה פאטאליה שיבי זה לא יפגע. רגש זה מצוי אצל חיילים בחזית, הוא ליווה את היהודים במחנות ההשמדה, להבדיל אלף אלפי הבדלות.

„זה רגש נכול כבוד, האין לו על מה להתבסס אלא להיפך. ואצל מי שעינים בראשו — ולמי אם לא לרופאים יש עיניים — שיכרון הנקמה והאשליות עובר חיש מהר. ובא הפחד. משפט הראווה הזה יש לו תוכן אחד ויחיד. הוא אומר: יחבר רופא. הזהר, מחר נבוא לפשפש בנירותיך... מחר אתה תהיה המטרה לחיצי הביקורת, המאסר, החקירה, הביזוי..."

„רגש הפחד הזה לא איחר לבוא, והרופא הישראלי שבוי בו, והוא אחד הפחדים המכוערים והמסוכנים כאחד. איך אתה יכול להחליט החלטות, אתה הרופא העומד בין חיים למוות, כשעורך רועד עליך, איך תוכל לקחת את איזמל המנתחים ביד כשידיך רועדות מפחד שמא תתפס על ידי מס הכנסה. אתה בבחינת עבריין שטרם נתפס אמנם, אבל הוא עלול להתפס בכל רגע.

„לא את הרופא היה צריך להושיב במעצר, ולא אותו להושיב על כס המשפט, אלא את השיטה. את השיטה שאינה מסכימה לשלם שכר הוגן לרופא, שכר המתאים לצרכיו, לידיעותיו, למעמדו בארץ ובעולם המדע, ובמקום להוסיף לו עוד אלפים אחדים למשכורתו ניתנת לו „להשלמת משכורה" במתנה מחלקות שלמות בבית החולים, על הציוד, על הפרסונאל.

נותנים בידי רופא, שאינו אלא בשר ודם, פתרון שאין בכוח אנוש לעמוד בו, ההיתר רשות לפראקטיקה פרטית לאדם החולש על „מקור חיים", תקוות חיים לחסוכי מרפא. גם המוסרי בבני אדם יקשה עליו מאד לעמוד בפיתוי. זו דרישה להיות על־אדם. איך, איך אפשר לא לשלוח חולה לבית־החולים, אם הוא זקוק לכך באופן דחוף — האם רק משום שלא בא לראותך באופן פרטי? האם בשל כך הוא פסול ומחלתו אינה מחלה, והוא אינו זקוק לרחמי המדע?

ואת מי תקבל למחלקה קודם, חולה שכבר בדקת וראית שהוא זקוק לאישפוז, או אותו שטרם בדקת? ומכאן להעדפת פציינט שלך על פציינט אחר, במספר מיטות מוגבל, כשאתה הקובע ואתה המחליט, וכולם תלויים בך — הרופאים והחולים — הדרך קצרה.

„מה אגיד לך, במשך השנים מתחילים לשכוח שזה אינו בית־חולים הפרטי שלך. לא בשל מה שאת חושבת. לא בשל החולים הפרטיים, אלא בשל כוחות הנפש והשנים הרבות למן הנעורים ועד הזיקנה היו כתלי בית החולים ביתך. ואם לא בילית בו, השבת עליו. הכנסת בו־לקה את כל כולך. חינכת דורות של רופאים. הצלת דורות של אנשים. חולים שבאו וחזרו ובאו ונפשך נקשרה בנפשם.

„המצאות, ההישגים, וגאוות מחלקה, המיכשור שהשגת בתחנונים לאדמה, לובן הסדינים של כיסות מלאות במכאובים, המאבקים שלך בין הכתלים הללו, המלחמות — ומתי אין אצלנו מלחמות? — והמחלקה שלך מהייה נערים, את הבנים שלך — אתה עובד מעל ומעבר, יש קשר בינך לבין המחלקה הזו, קידשה אותה לך בדם לבך, היא ואתה קשורים לעד כי היית לה בעלים ועבד. — אז אתה שוכח שהיא לא שלך. שאתה שכיר. את מבינה...

„וגם — אומר הרופא וקולו שקט ונמוך וחוזר להיות ארצי מאוד — איש לא טרח להזכיר לך שזה לא בית־החולים הפרטי שלך. להיפך. כן הרשות פונים אליך בבקשה לקבל מחלקה... כל גדולי ישראל פונים אליך, והאנשים הממונים על האוצר ועל הכנסות המדינה הם בין הפציינטים שלך, ובתוך מלא פרוזים, מאלה שישבו בחדר ההמתנה הפרטי שלך, והיום יהיו בין החוקרים המפשפשים בין הניירות, והיום יבואו אותך למשפט, ישבו לשפוט אותך על כס המשפט, וידברו על כך בכנסת, הם ינאמו עליך — אלה שישבו אצלך בחדר ההמתנה, שילמו או לא שילמו (כן שילמו), הם ונשותיהם וילדיהם וקרוביהם, והבונבוניירות שלהם, ובקבוקי המשקה צריין מצויים במזווה שלך..."

„זה לא הם. זה המוסד. זה המסטר... אלה בגיגי הציבור..."

„אמת. אבל לא אותנו חייבים להביא לכס המשפט. את השיטה צריך להביא... שהביאה את הרופא הישר אלי הטוב והמסור, לילוקה מתחת לשולחן'..."

— אל דאגה, גברותי, זה רק החשבון!...

*

וכמה אומר התולה?

האורח הקטן, זה המבוטח בקופת־חולים, זה המשלם ביטוח לאומי, זה ההוי „על הלוקס", שגם בכספו בנו את בתי־החולים, ואת קופת־החולים — הוא נאנה תחת כובד ההשלום, ההוצוראד הכבד אך הלא מכובד. נאנה ושותק. כי אין לו ברירה. אין ברירה לאדם שבתו חולה, שאשתו אכולת סרטן.

עוצמים את העינים, לוקחים הלואה, ממשכנים את הדירה ואת החיים. משלמים למנהל פלוני, מנהל המחלקה, שנים־עשר־אלף, כדי שהוא, בעל יד הבלאך, ולא אחר, יבצע את הניתוח. כי אם אין לך, אין זה בטוח שהטוב ברופאים, או הרופא שאתה בחרת, יעשה את המלאכה. אולי ינתח אסיסטנט, אולי ינתח סטודנט? ילמדו על היקר לך מחייך ואתה תעמוד מנגד?! בגלל כסף!

אבל לא בגלל זה שופטים את הרופא. לא בשל ניצול וגזלה ורותחים על המות העומד בפתח — זה כבר אה מותר.

מושיבים אותו בעבור אי תשלום מס הכנסה.

חיי אדם כנראה זולים בארץ הקודש. לו שילם הרופא הנ"ל את חלקו במס הכנסה — לו קיבלה המדינה את חלקה בגזל אומללים, ברוחו אסון — היה הכל שפיר. היה הכל מוסרי. מוסר ומאסארי נתחלפו אצלנו כנראה.

על כך זועמים כל הרופאים. והם חשבים ובצדק — שגם הממונים על הכנסות המדינה היו צריכים להרתע מן התפקיד שהפקידו בידיהם: הם לא היו צריכים להסכים להיות המקל להענשה בעבור רוחוי דם. האדם — כבודו לשאת בהוצאה המדינה. מס הכנסה הוא מס מכובד; או לפחות חייב לשאוף להיות כזה. מס שהאזרח יראה בו זכות וגאווה ולא להיפך.

ה„צעירים" נגד צירוף המפד"ל

במפד"ל, במפ"ם ובל"ע שוללים הצעירים כניס המפד"ל לקואליציה, אך לא יתקוממו אם תבו

מאת משה מייזלס

ברית לא־כתובה ויוצאת־דופן הוקמה בימים אלה בין צעירי המפד"ל, מפ"ם ול"ע נגד צירופה של המפד"ל לממשלה.

כל אחד משלושת ארגוני הצעירים מתנגד במפלגתו מטעמים משלו, לצירוף המפד"ל, וכולם יחד מהווים חזית משותפת המכבידה על קבלת החלטות לצירוף המפד"ל לממשלה. בכל שלוש המפלגות נוקטים הצעירים התוססים קו אופוזיציוני נגד ההנהגות הוותיקות ומאשימים אותן במתינות־יתר ובקונפורמיזם הפוגעים בהדבית מפלגותיהן ובעצמאותן.

צעירי המפד"ל, הפלג הקיצוני במפלגתם, מושכים „ימינה" ואינם מכירים ב„ברית ההיסטורית" בין תנועת העבודה הדתית ותנועת העבודה הכללית, הנמשכת עשרות שנים. הם טוענים, כי „ברית" זו הופכת את המפד"ל לגרורה ופוגעת בעמדותיה העצמאיות, וזה שנים שהם חותרים להעלות את שותפות המפד"ל ומפלגת העבודה על שרטון ולקרב את מפלגתם אל מחנה האופוזיציה הימני. הם נוקטים קו קיצוני בשאלות שלמות המולדת, התנחלות רבתי בשטחים ו„מיהו יהודי" ודוגלים בהקמת ממשלה ליכוד לאומי.

מתנגדים בחריפות

לקראת כינון ממשלת יצחק רבין זכו צעירי המפד"ל בהישג מרשים כשהצליחו „לטבד" את פרשת „מיהו יהודי" ולמנוע בכך הצטרפות המפד"ל לממשלה. באז עשו צעירי המפד"ל, בראשות ח"כ זבולון המר, ח"כ יהודה בן־מאיר, דר' זרכוס ועו"ד מיכה ינון מאמצים רבים כדי להביא להקמת גוש אופוזיציוני ימני בכנסת, המורכב מסיעת הליכוד, המפד"ל והחזית התורתית, שייסען על 54 חברי כנסת ויתחור להפלת הממשלה על מנת לקדם הקמת ממשלת ליכוד לאומי.

סיעת המפד"ל אמנם החריפה את הקו האופוזיציוני בכנסת, אך הנהגתה הוותיקה בראשותם של ח"כ ד"ר יוסף בורג וח"כ ד"ר יצחק רפאל לא היתה מוכנה להינתק מן „הברית ההיסטורית" עם מפלגת העבודה ולא נתנה ידה להקמת גוש אופוזיציוני מלוכד.

צעירי המפד"ל לקחו חלק פעיל בנסיון ההתנחלות בסבסטיה. הם ניסו כל אמצעי למניעת ההחלטה להצטרף לממשלה ואף פנו לבית־הדין העליון של המפלגה למנוע כינוס מרכז המפד"ל. במרכז הצליחו לגבש התנגדות חזקה להצטרפות לממשלה אך נשארו במיעוט.

אך הם אינם אומרים נואש וממשיכים במאבקם נגד ההצטרפות, בקוותם להעזר בצעירי מפ"ם ול"ע. הצטרפות המפד"ל לממשלה תרחיק לדעתם סיכוי לכונן ממשלת־ליכוד לאומי. הצעת הקפאת רישום עולים־גרים לשנה, משווה, לדעתם, גרים שהיו ליהודים עם גרים אחרים שלא גוירו כהלכה ואינם יהודים הם סרעבים כי אין כל הצדקה לשלול מאלה שגוירו כהלכה רישומם כיהודים.

בדיונים הפנימיים במוסדות צעירי המפד"ל בלט מיעוט שחיווה דעתו בעד כניסת המפד"ל לממשלה, על מנת להעביר בתוכה את הכוח ולהגביר את קצב ההתנחלות בכל ארץ־ישראל. היו שהשתמשו אפילו בנימוק, כי יצחק רבין רוצה במפד"ל בפנים, כי הוא מעוניין בהגברת הכוח ה„ניצי". אך הרוב הגדול בקרב הצעירים ממשיך בקו ההתנגדות החריפה להצטרפות המפד"ל לממשלה.

מאשימים בכניעה

הסיעה הצעירה במפ"ם, שמרכזה הוא עו"ד נחום סולן יש לה ברוצה ומזכירות משלה, נוקטת קו קי אופוזיציוני ומאשימה את ה„הנ ההיסטורית" בכניעה לתכתיבים ה„את הגדול" במערך (מפלגת העבודה), ובוויתור על עמדות ניות של מפ"ם במישור המדיני, כלכלי והחברתי. צעירי מפ"ם דים בראש המאבק נגד „כפיה ד והתנחלות ביהודה ושומרון ובוויתורים טריטוריאליים למען שלום.

בשבועות האחרונים החריפו רי מפ"ם את מאבקם נגד צ המפד"ל לממשלה מתוך חשש הדבר עלול לחזק את הפלג ה בממשלה וליצור בלם לקראת רעות על עתיד יהודה ושומרון. רי מפ"ם טוענים, כי המפד"ל בעת שינוי בסטטוס־קוו בענייני ומדינה ומתנגדים להקפאת גרים, כפי שהוצעה על ידי ראש ממשלה, בטענה, כי תיקון זה את העקרון הדמוקרטי של שוו האזרחים לפני החוק.

צעירי מפ"ם רגישים במיוחד מעמד הגרים, מכיוון שאל עבודה שחברי הקיבוצים הם 3.3 אחוזים מאוכלוסיית הארץ, בהם מספר הנישואין המעורבים גיע ל־60 עד 70 אחוז בכלל אין כאלה בגלל האחוז הגבו מתנדבים ומתנדבות מחו"ל ה בקיבוצים.

נסיונם של מזכיל מפ"ם מאיר תלמי המזכיר המדיני פדר, שהופיעו בכנס ארצי של הצעיר, לרכך את העמדה הק בשאלת צירוף המפד"ל לממשל בתוהו. הצעירים טענו, כי המפד"ל עלול לגרום קיפאון וכי נוסחת ההקפאה פוגעת ב דתיים מסויימים ביהדות העול ישראל.

צירוף המפד"ל לממשלה — לא ימנע התדרדרות ימינה, שצירוף רפ"י למפלגת העבודה מנע נטיותיה הימניות. הוא שלב ראשון בדרך לממשלת כי המפד"ל תעשה את עבוד ותשתק את יכולת ההכרעה ממשלה. בכנס צעירי מפ"ם שמעה הצעה להפגין לפני הישיבות של מרכז מפ"ם, כש ידון בהצטרפות המפד"ל למ

השקפות „יוניות"

עם המתנגדים התקיפים המפד"ל לממשלה נמנים גם ל"ע. הללו נוקטים מאז ומתמי דות קיצוניות נגד התערבות בחיי האזרח ואף שללו את חוק האזרח לפסולי־חיתון בהנהגת נישואין אזרחיים לכ רוצה בהם.

הם בעלי השקפות „יוניות" הקות בשאלות מדיניות והחשש צירוף המפד"ל לממשלה עלול ריע לכושר הכרעת הממשלה נים מדיניים. צעירי ל"ע ב צבי ביר ועו"ד מיכאל סאוס שותפות עם חבר מועצת עיריי שלום אורי הורפז (שהוא יו ליגה נגד כפיה דתית) וארי סבורים, כי הממשלה הנוכחית קות טוב מכל הבחינות צורך להרחיב את מסגרתה. דים בראש המאבק למען הקמ כו ליברלי עם ד"ש ו„שינו חוששים, כי צירוף המפד"ל שלה ופרישת ר"צ ממנה עלו סכל מאמציהם.

הזרם הצעיר בל"ע נוטה פעולה עם תנועות המחאה בתוקף כל תמיכה בהקמת ליכוד לאומי או שיתוף פעו האופוזיציה הימנית. יחד הוא בא לעתים בעימות עם הוותיקה בטענה, שהיא מרחי בשותפות שלה עם מפלגת וצריכה לעמוד ביתר תקיפות דותיה העצמאיות בתחומי דת נה, זכויות האזרח ורפורמות רדי הממשלה.

צעירי ל"ע נוטים להיות ב עם צעירי מפ"ם, ר"צ ו„שינו פרישה מן הממשלה אם המפ צורף אליה. נוכח התכיסה הדור הצעיר, הצעיר, השר מ ומזכיל המפלגה יצחק ברקא נוס של הצעירים במאמץ את הרוחות ולשדל את הצעי נקוט עמדה יותר מתונה צירוף המפד"ל לממשלה. היתה, כי עמדה קיצונית כזו לדחוף את ל"ע לאופוזיציה והסרת השפעה.

אולם הצעירים לא נתרכ ממשיכים בהתנגדותם הנמר צירוף המפד"ל לממשלה.

גם אם תצורף המפד"ל ל בניגוד לדעתם, לא יתקוממ שלוש המפלגות, לא יתפלגו ו רפו למפלגות אחרות. הם כי „הזבן פועל למענם" וכי דבר יקבעו הם את הצביון גותיהם. השאלה היא רק אם לא יבוא עד אז למיסודם.

„הכרטיס הלבן"

של מפעל הפיס

כרטיס הפיס שתקנה השבוע, יכול להיות „כרטיס לבן" זהו כרטיס אשר עזר לאלפי אנשים להגיע איתנו עד היום. כרטיס אשר בעזרתו נבנו בתי־חולים, בתי־יולדות, מרפאות, תחנות לאם ולילד וחדרי חולים—בכל רחבי הארץ. יחד עם עוד "כרטיסים לבנים" כמוהו איפשר להעביר למוסדות בריאות סכומי עתק לבניינם, שיקומם והרחבתם. כרטיס הפיס שתקנה השבוע עשוי להצטרף אל כל אותם כרטיסים המבטיחים את עתיד שירותי הבריאות והחינוך בארץ. ואולי אף העתיד הפרטי שלך...

מפעל הפיס - לשיפור איכות החיים

ינג'ר הסתבך ב„פרשת צ'ילה"

הליבראלים תובעים מן הקונגרס לשים קץ למעשים כגון של סוכנות הביון המרכזית בצ'ילה ✱ הודאת הנשיא פורד ונימוקיו של שר־החוץ קיסינג'ר ✱ הון עתק הושקע בהפלת משטר איינדה ✱ המבקרים יבקרו — והחותרנים יחתרו

שמואל שגב,
עריב" בוושינגטון

**תו הפומבית של נשיא
ת"ב ג'ראלד פורד, כי
צות־הביון המרכזית ה־
ריקנית אמנם היתה
עילות חשאית בצ'ילה,
בוח נרחב, כלום „חר־
ו גורם הכרחי להצלחת
וץ של ארה"ב. על אף
יל קבוצות מתנגדי קי־
ות את ה„פרשה" חרב
סמכויותיו של שר ה־
יקני — שהן כמעט
ות — נראה שהנשיא
כנע ללחצים מסוג זה.**

הסערה מסביב למעורבותו
ד"ר הנרי קיסינג'ר בפרשה,
במקומה השאלה, עד היכן
נצמת־על לעסוק בחותרנות
הווקית של מדינה אחרת.
נקודה זו נובע מן העובדה,
הקנה לה ממד חדש, דרא־

ד קובה

ולה במסיבת־עיתונאים אמר ה־
„ממשלתנו, כממשלות אחרות,
מסוימות בתחום־הביון, כדי
של מדיניות החוץ וכדי להגן
לאומי. לפני שלוש או ארבע
משלת איינדה לחסל את האו־
זית ואת אמצעי התקשורת של
זאמין, שנעשה מצדנו במקרה
רת קיומם של עתוני־האופוזי־
גות האופוזיציה. אני סבור,
למען מיטב האינטרסים של
בלא ספק למען מיטב האינ־
ריקני".

אשונה בהיסטוריה נשמע כאן
שיא של ארה"ב במעורבות
ממשלה זרה. אך לפני שנעמיק
בות של ארה"ב בצ'ילה, יש
יעיו של ד"ר קיסינג'ר בארגון
זה.

ד־מחשבתו של ד"ר קיסינג'ר
העיר לאחר נצחונו של סאל־
ד בבחירות בשנת 1970. ד"ר
ה אז יועצו של הנשיא ניכסון
לאומי, אמר כי נצחונו של
להוליד במשך הזמן לתפיסת
הקומוניסטים בצורה זו או
לזו לצמוח בעיות חמורות ל־
ים פרו־אמריקניים באמריקה

הלאטינית. אומרים שד"ר קיסינג'ר אמר אז: „לא תהיה עוד קובה"; ולפי הגדרתו של מנהל סוכנות הביון המרכזית, ויליאם קולבי, היה צורך למצוא אלטרנאטיווה בין „פעולה דיפלומאטית ממשית ובין משלוח חילי־הנחתים לשם". היה הכרח באלטרנאטיווה כזאת, כיוון שד"ר קיסינג'ר ייחס חומרה יתרה לעובדה, שהנה קמה באמריקה הלאטינית ממשלה סוציאליסטית, המקיימת חזית עממית עם הקומוניסטים. נסיון זה לא עלה יפה בצרפת בשעתו; אך באמריקה הלאטינית לא היה מחסור בכוחות, העלולים להתפתות לחקות דוגמה זו.

בנתחו את המקופל במצב זה, באוזני „ועדת־הארבעים" — שחברים בה נציגי סוכנות הביון המרכזית, מיניסטריוני החוץ וה־הגנה, וסוכנויות־בטחון אחרות, והיא מוס־מכת להמליץ לפני הנשיא על „פעולות מלוכלכות" מסוימות — סיים ד"ר קיסינג'ר ואמר: „אינני רואה סיבה שנעמוד בצד ונשלים עם הפיכתה של מדינה לקומוניסטית רק בגלל חוסר־האחריות של מנהיגותה". ד"ר קיסינג'ר אמר לחקות את פעולתה ה־מוצלחת של סוכנות הביון המרכזית בארגנה הפיכה צבאית נגד ממשלה קומוניסטית ב־גואטאמלה ב־1958. מחשבה זו ודוגמה זו הובאו לפני הנשיא ניכסון, והוא סמך ידיו עליהן.

□ סובסידיה לשובתים

כשניתן „האור הירוק", החלה סוכנות ה־ביון המרכזית בהגשמת התוכנית. לפי עדות סחית בענין הפעילות של סוכנות הביון המרכזית, מפי מנהלה הנוכחי ויליאם קולבי, הוציאה הסוכנות במשך השנים יותר מ־11 מיליון דולאר לתכלית זו.

התכנית היתה מפורטת ביותר. בין 1970 ל־1973 מימנה סוכנות הביון המרכזית את פעולות ההשבתה של איגודי פועלים ואיר־גוני סוחרים. עם מקבלי הסובסידיות הגדו־לות נמנו מארגני שביתת נהגי־המשאיות בסתיו של 1972, שנמשכה 26 יום, עירערה ב־אופן חמור את משקה הכלכלי של צ'ילה, וגרמה תסיסת הפועלים שלבסוף הביאה ל־חיסול משטרו של איינדה. סובסידיות ישי־רות איפשרו את שביתתם של החנוונים בני המעמד הבינוני, ואת שביתת נהגי־המוניות שבמשך חדשים אחדים הפריעו כל פעילות כלכלית בסאנטיאגו. בשיא השביתה הקיפה למעלה מ־250 אלף נפש.

על שיעור מעורבותו האישית של ד"ר קיסינג'ר בפעולה זו אפשר לשפוט על פי העובדה, שחודש אחד בלבד לפני מיגור איינדה ביקשו נהגי־המשאיות מסוכנות־הביון המרכזית לשלוח להם עוד כסף, אולם קי־סינג'ר, שעמד בראש ועדת־הארבעים, דחה את הבקשה. נימוקו היה, שקשה ביותר לקיים פיקוח על סוכנים מקומיים, בייחוד כש־מדובר בסכומי־כסף גדולים. במקום זה המליצה הוועדה לפני סוכניה של סוכנות הביון המרכזית בסאנטיאגו, שינצלו את ה־שוק השחור בצ'ילה, כדי להגדיל את כוח הקניה הבסיסי של הכספים, שנועדו למימון הפעילות החשאית.

□ סובסידיה לכלי־התקשורת

שער־החליפין הלא־רשמי עלה ב־800 אחוז על שער־החליפין הרשמי של המטבע של צ'ילה; ומכאן, שערכו של הסכום, שהוצא על החתרנות בצ'ילה היה למעשה 80 מיליון דולאר. לפי עדותו של קולבי לפני הקונגרס, שתוכנה הודלף לעתונות מפי חבר בית־הנבחרים מייקל הרינגטון — איש המפלגה הדימוקראטית ממאסאשוסטס — הצליחה סוכנות הביון המרכזית לחדור לכל זרועותיה של ממשלת צ'ילה ולכל תחומי החיים ה־פוליטיים שם; ובעת שמוגר איינדה, כמעט לא היתה מפלגה או משרד ממשלתי, שלא היו שם מודיעים לסוכנות־הביון.

תמיכה כספית בשיעור מסוים ניתנה ל־עתונים ולתחנות ראדיו וטלוויזיה; סוכנות־הביון המרכזית אמרה לעצמה כי „לא תהיה שום תועלת מארגון שביתות ומהרס הכל־כלה, אם איש לא ידע על כך". רוב הכסף, שהושקע בתעמולה, הופנה ל„אל מרקוריו", עתונה המרכזי של האופוזיציה בצ'ילה.

אולם עיקר־המאמץ הופנה אל הצבא. כעת מסתבר כי לסוכנות־הביון המרכזית היה קשר כמעט עם כל קצין בכיר בצבא־צ'ילה, אף שלדברי עדותו של מר קולבי נותק המגע עם הצבא זמן קצר לפני ההפיכה נגד איינ־דה, כי מינהל־ניכסון לא רצה להיות מעורב במישרין בהפלת המשטר בצ'ילה. רק אנשי הביון הוסיפו לקיים מגע עם אנשי הצבא, ומכאן באה הידיעה מראש לידי סוכנות־הביון המרכזית על אודות ההפיכה נגד איינדה.

עם פירסומן של כל העובדות האלה מת־בקשת השאלה, המשיך ארה"ב בפעילות מ־סוג זה, כאשר ייראה לה שצפויה סכנה ל־אינטרסים שלה. אנשי־המוסר, הליבראלים והאינטלקטואלים בארה"ב סבורים שאסור, ועל הקונגרס לדאוג שתופסק כל הפעילות החתרנית. בהביאם את צ'ילה כדוגמה טו־ענים גורמים אלה, כי הדחת איינדה הצליחה לשלטון כת־קצונה, המדכאת את המפלגות, והיא הבריחה מצבי־חירום והטילה צנזורה חמורה על העתונות — היפוכו של כל התקוות. בימי איינדה קידשו אמצעי־התק־שורת מלחמה; כת־הקצונה חוסמת את פי־העתונות. ולמרות כל אלה המליץ מינהל־ניכסון להקציב 65 מיליון דולאר כסיוע צבאי וכלכלי למשטר הצבאי בצ'ילה.

הליבראלים טוענים, כי הגיע הזמן ש־ארה"ב תחדל מלהחליט החלטות סודיות ל־השפיע על מערכות־בחירות בחו"ל, להושיט תמיכה כספית למפלגות, לספק נשק לקבוצות זרות, ולחבל בפעולותיהן של ממשלות זרות.

אבל אם נשפוט על פי דבריו של הנשיא פורד במסיבת־העתונאים לא מכבר, אין להניח שארה"ב תחדל מפעילות כזאת. ה־נשיא פורד טען, שברית־המועצות מוציאה סכומי־כסף גדולים יותר על חותרנות ודומה, שאם ארה"ב רוצה לקיים את עמדתה כ־מעצמת־על, אין לה ברירה אלא לעשות כמוה. פקידי־רשות אחרים לא הניחו שום ספק, שסוכנות־הביון המרכזית תוסיף להיות פעילה בעניני חותרנות בחו"ל, ותוסיף לספוג בקורת על כך מבית.

מוסקווה כבר מתכוננת לעידן שלאחר־קיסינג'ר

מאת דוו מוראקה,
סופר „אובזרוור" במוסקווה

היישאר שר־החוץ האמריקני הנרי קי־סינג'ר במשרתו, או יסולק ממנה? ואם יישאר — עד מתי? אלה השאלות, המטרידות כעת את אבות־המדיניות במו־סקווה יותר מכל שאלה אחרת. הם סבו־רים, כי גורל הדיטאנט בעתיד הקרוב יהיה תלוי בגורלו של ד"ר קיסינג'ר — שכן בהקשר זה יש משקל לשר־החוץ הרבה יותר מלכל איש זולתו.

ביסוד הקישור הזה מונחת ההכרה ה־ברורה, שתהליך הדיטאנט בין שתי מעצ־מות־העל הוא בלתי־מוסדי ברובו הגדול או כולו. וגם המדיניות של ד"ר קיסי־נג'ר כך — וזו תואמת את זה להפליא.

✱

הדבר המטריד את הסובייטים הוא, שנראה כי התכונות האישיות של נשיא ארה"ב ג'ראלד פורד ושל ד"ר קיסינג'ר אינן עולות בקנה אחד, ויתכן שלא עוד זמן רב יפעלו במשותף. על אף „הסמיכה על השכם" מצד הנשיא פורד לשר־החוץ שלו בפתיחת מושב עצרת־האו"ם רואים מומחים סובייטיים סימנים מתרבים והולכים לבידודו של ד"ר קיסינג'ר לא רק מן הנשיא, אלא גם מן הקונגרס. אם יימשך תהליך זה, הם אומרים, יצטרך ד"ר קיסינג'ר להסתלק מוקדם או מאוחר, כיוון שלא יוכל עוד לנהל את מדיניות החוץ בסגנון שהורגל בו, ומתוך החירות שהורגל בה.

כבר הם רואים סימנים הנרמזים, כי הנשיא פורד מתחיל לאחוז בעצמו במו־שכות מדיניות־החוץ, הוא מתכונן להיות בעצמו המנצח, במקום להניח לד"ר קיסי־נג'ר את התפקיד של הווירטואוז. במקרה הטוב ביותר יניח לשר־החוץ רב־הפעלים את תפקיד של הכנר הראשי ומוסקווה מפקפקת, היסכים ד"ר קיסינג'ר לתפקיד זה אלא לשעה, עד שיספיק להחזות על המצב, ועד שיסלקוהו או שיסלק את עצמו.

✱

מוסקווה סבורה, שהרבה יותר, מש־שיערו מבקריה, הצליחה לעמוד על היחס המיוחד בין הנשיא ניכסון, שאין לו שום מעצורים מוסריים, ובין ד"ר קיסינג'ר. הצלחת רעיונותיו של ד"ר קיסינג'ר צמחה מן היחס הזה יותר משצמחה מן הרעיונות עצמם; ועכשיו שנתפרדה החבילה, מתברר כי הרעיונות, כשהם לעצמם, אינם מועילים כל כך ולא מיוחדים בבינם כל כך. כי זו הפעם הראשונה מאז הגיע ד"ר קיסינג'ר אל הבית הלבן, הוא חסר אותה סמכות שהקנתה לו הילה של הצלחה שאין להת־גבר עליה. (ביתר דיוק: כמעט זו הפעם הראשונה — שכן קיצוץ־מה בסמכותו של ד"ר קיסינג'ר ניכר כבר בשלב האחרון של מינהל ניכסון).

לגבי הנשיא פורד חשה מוסקווה בחו־סר־וודאות, ואף שבדרך כלל היא מתייחסת אליו במלוא הכבוד ותוסיף להתייחס אליו כך, היא נוהגת זהירות לגבי גישתו האמיתית אל בעיות, שברית־המועצות נוגעת בהן.

מבחינות מסוימות מתייחסים אליו ה־רוסים בחוסר־התלהבות ממש. אופייני הוא, שהעתונות הסובייטית הקדישה מקום מועט לנאום הנשיא פורד בעצרת האו"ם, אך זה כמה ימים היא מקדישה טורים רבים לנאומו של ד"ר קיסינג'ר לפני ועדה של הסינאט האמריקני בענין ה־דיטאנט.

✱

לא זה הענין, שעדות זו מעניינת יותר את מוסקווה וטובה בעיניה יותר. הענין הוא, שבלעדי ד"ר קיסינג'ר תהיה צורת הדיטאנט שונה משהיתה.

מלחמה שלאחר ה„מלחמה הבלתי־גמורה"

מאת אורי דן

**טנקים ומטוסים
יקבל מארה"ב הם
בעיה המרכזית של
ה"ל לקראת סכנת
חודשת, אלא העמ־
רים הטובים ביותר**

המלחמה הבאה יקבעו
ות באישיותם, בנסיו־
נם ישפיעו הם יותר מ־
ז היעד היחיד האפשרי
ה במלחמה שכזאת, ה־
פות עלינו, הוא הש־
יסות הערבים בצורת
מיד בצל את אשר בי־
מלחמת ששת הימים.
וגזות ומפקדי החזיתות
ע להיות הטובים ביותר
ישראל מקרבו.
קד זאת חייבת לשבור
כנת שהוחדרה לצה"ל
לשעבר, רב־אלוף חיים
חמה „מאסות" ב„מא־
ז טנקים באלפי טנקים,
ים בר לב ויורשיו „מל־
שיך" (שב"ש). מפקדי
ירים חסו בשנים האח־
הפישה זאת ובמלחמת
ה כפותים באזיקיה, בי־
קרבות חזיתיים בכאסות
האויב. מחשבה סכיב־
הה לנו ביוקר.
נוכל להדביק את ה־
השריון והמטוסים. כבר
וד שנקבל מארה"ב ב־
ו, כל נשק שניתן ל־
אך יש דבר יקר מכל,
ניתן לרכוש אפילו ב־
שכל, התחבולה, הרכיה
אלה יש לשים את ה־
מלחמה הבאה תתחיל ב־
דישות שבהן התנסינו ב־
דכת.

התחבולות

ז הצעה לך מלחמה" —
תלויה כמעט בכל מכרד
לי מאז קום המדינה, או־
התשה ומלחמת יום ה־
ובה — מלבד צליחת ה־
הוכיחו כי פסוק זה לא
סקנו בהפצצות אוויריות
על מטרות מצריות ב־
תשה בדרום ועל אהלי
נפון. הרצאות מלחמת ה־
ו בקרי־היבוך וזיתי, קו
הקמנו כתהות אפס על
ובמלחמת יום הכיפורים
אכות של שריון בצורה
יותר.
המלחמה הבאה חשוב ש־
את הפסוק הזה בהוכן,
זה מחשבה מבצעית ב־ד־
ה לנו בעת שצה"ל לחם
ל עקים — מחשבת ע־

בעלמה הלכה ככל שהתעשרנו ב־שריון חדיש ובהפצצות טלוויזיה.

המלחמה הקודמת היתה „בלתי־גמורה" בגלל טעויות שרינו והפי־קוד העליון שלנו — יותר מאשר בגלל כל סיבה אחרת — לא השגנו הכרעה שהיתה בטווח ידינו, ומשום כך לא קנינו את חודשי השקט ה־אחרונים בזכות חרבנו, כפי שקנינו כמה שנים לאחר מלחמת ששת ה־ימים. אנחנו הוצאנו ממלכודת של המלחמה „על תנאי". הנרי קיסינג'ר חתם כביכול על ערבות עבורנו, ומ־שום כך יכולים הערבים להרשות ל־עצמם לאיים עלינו חדשות לבקרים מחדש במלחמה.

המלחמה החדשה שמכינות סוריה ומצרים — לפי כל הידיעות — חיי־בת לפחות לאפשר לנו לסיים את קודמתה הבלתי גמורה ולהקנות לנו שקט יחסי בזכות עצמנו. ומאחר שלצורת הסיום של המלחמה הבלתי גמורה תהיה השפעה מכרעת על עתידנו, עלינו להתכונן לא ל„עוד מלחמה" בינינו והערבים, אלא ל־„המלחמה" בהא הידיעה. לחשובה ביותר מאז מלחמת הקוממיות. אם נסיים את המלחמה הבאה כפי ש־סיימנו את מלחמת יום הכיפורים יחמיר מצבנו. תוצאות המלחמה ה־באה חייבות להיות פריצת דרך צב־אית ומדינית.

● נצחון ותסכול

התוצאות הצבאיות של מלחמת יום הכיפורים, בהתחשב עם נתוני ה־פתיחה, יכולות להיחשב כנצחון ה־מזהיר ביותר של צה"ל. אולם ממדי אבדותינו, אי־הצלחתנו להשמיד את הצבא המצרי ובזבוז הנצחון הצבאי במערכה הפוליטית, כל אלה יצרו תיסכול עמוק בעם ועירערו את מע־מדנו בפנים ובחוץ.

נצחון צבאי נמדד בתוצאותיו ה־מדיניות ולפי הגדרת „הנצחון" על־ידי כל אחד מהצדדים. העם חונך להאמין, כי ניתן להשמיד את צבאות ערב „בלי בעיות", ולכן, כשלא הושמד הצבא המצרי (ולאחר הכש־לון של המודיעין והכוננות) ירדה עליו אווירת נכאים, שהוגברה בשל אלפי ההרוגים והפצועים ולמשמע סיפורי האגדות של האחראים למח־דל על השתפרות מופלגת של צבאות מצרים וסוריה, שטופרו כדי לתרץ את אשר קרה.

אילו כך היו פני הדברים — מ־עולם לא היינו חוצים את התעלה, שכן לפי התורה הצבאית נוצר בערב הצליחה מצב תיקו. ומעולם לא היי־נו הודפים את הסורים עד שערי דמשק. אך עובדות אלה הוכיחו, כי הפער בין הלוחם הישראלי והלוחם הערבי נשאר כמות שהיה.

הגדרת „הנצחון" בפי סאדאת הי־תה שונה. כקודמו נאצר חזר נשיא מצרים וחינך את עמו — ואילו את העולם הערבי עולו — לנכונות להקריב מיליון חיילים כדי להשמיד את ישראל, ואם במחיר כמה אלפי חיילים וכמה מאות טנ־קים החזיר למצרים את תעלת סואץ הרי ששילם „על חשבון" בזיל הזול ועוד ידו נטויה. מכאן, שלדידו נס־תיימה המלחמה האחרונה מה עוד שמעבר לתעלת סואץ, בישראל פני־מה, התערער המצב.

● המטרה — שחיקה

סאדאת — והסורים — מתכננים את המלחמה הבאה לפי אותה תפי־שה אסטרטגית של נכונות לחזור ולשלם מחיר תמורת פירפורה של ישראל מבפנים, הבאתה למצב שפוף מבחינה חברתית, מוסרית, מוראלית, כלכלית, מדינית — כדי שתיפול ב־חיקם כפרי בשל או תיכנע לתכ־תיביהם. רק בשלב אחרון יעשו ה־ערבים, לפי תוכניתם, את המלחמה המכריעה להשמדת ישראל.

חשוב להבין תפישה ערבית זו כדי להתכונן כיאות למלחמה הבאה וכדי לא ליפול במלכודת. לסאדאת ול־אסאד לא אכפת אם שוב תשב יש־ראל בכיסים ובמובלעות בתוך שט־חם, ובלבד שתחול שחיקה נוספת של ישראל. הם מעדיפים ליצור מצ־בים שבהם תתגמש ישראל מול גיי־סותיהם, למשל, על־ידי יוזמת מל־חמת התשה. הם משלבים בצורה מושכלת ביותר את אמצעיהם הצב־איים, הכלכליים והמדיניים כדי ל־נסות ולמוטט את ישראל מבפנים, ועד עתה, בדרך כלל, אנו נגררים אחרי אסטרטגיה זאת במקום ליטול יוזמות משלנו. לפני שנתיים קבל חסנין הייכל מרות על ש„הערבים משחקים שש־בש בשעה שישראל משחקת שח". עלינו למנוע חילופי תפקידים אלה.

המצרים והסורים הפיקו לקחים מן המלחמה, ובמהירות יתרה. הם מבי־נים, כנראה, שנעשה להם את ש־כבר עשינו במלחמה הקודמת ולכן הם מוכנים. מפח זה צריך להיזהר. המוטיבציה הערבית למלחמה גדו־לה מאי־פעם. הערבים שרויים ב־תחושה שהם עברו את הסף בדרך להכרעה, או כפי שהגדיר זאת סא־דאת את „מחסום הפחד". סאדאת מטפח זאת במודע בנפנפו בכל הז־דמנות ב„יום השנה לנצחון באוק־טובר" — קרב שלא היה אלא התמודדות בין כמה שבכים, אך נעשה סמל דתי בעל משמעות עמוקה ולא ב־מקרה נבחר ככינוי למלחמה ב־יהודים.

● מה נשתנה?

המוטיבציה שלנו היכן היא? אצלנו מהוויכוחים על גבולות ו־קווים, על „דונם פה ודונם שם" (הפעם לא לגאול אלא להחזיר) מעורערים בקול רם על זכותנו ל־חיות כאן בשעה שאין גורם ערבי אחד המוכן להניח לנו להיות ב־שלווה בגבול כלשהו, ובשעה שעלינו להתכונן במהירות ל„המלחמה".

במה שונה המלחמה הזאת מהקו־דמת? בכך שקברניטינו יודעים רו־בם ככולם כי זו תבוא, כי היא עומדת מאחורי הכותל. אין זה כמצב שבו מניחים כי „תוך עשר שנים תפרוץ או לא תפרוץ מלחמה". ברור שתפרוץ ולכן אין זה מעלה או מו־ריד אם תאחר בחודשים ספורים.

להתמודדות הצבאית הזאת, הגו־רלית, הבלתי־נמנעת, יש להכין את הנבחרת הלאומית של מפקדינו.

איננו יכולים להרשות לעצמנו „לנסות" בשדה הקרב נבחרת חדשה של מפקדים. יהיו טובים בכל ש־יהיו. עלינו להחזיר לצמרת התפקיד הצעיר המוגדר של המלחמה הבאה את כל המפקדים הטובים המוחזקים שכבר „ניסינו" אותם וכבר „בחנו" אותם במלחמות הקודמות והם גד־לו בהן כבעלי יכולת.

● מפקדים וקווים

„הצערת הצבא" היא סיסמה נפ־לאה, אך היא עלתה לנו ביוקר ב־מלחמה הקודמת, כאשר נתברר ש־הרמטכ"ל הקודם דוד אלעזר רוקן בבת אחת את הצמרת הצבאית מ־כמה מפקדים מנוסים ביותר. כסת־בר, שחלפו הימים שבהם יכול צעיר בשנות ה־20 או תחילת שנות ה־30 שלו לנהל חטיבות ואוגדות במער־כות. רק יחידי סגולה — וכאלה אין כמעט בנמצא — מסוגלים לכך. כל היותר יכולים להיות גדולים של ממש רק לאחר תפקוד של שנים בכל דר־גי הפיקוד, אחר שרות ממושך כ־מפקדי גדוד, חטיבה ואוגדה בשדה.

מערכות הנשק, מורכבותן של ה־יחידות, הבנת התורות השליטה בה, „קריאתו" שדה הקרב. כל אלה מצ־ריכים היום נסיון עצום הנקנה במרו־צת שנים רבות. בימינו המעבר מ־תפקיד מפקד חטיבה למפקד אוגדה הוא כעין קפיצה מבית־ספר עממי לאוניברסיטה. בראש אוגדות השדה חייבת לעמוד איפוא קבוצת האלו־פים המנוסה ביותר, שהוכיחו ב־שעת קרב, התנהגות יציבה, שיקול דעת וחתירה למטרה.

מדוע יש לייחס חשיבות גדולה כל כך לדרג הזה של המפקדים? צאו וראו, כי בכל מלחמותינו קבעו מפקדי השדה האלה את מהירות ה־מלחמה והשפיעו על יעדיה. הבעיה לא היתה בלוחמים ובדרגים הנמו־כים יותר. הצבא כצבא לחם להפ־ליא, ואין צורך לומר שיש להשקיע כל ללא הרף באיכות האנושי והחו־מרי. אך עובדה היא שבמלחמת ה־קוממיות קבעו את גבולותינו מפק־דים כיגאל אלון בדרום ומשה כרמל בצפון בפריצתם ובדמיונם המבצעי. גם במבצע „קדש" הכתיבו מפקדי המחנות — אלה שעמדו בראש חטיבת השריון 7 וחטיבת הצנחנים — את הצלחת השגת היעדים.

במלחמת ששת הימים כבר פעלנו במסגרות גדולות הרבה יותר, באוג־דות, ומפקדי האוגדות המשוריינות בסיני הם שהשפיעו כל אחד לפי נסיונו וכושרו על השגתה המהירה של המטרה.

שקלו את מלחמת יום הכיפורים ותוצאותיה לפי הקוים שהושגו בעת הפסקת־האש כמה תרם כל מפקד אוגדה, באישיותו, למצב בחזית ול־קווים שאליהם הגענו מעבר לתעלה ומול דמשק.

יש חשיבות רבה לניהול המלחמה בדרג הפוליטי־הצבאי העליון, אך השילוב האידיאלי המהווה כמפתח ל־נצחון הוא ניהול נבון של המלחמה הכולל בחירת יעדים והגדרתם והפ־יקוד המשכיל על האוגדות בשדה הקרב. אך אפילו לא קיים ניהול תקין של המלחמה, אפשר לנצח בה כאשר לפחות מתקיים התנאי העי־קרי של מציאות שלד המפקדים ה־בכירים בשדה הקרב עצמו.

● ניהול ופיקוד

במרבית מלחמת יום הכיפורים לא היה אצלנו ניהול של מלחמה, ועל המהלכים המכריעים השפיעו המפק־דים הבכירים בשדה הקרב עצמו, בהצליחם לבצע את משימותיהם לא פעם תוך עקיפת המפקדות העליונות. ה־מטכ"ל לא ניהל את המלחמה. שר הבטחון נגוע ב„עצות מיניסטריאליות". מיפקדת חזית הדרום לא ידעה ב־מרבית ימי המלחמה מה נעשה ב־שדה הקרב ורק הפריעה למהלכים.

ובכל זאת הגענו לאן שהגענו ב־זכותם של המפקדים בשדה, כי אכן אפשר לנצח בקרב בלי ניהול של מלחמה, אך אי־אפשר לנצח בלי פיקוד אמיתי במערכה.

בעבר סירב לא אחת שר הבטחון הקודם, להתערב במינויים שנעשו על־ידי הרמטכ"לים, באומרו ש„אין הוא רוצה לכפות דעתו על ה־רמטכ"ל". שיטה זו אסור לחזור עליה. היא חוללה אסונות. על פי־מון זה של שר הבטחון הקודם צריך היה להציג את השאלה: מה יותר קל — לכפות תבוסה על העם, כש־לון בשדה הקרב, או לכפות דעה על הרמטכ"ל? אך איש בסביבתו לא העז לשאול זאת. כיום, שנה לאחר יום הכיפורים, חייבים השי־קולים להיות אחרים לגמרי. מערכת המינויים חייבת להיות משוחררת מ־שיקולים צדדיים ומפניות אישיות. מי שאינו טוב צריך להחליפו מיד, שכן מדובר בחיינו ובגורלנו.

ב„מלחמה הבלתי גמורה" נתגלו מפקדים מצויינים, בתוכם מפקדי עוצבות צעירים. צריך שבמקרה של מלחמה חדשה הם יסייעו אותה במסגרת כישוריהם האמיתיים, ב־תחומים שבהם הצטיינו ונוסו. יש להיזהר מלהצמיח „גאונים תורניים" ואלילים, אשר בטיפוחם המהיר גור־מים עוול להם עצמם, מלבד העוול הגדול יותר שעלולים לגרום בכך לעם כולו. צריך למצוא ממפקדים צעירים אלה את המתאימים במסגרות שבהן נוסו במלחמה הקודמת, וב־אותו זמן לפנות אל הרזרווה הלאו־מית המצומצמת של האלופים שהש־תחררו מן הצבא, לבחור מביניהם את הצוות הטוב ביותר ולהפקידו על אוגדות השדה. כבר עכשיו. את המלחמה הבאה — הקונקרטית — יש להכין ועל־ידי כך אולי אף ל־מנוע אותה.

● בעוד מועד

אי־אפשר לעשות זאת יום לפני שפורצת המלחמה או במהלכה ממש. זה עלול להיות מאוחר. נוכחנו כמה נזק גרמו לנו המינויים ההפוכים של אלופים לתפקידים [illegible] ב־מלחמה הקודמת. את האלופים הללו צריך להעמיד כבר היום, כדי ש־יכינו בעוד מועד את מערכי השדה להשגת הנצחון. זה מחייב תכנון קפדני ויסודי מראש, ושום הצהרות חוזרות ונושנות מפי קברניטי הבט־חון ש„אנחנו בסדר" — לא ימירו התכוננות שכזאת. ייתכן שאף יש צורך להחזיר אלופי מילואים אלה כבר היום לשירות קבע לזמן מוגדר, באשר שנתיים, כדי שיעסקו במלאכה ותוך כדי כך יתרמו להפרייתם ול־התגברותם המקצועית של מפקדים צעירים ומוכשרים.

אנו רוכשים עוד טנקים ועוד מטו־סים. יפה וחשוב. אבל איש לא המ־ציא עדיין פטנט לשימור האיכות באשר גדלה הכמות. המערכה האנו־שית שמאחורי מערכת הנשק חשובה כיום יותר מאי־פעם.

קנה דירתך בדירות גינדי
ראשון־לציון, רח' הרצל 59
רחובות, רח' הרצל 187
ראשון־לציון, רח' חיים עוזר 28
הצוות המקצועי בדירות גינדי ברחובות מציע:
3 חדרים לזוגות צעירים החל מ־ 130,000 ל"י
3½ חדרים החל מ־ 165,000 ל"י
4 חדרים החל מ־ 180,000 ל"י
5 חדרים החל מ־ 220,000 ל"י
בניה מעולה — לוקסוס מלא

مكتبة الأمل

„גם מבוא-חורון שטח משוחרר"

– אומרים במושב הדתי שב„מובלעת לטרון" וקובלים על מחסור במועמדים להצטרפות: „קשה להתחרות עם כוח המשיכה של יהודה ושומרון והגולן"

מאת אהרן דולב

המושב השיתופי מבוא-חורון, השוכן ב„מובלעת לאטרון", נהנה ממעמד בלעדי: היישוב העברי הראשון, היחיד — ומן הסתם גם האחרון — שהוקם בעיבור שדה-הקטל, אשר רווה דמם של מאות לוחמים בתש"ח. קרוב לוודאי שבגבולות המובלעת, אשר כף-רגלו של יהודי לא דרכה בה, עשרים שנה, עד לשיחרורה ב„מלחמת ששת-הימים" — יכלו להיכון עוד שלושה-ארבעה ישובים חקלאיים, אילמלא תיאבונם הקרקעי המוגבר של בעלי-לחצים מימסדיים ונחלשת-הדעת של המוסדות המיישבים — שעמדו מנגד שעה שאדמותיה החקלאיות של לאטרון „סופחו" על-ידי יושבי הפרוזדור והחוף.

אולם, יתכן שהנזק ההתיישבותי הנמשך מבירוטמן של אדמות לאטרון, אינו ניכר ביותר. שכן, הישוב האחד והיחיד, שהוקם בעיבור עמק-איילון, בשבע שנות שיחרורו, אף הוא שרוי במועקה, עקב מחסור במתיישבים. „שכחו אותנו", אומר מרכז המשק. „קשה להתחרות בהתנחלות ביהודה ושומרון", אומר מזכיר-הפנים. „צריך להזכיר לתנועות ההתנחלות, שגם אנחנו יושבים על שטח משוחרר",

רבקה שמעון
מדריכת „קומנדו הסעד" של המשק

אומר רבו של המושב השיתופי הדתי.

כשבעה קילומטרים מן המסעף הצפוני את חומת מבוא-השתקנים, נפרדת דרך מזרחית סלולה, מן הכביש העולה מעמק-איילון ומטפס לרמאללה, ומובילה אל שערי גדר-בטחון היקפית. בראש גבעה פתוחה, שסלעיה טרם סוקלו כליל וידי המנכשים עוד לא עקרו את שיחי הבר והעשביה הגדלים ביניהם פרא, רצים שבילי-בטון, שתי-וערב, בינות לבתים צהבהבים.

בחורים בכיפות סרוגות מהודקות, ציציותיהם מבצבצות מבעד לחולצות העבודה, ונשים צעירות מאד ששערן נתון בשביסים, יחוגו בחול-המועד סוכות כמקובל, — את חנוכת יישוב-הקבע שלהם, במלאות חמש שנים לעלייתו של גרעין תנועת-הנוער הדתי „עזרא", להתנחל על אדמה מולדת ומכבים.

בשנת 1968, כאשר הגיעו כגרעין השלמה אל ההיאחזות הדתית מודיעים, הצרופה למרגלות אחוזת-הקבר החשמונאית, בגבולה הצפון-מערבי של מובלעת-לאטרון, כבר נמחק הקו-הירוק והשלוחה הירדנית הכבושה, דמויית-אגודל משורבב מערבה, נתמזגה לרציפות ישראלית אחת.

ילדים בבטונאדות

גם נחילאיה המגוייסים של היאחזות מודיעים נטלו חלק פעיל בשיחרורה והחזרתה של דרך-המלך לבירה. ב-מירדף דראמטי אחר יחידה קומאנדו מצרית, שחדרה לאזור ביום השלישי לקרבות ששת-הימים, הגיעו לוחמי נחל מודיעים עד למבואות הכפר הערבי בית-נובה. כאן הוקמו עבורם, שנה אחת לאחר-מכן, חצי תריסר בטונאדות חלוציות, כמחנה מגורים ארעי, בצידו המערבי של כביש לאטרון—רמאללה.

מלחמת ששת הימים קיפחה לכתי ישובי מודיעים את אתגרי הספר, אך הצמיחה אתגר חדש לתנועת-ההתיישבות „עזרא": „אתגר התנחלות בשטחים המשוחררים".

בנובמבר 1969, כאשר פינו מתנחלי מבוא-חורון את בתי המגורים הנחים במודיעים ועברו אל מחנה-המגורים הארעי, לא שיערו לעצמם, כי פרשת הארעיות תארך ארבע שנות סיגוף, בתוך בטונאדות „זמניות", שדמו ל-גבב מחסנים יותר מאשר למיבנים ל-מגורי-אדם. אבל הם החזיקו מעמד. 22 זוגות נישאו בחדרי הבטונאדות ובהן נולדו מרבית עשרים ושבעת ילדי המושב.

שתי גדות ל...כביש

הם סבלו בשקט, „מטעמים רעיוניים": הממשלה, הסתבר להם, התקשתה לעכל את המציאות המדינית החדשה ואת אופקי הרציפות הטריטוריאלית שביטלו את הסכמי שביתת-הנשק ומישטשו את הגבול הקודם. „השטח המשוחרר", שאליו נשאו המתנחלים את עיניהם, השתרע מעברו המזרחי של פס-האספלט ברוחב חמישה מטרים: שם, מעבר לכביש, אסור היה להתיישב. האישור הממשלתי קבע, כי מותר להתיישב בשטח-ההפקר, שליו השלום, לבדו, משמע, אך ורק בשוליו המערביים של הכביש. הם קיבלו על עצמם את הדין, למראית-עין, והסכימו להתיישב, בתנאי מצוקה, על שטח „בלתי-משוחרר". ישבו צפופים ודחוקים בתוך הבטונאדות וניהלו עם הממשלה התדיינות ארוכה על זכותם להקים את יישוב הקבע בצד השני של הכביש. כשנתיים חלפו עד שנגמלה הממשלה מתסביך „הקו-הירוק". שנתיים נוספות נמשכה סחבת הבנייה.

מבט על מבוא-חורון מכיוון מובלעת-לטרון

אומר מרכז המשק, טוביה רוזנצוויג, בן ה-22: „הטענה שלנו היתה פשוטה. גם המוסדות המיישבים קבעו, כי המיקום המתאים ליישוב הקבע הוא בראש גבעה, המתנשאת כ-30 מטרים מעל המחנה הזמני. ראשית, משום שמכאן אנחנו חולשים על שטחים נרחבים בעמק ומהווים מישלט נוח ל-הגנה, המופנה אל הדרך לירושלים. שנית, כאן איננו יושבים על אדמה הראוייה לעיבוד חקלאי, וקיימות אפשרויות לפיתוח מבנים ולהתרחבות מבלי לגעת במשבצת החקלאית.

נימוק שלא שיכנע

„באשר לטיעון הפוליטי של הממשלה — הוא לא נראה לנו מעיקרו, מפני שהיה מבוסס על החשש מפני „מה יאמרו", וזו לא היתה, ועדיין איננה, סיבה מספקת בעינינו, לעכב התנחלות במקומה הנכון, מבחינה בטחונית והתיישבותית".

חששותיה הפוליטיים של הממשלה נומקו בכך, שהגבעה היעודה לבנייה, מהווה נושא רגיש, הואיל ועליה שכן הכפר בית-נובה, אחד משלושת הכפרים הערביים במובלעת לאטרון, אשר נהרסו ונמחקו מעל פני האדמה בעקבות מלחמת ששת-הימים. „הנימוק שערביי הסביבה לא ישלימו עם הקמת יישוב יהודי, כביכול, על הריסותיו של כפר ערבי, לא שיכנע אותנו", אומר טוביה, „קודם כל, מפני שסקר מדוייק הוכיח לנו — ולממשלה — שהתנגדותה התבססה על חשש מוטעה: הסתבר שהכפר הערבי שכן מזרחה מכאן ועל האתר הזה לא היה, בעבר, אפילו בית ערבי אחד".

אנשי מבוא-חורון אינם מתייסרים מלבטים מצפוניים, אחרי כלות-הכל — על הריסת הכפר הערבי החליטה הממשלה ולא תנועת „עזרא".

מאבקם של אנשי מבוא-חורון, הוכרע לבסוף, בהתערבותו של אלוף פיקוד המרכז דאז, רחבעם זאבי, שגרר עימו את שר הבטחון דאז, משה דיין, והוכיח לו, במטוס ההליקופטר, כי אתר הבנייה המיועד מצוי מחוץ לתחומי הכפר הערבי ההרוס.

בקיץ 1975 ישלם, כמצופה, שלב הבנייה ב' ומבוא-חורון יתרחב בעשרים בתי-מגורים נוספים. אנשי המושב צופים אל העתיד במבט מהול תקוות וחששות: מבוא-חורון הוזז, משום-מה, מן המסלול המרכזי של תנועות ההתנחלות, והמחסור בכוח-אדם מעורר בהבריל חששות מורדגים לעתיד התפתחותו של הישוב.

לישיבה — ולצבא

בשל מיקומו המרכזי על מפת-הארץ, נמחק מבוא-חורון ממפת האתגרים של תנועות-ההתנחלות: „אנו רוחשים מלוא הערכה והזדהות עם גרעיני ההתנחלות השואפים להגשים את מצוות יישובה של ארץ-ישראל ביהודה, בשומרון וברמת-הגולן", אומר שלום שמעון, יליד בני-ברק, בן 23, מזכיר פנים ומרכז ענף הבקר לבשר, המונה 450 ראש — „וניתן אף להבין את התחירה להגשמה בדרך הקשה. בהשוואה לשאיפותיהם, במבוא-חורון אמנם קיימת הרגשה של נחות יחסית. אלא שתכליתה של מצוות ההתיישבות היא בהתהוות אורח-חיים המבוסס על מערכת מורכבת של ערכים גולים: חיי עבודה ותורה, השתלבות בחיי החברה והשתתפות מלאה במאמץ הבטחוני. בלעדי תוספת כוח-אדם לא נוכל לממש את האידיאלים שלנו".

הואיל ותנועת „עזרא" (תנועת הנוער של פועלי אגודי"י) דוגלת בהליכת בניה לישיבה ולצבא, כשתי מטרות שוות-ערך, מתגייסים חברי התנועה לצבא, לאחר שנת-לימוד בישיבה. גילו הממוצע של חבר מבוא-חורון גבוה, איפוא, בשנה, מבני דורו בתנועות ההתיישבות החילוניות.

השירות בצה"ל תובע קורבנות משקיים, מעכב את ההתפתחות של היישוב ומדגיש את חריפותו של המחסור בכוח-אדם. „כל החברים כאוף — אשר רמה של מבוא-חורון, ערב יומה לצרה, יליד רמת-גן, בן 35 — „מרושים של מה קשת ותילות הקרביים של צה"ל, וזכם משרתים בצבאי-ים, בשריון ובחיל-התותחנים".

במלחמת יום-הכיפורים כמעט התרוקן המושב „הקרבי" מכוח-האדם הגברי, הנשים נשארו לבדן, ענפי המשק נעזבו וספגו מהלומה, שממנה טרם התאוששו. „הלול סבל תמותה עצומה", מספר טוביה, „שלושת הבוקרים, שני צנחנים ותותחן, חזרו הביתה חדשים לאחר המלחמה, ומצאו עדר מוזנח, שאותו התעברות בו ירדה עד כדי מחצית. במלווה פשטו העשבים השוטים ולא היה מי שיזבירם".

היות ומרבית חברי מבוא-חורון משרתים ביחידות קרביות, הריהם מסורגים כחיוניים ויותר מרבע כוח-האדם העובד מצוי, דרך-קבע, בשרות מילואים. כשיעור הזה מקרב כוח-האדם העובד תובעים לימודי-הקודש — ערך מקביל לשרות בצה"ל במערכת מצוות-החיים במבוא-חורון.

התנדבות לצמצום פערים

„בכך לא תמו הקורבנות המשקיים הנדרשים מאתנו לשם קיום המטרה השלמה", מוסיף ואומר הרב דפרת: „שומה עלינו להרים תרומתנו לקידום של חיי החברה הסובבת אותנו. מצוות ההתנדבות לפעולות סעד בישובי העולים באזור, שיננה נופלת ממצוות הבטחון ולימודי-הקודש". מפרש שלום שמעון: „הואיל ופרשנו, פיסית, ממרכזי האוכלוסיה העירונית, אסור שיתפרש הדבר כהסתגרות ובריחה מ-מוקדי הבעיות החברתיות המציקות לחברה הישראלית. שומה עלינו להתמודד עימהן. וזה היה אחד מעקרונות-היסוד של היישוב, שיטול חלק בצימצום הפערים והקיטוב שבבנות החברה החלשות, הזוקקות לסעד חברתי".

מימושה של מיצוה חברתית זו, מחייב ויתור נוסף על כוח-אדם. מבוא-חורון משגר עשר חברות מתנדבות, מתוך נשים נשואות, אל מושבי העולים הוותיקים באזור בית-שמש ונחל-שורק — פריה, זנוח, בני-ראם ובקוע. בנות מבוא-חורון מנהלות מועדוני נוער, מסייעות לתלמידים בהכנת שיעורי-בית, מאמצות משפחות בעייתיות, מקיימות משחקי-חברה, עורכות טיולים וארועים תוכניים, ובעבודתן הקהילתית — ממלאות את החלל החברתי בתכנים תרבותיים.

„כדאי להדגיש, שכל זה נעשה ביוזמתנו, ומתוך לארגונה מסגרת פימסדית", אומרת רבקה, רעייתו של שלום שמעון. רבקה בת ה-22, נשלחה על-ידי המשק ללמוד „עבודה קהילתית" באוניברסיטת בר-אילן ובמסגרת העבודה המעשית הקשורה בלימודיה, היא פועלת עתה כעובדת קהילתית ליד לשכת-הסעד העירונית ברמלה. בגמר לימודיה תדריך רבקה את „קומאנדו עובדות-הסעד" של מבוא-חורון בעבודה קהילתית שיטתית.

טוביה רוזנצוויג
מרכז משק מבוא-חורון

שלום שמעון
מזכיר פנים ומרכז ענף הבקר

אם אין לחם...

טוביה: „היום מרבים לדבר על הצורך בשיבה לאותם ערכים, שהם להם-זוקו במבוא-חורון, אלא שכדי להגשים ערכים, צריך שיהיה לחם. המערכת הכפולה של חיי משק וטיפוח ערכים, מצריכה כוח-אדם בהיקף רחב. האנשים היו מודאגים, כי בעוד שמונה חודשים יעמדו עשרים בתים חדשים — ואין אלינו פניות".

שמעון: „היתה לנו רשימת מועמדים, שנאלצנו לדחותם בשל המחנק בבנייה. כאשר סוף סוף אושרה תכנית ההרחבה, ביקרתי שנית בבתי המועמדים והתברר שהחומר האנושי הדרוש לנו נשר. הסתבר שאיננו מסוגלים לעמוד בתחרות עם שאיפת ההתנחלות ביהודה ושומרון. עד כמה שזה נשמע מגוחך, הרי צריך, כנראה, להזכיר בשכונות, שגם המובלעת שאנחנו יושבים בה היא שטח משוחרר".

טוביה: „בעצם, כדאי להדגיש אולי זה יעזור — שאנחנו היישוב קיצוני ביותר לכיוון רמאללה. מנו מהווה חיץ בין ישובי השפלה כפרים הערביים בדרך לרמאללה, צונה על הצורך הבטחוני הקשור חיזוק הדרך לירושלים. השאלה איך לענות על הצורך בחיזוקו?"

מה יקרה בשעת חירום?

שמעון: „בהיותנו מעטים ההתרחבות מספרית אינו נראה מתעורר החשש, מה יקרה במבוא-חורון במצב חרום, וזיות רובנו יחידות קרביות, הנקראים אל הברור שצה"ל ישלח שומרים, אבל הינו לא יוכלו להשאר במקום ל-המשק יתמוטט".

טוביה: „למרות שקיים בצה"ל דור המאפשר ריתוק חלק מאנשי משק במסגרת הגנת מרחבית, מכ-שאנחנו נתקלים בקשיים. זו לא שאלה של אי-התחשבות, או רצון-טוב. כנראה שאנשינו הזהוהידות שלנו אינן ששות ל-אי-אחד מהחברים".

שמעון: „הפתרון היחידי ההתעבות, בתוספת כוח-אדם. אנחנו קוראים אל גרעיני ההתנחלות מבוא-חורון שונה על אתגריכם. אלינו מתיישבים".

„ארכיבישוף בארץ-היהודים"

דיוקנו של יוסף מ. ראייא, שפרש מכהונתו מקץ שש שנים ועזב ישראל ביום ו' שעבר ✶ „איש האהבה והשלום" — דמות שנויה במחלוקת ✶ כמספר מעריציו — כן מספר המסתייגים ממנו ✶ חניך ירושלים, י... מארטין לותר קינג המנוח, מעורב עם יהודי ארה"ב ✶ מאכסימוס החמי... העמיד עליו כמפקח את קאפוצ'י ✶ נלחם בעקשנות למען ערביי ביר... ואקרית, אך תבע מעדתו נאמנות מוחלטת לישראל ✶ האפיפיור הג... „השתגעת?", כשהרצה לפניו ראייא דעתו, ששיבת-ציון היא הגש... הייעוד האמיתי של הנצרות ✶ ספריו ירעידו את הכנסיה בארץ וברו...

מאת מנחם רהט

במשך שש השנים, שישב בתוכנו הארכיבישוף יוסף מ. ראייא, ראש העדה היוונית-הקאתולית בצפון הארץ, היתה דמותו הססגונית שנויה במחלוקת. היו שקראו לו בהערצה „הארכיבישוף הציוני". היו שכינוהו, בשמץ של סלידה: אנטי-ישראלי. אך אלה גם אלה הסכימו, שאישיותו אכסטראוואגנטית — מרתקת, מוזרה, יוצאת-דופן.

מאז ביאו לשבת בארץ-הקודש, ומעת הכתרתו לכהונת „הארכיבישוף המלכי של עכו, חיפה, נצרת וכל הגליל", (ה„מלכיים" — „בלקרים" בלעז — הם העדה הנוצרית היוונית המודה בסמכות האפיפיור ברומא), היתה דמותו של ראייא כעוטרת פליאה ותהילה. הארכיבישוף דק-הגיזרה, המרכיב משקפיים אופנתיים והמתהדר בזקן-שפנר הנושה לפיבה, לא בא אליה כלפי המדינה שאירחה אותו, ולא הבית לבני עדתו, לציבור בישראל ולמבינים עליו להיות אדיבים כלפיו.

כמעורבותו בחיי המדינה היתה כליה. הוא נלם עמדה ברייה בפרשיות רבות מספור — גם כאשר לא היו קשורות בעיקרון בו ובבני-עדתו — בלא להתחשב בתגובת הכלכלות העם היושב בציון, ובלא להשתתף בתגובת הוואטיקאן והאצבע-ארץ הממונים עליו.

לסכנתו היתה — גם אם לא אבואה בפירוש — „ללא מורא" בצירים לא ניסת ראייא להסתתר מאחורי גלימת-הארכיבישוף הצחורה ובאחורי צלב-הזהב שעל חזהו. את עמדותיו בפרשיות לוהטות שעל סדר היום הביע בגלוי, בשפה בוטה ודו-משמעית, ללא הלהטוטים דיפלומאטיים.

הערצה — והסתייגות

ראייא, שאהב להגדיר עצמו ב„איש האהבה והשלום", הדהים לכל אחת מהפרשיות, שהסעיריהו בתקופת כהונתו בישראל, בבישת „לוחמי של עדתי", מבוהקת משאר הנושאים שעל סדר-היום. משום כך לא התפלאו מקורביו כאשר בצד אחד אהב להזהיר ולומר, כי „העם היהודי הוא הנפלא שבעמי-תבל; אני אוהב אותו, ותשוקתי הגדולה ביותר היא לראותו חזק ובן-חורין בארצו" — מצד שני טען כי „ישראל סוגדת לאליל-הבטחון ואיננה עושה צדק, באהבות-שווא, לעקורי בירעם ו-איקרית", ואף איים ליטול על כתפיו צלב-עץ גדול ולצאת ל„מסע-צלבים" נגד החלטת הממשלה בפרשת בירעם-איקרית בחוצות הוואטיקאן ובחוצות הבירות האירופיות. לבסוף חזר בו, כידוע, מכוונתו זו, לאחר שנוכח לדעת כי מסע זה יתפרש — בניגוד להשקפותיו — כצעד גלוי בשלטונות הישראליים וכ„כביסת הכביסה המלוכלכת בחוץ".

בהתבטאויותיו הכנות ובכושרו הריתורי הצליח ראייא לעורר כלפיו הערצה והסתייגות גם-יחד. לעתים נדמה היה, שראוי לסווגו עם הגדולים והחשובים שבחסידי אומות העולם; ולעתים הרעיד אמות הסיפים בצאתו חוצץ נגד שלטונות ישראל בפרשיות מסויימות, ובראשן — פרשת בירעם-איקרית. לעתים היה בה לפור חיוכים של „אהבה ושלום" על סביבותיו, ולעתים היה מגבבני בכוחו בהבעת-פנים ובעיניו מבט של נביא-זעם שיצא כביכן דפיהם של כתבי-הקודש.

יליד לבנון „במקרה"

ביום ו' שעבר עזב „איש האהבה והשלום" ו„נביא הזעם" את 40 אלף בני עדתו. הארכיבישוף ראייא, שהיה במשך שש שנים ראש העדה הנוצרית הגדולה בישראל והנוצרי-האיכו-במעלה בארץ-הקודש, יצא במטוס „אליטליה" דרך רומא לקאנאדה. כך הגיעה לשיאה — ואולי לקצה — המחלוקת הכבדה בינו ובין הפטריארך היווני-הקאתולי לבית-התיכון מאכסימוס החמישי, הארכיבישוף ג'ורג' הכים ששימש עד לפני כשש שנים כראש העדה בישראל.

אי-ייתן האכסטראוואגנטית של ראייא אפשר להבינה רק על רקע עברו כאורח ארה"ב, כמנהיג להט בכו-אולים, שהיה בידידיו ותלמידיו של הכומר והמנהיג הכושי מארטין לותר קינג, מראשי התנועה ל-שיוויון-זכויות של הכושים בארה"ב ומהוגלים בתורת אי-האלימות. אך לא עוד לפני הגיעו לארה"ב כבר היה אבין על ברכי ההתבטאות ה-יצירה, ה„דוגריה", הלא-דיפלומאטית, שהיתה בעוכריו בכל דרכו ובכל הכהונות שהוטלו עליו.

יוסף ראייא נולד „במקרה" — בחלה שבלבנון, להורים יוצאי חיפה שהיגרו לארה"ב ב-1899 — בה שרבים מערביי לבנון, סוריה ישראל השתקעו בארה"ב. הסתקש בלוס-אנג'לס (שם דרים עד היום רוב קרוביו). 1917 הגיעו ל„חופשת-מולדת" בו. בעת שהצטרפה ארה"ב מתה-העולם הראשונה, „נתו ההורים בארץ-הארזים. ושם יוסף ראייא, שנים אחדות המשפחה בחולה — ושם עבר ראייא שנות-חייו הראשונות... הוריו להבגנים-האמריקנים ... ראייא הועידוהו לכמורה, ... לגיל-הנעורים שלחוהו ל... שתים-עשרה שנים עשה ... תיאולוגי לפרחי-כמורה ... „סנט-אנ'" (חנה הקדושה) ... הארייה בעיר העתיקה. בתקו... פה זו בחייו היה אומר: „שם...

ארכיבישוף ראייא
כתב-אישום נגד ה„מקצועיים"

ובכל הכהונות שהוטלו עליו.

(סוף בעמוד 24)

סילווה זלמנסון, אשר השתחררה לפני כשבועיים ממאסרה בבריה"מ בשל נסיון לחטוף מטוס סובייטי ולהימלט בו עם 15 חבריה למערב כדי להגיע לישראל, מספרת בפרק זה על חוויותיה כאסירה פוליטית במחנה ההסגר פוטמה בסיביר

במטרה - בריחה הסיסמה - „חתונה"

במחנה ההסגר

מאת **סילווה זלמנסון**

כפי שסופר לדוד מרקיש

פרק רביעי

ספר על המחנה אפשר רבע שעה ואפשר גם ארבע שנים — הזמן ששהיתי במחנה.

הוא מושג כולל מאוד. זה ה־ שקף גדר תיל, עם מגדלי תצפית יגות, עם „אשנבים" במגדלים; „זקי" — הנראים מבחוץ כקרונות ילים, ומחולקים בפנים לכלובים ופים בהם עד 30 אסירים במקום תרים; זה „העורבים", בתי־כלא ודת מכוניות עם תאים, שכמעט לגעת בתוכם; זה צריפי המשטר זה המגורים בתאים תאים: זה עולים ליד בתי הסוהר והמחנות, ים אחרים.

הוא מדינה בתוך מדינה, עולם על חוקיו המופרים בלי הרף השלטונות והן על־ידי ה„אוכלו־ מסורותיו הקבועות, שמלאו להן 60 שנה.

ת הריכה הסובייטים נכתבו מאות וקרים, וכל ספר מגלם נסיון של ה, משקף את עינוייו ותקוותיו. ל כלנו זהות, העינויים נבדלים

מלי אינו צריך להעלות בירה את ת סבלות רוחו. יש בכך משהו קדש ומהפתולוגי. יתכן, איפוא, ן של זמן יתבהרו בעיני יותר מלווים אותי עדיין ממרחק של ממני.

רועים הנפרדים ברורים בעיני, ומים יותר מאשר טרגיים, ככל ים בי, וטרגיים יותר ככל שהם ברי וחברותי.

ומי במחנה

בפוטמה שבו הייתי כלואה הוא ר של „פושעים" פוליטיים: בעלי ות משל השלטונות, דמוקרטים, מונים באלוהים, לאומנים מהאר־ יות ואחרים החולמים על הרות על אי־תלותה במטרופולין של חברי ארגוני מחתרת אנטי־סובייטי־ ים אינדיבידואליים שנהגו להד־ ות אנטי־ממלכתיות, בורחים מ־ שנכשלו בנסיונם ואנו, יהודים, זכות עליה לישראל.

שים האלה פרט לנו, היהודים, קשת חירותם לשינוי המשטר ה־ לומר שאפו לאמת, לצדק, לחי־

להם, כי לאלה שנקלעו למחנה עלתה פנים: רבים נשלחו לבתי יותר גרוע, ל„בתי כלא פסיכי־ ואורח המחנה נגד משטר הכפיה נחשב על־ידי משטר זה כ„אנטי־סובייטי", כחסר דעת מסוכן, כמטורף שיש לשלוח למחנה או לבית חולים לחולי רוח. „לבודד מן הציבור הבריא", נהוג לומר בבריה"מ.

אני נזכרת בחקירתו של הפעיל היהודי הלל בוטמן בזמן משפטנו.

„אחרי שצירפנו את הדמוקרטים (הכוונה ליורי פיודורוב ואליק מורוז'נקו) ניטל מ־פעולתנו אופיה הלאומי..." אמר הלל.

„הדמוקרטים?" — נכנסה לדבריו של הלל הקטיגורית קאטוקובה — „אתה מתכוון לאנטי־סובייטים?"

בחברה של ריגול כללי ושל מלשינות משוכללת זו אמת. „דמוקרט" ו„אנטי־סובייטי" הן מילים נרדפות.

משנה לשנה גדל והולך נסיונם של האנשים. הם מתרגלים לדבר האיום ביותר: לחוסר החירות. את דעתם של רבים הביעה במשפט פלאגיה פיודורובה, אמו של יורי שנדון ל־15 שנות מעצר במחנה מיוחד (קרי: המשטר החמור ביותר).

עוקבים אחרי כולם

„אמרתי ליורי — אמרה פלאגיה פיודורובה כשנקראה להעיד — הפצרתי בו: „אל תיעלב בני, הרי אצלנו עוקבים אחרי כל אחד. גם אחרי, אשה זקנה, עוקבים"."

הדברים האלה של האשה הזקנה עוררו צחוק באולם, והיה זה צחוק מר: האנו עצמנו, וקרובי משפחותינו, ואנשי הק.ג.ב. לבושי המדים, והכתבים הסובייטיים שעמדו במבחן ה„פטריוטיזם", ואפילו השופטים — כולם ידעו מה פירושו של עיקוב זה.

אנשים, שלא השלימו עם חוסר החופש הסובייטי, היו שכני לצריף במחנה.

אך גם הם, אלה שלא השלימו, קורצו מאותו חומר שממנו קורצו כל האחרים: מבשר, עור ועצמות. שכנות לא־מעטות שנכלאו במחנה הסכימו לשתף פעולה עם הסוהרים הפכו למלשינות.

בגלל מלשינה אחת כזאת — זקנה ושמה קוגן — נכלאתי חצי־שנה בבית הסוהר של המחנה, כלומר בצריף של משטר חמור.

ומעשה שהיה כך היה:

הזקנה קוגן נכלאה ל־7 שנים בעד מעשה שדרש אומץ לב ואשר נידון מראש לכשלון. בדומה לאותו קוואנגל בספרו של הנס פאלאדה „כל אדם מת בודד", כתבה מכתבים שבהם מתחה ביקורת על מדיניות הממשלה הסובייטית, הכניסה את המכתבים האלה למעטפות ושילשלה אותם לתיבות דואר. היא פעלה יחידה, על חשבונה וסיכונה, ולמרות כל המאמצים בחקירה ובמשפט לא הצליחו „להדביק" לה „פעילות קולקטיווית" או „ארגון במחתרת". אילו הצליחו, היתה הזקנה קוגן מקבלת לא שבע שנים, אלא כפליים.

„פרצוף יהודי שכמותך"

במחנה התאקלמה הזקנה במהירות: בעד מנת אוכל נוספת החלה „להתיידד" ולהלשין: מי אמר מה, מי חשב מה. כל תושבי צריפנו התייחסו בשאט־נפש וב־שבות לזקנה — מלבד הבריחה למלשינות, אשר לצערנו לא היו מעטות.

אחת מהן, התתרית בת ה־48 רייה בקדואלייבה, שישבה על „תעמולה אנטי־סובייטית", נהגה לומר בקול רם את הדברים שאחרות מעדיפות רק לחשוב עליהם. אסירות שכמותה רבות מאחורי גדרות התיל אך לרייה לא היה מזל: עליה הלשינו, והיא — אשה צעקנית אוהבת שערוריות עם שמץ של היסטריה — נכלאה בין קבוצת „הפושעות הפוליטיות".

במחנה התנהגה בצורה אלימה, חוליגאנית: התקוטטה עם כל החברות, התנכלה, ומעל לכל — הלשינה. אופיה היה היסטרי ומצב רוחה היה מתהלך: לאחר שהיתה בוחרת לעצמה קורבן בין האסירות היתה מתעללת בה בעקיצות קטנות, איומים, עלבונות, ואף מהלומות. אחר־כך היה נמאס עליה הקורבן, היא היתה מניחה לה ובוחרת לעצמה אחרת לכלות בה את חמתה.

אני הסתכלתי זמן רב למדי כיצד המלשינה בקדואלייבה מתעללת במלשינה קוגן. ההתעללות הזאת עוררה בי בתחילה שאט־נפש, ואחר כך כעין רגש רחמים ליהודיה הזקנה. אך רגש הסלידה במלאכת המלשינות של הזקנה קוגן גבר על ההזדהות הלאומית אתה. גבר, עד באוגוסט 1972, שבו שפכה התתרית מנת עלבונות על הזקנה קוגן, כמנהגה כפי הנראה גם לפני כן, אלא שלא נזדמן לי לשמוע כל זה.

„מה את נגררת כאן?" זינקה בקדואלייבה באורח פתאומי אל קוגן. „פרצוף יהודי שכמותך! יהודיה מסריחה זקנה!"

הדם עלה לראשי

עמדתי על־ידה ושמעתי כל זה — הדם עלה לראשי.

בלי שאמסור לעצמי דין־וחשבון על מעשי תפסתי באורח אינסטינקטיבי את מיכל הפח הריק — לא היה שום דבר אחר בסוח ידי — וחבטתי פעמיים בפרצופה של בקדואלייבה. ואחר כך, באבדי כליל שליטה עצמית, התנפלתי על התתרית, כאילו עמד לפני היטלר בעצמו. הלמתי בה באגרופים, אחר־כך ברגל, ולא חדלתי...

היא היתה חזקה ממני, אך כנראה לא ציפתה להתנפלות כה פתאומית ונפלה ארצה. היא — חוליגאנית ואשת מדנים — לא ציפתה להתנגדות מצד מישהו.

הפרידו בינינו. רייה הנדהמה אל דרגשה כדי להתאושש, ואחר־כך, לקראת ערב, הלכה להתלונן. אך הספיקה להיעלם מן הצריף והנשים החלו לברך אותי, לחבק, כאילו בהלמי נצחון ספורטיבי כלשהו: רייה נמאסה על כולן. אפילו הזקנה קוגן ניגשה אלי והביעה את נכונותה להופיע כעד במשפט: שהרי איש לא פיקפק בכך כי יביאוני לדין.

„אני אגיד, שרייקה נתקלה במשהו ונפלה", הציעה לי קוגן. „או שהיא חבטה בעצמה, כדי להשיג שחרור מהעבודה". אך אני דחיתי את עזרתה של קוגן. הייתי מוכנה לשבת בצריף של משטר חמור על שסילקתי לאנטישמית כגמולה. לא היה לי כל רצון להתכסות בעזרתה של קוגן.

לקפוץ כדי לחיות

כעבור שבוע, ב־11 באוגוסט, קרא לי מפקד „קבוצת העבודה" והודיע:

„אני קורא באוזניך את ההחלטה. על פגיעה בסדר — על התכתשות עם אסירה — קיבלת שישה חודשי מאסר בצריף המשטר החמור".

בצריף זה, שהוא כלא המחנה, יצאתי בחסד, שהרי יכלו להוסיף את התקופה הזאת לעשר השנים שלי, ולשלוח אותי למקום יותר רחוק.

באותו ערב העבירוני למחנה שני, רגיל, שבו שכן הצריף. נתנו לי את התא הגרוע ביותר בכל הכלא, מיועד לפוליטיים, אך הא יחיד בעוד כנראה לשניים: היו שם שני דרגשי ברזל שיכולתי לבחור ביניהם. במקום רשתות היו בבסיסי הדרגשים עשויים רצועות ברזל צרות, וביניהן חללים ברוחב של 20 ס"מ. וכל זה לא היה עוד כל כך רע, אילו במקומות הריתוך של הרצועות לא היו גבשושיות ארוכות וחדות. מיטה כזאת אולי מתאימה ל„יוגים" המסוגלים לישון על מסמרים.

מכתבי הראשון לאבי מאותו כלא התחיל במילים: „נו, אין דבר, איך שהוא אשאר בחיים..." אבל התקוה הזאת כמעט נטשה אותי, כאשר הגיע החורף והקרה הגיעה ל־40 מעלות מתחת לאפס. השמשה הזקה של החלון — והיא אף לא הודבקה בנייר — לא הגנה עלי מן הקור. בשעות היום התרוצצתי בלי הרף בתא מקצה לקצה כדי להתחמם — שלושה וחצי צעדים בכיוון אחד, שלושה וחצי, בכיוון השני.

בשעות הלילה הייתי קופצת כל עשר דקות מן המיטה ומתחילה לקפץ כאחוזת שגעון, מנסה להחיש את זרימת הדם בעורקי. והרי גם לקפיצות כאלה צריך כוח, והכוחות לא היו לי; האוכל שם רק כדי לא למות ברעב.

אילמלא המכתב מאדיק איני יודעת כיצד היה כל זה מסתיים.

גם אני האמנתי

כמובן, את המכתב הזה קיבלתי לא בדואר, אלא דרך יד חמישית, באמצעות אנשים טובים. ולא היה זה אפילו מכתב, אלא פתק, כמה מילים. תאמר בו: „קר לך, אני יודע (וכי מי יכול היה לדעת אם לא הוא — כה הרבה זמן ישב בצינוק ובתאי בידוד). עליך לקפץ. שערי בנפשך ששלחו אותך לתחרויות ספורט למשך שישה חודשים — קפצי איפוא!"

ואני קיפצתי, עד כלות כוחותי. אילמלא עשיתי כן הייתי קופאת למוות.

בתא השכן, זעיר כתאי, היו אסירות רגילות, 12 נשים. התא נועד לשתיים, היה שם דלי שופכין אחד, ונקל לשער מה התרחש שם... לעומת זאת יותר קל בהמון. לקפוץ אי אפשר היה שם — לא היה שם מקום לתרגילים כאלה. שכנותי היו כלואות 15 ימים על הפרות פעוטות של המשטר: המטפחת לא נקשרה כראוי, או שעישנו במקום אסור, או — עוד בקיץ — כשהשתזפו ברגע פנוי.

ישבתי בתאי מספר 7 ושברתי את ראשי מדוע הסוהרות מתייחסות אלי בצורה סבלנית. למשל, אני מבקשת מים הן מביאות — הרי יכלו לא להביא. אחר־כך, כאשר כבר יצאתי אחרי חצי שנה, נסתבר העניין: לפני ישבה באותו תא מספר 7 — אף היא בעוון התכתשות — רייה בקדואלייבה. היא השתוללה כל הזמן, הרללה שערוריות, והסוהרות שנאו אותה שנאת מוות. והרי הן ידעו כי אני נכלאתי על שהפלאתי בה את מכותיה. למה הכיתי בה — דבר זה לא עניין אותן.

לפני ראשית השנה — בשלהי דצמבר 1972 — נפוצה שמועה בצריף המשטר החמור: תהיה חנינה! ולפתע גם אני האמנתי והתלהבתי: מתי שחררוני, יוציאוני מן המקרר הארור הזה, ואפשר יהיה לשבת אל השולחן, לסעוד, לשתות כוסות יין. חנינה!

השמועה הגיעה מן התא הסמוך. שם קראה מישהי בשמחה: „אני יודעת בדיוק! חנינה לכל מי שלא קיבל יותר מ־10 שנות מאסר!"

דבר זה תאם את מצבי.

אמנם, כעבור 5 דקות, אחרי ויכוח סוער, „הורידו" שכנותי חמש שנים: עכשיו אמרה השמועה כי ישחררו רק את אלה שפסק־דינם אינו גדול מחמש שנים. לי היה כל כך קר, עד שהחלטתי להאמין בגירסה הראשונה. כך היה לי קצת יותר חם.

האם יש תלונות?

„ב־1 בינואר משחררים?" קרא התא השכן. „בחורות, אני יודעת בדיוק, אמרו לי בסוד!"

ואני האמנתי: ישחררו.

ובמצב לא התפלאתי, כאשר הגיעה ב־1 בינואר קבוצה שלמה של סגני־אלופים ורב־סרנים: באו כדי לשחרר. לא לשווא קיבלתי איפוא, לפני זמן לא רב מברק בעל תוכן כה דו־משמעי:

„מהר, מהר, בחיבוקים,
תקבל אותך המילדת".

כנראה שהצנזורה של הכלא לא הבינה מאומה בקשר ל„מילדת": סבורים היו שה־כוונה לבריה"מ. אך אני ידעתי למה התכוון מחבר המברק...

אני יושבת בתא, שיני נוקשות מקור ההתרגשות, אני מחכה, מתי יבואו סגני־האלופים לשחררני. אני שומעת כיצד נפתחת הדלת ומן הסף שואלים:

„ישנן תלונות?"

השבתי: לשם מה להתלונן, אם משחררים עכשיו ואז אמרתי: „אין תלונות..."

סגן־האלוף נסוג מן הסף והדלת נסגרה.

„נו" — אמרתי לעצמי — הלכו כנראה למלא את המסמכים לשחרור. יתכן שאין חנינה, אך אני הרי קיבלתי כה הרבה מברקי עידוד שכנראה בכל זאת ישחררוני". לפי הצעדים בפרוזדור ידעתי שהקצינים לא יצאו את הצריף אלא נכנסו לקיטון המשמר. כלומר, עוד מעט יחזרו.

ואכן חזרו. נפתח האשנב, והופיע בו איזה פרצוף:

„ואולי ישנן איזה בקשות?"

אני רוגזת ומצטעקת: „אין!" ואני מודכה שעכשיו יקראוני, יפתחו את דלת התא. אך האשנב נסגר, והצעדים התרחקו לעבר היציאה. הקצינים עזבו את צריפי.

שתלתי זרעי ירקות

בפברואר נסתיים מועד כליאתי בצריף המשטר החמור ואני חזרתי למחנה. אחרי בידודי נראה צריפי הרגיל כמעט כגן־עדן: מחממים, ויש מרק רותח לארוחת־צהריים ויש לחם! והעיקר — אנשים מסביב.

הרבה חדשים הביאו במשך חצי השנה. בעיקר אוקראיניות. הם ישבו בעד „לאומנות". בחורף 1972/73 חלו חילופי שלטון במפלגה באוקראינה, והיו רדיפות המוניות נגד „בעלי דעות אחרות", יותר נכון, נגד אנשים בעלי דעות.

עכשיו לא האמנתי כבר בשחרור מהיר והחלטתי להסתדר במחנה בצורה „בעל־ביתית": הקיץ אינו רחוק, יש צורך לדאוג לירקות, אחרת לא אנצל מצפדינה בחורף... אך אם יתפסו אותך במחנה כשאת שותלת ירקות — שוב ידונו אותך על הפרת של משטר המחנה, ושוב צריף המשטר החמור.

אך נמצא מוצא. השלטונות התירו לנו לעבד שני תלמים ולשתול בהם פרחים, ואני הייתי תקועה כל זמני הפנוי ליד התלמים האלה: בהשאי שתלתי באדמה זרעי ירקות שהשגתי בעמל רב.

רק כאשר קראו אותי לראיון מהר, מהר מאוד — הבנתי שלא הכל אבוד עדיין.

כל הזכויות שמורות לסילווה זלמנסון. אין להעתיק את הפרק כולו או חלקו אלא בהסכמת המחברת.

הפרק הבא בגליון ערב סוכות

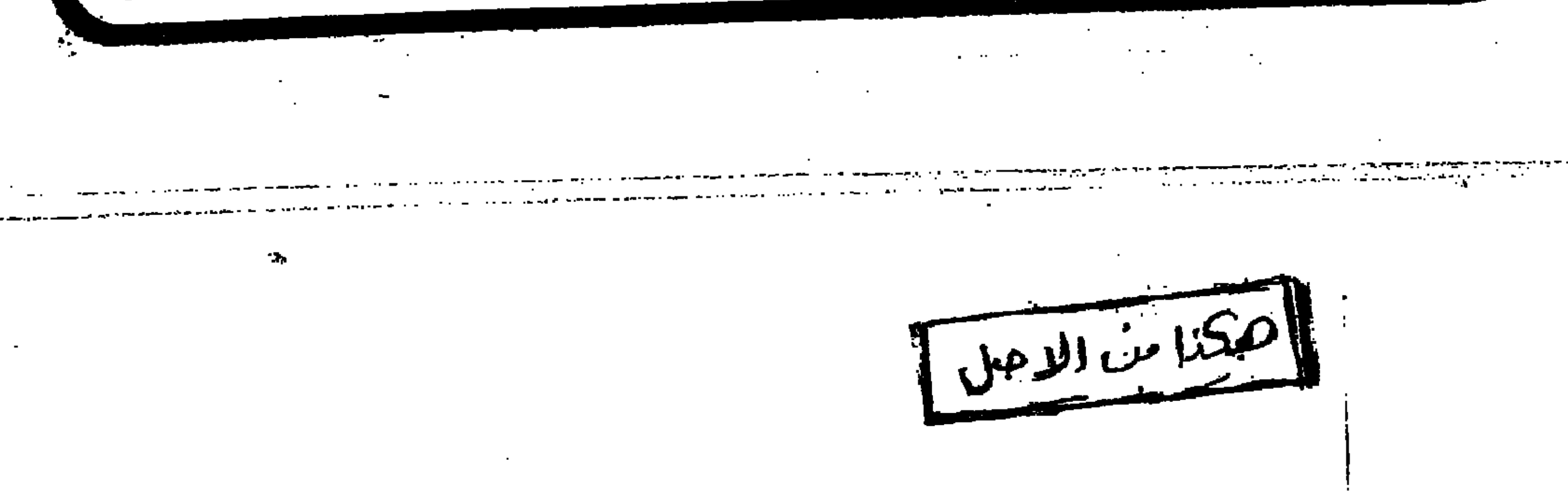

עיסקת־הממון על אגם קומו

איטליה משכנה לגרמניה חלק ממלאי הזהב שלה תמורת מילווה בסך שני מיליארד דולר * רומא חוששת מהעברת בסיסי נאט"ו מיוון לאיטליה

מאת עדה לוצ'אני, סופרת „מעריב" ברומא

מטרות ממון התחילו לרדת בחודש זה על איטליה המתלבטת באינפלאציה ובשפל כלכלי, כגשם על אדמה חרבה. „הסופה" החלה בארמון מן המאה ה־18 בעיירה בלאג'ו, הנשקף על אגם קומו.

על ארוחה של סלמון מעושן ושמפן צרפתי הודיעו קאנצלר מערב גרמניה הלמוט שמידט וראש ממשלת איטליה מריאנו רומור, כי גרמניה המערבית מעניקה לאיטליה מילווה של שני מיליארדים דולאר, כדי לעזור לה להתגבר על הגרעון החמור במאזנה המסחרי.

המילווה ניתן בצורת זכויות משיכה לשישה חדשים בין הבנק הפדראלי של גרמניה המערבית לבין הבנק של איטליה, והחוזה יחודש באופן אוטומאטי שלוש פעמים, כל פעם לאותה תקופה. כתמורה תמשכן איטליה לבנק הפדראלי הגרמני חלק ממלאי הזהב הרשמי שלה, של 2500 טונות, בשער של 80 אחוז מן השער בשוק הזהב החופשי.

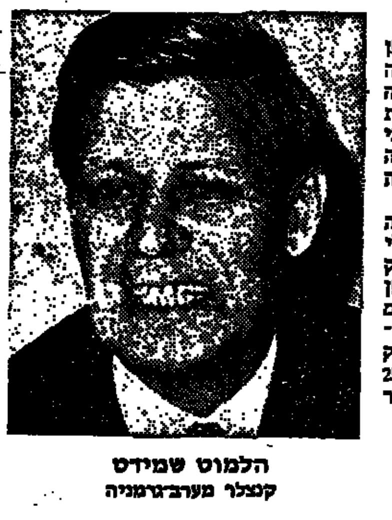
הלמוט שמידט
קנצלר מערב־גרמניה

מריאנו רומור
ראש ממשלת איטליה

● רומא חוששת בדולרי־הנפט

זהו תקדים בעיסקות־ממון בינלאומיות: גם בארבע חמישיות מן השער בשוק החופשי יהיה ערך מלאי הזהב של איטליה שווה בין לילה פי שלושה לכל הפחות מערכו בהיותו מונח בכספת.

להסכם בין שני הבנקים המרכזיים קדם מו"מ נמרץ ברומא, בבון, בבאזל, בפאריס ובבריסל בדבר חידוש אשראי של 1.8 מיליארדים דולאר לאיטליה, מקרן השותפות האירופית, ועל מילווה של כמה מיליארדים דולאר בערבות השותפות. המטרה הראשונה הושגה בשבוע שעבר בישיבת נגידי הבנקים המרכזיים של ארצות השותפות בבאזל; החלק השני של העיסקה אולי ישולם עד סוף השנה. הכוונה היא שכל ממשלות השותפות האירופית יערבו למילווה לאיטליה, שאולי יגיע ל־4 עד 5 מיליארדים דולאר. הכוונה העיקרית היא להקנות למשק האיטלקי דמות של יציבות ויוקרה מספיקות כדי למשוך אליו השקעות מן הארצות המפיקות נפט.

זה כבר קובלת איטליה כי דולארים־של־נפט עוקפים אותה ונוהרים לי מקומות אחרים. מקווים שהמלוות בערבות השותפות האירופית יאפשרו לאיטליה להתגבר על היסוסיהם של מפיקי הנפש.

● מה מניעי הנדיבות?

אם יושגו כל המטרות של המבצע הבינלאומי להצלת איטליה מפשיטת רגל, יעמוד לרשותה בסוף שנה זו מילוות בסך 7 מיליארדים דולאר חוץ מאשראי לזמן קצר יותר בשווי כחמישה מיליארדים דולאר שכבר היא יכולה להשתמש בו.

כמובן שמצות איטליה של הענקת רצון טוב בינלאומי מצד ארצות שאך לא מכבר לא חסכו ביקורת מאיטליה על שאינה מקיימת את ההתחייבות לנסות ולרסן את האינפלציה הדוהרת ואת הגרעון במאזן המסחרי.

אולם ישנה שאלה מטרידה: מה המניעים והתנאים האמיתיים של נדיבות פתאומית זו כלפי מדינה, שכבר נשכח „הנס הכלכלי" שלה משנות החמישים, וכעת דמותה היא דמות של „הילד החולה של אירופה"?

הקאנצלר שמידט הטעים כי המילווה המערב גרמני לאיטליה, יביא תועלת גם לגרמניה, כיון שהוא ימנע הגבלות נוספות על היבוא מגרמניה מצד מדינה שהיא אחת מלקוחותיה הטובים ביותר. זהו נימוק משכנע באוזני האיטלקים; והם רואים כסביר גם את התנאי שהיתנו גרמניה המערבית ומלווים אחרים, כגון קרן המטבע הבינלאומית, ארה"ב, קנדה, שווייץ והשוק האירופי — שאיטליה תסכים לצמצום חמור של האשראי בתוך הארץ, להכבדת המיסים, לצמצום תקציב ההוצאות ולניצול הפקידות המכשלתית המנופחת.

איטלקים בעלי אחריות אף רואים בתנאים אלה כהתראה רצויה, שהמדינה והעם ישלימו עם קורבנות שהיו צריכים ליטול על עצמם זה כבר.

אלא שהאיטלקים שואלים עצמם, כלום אין סיבות אחרות לאותה נדיבות פתאומית, בצד הטענה המובנת של „כולנו באותה סירה, ואם נניח לאחד מאיתנו לטבוע, נטבע כולנו"?

אין צורך בגאוניות אסטרטגית־פוליטית כדי לראות כי גשם המלוות החדשים וחידוש המילוות הישנים החל יורד בו בזמן שמתרחשות שתי התפתחויות חשובות — אחד בזירה הבינלאומית והאחר בזירה הלאומית האיטלקית:

✱ משבר קפריסין ופרישת יוון מנאט"ו.

✱ האפשרות — שכיום היא ברורה יותר מבכל עת למן מלחמת העולם השנייה — כי המפלגה הקומוניסטית האיטלקית — הגדולה שבעולם המערבי, — הזוכה בבחירות תמיד ברבע מכלל הקולות, תעבור מן האופוזיציה להשתתפות באיזו צורה שהיא בניהול הענינים המדיניים והכלכליים של הארץ.

● שר ההגנה האיטלקי ביקר באתונה

שמועות, כי חלק מבסיסי הים והאוויר והאמריקנים ביוון יועברו לאיטליה, התחילו לרווח בו ברגע שנודע, כי ממשלת יוון החליטה לפרוש מן המערך הצבאי של נאט"ו מפאת סירובה של וושינגטון לבלום את פלישת התורכים לקפריסין. בשל קרבת נמל טאראנטו האיטלקי לנמל פיראוס היווני, סבורים איטלקים רבים כי בקרוב ילחצו על ממשלת רומא שתסכים להרחבת מתקני נאט"ו וארה"ב באיטליה.

הידיעות מיוון, כי החלטת הפרישה עדיין איננה סופית, והידיעות מתורכיה שהיא מוכנה לקלוט את כל המתקנים הצבאיים של נאט"ו, שיהיה צורך להעבירם מיוון, וידיעות מישראל שיתכן כי חלק מן „המתקנים" האמריקניים מיוון יועברו אליה, שיככו אך מעט את חששותיהם של ארתם האיטלקים, המתנגדים להרחבת ההתחייבויות הצבאיות של איטליה.

היסוסים מפני קליטת מתקנים צבאיים אמריקניים באיטליה רווחים מכבר גם בקרב החסידים הנמרצים ביותר של הברית עם וושינגטון. זכורות הביקורת וההתנגדות שנשמעו באיטליה בחורף 1959 — נגד התקנת בסיסים של טילי „יופיטר" באיטליה, ולפני שלוש שנים — להקמת בסיס סיוע לצוללות גרעיניות אמריקניות באי מדלנה. גם מאמצי איטליה באביב 1972 לעזור בישוב המחלוקת בדבר קיום המתקנים הבריטיים במאלטה, נועדו למנוע את הצורך להרחיב את ההתחייבויות הצבאיות של איטליה עצמה.

ומה היתה תכלית הביקור המשאי הפתאומי, שערך שר ההגנה האיטלקי ג'וליו אנדריאוטי באתונה בשבוע הראשון של ספטמבר? בחוגים דיפלומטיים ברומא רווחת הדעה כי במשך כשעתיים התאמץ אנדריאוטי לשדל את עמיתו היווני אוונגלוס אוורוף ואת ראש הממשלה קונסטנטינוס קראמאנליס, שיתדלו מגישתם ה„גוליסטית" כלפי נאט"ו.

● נשיא איטליה — לוושינגטון

כיון שנראה כי הלחץ של איטליה ושל גורמים אחרים לא הועיל לבלום או לעכב את ההעתקות המודרגת של יוון מנאט"ו, יש רגלים להשערה שבוושינגטון, בבריסל ובבירות אחרות של ארצות נאט"ו מעיינים באמצעים לחיזוק העמדה הקדומנית הים־תיכונית של הברית האטלנטית, שרבה חשיבותה האסטרטגית, וכדי להתגבר על היסוסיה של איטליה, מה טוב ממטר נדיב של מילוות, שיספק לאיטליה חמצן כדי להתגבר על המשבר הכלכלי החמור ביותר שידעה למן סוף מלחמת העולם השנייה.

סביר, שבשבועות הקרובים יוגבר הלחץ על הדרומית שבחברות נאט"ו, ביחוד לעת הביקור הרשמי של נשיא הרפובליקה ג'ובאני ליאונה בוושינגטון בסוף ספטמבר.

ולא לאחרונה — שר החוץ האמריקני ד"ר הנרי קיסינג'ר עומד לבקר ברומא בסוף השנה. הנימוק הרשמי לביקורו — פתיחת ועידה עולמית לעניני מזון מטעם „ארגון המזון והחקלאות שליד האו"ם" ש־

(סוף בעמוד 24)

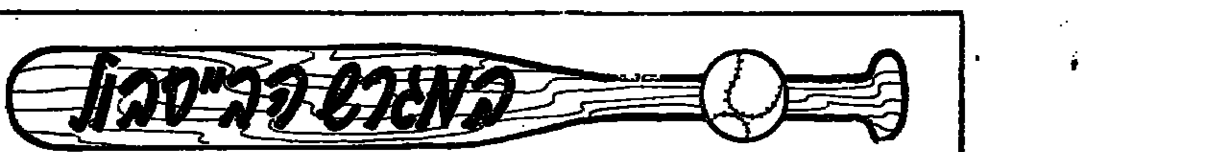

מאת חיים גיל
בוסטון

האמריקנים מתלוננים בזמן האחרון על קשיי החיים. העיתונים, הרדיו והטלוויזיה עסוקים הרבה בשאלות כלכליות. את האינפלציה אוהבים לכנות כאן כ„אויב הראשון של האומה" וכמעט כל כתב מתחיל משתמש בביטוי היפה הזה, אחרי שהנשיא פורד השמיע אותו לראשונה ב„נאום הפתיחה" שלו. אתה משוחח עם אנשים שברחוב והם אומרים לך, כי זה לא מה שהיה פעם ואני מסתכל מסביב ורואה את השפע הזה ולא מבין על מה הם מתלוננים.

לפעמים אני מקנא בהם, באמריקנים. באמת, בדרך כלל לא, אבל לפעמים אני פקוט מקנא בהם. כשאני נוסע במכונית באיזורים הירוקים הללו, בין הורכות ואגמים ודשאים, אני מקלל אותם בלבי, מיהו כמו: „ישלכו לכל השדים והרוחות, למה מגיע להם כל זה?". לוא פרש לנו אלוהים פרוסה כזו בארץ ישראל שלנו!

פגשתי פה בחורה יהודיה שחזרה מביקור בארץ והיא אמרה לי כי בארץ ישראל ראתה בפעם הראשונה בחייה את השמים. היא אמרה לי, כי רק כשהגיעה לישראל הבחינה שיש שמים מעליה ויש בהם שקיעה וזריחה ויש בהם כוכבים בלילות. מעניין שלא שמתי לב לכך מיד, אבל כאן באמת אין שמים מעליך. השמים הנקיים הללו של ארץ ישראל, שאתה רואה אותם מאופק לאופק והכוכבים שזורחים מעליך ללא שום הפרעה של ענן או ערפל מתמיד.

ובכל זאת, לפעמים אני מקנא בהם, באמריקנים. כמו, למשל, במשחקי הבייסבול שלהם. בייסבול הוא, למעשה, „כדור הקפה" ישראלי. וזה נראה לישראלי ענין אידיוטי מאוד כאשר אנשים מבוגרים בחולצות לובשים בגדים מצחיקים וכובעי מצחיה צבעוניים ומשחקים כדור הקפה. מצחיקה עוד יותר העובדה שהאנשים המבוגרים האלה משחקים באיצטדיון וקהל של שלושים־ארבעים אלף איש בא לראות אותם וקונה כרטיסים כדי לשבת ולראות אותם. אלא, שבספורט אין בכל הנראה הגיון מיוחד. אם תרצו, הכדורגל שלנו הגיוני עוד פחות, כאשר איזה עשרים אנשים — מבוגרים ועצמאיים — רצים אחרי כדור כדי לבעוט בו. ובכל אופן, ישבתי שם עם כולם באיצטדיון וקנאתי בהם.

קנאתי בהם מפני שהכל היה שם הגיוני כל כך והגון כל כך. קונים כרטיס ולא נדחפים בתור ויושבים במושבים שיש להם מעקה ואומרים „תודה" ו„סליחה" ו„בבקשה" ואף אחד לא מעלה בדעתו שאפשר לעקור את המעקה כל המושב ולזרוק אותו לתוך האיצטדיון. ובאים למגרש נשים וגברים וילדים ואף אחד לא מקבל מכות באותה הזדמנות. והדשא ירוק־כהה גם בלי השקאה. ולפני התחלת המשחק עומד כל הקהל על רגליו ומנגנים את ההמנון הלאומי והשחקנים מצדיעים לדגל האמריקני. לפני כל משחק. או שעומדים כמה מאות לפני הדוכנים שמוכרים בירה ונקניקיות חמות ויש תור ואף אחד לא נדחף קדימה. ואחר כך אוכלים נקניקיות ושותים בירה וצועקים „יאללה!" ונהנים מן החיים ומסביב לאיצטדיון אין שום רשת של ברזל וכל העסק הזה נראה כמו הפנינג ענקי וילה. אלא מה, כל העסק הזה, כולל הכרטיס, הבירה וגם הנקניקיות — הוא ענין עממי, בסך הכל פרוטות, גם כאשר כל האמריקנים מסביב מתלוננים על קשיי החיים ועל האינפלציה ועל הימים היפים הם שחלפו לבלי שוב.

אני עצמי ישבתי שם עם כולם והסתכלתי במשחק המצחיק הזה, שלא הבנתי אותו והסתכלתי באנשים שמסביבי וחשבתי: „כמה זה יפה". יושב על ידי יהודי אחד שחושב לעלות ארצה והוא אומר לי: „עזוב את הבולשיט הזה. הם מנומסים זה לזה רק מפני שהם זרים זה לזה. תראה איזה יחסים יש כאן בין שכנים בבית אחד ואחר כך תבוא אלי עם הנימוס האמריקני". הבחור עובד בתחנת דלק ומרויח מאה דולר לשבוע וזה באמת לא מספיק והוא חי אצל הוריו והוריו תומכים בו והוא שונא את הכל מסביבו ומאה דולר לשבוע זה באמת לא־כסף. האמריקנים היו אומרים: „הבחור הזה מה הוא שווה? הוא שווה מאה דולר לשבוע ואתה לא צריך לשמוע ברצינות בחור ששווה מאה דולר לשבוע". עכשיו אתם יכולים להעריך מה בדיוק מרגיש כאן באמריקה בחור שעושה מאה דולר בשבוע.

אנחנו ישבנו ליד חבורה עליזה של אמריקנים זקנים שהתלהבו מאוד מהמשחק והיו עסוקים מאוד בהערכות מורכבות של מה שקורה למטה, בשדה הירוק. הם היו מצחיקים, מפני שתמיד חבורה של זקנים שיושבת באיצטדיון של ספורט זו תמונה מצחיקה, אבל במהלך כל המשחק הם היו ערים מאוד וזורקו מספרים זה לזה. משהו כמו: „חמישים למאה", או „שבעים וחמשה על מאה" ולי היה נדמה שהם מעריכים את מה שמתרחש במגרש. אחר כך הבנתי — הם מתערבים. הם מתערבים — הסביר לי הבחור ששווה בסך הכל מאה דולר לשבוע וכדי שאבין טוב יותר הוא הציע לי לראות את הדולרים שעוברים שם מיד ליד. הסתכלתי וראיתי איך קופצים הדולרים מכיס לכיס במהירות הבזק, אחרי כל חבטה שהבחורים למטה חובטים בכדור ההקפה. אני מדגיש — הדולרים לא עברו מכיס לכיס, הם פשוט קפצו מכיס לכיס. את זה צריך לראות כדי להבין — הופ! וזה בכיס הזה, הופ, הופ! וזה בכיס הזה. פשוט משגע.

אחר כך עברה מעלינו סיעה של מטוסי סילון שרשמה בשמים כתובת של עשן: „צעיר אמריקני — התגייס לצבא ארצות הברית". ואני נזכרתי בישראל, מפני שמטוסי הסילון הזכירו לי את השמים הכחולים שלנו. חיפשתי משהו שאפשר יהיה להחליף איתו כמה מלים על ישראל, אבל הזקנים האלה היו עסוקים מאוד בהתערבויות שלהם והבחור היהודי ששווה מאה דולר היה עסוק בויכוח עם הכתובת שבשמיים: „אני אתגייס להם! שישקו לי בתחת, אני אתגייס להם". משום כך לא אמרתי שם כלום, אבל חשבתי: „מה נשמע עכשיו בארץ?"

וילי בראנדט: עמיתי בגדו בי

בספר העומד להופיע מאשים הקאנצלר לשעבר את הרברט ונר והאנס דיטריך גנשר כי חתרו תחתיו

מאת אינגה דויטשקרון, שליחות „מעריב" בברלין

וילי בראנדט עומד לנתץ במו ידיו את האנדרטה שהקים לעצמו מאז חידש את פעילותו בזירה הפוליטית הגרמנית, במיוחד כראש העיר מערב ברלין בשנותיה הגורליות וכאדריכל ה„אוסטפוליטיק" ששינתה את פני המערך הפוליטי במרכז אירופה.

וילי ברנדט
המאוכזב מעמיתיו

הקאנצלר לשעבר שפך את מרירותו, את המרירות שהצטברה בו מאז נאלץ להתפטר במאי השנה כאשר נתגלה שיד ימינו משמש מרגל קומוניסטי מזרח־גרמני, בספר שכתב.

הספר נועד במקורו להיות רק מעין דו"ח ביניים על הישגי מדיניותו מאז הבחירות הכלליות, אך עתה כתב לו נספח, שבו מגלה בראנדט כיצד סולק למעשה מתפקידו על ידי אנשים שנתן בהם את אמונו.

„מאזן ביניים" ונספח בצידו

מן הגילויים הספורים שנתפרסמו עד כה משתקפת אכזבתו של האיש מעמיתיו, ומתעורר ספק אם יש בקרב עמיתים אלה די אחדות להמשיך להוליך את המדינה ולהנהיגה בהצלחה.

ספרו של בראנדט „מאזן ביניים", העומד לצאת בקרוב לאור, ושיחזיק כ־500 עמודים, עוסק בעיקר במדיניות הפנים הגרמנית. הנספח לספר, שכתב בראנדט כפי הנראה בלחץ המו"ל המעוניין להבטיח תפוצה גדולה, עוסק באירועי 31 הימים האחרונים לממשלו של בראנדט. נספח זה כולל למעשה שיכתוב הדברים שכתב בראנדט ביומנו האישי על פני 28 עמודים.

את האשמותיו הוא מכוון בעיקר כלפי שני אנשים: הרברט ונר, יו"ר הסיעה הפרלמנטארית של המפלגה הסוציאל־דמוקראטית ועמיתו משכבר הימים, והאנס דיטריך גנשר, שהיה בימי בראנדט שר הפנים והמשמש כיום שר החוץ. בראנדט כותב כי התפקיד שמילא ונר בארועים שהוליכו להתפטרותו היה חמור משידוע ברבים. הוא חש כי ונר בגד בו. אשר לגנשר, כותב בראנדט, כי איש זה אחראי לכל התקרים והכשלונות שהיו בפרשת המרגל גינתר גיום, שהחשד נפל עליו עוד במאי 1973, כלומר כשנה לפני שנעצר.

אינדיסקרציה במוסקווה

פרשת גיום, האיש שנשלח מגרמניה המזרחית לבון בשנות החמישים והצליח לטפס בסולם ההיראכיה עד למשרת איש־אמונו של הקאנצלר, שכל התיקים הסודיים השווים לפניו, פרשה זו שימשה לונר הזדמנות להציג את הקאנצלר, שלדעתו איבד את תכונות המנהיג ונהפך למעמסה. ונר נתן ביטוי לביקורתו בהזדמנויות שונות, יותר מכל במוסקווה, שבה ביקר בפעם הראשונה מאז יצא מגבה בשנות ה־40, אחרי שנרפא מן הקומוניזם, כדבריו. ונר דיבר בעיקר על תשישותו של בראנדט, אי־יכולתו לטפל בפרטי הפרטים הכרוכים בניהול עניני השלטון, בשעמום שמפילים עליו ענינים כגון רפורמה במערכת המיסוי, או שיפור בשירותי הבריאות. לדברי ונר, ניכרה בבראנדט חולשה מיד אחרי שהוענק לו פרס נובל לשלום.

דברי הביקורת שהשמיע ונר במוסקווה נחשבו אז לחוסר טאקט ואולי גם לכפילה באמון. אף על פי כן הה־ זוהר כי המפלגה זקוקה למנהיג חדש שירכוש את אמון הבוחרים. באותה עת העידו סקרים של דעת קהל כי אמון הבוחרים בבראנדט נחלש בהדרגה.

בראנדט כתב: „נמסר לי לפני זמן מה (כאי 1973) שקיים יסוד לחשוד בגיום שהוא מרגל ושיש כוונה להטיל עליו עיקוב ונוספה ההערה שאין לעשות לפי שעה כל שינוי במעמדו של גיום. זמן רב היה לי הרושם כי התברר שהחשד היה חסר יסוד".

לא גילו לקאנצלר

מגירסת בראנדט מסתבר כי ונר ידע על גיום יותר משידע הקאנצלר וזאת מפי גנשר, אך אף על פי כן נמנע מלגלות את הידוע לו לבראנדט. „אילו ידעתי כבר אז כי הבינו יותר על גיום, לעולם לא הייתי משאיר את גיום לצידי".

כאשר הועמד בראנדט לפני המציאות ביחס למרגל המזרח גרמני, הרגיש עצמו הקאנצלר לא רק מרומה על ידי איש אמונו ויד ימינו, אלא גם הבין כי בתפקידו כראש הממשלה הוא אשם במחדל, בכך שלא פעל בענין חשוב, משום שאיש לא טרח להבהיר לו את המצב לאשורו.

כאשר נודע לבראנדט שנתגלו פרטים על חייו הפרטיים בקשר עם החקירה בפרשת גיום, גברה בו ההרגשה שעליו להתפטר. בהקשר זה אומרים כי גיום סייע לקאנצלר לקיים פגישות ללא הפרעה עם עתונאים ועתונאיות ואפילו ערך לו היכרויות כמה מהן על פי בחירתו.

בתוקפו את ונר ואת גנשר, המ־ בראנדט ספק באפשרות שיתכן שיתוף פעולה נוסף בהנהגה הנוכחית כפי שמייצגים אותה שלושת האישים — בראנדט, כיו"ר המפלגה הסוציאל־דמוקראטית, ונר כיו"ר הסיעה הפרלמנטארית של המפלגה וגנשר כמנהיג מפלגת הדמוקראטים החופשיים השותפה בקואליציה הממשלתית.

זכותו של בראנדט להשיב מלחמה שערה, אך בשאלה השאלה מה סיכוייו? נראה כי צפייה לו רק ה־ זה מתפקידו הרשמי האחרון. א־ האמין בסיכוייו לגבור על מתנגדיו לא היה מתפטר מראשות הממשלה? יתכן בהחלט ששתיקה היתה מועילה לו יותר, לפחות כך סבורים ידידיו ורעיו לשעבר.

כמובן שגם מעמדו של ונר אי־ חזק כשהיה, אך הכל סבורים כי מאבק בין שניים אלה תהיה ידו של ונר על העליונה.

ברור על כל פנים ששוה כבר אפשר לגנוז את הנושא ובשאלת הש־ לה במי מגלה התפרצות בראנדט יש — בו עצמו או בממשלת הקואליציה

דיינו

אילו כניסת המפד"ל לממשלה רק „תטרפד", כדברי צעירי המפד"ל את סיכויי ההסדר עם ירדן — דיינו

אילו הפשרה בנושא הגיור תפגע רק בכמה מאות יהודים שיופלו לרעה ויושפלו ע"י ההסדר המוצע — דיינו

אילו כניסת המפד"ל לממשלה נועדה רק למנוע התמוטטותה הכספית של המפד"ל — דיינו

אילו הפשרה בנושא הגיור תפגע רק בעליה לישראל ובתמיכת הקהילות הלא־אורתודוכסיות בה — דיינו

אילו כניסת המפד"ל לממשלה רק תושיב ליד שולחן הממשלה את גבור תל־גבורים — דיינו

על אחת כמה וכמה שצירוף המפד"ל לממשלה יכביד על המו"מ לשלום, יפגע בעליה, יזרים כספי ציבור לקופתה הריקה של המפד"ל, יביא להפליה בין יהודי ליהודי ויושיב בממשלה את גבור תל־גבורים.

מוגש ע"י התנועה לזכויות האזרח — ר"צ.

רשות הדיבור ל„מספר הירוק"

מאת יגאל לב

„ה„מספר הירוק" הוא מעמד, כרטיס כניסה לחברה, בטחון כלכלי. אך מעבר למחיר האסטרונומי הנוכחי של „המספר הירוק" בשוק — 120 אלף לירות — יש בו משהו נוסף. הוא מבטיח לא רק סטאטוס ובטחון כלכלי, אלא גם נוחות שבאי־הכרח לעבוד כל ימיך רק בשעות לילה, בחגים ובשבתות.

לגבי הנהג השכיר „המספר הירוקי" הוא איפוא פיסגת־חלומות, שאליה הוא חותר בכל האמצעים.

כאשר אתה מזמין מונית בשעות הערב או הלילה, חזקה שהאיש מאחורי ההגה יהיה שכיר, אחד מאותם גברים, העובדים ללא הגבלת שעות עבודה, בלי שבתות וחגים, הם הקובעים את דיוקן „נהג המונית" בעיני הציבור.

חיים ללא מסגרת. שעות עבודה מטורפות. אולי לכן זועפים רבים מנהגי המוניות השכירים. אולי לכן סובלים חלקם מחיי משפחה לא סדירים.

ניסיתי לדובב נהג שכיר בבית־קפה קטן, ליד התחנה.

„אבל בלי השם שלי".

— למה ?

„למה אני צריך צרות ?"

— איזה צרות ?

„אתה יודע, כשהבנאדם פותח את הפה אף פעם הוא לא יודע מה יצא מזה. אחר כך בעתון".

הבטחתי.

שביתת מוניות בתל־אביב : כמה שווה היום „מספר ירוק" ?

„ספיישל בלילה"

הוא בן עשרים ושמונה, נשוי ואב לשני ילדים. גר באחד מפרברי תל־אביב, מתחלק עם עוד נהג אחד שכיר בעבודה.

„בטח עובד בלילה. את השעות הטובות מהבוקר עד הצהרים לוקח בעל המונית. הוא עובד כמו פקיד, יעני. מ־8 עד 2. אין בעיות. אחר כך אנחנו. עד 12 או עד הבוקר.

„כששמענו שבעלי „המספרים הירוקים" עשו שביתה בירושלים, צחקנו. מסכנים, יעני. דפוקים — עלא־עייני ! אלה דפוקים אלה ? מי שצריך היה להפגין בירושלים זה אנחנו, השכירים, אלה שמגלגלים את כל המוניות ברחובי הארץ.

„תראה אותי. אתה רוצה לשמוע על החיים שלי ? תפתח את האוזניים ולא תאמין: אני עובד תמיד „משמרה", זאת אומרת מהערב עד אחרי חצות. מי מזמין מונית בלילה ? אני שואל אותך. אני לא מדבר על אלה שגומרים הצגה שניה ורוצים לנסוע הביתה. עד 12 הם כולם במיטות. אני מדבר על באים, על שיכורים, על זונות, על „ספיישל" שמזמינים לחולון, ואז אתה שמח שאתה חוזר חי, שלא לדבר אפילו על הכסף. זה לא חיים זה, בחיי. אבל זה רק חצי הבעיה".

עשה „שלום" לנהגים שחלפו. הם ידידים.

„תראה, תראה, אתה חושב שזה רק בעיה שלי ? כל אלה שעוברים פה עכשיו עם המוניות אוכלים את אותה הצרה.

„הצרה השניה מתחילה בבית. כשאין לך לא יום ולא לילה, כשאין לך לא חג ולא שבת, אין לך גם משפחה. מה אני אגיד לך ? נהג שכיר אסור לו להתחתן. קח אותי, למשל. כשהתחתנתי חשבתי מה הבעיות ? עוד כמה שנים אני מקבל „מספר ירוק" והכל בסדר. בינתיים באו שני ילדים. בינתיים באו הצרות.

„האשה בוכה. היא אומרת : „טוב, אם לפחות היית מרוויח כסף או לפחות היה לך „מספר ירוק", והיינו בטוחים, אבל בשביל הגרושים האלה די היא לחוצה. כולם לחוצים. ואתה נקרע כמו מטומטם על הכביש. זה לא חיים, אני אגיד לך את האמת.

„אחר־כך התחילה הפרשה של „המספר הירוק". כולם רוצים אותו. אחד הדברים שצריך בשביל לקבל מספר כזה הוא לעבוד שמונה שנים כנהג מונית. בשביל זה צריך להביא אישור מה„בוס" שעבדת שמונה שנים. זאת אומרת צריך תיק במס־הכנסה. אבל נהגי המוניות בעלי „המספר הירוק" לא אוהבים לעבוד עם מס הכנסה. הם מוכנים שתעבוד בשבילם כמה שאתה רוצה, ישלמו לך במשכורת — אבל בלי מס הכנסה. ואז, כשאתה צריך לבוא לוועדה להביא את האישור שעבדת שמונה שנים, מה יש לך ביד, בנאדם ? כלום.

„אבל זה רק חלק מהעסק. בשביל לפתור את זה, והיהודים פותרים הכל, מתחילה ריצה אל „מאכערים", אל בעלי מוניות שיש להם קשרים עם מס הכנסה, שיכולים תמורת 3,000 לירות לתת לך אישור על שמונה שנות עבודה.

„אבל גם זה לא מספיק. אם אין לך איזה קשר אל הוועדה המאשרת את קבלת „המספרים הירוקים" אתה יכול לחכות המון.

„אתן לך דוגמה. מישהו החליט שיחלקו רשיונות לפי אזורים. אז מה קורה ? הם אומרים שהם מחלקים את זה לפי הצורך. בתל־אביב אין צורך. אז אם אתה בתל־אביב אתה יכול לחכות שבע שנים לקבל מספר ירוק. בגבעתיים יש צורך בנהגי מוניות, אתה תוך חצי שנה מקבל, לוקח את המונית ועובד בתל־אביב, חכמה גדולה.

„בטח בריונות"

„כמו שאתה רואה אותי, הגשתי בקשה לוועדה. אז מה ? אומרים שאם אתה מביא את המסמכים אין בעיות, אבל איזה נהג שכיר הולך בלי עורך־דין לוועדה, אפילו אם אין בעיות ? ואיזה עורך־דין לוקח פחות מ־3,000—4,000 ל"י בשביל זה ? וכל זה עוד לפני שיש לך ביד כלום, חוץ מצרות, מאשה בוכה, הרגשה שאתה זבל על הכביש וכולם מתייחסים אליך ככה.

„צריך להבין, מה שקורה הוא שמצב כזה מושך כל מיני ברנשים שהם על סף העבריינות. כאלה שלא איכפת להם מכלום. כאלה שלא נותנים דם על שום דבר. בטח שמתחילה הבריונות בקרב נהגי המוניות. איזה אדם שפוי בדעתו ילך היום להיות נהג שכיר ? ואיזה בעל מונית לא מעסיק נהג שכיר אחד או שניים ?

„בטח שתהיה בריונות. בטח שלאט לאט יתחילו השכירים ליצור קבוצות כוח ולעשות בעיות. בתנאים כאלה מי ילך היום להיות נהג שכיר ? אני שואל אותך".

בעל המונית חזר מההפגנה בירושלים. הוא עלה להפגין בשביל משהו שנראה לו כניסיון „לדפוק אותי עד העצם".

הוא שייך לגוואדיה הוותיקה. למשמרת של בעלי המוניות להיטיב הטובים, כשבעל מונית היה לו כבוד ברחוב ...

הוא מדבר בזעם. הוא נראה נרגש יותר אפילו מהנהג השכיר שלו. בשבילו זו שאלה להיות או לא להיות.

„תראה, אני היום בן חמישים וחמש. מה יש לי חוץ מהמונית ? איזה ביטחון יש לי לעוד כמה שנים, כשאני לא אוכל לשבת ליד ההגה ? מה הם רוצים ממני, מה הם רוצים בכלל, משרד התחבורה ? אני חושב שהציבור אפילו לא מבין. מה הם אומרים — לעשות שוק חופשי של רשיונות ל„מספרים ירוקים" ?

„טוב, אז „המספר הירוקי" שלי שווה היום יותר. אני יודע שהוא שווה 120 אלף לירות בדיוק כמו בית שמישהו קנה לפני כמה שנים והיום הוא שווה פי־שניים ממחירו. מה יש, זה לא הוגן בתוך כל הבלגן של המחירים ?

„תראה, קודם, אם היתה לך פרוטקציה, היית מקבל רשיון למונית. עשו סקנדל, החליטו לחלק רשיונות לפי אזורים. גם זה, כמובן, אידיוטי, משום שאף נהג מונית שמקבל רשיון בתל־אביב לא מוכרח לעבוד דווקא בתל־אביב. ואז מינה שר התחבורה ועדה ציבורית בראשות השופטת בן־פורת.

„על הוועדה הזו התחיל לחץ אדיר. כל השכירים התחילו לרוץ אליה. התחילו לחצים על חברי הוועדה שאינם שופטים, על אישי ציבור. היו שמועות על שוחד, שמועות על קשרים לא כשרים. אפילו תלונות למשטרה היו. ואז ניסו לחדש את הרעיון הישן. רעיון שעזר ויצמן יזם כשהיה שר התחבורה. המדינה תמכור רשיון למי שרוצה לקנות תמורת סכום של בערך 30 אלף לירות, וכל הבעיות נפתרו — יהיה לחץ גדול של ביקוש, ירד ההיצע של הנוסעים, החוק יאזן את עצמו.

„תסתכל פעמיים"

„ספיר, שהיה אז שר האוצר, התנגד. הוא אמר שלא יתכן כי המדינה תמכור זכויות לעסקים פרטיים, כמו שלא יתכן שהמדינה תיתן זכויות לאדם שרוצה לפתוח חנות מכולת תמורת כסף שישלם לה.

„עכשיו חידש שר התחבורה גד יעקבי את הרעיון. בשבילנו פירושו ש„מספר ירוק", השווה היום 120 אלף ל"י, יהיה שווה לאחר קבלת החוק רק 30 אלף לירות, ומי יודע אם לא ימכרו אותו אחרי כמה חודשים בפרוטות. אז איפה ביטחון הזקנה שלנו ?"

הוא דיבר על הפיחות הגובר והולך במעמדו של נהג המונית, על הבושה שהוא מרגיש במקצועו והוסיף :

„מדברים היום על פלישת עבריינים למקצוע, על „מאפיה". אני לא בטוח שזה נכון. בטח שיש גנגסטרים. המקצוע הזה לא מקצוע צדיק. מי שבא להיות נהג מונית הוא לא רב.

„אבל אם נפתח את הענף על־ידי תשלום אגרה כ„ניבאליה" למשלה, רק אז תתחיל להשתולל באמת „המאפיה" של המספרים הירוקים' הארגונים הרופפים של נהגי מוניות יפלו כמו חישוקים של חביה רקובה. אז נגיע לימים שתצטרך להסתכל פעמיים לתוך המונית לפני שתיכנס לתוכה. וגם כשתיכנס לעולם לא תדע אם תגיע למקום הנכון".

„מה יש לי מלבד המונית ? איזה ביטוח יש לי לימים שלא אוכל לשבת ליד ההגה ?"...

הסבתות איימו בשביתה...

בכנס שנערך בתל־אביב של תנועת „זהב הקשישים", אמר ח"כ הלל זיידל, כי בישראל מקבלים הקשישים והקשישות בדרך כלל את מצבם בשקט ובהבנה, שלא כמקובל בעולם, כולל בארצות הקומוניסטיות.

לשם הדגמת מצב זה סיפר זיידל, שלפני זמן מה התארגנו הסבתות בבולגריה ותבעו מן השלטונות תשלום חודשי מיוחד עבור טיפול בנכדיהם. להשגת מטרה זו נפגשה משלחת שלהן עם מזכיר המפלגה הקומוניסטית בבולגריה, טודור ז'יבקוב וטענו בפניו, כי תודות להן יכולים הצעירים והצעירות בבולגריה לעבוד ולהשתתף במאמץ הלאומי במשק.

הסבתות איימו בהכרזת שביתה, אם עבודתן לא תוכר כעבודה בעלת זכויות מלאות, ככל שאר העבודות במדינה.

הוסיף זיידל בחיוך : „אנו משופעים בישראל בשביתות שונות ומשונות, אך על איום־שביתה מצד סבתות לא שמענו. פשוט אין מודעות מספיקה לנושא זה"...

בעיה אקטואלית

כשהחל התושב החדש של קרית שמונה ח"כ יוסי שריד ללמד אזרחות בכיתות השביעיות והשמיניות בבית ספר התיכון „דנציגר", תהה על קנקנם של תלמידיו, מה מציק להם.

כבר בשעור הראשון אמרו לו התלמידים, שיש להם בעיה אקטואלית, שהוא מסוגל לפתור להם כמומחה. „אנו רוצים לבחור בוועדת תלמידים ואין אנו יודעים באיזו שיטה בחירות לבחור : בבחירות ישירות, גוף בוחר, בחירות אישיות, יחסיות או משהו דומה ?

השיב להם ח"כ שריד, כי דווקא שאלה זו מביאה אותו במבוכה, כי גם בכנסת עלתה שאלה זו והכנסת היא בעצמה אינה יודעת, לפי איזו שיטה היא תיבחר בבחירות הבאות.

...ומה יעשו עם העוונות?

במסגרת יום עיון בעניני איכות המים ושמירת איכות הסביבה בכנרת, שערכה מינהלת הכנרת עבור קציני משטרת מרחב העמקים, התנהל בין המשתתפים ויכוח בדבר יעילות התקנה האוסרת להטיל פסולת לאגם, אם זו גורמת לזיהום המים. מספר קציני משטרה טענו שבניסוחו זה מחייב החוק את התביעה להוכיח שאמנם הפסולת שהושלכה לים היא חומר היכול לזהם את המים. אלה טענו כי מן הראוי היה לתקן את החוק כך, שיאסור לחלוטין השלכת חפצים ופסולת כלשהי לכנרת.

העיר סגן מפקד מרחב העמקים, סגן־ניצב מאיר הירש : „אם אמנם כך ינוסח החוק, יימצאו אנשים שיחששו לקפוץ בעצמם למי הכנרת..."

ועוד הקשה סנ"צ הירש : „ומה ייעשה לאנשים שיבואו בראש השנה לחופי הכנרת, לעשות „תשליך" ולזרוק לים את העוונות..."

ותשליך במצולות...

בקרב הציבור הדתי בתל־אביב קיימת התמרמרות על שראש העיריה, שלמה להט, בילה את ראש השנה בשייט על הכנרת, תוך חילול החג בצורה פומבית.

מול הכועסים נמצאו לראש העיר גם מליצי יושר, אשר הסבירו, כי „צ'יץ'" ודאי יצא לכנרת לאמירת „תשליך" והואיל ולא רצה להטיל לימה של תל־אביב את עבירותיו, הלך להשליכם בימה של טבריה...

איזה מין שיוויון...

בפתחו את דבריו בפני חברי מועדון „דור ההמשך" של התעשיינים, הדגיש מזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל, כי הוא צופה ב־200 השנים הבאות משק פלורליסטי במדינה, היינו משק של יזמה פרטית, משק הסתדרותי וממלכתי. הוא היה רוצה, כמובן, יותר צדק ושיוויון במדינה והקטנת הפערים.

„אבל איני רוצה לראות במדינה רק שיוויון של קבצנים" — אמר המזכ"ל.

מהמטולה עד אילת

מרום הגולן לא ימקש...

באחרונה השמיעו הסורים הצהרות סותרות בקשר לאיכלוס העיירה קונייטרה, שהוחזרה לידיהם במסגרת הסכם הפרדת הכוחות. אחת ההצהרות אמרה, כי קונייטרה לא תיושב בשלב זה (בניגוד להסכם ההפרדה, שקבע כי העיירה תאוכלס על־ידי הסורים מחדש), בעוד שהצהרה סורית אחרת אמרה בדיוק את ההיפך — שהעיירה אכן תיושב מחדש.

בקיבוץ מרום גולן הסמוך לקונייטרה, מבקשים להאמין כי העיירה אמנם תאוכלס באזרחים סוריים, ועלון הקיבוץ כבר בישר על כך בחוזרו לחבריו :

„בימים הקרובים תאוכלס קונייטרה בתושבים רבים. אנחנו מבטיחים לא להפריע להם בעבודתם, לא למקש את הדרכים ולא לירות עליהם. מהצד השני עדיין לא נתקבלה הבטחה דומה"...

שינוי שם לחולה...

בישיבת מליאת המועצה הדתית לתל־אביב סקר הרב הראשי לת"א, הרב יצחק ידידיה פרנקל, את הפעולות שנעשו במרוצת השנה. בדברו על חילולי השבת במופעי בידור, הביע הרב זעם על אנשים שהערימו על החוק, בנתנם שם אחר לבתי הקולנוע המקרינים סרטים בלילות שבת, כגון „מרכזון פלוני" ובכך מנסים לעקוף את חוק העזר העירוני.

הוסיף הרב פרנקל : „אמנם, ידוע, כי שינוי שם לחולה מהווה סגולה לאריכות ימים, אך מבטיח אני לבעלי בתי הקולנוע, שבמקרה זה, גם שינוי השם לא יעזור להם..."

טפטים — בלי מס...

מזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל, היה השבוע אורחם של חברי מועדון „דור ההמשך" בהתאחדות התעשיינים. הוא נכנס ל„גוב האריות" של התעשיינים הצעירים ויצא בשלום, לאחר שהתברר כי בינו לבין מאזיניו יש יותר הבנה על הצורך בהגדלת פריון — היצור — מאשר חילוקי דעות.

בתום דבריו, נשאל משל שאלות על־ידי הנוכחים. אחד השואלים, רמי פלוצקין מבעלי מפעלי „ויטה", רצה להמחיש את

המצב הקיים במפעלי תעשיה, כאשר הפועלים אינם מעוניינים לעבוד שעות נוספות.

הוא סיפר : „כיצד אני יכול להשפיע על הפועלים להגביר את הפריון ? כאשר אני פונה אל הבלגזן לעבוד כמה שעות נוספות, הוא מסתכל עלי בביטול ואומר : „עכשיו סיימתי את עבודתי ואני הולך לעבוד כמדביק טפטים. שם אני מרוויח יותר ואיני צריך לשלם מס' ".

...ז כשטיה, שודד...

הרואים לנגד עיניהם ביזת חנות היום ואינם מפריעים את המש־ ... היה מאמין שיקרה כדבר הזה זה קרה, ועוד ביום חג, בראש ...מת־גן.

היום הראשון של החג פרצו ... הקיר האחורי של מחסן השטי־ ...מפעל „ארבלי", ברחוב ז'בוטינסקי, ... הם נטלו ארבעה שטיחים ו־ ...ת הפירצה פתוחה. למחרת נוכחו ...שבים בקיום הפירצה ואז החלה ...סתיימה בגניבת 17 שטיחים, לכל ... דגם מקורי, לפי הזמנה, כשהיקר ...ו 6,000 ל"י. שכנים סיפרו לבה־ ... לבעלי המפעל, שגברים הביאו

... נשותיהן, מהן הרות, כדי לבחור ... הטעם האישי. הביזה נמשכה ...דות והיה גם מקרה, שבני זוג ...ח, לקחו וכעבור שעה קלה באו ... כנראה המידות לא תאמו את ...ו הצבע לא מצא חן. אך בזה ...יותר מבחינת איכות החיים, ש־ ... השכנים לא מצא לנחוץ להודיע ...א לבעלי המחסן, ששמותיהם ...

...במרום

מרום־גולן — היישוב הישראלי ... בקרבת קו הפסקת האש עם ...ך לקונייטרה — רשם לעצמו ...ת קיומו כמה וכמה שיאים. שה־ ...ם הוא כמובן : היותו היישוב ... הראשון שהוקם ברמת הגולן ...ים שנה.

...נתבשרנו על שני שיאים חדשים, ...חו הקיבוץ הצעיר. יחד עם ה־ ...תיק בית־השיטה, זכו אנשי מרום ...ום הראשון בקרב כל יישובי ...קיבוץ המאוחד" מבחינת היקף ...פלימת" שלהם. מסתבר שהן ב־ ... והן בבית־השיטה הגיעה הת־ ...ית של ילדים, בשנה האחרונה, ... ילד — כן ירבו.

השני : קיבוץ מרום־גולן, וכמותו ...ת, רשמו לזכותם את התוספת ...גדולה ביותר של חברים וכועמ־ ... 2 חברים ומועמדים.

הכמותי של שיאים אלה גדול ... תחשב בגודלו של קיבוץ מרום־ ... מוצב במקום ה־42 ברשימת 59 ...קיבוץ המאוחד", אשר דורגו על ... המספר".

هكذا من الاصل

אלמוגי ניצח בבחירות בחיפה

מאת ראובן בן־צבי

א רבעה חודשי מאבק במפלגת „העבודה" במחוז חיפה נסתיימו השבוע בבחירתו של אורי אגמי — מזכירו הארגוני של הסניף החיפאי זה שלוש שנים — לתפקיד המזכיר ה־חדש במקומו של ח"כ משה ורטמן, שפרש אחר עשר שנות כהונה לאחר שנבחר יו"ר סי־עת המערך והנהלת הקואלי־ציה בכנסת.

ההתמודדות האמיתית בבחירות אלו היתה על מנהיגותו ומעמדו של יוסף אלמוגי. „נצחון מחץ", טענו מקורביו, שידעו היטב באיזה כתה צבעים היה האיש נתון בימים ש־לפני הבחירות. „אות אזהרה רצי־ני שאסור להתעלם ממנו", — טענו חברי מפלגה אחרים, המתמידים לראות את עתידה „העבודה" בחיפה להירגע או לסעור במאבקים, חיכוכים וחכבים אישיים כבעבר.

המאבק הקשה בחיפה החל לפני 4 חודשים בהיבחר ח"כ משה ורטמן ליו"ר סיעה המערך והנהלת ה־קואליציה בכנסת. יוסף אלמוגי, שראה במשה ורטמן נציג מובהק של „הגוש" התל־אביבי בחיפה ואחד ממקורביו של פנחס ספיר, החליט לפעול. במקומו רצה לראות את המזכיר הארגוני של המפלגה בחיפה, אורי אגמי, שכיהן כמזכיר רפ"י לשעבר בחיפה ונמנה עם מקורביו. הוא לא הסתיר כוונתו זו, ופעל בגלוי למען מועמדותו של אגמי.

מגמה זו, שהיה בה כדי לחזק את יוסף אלמוגי — שמניותיו במישור הממלכתי והארצי התרופפו באחרונה בשל התייצבותו למען ממשלת ליכוד לאומי, היתה לצנינים בעיני ראשי רפ"י לשעבר ב„עבודה" בחיפה, ש־החליטו להאבק נגד כוונה זו. הם הכירו כולם במנהיגותו של יוסף אלמוגי בחיפה, אך חששו מעודף כוח והעדיפו מנהיגות מבוקרת שתבטיח את הריבונות של כל אחד משלושת מוקדי הכח בחיפה — המפלגה, ה־עיריה ומועצת הפועלים. בחירתו של אורי אגמי, ידעו, תהפוך את המפלגה והעיריה לגורם אחד.

מולק נגד

אליעזר מולק (מועצת פועלי חיפה), ח"כ משה ורטמן (המפלגה), ח"כ משה שחל ומספר ראשי מועצות מקומיות המשתייכות למחוז חיפה החלו לתור אחר מועמד נגדי, בטענם כי בהיות סיעת מפא"י לשעבר בחיפה הסיעה הגדולה ביותר מן הדין שה־מזכיר החדש של המפלגה יבוא מ־שורותיה.

יריביו לשעבר של יוסף אלמוגי (א. מולק ומשה ורטמן) תבעו מ־יוסף אלמוגי מפורשות להסיר את תמיכתו מאורי אגמי ולאפשר קביעת מועמד מוסכם על כל חוגי המפלגה. מזכיר מועצת פועלי חיפה, אליעזר מולק, שבחירתו לתפקיד זה באה לו לא בבעם החיות לתמיכתו של יוסף אלמוגי ושהיה ידוע כאחד מנאמניו הקרובים, יצא נגדו בגלוי.

„חיפה ראויה — אמר אליעזר מולק בפגישה עם חבריו אצל יוסף אלמוגי — שיהיה לה מזכיר טוב יותר מ־אורי אגמי. אם ייבחר צפוי פילוג במפלגה בשל הפגיעה שנפגעה סיעת מפא"י".

יוסף אלמוגי דחה את תביעות מתנגדיו ואלה החלו לתור אחר מועמדים מוסכמים. יו"ר המועצה ה־מקומית קרית־ים בנימין אפרת, ר־ראש עיריית קריה אתא, צבי הרר, היו אולי מוכנים להתמודד על המשרה

אף שבבחירות לתפקיד מזכיר סניף העבודה במחוז חיפה התמודדו אורי אגמי ומשה שחל

אורי אגמי מזכיר חדש בחיפה

במועצת המחוז, אך שיחות עם יוסף אלמוגי, שבהן הבהיר להם היטב כי הוא תומך באורי אגמי, הרתיעו אותם. היטיב להגדיר זאת בנימין אפרת, שאמר כי לדעתו לא צריך שום מועמד להתמודד על תפקיד מזכיר המפלגה אלא אם כן יקבל את תמיכתם של כל ראשי המפלגה במחוז.

יוסף אלמוגי ואורי אגמי עקבו בדריכות ובציפיה אחר הנסיונות למצוא מועמד נוסף. הם סיפרו כי את המאבק נגדם מנהל „הגוש" ה־תל־אביבי באמצעות אנשי מפא"י ל־שעבר בחיפה. סיפרו, כי פנחס ספיר שוחח כמה שעות עם אחד הכועסים כדי לשכנעו „לרוץ" לבחירה, אך ללא הצלחה. הצביעו על ח"כ יוסף שריד וקלדרון — כגורמים הבוחשים בסניף חיפה, הידוע כגדול ביותר ב־ארץ.

מולק בעד

יוסף אלמוגי הצהיר זמן מה לפני הבחירות, כי המאבק האמיתי אינו על בחירת מזכיר חדש זה או זה אלא על עצמאותה הפוליטית של חיפה ועצמאות דעותיו הוא, כשמולו נאבקים חברי „הגוש" שלהם חשבון ואינטרסים משלהם בכל הכרוך בחיפה וביוסף אלמוגי.

הנסיונות למצוא מועמד נגדי לאורי אגמי נכשלו, וחיש כהר התברר ל־מתנגדי יוסף אלמוגי כי לא יהיה צורך בקיום הבחירות.

בשלב זה הפתיע ח"כ משה שחל — שלא הסתיר את התנגדותו המפורשת למועמדותו של אורי אגמי — ר־הודיע על התייצבותו להתמודדות. ל־דבריו, הצורך ליישם נורמות חברתיות חדשות אחר מלחמת יום הכיפורים הוא שהדריך אותו בהחלטתו. הוא טען נגד אווירה של לחצים ואיומים ש־הרתיעו מועמדים פוטנציאליים, וביקר את „נוסח חיפה".

ההחלטה של משה שחל להתמודד באה 9 ימים בלבד לפני מועד ה־בחירות והיתה מלווה הבטחה שאם ייבחר יתפטר מחברותו בוועדת ה־כספים של הכנסת, לא יקבל עליו את תפקיד היו"ר הארצי של מועצת הצרכנות ויוריד מהפרק את האפשרות לקבל את תיק התקשורת.

בשלב זה חל מיפנה חדש במאבק החיפאי. מזכיר מועצת פועלי חיפה, אליעזר מולק, התייצב לפתע לצידו של יוסף אלמוגי, ובהופיעו לפני העתונאים תבע מח"כ משה שחל להפקיד מכתב התחייבות להתפטרות מן הכנסת, למקרה שיזכה בבחירות.

עוד אמר, כי הוא לא מאמין שח"כ שחל התייצב להתמודדות בשם הרצון לחולל שינוי בחיפה ללא רמיזות והבטחות מצד „הגוש" ב־תל־אביב. הוא אף הרחיק לכת, ואמר כי אלה התומכים בח"כ משה שחל כיום, פסלו אותו בעבר בנימוקים ש־אם הוו טובים ונכונים בעבר — הריהם כאלה גם כיום.

אלמוגי ניצח

כשלחצו עליו עתונאים ותבעו הסברים אמר: „אינני רוצה לפרש. עובדה היא, כי אני עצמי לא קיבלתי או נימוקים אלה המשכתי בעבודתי עם משה שחל". אך לא היה לו כל הסבר מדוע היה צורך להעלות רמזים אלה בלי לפרשם.

ואם לא די בכל אלה, באה ההפתעה הגדולה שבהודעת אליעזר מולק, כי החליט להתייצב מאחורי אורי אגמי ולתמוך בו מאחר שהוא מסוגל לאחות את הקרעים במפלגה ולקיים דו־שיח עם כולם.

היותו של אורי אגמי מזכיר רפ"י בחיפה לשעבר שוב לא הדאיגה את מולק, שהכריז כי בכל הכרוך במפא"י אורי אגמי „כשר למהדרין, ועבר אצלי גיור כהלכה". שינוי עמדה כה בולט זה הוסבר בחיפה בחשש כפול של אליעזר מולק: הפחד שמא עבר את הגבול במאבקו באלמוגי, והחשש שמא ינצח ח"כ משה שחל בבחירות, ויסכן בכך את מעמדו כמזכיר מועצת פועלי חיפה. לכן חזר ברגע האחרון למחנהו של יוסף אלמוגי והיה בין הפעילים ביותר למען מועמדותו של אורי אגמי ונגד משה שחל.

יוסף אלמוגי, שלא דחה את ידו המושטת של אליעזר מולק בשלב זה, גמל לו כשהצהיר כי פעולה משותפת ללא תככים בין העיריה ומועצת ה־פועלים היא ערובה להשגת מטרותיה של חיפה.

תוצאות הבחירות במפלגת „העבודה" בחיפה הוכיחו כי אפילו יש ל„גוש" התל־אביבי עניין ואינטרס מהותיים בנעשה בסניף זה, עדיין עומד כוחו של יוסף אלמוגי למנוע התגבשות רוב נגדו. עם זאת אין הוא יכול להתעלם מהעובדה, כי בבחירות החשאיות ש־נערכו במועצת המחוז ניתנו 44.4 אחוז — לח"כ משה שחל, שיכול לראות בתוצאה זו הישג שמשמעותו לא מבוטל כלל וכלל.

אפילו יבואו עתה ויסבירו, שאין לח"כ משה שחל מספר כה גדול של בוחרים, פירוש הדבר שהצבעתם של אלה היתה הצבעת מחאה.

שחל הותקף

עתידו של הסניף הגדול ביותר של מפלגת „העבודה" יהיה תלוי מעתה לא מעט ביוסף אלמוגי — היעשה לליכוד השורות ולאיחוי הקרעים או ינהג ביד חזקה, תוך שיזכור את כל שפעלו נגדו בחודשים האחרונים.

אם לדון על פי הופעתו בהיוודע תוצאות הבחירות במועצת המחוז, אין הוא עתיד לנהוג בנדיבות יתרה. ל־עומת הופעתו של ח"כ משה שחל, שבירך את אורי אגמי והבטיח לו את מירב העזרה והסיוע בתפקידו ה־קשה, התעלם יוסף אלמוגי כליל מ־ח"כ משה שחל ותקף אותו קשות ב־עקיפין בדברי ברכתו, בהם הרעיף שפע שבחים על אורי אגמי.

כשנסתיים טקס הבחירה, שהוא ללא ספק חידוש מהפכני לחיפה, הרגילה זה שנים בשלטון יחיד, החלה העליה לרגל לביתו של אורי אגמי בנווה שאנן. בין הראשונים שהגיעו אל אגמי ובירכוהו בלבביות היה גם מזכיר מועצת פועלי חיפה אליעזר מולק, שמילא במאבק זה אולי תפקיד מפתח, והוכיח הוכחה ניצחת כי אין גבול לאפשרויות במערכת הפוליטית בישראל.

„ארכיבישוף בארץ היהודים"

(סוף מעמוד 20)

מכון של שם אן הקדושה, קניתי את אהבתי היוקדת לארץ־הקודש. בהיו־תנו תלמידים שם היינו מרבים לטייל בשבילי־הארץ, ובעיקר בהרי יהודה והגליל — ובטיולים אלה רכשתי את אהבתי הגדולה לארץ הנפלאה".

התיידד עם קינג

משסיים לימודיו בירושלים הוסמך לכמורה, וחזר לתקופה קצרה ללב־נון. תחילה שימש כמורה לתיאולו־גיה נוצרית, ואחר־כך כמנהל בית־ספר במחוז בקאר. „אהבתי לארץ הקודש יקדה בעצמותי והחלטתי ל־חזור לירושלים", סיפר ראייא. ואמ־נם חזר לירושלים ושימש בה כפרו־פסור להיסטוריה בסמינר ה„וייט פאתרס" (האבות הלבנים). בתום מלחמת העולם השניה נקרא לרדת למצרים ולהנהיג בה את בני העדה היוונית־הקאתולית. כבר אז בלטה בו תכונתו שלא לנצור לשונו ול־הביע בפומבי את אשר עם לבו, ולפיכך החלו פקידיו של פארוק מלך מצרים להצר צעדיו, עד ש־אילצוהו ב־1948 לעזוב את מצרים. בשל מצב המלחמה בארץ־ישראל העדיף לעקור לניו־יורק, ושם נת־מנה ב־1950 לרועה הרוחני של אחת הכנסיות במטרופולין.

מקץ שנתיים הדרים מניו־יורק ל־מדינת אלאבאמה, שהיא מרכז של קאתולים בדרום ארה"ב. הוא התיי־צב בראש העדה הקאתולית בעיר בירמינגהאם (אלאבאמה) — ובכהו־נה זו שימש 18 שנה, עד שב־1968 בא לישראל, כיורשו של הארכיבי־שוף ג'ורג' חכים, שהועלה לדרגת פאטריארך ועקר מישראל לדמשק עם מותו של הפטריארך הקודם.

*

בשנת 1968 הגיע ראייא לישראל — „הביתה", כהגדרתו. הוא הו־כתר כראש העדה היוונית־הקאתולית בצפון־הארץ, שהיא העדה היוונית־הקאתולית השניה בגודלה במזרח התיכון, אחרי העדה אשר בביירות. כאן ישב עד יום ו' שעבר — תקו־פה של שש שנים, שבמהלכן הצליח לקומם נגדו מקצת בני־עדתו ואישים מן הציבור הישראלי (גולדה מאיר, למשל, בתקופת מאבקו בפרשת איק־רית־בירעם), ולזכות באהדתם ה־עמוקה של הרוב המכריע של היהו־דים־הקאתולים תושבי ישראל ושל אישים ידועים בציבור הישראלי (וב־הם, למשל, ראש הממשלה יצחק רבין).

מאבק בירעם ואיקרית

דומה שהמפתח להבנת המהלו־קת סביב אישיותו של ראייא, ול־הבהרת חילוקי הדיעות שנפלו בינו לבין הפאטריארך מאכסימוס הוא־טיקאן שברומא, נמצא בהגדרה אשר הוא עצמו קבע אותה, ויש בה כדי להבהיר את מעמדה היוצא־דופן של עדתו בארץ בפרט, ובקרב ההנהגה הקאתולית בכלל: „בעיני הקאתולים המערביים נחשבת עדתנו כעדה ביז־אנטית־מזרחית, ובעיני הביזאנטים המזרחיים אנו נחשבים כקאתולים; בעיני הערבים אנו נחשבים נוצ־רים, ובעיני היהודים — ערביים".

ואכן כל מי שגיבש עמדה בעד ראייא או נגדו, יכול למצוא סימוכין בדברים, שהשמיע ראייא עצמו, וב־מעשים שעשה בגלוי.

למשל, מתנגדיו מזכירים את מלי־חמתו העקשנית למען התרת שובם של עקורי בירעם ואיקרית לכפריהם הנטושים. במאבק זה לא נשא פני איש — ובכלל זה ראש־הממשלה לשעבר הגב' גולדה מאיר, שבפגי־שתה עמו נאלצה לשמוע על רקע תביעתו להחזרת עקורי בירעם ואיק־רית לכפריהם, כי „אין מספיק צדק במדינה, אין דימוקראטיה ואין חו־פש". וכאשר טרחה והסבירה לו, כי ישראל לא תוכל להיענות לתבי־עתו בשל התקדים המסוכן ובשל קירבתם היתרה של שני הכפרים ה־נטושים לגבול לבנון, הגיב בזעם: „לא באתי לשמוע הרצאה על אודות המלחמות".

נדמה היה, שבמאבקו למען עקורי בירעם ואיקרית הגדיש ראייא את הסאה ונהפך לאופוזיציונר פוליטי מדרגה ראשונה. הוא לא היסס להופיע בכינוסים של רק"ח בחיפה ובאום־אל־פחם, שאורגנו לשם תמי־כה בתביעת העקורים לחזור לכפרי־הם. ראייא לא רצה להבין, שהופעו־תו בכינוסים אלה מתפרשת שלא־כהלכה, גם בקרב הערבים הישרא־ליים, גם בחוגי־השלטונות. הוא טען שאם רק"ח וחוגי שמאל קיצוניים אחרים מוכנים לתמוך במאבקו, עליו לקבל את היד המושטת. וכשנשאל, כיצד הוא נותן יד לפעילות קומו־ניסטית, הדוגלת בשיטה „הדת היא אופיום להמונים", השיב: „אני אי־נני נגד שום דבר בעולם. אני תמיד בעד. אני מכבד דעתו של כל אדם, גם אם היא סותרת את דעתי, בתנאי שהיא מושמעת בכנות וללא חשבו־נות פוליטיים או אחרים". עמדה זו היתה מנוגדת לעמדת קודמו — ה־פאטריארך מאכסימוס החמישי — שבהיותו ראש העדה היוונית־הקאתו־לית בישראל החרים את הערבים הקומוניסטים, וסירב בעקשנות ל־שתף פעולה עמם בכל תחום שהוא, אף לא למען השגת מטרות שנראו לו קדושות וחשובות.

קרא את הערביים לנאמנות

ראייא גם לא נמנע מלהביע ב־פומבי את דעתו, כי ערביי־ישראל מקופחים במדינת ישראל. בתזכיר, שהגיש לראש הממשלה גב' מאיר ב־1969, קבל על הפלית ערבים ל־רעה. ואותה שנה אף נפגש עם שרים בממשלה לדון בהשגותיו. ל־אחר־זמן פרסם מאמר ובו טען, כי ערביי ישראל יושבים על חבית של אבק שריפה, המוחיר שקיפוחם עלול להוליד פירות שבהבחרה תגרור אלי־מות. „ראה מה קרה בארה"ב — אמר בשיחה עם עתונאי ישראלי הארכיבישוף, שנהג לשאוב משגיו ודימוייו ממאבק הכושים בארה"ב — אסור שישראל תידרדר למאבק גלוי בין גזעים ודתות, וערביי יש־ראל צריכים לחוש עצמם כאזרחים ישראליים לכל דבר. לשם כך שומה על הממשלה לעשות למענם יותר משהיא עושה כעת".

עם זאת קרא ראייא לערביי יש־ראל לגלות נאמנות מוחלטת למדינה ו„להתגאות במולדתכם — ישראל — בתרבותכם הערבית ובדתכם הנוצ־רית".

כשם שהתבטאויותיו נגד השלטו־נות הכעיסו חוגים רחבים ביותר ו־עודדו את הגורמים האנטי ישראליים בפאטריארכיה ובוואטיקאן, ו־אף זכו לשבחים גלויים בבטאון רק"ח „אל איתיחאד" — כך התבט־אויות אחרות שלו הרגיזו את ה־ממונים עליו במחוז כהונתו ובוואט־יקאן, ועוררו אהדה כלפיו בקרב הציבור הציוני בישראל.

בין אמרותיו, שהיו לצנינים ב־עיני הממונים עליו, ושעוררו כלפיו גלי אהדה בציבור הישראלי שנדהם לשמע התבטאויות כה „ציוניות" מ־פי כהן־דת נוצרי רם־מעלה, היתה זו שצוטטה בשמו פעמים רבות: „העם היהודי הוא עם נפלא. את חיי אני מוכן להקריב למען העם הזה. נפשי יוצאת לעם היהודי — הטוב שבעמי־תבל".

האפיפיור ,נפל מהכסא'

הארכיבישוף ראייא ניצל כל הז־דמנות להביע ולהדגיש נאמנותו ל־מדינת ישראל ואהבתו לעם היהו־די. וכה אמר בכינוס של אנשי־רוח יהודים בירושלים ב־1970, בהרצאה על מחקרו בנושא „מהו העם היהו־די?": „בעם היהודי קיים „משהו" בלתי ניתן להגדרה, המייחד לטובה משאר העמים. זהו „משהו" בעל עמ־קות רוחנית, שסייע לעם היהודי ל־התייחד משאר האומות ולמנוע התב־ללותו בקרבן. זהו „משהו" רוחני ועמוק, שאיפשר ליהודים להתקיים כיחידה אתנית ולאומית עצמאית ד־באה עד ימינו אנו — ואיפשר לו להתקיים עד סוף כל הדורות". ב־הזדמנות אחרת הדהים את האפי־פיור, באמרו, כי „אלפיים שנה גב־לה הנצרות ונמנעה מלקיים את יעודה האמיתי — להשיב שלטון יהודי לארץ־ישראל. הנוצרים הרא־שונים היו יהודים, ורק עכשיו, ב־שוב היהודים לארץ־ישראל, מגשי־מים הם בכך את היעד העיקרי של הנצרות".

וכיצד הגיב על כך האפיפיור? — נשאל ראייא. הוא השיב: „ה־אפיפיור כמעט „נפל מהכסא" למשמע דברים אלה, הגיב במלה אחת בל־בד: „השתגעת ?"".

בהזדמנויות אחרות הירבה לברך את „חיילנו, חיילי צה"ל, העומדים בגבולות ומגינים בגופם על המו־לדת", והביע דעתו הברורה בעד המשך איחודה של ירושלים תחת שלטון יהודי, כבימינו אנו, בטענה ש„ישו, כאשר התהלך בירושלים, התהלך בה כיהודי, ולא כנוצרי, וגם בשאלתו של ישו היתה בוודאי ל־ראות בה שלטון יהודי".

גינה את הטירור

כאשר הוטחו האשמות שווא ב־ממשלת ישראל בעקבות הצתה כנ־גד „אל אקצא" בידי בטורף אוסט־ראלי, פרסם ראייא דעתו במאמר בעתון ישראלי: „ממשלת ישראל ש ל ג ו לא יכלה להסית למעשה כזה".

בשל עמדותיו והצהרותיו אלה לא הפלאו בני־עדתו הנבונים עליו, כאשר גינה נמרצות את „פעילות ה־טרור והאלימות הפסולה והבזויה" של המחבלים. היה זה ראייא, שהק־פיד להשמיע קולו בעקבות כל מע־שה רצח ופיגוע, ולגנותם בלשון ש־אינה משתמעת לשתי פנים. בכך היה ראייא לאישיות הנוצרית הרמה ביותר, שגינתה בלשון חד־משמעית וללא פניות וניסוחים של דיפלו־מאטיה את המחבלים ואת פעולותם הרצחניות.

אמנם ראייא הקפיד שלא להתערב בעניינים יהודים פנימיים, אך כדי פעם לא בלם עצמו מהשמעת דעות בנושאים, הנוגעים ברוב עולמו של הציבור היהודי בישראל. למשל, הוא הביע הבנה גלויה ותמיכה בעמדת הרבנות הראשית לישראל והיהדות האורתודוכסית נגד „גיורי אינסטנט" (כך הגדיר את הגיורים החפוזים), בהסבירו כי היהדות מחייבת להק־פיד בשאלות כגון אלה. „כבן היה־דות אינה „סתם דת", אלא גם־כבו־אפו של עם ישראל שהיבצה את דבותו הרוחנית ואיפשרה קיומו לבד־רות כל הקשיים. „ואין לאפשר לכל אחד לזכות בנקלה זו, שנמה יתי־רוק, בדרך של גיור־נבטי". בהזדמ־נות אחרת הביע ראייא דעתו נגד פעילות מיסיונרית בקרב היהודים בישראל ובעולם, אף שהבהיר שאם יבוא אליו יהודי ויבקש להטבילו ל־נצרות, יעשה זאת אם ישתכנע בי־כנותו, אך יצווה לו להכריז ולהת־גאות במוצאו היהודי.

לא חסידיו ולא מתנגדיו של ראייא — ובשני המחנות נמצאים נוצרים, מוסלמים ויהודים — לא יוכלו שלא להודות, כי ראייא האדם אינו נסתר מאחורי גלימת הארכיבישוף, ומביע דעותיו בפומבי בלא להסתתר בצילם של ניסוחים דיפלומאטיים רי־קים מתוכן. הכל תמימי דעים, ש־פיו ולבו שווים, וכוחו הגדול טמון בעצם תכונתו היסודית: תכונת אח־דות הניגודים.

ספרים רוויים חומר־נפץ

בשל תכונה זו דווקא הוקצו היחסים בינו לבין הפאטריארך מאכ־סימוס והוואתיקאן. הוא יצא חוצץ נגדם, על שעסקו באיסוף כספים „למען הנוצרים והמקומות בארץ־הקודש", ולא העבירו כספים אלה לשם הטבת מצבם הרוחני והחומרי של עדתו. לראייא היו תביעות גדו־לות למען צאן־מרעיתו בתחומי ה־שיכון, החינוך וההשכלה הגבוהה, ולשם כך התכוון להוציא מכספי הכנסיה. אך צעדיו הוצרו בידי ה־פאטריארך מאכסימוס, שהתיר לו ל־הוציא עד 5000 ל"י בלבד מכספי הכנסיה ללא אישור, וכל הוצאה גדולה יותר היתה טעונה — למרבה האירוניה — אישור נציגו של ה־פאטריארך, הארכיבישוף היווני־קא־תולי במזרח ירושלים הילאריון קא־פוצ'י... לזאת לא יכול ראייא להס־כים, משום שראה בכך „התערבות בלתי חוקית" של הפאטריארכיה וה־ואטיקאן בענייניה הפנימיים של עדתו ו„חתירה תחת מעמדו הגדול לכל מקום".

משנוכח לדעת, שכל מאמציו ל־שנות את היחס כלפיו וכלפי בני־עדתו אינם נושאים פרי והישארותו בארץ אך מזיק לעדתו הגדולה, החליט „להסיק את המסקנות". הוא הגיש התפטרותו להנהגת „הסינוד" שהתכנסו בלבנון לפני כחודש — ובסוף השבוע שעבר ארץ מולדתו ויצא למגור ביערות קאנאדה, כדי „להתפלל, להתבודד, לחשוב ולכ־תוב".

יש בדעתו לכתוב שם שני ספרים. אחד מהם ייקרא „ארכיבישוף בארץ היהודים", ובוודאי יהיה כתוב אישום חריף נגד „כהני־הדת המקצועיים" שהיו לו לרועץ בדרכו בישראל. ומי שמכיר את ראייא לא יטפקפק כי ספ־ריו אלה, שיהיו בלא ספק חומר־קריאה מרתק, יזעזעו לא רק את ה־כנסיה בישראל ובבירות, אלא גם את „הכס הקדוש" אשר ברומא.

מנחם רהט

עיסקת־הממון

(סוף מעמוד 22)

מרכזו ברומא. אך רק מעטים מפק־פקים ששר החוץ האמריקני ינצל את ההזדמנות לדון עם ראשי אי־טליה בסיוע כלכלי הכספי — ובהפ־קידה של איטליה בנאט"ו.

אנשי הקואליציה הממשלתית ה־קתולית־הסוציאליסטית משמיעים מה שהגדיר השר אנדראוטי כ„התפקיד ההכרחי של נאט"ו בקיום שווי־המשקל באירופה וביצירת דטאנט בין־לאומי" — אולם השותפים הסו־ציאליסטים בקואליציה מגלים חרדה. נמסר כי הם מבקשים לעצמם יצוג אישי במפמלית הנשיא ליאונה בעת ביקורו בוושינגטון כדי „לשים עין על הנשיא" איש הדימוקרטים הנוצ־רים, ביחוד אם ידובר בענייני נאט"ו.

● החשש מפני שיתוף המפלגה הקומוניסטית

בצד גישתם הזהירה של הסוציא־ליסטים להגברת התחייבויות איטליה כלפי ברית נאט"ו ישנה עמדת ה־מפלגה הקומוניסטית שהיא רחוקה מהתנגדות ללא תנאי שהיתה מגלה בעבר. יש מניעים חשובים לגמישות החדשה של הקומוניסטים, במסגרת מדיניות המפלגה לאמץ לעצמה תד־מית הגמישות במקרה שתשותף בני־הול ענייני המדינה. במשך השבועות האחרונים מתחרים ביניהם מנהיגים קומוניסטיים שונים בפירסום גילויי דעת מרגיעים, מה יעשו ומה לא יעשו אם יצורפו לממשלה.

הם מדגישים כי איטליה הנגועה במכת אינפלציה זקוקה לעזרת הקו־מוניסטים כדי להתגבר על צרותיה, ומדגישים כי לא ינסו להרחיק את איטליה מהברית המערבית או לערער את היחסה הפרטית. בראיון עם כתב שבועון החדשות „ליאספרסו" השתדל ראש לשכת מדיניות החוץ של המפלגה להרגיע את אנשי ה־עסקים באיטליה ואת אנשי שלומם בחוץ לארץ, כי הקומוניסטים לא ינסו לגרור את איטליה אל תוך ההגמוניה הסובייטית. „אנו מודים שאי־טליה — הארץ כולה, ולא רק ממ־שלתה — משולבת במערך של ברי־תות שאין להורסו באופן חד־צדדי", אמר הדובר, סרג'ו סגרה.

מר סגרה הוסיף כי הסכסוך ה־יווני־התורכי הוכיח שיש משבר ב־תוך נאט"ו, „ואנו נאבק למען יוב־טח שאיטליה לא תצטרך לשאת ב־תוצאות המשבר על ידי הקמת בסיסים חדשים בתוכה או חיזוק הבסיסים הקיימים. אבל מאבקנו יוקדש לבי־טול הבריתות החדשות ולא להעברת איטליה ממערך־בריתות אחד אל מערך אחר".

חוגים ממשלתיים וחוגי עסקים ב־איטליה ובעיקר הוותיקן, משמיעים אזהרות מפני שיתוף הקומוניסטים בניהול ענייני המדינה. מזכיר המפ־לגה הדימוקרטית אמינטורה פנפני ונשיא האיגוד הארצי של התעשיינים ג'אני אניולי (בעלי מפעל המכוניות „פיאט") אמרו בלשון ברורה, כי „כל פשרה היסטורית" עם הקומוניסטים תשנה שינוי מהותי את המערך ה־חברתי והכלכלי של איטליה, ותוך זמן קצר „תנתק את הארץ מן ה־עולם המערבי".

הכרזות כאלה בלי ספק נועדות לא רק „לצריכה פנימית" אלא להניח דעתם של השותפים המע־רביים של איטליה, כי המלוות של מיליארדי דולארים, המוזרמים עתה אל המשק האיטלקי, לא יסייעו ל־תהליך של קירובה אל הקומוניזם.

אך לא בקלות אפשר להתעלם מן הבעיה של שיתוף המפלגה הקומו־ניסטית האיטלקית — המפלגה ה־שניה בגודלה באיטליה, המייצגת רבע מן הבוחרים — בתפקיד של השלטת סדר במצב כלכלי קרוב ל־שואה.

דומה שארה"ב עומדת בתביעתה שאם איטליה מבקשת סיוע אמריקני, אל לה לשתף את הקומוניסטים ב־שלטון. אבל במקומות אחרים — ובכלל זה בבריסל בירת השוק ה־אירופי — כבר מתחילים לשמוע נע־מות אחרות. בשאלת השאלה, האמנם מסוגלת איטליה „להשליט סדרי ב־עייניה, לבנות בתי־חולים, בתי־ספר ושיכונים ציבוריים, ולהנהיג שיטת צנע כדי להיחלץ מפשיטת הרגל, ללא עזרה מסויימת של שיתוף פעולה מצד האיגודים המקצועיים והמוני ה־קומוניסטים ושיתופם באחריות.

עתיד המשק האיטלקי ועתיד יחסיה של איטליה עם שותפיה המערביים תלויים תלות, שאינה מוטלת בספק, בתשובות שיושבו על שאלות אלה.

עדה לוציאני

ישראל בין העמים

(סוף מעמוד 17)

ציבוריות מזרם הנפט הערבי, הרי הכסף והנפט עדיין צונים כ מ ע ט את הכל שם.

את „הטון" במערב אירופה נות־נת גרמניה וצרפת. גרמניה מבחינה כלכלית, וצרפת מבחינה מדינית. עד כה לא תירגמה גרמניה (המערבית) את כוחה הכלכלי באירופה לכוח מדיני ויש סימנים כי היא מתכוונת לעשות זאת. תהליך כזה עשוי להו־עיל לישראל, שכן משטרו של הקנצ־לר הלמוט שמידט מבקש להדק את הקשרים עם ארה"ב, יותר מזה של וילי ברנדט. אבל לדור חדש ב־גרמניה כבר אין הרגשה של אחריות לשואה והוא מעדיף „יחסים נורמ־ליים" עם ישראל, בלי חובה מוס־רית כלפי המדינה היהודית.

ממשלת הלייבור של וילסון ניגל־תה כ„נוחה" לישראל מן הממשלה השמרנית. דוברים ישראלים רשמיים אינם מוכנים להודות בכך, אבל ה־עובדה היא כי מדיניות הרכש — אף זה הסלקטיבי — של הלייבור „נוחה את הדעת" בירושלים. כמו איטליה החלשה והמתמוטטת, כך גם אנגליה חלשה אינה טובה מבחינה ישראלית. לחץ הנפט הערבי עתיד להחליש אם ינצלו את אוצרות הנפט שבמגלי בים הצפוני והסקוטלנד.

● מעמדה של רומניה

הממשלה הערבית עשתה חיל ב־סקנדינביה והתמה ניכר במיוחד ב־נורבגיה יותר מאשר בשוודיה וב־דנמרק. היד שיתוף הפעולה האנטי־יאסר בפקנה מקובו לדור חדש. עם המשטרים החדשים ביוון ובפורטוגל נפתחו אופקים חדשים לישראל. יחסים כלכליים תקינים מנוהלים עמן זה מכבר. אבל אפילו היחסים ה־תקינים שיש לנו עם ארצות בנלוקס אינן מבטיחות שלא ירימו ידיים בעד הצעות פרו־ערביות שונות ב־עצרת. הולנד ובלגיה הוכיחו עצמן כבעלות עוצמה כלכלית עצמאית, אבל אף שאין חוב־אירופי בהצבעות, יש רצון להופיע כגוש מאוחד בהצבעות.

לרומניה יש מעמד מיוחד ביחסים עם ישראל והערבים. שר החוץ ה־רומני מקובסקו יודע כי מכל מזרח־אירופה רק מדינתו יכולה לבקר בישראל ובמדינות ערב. אף־על־פי־כן נמנע שר החוץ הישראלי יגאל אלון מפרסום הודעה משותפת בתום הביקור. ככלות הכל, הרומנים גינו את ההפגזות הישראליות בלב־נון בלי להזכיר את הטרור הערבי. מקובסקו היה מעוניין דווקא בהודעה משותפת עם ישראל שתדגיש את החלטות 242 ו־338 של מועצת ה־בטחון והדבר על השלום. יגאל אלון לא נתפתה למין הודעה כללית שלא תגנה את הטרור הערבי ובאין „אי־חוף" לא יצאה ההודעה המשותפת, שמקובסקו רצה להציגה לעיני ה־ערבים וידידיהם. בירושלים שמע מקובסקו מראש־הממשלה ומשר החו־ץ כי אכן קיימת בעיה פלשתינית, אבל לא אש"ף ועושאת הם בציגיה. ה־עמדה הרומנית נוטה בבוזה ברורה ומפורשה לטובת הערבים.

המכבה בעצרת אינה תהיה שאוד. שישאר הערבים עשרות נאומים אנט ישראלים (הבוא ואסר ערפאת יו"ר הארגון לשחרור פלשתין ומנהיג ה־פתח) יאמרו הערבים לאירופים ו־לטינו־אמריקנים: בעצם, אנו רו־צים בהחלטה מתונה. הבה נגנה אותה „י ח ד".

ישראל היתה מעדיפה איפוא הח־לטה אנטי־ישראלית קיצונית של הולנד. אנטי־ישראלית מתונה ש־שוודיניה ומצביעים הם ג ם אי־רופים ולטינו־אמריקנים נוסף של ידידים המתרחקים בעת ותלר־רתה ידה הבודדה של ישראל.

אלי איל

מבחר דירות „גן" בפתח־תקוה

גמר חתימה טובה לכל בית ישראל

„גן" חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ

פתח תקוה, רחוב חיים עוזר 20. טל. 3-2-918091

בחול המועד סוכות (7-2 אוקטובר) יהיו משרדנו פתוחים בין השעות 8.30-12.30 לפנה"צ — בלבד

נפילתו של „גור אריה יהודה"

פינת הבולאי

58 שנים שלט היילה סי־לאסי באתיופיה, והוא נחשב לזקן המלכים בעולם. הקיסר שהודח על ידי חונתת התיאום הצבאית, נולד ב־23 ביולי 1892 ליד העיר הארואר, כ־צאצא ה־225 של מלכת שבא ושלמה המלך ובנו של „ראס" מאקונן, מפקד צבאו של ה־קיסר מנליק ומנצחם של ה־

מלכת שבא

איטלקים באדואה ב־1899. מדורנו מוקדש לציוני הדרך המרכזיים של הקיסר.

מלכת שבא ושלמה המלך מופיעים על בול זהב מיוחד בערך של 15 דולר שראה אור ב־20 בדצמבר 1972. כן

50 שנה לקיסרות

הופיעה מלכת שבא על בול שהונפק ב־3 בינואר 1964 ב־ערך של 10 סנט.

ב־1 בנובמבר 1916 עמד היילה סילאסי בראש מרד נגד הקיסר ליג' יאסו, ולאחר קרבות דמים גבר סילאסי על

גור אריה יהודה

מתנגדיו ומאז — כאמור — הוא שלט במדינה, התמנות כיורש עצר.

במלאות 50 שנה למנהיגותו

הונפקו ב־1 בנובמבר 1966, 3 בולים בערך של 10, 15, 40 המציגים את הקיסר על רקע של התפתחות המדינה.

ב־2 בנובמבר 1930 הוכתר

ארמון הקיסר

היילה סילאסי כקיסר אתיופיה. במלאות 20 שנה לאירוע זה הונפקו ב־2 בנובמבר 1950 5 בולים בערך של 5, 10, 20, 30, 50 סנט המציגים: סמל גור אריה יהודה, בית־חולים הנפת דגל.

דיוקנו של הקיסר מעטר כמעט כל בול המתאר את

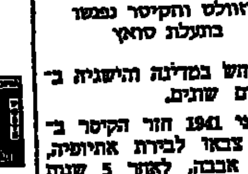

רוזוולט והקיסר נפגשו בתעלת סואץ

המתרחש במדינה והישגיה ב־תחומים שונים.

במאי 1941 חזר הקיסר ב־ראש צבאו לבירת אתיופיה, אדיס אבבה, לאחר 5 שנות גלות, עקב הפלישה האיטל־קית למדינה (בראשית ביר־תו מאתיופיה שהה הקיסר

הקיסר מבקר בנמל

בירושלים ומצא שם מקלט, עד לצאתו לאירופה).

הקיסר בבגדים מדהימי צב־עים מופיע על הבולים ה־ראשונים שראו אור לאחר ה־נצחון על האיטלקים.

האירוע של הקיסר מופיע על בול שהונפק לציון יום הולדתו ה־100 של הקיסר מנליק בערך של 5 סנט ו־ראה אור ב־31 בדצמבר 1944.

הפגישה בין רוזוולט וה־קיסר בתעלת סואץ לקראת סיום מלחמת העולם השניה צוינה על 3 בולים שהונפקו באפריל 1947 בערך של 12, 25, 65 סנט.

אתיופיה חזרה ליום מר־פיעה על בול שהונפק ב־4 באוקטובר 1953 בערך של 10 סנט במלאות שנה להקמת ה־פדרציה בין אתיופיה ואריי־תריאה.

יובל הכבוד לשלטונו של הקיסר צוין על 6 בולים שראו אור

ב־3 בנובמבר 1955 המציגים בין השאר צבא אתיופיה, הכרזת החוקה וכן הנסיכה טסאהיי המבקרת בבית־חולים.

הקיסר נחשב לאחד ממנ־היגיה הבולטים של אפריקה, והוא השתתף בכל ועידה אפ־ריקנית.

הקיסר, מפת אפריקה והסמל האריה מופיעים על בול ש־הונפק ב־15 באפריל 1958 ב־ערך של 5 סנט.

בבניין אפריקה החדש מופיע

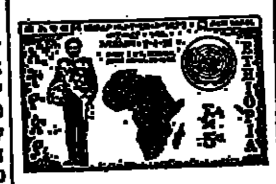

מפת אפריקה

על בול שהוקדש ל„יום אפ־ריקה" בערך של 8 סנט ש־הופיע באפריל 1961.

20 שנה לשחרור אתיופיה מהכיבוש האיטלקי צוינו על 3 בולים שראו אור ב־5 ב־מאי 1961 בערך של 20, 30 סנט, 1 ד. המציגים את ה־קיסר ומפת המדינה.

פיתות אתיופים ביוזמת מ־

מפת אפריקה ובית אפריקה באדיס אבבה

קיסר צוין על 8 בולים ש־הונפקו ב־19 ביולי 1965 ה־מציגים תמונות ממיזמות החק־

לאות, גידולי שדה, סוכר, קפה ותעופה אזרחית. על כל הבולים מתנוסס דיוקנו של הקיסר.

בבניין הקונגרס. הורפם מ־ממשלתי מופיעים על בול ש־

הונפק ב־5 באפריל 1966 ב־ערך של 5 סנט.

מבולים האחרונים שהונפקו

הכרזה על חוקה / הנסיכה טסאהיי מבקרת בבית־חולים

עם דיוקנו של הקיסר ראו אור ב־17 באפריל ו־26 ב־יוני ש.ז. הסדרה הראשונה מורכבת מ־4 בולים, הוקדשה למלאות „20 שנה לקרן ע״ש היילה סילאסי" בערך של 10, 30, 50, 60 סנט והם מציגים מפעלי תרבות, חינוך ובית־חולים שהוקם מהקרן של ה־

בית העיתונות והדפוס באדיס אבבה

קיסר. הסדרה השניה מכילה בתבקה להטיל עוגן ולהשאר ג 5 בולים ומראה את הקיסר בבגדי שרד ולאומיים שונים.

הבולים האחרונים עם דיוקנו של הקיסר

שופן ובטהובן על בולי ניג'ר

השנה ימלאו 125 שנה ל־מותו של המלחין פרדריק שופן (1810—1849). לציון ה־מאורע הונפק התודש בניג'ר בול בערך של 100 פרנק ה־מציג את דיוקנו של המל־חין, הכשר המולצי וקטע מ־

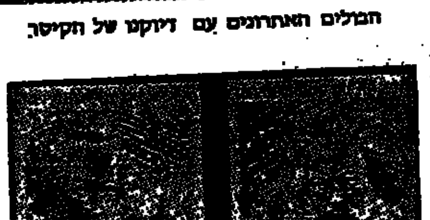

הסימפוניה ה־9 של בטהובן ושופן על בולי ניג'ר

משחק ע״פ המנגינה של שופן.

בול שני שגם הוא הונפק התודש, בערך של 100 פרנק, מוקדש לסימפוניה התשיעית של בטהובן וסמלי המנגינה.

אליעזר בן

תשבץ „מעריב" מס. 924

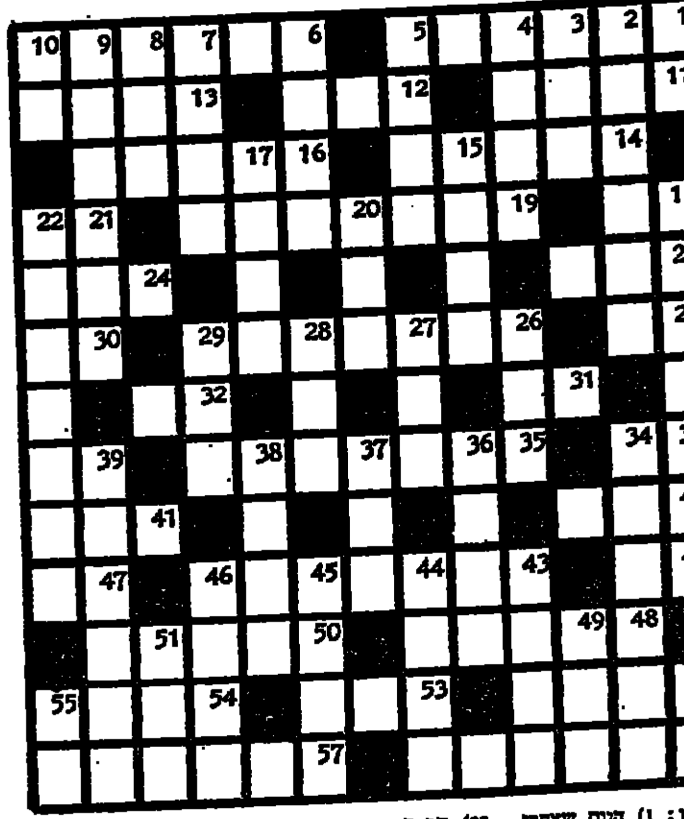

מאוזן: 1) היום שאחרי חג הסוכות, 6) בדרך מק־רה, 11) נחוץ, 12) „אני אוסר", 13) אחד מארבעת המינים שמברכים עליהם בחג הסוכות, 14) זק ר־יבש, 16) אנו, 18) מילה המורה על ברירה, 19) „זמן שמחתנו", 21) ישן, 23) הרבה מאד, 24) ני־צוץ, 25) פרי־בוסר, 26) אדם ישר וצדיק, 30) לא טעים, 31) תבואה, 32) שלל, 33) מילת גוף ל־זכר, 35) הימים שבין יום ראשון ובין יום אחרון של חג הסוכות, 39) בלבד, 40) שאר, 41) הדור ה־שלישי, 42) זז, 43) בני צאן, 47) נמצא, 48) ער־לבשו של נחור, אחי אב־רהם, 50) הוא השופט בד־עה, 52) מגרש, מרחיק, 53) זחל הארבה, 54) תרו־עת שירה, 56) הקדמה קצרה לספר, 57) תורה.

מאונך: 1) נופן, 2) ארון־מת קדמון, 3) גחל בפי החי, 4) פלמוס, 5) גופה, 6) לדרך הפונה אל —, 7) סיר גדול, 8) נהר באירופה, 9) קיבוץ בעמק יזרעאל, 10) עיר מצרית קדומה, 15) מסורבל, 17) שומר, 18) אבות האומה אשר לפי המסורת מבקרים בחג הסוכות בסוכותיהם של ישראל, 20) ללא סי־בה מיוחדת, 22) הכרזה חגיגית על בוא החג, 26) אבי אברם ונחור, 27) כלי לגריפת אשפה, 28) גחל לכתיבה, 29) משקל רב, 34) השתרשות, 36) לשוא, 37) גחל, 38) עוף־ביצה גדול, 39) לשון הרע, 43) גלמוד, 44) באה, 45) מר־הז, 46) עם־הארץ, 49) דרך, 51) דלעת, 52) פער־טוח, 55) פחדי־

בואו חשבון 914

ערכו / ל,ב

כ ע ר כ כ

ה כ ש ה

ה ש ל ב ש

ש כ כ ע ב

ל כ י ש

האימרה:

686 1421 1520 2620 79.

1731.

בפעולת חילוק זו החלפו הספרות באות־יות. מצא את ערכה של כל אות ורשום את האותיות המתאימות ב־מקום הספרות בשורה למטה. אחר כך, צרף את האותיות הרי פיע־נחת אימרה ממסכת א־בות.

רז המעגלים

במעגל הקטן רשומה האות „ף". רשום, בהת־אם להגדרות, במעגל ה־גדול שם בן שש אותיות ובמעגל הבינוני שם בן שלוש אותיות כך, שנו־סף על שני שמות אלה תקבל עוד שש מלים בנות שלוש אותיות ה־נקראות מבחוץ פנימה ומסתיימות באות „ף", שבמעגל הקטן.

הגדרות: המעגל ה־גדול: מקום הפגישה של אברהם ומלך סדום אחר הכאת כדרלעומר; המע־גל הבינוני: צליל; מ־בחוץ פנימה (לאו־דווקא בסדר שבו ירשמו): בירת מצרים העתיקה (כתב כלא); שדה ש־נקצר, אך עדיין לא נח־רש לזריעה חדשה; מח־זור; בעל־כנפיים; הק־דש מושלמי; עוד בה־מה מעובד, שכתבים עליו.

פתרון לחידונים הקודמים

פתרון לתשבץ 923

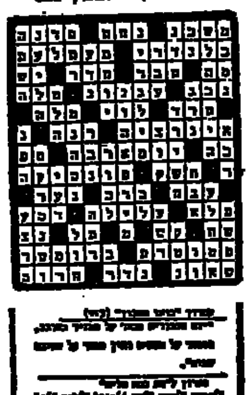

*

שלחו את הפתרונות ל־„מעריב", ת.ד. 20044 תל־אביב. צרפו את המספרים דלעיל ורשמו על גבי ה־מעטפות „תשבץ מס׳ 924", או „בואו חשבון (914)", או „רז המעגלים".

30 פרסים יוגרלו בין הפותרים.

אברהם סלמן

לידתה של תחבולה

אליפות השחמט בעולם לא ני־לה עדיין את מלוא גדולתו של קרפוב. הוא התגונן בזהירות מפני איומיו של קורצ'נוי ו־לא הניח ליריבו הגדול פרצות כלשהן לחזור דרכן. אולם ב־קרב השני ניצל קרפוב היטב את יזמת־הפתיחה שניתנה לו כבעל הכלים הלבנים והוכיח שלא לחינם הוא מדורג ב־מקום השני בעולם (אחרי פי־שר).

קורצ'נוי בחר בנוסח הדרא־גוני של ההגנה הסיצילייאנית וקרפוב סתר את הנוסח הזה וכפה על יריבו להניח את נשקו בתום 27 מסעים! מס־תבר שהכין לו „מאמה בית", בהדרכת מאמנו רב אמן שמ־עון פורמן. הרי הקרב המעניין.

קרפוב — קורצ'נוי

1. ה4 ג5, 2. פ־ו3 ד6, 3. ד4 ג:ד, 4. פ:ד4 פ־ו6, 5. פ־ג3 ז6, 6. ר־ה3 ר־ז7, 7. ו3 פ־ג6, 8. מה־ד2 ס־ס, 9. ר־ג4 ר־ד7, 10. ח4 (לבן פו־תח מיד בהתקפה על המלך השחור, עוד בטרם הצריח הוא עצמו) צ־ג8, 11. ר־ב3 פ־ה5, 12. ס־ס־ס פ־ג4, 13. ר:פ צ:פ, 14. ח5 פ:ח5, 15. ז4 (נוסח ידוע של הקרבת רגלי, שבו שומר לבן על כל הזמן על יזמת ההתקפה) פ־ו6, 16. פ־ד5 (בטרם ימשיך לבן ב־התקפתו באגף המלך הוא מב־צר את מעמד כליו במרכז, למנוע הקרבה אופיינית של שחור על ג3) פ:ד5? 17. ר־ח6 ר:ר (גם אם יימנע שחור מהכאת הרץ יכפה זאת לבן ע״י ר:ר עם מה־ח6+). 18. מה:ר צ־ג3, 19. צ־ד3 (בכך נמנעת כליל ההקרבה הטיפוסית על ג3 והתקפתו ה־צפויה של שחור נשארה קפו־אה. לעומת זאת שומר לבן על יזמת התקפתו באגף ה־מלך. לבן מאיים עתה 20. ז5 פ־ח5, 21. פ־ו3!) צ־ג5, 20. ז5! (מתעלם כליל ממס־עו האחרון של שחור והקר־בת רגלי שני חורצת מהר את גורל הקרב) צ:ז5, 21. צ־ד5! (רק כך, כי חילופי הצריחים מותירים את השחור ללא התקפה בכלל ואילו ה־פרשים הלבנים דרושים ל־המשך ההכרעה באגף המלך) צ:צ, 22. פ:צ (אסור לשחור פ:פ בגלל מט. שחור חייב להתגונן מפני פ:ה7+) צ־ה8 (על מה־ד8 יבוא 23. פ:פ+ ה:פ, 24. פ־ח4 ר־ג6, 25. פ־ח5! ז:פ, 26. צ־ז1+ וממט במסע הבא), 23. פ־ה6! (מא־יים פ:פ+ עם מה:ח7+ ואח־ריו פ־ז5 ואין למנוע מט) ר־ג6, 24. ה5!! (ממש כב־פרובלמות! כופה מט ללא מניעה ושחור אין אונים לע־שות משהו) ר:ז5 (כל עוד יש רגלי על ה5 צפוי המלך השחור למט. לא יצלח ד:ה5 בגלל 25. פ:פ+ ה:פ, 26. פ־ח5! והרגלי השחור שעל ה5 מונע מהשחור צ־ה1+), 25. ה:פ ה:ו6, 26. מה:ח7+ מ־ו8, 27. מה־ח8+ שחור נכ־נע, כי על מ־ה7 יבוא פ:ו8+ עם צ־ה1+ ונשאר ביתרון צריח.

הקרבות 3 ו־4 נסתיימו ב־תיקו.

הנשים לגמר ב'

נבחרת הנשים לא הצליחה להיכנס לגמר א' באולימפי־אדת השחמט, הנערכת עתה בקולומביה. הן השיגו אמנם הישג יפה: מקום ראשון־שלישי במשחקים המוקדמים, יחד עם הונגריה ואנגליה. אך יחס הנצחונות היה לטובת אנגליה, שעלתה לגמר א' עם הונגריה.

בסיבוב הראשון של גמר ב' גברנו 0.5:1.5 על ארה״ב. בגמר א' גברה ההולנדיה אריקה בלה על נגה אלכסנ־דריה מבריה״מ!

● כפריר: בתחרות בקוסטה בראווה ניצחו יחדיו קורייצה וסיגוריינסון עם 7.5 מ־11.

● רמת גן: בתחרות ל־זכר עורת בול הצעיר אבי ויגלמן הישג נאה, בחלקו מ־קום ראשון־שלישי עם בנעני וכהנא — 7 נקודות כ״א.

● עוצי: בתחרות לזכר צ'י־גורין מוביל פולוגייבסקי עם 4.5 נקודות לאחר הסיבוב ה־חמישי.

● תל־אביב: באליפות מועדון „רשבסקי" ניצחו פיש־לר ובריל עם 7.5, ואחרי־הם יושע וקורצטג 7.

שאול הון

תחכמויה, המ־ ן נאה את ה־ צמיד והגאה ב־ משום שהיא צחון הרוח וה־ ל החומר. אר־ בה שאר רוח, בכל זאת על קבועות. אם פרינציפ" תו־ להכנן התחבולה אפילו אינך צמרה. רינו נבחר ב־ מעמד־מט, ה־ כל שחמטאי.

הסופי, שבו השחור מפלס צריחו הוא. ב־ זה יכולים אנו בולת המט גם כלים לשני ה־ הקרבת מלכה משוך את ה־ הערוגה 8א אל נחות ע״י צ־א6. נקלע עורך ה־ משחק ידידותי יה״ב. הצדדים ם מנוגדים וכל יפות את המ־ בן הקריב כלי לים כדי לקרוע בו, אך שחור והדף את הת־ קביל פיתח ש־ תריפה על ה־ ה על לבן הת־ ג. לבסוף הגיע ז גם מבחינה בחינה עמדתית טול בספק. זו ניצנצה ב־ לבן אותה עמ־ מט שראינו ל־ לף את העמ־ א ממש מזמינה קרבות כדי לה־ זם המקורי. כאן ין היוצר כדי המריה לנצחון בולת הקרבה.

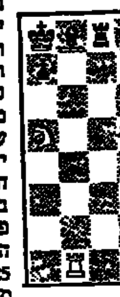

כדי שתתממש ל המט? צ־בו את ר־ב8, כדי + ולשלוף את מביצוריו. במק־ יר את מסלולי שעל ח2. ולב־ תוות ר־ח6 כדי ז8. תפסנו את ה־ קשה הביצוע. קמן: ר:ח2 אינו מותר). 2. ה4! (תוך ה על הרץ וה־ תה עתה גם מס־ וז) ר:ה4 (על ותו המשך). 3. הדרך סלולה ם של התחבולה) צ:צ, 4. מה, 5. צ־א6א לק, המתבצע רק נו את מעמד־ תת מט במקרים כן היה משחק ד, בשל יתרונו יתי של שחור. ל: לצלום הפ־ היוצר זאת כר כשאתה משחק מא „קורצת" לך ואם תישאר „עי־ סופך שתפסיד מנת לך זכייה! בגדולתו שון בין שני ה־ חצי הגמר ל־

הודעות מס-הכנסה ומס-רכוש

עצמאים וחברות!

במסגרת התכנית הכלכלית החדשה הועלה נטל המס והמילוות לכלל אזרחי המדינה.

שיעור המקדמות לעצמאים וחברות הוגדל אף הוא החל מחודש ספטמבר 1974.

שלמו המקדמות במועד

ותיהנו מהצמדת המילוות (הכלולים במקדמות) למדד דצמבר 1974; וגם תמנעו מעצמכם תשלום קנסות מיותרים.

על המפגרים בתשלום המקדמות — יוטלו ריבית וקנסות כבר החל מ־1 באוקטובר 1974. (הקנס — 2% לחודש. הריבית — 1¼% לחודש).

לטובתכם זכרו!

החל ב־1.10.74 יוטלו קנסות וריבית על המפגרים

חברת שיכון ארצית מחפשת

קרקעות לבניה למגורים (שטחים בינוניים וגדולים) במרכז הארץ, בחדרה ובאיזור חיפה.

התשלום אפשרי גם חלקי או מלא בדירות.

בהצעות רציניות נא לפנות בציון פרטים על גוש, חלקה וכו' לת.ד. 20207 תל־אביב, עבור מספר 239.

ים שמי השקעות בע״מ

למכירה

רה חדשה

3 חדרים

כניסה מיידית!

ח לוקסוס עם גג מרוצף ומאוורר גודל 250 ממ״ר.

מרהיב. עליה לגג מתוך הדירה

לפנות: פתח־תקוה, רחוב התנופה 25 בשעות 17—19 אחה״צ.

صكنا من الاهل

מעריב לספורטאים

מכריז על המיבצע השנתי

ספורטאי השנה תשל"ד

ערב מופעי ספורט
בין־לאומיים וישראליים

והכתרת

„ספורטאי השנה" ב־19 ענפי ספורט

יום חמישי, 3 באוקטובר 1974
בשעה 7.30 בערב

ב„היכל הספורט" ביד־אליהו בתל־אביב

בתוכנית:

✱ האבקות (סגנון חופשי):

ויקטור זילברמן

ישראל
(מקום שלישי באליפות העולם)

נגד

אדולף זייגר

מערב־גרמניה
(אלוף אירופה ובעל מדלית־ארד באולימפיאדת מינכן)

✱ התעמלות:

נבחרת ישראל בתרגילי קרקע

✱ כדורסל:

„הצדעה לנבחרת ישראל בכדורסל"
(עם שובה מטהרן, עם מדלית־הזהב)

משחק כדורסל (באורך מלא):

נבחרת ישראל מול כוכבי הליגה האמריקנים

✱ ✱ ✱

מנחה: אורי זוהר

כרטיסים להשיג ב„רוקסי" (דיזנגוף 23 תל־אביב) וביתר המשרדים.

כרטיסים בהנחה לקבוצות מאורגנות טל. 222663 ת"א.

✱ ✱ ✱

חובב ספורט,
הבטח לעצמך, בעוד מועד, כרטיס כניסה ל„אירוע השנה בספורט".

Brut האלופים בוחרים ב...

צה"ל חזק הוא ערובה לבטחון המדינה

קליטת ציוד חדיש ומתוחכם והקמת מסגרות חדשות מחייבות תוספת כוח אדם באיכות מעולה

לצה"ל דרושים:

★ **קצינים בתפקידי פיקוד, מנהלה ומקצועיים.**

★ **מקצועות רפואה: חובשים. משי"קי חבדואה או בוגרי קורסים מקבילים.**

מסיימי שרות סדיר בצה"ל בוגרי 10 שנות לימוד וחסרי מקצוע יוכשרו במסגרת שרות הקבע למקצוע בו יבחרו.

יתקבלו לשרות הקבע מועמדים בעלי נתונים כמפורט להלן:

- מסיימי שרות סדיר בצה"ל אשר הוערכו בחוות דעת טובות ע"י מפקדים.
- בעלי הכשרה מקצועית מתאימה.
- כושר גופני מתאים לשרות בצה"ל — בהתאם לתפקיד.

המעוניינים להתקבל לשרות הקבע ואשר נתוניהם תואמים את הדרישות המוכרות לעיל — יפנו אישית לכתובת: רמת־גן, רח' מודיעין 100 (עבור קבע) בימים א'—ו' בשעות העבודה הרגילות.

על הפונים להצטייד במסמכים הבאים:

✱ פנקס מילואים ✱ תעודת שחרור משרות סדיר
✱ מסמכים המעידים על הכשרה מקצועית

פרטים בדבר מקומות השרות, תנאי השרות ותנאי השכר — יימסרו למועמדים במקום.

הצטרף לשרות הקבע ותהיה חלק למעמסה הבטחונית

מרכז זלמן שזר להעמקת התודעה ההיסטורית היהודית · מרכז זלמן שזר · עיריית ירושלים המחלקה לתרבות

נמשכת ההרשמה

לסמינריונים בתולדות עם ישראל

בסוף חודש אוקטובר 1974 ייפתחו בירושלים
שני סמינריונים בנושאים הבאים:

א. **„תפישת ההיסטוריה במחשבה היהודית"** — בעברית.
המרצה: מר אביעזר רויצקי, האוניברסיטה העברית,
בימי שני בשבוע, בשעה 8.00 בערב.

ב. "JEWISH LEADERSHIP DURING THE SECOND TEMPLE, AND MISHNA AND TALMUD PERIOD" — in English.
Instructor: Mr. YESHAYAHU GAFNI, Hebrew University.
Every Tuesday evening at 8.00 p.m.

הסמינריונים יתקיימו במרכז זלמן שזר בירושלים, רחוב חובבי ציון 4.
פרטים, הרשמה ותכנית הסמינריונים אפשר לקבל במרכז זלמן שזר, ירושלים, טלפון: 37171, 30841.

אור־דר
אביזרים לרכב

רדיו למכונית כולל רמקול ואנטנה רק 345 ל"י

...ועוד — הפתעות נוספות לתקופת החגים. לנוחיותכם הרכבת רדיו, טייפים, מערכות אזעקה במקום.

בברכת שנה טובה וחג שמח

אור־דר
רח' המסגר 64 תל־אביב
(על־יד לנציה)

פגודה
מסעדה סינית
מזוג אויר מלא
הנהלה וטבח סיניים
פתוח לארוחות צהריים וערב
חיפה, בת גלים
(מול הבריכה)
טל. 524585

למסירה
מסעדה משגשגת
בלב צפון תל־אביב
טלפון 448569
21.00—17.00, 11.00—09.00

השבוע
שמש
שחורה
במעריב לנוער

דלק

„דלק" חברת הדלק הישראלית בע"מ

מכרז מכירה מס. 5/74

החברה מעמידה בזה למכירה

מכונית „פורד טאונוס"

מס. 222—274 שנת ייצור 1970
סוג טאונוס 20, מס. מקומות 1 + 5

את המכונית ניתן לראות במתקן „דלק" חברת הדלק הישראלית בע"מ, רח' אליאשברג 2 ת"א בימים 27.9.74, 29.9.74, 30.9.74, 2.10.74, ו־3.10.74 בשעות 8.00—11.00.

את ההצעות יש לשלוח לפי הכתובת: „דלק" חברת הדלק הישראלית בע"מ רח' אחוזת בית 6 ת.ד. 1831 תל־אביב ולציין על המעטפה: מכרז מס. 5/74.

על מגיש ההצעה לצרף להצעתו ערבות בנקאית או המחאה בנקאית בגובה 10% מערך הצעתו אחרת לא תדון החברה בהצעתו.

הצעות תתקבלנה עד ליום 7.10.74 בשעה 12.00.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה אחרת.

„דלק" חברת הדלק הישראלית בע"מ

אוניברסיטת תל־אביב

ביה"ס למוסמכים במינהל עסקים
ע"ש ליאון רקנאטי

ייעוץ לשנה"ל תשל"ה

ימי הייעוץ לתלמידי ביה"ס במגמות השונות, לשנה"ל תשל"ה, יתקיימו בהתאם למפורט:

1. **תלמידי מב"ע** (חדר 205):
יום ד' 9.10.74 בין השעות 09.00—12.00, 15.00—18.00.
יום ה' 10.10.74 בין השעות 09.00—12.00, 15.00—18.00.
יום ו' 11.10.74 בין השעות 09.00—12.00.

2. **תלמידי מלמ"ן** (חדר 206):
מערכות מידע — יום ד' 9.10.74 בין השעות 09.00—12.00, 13.00—16.00.
חקר מבצעים — יום ה' 10.10.74 בין השעות 09.00—12.00, 15.00—18.00.
התנהגות אירגונית — הודעה תשלח לכל תלמיד בנפרד.

על התלמידים לרכוש את ידיעון ביה"ס שיימצא למכירה ב„מפעל השכפול" החל מיום א' 29.9.74. טופס הרשמה יימסר במקום.

אוניברסיטת תל־אביב

קרן חיים אבימל
מזמינים
לערב עיון לזכר

חיים אבימל (אבומבול) ז"ל

על הנושא

תהליכים בחברה הישראלית בעקבות מלחמת יום הכיפורים

בתכנית:
דברי פתיחה: גד יעקובי, שר התחבורה
הרצאות:
ד"ר יוחנן פרס
הסופר יזהר סמילנסקי
דברי סיום.
ביום ראשון, י"ג תשרי תשל"ה, 29 בספטמבר 1974, שעה 20.00, אודיטוריום פאסטליכט, בבנין מכסיקו, קרית האוניברסיטה, רמת־אביב.

חיים שמי השקעות בע"מ

קבלן בנין

מציע דירות במקום היפה ביותר בפתח־תקוה

ברחוב ארלוזורוב 29 פ"ת
ע"י כרי דשא מרהיבי עין

דירות בנות: 3 — 3½ — 4 חדרים

כוללים: מעלית ✱ מים חמים מרכזי
3 כווני אויר כניסה מפוארת

פרטים במשרד רח' הגנה 15 פ"ת
בשעות 17—19 אחה"צ — טל. 912015.

בנתניה למכירה חנות גדולה

במקום מסחרי, מרכזי,
מתאים לבנק, סופרמרקט וכו'
✱
טל. 053-28290.

החלה מכירת הכרטיסים

לתחרות לגילוי כשרונות צעירים

הנערכת על־ידי

מעריב לנוער ו־**ויצו**

בשיתוף עם

בנק לאומי לישראל

התחרות תיערך ב„היכל התרבות"
ביום ראשון, ח' דחול המועד סוכות 6.10.74
בשעה 10 בבוקר.

כרטיסים במחיר —.4 ל"י אפשר להשיג במערכת „מעריב־לנוער", רחוב קרליבך 2, תל־אביב, קומה ד', בשעות 2—8, או בסניף „מעריב" שדרות רוטשילד 33, תל־אביב.

כרטיסים במחירים יקרים יותר אפשר להשיג בויצ"ו, שדרות דוד המלך 38, תל־אביב.

משטרת ישראל

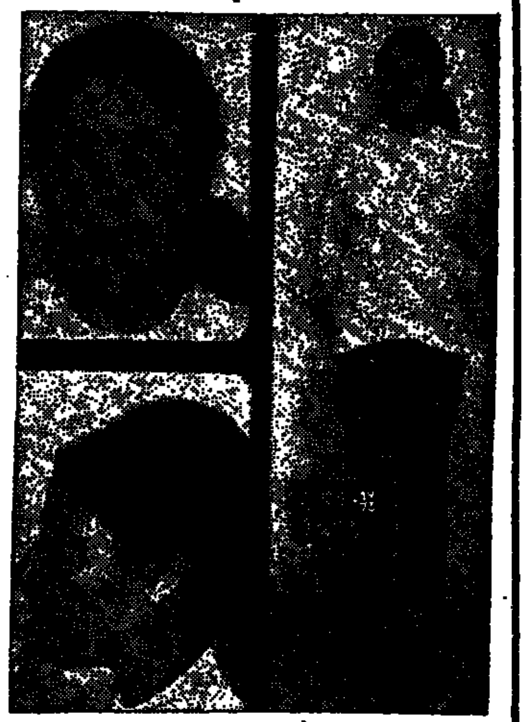

משטרת ישראל מבקשת את עזרת הציבור בחיפושיה אחרי הנעדרת

אביבה בת דוד בוני

אשר יצאה את ביתה בפתח־תקוה צה"ל 21, בתאריך 4.6.74 ומאז נעלמו עקבותיה.

תאורה: בת 15 שנה, גובה: 165 ס"מ, מבנה גוף: מלא, פנים: עגולים, גון פנים: בהיר, שיער: שחור, מצח: רחב, עיניים: שחורות, אף: גדול, שפתיים: עבות.

מדברת: עברית בלבד.

כל היודע דבר על מקום המצאה או שראה אותה לאחר התאריך 4.6.74 מתבקש להודיע למטה הארצי/מו"פ/ דרושים באמצעות תחנת המשטרה הקרובה.

עבור אולם קולנוע
מעונינים לרכוש
1. עד 600 כסאות
2. מערכת מיזוג אויר
הכל במצב מצוין.
בהצעות רציניות נא לפנות לת.ד. 16540 תל־אביב, עבור „אולם קולנוע".

חשוב לקבלני פיתוח

אספקת אבן נחל סדירה

בדבר פרטים נא לפנות לטלפון:
254877 בין השעות: 08.00—13.00
ו־17.00—19.00.

בפסנתר כנף
STEINWAY & SONS N.Y.
במצב מצוין — למכירה
„גוטסמן", רח' אלנבי 38 (מול מוגרבי) תל־אביב
טלפון 55682

פרס אישי חינם: מצלמה
לכל החותם על מעריב לנוער

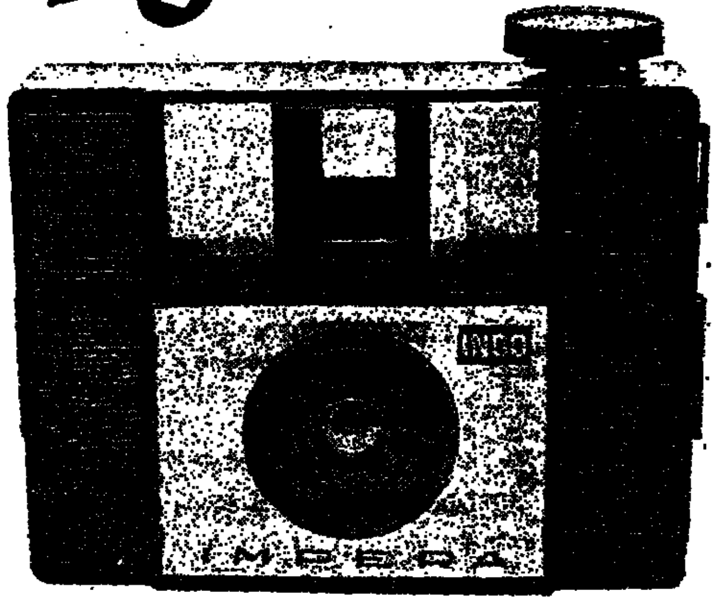

כל החותם לשנה על מעריב לנוער

או מחדש מנויו לשנה נוספת, יקבל חינם, ללא כל הגרלה, מצלמה „אימפרה" מתוצרת צרפת.

מספר המצלמות מוגבל וכל הקודם זוכה!

פרס חינם נוסף לבחירה:

3 כרכים מתוך הסדרה „מסד עם ישראל ומורשתו" על פי האנציקלופדיה העברית

- כרך ראשון: החשמונאים
- כרך שני: המאבק על דמות הבית הלאומי
- כרך שלישי: המאבק לבטחון ולעצמאות

סדרת ספרים אקטואלית וחינוכית, הכוללת חומר־עזר רב לתוכנית הלימודים.

ציין בצד התלוש אם אתה מעונין במצלמה או בספרים.

אולם הפרס העיקרי יגיע לביתך מדי שבוע בשבוע: עתון מתקדם, אקטואלי וחינוכי לנוער המתבגר, הכולל חומר־עזר רב ללימודים.

אם תפעל מייד, תהנה מן היתרונות הבאים: —

- השבועון יגיע לביתך בדואר, מדי שבוע, ללא תשלום נוסף.
- אתה זוכה בהנחה ממשית של כ־28% ממחיר הגליון הבודד.
- על־ידי תשלום מראש, אתה מבוטח מעליית־מחירים צפוייה במשך השנה.
- ובנוסף לכל: פרס אישי יקר־ערך, אשר יפתח בפני בנך אופקים חדשים לתחביב מהנה.

גזור, מלא ושלח עוד היום

תלוש התימה

☐ מנוי חדש

☐ חידוש מנוי קיים — מספר המנוי במקרה של מנוי קיים

לכבוד
מעריב לנוער
ת.ד. 20020 תל־אביב

הריני מעביר לכם צ'ק/המחאת־דואר על סך של 95.— ל"י כדמי־מנוי לשנה אחת, על „מעריב־לנוער", כולל דמי משלוח הפרס לביתי.

שם המשפחה: ____

שם פרטי: ____

כתובת: ____

אני מעוניין במצלמה ☐ ; אני מעוניין בספרים ☐

משרד החינוך והתרבות · המחלקה לתרבות תורנית

...ס השנתי למחשבת היהדות - שנה כ'
יהדות בעיתות משבר
תקופת משבר בתולדות ישראל באספקלריה של מחשבת היהדות

... — ירושלים

...סוכות, ט"ו בתשרי (2.10.74)
...', רח' ז'בוטינסקי 43.
...יחה: 13.00—10.00
...ותגובת היהדות —
...רות ההגות (א)
א. אלינר.
...רופ' א. גתר, ד"ר מ. ברויאר. ד. רפל, ד"ר

...ה: 18.30—16.00
...ותגובת היהדות —
...יהדות וההגות (ב)
מ. ורדי.
...ב פרופ' ע.צ. מלמד. מ. חלביס, הרב ד. זרצקי

...ים: 22.30—20.00
...ת משבר — פרשיות יסוד.
... ז. זילברשטיין.
...ופ' א. שביד, ד"ר י. רוס.

— חיפה

סוכות, ט"ו בתשרי (2.10.74)
בית ע"ש פבזנר, רח' פבזנר 54.
...יחה: 12.30—10.00
...ימי קדם
ג. ארדע.
...ופ' י. אליצור, ד"ר צ. זינברג, ד"ר פ. רוזנבליט
...יה: 18.30—16.00
...ים בתגובה למשברים
...י ירניצקי.
...ר א. גרינולד, ד"ר ד. תמר, הרב ש. אבינר, ...' לביא.
...ם: 22.30—20.00
...היהדות עם משברי הקריסה בדורנו
ג. ליפשיץ.
...מ. אונא, הרב צ. דרורי, רבה של קרית־...
...ב פרופ' ל.י. רבינוביץ.

מושב ב' — תל־אביב

ב' דחוה"מ סוכות, ט"ז בתשרי (3.10.74)
בית ציוני אמריקה, רח' דניאל פריש 1

ישיבת פתיחה: 13.00—10.00
יהדות בעתות משבר — פרשיות יסוד
יו"ר: א. הלפרין.
מרצים: אלוף מ. פירון, הרב הראשי לצה"ל, פרופ' י. בן שלמה, פרופ' י. ליבוביץ.

ישיבה שניה: 18.30—16.00
עתות משבר ותגובת היהדות
בראי המקורות וההגות — העת החדשה
יו"ר: פרופ' א. הראל־פיש.
מרצים: פרופ' י. צמיר, ד"ר ח. דרייפוס, ד"ר מ. סמט, י. בר־און.

ישיבת סיום: 22.30—20.00
עתות משבר בדורנו ותגובת היהדות
יו"ר: ח"כ ז. המר.
מרצים: הרב ב. רבינוביץ, רבה של חולון, ד"ר ד. לנדאו, פרופ' י. ברנובר.

מושב ד' — צפת

ב' דחוה"מ סוכות, ט"ז בתשרי (3.10.74)
מלון „הרצליה", רח' ירושלים.

ישיבה ראשונה: 18.30—16.00
עתות משבר ותגובת היהדות — היסטוריה והגות.
יו"ר: ד. בוחניק, סגן ראש מועצת העיר.
מרצים: ד"ר ד. קליב, ש. ויסבליט, ד"ר א. בשן.

ישיבה שניה: 22.30—20.00
עתות משבר ותשובות ותמורות — העת החדשה
יו"ר: ד. יהודה.
מרצים: הסופר מ. אהרין, ד"ר י. בן־ששון.

הרצאת סיום:
האמנם מפני חטאינו גלינו מארצנו?
ד"ר י. אלדד

מושב ה' — התיישבות דרום

ב' דחוה"מ סוכות, ט"ז בתשרי (3.10.74)
ישיבת אור עציון, מרכז שפירא

ישיבה ראשונה: 17.00—15.00
יהדות בעתות משבר — פרשיות יסוד
יו"ר: י. הוניג.
מרצים: פרופ' ז. פלק, צ. חכם, הגב' ב. מהטוב.

ישיבה שניה: 20.00—17.30
רב שיח
יו"ר: ד. בית אריה.
רעיון „אור לגויים" והתגשמותו במציאות הישראלית
פרופ' י. ליבמן.

המשתתפים ברב־שיח: הרב י. גליקסברג, רבה של גבעתיים, מ. חיות, פרופ' י. ליבוביץ.

לוטו

הנהלת מפעל הפיס
מודיעה
כי לרגל החג

תתקיים השבוע הגרלת הלוטו

ביום שני 30.9.74 *בשעות לפנה"צ

המועד האחרון למסירת טפסי הלוטו, הוא ביום ראשון 29.9 עד שעות הערב

* המועד המדוייק יפורסם בכניסה לאולם מפעל הפיס.

שטרסר

ת"א, רח' שינקין 20
טלפונים: 286918
286969
281554

מטבעות זהב בן־גוריון

למכירה מספר מצומצם של מטבעות זהב בן גוריון אשר יונפקו השנה, על ידי החברה הממשלתית למדליות ומטבעות.

לפנות בשעות 9.00—12.00 לפנה"צ
5.00—7.00 אחה"צ

למיל — מרכז ישראלי למטבעות
רח' הר סיני 5, ת"א (פינת אלנבי 108)

קריאת ספרים ללא תשלום

בסט סלרים חדישים ביותר, רומנים, ספרות קלאסית, ספרי מתח ומערבונים, לקריאה ללא תשלום

לקוראים בשפות אנגלית וגרמנית

איך?

חייג 621561

בימים א', ד', בשעות 4.00—7.00 אחה"צ
ובימים ג', ה', בשעות 8.30—2.30 לפנה"צ

...מת לב מגוייסי מל"ח

...סכם בין המחלקה לאיגוד מקצועי לבין ...ית, הועברו הניכויים לזכות התנאים הסוצי... ...ייסי מל"ח, אל הועדה לביצוע איחוד ...יד קרן הביטוח והפנסיה של פועלי־הבנין.

...מתייך לקרן ביטוח ופנסיה או לקופת גמל

...עברו לזכותו מתקופת השירות במל"ח יועברו ...ה הקופה, שבה הוא מבוטח.

...נו משתייך לקרן או לקופה כנ"ל —
...ה את הסכומים שנוכו משכרו לביטוח ה...סף לכך, יקבל 4% דמי־תוספת, בעד תקופת

...מגוייס מל"ח שטרם פנה בענין, צריך לפנות ...הועדה לביצוע איחוד הגביה קרן הביטוח ...ל פועלי־הבנין ת.ד. 303 תל־אביב.

...ר לציין:

4) מספר המקום מפקדת היחידה
5) תקופת השירות (מ...... עד......)
6) שם הקרן או קופת הגמל, שבה הוא מבוטח

אנו מעונינים לקנות

מטחנת אבנים

נא לפנות למעבדות שבת, טל. 03-922566 בשעות 8.00 עד 2.00 או בשעות הערב טלפון 063-22405.

סוכות

...לנצח — סוכות בן רגע
...לנצח — יריעות מצויירות
אבן־גבירול 190, טל. 444068

صكنا من الاجل

מודיעין

● יום שישי ✱ י"א בתשרי תשל"ה ✱ 27 בספטמבר 1974 ✱ שקיעת החמה: 18.32 ✱ זריחתה מחר: 6.31
● פרק יומי: דברי הימים א': ד
● משנה יומית: כלים: ד, ג–ד
● דף יומי: חולין: קלד
● הלכה יומית: שבת: שצט, ז–ט
● פרשת השבוע: האזינו

● יום שבת ✱ י"ב בתשרי תשל"ה ✱ 28 בספטמבר 1974 ✱ שקיעת החמה: 18.30 ✱ זריחתה ביום א': 6.32
● פרק יומי: דברי הימים א: ה
● משנה יומית: כלים: ה, א–ב
● דף יומי: חולין: קלה
● הלכה יומית: שבת: שצט–ת, י–א
● פרשת השבוע: האזינו

בטלוויזיה
(ראה עמודים 31—30)

ברדיו
(ראה עמודים 31—30)

בתי מרקחת

● חיפה
שישי ושבת: בלפור, רח' מסדה 1, טל' 662289.
● רמת-גן ובני-ברק
שישי: גנה, רח' ויצמן 17, טל' 722458; רפואה, רח' רבי עקיבא 62, בני ברק.
שבת: הגינה, רח' אר־לוזורוב 81, 721489; בני ברק, ר' עקיבא 110, בני ברק.
● חולון ובת־ים
שישי: צורא, רח' בל־פור 135, בת־ים; נאות רול, רח' אילת 36, חולון.
שבת: אסותא, סוקו־לוב 4, חולון; גני בת־ים, רח' הנביאים 3, בת־ים.
● באר־שבע
שבת: רמבם, שכון ד' מרכז.
● נתניה
שישי: המגן, רח' ויצ־מן 13, טל' 23866.
שבת: הנשיא, ויצמן 36, טל' 23639.
● פתח־תקוה
שישי: פינסקר, רחוב פינסקר 2, טל' 910505.
שבת: פישביין, רחוב חפץ חיים 6, טל' 911541.
● רעננה
שישי ושבת: פינקלר, רח' אחוזה.

שישי: עזה, רח' עזה 15, טל' 38262; אל ארז, רח' באב אל זהרא, טל' 282682.
שבת: רמות אשכול, מרכז מסחרי, טל' 280552.
מוצ"ש: מעלות העגה 129, טל' 281804; אלקודס אלכבירא, רח' הרון אל־רשיד, 283333.
● תל־אביב
שישי: פרנקל, רח' ה־מלך ג'ורג' 28, 223721; שלמה המלך, רח' שלמה המלך 78, טל' 246461.
שבת: בוגרשוב, רח' בוגרשוב 60, טל' 293889; צמח, רח' יהודה המכבי 33, טל' 449995; גוטמן, רח' אחד העם 91, טל' 285301.
מוצ"ש: מושקוביץ, רח' המלך ג'ורג' 25, 282650; גורדאו, בן־יהודה 183, טל' 242673; מעין חיים, שד' ירושלים 49, 821607.

רופאים

תל־אביב והמרכז

ד"ר הר־אבן, אפשטיין 6, טל' 443281.
מד"א טל' 614333 שירות אמבולנסים ובמקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.
עזרה ראשונה לטיפול בשיניים
במרפאת ההסתדרות ברח' שינקין 31 ת"א, טל' 288098. בערבי שבת 17.00 אחה"צ — 21.00. בשבת 9.00—13.00 לצהריים.

קופ"ח „מכבי"
תל־אביב — שישי: (מ־14.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר ל־מחרת) מד"א טל' 101.
שבת: (מ־07.00 עד 20.00 בערב): ד"ר דונה מרק, ה־חשמונאים 4 (כללי), טלפון 248228; ד"ר א. קנטרוק (יל־דים), ארלוזורוב 47, טלפון 236256; מ־13.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר, מד"א טל' 101.
גבעתיים — שישי (מ־14.00 עד 19.00): ד"ר רכלר (כ־ללי), רמת־גן, שלם 18/2, טל' 763896; ד"ר אידלסון (ילדים), הרצל 1, ר"ג, טל' 726680. מ־19.00 עד 07.00 ב־בוקר — רופא תורן במד"א ר"ג, הגלגל 42, טל' 781111.
שבת: (מ־07.00 עד 20.00 בערב): ד"ר גולדשטיין (כ־ללי), רמת־גן, שלם 18, טל' 762988; גבי ד"ר גיטנבאום (ילדים), ר"ג, שדרות אהרונ־סון 23, טל' 769377. מ־20.00 עד 07.00 ביום א' — רופא תורן במד"א ר"ג הגלגל 42, טל' 781111.
בת־ים: טל' 863333.
חולון: טל' 843133.
לוד: טל' 962133. מ־19.00 ביום ד' עד 06.00 בבוקר יום כיפורים ומ־19.00 ביום כי־פורים עד 06.00 בבוקר יום ה'.
קרית־אונו: מ.ד.א. 781111־4.
פתח־תקוה: טל' 912333.

קופ"ח „מאוחדת"
תל־אביב: מד"א, טל' 101.
גבעתיים: מד"א טל' 781111.
בת־ים: מד"א, טל' 863333.
חולון: מד"א, טל' 843133.

נתניה והשרון

קופ"ח „מאוחדת"
נתניה: מד"א, טל' 2333/4.
רמת־השרון: מד"א, 981333.
הרצליה: ד"ר פרילינג 930230.
כפר־סבא: ד"ר קראוס 925772.
הוד השרון: ד"ר רטן, 924133.
אבן־יהודה: ד"ר כץ, 99439.

קופ"ח „מכבי"
נתניה: טל' 4—2333.

ירושלים

קופ"ח „מכבי"
שרות לילה
מד"א, טל' 523133. שירות אמבולנסים ומקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.
קופ"ח „מאוחדת"
שירות רפואי לילה מ־8 בערב עד 7 בבוקר, מד"א, טלפון 54122/4.

חיפה והצפון

רופא תורן כללי (ילדים), טל' 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל' 524922; מד"א: טל' 101, מ־9 בערב עד 7 בבוקר.
קופ"ח „אסף"
רופא תורן כללי וילדים — טלפון 254530.
קופ"ח „מאוחדת"
נצרת: ד"ר עטאללה, טלפון 54096.
קריות: מקסי ביאליק, טלפון 713232, 711515.
נהריה: מד"א, טל' 923333.
כפר תבור: ד"ר א. קולה טל' 37212.
קופ"ח „מכבי"
חיפה: תורנות לילה: מד"א, טל' 101, מ־20.00 עד 07.00.
שבת (מ־13.00 עד 07.00 ב־בוקר יום ד') מד"א טל' 101.

רחובות והדרום

קופ"ח „מכבי"
אשדוד: טל' 22222.
ערד: מ.ד.א. טל' 057־97222.
קופ"ח „מאוחדת"
רחובות: מד"א, טל' 95133.
ראשון לציון: מד"א 94233.
רמלה: מד"א, טל' 961022.
אשדוד: מד"א, טל' 22222.
באר־שבע: מד"א, טל' 78333.

בתי־חולים

● ירושלים
שישי: הדסה (כירורגית־מוח, א.א.ג., ילדים); ביקור חולים (פנימית, נשים); שערי צדק (עינים, כירורגית).
שבת: שערי צדק (עינים, כירורגית, ילדים); הדסה (פ־נימית, כירורגית מוח, א.א.ג.).
● תל־אביב
שישי: הדסה (פנימית).
שבת: איכילוב (פנימית).
● חיפה
שישי: רמבם (כירורגית, תאונות, ילדים, עינים, א.א.ג., נוירוכירורגיה, מחלות נפש, כירורגיה פה ולסת, פנימית); רוטשילד (נשים).
שבת: רמבם.

מטוסים

מספר טלפון כדי לוודא מועדי המראות מטוסים ונחיתתם — 03-614656.

רכבת

מירושלים
● לתל־אביב 7.40, 10.40, 12.48, 14.14.
● לחיפה 7.04, 12.12.
● לבאר־שבע ודימונה 7.40

מתל־אביב
● לירושלים 6.55, 9.54, 11.57, 14.00.
● לחיפה 6.44, 8.00*, 9.42, 10.48*, 12.20, 13.16*, 13.46, 14.50*, 15.42*, 16.00*.
במוצאי שבתות 20.00.
● לנהריה 8.00*, 12.20.
● לבאר־שבע 6.25, 8.54, 12.52.
● לדימונה 8.54, 12.52.

מחיפה
● לירושלים 6.42, 11.50.
● לתל־אביב 6.12, 7.18*, 8.40*, 10.05*, 11.30*, 12.33, 13.23*, 14.10, 15.00*, 15.50*.
במוצאי שבתות 20.00.
● לבאר־שבע ודימונה 6.42
● לנהריה 6.33, 9.08*, 13.49
● לחיפה ותל־אביב 3.43, 7.48, 10.47*, 15.00*.

מבאר־שבע
● לירושלים, באר־שבע ודימונה 5.43
● לירושלים 6.44, 13.17.
● לתל־אביב 6.44, 9.18, 13.17
● לחיפה 6.14.

מדימונה
● לירושלים 6.14, 12.47.
● לתל־אביב ולחיפה 6.14.
● לבאר־שבע 6.14, 12.47.

* רכבת מהירה

עירית חיפה
האגף לתרבות, נוער, חברה וספורט – המחלקה לתרבות

השבוע במרכזי התרבות בחיפה רבתי [4.10.74-28.9.74]

במוצ"ש שבת 28.9.74 בשעה 11.00 לפנה"צ
בשיתוף המועצה הציונית בישראל, חיפה

גישות ציוניות לבעייה הערבית

מרכז לתרבות ע"ש פבזנר, רח' פבזנר 54 — המרצה: ח"כ אמנון לין
מרכז לתרבות ע"ש רוטשילד, התיאטרון הקטן, מרכז הכרמל — המרצה: ח"כ נסים אליעד; מנחה: חיים ינקולוביץ'
בית ההסתדרות, קרית אליעזר, רח' צה"ל — המרצה: ד"ר אהרון בר־עמי

חג הסוכות באומר ובצליל

בית ענבי ליבשיץ קרית חיים, יום א' 29.9.74, בשעה 7.30 בערב. — משה פרידמן ומקהלת ילדים

✱ הכינוס השנתי למחשבת היהדות, שנה כ' תשל"ה

יהדות בעיתות משבר

מרכז לתרבות ע"ש פבזנר, רח' פבזנר 54
יום ד' א' דחוה"מ סוכות, ט"ז בתשרי תשל"ה 2.10.74

ישיבת פתיחה 10.00—12.00	עיתות משבר בימי קדם	יו"ר: ד"ר ניסן ארגט; מרצים: פרופ' י. אליצור, ד"ר צ. הינברג, ד"ר פ. רוזנבליט
ישיבה שניה 16.00—19.30	זרמים רוחניים כתגובה למשברים	יו"ר: פרופ' י. ירוניצקי; מרצים: ד"ר א. גרינוולד, ד"ר ד. תמר, הרב שלמה אבינר
ישיבה שלישית 20.00—22.30	סימפוזיון — עימותה של היהדות עם משברי הערכים בדורנו	מנחה: עו"ד נפתלי ליפשיץ; מרצים: הרב פרופ' לוי י. רבי־נוביץ, מ. אוגא, הרב צ. דרורי

הכר את חיפה עירך

סיורים בשיתוף החברה להגנת הטבע

יום ד' 2.10.74 בשעה 8.30 בבוקר — מקום המפגש: גבעת ההגנה (אוטובוס 91, 92); מסלול: נחל כלך עליון (שוויצריה הקטנה)
יום ה' 3.10.74 בשעה 9.00 בבוקר — מקום המפגש: תחנת אגד בכניסה לקיבוץ יגור; מסלול: נחל יגור; סיום: כפר עוספיה

* בשיתוף משרד החינוך והתרבות — המחלקה לתרבות תורנית.

ואהבת לארצך כמוך
זאב וילנאי
מסייר ומספר

ספרו החדש של זאב וילנאי הינו תעודת מופלאה על יובל שנים ויותר בו התהלך בשבילי ארצה, הוליך אחרים והדריך ברבים את תורת הארץ.
זכרונות ילדות ונעורים; סיורים ראשונים ואחרונים אל מקומות ממקומות שונים; הרפתקות אישיות שהותם זמנן טבע עליהן; תיאורי חוי שכבר חלף ואיננו; פגישות עם אישים, עם טיפוסים מיוחדים ועם בריות משונות; וראהרן־אחרון — הישגים אישיים, פרי עמל של חיים. כל אלה מובאים בספר זה, העומד בסימן אהבת הארץ של מחברו — „ואהבת לארצך כמוך".
כל מי שמתעניין בתולדות ארץ־ישראל ובתמורות שחלו בנופה ובתושביה במרוצת שני הדורות ה־אחרונים — שנתגלמו בהם כמה וכמה תקופות — ימצא חומר רב בספר זה, גם יתענג על הסיפורים והאיורים המשובצים בו.

הוצאת **ברטא** מהדורת ספרית מעריב
המחיר —.22 ל"י
להשיג בחנויות הספרים
או ישירות באמצעות תלוש זה

לכבוד ספרית „מעריב" ת.ד. 20208 תל־אביב.
נא לשלוח אלי את הספר „ואהבת לארצך כמוך".
מצ"ב המחאה ע"ס —.22 ל"י מס' ______
בנק ______
שם ______ ת.ז. ______
כתובת ______
התאריך ______ החתימה ______

החדיש במלונות נתניה

מלון הגליל

מכריז על מבצע מיוחד לארוח נופשים ישראליים
מה־6.10 (כולל החג)
— במחירים מפתיעים —
חצי פנסיון —.140 ל"י לזוג ליום
פנסיון מלא —.160 ל"י לזוג ליום
(כולל כל המיסים)

פרטים והזמנות:
בבית המלון טל. 92096, 053-91206
ובכל משרדי אגן ארוח ונופש בע"מ
ירושלים: שמאי 8 24624; חיפה: הרצל 22 645404
נתניה: הרצל 4 22947; שד' הנשיא 126 82277
תל־אביב: אלנבי 113 612567
כפר דיזנגוף ריינס 4 248306

לבעלי רכב פיז'ו

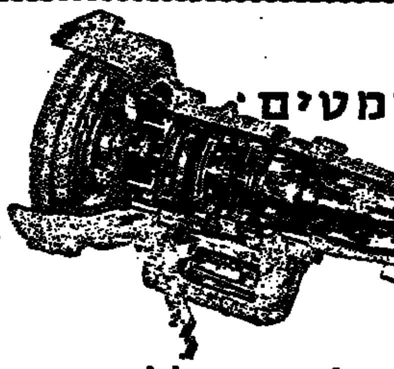

תקון גידים אוטומטים
שרות מהיר ובאחריות
התמחות בצרפת

מכונאות וחשמלאות כללית
מוסך השלשה רח' חיי אדם 8 טל. 262741
כניסה מרח' נחלת־יצחק 60-58
גמר חתימה טובה לכל לקוחותינו

לוטו

השבוע בלוטו-מינימום פרס ראשון

350,000* ל"י

*כפוף לערעורים

בידור

• לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע •

זחיק הכובב מדגים למוישה ונסילטור בהיגה פרוצה

מועדון 77
תכנית השבוע:
שמעון ישראלי — לתקופה קצרה
פרופ' בלאק — טלפטיה ואסטרולוגיה
רפי גבאי — פסנתר
דינה יפת — שירה
משה גולדמן — מנחה ובדרן
להזמנות ערבים סגורים בא להזמין. טל: 58840. כרטי־סים: קתרוס, בן־יהודה 77 טל: 228880.
ת"א, בן יהודה 77 טל. 230000

התיאטרון מארץ עוץ
היידי בת־ההרים

חיפה „אורה" — יום ד' 2.10 ב־10.30 בבוקר
חדרה „חוף" — יום ד' 2.10 ב־3.30 אחה"צ
רחובות „בית העם" — יום ה' 3.10 ב־10.30 בבוקר
יפו „אלהמברה" — יום ה' 3.10 ב־3.30 אחה"צ
תל־אביב „בית ארלוזורוב" (אהל) יום ו' 4.10 ב־11.00 בבוקר

פרסום בבקן

במזומן?
אתה אצלנו מלך — גם המחירים משתחווים לפניך
פוטוסטריאו פספורט — רחוב בן־יהודה 8, תל־אביב

סרטו עטור הפרסים של
פיטר בוגדנוב...

...ירח של נייר
...ורדו ארמון
ראיין אוניל
טאטום אוניל
זכתה ב"אוסקר"
„עדן" ירושלים
„אורן" באר־שבע
„חן" ...

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת ת"א
אודיטוריום בר־שירה
היום, יום ו' בשעות 22.00 ו־24.00
יוקרן סרט מעלה
— ● —
מחר, מוצ"ש בשעה 21.00
יוקרן סרט מעלה
בהשתתפות קארי גראנט

· אליוט גולד · דונלד סאטרלנד
כוכבי מ.א.ש. חוזרים

מרגלים
S·P·Y·S
בקרוב בקולנוע „אורלי" ת"א
סיפור בצבעים

נגנב אוטו פיאט 600
בצבע צהוב בננה מספר 460—744
המוצא מתבקש להתקשר לטל. 04-663864 חיפה ויבוא על שכר נבבר.

בוטיק
למידות גדולות
שמלות ומקסי
דגמים חדישים
בגדלים עד 54
אופנת
זייפר
תל־אביב
רח' בן־יהודה 102

אבישלום דרורי
מהפנט
חומים ל:
✱ היפנוזה שימושית
✱ גמילה מעישון בעזרת היפנוזה
✱ לימוד אנגלית בעזרת היפנוזה
✱ הרזיה בעזרת היפנוזה
✱ בעיות 11
פרטים תל־אביב טלפון 266349

מכירת סוף העונה במחירי בית־החרושת
ז'קטים לגבר, חליפות לאשה
מצמר וז'מש
שמלות, סוודרים, כותנות, חולצות
גם מידות גדולות
דוקרם ביח"ר לסריגים ושמלות
ת"א: שד' רוטשילד 75, שעות 8.00—17.30
לוד: ע"י טלרד שעות 8.00—16.00 פרט ליום ששי

חיסול המלאי
רק 7 ימים בלבד
בהנחה עד 50%
שמלות ✱ חליפות־מכנסיים וחצאיות
מכנסיים וחולצות
מודלים חדישים עד מס' 52
שיק פריז
ביח"ר צרפתי לבגדי גברות
תל־אביב רח' נחלת בנימין 16

מעריב ספרות • אמנות • ביקורת

5 משוררים צעירים

שלושה שירים

לום ישן

ם שהוא רחוק שהוא כחול עמק
מוך ארגמני ובוער
לים וצהבים
ל. ערם ומעלים עשן
קטום
ילדותי הלא נודעת
אכית שקופה
פלסטיק שחור נוזל ורותח
תי למען
ולדתי יחידי
זל מרחף מעליו
את של תינוקות בוכים
תפוכיות עומדות שם
את זרועותיהן המפלצתיות
זה אחת
ם מתפוצץ הענן
ומם ושט
ילם וחולם וחולם
ומת

וְנִשְׁפָּךְ לִפְסַת
אַתְּ פֹּה בְּסַעֲרַת רוּחִי
אַתְּ מַכְאִיבָה
אֲנִי מַאֲמִין בָּךְ.

הוא לוקח דרשה אוהרת
ומתבונן בה בעיניו החלולות
וברגע הזריחה
הוא זורק אותה על השמש
והבחור האדם מתפוצץ
והופך ללבן
ילד משלם עומד על הים
ביזל מטריה גדולה כשאול
ריחה מרעיל והיא תוססת
ברגע השקיעה ינוף אותה אל על
כפסל ההרות במקום לא נודע
ילד משלם עומד על הים
עיניו חלולות חלולות
והגלים מכרסמים ברגליו

זריחה שקיעה

ילד כשלם עומד על הים
הגלים מכרסמים ברגליו
עיניו חלולות חלולות
ידיו זבות דם כחול
פיו קורע לצריחת תפת
ילד משלם עומד על הים

רוחי

ת ומענה
ת ומקימה
אותי
אותי
אתך
ומך
לאם
ל עתיק
ב הגלגל
שורם למעלה

יוסי עוזר

לנשום ירושלים

לנשם ירושלים
וחשה
רוח שבתיכה
חומות.
לנשם ירושלים
אל תוך האצבעות
כמו צפור
נושמת אל תוכה
אויר
שבו היא צפת.
לצוף בירושלים
כמו הצפור
לנשם אותה.
לנשם ירושלים.

לפעמים רוצה

לפעמים רוצה לתפס
את היד
ולהגיע לתוכה
חפן ורד של זמן
שלכדתי
ולפלט בו בעשרים
אצבעותי.

להיות אותו
לנצח נצחים
אין סופי ואחיד
בשדה זהב של חטים
ולא להפסיד
אפילו את היתיותם הרבה
של מספר פרחים
מקבצים.

חפן פה,
חפן שם
באותו שדה אין סופי
כמו דברים הבראים
לקאורה תפלים
הם הכל.

והזמן בידי
להליך את עצמי
אני הולך עכשו
לטל ידים.

בדרך 2.74

עמרי ניצן

שני קוים מקבילים נפגשים

היתה דממה יבשה
כשנכנסנו אל תוך האביב.
תלויה באויר כמו
הפתעה או הבטחה
שמשהו יפקע —
שנפשי תצמיח עשבים,
שעיני ימלאו פרחים,
ושרשי יתהדקו
אל האויר, השמים,
האדמות. האור
והצללים. אל משבי הרוח
המניעים את העלים
בצמרמרת של יפי.

בעיר באירופה,
עם אהובתי,
על אדמות אבי.
המכוסות בעלי ילדותו.
רשרוש צעדיה
על מרבדי העלים
כמו לטיפת קולו
בשפה הזרה.

לבדה עמדה על תל,
אור ילדותו של אבי
מאיר את פניה הרכות
באור לוטו.

לבדה עמדה על תל
מוזהבת
בין שני גזעים עצומים
סבוכי שרש,
להזכיר לי את יום מותו
ואחריו את יום מותי.

לונדון, פברואר 1974

אנתולוגיה קטנה

על כל סיפור הבגיע למערכת — מגיעים עשרים שירים. על כל סיפור הראוי לדפוס יש אצלנו חמישה שירים העשויים לעמוד באותו מבחן. תיק הסיפורים השמורים לעיתו נוסף כמעט ריק, תיק השירים המצפים למשפטם — תופח מיום ליום. מבחינה זו לפחות נאמנה הספרות העבריה לעצמה, מאז ימי „הצפירה" ועד היום.

אף על פי כן אי אפשר שלא ללוות בריגשה ובשמחה את הגילויים של צמיחה חדשה ולא־נפסקת של כוחות שירה צעירים, שיש בהם בעת ובעונה אחת גם אותו ייחוד רענן של ההולה וגם סימנים ברורים של האקלים ותבאי־הקיום שבתוכם הבקיעו. חמי־ שת המשוררים הצעירים ששיריהם ניתנים בזה במסגרת משותפת — אין שום דבר משותף להם סובייקטיבית. במידת הידוע לי — אין הם אפילו מכירים זה את זה, ואפשר שאף יופתעו מן הציות העשוי להיראות שרירותי — אבל כל קורא מבין לא יתקשה להבחין בריתמוס הפנימי, התת־מודע אולי, הבעניק להם אחדות שמעבר לאישי ולחד־ פעמי. אפשר לקרוא להם חמשה משו־ ררים צעירים, ולסמן בזה את הערובה בה הם מצויים.

המסגרת המשותפת אשר ניתנה להם בזה — אינה, על אף האמור לעיל, בגדר נסיון לעשות מהם „קבוצה". כל אחד מן השירים הללו היה יכול להופיע בנפרד, בזכות עצמו, על כן אין כאן גם נסיון להשיג בכמות מה שאינו ניתן באיכות. יש כאן כוונה הרבה יותר פשוטה: לתת משהו הגיגי וקצת חורג מן השיגרה בימי התגים הללו. התגיגיות נובעת מתחושת הרעננות, הו יוצאת מן היסוד האחר המשותף להם: הנושא הלא־„אקטואלי" שתחושת הזמן בכל זאת מנהמת בו. אנשים צעירים אלה, ה־ באים מכל קצוות המדינה ומכל שכבות חייה, מעניקים לנו מתנה נפלאה כשהם באים ומצטרפים כך אל המאמץ הישן־נושן לדעה את עצמנו, להתחזק בדעה זו, לאשר מחדש את משך־חיותנו, להעמיק את זיקתנו אל מה שמעבר לאישי. כל אחד ילך בדרכו, לפי כוחו וגורלו — אבל אנו רשאים לברך ולהתברך על רציפותה של הדרך.

מ.ש.

ביקור בית

מוקדש לאמי המנוחה

באתי אליך.
השמש קפחה והקברים הלבינו כשתפים במנוסתם.
צפרו עיניך החמות בצפרה של ציר שובבה
ובבשרך ריח אדמה טובה
שבבקר מר. בדמי ימיך
על גופך סגרה ברחמים... אם על אם...
זרה לי האבן.
זרות האותיות בחתוכן החד —
זרים לי שכניך.
ובמקום אחר קרע אי־מי את דממת הצהרים
ביללת „אל מלא רחמים".
ידעתי שאת החיוך האחרון
שמרת לפצם הזה.

★

לא פעם
כשעצים היו קשים אלי
נתתי פני אל ביתך
הייתי הולך לא הולך
יושב לא יושב
וחושב ומחשב
אם אמנם עמדך היי עצי כל כך קשים אלי
גם מדרכך
ויושב וחושב
עד שנהיה עץ הספסל יצוק בגבי
עד שהתחילו מים לזרם עלי קרים
ואחר כך הייתי טוה באיתי מחדש
קורי עכביש

...לחם

מאת בנימין גלאי

חד ישבתי על ספסל יפה בגן פורת־כעשה, ששוב איני זוכר את זוכר אני היטב כי היה בסילי, לנו מסלסלים בלשוננו?) קבבן הורינו. אף־על־פי שהיה עתיר־נכ־ אולי דווקא משום כך — נהרג ברוסה.

סר אליו ידידי אנטוניו ואמר: יקירי! זקוק אני לעשרים־אלף — ואני זקוק להם כייד!"

ה," השיבו רודריגו בקול צונן, להאמין לך אף בלא שבועה!" חלפתי על פתחך," הוסיף אנטוניו אף הרהור־של־פתע בבוהי..." רטן רודריגו. „עשרים אלף דו־ עם קליפת־שום! לא עשרים־אלף ם!"

סוניו בנפשו ובקש להסתלק, אלא רעתו ומחל על כבודו. לכם צריך על כמה מכבודו יכול אדם עה שנצרך לדבר־טובה?

כאן, הרהרתי בלבי," חזר אנטוניו וד רעי כאח לי, רודריגו, ששמו יו כותרן בממונו. מקיש אני על "

" רטן רודריגו, „מקיפים בפר־ ת, לא בעקבים!"

סכנו אנטוניו לעקור ולצאת, ב־ בי חודי־צעליו, ההרצה, אלא שכ־ בעסו. לכם צריך אני לספר כמה אדם לכבוש בלבו, עצה שנצרך אה?"

„סלח לי..." חזר ומלמל במבוכה. „סבור הייתי כי ידידי אשר כמוך ילונני... ישאני, כלומר, עצה..."

„עצה," נכנס רודריגו לתוך דבריו, „יכול אני להשיאך ולא עוד אלא שהנם־אין־כסף: דוקאטים שאמרת — אל תמרה ללוותם מידי, שלא לכך אני עמל!"

צהבו פני מסכנו וחזר לביתו בבושת־פנים.

„ובכן," שאלתו זוגתו הנבונה. „מה העי־לית בידך?"

„חרס העליתי," השיב בחרי־אף. „בשתי ידי גם יחד!"

„שידלתו, לפחות, בדברים?"

„הא, שדל היטב!" קרא אנטוניו, „אלא שכילי הוא! עכבר רובץ על דינריו!"

„קשה כל כך לרצות?"

„אם קשה לרצותו!" צחק אנטוניו. „קל מזה לעייל גמל בקוף־המחט!"

אילו נולד יהודי, היה אומר, אולי פיל בקוף־המחט. ראיה אין לי בידי, אך משער אני לעצמי כי אבותינו, חיימים אוהבי תו־רה, דקרו לא פעם את אצבעותיהם במחטים קטנות, שעה שהציצו ב„בבא מציעא" ושנו תוך כדי השחלה, דברים שאמר לפנים רב ששת לרב עמרם:

„שמא מפומבדיתא אתה, שאנשיה מעיילין פיל בקוף־המחט..."

הוה אומר: פלפלנים, שאין הדעת סובל־תם!

ואולם אנטוניו היה איש נוצרי ומטבעות־לשון שלו טבועות בחותם הבריה החדשה, כגון ספר־הבשורה על פי מתי:

„נקל לגמל לעבור בקוף־המחט מבוא עשיר אל מלכות־האלהים!"

עד שאני מהרהר בדבר, נשמט ספרי מידי. כה, סבורים אתם, ראיתי בחלום דוקאטים? מטפחת ראיתי בחלום, יפה כשמיה!

בקצה מטפחת־חלומי ראיתי, מעבר מכאן, מחט ובתוכה קוף, או קוף, ככל אשר קוראים לעין, הנקובה לה בראשה. מעבר משם ראיתי גמלים, אלה גמלים! קצתם אדומים, קצתם סגלגלים, קצתם מנומרים, קצתם מצופרנים! הללו הכו לפני בתופים, הללו בחליל... לפתע החלו עוברים, כב־כין רונדו חגיגי, מצד אל צד. רגע כמימרא נכנסו באותה מחט סידקית. שמא צרה להם עינה? ערבי ובידו רומח היה עשוי להד־כנס ולצאת בה, רטוב — דבשתו!

יודע אני ... דברי־חלומות, דברי־הבלים. אלא שזכר גמלי המופלאים לא מש מלבי ימים רבים. הגיעו דברים לידי כך שהר חלו נראים לי אף בהקיץ! כל ראשי גמלים שבעולם, כך נדמה לי, צפים כנגדי ומת־גלגלים בראש אחד, המכלא את חלל כל־המדבר!

סוף־דבר — נתעוררה בי תשוקה עז לראות צורת גמל לאמיתו. קבתי והשכמתי לפתח ידידי, הצייר כרמון.

שיח שני הולכי רגל על שתים עם שני הולכי על ארבע

מה סבורים אתם לוחש מר עקמיחסם לבן־דוזו? „אל תסתכל עכשיו," הוא מצודד אליו ראשו וכמו מסנן באזין שופטים מבצד לשניה, „אך רואה אני שקרבים ובאים, כל אחד על שתיים..."

„היכן?" שואל בן־דוזו, הגמל השני, ומ־כוון עיניו הישר אלינו.

„אוף, שוטה!" נאנח עקמיחסם. „העמד, לפחות פנים שאין אנו משיחים בשכמותם... הנה... השגיחו בנו, שהשגחנו בהם! אם יגשו, גמלני נא חסד ובלום פיך, שידיעתך בלשונות מועטה!"

ניגשנו, וכרמון ברכם לשלום.

„שני ידידים, רואה אני..." פתח ואמר.

„אף אתם שנים, לא כן?" קרץ עקמיחסם בעיניו. „הרי ששתים אנו במניין, אף כי לא שקולים, אולי, איש כנגד אחיו בבינה שחלק לנו אל כלי־והחכמות!"

„הי, הי!" צחק כרמון. „מה לך מתפרצף? אתה הוא שאומרים עליך כי האות ג י מ ל דומה לך?"

„אצו בא ואומר", פתח, חסף עקמיחסם, „כי יש לה הכבוד!"

„לחסף פתח דומה אתה יותר!"

„הרבה, רואה אני, מבין אתה בצירופי אותיות! בני מיני הם שהעניקו לשלישית באותיות האלף־בית את שמה המהולל!"

„כך אתה סבור?"

„אצו בא ואומר שהכל סבורים כך! המילה המפרשת בשמי היא מן העתיקות שבעולם. משותפת לכל לשונות שם, אם מבין אתה מעט בטיבן. עברית „גמל". ערבית „ג'מל". ארמית „גמלא"..."

„אף ארמית אתה יודע? הרי שאתה גמ־ליאל! רבן גמליאל!"

„חניתן!"

„על לא דבר, רב גמליאל!"

„לשונות שם הורישה ללשונות אירופה. יוונית „קמלוס". רומית „קמלוס". אנגליה „קאמל". צרפתית ..."

„וברוסית, אם לא איכפת לך, „ורבליודי!"

„הקומוניסטים", נאנח עקמיחסם, „מבלב־לים את העולם! בארצות החופש, תהלה לאל, הגמל הוא עדין גמל!"

„אלמלא חששתי לפגוע בכבודך, שואל הייתי מ נ י י ן לנו?"

„מניין לנו, ידידי, שמה?"

„שגמל הוא באמת „גמלי"?"

„הרי זו לשון ה מ ק ו ר!"

„עברית?"

„עברית, ערבית..."

הציץ עקמיחסם מבורר:

„מה פירוש אפרש לך? הסטורי? ביאו־לוגי? סמנטי־אתימולוגי?"

„סמנטי, סמנטי!" צחק כרמון. „אתימולו־גי!"

„מחברתך לפניך!"

„הנה בידיי."

„עפרונך?"

„אף הוא בידיי."

„אם בידך, רשום!"

„כל מלה, נכבדי, אני מקשיב..."

„גם זו לטובה!"

„ובכן?"

„גם זו, אמרתי, לטובה!"

„אמרת, שמענו..."

„אם שמעת, רשום!"

„מה, לעזאזל, צריך אני לרשום?"

„שגם זו, בחורי, לטובה!"

הכל יודעים כאילו בזה לכתוב, אך רבותי! פעם בשבעים שנה, עצה שמוציאים אותי מכלי...

„רשמת, גם?"

„גם!"

„ג'באל" פירושו בערבית יופי. „כבאלי", שלמה. „אג'באלי", יום הגומלין היפה. הרי אלו כלים שעיקרן „גם". ובאמת אג'מל בערבית היא לקבץ, לאסף, לכנס מגילות־חן מרובות יחדיו. „לא כל־כך מהר... אני מקשיב..."

„אף בעברית באה „גם" זו (הטוכן של „אף" „רק"), כדי להוסיף, לרבות, ביוצא, נאמר, בשם שאומרים: „גם לי, גם לך..."

„אני מתחיל להבין!"

„אמור מעתה: בריה, שהיא כלולה בהדרה מה שם יקרא לה? אה? מה שם ייקרא לבריה שיש בה גם חן, גם כח, גם אורך־רוח?"

„אלמלא הלמיד שבסוף שמך..."

„למדי, נתתיך הפילולוג, היא את שאין בה עצמות. קלה כל־כך להידוק מפי אדם שאין לו כמעט שלימה עליה. נוספת חגם, היינו אומר. יש שהיא דוחקת את קדמתה, נבנבת במקומה הופכת את ה„שרשרת" ל„שלשלה", ה„מורי" ל„מלי". אף יש שהיא כו־דבבת ובאה מאחור. ראה „סף", „כרם", „גבע" ועשה אותה „ספל", „כרמל", „גבעל". ראה שגם זו לטובה היא ונטפלה אליה."

„מכאן ש„גמל"?"

„נכון!"

„כליל כל המעלות מהקובצות יחדיו!"

„גם — גם — גם!"

„גבורות שבכולם ענווה!"

„ג ם ענווה!"

„לי," נכנס פתאום בן דוזו לתוך דבריו, „יש פירוש אחר..."

„ג ם לך", נתמלא הפילולוג תמיהה, „יש כבר פירושים!"

„גמלי פירושו גמול, גמול ישרים!"

„לשון סבר!" שאלתי אני.

„הן, שלומים! בשכבר הימים היו אבותי־כם רועים את עדרי אבותינו."

„בספקני..." בלבל עקמיחסם.

„יש שהיה פורץ ביניהם ריב."

„בין אבותינו לאבותיכם?"

„בינם לבין עצמם, כמובן! כיוון שנהרג מישהו, היו הבאים־בשר קמים על הורגו — ההורגים אותו נפש!"

„ובאים בשר הנהרג, שנהרג!"

„קמים והורגים את הורגו!"

„ובכך כמשפחתו של זה!"

„קמים ההורגים את זה, שהרג את זה, שהרג את זה, שהרג..."

„הרי אין לדבר סוף!"

„בגדודת הזמים הגיעו אף לכלל הכרה זו!"

„מה עשו?"

„ערכו, מה שקורין, סולחה. נמנו וגמרו כל בני משפחת ראשון כל ההורגים יסלקו לבני משפחת ראשון ההרוגים כופר־נפש, שלומים! במה, סבורים אתם שלמו?"

„לא בכסף!"

„כסף לא היה עוד בעולם, אך שוה כסף! בנו ובכל אשר כמותנו!"

„פרשגודנא!" רטן הפילולוג.

„עכשיו, ג מ ג מ ן שלי, אני הוא המדבר! הרי זה מנהג שנשתמר בידי בדווים עד ימינו אלה!"

„נכון!" הודיתי גם אני.

„אני פילולוג," רטן בן־דוזו, „אך כיון ששואלים אותי, אני משיב!"

ראיתי שהם עומדים להתכתש והפסקתים:

„שאלה א ח ת, נכבדי..."

„אותי, או אותו?"

„אותך, אותך תחילה!"

„שאל בעניך", מלמל עקמיחסם, „ואני משיב לך כהלכה. כמה צבים יש בים־הצבים?"

ניכר שלא מחל על עלבונו.

„עילוך פעם. הוה אמר... השחלך מימיך בפי חורה של מחט!"

הציצו שניהם זה בזה ולא ידעו אם להמ־שיך במריבה איש עם אחיו, או להתלכד ולריב עמנו.

„הרי זו אמרה ישנה!" קרא לבסוף עקמי־חסם, שבתורת פילולוג ידע דברים הרבה. „משום שהמחט קטנה כל־כך ואנו, הגמלים, גבוהים..."

„אני", נכנס כרמון לתוך דבריו, „שמעתי אומרים פ י ל בקוף־המחט!"

„פיל?"

„אולי משום שהפילים גבוהים מכם?"

הזכרתי לו את דברי רב ששת לרבי עמרם.

„הרי זה ענין אחר!" צחק עקמיחסם.

„פ י ל א בארמית הוא חבל־ספנים. כשם שאי אפשר להשחיל חבל־ספנים בעין המחט, אי־אפשר ל..."

„רגע, רגע!" בערביה דווקא „ג'ומל" הוא חבל־ספנים. אולי משום שהוא דומה לאותה גימל..."

„גם חבל דומה כבר לגימל!"

„מכאן אולי ג'ומל, לא גימל בקוף־המחט..."

„כך סתם אבלכם חכמים!"

(סוף בעמוד 31)

(מתוך „מסע אל ארץ הגמלים", מהדורה חדשה, הוצאה „מסדה")

גלויות מפאריס (6)

מירו בארמון

מאת אמנון שמוש

האיש עבר את גיל השמונים ועדיין ידו נטויה. כמה מן הנפלאות ביצירותיו ה־מוצגות כאן נעשו בשנתיים האחרונות. הגיע לגבורות ועודנו ילד. ילד שובב ועליז, צוהל ומצהיל את קהלו. אותו קהל ה־נוהר בהמוניו אל „הארמון הגדול" ה־מארח את התערוכה הגדולה ביותר ש־הציג מירו אי־פעם.

היצירות הגיעו מכל קצוות תבל; מן המוזיאון לאמנות חדישה ומוזיאון גוגנהיים בניו־יורק, מן המוזיאון על שם מירו בברצלונה, ממוסד מת (Fondation Maeght) בסן־פול דה־וואנס (אגב, פני־נה אמנותית הראויה לגלויה מיוחדת. יש בה גן בשם „הלבירינט", כולו מעשה ידיו של מירו) ומאוספים פרטיים. רבות אחרות מוצגות כאן לראשונה.

מרץ בלתי נלאה גם לעת זקנה מופל־גת מאפיין את מירו כשם שאפיין את פיקסו בן־ארצו ובן־דורו. חדשנות ותעו־זה. דמיון חסר־רסן וכשרון גאוני יש בו כמעט כבקודמו, שהוכתר בצדק לגדול אמני המאה. ותכונה נוספת מעמידה בעיני את מירו מיד אחר פיקסו — ה־התחדשות וההתגוונות המתמדת של שט־חי יצירתו, אם בחמרים, אם בטכניקות ואם בסגנונות. בתערוכה זאת שוכנים זה בצד זה ציורים ופסלים, קרמיקות ושטי־חים — שונים זה מזה בחומר ובצורה, ובכולם ניכר חותמו האישי המקורי ה־יחיד במינו של מירו.

תערוכה כזאת של מירו היא חג לעי־נים, כנפים לדמיון, שמחה לילד הנצחי המסתתר בכל אחד מאתנו. מירו הוא תמיד מירו, ותמיד אחרת. הנושאים אשה וציפור, למשל, אינם מרפים ממנו זה עשרות שנים וכל ביטוי שונה מקודמו ויפה כשלעצמו. קשה להשתחרר מן ה־הרגשה שהאמן משתטה לעינינו ומשטה בנו במקצת. אך במחשבה שניה, מה רע בכך? הרי זו דרכו מאז; משתטה ל־הנאתו, ולהנאתנו; משתולל להנאתו, ולהנאתנו. דווקא בשנתיים האחרונות הוא מגיע אל שיאים הן ביופי של יצירותיו והן בשגעון שבהן — אחד המאפיינים של מירו מאז ומתמיד. תרצו זהו שגעון; תרצו זוהי שובבות חינניות. צבעים שובבים ומשובבים; צורות מוזרות ומפתיעות; כתובות נועזות („כוכב־שמים מלטף את השד של אשה שחורה" ב־אותיות ענק לכל מלוא הציור); חמרים שונים ומשונים — הרמוניה של צורות נועזות וצבעים עזים. יהיה תמיד מי ש־יטען, שגעון; ויהיה מי שיאמר, גדלות. בעיני זהו גדלות של גאון, שני בדורו לפיקסו בלבד.

בעיקר שובות את העין עשרות היצי־רות המכונות אשה, בציור ובפיסול. ב־כולן יש מן הארוטיקה המעודנת ה־מבליטה את כל האופייני ואת כל היפה שיש באשה, בדרך האופיינית לחואן מירו. פרוע דמיון וחסר מעצורים כילד וחושני בשנות השמונים כגבר במלוא אונו.

נושא שני חביב על מירו — ציפורים. ובשנים האחרונות, בהשפעת עידן החלל, ציפורי־ירח ויצורי־חלל מעופפים, דמו־יות דמיוניות מלאות יופי והרמוניה והומור, בציור ובפיסול ובקרמיקה. ציפו־רים שאין ולא יהיו כמותם עלי אדמות, שכן מירו אינו מחקה את הטבע אלא צועד לפניו כמה צעדים קדימה בסערת דמיון פורה ויד אמן.

אתה עולה לקומה השניה ומגלה ל־הפתעתך את מירו הצעיר, המוקדם, ב־עשור השני של המאה. כבר יש בו מן התעוזה ומן השובבות, אך עוד אינו „מירו" במובן זה המוכר לנו כיום. ה־נאיביות ישנה והחיפושים אחר החדש והמקורי והבלתי־צפוי. אך מירו האמיתי מתחיל להופיע רק בציורים הנושאים תאריכים מתחילת העשור השלישי ו־אילך. הביוגרפיה של האיש יודעת לספר שבשנים אלה הגיע לראשונה לפריס ו־התבשם ממנה; ממנה ומן האמנות ש־פרחה בה ומן האמנים שפעלו בה. ב־1919 נרשמו ביקורו הראשון בלובר ו־פגישתו הראשונה עם פבלו פיקסו. „פריס זו הממה אותי עד היסוד ובצורה מועי־לה ומבורכת" הוא כותב לידידו. מאז הוא קשור לעיר זו ולאמנות ומבלה בה מדי שנה חודשים ארוכים של יצירה. מציג בה תערוכות רבות. קשר קשרי ידידות עם אמנים, סופרים ומשוררים — אלואר, אראגון, המינגווי, הנרי מילר ורבים אחרים.

דומה, לחדשות ולהמצאות אין גבול; על־כל־פנים לא אצל מירו. הנה חמישה ציורים מאת אי־להי־מירו מדצמבר 73; העיגולים והביצים והצורות הגיאומטר־יות והדמויות כמעשי־ידי־ילד והאותיות המקפצות והיצורים הדמיוניים והצבעים הצועקים והמתנגשים זה בזה בסערה — כל האלמנטים המוכרים; אבל־כן, מה חדש? נטל מירו נר ושרף את הציורים במרכזם, במידה זו או אחרת של אקראי; וקרא להם ציור שרוף מס' 1, ציור שרוף מס' 2 וכו'. אם עבר כאן את גבול ה־השתטות הסבירה, מי אני שאפסוק. ב־שנת 1974 נטל אותו מירו, שובב בן שמונים ואחת, דופן של ליפס שנשלח אליו לברצלונה. הכתובות המקוריות של המשלוח עודן על העץ הבלתי־מרוקצע. הוסיף לו ציור של עין עקית ועיגול שחור מעליה. הצמיד לו אי פרחים מלאכותיים מצידו האחד ומסריה כחו־לה פתוחה (!) מצידו השני — והרי פסל המפאר את הכניסה לקומה ב'. מסריות כחולות חביבות עליו על מירו. על אחד שטיחי־הקיר הענקיים שלו, ארוג חבלים נסים, תלויות שמונה מסר־יות כחולות (והפעם סגורות), ושתי כפ־פות, וכסא כפרי צבוע לשטיח משמאלו ומשתלשל ממנו בד אדום מוכתם ב־שחור, וקרעי לבד תלויים לאורך השטיח בתחתיתו. את זה עשה מירו בשנת 1973. הנה כי כן, זיקנתו אינה מביישת את ילדותו. חוש ההומור שלו לא נס לחו.

ואם שטיח כזה מעלה בך הרהור של ספק ואתה מתחיל לשאול את עצמך „האם אין הוא משטה בנו, האשמאי הזקן?", הרי בא מירו ותולה מולו שטיח נהדר, מרהיב עין ביופיו ונפלא במקוריו־תו. כל כולו דבלולי צמר אדירים תלויים ברישול מכוון ומתוכנן, שלל צבעים וצו־רות בסערה הרמונית, יצירה תלת־ממדית התלויה על קיר ענק וחותמת את ה־תערוכה.

בכל מה שמירו שלח את ידו חותמו טבוע ומוכר היטב. ציורים בטכניקות שונות ומשונות, פסלים מברונזה ומשיש ומפיברגלס ומחבלים ומארטים ומכסאות ומסחבות, כדי־חרס וקרמיקה גדולים ו־קטנים וזעירים, צלחות וקערות ופסלו־נים, שטיחי־קיר ורצועות אורנמנטליות ושערים תלת־ממדיים — מיגוון בלתי־רגיל של שטחי יצירה, מהנה ומפתיע ומסעיר בכל פרט ופרט שבו. אך זאת לזכור, פתיחות לחדשנות ומעט שובבות טבעית וחוש הומור בריא הם תנאי הכרחי להנאה שלימה ממירו.

פריס, 27.8.1974

صكنا من الاصل

דאר אויר
מספרות העולם

מאת סינדבאד

סופרי ארצות הקומוניזם — בגלות * הצלחותיו של סופר צרפתי — אהבתו של זוג ספרותי אנגלי * סופרת אירית שכוכבה שקע — וסופרת אנגלית שכוכבה עולה * ספרי התנסות אישית — של צרפתי ושל איטלקי

אלכסנדר סולז'ניצין, הסופר הסובייטי הגולה והנו פרס נובל לספרות, יוצר ציור חדש להשקפותיו — „קונטיננט", רבעון אירופי העתיד להופיע באוקטובר השנה.

לשם מימון כתב-העת נזקק סולז'ניצין לכספי התמלוגים שהצטברו במערב בעבור יצירותיו — אומדים אותם ב-6 מיליון דולאר — והדבר עולה בקנה אחד עם הכרזתו, כי ישתמש ברווחיו אלה למטרות רעיוניות והומאניות. הגליון הראשון של „קונטיננט" יכיל פרק — שלא ראה אור עד כה — מתוך „המעגל הראשון" שהצנזורים הסובייטיים השמיטוהו מן המקור, וכן ראיונות עם הפיסיקאי המורד אנדריי סאחארוב והסופר היוגוסלאבי מילובאן דג'ילאס, שעודם שוהים בארצות-מולדתם. סאחארוב ודג'ילאס — שגם לו יצאו מוניטין על מלחמתו העיקשת נגד המשטר במדינתו — נמנים עם חבר העורכים של „קונטיננט", יחד עם ולאדימיר מאקסימוב, גם הוא סופר סובייטי גולה.

* * *

המשטרה המדינית הצ'כית, שקיבלה „אור ירוק" מן הקרמלין, שוב החלה מכבידה את אוכפה על האינטלקטואלים ה„סוטים". תכניתה של פראג היא להציע להם ברירה בין כלא לבין גלות.

שני מאורות של האביב הפראגאי הקצר, שפרח בימי ראש-הממשלה-לשעבר אלכסנדר דובצ'ק, הסופר אוטה פיליפ והעתונאי יירי הוכמאן, כבר בחרו בכרטיס-נסיעה לכיוון אחד והגיעו לגרמניה המערבית. המחזאי פאוול קוהוט עודנו נמצא בצ'כיה, אולם אות פי גם הוא מתכונן לעקור להאמבורג.

* * *

מרסל אשאר, המחזאי הצרפתי הידוע, שהלך בימים אלה לעולמו, בגיל 75, היה גם חבר האקדמיה הצרפתית, המוסד התרבותי המכובד והמיושב ביותר בארץ-מולדתו. זה קצת מפתיע, מפני שאשאר — שנבחר לקהילת „בני האלמוות" בשנת 1959 — אמר פעם, כי „אין עבודה נאה יותר מאשר להצחיק את הבריות. בתוך-עולמי הקטן אני מחזיק את עצמי כגומל חסדים לגזע האנושי".

אשאר, ששמו האמיתי היה מארסל אוגוסט פרוול (פי רפה סגולה, ר' סגולה), היה בנו של איכר ושתי ההצלחות הקומיות הגדולות ביותר שלו הן: „רצונך לשחק אתי?", שהוצג ב-1929, ו„תפוח-אדמה", שהועלה על הבמה ב-1957.

המחזאי, שהרכיב משקפיים יוצאי-דופן בגודלם, במסגרת קרן, היה דמות ידועה בחברת בתי-הקפה הפאריסאית. מחזותיו, בכי-טבם, הם מיזוג של ציניות שנונה, מרירות והומור.

אשאר דיבר אנגלית מצויינת וחש עצמו כבביתו הן בארה"ב והן בבריטניה. אולם כשלונו הגדול ביותר — על-פי הודאתו — התרחש בברודוויי, שם הוחזק מחזהו „דר-מינר" מעמד במשך ארבע הצגות בלבד. בפאריס הוצג „תפוח אדמה" יותר מ-2000 פעמים.

אשאר כתב גם סרטים, לרבות הגירסה הקולנועית למחזותיו „ז'אן דה לה לון", „האלמנה העליזה" ו„סופה". הוא ביים את „ז'אן דה לה לון" ואת „הוואלס של פאריס". הוא היה נשיא פסטיבאל הסרטים בקאן בשנים 1958 ו-1959, ונשיא פסטיבאל הסרטים של ונציה בשנת 1960.

* * *

בקרוב עומד להופיע — בארה"ב ובבריטניה — ספר מאת גורדון נ. ריי, שעניינו פרשת האהבה המפורסמת בין ה. ג'. וולס ורבקה ווסט, שני סופרים אנגליים חשובים. וולס לא נשא את ווסט לאשה, אך אתה הוליד בן, ואהבתם נמשכה כעשר שנים, עד שנסתיימה — במרי-נפש ובתוכחות הדדיות — לפני יותר ממחצית-המאה.

ה. ג'. וולס מת ב-1946. רבקה ווסט עודנה בחיים ועד עצם היום הזה איננה מסוגלת לדבר בשלווה-נפש על הנושא המשותף לה ולוולס. „מה שהרגיזני במיוחד", אמרה לעתונאי אנגלי שבא לשוחח אתה, בעקבות הידיעה על הפירסום הקרוב של הספר, „היו דבריו של ה. ג'. כי אין לי „הנופש". אבל בגיל 23 עסקתי בכתיבת שני ספרים, ניהלתי משק בית וילדתי את בנו — וכל זה בעיצומה של מלחמת-העולם הראשונה !"

אף-על-פי-כן התירה דיים רבקה לגורדון ריי — בגבורה האופיינית לה — להשתמש ולצטט מתוך 800 המכתבים שכתב לה וולס.

הצרה היא, שוולס השמיד את כל המכתבים ששיגרה היא אליו...

רבקה ווסט גם סירבה ליהנות מרווחים כלשהם שיכניס „ה. ג'. וולס ורבקה ווסט". גם המחבר מתעתד להקדיש חלק מהכנסותיו ל„ספריית לונדון".

800 מכתביו של וולס מצויים עתה ב„ספריית ביינקה" של אוניברסיטת ייל בארה"ב. מאחוריהם מסתתר סיפור מוזר נוסף.

בשלהי שנות הארבעים הציעה דיים רבקה את כל התיכתובת למוזיאון הבריטי. פקיד השיב לה, על-גבי טופס מודפס, שקודם-כל צריך לראות דוגמה אחת או שתיים. תשובה חסרת-טאקט זו הרתיחה את רבקה ווסט כדי כך, שהיא כתבה למוזיאון, כי תמסור את המכתבים לאוניברסיטת ייל. הפקיד השיב, לא פחות ולא יותר, כי גם ייל תרצה לראות דוגמה או שתיים. דיים רבקה ענתה בקיצור נמרץ: „ייל כבר הביעה הסכמתה במיברק".

נוסף על ערכם הספרותי, מעריכים את שווי המכתבים ב-50 אלף לישי"ט לפחות.

* * *

בגיל 76 נפטרה קייט או'בראיין, מספרת ומשוררת אירית בעלת-מוניטין. היא נסתלקה מדלקת ריאות — בפיורדשם שבנפת קנט האנגלית.

הרומאן הראשון של קייט או'בראיין, „בלי מעילי", סיפור על חיי המעמד הבינוני האירי, ראה אור ב-1931 וזכה בשני פרסי-ספרות בריטיים חשובים. מאז פירסמה רומאנים ומחזות רבים אחרים, שעניינם, בעיקר, החיים באירלאנד, אף-על-פי-כן השתקעה באנגליה בשנת 1965. מדוע ? „החיים באירלאנד משעממים אותי", אמרה.

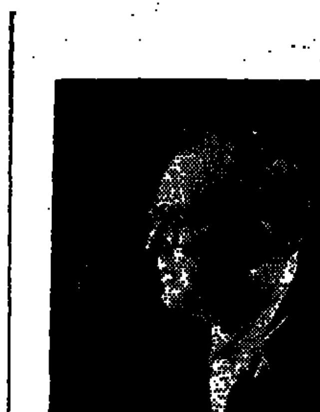

מרסל אשאר

* * *

בריל בייגברידג' היא מספרת אנגלית בעלת כשרון גדול ומוניטין מצומצמים. בעבר שיחקה על הבמה ועד היום היא שולחת ידה בציור, ולזכותה ארבעה ספרים. הראשון, „האריט אמרה...", נכתב בשנות החמישים, העלה אבק במגירותיהם של מוציאים בריטיים במשך 15 שנה, ראה אור בארה"ב אשר תקד ועוסק בדמויותיהן של שתי נשים צעירות, אשר לדעת עורך אחד הן „נתעבות כמעט עד ללא יאמן". ספריה של בריל בייגברידג' הם ציורי נוף הפרובינציה, נוגים וקודרים, והאלימות תלויה כרעם בשמיהם. גיבוריה לקוחים מן המעמד הבינוני וממעמד העובדים ושרויים בתחירה מתמדת לגלות את התגובה הפסיכולוגית המרגיזה ביותר. הרומאן האחרון שלה, שראה אור משני עברי האוקיינוס, נתקבל בביקורות מצויינות.

עניינו של רומאן זה, „הראי הסודי", ימי מלחמת-העולם השנייה בליברפול. גלי, תופרת בגיל העשרה, חיה עם אמה מארגו ואחייניתם הצעירה ריטה. ג'ק, אביה של ריטה, הוא קצב. הם רבים, מספרים שקרים קטנים, חושפים עלות נושנות — ומשתדלים להחזיק מעמד. גלי היא תפורה ומירשבת, מארגו מלאה — בגיל 50 — בתחושת חוסר-התועלת של אישיותה. ריטה היא ביישנית, תמימה ועצובה. ג'ק יש לו להציע מתנות קטנות ומטבעות-לשון שחוקות שכוונתן לטובה.

אלברטו מוראביה

חיילים אמריקניים משוטטים בעיר. שכרם מצויין ותאוותיהם מוצאות פורקן בין הבנרות הבריטיות. ריטה נתקלת בחייל ששמו איירה, והיא מתאהבת בו בכוח הרומאנטיקה שמוצאה בפארים ובמוסיקה הבוקעת מן הרדיו. אבל האהבה יש לה הצד המיני שלה, וריטה מגלה זאת עד מהרה, על-אף אזהרות אביה. הדודה מארגו חצייה נמשכת. חצייה נרתעת מפני החייל הצעיר. הדודה גלי היא שעליה מוטל להחליט בשביל כולם, כי האהבה, כמו פחם ונפט, הם מותרות שלמעלה מהישג ידם.

בריל בייגברידג' היא אמנית הפרט והאווירה, ומפליאה להעביר לקוראיה את הרגשת החיים בליברפול: ערימות הסיגים המלכלכות, הנשים הצעירות המורחות חול על רגליהן בבתי-השימוש הציבוריים, כדי ליצור אשליה של גרבי-משי, המגרשים הריקים, שפעם היו בניינים שפצצות הרסו אותם, הארוחות הדלות והמונוטוניות. בקצרה, „הראי הסודי" הוא רומאן מן המדרגה הראשונה, הן כסיפור מתח הן כסיפור פסיכולוגי.

* * *

„לאיזה שבט אתה שייך ?" — זהו שם ספרו של אלברטו מוראביה, המביא רשמי מסע באפריקה בשנות הששים והשבעים. מוראביה משתמש בכשרונות הספרותי הגדול על-מנת לצייר את אפריקה היבשת. התפתחויות פוליטיות וכלכליות משתקפות, כמובן, בספר, שכן המחבר שוטט במדינות אפריקה בתקופה ראשית עצמאותן, אולם ביסודו זהו אוסף של מסות הנותנות ביטוי להשקפה סוציולוגית.

ה.ג. וולס

הסופר האיטלקי כותב בהבנה ובאהדה על המציאות האפריקנית. רשמיו יש בהם ריח תוקן של זר, בלא שיהיו מבוססים על הדעות הקדומות וקני-המידה ה„אירופיים" הסטאנדארטיים.

בייחוד מוצאת נקודת-מבט זו את ביטוייה בפרק על המאו-מאו. בהידרשו להערת השופט, כי הנאשם בהשתייכות לארגון המאו-מאו ובשבועת אמונים לאותה מחתרת, „חזר למצב הנפשי והמוסרי של תקופת ליווינגסטון", מכריז מוראביה, כי „בעצם ההיפך הוא הנכון. האלימות והזוועות של המאו-מאו היתה חזון חדש הנובע מניצולה וכתוצאה מנה מחורבנה, של התרבות המסורתית. בימי ליווינגסטון היה לאפריקנים — אם לטוב ואם לרע — משטר חברתי והת- משלהם, שלא איפשר אלימות מסוג כזה".

עינו הבוחנת של מוראביה תופסת אבחנות ופרטים, שהתייר הממוצע מחמיץ אותם, ומשום כך מצטיין ספרו בעניין הרב שהוא מעורר ובכוחו לרתק את הקורא.

ספרים חדשים
עיון ראשון

ספרי-תעודה

זוועות המשטר הסובייטי

ספרו הדוקומנטארי רב-ההכרה של אלכסנדר סולז'ניצין, אשר בעטיו גורש הסופר ממולדתו — בתרגומו העברי של יוסף סערוני. האמת על מחנות-העבודה הסובייטיים, שבהם הושמדו עשרות מיליונים בני-אדם מאז ראשית משטר-האימים הבולשבי. (אלכסנדר סולז'ניצין, ארכיפלג גולג, נסיון לחקר אמנותי, חלקים א—ב, שוקן, ירושלים ותל-אביב, תשל"ד, 468 ע', 21 ל"י).

זכרונות אורי קיסרי

לקראת יובל ה-75 של הסופר-הפובליציסט אורי קיסרי, מחלוציה של העתונות העברית בארץ, עומדת הוצאת „עם עובד" להוציא-לאור ספר ביוגרפי מפרי-עטו. הספר החדש מקפל בין דפיו זכרונות, רשמי פגישות עם אישי-עולם, תיאור אירועים ומאורעות בארץ, בישוב ובעולם, במרוצת מאה זו, שחוגגת גם היא יובל ה-75 שלה.

יהדות

בהוצאת הרבנות הצבאית הראשית יי"ל „לוח דינים לחיילי צה"ל" לשנת תשל"ה, שבו הדינים והמנהגים של עמנו בכל ימות השנה, כולל שבתות וחגים. ללוח צורף גם לוח זמנים להנחת תפילין, לתפילת שחרית ולקריאת שמע ולוח זמנים להדלקת נרות בערבי שבתות וחגים בכל אזורי הארץ, ממפרץ שלמה ועד הר חרמון. כמו כן יי"ל מהדורה מתוקנת של מחזור נוסח אחיד לימים הנוראים, בצירוף דינים לימים הנוראים לחייל לקראת הימים הנוראים תשל"ה — מיועדת ליצור נוסח אחיד לחיילי צה"ל.

מהווי הימים

תמריץ למחשבה

צרור רשימות ומאמרים שנתפרסמו בימי מלחמת יום הכיפורים ולאחריה. ערכו את החוברת נתן גברין, יעקב ניב, רינה קליגר ונילה קרליבסקי. („לחיות בה", רשימות בעקבות מלחמת יום הכיפורים, הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל-אביב, ביוזמת המרכז לטיפוח התודעה היהודית במשרד החינוך והתרבות, תשל"ה, 48 עמ').

השאננים בציון

ראיונות עם אינטלקטואלים ישראליים, שערך אהוד בן-עזר בשנים 1965—1970, על שאלות הציונות והמדינה. הספר הופיע באנגלית, עם הקדמה מאת הרברט אלתר (Unease in Zion) בעריכת אהוד בן עזר, הוצאת ספרים ליד ה„ניו יורק טיימס" הדפוס האקדמי בירושלים, נדפס בישראל, 1974, 352 עמ').

היסטוריה של ארץ-ישראל

ירושלים והמקדש

חוברת דו-לשונית, עברית ואנגלית, המתארת את ירושלים והמקדש בימי בית שני ובימינו. (הרב מרדכי ברי-יוסף, „ירושלים והמקדש מאז ועד עתה", הוצאה מכון מרדכי לספרי יהדות, תל-אביב, תשל"ד, ללא מספור עמודים).

ההיסטוריה של צור

סיפורה של צור, למן תחילתה באלף השני לפני ספירת הנוצרים ועד נפילת האימפריה הבבלית, בשנה 538 לפני ספה"נ. בסוף הספר מובאת רשימת מלכי צור ומפתחות שונים. הספר נדפס בשפה האנגלית. (יעקב קצנשטיין, "The History of Tyre", הוצאת מוסד שוקן לחקר היהדות, ליד הסמינר התיאולוגי של אמריקה, ירושלים, 1973, 374 עמ').

יערות וייעור בישראל

מהדורה אנגלית לספרו של יוסף וייץ, העוסק בבעיות הייעור בארץ ישראל, מהתקופה הקדומה ובעיקר בימינו. תירגם לאנגלית: שלמה לוינסון. (יוסף וייץ, 'Forest and Afforestation in Israel' הוצאת „מסדה", רמת-גן ירושלים, 1974, 480 עמ').

משוט בארץ

זכרונותיו של אחד מחלוצי הכרת הארץ והקניית ידיעתה לציבור הרחב. בצד הסיפור האישי יש מעין תיור וסיור באתרי ארצנו ותיאור קורותיה בעשרות השנים האחרונות. (זאב וילנאי, „אהבת לארצך כמוך", הוצאת „כרטא" ירושלים, 1974, מהדורת ספריה „מעריב", 174 עמ').

זכרונות וספרי זכרון

תופעות ופעילויות

הספר מושתת על שורת של ראיונות במדור לתיעוד בעל-פה של המכון ליהדות זמננו בנושאי אירועים, תופעה ופעילויות במערכות ההסתדרות והיישוב. (יצחק קילס, „בנתיבי מעשה", הוצאת „עם עובד — תרבות וחינוך", תל-אביב, תשל"ד, 232 עמ').

ספר שמואל אלישיב

ספר זכרון, המתאר את דמותו רב-הפנים של מי שהיה מראשוני שירות החוץ הישראלי, איש מסוג הרבנות היהודית השרשית והדור אהבה עזה לציונות ולמדינת ישראל. נערך בידי חיים רמונה. („שמואל אלישיב", הוצאת „עם הספר", תל-אביב, תשל"ד, 244 עמ').

ספר הרב אליהו פרדס

קובץ תורני לזכרו של רבה הראשי של ירושלים, הרב אליהו פרדס זצ"ל. מכיל מדורים: לדמותו של הרב המנוח; לנושא „תורה ומדינה", בהשתתפות גדולי הרבנים בישראל; לדברים לזכרו של הרב פרדס וללקט מדבריו בנושאים שונים. („רבי אליהו פרדס זצ"ל", קובץ תורני לזכרו, הוצאת עיריית ירושלים, תשל"ד. ערך: י. גליס, 194 עמ').

תולדותיה של שושלת

ספר ליקוטים למגילת היוחסין של משפחות לוי, ברלינר, אלינגר, משושלות לוריא, איטרליש, קצלנבוגן ואהול, מבוסס על מחקר בלתי-מושלם של אחד מבני המשפחה, שהתחיל בו ב-1934, והשלימו עתה המחבר. (יצחק רייש, „מגילת משפחתנו", הוצאת המחבר, חיפה, תשל"ד, 88 עמ').

ספר דומברובאן

נר זכרון למושבה החקלאית היהודית הראשונה בבסאראביה, כפי שסיפרו יוצאי העיירה שעלו לישראל, מלפני יובל שנים ועד הזמן האחרון. זכרונות מן הבית, רשמים מן ההווי של העיירה ועדויות של ניצולי החורבן של השואה. הספר כתוב עברית ואידיש ונערך בידי חיים תבון. („ספר דומברובאן", הוצאת ארגון יוצאי דומברובאן בישראל ובתפוצות, ירושלים, תשל"ד, 260 עמ').

ספר ז'יחלין

ספר זכרון לעיירה יהודית קטנה, שמנתה כשלושת אלפים נפש והיתה בלב פולין המרכזית. קורותיה של הקהילה למן ייסודה ועד חורבנה ופרקי זכרונות שנרשמו בידי יוצאי העיירה בארץ ובחוץ-לארץ. הרשימות כתובות בעברית ובאידיש. („ספר ז'יחלין", הוצאת ארגון יוצאי ז'יחלין בישראל ובאמריקה, תשל"ד, 354 עמ').

ביבליוגראפיה על השואה

מפעל ביבליוגראפי מקיף, הנותן בידי הקורא העברי את כל המקורות על השואה וספיחיה, כפי שהופיעו בספרים עבריים שיצאו לאור בין השנים 1933—1972. בשני כרכי הספר נלקטו ונרשמו גופי חומר ב„ספרות השואה" על ביטוייה השונים ב„ספר העברי". החומר חולק לשלושה פרקים עיקריים, המסתעפים למדורים ולמדורי-משנה. המלקט השתדל שלא לפסוח על שום חיבור, אף אם הדברים המובאים בו אינם אלא קטעים וגלגולים של דברי עדות ופרקי זכרונות המובאים במקור אחר. נרשמו חיבורים שהופיעו בשכפול ואלה הגיעו לידי המלקט. (מנדל פייקאז', „השואה וספיחיה", ביבליוגראפיה בשני כרכים גדולים, הוצאת „יד ושם", ירושלים, תשל"ד, [illegible] עמ').

„אהבת ילדה לצר
על ירח של נייר"

בפעם הראשונה, ספור אהבתה של ילדה אמריקאית משנות השלושים, לגבר צעיר ומעניין.

ג'ו דייויד בראון, מעלה בכשרון רב שתי דמויות, המחפשות אחר מקור מחיה, בטחון, שייכות ואולי אהבה, ומוכיח בדרך מקורית, כיצד נבנים יחסים נדירים ביפים בין שני אנשים.

ספור כובש, מסקרן ומפתיע, בהומור הדק-מקורי שבו, המעורר רגשות חמים בלב כל הקורא בו.

ירח של נייר

הוסרט בהצלחה רבה ע"י חברת „פאראמונט" בבימויו של פיטר בוגדנוביץ'.

הופיע בשפה העברית בהוצאת מ. מזרחי

פרס לספרות ומחקר

ע"ש ז. ז'בוטינסקי לשנת תשל"ד

מטעם המכון ע"ש ז. ז'בוטינסקי בישראל

מתוך תקנות הפרס:

א. הפרס הוא בסך 2,000 ל"י (אלפיים) וינתן לפי המלצת חבר השופטים בעד יצירות ספרותיות בפרוזה או בשירה, או מחקרים על נושאים לאומיים של תנועת התחיה, מלחמת השחרור ומערכות ישראל, שנתפרסמו בעברית ויצאו לאור בצורת ספר בשנתיים האחרונות.

ב. אין הפרס ניתן ליצירה או מחקר שכבר זכה בפרס אחר.

ג. כל ספר המוגש לדיון חבר השופטים יכיל לא פחות מחמישה גליונות דפוס בגודל רגיל ויש להגישו בחמישה טפסים לפי הכתובת: ת.ד. 21174 תל-אביב.

ד. בשל סיבות שהזמן גרמן, הוגשו לועדת הפרס ספרים לאחר המועד (י"ב אלול תשל"ד 30.8.74). למען שמור על שיוון האפשרויות החליטה הועדה לקבוע מועד חדש כאמור לעיל, עד יום כ"ה בתשרי תשל"ה — 11 באוקטובר 1974.

ה. הפרס יוענק במעמד פומבי.

הוצאת הקיבוץ המאוחד

רח' [illegible] 15, טל. 225222, ת"א

הופיע

יצחק טבנקין / דברים

- חלק שלישי

כינס ליווה בהערות והתקין לדפוס — א. פיאלקוב. אסופת דברים משנות 1940—1945 מהם שרואים אור לראשונה.

מקור להכרת המאבק והבעיות של הישוב ותנועת הפועלים בשנות מלחמת העולם השניה.

המדורים בספר: במבחן המלחמה; תנועת הפועלים — בעיות ומאבקים; הקיבוץ במערכה; עם אלה שהלכו. הספר מלווה הערות, העדות, שמות, מפתחות ותצלומים.

דב חומסקי/אבק חוצות

קובץ שירים חדש של משורר ותיק

אברהם שטאל / שירת ישראל בספרד

מושגי יסוד על שירה, קצב וצליל. פרקי לימוד למורה ולמדריך.

בשיתוף עם המחלקה לתרבות תורנית, משרד החינוך והתרבות.

*

גולדה מאיר / בית אבי

הדפסה שלישית

יצחק רבין / בית אבי

הדפסה שניה

יגאל אלון / בית אבי

הדפסה שניה

הוצאת א. לוין - אפשטיין מודן

מהדורות חוזרות

את וילדך - מאת ד"ר פנחס שרשבסקי

הספר שעל ברכיו גדלו תינוקות רבים. המהדורה המוכחת מעודכנת וכוללת את החדושים ברפואת ילדים ובטיפול בילד הרך.

הימים היפים - מאת שלמה שבא

ההסטוריה של ארץ-ישראל הישנה בצורה קלילה וההומוריסטית.

בגלל בוקי - מאת מיכאל גרעין

הרפתקה מוטרסת לילדים אודות ילד וכלבו שהלך לאיבוד.

דיק ברונה -

סידרה בת 12 ספרים בשלל צבעים המדברים אל לב הפעוט בעלילותיהם ובציוריהם.

ספורי זהב -

8 ספורי אגדות על חיות, קוסמים מעשים טובים והשכר עליהם. 128 עמודים בצבעים מלאים.

ספרים חדשים

איזה מין אנחנו - מאת אסתר קל

ספור האהבה בין המינים כפי שמשתקף ע"י המתבגרת, בעדנה באומץ לב ובכנות. אין זה „עוד ספר מקצועי משעמם", אלא עלילה אחת מרתקת ומעניינת מתחילת הספר ועד סופו.

הפסיכיאטר האלקטרוני שלי

מאת דוד אבידן

שמונה שיחות אותנטיות עם מחשב אלקטרוני כפי שקוימו ע"י המחבר, אי-הפעם הראשונה לצרכים ספרותיים: שאלות, תשובות ותשובות מעניינות עוד יותר על נושאים כמו נשואין — גרושין, דיאטה, פרסומת, המשבר המזרח תיכוני עלומים מין ועוד.

להשיג בכל חנויות הספרים או ישירות בהוצאה ת.ד. 33316 תל-אביב.

הנהג. במיוחד בדרכים אל הש... לאסוף את הח...

העובדה:

אין כפרסום ב„לוח מעריב". כל המפרסם בו נוכח בכך

הבקשה:

אנא הקדם ככל האפשר במסירת מודעתך ל„לוח מעריב" של ערב שבת בראשית השבוע ולא בסופו — למען לא תאחר את המועד.

פרנסה בטוחה

לכל המעונין לרכוש בית-מסחר עם סחורה משובחת ומוניטין בכל הארץ במשך עשרות שנים

במרכז החשוב והסואן ביותר ברחוב הרצל הדר-הכרמל, חיפה.

יפנה: ת.ד. 4938 חיפה טלפון 04-665036 בשעות 10—12 לפנה"צ טלפון 04-664034 בשעות 6—8 בערב.

הוצאת מערכות

צבא הגנה לישראל

אזרח ומדינתו

מאת עו"ד שולמית אלוני

מהדורה שביעית מתוקנת תופיע ב-15.10.74

הספר מסביר מבנה המדינה ומושגי אזרחות

משרד הבטחון - ההוצאה לאור

הודעה

הנני מודיע כי התפטרתי מעבודתי בתור מנהל מקצועי של חברת „שלגיה-דרום" מאז היווסדה בשנת 1968, וכי אני חוזר לעבודתי כאורטופד נעליים מוסמך ומדופלם במסגרת אחרת.

אין כל שחר לידיעות המופצות בזדון מטעם הגורמים המעוניינים בכך כאילו אני נעדר מעבודתי זמנית לרגל מחלה.

פרטים על מקום עבודתי החדש יובאו לידיעת הציבור בבוא העת.

גרשון פרנק

אורטופד-נעליים, מוסמך ומדופלם

לם
אטרוני
בוער

מאת
מרדכי אבישי

בולגאקוב, „השלג השחור", יאטרוני, תורגם מרוסית בידי ד, הוצאת „עם עובד", ספריה שלי"ד, 178 עמ'.

ם לאחר הופעת המהדורה העב־ שטן במוסקבה" למיכאיל בולגא־ גם רומן מעניין אחר שלו — רוני" — ללבוש עברי. רומן זה, נים 1936—1937, שנים אחדות של המספר, ניתן לו בתרגום „השלג השחור". מן במוסקבה" יש סאטירה הבי־, הרי ב„השלג השחור" מכוונים אטיריים נגד עולם התיאטרון הה־ ן לשלטונם המוהלס של בעלי־ ב„השטן במוסקבה" כיוון בול־ חיצי־ביקורתו נגד סופרים ואנ־, המבקשים נחזות וטובות־הנאה, סוביטי מעניק להם תמורת כני־ ותיו לתבת־ביו, אך שם זהו חלק ללית, בה נוטלים חלק גם השטן ים, ישו הנוצרי, פונטיוס פילא־ ים שלפני אלפיים שנה ומוסקבה הפכה. ואילו כאן מוקדש „הרו־ נו" כולו לחשיפת התככים וה־ רי־הקלעים של התיאטרון המוס־ לל. ברכזו את ביקורתו בנקודה כמו ניסה המספר „לשפוך את ל אשר עבר עליו אישית כמ־ ספק על דלתות התיאטרון וביקש מחזותיו על הבמה, נהקל ביחס המורחים לרוב. מכיר ולו במעט את פרשת בול־ ות ה־20 הבאותרות ושנות ה־30 המועצות של סטאלין — יגלה יסודות אוטוביוגראפיים. ב„השלג אשר שהספר ירש כאביו התיאט־

לוג את הנטיה למיסטיקה ולחשיבה מופ־ שטת; בכל הנסיבות הוא שמר על השקפו־ תיו האינדיבידואליסטיות ועל עצמאות הדי־ הגות הרוחה פשרות. עד מהרה הוכח שב־ שום־פנים־ואופן אי־אפשר להופכו לסופר ה־ הולך בתלם. הוא החרים, גורמים רשמיים הכריזו עליו כעל אויב המהפכה, הצנזור לא אישר את יצירותיו לפירסום והוא כתב לעצמו, בחדר השכה. ואת על־אף העובדה שהוא זנח את הרפואה, לאחר שעבד רק כמה שנים כרופא, כדי להתמסר לכתיבה. יתכן שבזכות העניין האישי שגילה ביצירתו סטאלין ניצל בולגאקוב מהשמדה פיזית ונמ־ נעה ממנו ההליכה בדרך־היסורים של סופ־ רים סובייטיים אחרים, יהודים ולא יהודים, שנשלחו לארץ־גזירה או הומתו בכלא.

המערב גילה את יצירת בולגאקוב שנים לאחר מותו, ושורת מבקרים שם גמרו עליה את ההלל; במקביל זכה בארצו לריהבילי־ טציה ול„הכרה". כאשר הופיעה לאחרונה בברית־המועצות מהדורה מוגבלת של מבחר כתביו, עמדו סוחרים ושוחרי־ספרות ימים שלמים בתור, כדי לזכות בספר — ואחרי־ כך נמכר הכרך של כתביו המקובצים בשוק השחור במחיר בלתי מתקבל על הדעת: ב־130 רובל ומעלה, סכום השווה ל־500—600 לירות ישראליות.

את הגיבור המספר על עצמו ב„השלג השחור" אופפת אווירה קודרנית ועצבות כה־ כאה. יש שאווירה זו מזכירה במשהו את דוסטויבסקי, ומכל מקום זוהי אווירה רו־ סית טיפוסית. הגיבור מספר על בדידותו ועל תלאותיו כאשר הוא מחליט לזנוח את עבו־ דתו האפורה באחד העתונים המקומיים ול־ התמסר לספרות ולמחזאות. ומול האיש החי עם עצמו, עם הזיונותיו ועם הדמויות שהוא אומר לעצב, ניצב חבר אמנים ומשכים־ בצע ללא חוט־שדרה, שהדיוק שולט בכל הליכותיהם ואמנותם, ובמקרה הטוב ביותר — המקבלים את מרותם של בעלי־השררה. בגלריה זו של טיפוסים שליליים תופס מקום מרכזי אותו מנהל כל־יכול של התיאטרון, איוואן ואסיליביץ', המביא את הדברים לידי אבסורד על ידי הוראותיו והביצועיו „האי־ מנותיות" ואווירה המוזה, הפחד וההתרפסות שהוא משליט סביבו. כבעצם וודאי הוא, שעל ידי דמות זו ביקש בולגאקוב להציג קארי־ קאטורה של סטאניסלבסקי, אישיותו ושי־ טתו הנודעת, כשם שברור הוא כי כאשר המספר כותב „התיאטרון הבלתי־תלוי" כוו־ נתו ל„תיאטרון האמנותי המוסקבאי", שסט־ אניסלבסקי עמד בראשו (חברו לניהול ה־ תיאטרון, נמירוביץ'־דאנצ'נקו, מוזכר גם הוא בשם אחר, אריסטארך פלאטונוביץ').

לצד הפלאת דמויות־יחיד, העשויות בקוים חטופים, מצייר המספר גם בתיאורי־קבוצות

מיכאל בולגאקוב

— כמו בתמונה, המעוצבת גם היא על דרך הסירטוט המהיר, של אנשים המצטופפים לפני התיאטרון כדי לזכות בכרטיסים: „כאן עברה לעיני פיליפוביץ' הארץ כולה, אין כל ספק בזה; כאן הופיעו לפניו נציגי כל המע־ מדות, הקבוצות, רבדי־הבינים, ההשקפות, ה־ מינים, הגילים. אורחיות שלבושן דל וכר־ בעיהן מרופטים, ואחריהן אנשי־צבא בעלי פסים צבעוניים שונים. אחרי אנשי־הצבא באו גברים לבושי־הדר, צווארוניהם מעומ־ לנים וצווארון אדרתם של פרות־בונה. בין הצווארונים המעומלנים הבהיקה לפעמים חו־ לצת־בד רוסית. כותנה של הלהלים שופפים. גברית מהודרת ופרוות הולד־הדים על כתפיה. כובע בעל אוניות, „פנס" כחול בעין, שלתי־ ימים ופדרה על אפה. אדם במגפים מרופ־ שים, בכפתן הגור ברצועה. עוד איש־צבא, מעיין אחד על הכותפת. אדם מגולח שראשו חבוש. ישישה שלסתה רועדת, עיניה מתות והיא מדברת משום־מה צרפתית עם בת־ לווייתה, ואילו בת־הלויה בערדליי־גבר. פרות־ כבשים".

מיכאיל בולגאקוב ניחן בכושר־הבחנה, בר־ איה טובה הקולטת את העיקר ואת הפרטים הקטנים, ובכושר־עיצוב. ואף־על־פי־כן, אין „השלג השחור" מגיע לרמתו ולדרגתו של „השטן במוסקבה" — לא מבחינת היריעה הסיפורית ולא מבחינת הדמיון והאמנותי וה־ מידה של שאר־רוח, שהושקעו בדברים. המ־ חבר הציב לעצמו ב„השלג השחור" מטרה מצומצמת, בתאריו עולם צר ומסוים מאד — ובמטרה זו השיג. הוא כנראה לא ביקש יותר בזה.

יהודי מצרים

מאת
זהבה מנדלסון

* יהודי מצרים, בת־יאור, הוצאת ספרית מעריב והקונגרס היהודי העולמי (ביוזמת משרד החינוך והתרבות), 1974, 191 עמ'.

שנאת היהודים באירופה, בעולם הנצרות, לא נוצרה יש מאין. ניצניה גלומים במצרים בת התקופה ההלניסטית. בספרה „יהודי מצ־ רים", סוקה לפנינו בת־יאור את מסכת שנאת היהודים במצרים לאורך כל הדורות ועד ימינו אנו. הדים ראשונים מגיעים מהמאה הג' לפנה"ס, מאלכסנדריה שהיתה אז בירת מצרים. אותה עת חי בבירה הכהן המצרי מניתוס, והוא אשר טפל על היהודים דיבות — היהודים הם מצורעים, טמאים, כופרים, שונאי המין האנושי והאלים. תמצית הספרות האנטישמית האלכסנדרונית הערוכה ביצירת אפיון האלכסנדרוני, שחי בימי הקיסר טי־ בריוס (14—37 לספה"נ), יצירה המבוססת על עלילות מניתוס. על כך ידוע לנו מתוך חיבורו של ההיסטוריון היהודי יוסיפוס פלא־ ביוס, „נגד אפיון". לדבריו, „טוען מניתוס כי העברים הם שהיו מקור המצרים המצו־ רעים והטמאים אשר השחיתו את הארץ. לפי עצתו של אחד הקוסמים אסף המלך אמינופיס את כל בעלי־המומים והחולים של ממלכתו ושלחם לעבוד במחצבות ביחוק מיתר המצרים. לימים הרשה להם לשבת בעיר אוואריס, היא צוען, שאז היתה ריקה מאדם. כל המצורעים והטמאים האלה העמי־ דו להם לראש את אחד מכוהני און, ושמו אוסרסיף". (עמ' 22). אותו אוסרסיף הוא אשר נתן לאותה עדת מצורעים לראשונה תורה אשר כל חוקיה צוררים את מנהגי המצרים. הסיפור ממשיך ומספר על פריצת מגיפות במצרים ובעקבותיהן — שנות בצורת. בשלב זה למדים אנו על ה„הסבר" ליציאת־מצרים: מלך מצרים, בכהוניו, שלח לדרוש בעל אמון. מצות האל היתה לגרש את כל הטמ־ אים המוחזקים והטמאים אל מקומות־שממה, ולהטביע את המצורעים והמנוגעים. וכך נעה. „המצורעים והמנוגעים טובעו בים וכל יתר החולים המוחזקים והטמאים נאספו ב־ מקומות שממה והיו מוכנים לכליון. אחרי שני לילות־שימורים קידשו כל החולים צום וביום המחרת יעץ להם איש אחד ושמו משה להשליך את נפשם מנגד... והוא ציוה עליהם לבלתי דבר שלום לשום בן־אדם, ולבלי ליעץ עליו טובה רק עצת־רשע, ולי־ הרוס את כל מקדשי האלים והמזבחות אשר ימצאו בדרכם. והבריה הסכימו לדעתו ומיל־ או אחרי עצתו והלכו דרך המדבר, ואחרי אשר מצאום צרות רבות באו אל ארץ נושבה ועשו רעות ליושבה וניצלו את המקדשים ושלחו אותם באש, והגיעו אל הארץ הנקראה בימינו יהודה, ושם יסדו עיר וישבו בקרבה". (עמ' 23).

גם על עלילת־הדם אין לנצרות מונופולין. אפיון מספר על איש יווני אחד שנחטף על ידי אנשים נכרים והובל אל ההיכל. שם סגרו עליו ולא ראה פני איש, רק היו מפט־ מים אותו במאכלי תאוה. והוא היה שמח ולאחר זמן חשד. שאלותיו העלו מפי המשרתים, כי ליהודים יש חוק נסתר, אותו קיבלו עליהם לפני שנים אחדות: הם תופסים איש יווני נכרי, ולאחר שהם מפטמים אותו שנה של־ מה, הם מוציאים את האיש אל אחד היע־ רות, מעלים אותו לקרבן, טועמים ממעיו, נשבעים לנטור שנאה ליוונים כל הימים, ואחר משליכים את עצמות הקרבן אל אחת הפחתים.

האיסלם ממשיך את מסורת השנאה של עובדי־האלילים והגנוסטים ושל הנוצרים.

הגליות היהודים באסלאם כרוכה מתוח בפחד ויותר ברגש ה ב ו ז, שלפי האיסלם רצון האלוהים הוא שיהיו היהודים עלובים ומבוזים. מגמת השפלת היהודים עוברת, איפוא, כחוט השני בחוקי הכליפים השונים שהתבססו על „תנאי עומר", אותו עומר (717—720) שלו מיוחסת בטעות בנית מסגד עומר שעל הר הבית. הכליפים מבית עבאס התחרו בקודמיהם בהוספת צווי השפלה חד־ שים. בשנת 1004 מורה הכליף אל־חאכם, שעל היהודים לשאת על צוארם גולת־עץ, בקוטר של זרת אחת ובמשקל חמש ליטרות כדי „לסמל את ראש העגל אשר לו עבדו במדבר". יתכן והוא העגל של נשיאת ה־ טלאי הצהוב מקורו בפקודת החדיר אבו־ שוזה, בסוף המאה הי"א, שעל כל יהודי לשאת תג צהוב על כובעו. אותו תיר אף גזר כי על אשת יהודיה לנעול נעל אחת שחורה ואחת אדומה ולתלות על צוארה פע־ מון נחושת קטן, שיכריז על בואה ובכך יזהיר את המאמינים.

ביקורת

פרק חשוב בספרה מוקדש לתיאור הצורות שלבשה שנאת היהודים במצרים בתקופת האחרונה, שנאה שהזינה לשנאת היהודים כולם, הציונות, וכמובן — מדינת ישראל. מן המעניינים המקוריים בספר הוא תיאור יהודת מצרים והציונות. כאן מתמצית המח־ ברת על עתונות התקופה ועל עדויות של יוצאי מצרים, שהיו אסירים בשנים 1948, 1956 או 1967. „כך היה מצבם הטראגי והד־ משמעי של יהודי מצרים", כותב בת־יאור (עמ' 88). „כוחם לא עמד להם לרכוש את זכויותיהם הלאומיות, אף לא להתבולל בלי להמיר את דתם; בפוליטיקה ולאומית הפן־ מוסלמית לא היה להם מקום, ובנגד זאת בתהליך מ„אימתה" של הציונות, מאחר שזו נחשבה מזיקה לאינטרסים של מולדתם המצ־ רית. כפי שהיא הופיעה לעיניהם לא עוררה בהם שום רגשי־קרבה שבלב ובתרבות, ול־ עומת זה עלולה היתה מאד לסכן את בט־ חונם". אין פלא שנבדד היהוד ציונו במצ־ רים, מסבירה המחברת. מדיניות הציונות כוונה בראש וראשונה ליהודות המערב. התו־ צאת היתה כי „אותם מורחיים הספוגים תרבות ערבית, ששילמו מס־שפתיים בלבד לערכי המערב — מה תשובות יכלו למצוא לדאגותיהם המיוחדות בציונות הארצישרא־ לית המלאה כל־כך את רוסית? לגביהם לא היתה זו אלא יסוד זר נוסף! המיעוט הי־ הודי־הערבי השרוי בתוך עולם מוסלמי שכולו תסיסה לאומנית ודתית, שכבר היה מוכר מבחינה תרבותית בשל חינוך אירופי שאינו מתיישב עם המנהגים הערביים, לא יכול היה לראות בציונות אלא צד יהודי של גיטור הכופה עליו דפוסי מחשבת מער־ ביים ועשיות מערביות, שלא תואמו כלל למבנים הרוחניים והכלכליים של יהודים בארץ ערבית ובמציאות היהודית־הערבית היו בחזקת ציפור ודוגני שאינו הולם. אפילו המהוללות שהיו מקובלים אצלם — כגון „הודה" וצ'ירקסיה", „פולקה" ו„רונדר" — היו זרים בתבליה לארץ, ואפילו מרגיזים בעיניהם של בני־מוהדי".

המחברת אינה מתיימרת לדון בכל מכלול תולדות והעבר היהודי בארצות האסלאם, אך היא מצליחה להעלות בבהירות נושא שיש בו הרבה מן הטראגדיה היהודית בת־ימינו, גם בבחינת דרך נוסף בהיסטוריה ארוכה של נדודים וסבל — וגם בבחינת פרק חדש, המתלהם למפעל הגאולה הציוני על מאבקיו כלפי־פנים וכלפי־חוץ.

ובל־
ייר־
פים

מאת
רחל אנגל

המיבנה דומה התערוכה־היחיד ה־ שובל בביתן רובינשטיין כמעט טיבה — אף כי רטרוספקטיבה מאד — שלוש שנים בלבד. ה־ לק את מבחר העבודות המוצגות בצות גדולות לפי הסדר הכרו־ בצת הציורים ילידי 1972; קבוצת נולדו בשנת 1973, ולבסוף הקבוצה ל ציורי השנה האחרונה, שנת מבחינת האופי, מבחינת המהות, דומה מעין ציון־דרך, ציון־אמצע־ הדרך, בעבודתו של שובל. דומה שהאמן כמו קבע כאן את דמותו כצייר־נופים.

צייר־נופים רגיש ביותר הוא שובל, ובעל תנופה. יש ודומה עליך כי סירה מרחפת חרישית על פני השדות הנרחבים בנופים של שובל. עולה ומפספת אל סלעי ההרים, מגיעה אל הרכס ונחה עליו, עד שהיא מתרוממת, כאך, למרום השמים. נופים רוח־ בים, פתוחים — הצבעים כמו צבעי ב־ ראשית, פראים. יש ואתה נזכר בציירים הקלאסיים שציירו פנורמות רחבות־יריעה. יש בהם ירוקים של אדמת הר פוריה, של דשאים וצמחים, של עצים ושיחים.

האדם, דמות האדם בתוך הנוף, האדם אין לו כאן תפקיד משלו, אינו בא להעיד על עצמו, על הכרנותיו, מחשבותיו. לא. הטבע הוא הבא לידי ביטוי. האדם אינו אלא כלי־עזר, אמצעי, לדובב את הטבע, להראות את יופיו, את רוחב לבו, את אורך נשימתו.

באחת התמונות, „האמן מחוץ לסרנה", מצויר האמן (בתמונות כולן דמויות האדם הן תמיד האמן ואשתו ולעתים גם ילד) וקווי־פניו הם כמעט שבלונים, נטולי טבע, וראה גם את דמות האשה והילד, אין להן כל זהות משל עצמן; הטבע הוא כאן בעל הזהות הדומיננטית — הוא בעל האופי החזק, ובעל הכוונה רצות לאין ספור.

לעתים מופיע בתוך הקומפוזיציה עירום, עירום אשה. וזה תיאור־דמות היוצא מגדר האור־דמות־האדם הרגיל של שובל. כאן אכן י ש אופי ו י ש זהות. כי העירום בעיני שובל הוא תמיד ח ל ק מן הנוף, הוא פיסת טבע שברא האלוהים — לתפארת, כמו שברא את ההרים, ואת רקיע השמים. ואילו דמות האדם (הלבושה) אינה באה בתמונות אלא כדי לשרת את קומפוזיצית הנוף — לפעמים ליצור קנה מידה, להדגיש את גובה השמים, לתאר את רוחב השדות והמרחק העמוק, לכל היותר משמשת דמות האדם כנושא כתם של צבע (בתמונה 5, למשל, הקרויה „האמן בסרנה", גבו של האמן, הלבוש חולצה באדום־כתום זוהר). ויש בדרך כלל ניגוד מוזר בין אופן ציור האדם לבין אופן ציור הנוף — בתמונה 4, למשל („האמן בסרנה, כמו מיהודי"). כאן גבו של האמן, ירוק קורן, המבליט את התכלת ה־ מגולה המתוקה של השמים.

כמה ציורים גדולים מאד (200×1755 ס"מ) צייר שובל בשנה האחרונה, והללו, כפי הנראה, המעניינים ביותר. הם כמו תוריים, בהשאי, של איזו אבסטרקטיות־למחצה. ראה נא את התמונה הגדולה „מחוץ לסרנה" (29), דמות הגבר שבנוף לבוש חולצה בבבע אוכר ומכנסים כחולים — אין לו תפקיד אלא של יוצר־קנה־מידה, של מציין נקודה־מפגש של מיבנה במרכז התמונה, בעוד שגוף העירום

אמנות

— והעירום הוא תמיד עירום של אשה — קיים בתמונות בזכות עצמו, משמש הוא עצמו מוקד מושך חויה, ואף בכך מקנה חשיבות לנוף.

שובל — אולי אחד האחרונים מן הבוהמ־ יינים היושבים ברחוקים מזיו הציוויליזציה, בתוך הנוף הפראי ומציירים אותו — ואולי אחד הראשונים לציירים החוזרים ומשקיעים עצמם בתוך הנוף כדי לציירו „מבפנים". שובל יושב בפינת נוף עוצרת נשימה בעין כרם, וכל הנופים שהוא מצייר, וכל ה„סר־ נאות" שהוא מתאר, הם נופיה הרריים של סביבת ירושלים זו, וסדנתו הסובלת בהם. ו„סרנה", מסביר לי איוון שובל, אינה דווקא הסטודיו, חדר העבודה. סדנה היא כל מקום שהצייר שוהה בו ומצייר בו. סדנה יכולה להיות גם פיסת האדמה המשתרעת לפני ביתו, או בריחוק מה משם. כל מקום יכול ליהפך לסדנה, אם הצייר מתמקם בו לשעה קלה ונוחה עליו הרוח והוא יוצר יצירה. כן, שובל עודנו בהמיין עד כדי כך שהוא נתון לחסדיה של ההשראה; בלעדיה הוא מגשש באפלה, ועמה הוא מצייר ציורי נופים נפלאים.

איוון שובל — נוף עין כרם — שמן

למה
אסתיטי
איזש"ץ

מאת
נעמי בנצור

צורה על־ידי קו וצבע זוהי אחת האם את הזמן, לקיים שיג ושיח לואיז שץ בפתח קטלוג לאחת היחיד שלה.

השאלות הללו, לנשל את גורם עמדו הדומיננטי. ולהגיע בצורות אל הזולת, מהגשמה במלואן ב־ של לואיז שץ.

הזמן אינו משחק תפקיד ביצירותיה. ב־ תערוכת היחיד הנוכחית שלה, המוצגת בבית־האמנים בירושלים, למעלה מ־80 יצי־ רות שצוירה במהלך עשרים השנים האחרו־ נות. למראיהן, אי־אפשר לזהות קו של התפתחות לכיוון זה או אחר. כל היסודות המופיעים בציוריה מן העת האחרונה היו בהם כבר בעבר, ורק מידת ההדגשה על אלמנט זה או אחר היא ביסוד השוני בין היצירות השונות.

לואיז שץ היא ילידת הנובר, קנדה. היא היתה חברה בקבוצת „השבעה מקאליפורניה" ובמסגרת זו הציגה הדפסים ומתווים לבדים ברחבי ארה"ב. מאז עלותה ארצה, לאחר נישואיה לבצלאל שץ ב־1951, היא עוסקת בעיקר באקוורלים, תוך שהיא מתרגמת את איכויות האקוורל גם לאמצעים אחרים.

לאמנית יש מעמד מיוחד באמנות הויש־ ראלית. למעשה, היא מהווה מעין זרם אמנותי עצמאי. יצירותיה מורכבות ממערכות של תצורות צבעוניות, מהן גיאומטריות ומהן חפשיות, הנעות אלו לקראת אלו בזרימה קלילה ונצימה, ויוצרות יחד הארמוניה צב־ עונית שאין עמה כל דיסוננס. מצבי רוח מתחלפים משפיעים על הרכב הצבעים, אשר יכול להיות חריף וסוער (כדוגמת מס' 22 — „הבריכה") או לירי־פיוטי (מס' 26 — „מלמעלה למטה", מס' 82 — „אגדה צפו־ נית"). גם הקצב משתנה מיצירה ליצירה, והוא הקובע את מידת הצפיפות או העיזור של התצורות המרכיבות.

במספר יצירות מוקדמות, בעיקר ציורי נוף בעלי אלמנטים פיגוראטיביים (כדוגמת „עין־הוד", מס' 1), ניכרים כבר מקורות ההשראה שלה: פול קליי וסוניה דלוני. כאשר הייחוד הפיגורטיבי נעלם לחלוטין ומסגה לאותן תצורות מופשטות, גברת השפעה זו ביהוד־שאה.

לעתים רחוקות מאד נכנסות לתוך ציורה אפיזודות שונות, בצורת עיבוד שונה, או שימוש בחומרים אחרים מאלה שהורגלה להם. אלה הם, ככל הנראה לעין, ויתורים עונתיים לטובת אפנה מסויימת באמנות. באחד הקולאז'ים (מס' 73 — „ריבוע זהב") מ־1973, מודבק ריבוע מזהב על גבי צייר משבצות. דרך העיבוד של יצירה זו רחוקה מן הערכים האסתטיים המקובלים אצלה. יצירה מעין זו, הורה לכל מבנן עבודותיה, היא היוצא מן הכלל המלכד על הכלל. שכן, במאבק שבין האפנה והאני האמנותי שלה יוצא ה„אני" תמיד מנצח. ההוכחה לכך היא העובדה, כי הערכים הבסיסיים של ציוריה — עדינות הצבע ושקיפותו, נשארים תמיד בעינם. החידושים שהיא מנהיגה מדי פעם בעבודותיה, השימוש במרכקה־ציור, ציור על בד, שימוש בצבעי אקריליק או קזאין הם, לכן, רק דרכים אלטרנאטיביות המוביות לאותה מטרה. מעין תרגומים והדים לאשר נאמר כבר בשפת המקור.

במספר יצירות מן העת האחרונה, היא מצליחה לגשר יפה על פני הפער שבין רעיונות וקשיים באמנות האותה „שמרנות" שלה. הכוונה לאותן יצירות, בהן היא מש־ תמשת בנייר כבאלמנט פיסולי, מדביקה אותו שכבות על גבי שכבות ויוצרת אגב כך תלת־מימד. שולי הציורות הללו הקר־ עים (כפי שקרעים, ואף פעם אינם גזורים) קטעי הקולאז'ים שלה) והמוטיבים הצבעוניים החוזרים ביניהם, הם המגשרים בין היצירות הללו ובין מכלול יצירתה בעבר.

תערוכתה של לואיז שץ היא תופעה יוצאת דופן בין התערוכות המוצגות בשנים האח־ רונות, בכך שהיא מזינה את הצופים בת בערכים אסתטיים לשמם, ובאווירה של נע־ מות ואצפיסיות הוסרה יותר ויותר באר־ למות התצוגה השונים.

יצחק מורשה שובר המסגרות

יצחק מורשה הוא אמן צעיר, יליד מרוקו, אשר השתלם בביה"ס בצלאל והוא משמש בו עתה כמורה. בתערוכת היחיד שלו בקרי־ ת הבינים בבית האמנים הוא מציג סידרה של תבליטים ורישומים, מלווים במספר עבודות תלת־מימדיות, מעין עיצוב פיסולי, שבהן הוא ממחיש את הרעיונות שעליהם הוא מרמז בתבליטים.

הרעיון המרכזי אצלו הוא, ככל הנראה לעין, שמאמתו של החומר המתלש לעצמו דרך בינות לפרצות במסגרת הנוקשה אשר מנסה לכפות עליו משמעת. רצועות נייר־ דבק, ידיעות־פלאסטיק, תפרים על הבד או קווי שתי־וערב של אריג, יכולים להמחיש משמעותה של אותה מסגרת בולמת. קו שהגרעתו נוסמה, פיסת נייר מקופלת, כתו־ בת על מעטפת ש„השתקף" באמצעות נייר־ שחור אכום שהודבק על מגיה — אלה הם המורים, או „ההבנים" אשר השתיקה נכפתה עליהם.

ההתפרצות החומר מן הכבלים מודגמת היטב בחומרי פלאסטי הקרוי פוליאוריטן, שהוא נוזלי במקורו, וכשהוא מתקרש הוא נראה דמוי זוגג, או קצף שקפא. מורשה כולא את החומר בתוך גלילי קרטון או אריזות פלאסטיק, ומסייע לו לפרוץ החוצה דרך בקיעים וסדקים. הרושם הוא של עצמה מתפרצת, כעין לבה שנתקרשה.

יש כבה וכמה השפעות בולטות של אמ־ נים ישראליים צעירים על עבודותיו של מורשה. ניתן למצוא אצלו בשפע מערכות קוים כמו"ים צפופים המשורבטים אלכסונית באצל גרינשטיין; שילוב התפרים על הנייר או הבד כמו בעבודותיה של יוכבד וינפלד, או ליכיש בכתה הרושג על־ידי קוים מצ־ טלבים החוזרה אל שכבות העומק כשל בני אפרת.

יצחק מורשה בעיר על עצמו כי הוא „מנסה להגיע לאמת מסויימת, אולי חמרית, מבלי להתייחס לגורם של אסתטיקה". הצדר השיקול האסתטי הוא המבדיל אותו מאמנים אלה, ולא לטובה. חוסר העקיון הצורני הוא מעיד שימת־הלב ללימוש אין בהם משום יתרון, בין אם האמן מודע לכך כמוהו, ובין אם לאו.

הסוריאליזם של יואב דגון

יואב דגון הוא צייר צעיר, הנמצא עתה בתקופת השתלמות בצרפת. בתערוכת היחיד הראשונה שלו, בגלריה שץ, הוא מציג סידרה של רישומים, אקוורלים וקולאז'ים בעלי אופי סוריאליסטי למחצה.

מרבית יצירותיו מבוססות על העמדת ניגודים: קו מעוגל המקיף גרם בשר, מול מערכה מבושטרת של קלידי פסנתר, לוח שחמט או חיבוקי גלגל־אפניים. האשה ה־ קפואה, דמויה וגוס, מול הגבר המעולף, הזרוי בתוך עולמו המכונן. הניגודים הללו באים לידי ביטוי גם במובן הצורני: בצורת עימוהים בלתי פוסקים בין שחור ולבן, משבצים במשבצים כול חלקים. הוא בונה את המהה הרצוי לו.

מערכות הניגודים הללו מצטרפות לתמ־ אורה בעלת אופי סוריאליסטי, שיכולה היתה להיות בעלת עניין מבחינת התוכן אלמלא גברה עליה יד הטגיון והסדר הטוב.

ליואב דגון יש, בפוטנציה, אותן תכונות העשויה גרפיקאי טוב. בשלב זה, הוא חסר עדיין אותן תכונות העשות אדם לאמנ־

ף המחט

(סוף מעמוד 29)

בכך ?"

ובחזיק איפוא טובה לקדוש ברוך וא שעקביהם לבן דוד בקול ארסי. וכמה לחכמים. מה היינו עושים אלו רוחב לבו, לשוכים ?"

אמך, ידידי," קראתי אני.

לבו, די; איני רוצה לשמוע עוד קופים, פילים, או בני־אדם !"

סליאל..."

קמיהסם פיו ובהן עלינו בקולו. גמה בקשו! שה פועה, כבש הנוב, עגל ב נובח, חתול מילל, עכבר מצייץ, וס, איל עורג, סוס צונף, חמור נוער, ל, ארי שואג, אך ג מ ל ? ת כל באי תיבת־נח ותרפו את קולד־ קלפי אתה! רוצה הייתי לשמוע סק־ ין יותר מזו נ צ ו ר ו ת א שלו. די כלי להיווכח שאינה אודטוריה מאת

עד

אינו נורא כל־כך, אך ידידי! לנא... אם יגע אלינו — איני משיב

לו הצי־דבר ?"

דברים אלה שמעתי יוצאים בקול־לחישה מפי זה, שמוסה הקטן רכוב עליו מאחור. שבי הלך, ככל הנראה, לפני ברתבי ארץ־ הנגב. אין תימה; הרביתי לחקור, הרביתי לדרוש...

„סלח לי בטובך", נפניתי ואמרתי לו. „ש־ לא מרצון הטיתי אוזן... לא אטריחך כל־ עיקר!"

ראיתי שנתכרכמו פניו והוא משפיל עיניו בכבלם.

„לא לכך נתכוונתי... אדרבא..." מלמל ב־ מבוכה. „אני סתם־כך... לפי תומי..."

„היה שלום, איפוא, מלומד נימוס שלי!" אמרתי בלגלוג.

„לא, שמעני נא !" קרא בקול גבוה. „מוכן אני להשיב לך אם לא רבונך בכך, על שאלותיך... בתנאי..."

גמלך שנה קלה בדעתו והוסיף:

„שלא תעלינה בכביינך על חמש חסר שתים !"

השתי שלבו מפולג עליו בין רגש־הבושה ליצר־הגאוה. בוש היה על שנתפס בדברים של חוסר־נימוס ובוש יותר — שלא עמד בו עצו לסרב לי סרוב גמור.

„יפה", אמרתי אני. „שאלה אחת..."

„יודע אני מה !" רטן הגמל. „רצה אתה לדעת אם השחילוני בקופה של מחט ! לא אבותי ממך! לא... אך אבותי השחלו מקופי מחטים רבות !"

„אינך מהתל בי ?"

שאפתי רוח לרווחה. סוף־סוף מידי הורח רוחי ונטלה ממני מחסת סקרנות.

„ספר נא, ידידי, בולי אחן! ספר, סוף־ סוף ונשמע! ספר ונדע אם יש דברים בגו, אם אין !"

„באו ומעולם", פתח הגמל ואמר לי, „היו אורחות אבותי משמשות את בני־האדם ותר־ צוה למענם את כל ימי־התול. למוחר הוא לאמר כי דרכי המדבר משובשות וגדודות של ליסטים מוזיינים. כל שהשכים והגיע לכלון־אורחים מוקף־חומה, הקדים למלט נפ־ שו ולהציל עמה את עוד־גמליו, שלא לאמר את סחורותו..."

„שמעתי על כך, מכובדי !"

„היכן מצינו, אבא־אורחא, מלון אורחים במקרא ?"

„ירמיהו !" השיבותי אני.

„ירמיהו־אלף ! ירמיהו־בית ?"

„א... מב... אהם..."

„כיון שנכנסו אורחותינו בשערי הערים מוקפות החומה החשה מונדק..."

„פונדק א י נ ו מלון־אורחים !"

„מעולם לא היה! פונדק הנמצא ב פ נ י ם מן החומות נקרא בערבית „חאן" !"

„שמע שכבעתי !" קראתי בשמחה. „אף ראי־ תי ?"

„ובתוך השער מה ראית ?"

„בתוכו ? המתן לי עד שאזכר... מין פש־ פש, כמדומני ?"

„אמנם כן! אף הפשפש איננו צר כל־כך. בני־אדם יכולים להכנס בו על נקלה !"

„אפשר שכן, איני זוכר. אך גמלים ?"

„הראי ש ל א! על שום מה טרחו לקרוע מין פשפש בתוך השער? רואה אני שאתה תוכך בדעתך... הוה בא ואמור, כי אינך יודע !"

„לא, איני יודע !"

„אין לך דבר פשוט מזה! אף יושבי־ כרכים חששו מפני ליסטים. מה עשו? כיון שירדה חשכה לעולם, היו מגיפים את השער ואם נדפקו עליו מאחרי־בקר — לא פתחו להם אלא פשפש צר. כך יכלו שומרי החומות לעצור את הנכנסים ולחטט בכליהם".

„הבין עמך ! אך אלה שנשתהו בדרך ולא הגיעו עם גמליהם אלא לאחר חשכה ?"

„לנו מחוץ לשער, חוץ לחומות, אלא אם כן..."

נדמה לי שראיתי נצנוץ־משובה בעיניו.

„סקרן אני לדעת מה עלתה למאחרי־ בגשם אלה בהתם?" אמרתי.

„אם אצה להם דרכם ובקשו ליכנס העירה מבעוד ליל, חייבים היו להבריך את גמ־ ליהם, לפרק את כבודתם..."

„כל הכבודה כולה ?"

„אהה! מעט, שמעים, שלוש... כל שטעני לפני ימים רבים בשמחה, פרקו עתה בצער. שטיחים, בשמים, תרפים, אריג־צור, אבני־ לאה־מסי, אבוחות־קמח... כל שפרקו — עמסו על כתפיהם ונשאו מבעד לאותו פשפש צר, לפנים מן החומות. לבסוף הגיעה שעתנו שלנו..."

„איך נכנסתם א ת ם ?"

„ה ב ר כ נ ו על ברכינו! אחר־כך שמטו עלינו והתפנו בלפנים, דוחקו מאחור, גר־ רונו באפסר, תבסונו בשבטים, עד שהכניסו־ נו פנימה, מבעד לפשפש. יודע אתה מה שם נתנו לו אבותיך ?"

„תמהני ?"

„קוף־המחט !"

„כ ך קראו לו ?"

„קוף, או קוף המחט הוא שאומרים אצ־ לכם: „נקל לעשיר לבוא במלכות־השמים, מלגמל בקוף־המחט !" לא שאין אנו יכולים, קשה לנו !"

הודיתי לו בכל לבי. עכשיו נתחוור לי המיתוהי. חשתי כי נחה דעתי ואני יכול לחזור, סוף־סוף, לביתי!

„היה שלום !" נפנפתי לו בידי. „שלה וצלה !"

אותו לילה חלמתי חלום: קופים פולים את פרוותם ומכוללים בידיהם פלים!

صكنا من الاصل

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • • •

אשה היא חור בראש ויין ישמח לבב אנוש
בסרט הישראלי שכולו חגיגה צרלי וחצי

זכה בפרס השנה כתסריט הטוב ביותר ★ יהודה ברקן ★ זאב רווה ★ אריה אליאס ★ עזנה פלידל

במאי: בועז דוידזון

בעת ובעונה אחת ב־10 בתי קולנוע:

שבוע 7

תל־אביב	ירושלים	חיפה	פתח־תקוה	גבעתיים	חולון	בת־ים	באר שבע	ראשל"צ	אופקים
"סינרמה"	"מיטשל"	"פאר"	"שלום"	"הדר"	"מגדל"	"סביון"	"אורות"	"עממי"	"בית העם"

התיאטרון הלאומי הבימה

התנגה
מחר 28.9 האולם הגדול
יום א' 29.9 האולם הגדול
משחק החתולים
מחר 28.9 האולם הקטן
אביגרק
מי נגע מנדי
הערב ב־9.0 • מחר ב־9.00

התיאטרון הקאמרי תל אביב

שלוש מסיבות
מוצ"ש 28.9 • יום א' 6.10
השתף
יום ב' 29.9 • יום ג' 1.10
ביקור הגברת הזקנה
יום ד' 2.10 • יום ה' 3.10
כי עדני מאמין בך
מוצ"ש 28.9 ב־8.30, 10.30
צוותא

התיאטרון העירוני חיפה

משפטת מוס
מחר 28.9 חיפה ב־8.30
יום א' 29.9 חיפה ב־7.00
סוכות בעליה, אולם נוסבי
טילבסמר 72 1.10
אנשים קשים 3.10
גמר הגבורות 9.10
פרטים במשרדי הכרטיסים בת"א.

פרסום בלקין

מרכז החאן הירושלמי לתרבות ולבידור

הערב יום ו' 27.9 בשעה 3.00 אחה"צ ערב לילדים: אברהם אבודרהם, בשעות 8, 10, 12 סרט: "האשה מבחוץ"

מחר מוצ"ש 28.9 בשעה 8.00 בערב רסיטל לכנור עם יהודה אלפשטיין בשעה 10.00 יוסי בנאי: "פרצוף של צוענים"

התאנברט
קברט סאטירי
על כוס יין
ערב ערב
משעה 9.30
(פרט לימי שישי)

יום ב' 30.9 (ערב סוכות) בשעה 3.00 אחה"צ ערב לילדים: חיידר בת ומרים בשעות 8, 10, 12 סרט: "הנדוש"

יום ג' 1.10 ב־9.00 מחזה מוסיקלי על ירושלים - באנגלית מומלץ לתיירים בשעה 11.00 בלילה שירי פרסם: "ההנאות הקטנות שבחיים"

יום ד' 2.10 בשעה 9.00 בערב ערב פולקלור לתיירים עם "ענבל"

התאנברט
קברט סאטירי
על כוס יין
עם: אהרון אלמוג, שבתאי קונורטי, רחל סור, מרגלית אלמוג

הבימה התיאטרון הלאומי

העיתונות העולמית על "משחק החתולים"
מחזה שאין להחמיץ

"לונדון" טיימס" 1.11.73 — ביקורת מאת אירווינג וורדל

"משחק החתולים" בתיאטרון גריניץ

אישטבאן אורקני הוא אחד המחזאים הבודדים המודרניים במזרח אירופה שיצירתם הגיעה למערב, ובצדק. אם לשפוט לפי הקומדיה המרגשת והשנונה הזאת, מאורעות יום־יומיים זעירים צומחים וגדלים עד שהם מתפוצצים כאבסורדים מזהירים.

"סנדי טלגרף" — ביקורת מאת פרנק מרקוס 4.11.73

אליזבט ברגנר מצאה ב"משחק החתולים" כלי מושלם כדי לפתח את יכולתה החד פעמית. המחזה מעניין גם בזכות עצמו. מתחת לשטח של קומדיה ביתית יוצר אורקני חוויה עמוקה ביותר.

"ניו יורק טיימס" ביקורת מאת קלייב ברנס 7.1.74

מחזה שאין להחמיץ. לא רק בהיותו הראשון ממזרח אירופה המגיע למערב, אלא בעיקר בשלמותו וקרינתו האנושית. לכאורה הוא דן בבעיות ההזדקנות, לאמיתו של דבר בעיותיו הן ללא גיל וללא גבולות.

המחזמר העליז בגדי המלך החדשים

משתתפים: אברהם מור, ג'טה לוקה, קובי סגל, ראובן דיין

על פי הנס כריסטיאן אנדרסן

לילדי תל־אביב

חג סוכות 11.10 ב־11 "בית אריאלהורוב"
יום ד' 2.10 ב־10 ו־12 "אהל שם"
יום ה' 3.10 ב־11 ו־3.30 "בית אריאלהורוב"
שבת 5.10 ב־11 "בית אריאלהורוב"
שמחת תורה 8.10 ב־11 "בית אריאלהורוב"

גבעתיים "שבעת" יום ו' 4.10 ב־10.30
הרצליה "היכל" יום ו' 4.10 ב־3.00
רמת־גן "אורדע" יום א' 6.10 ב־9.30—11.30

בת־ים "עצמאות" יום א' 6.10 ב־4.00
חולון "רחל" יום ב' 7.10 ב־9.30—11.30

צוותא לתרבות מתקדמת

ליל שבת ב־9.00: "מחכים לגודו" מאת ס. בקט.
27.9 בחצות: זה הכל בינתיים (בינתיים זה הכל) — יהונתן גפן ודני ליטני.

מוצ"ש ב־8.30 וב־10.30: צוותא והתיאטרון הקאמרי
28.9 מציגים: "כי עדני מאמין בך". מאת: עמוס קינן. בימוי: עדנה שביט.

יום א' ב־9.00: "ההנאות הקטנות שבחיים" —
29.9 ערב ברכט בשירים ופזמונים.

יום ב' ב־9.00: "מחכים לגודו".
30.9 בחצות: ערב ג'אז עם להקת הפלטינה. אהרלה
ערב קמינסקי, רומן קונסמן, אלונה טוראל, לב
סוכות זבזינסקי, נחום פרפרקוביץ.

יום ג' ב־4.00 אחה"צ: "שלום צוציק" הצגה לילדים
1.10 מאת פיליפ דיסקין ובימויו. עברית: שולמית הר אבן. עם שחקני החוג לתיאטרון — אוניב' ירושלים.

ב־8.30 וב־10.30: זה הכל בינתיים (בינתיים זה הכל).

שנה אחרי... אוקטובר 1973 — אוקטובר 1974
העורכת שאול קנו

הסינמטק הישראלי

בית עגנון העירוני, רח' פומבדיתא 4

מחזות מפורסמים בגירסה קולנועית

28/9 ב־19.30: ליל האיגואנה — ג'ון יוסטון (לפי טנסי ויליאמס)
ב־21.30: אופרה בגרוש — ג'י. וו. פאבסט (לפי ברכט/וייל)
29/9 ב־19.00: בשמורה של מר ביטשרקר — (לפי דירנמט)
ב־21.00: הגברת עם המצלמות — ג'ורג' קוקור
2/10 ב־18.00: כסף — (לפי ז'ואן אנוי)
ב־21.00: החתולה על גג פח לוהט — (לפי ויליאמס)
3/10 ב־18.00: השתף — (לפי צ'כוב)
ב־21.00: בריאה/סאר — (לפי פישר והיים)

לנוער ולילדים: יום ה' 3.10 ב־16.30: "דיבוקי הלהט" (לפי קרל מאי)

"הבוסתן" רח' 68 ירושלים, יפו

בהנהלה חדשה
מוסיקה וריקודים במוצ"ש
לגילאי 20 עד 120
היכנו גם לפתיחת המסעדה החדשה והמיוחדת

טוני קרטיס
בהפקה הבינלאומית של
מנחם גולן
לפקה

מבוסס על חייו המסעיר של מלך "המאפיה היהודית" בניו־יורק בשנות ה־20

הצגת בכורה ארצית • ממוצ"ש 28.9.74 • בעת ובעונה אחת

תל־אביב	חולון	שבוע	ירושלים	חיפה	באר־שבע
"הוד"	"ארמון"	2	"עדן"	"אורה"	"חן"

ערב ריקודים ובידור
לסטודנטים, לסולידים, לחברים ולדותיים
באולמי רות

ברחוב בן־יהודה 84 ת"א (מול קולנוע בן־יהודה)
במוצאי שבת 28.9.74 ובכל מוצאי שבת
עם להקת האלמוגים
והזמר משה נוי
בהנכנית חופני (משפ' סולימן)

מועדון בר־מינן

מועדון אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת תל־אביב בהנהלת דליק

מארח הערב את הצמד
דליה ואורי
והזמרת דולי
ריקודים לצלילי תזמורת עונות השנה
★
מחר מוצ"ש 28.9
ערב ריקודים
באולם ממוזג אויר לצלילי תקליטיה עשירה
★
הכניסה לסטודנטים/יות בלבד

מועדון
קולנוע בן־יהודה
הערב ב־10.00
היצ'קוק
מרני
עם שון קונרי
הלילה ב־12.00
ברברה האושי
הקיץ שחלף

חג שמח עם יהודה ברקן
בקומדיה הנפלאה נשבר לי...

חיפה "אורה"
הערב, יום ו' 27.9 ב־9.15

תל־אביב "נחמני"
מחר, מוצ"ש 28.9 ב־9.00

קרית־ביאליק "סביון"
יום ב' 30.9 ב־9.15

תל־אביב "בית־החייל"
יום ג' 1.10 ב־9.00

כרטיסים: "עתיד" 31688 וביתר המשרדים

הערב!
בשעה 11.00 בלילה
בבית ציוני אמריקה
תל־אביב
תוכנית בדור עם:
אבי טולדנו
דודו דותן
בלווית תזמורת
כרטיסים בקופה
מזוג אויר באולם

דני פלץ מציג:
ערב היפנוזה וטלפטיה

אבישלום דרודי היפנוזה	כל אשר רצית לדעת על ההיפנוזה	פרופסור בלק טלפטיה קריאת מחשבות אסטרולוגיה

● הניתן להרזות בעזרת היפנוזה?
● הניתן להיגמל מעישון בעזרת היפנוזה?
● הניתן לפתור בעיות חוסר אונות?
הדגמות והסברים

ת"א "בית ליסין" הערב 27.9 ב־9.30

כרטיסים: "הדרך", "כסלו", "רוקח" ובבית ליסין

הבימה
הבימרתף
מי הוא מה?
בביצוע מיסים עיקרי
הערב ב־9.30 • מחר ב־9
30.9 ב־9.30 • 1.10 ב־9

בוליט, הקשר הצרפתי ועתה בולשת ניו־יורק 7
המדור המיוחד לטפל בראשי הפשע המאורגן
אפילו שוטרים חששו ממנו !!

THE SEVEN-UPS
בולשת ניו־יורק 7
רוי שיידר — הקשר הצרפתי

בקרוב הצגת בכורה ארצית
בקולנוע "תל־אביב" תל־אביב

שבוע בבתי הקולנוע

תל־אביב

9.30—7.15 :
9.30—7.15—4.

...גבורה מרגש איל ...גר עמבכים

...י רח פינס ...יעקב

...ליום נולד ...ארצית מרגלים

...9.40 שבוע 18 ...ן העוקץ

...3 ברום לי ...שקו

...ת בכורה ארצית ...הודה מים

...6 מייקל יורק ...מסערם

...בורה ארצית ...בראמינוסי

...9.30 שבוע 5 ...לוהפים

...7 אצבעוני. 9.45 ...אדום עם שחר ...ה לסכנה

...בכורה עולמית ...ים לפקה

...תורקן שודאי ...התיכת אש

...יול בייקר ...צית הבוף

...ריאן אוניל ...ירח של נייר

...2 ליזה מינלי ...י קברט

...6 ג'ים בראון ...קצבים"

...מרנקי בהצגת ...מפחד מקרמה

...ת נגד קרשה

...ים חקרטה ...הוקם

...9.30 שבוע 6 ...הלילה הגדולה

...ע 3 הדי אלן ...תני

...9.30 שבוע 5 ...צ'ארלי והצי

...מייקל קיין ...חזה במרסי

...שירלי מקליין ...במערומיה

...7 ז'אן גאבן ...נברים בעיר

...9.20 שבוע 2 ...ן רבי יעקב

...4 הצגה בכורה ...מכב פרא

...שבוע 4 ...ת ביהלומים

...הצגת בכורה ...גברים

...קלינט איסטווד ...גרינוס

...9 ג'ק למון ...אונגמי

...9.30 ,7.30

...אורי זוהר ...גדולות

...ש הזהב ...ונבר

...5 יהודה ברקן ...והצי

...9.30 ,7.00 ...פיטר

...9.30 ,7.30 ...האהבים

...9.30 ,7.30

...9.30 ,7.00 ...לפקה

...5 יהודה ברקן ...והצי

...חל וולש ...מסקיפרים

...9 ליזה מינלי ...רם

...9.30 שבוע 2 ...ים לי את אחד

...אונו

...9.15 ,7.00 ...אורות הכרך

חיפה

במוצאי שבת : 9.00—6.45
ימי חול : 9.00—6.45—4.00

אורדע : קלוד ברי
כאל מוב

אורה : שבוע 2
פוני קדמים לפקה

אמפי : שבוע 4
וודי אלן בבננות

אמפיתיאטרון : אוליבר ריד
שלושת המוסקטרים

ארמון : צ'רלי צ'פלין
הדיקטטור הגדול

בית רוטשילד : סימון סיניורה
צבא הצללים

גלאור : 9.00 ,7.00
לופ אמינוס

חן : שבוע 14
רוברט רדפורד העוקץ

כרמל בנים :
סוד של אב

מוריה : 9.00 ,7.00 אליוט גולד
בוב וקרול וטד ואליס

מירון :
קילר פנץ'

נוף :
איש קרטה ושבע נמר

עצמון : יוסי בנאי
חכם גמליאל

פאר : שבוע 4 יהודה ברקן
צ'ארלי וחצי

רון : מרצ'לו מסטרויאני
הזלילה הגדולה

שביט : מסיב מסחין
בזלים

שמש (נוה שאנן) :
צ'רלס ברונסון המבצע

בית העם (קרית חיים) -
קירק דוגלס גבר עם כבוד

היובל (קרית חיים) :
שובר הלבבות

סביון : (ק. ביאליק): ג'ורג'
כי סוף יומו של הדולפין

ספיר (קרית ביאליק): 9.15 ,7
אהבה היא רק מילה

ציון (קריה"ים) :
דקאמרון האסור

זהר (קרית מוצקין) : 9.15 ,7.00
שלי ויינטרס קלאופטרה ג'ונס

יובלאור (ק. מוצקין): 9.00 ,7.00
הסימפוניה הארוטית

עכו

גורדון : 9.00 ,7.00
יוסי בנאי חכם גמליאל

קרית־שמונה

תרמון : 8.30 ,6.15
בשבם בבהובים

שניר : 9.00 ,6.45 ולטר מתיאו
השומר הצוחק

פרדס־חנה

דקל : 9.00 ,7.00
קלינט איסטווד מיספי

חדרה

בשעות : 9.15 ,7.00

הדרה :
ספורה של נימפומנית

הלל : שייקה אופיר
אבו אל בנאת

נתניה

תרבות : לואי דה פינס
רבי יעקב

שרון : 9.15 ,7.00 מרנס היל
קוראים לי את אחד

הרצליה

דגניה : 9.00 ,7.00
ברושים קצוחים

דוד : 9.30 ,7.15 מרנס היל
קוראים לי את אחד

היכל : 9.15 ,7.15
גימה בעלת שלושת הממדים

תפארת : 9.30 ,7.30 הפרט
הישראלי, שמואל קראוס אי"ב

כפר־סבא

בשעה : 9.15 ,7.15

הדר : מישל פיקולי
הזלילה הגדולה

חן : מרנס היל
קוראים לי את אחד

עמל : 9.30 ,7.30
הנרשה הספרדית

אור־יהודה

גילה : 9.30 ,7.30
האריסטוקטים בתוספה

ירושלים

במוצאי שבת : 9.30—7.30
בימי חול : 9.00—7.00—3.45

אדיסון : פאסמה נירק
אקדים בורח היכן בניו

אורגיל : הקומדיה
האריסטוקטים בכבתרתנק

אוריון : מייקל קיין
אנטוני קווין חוזה במרסי

ארנון : ברוס לי, ג'ון סקסון
הדרקון

אינון : סרטו של וולט דיסני
האינדיאני הקטן

הבירה : ברט לנקסטר
אלן דילון סקורפיו

חן : מייקל קיין
מחנות הרוח השחורה

ירושלים : 8.00 קלרק גייבל
חלף עם הרוח

מיטשל : שבוע 5 יהודה ברקן
צ'ארלי וחצי

סמדר : שבוע 14
פול ניומן העוקץ

עדן : שבוע 2
פוני קדמים לפקה

רון : ריאן אוניל, טאטום אוניל
ירח של נייר

רמלה

המגדל : 9.30 ,7.15
ברברה סטרייסנד כך היינו

לוד

בשעות 9.30 ,7.15

אורלי : ברברה סטרייסנד
כך היינו

נהדרית : 9.15 ,7.15 הקומדיה
העטפה המסורפת

ראשון־לציון

בשעות : 9.15 ,7.15

נעמן : יהודה ברקן
צ'ארלי וחצי

ראשון : כיצד ללכוד גבר

תפארת : 9.10 ,6.45
וולטר מתיאו צ'ארלי ואריק

נס־ציונה

נוה : לברו בוזנקה
מזנקה בניבנסיה

רחובות

בית הפועלים : 9.45 ,7.30
נבר ושמו נ'בנו

הדר : 9.45 ,7.15
דסטין הופמן פרסר

חן : 9.45 ,7.30
הכל נשאר במשפחה

אשדוד

בשעות : 9.30 ,7.30

אולימפיה : אליזבט טיילור
גורלה של אשה יפה

אשדוד : ג'ין הקמן
אל פאצ'ינו הדחליל

דגון : 9.30 ,7.15
האיש שלנו בולט

קרית מלאכי

בשעות : 9.30 ,7.30

בידור : סיפורה של
נימפומנית

הוד : אל פאצ'ינו
פרנק סרפיקו

אשקלון

רחל : 10.00 ,8.00 רחל וולש
מי רצח את שילה

אופקים

בית העם מרחבים : 10.00 ,7.30
יהודה ברקן צ'ארלי והצי

נתיבות

שבים : 10.00 ,8.00
מערבון נגד קרטה

רמת־גן גבעתיים

בשעות : 9.30 ,7.30

אלמגור : שבוע 3 גולדי הגן
שהגרלנו אקספרס

אורדע : האריסטוקטים
במתרניקס

אורלי : 9.30 ,7.15 ברט לנקסטר
כמתה הער עולם

ארמון : לואי דה פינס
כמל על תלוי

גלאור : יוסי בנאי
חכם גמליאל

הדר : שבוע 4 יהודה ברקן
צ'ארלי והצי

לילי : 9.30 ,7.15 שבוע 9
אל פאצ'ינו פרנק סרפיקו

רמה : שבוע 4
סיפורה של נימפומנית

רמת־גן : פול ניומן
רוברט רדפורד קיד וקסידי

שבים : 9.30 ,7.15 ג'ורג' סגל
גלנדה ג'קסון אהבה החיים

פתח־תקוה

אורה : 8.45 מבצע נשרים

הדר : 9.15 ,7.15 אני לירדרו
אורות הכרך

היכל : 9.30 ,7.00 דסטין הופמן
סטיב מקווין פרפר

שלום : 9.45 ,7.45 שבוע 5
יהודה ברקן צ'ארלי והצי

הערב 27.9
בשעות 12—10
✶ אליוט גולד
בקומדית
„אני אוהב את אשתי"
בגין „נאות־אביב" ת"א
אבן גבירול 30, 260773.
ע"י אולמי „צוותא" „בת־דור".

■ פרספקטיבה ■
בבית סוקולוב, קפלן 4
יום שישי 27.9.74
2.30 אחה"צ :
"BLOW-UP"
Antonioni
ב־10.00 בערב
„הצפורים"
Hitchcock
באולם הקטן :
„העין העירומה"
בחצות : „הצפורים"
באולם הקטן :
„מוות בוונציה"
Visconti

סדנת תיאטרון של „התקוה"
אהבה ראשונה
הצגה מוסיקלית
מספורי עליות יהודי־תימן לארץ־ישראל
בית בארבור ת"א
מוצ"ש 28.9.74
יום ג' 8.10.74
בשעה 8.30 בערב

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV
קולנוע דרייב־אין ת"א

קלנוע „דרייב־אין", טל. 477177
הקולנוע ללא בעיות חניה • במיזוג־אויר
פרטיות • אויר האוירה

הצגה ראשונה
בשעה 7.15
האגדה
המקסימה של
האחים גרים
סרט צבעוני
מוסיקלי
מסעיר ומבדר
■ רס טמבלין
■ טרי טומס
■ פיטר סלרס

"TOM THOMB" „אצבעוני"

הצגה שניה
בשעה 9.45
„סרט בעל קסם
ורגשות נדירים"
(רידרס דייג'סט)
■ ריצ'ארד תומס
■ קאתרין ברנס

שבוע 2

„רקיע אדום עם שחר"
"RED SKY IN THE MORNING"

הצגת חצות במוצ"ש 28.9 ב־12.30
■ ברט ריינולדס בסרט הפעולה
„תאווה לסכנה"
"PASSION FOR DANGER"

בימת „צוותא" מציגה
„מחכים לגודו"
מאת : ס. בקט, בימוי : עדנה שביט
משתתפים : שמעון לב ארי, אלי כהן, שי דנוג,
גד קינר, יצחק חיים.
הערב ליל שבת 27.9 ב־9.00
יום ב' ערב חג סוכות 30.9 ב־9.00

בית הצנחן
רמת־גן
מוצאי שבת 28.9.74
ריקודים ובידור
בתכנית :
אלימלך בר־און
וילד הפלא
במופעי טלפטיה ובידור
יום ג', מוצאי חג סוכות
1.10.74
נשף ענק
ריקודים ובידור
מוצאי שבת 5.10.74
גדי יגיל
ותזמורתו
מוסיקה לריקודים לצלילי
„הכוכבים הכחולים"

מועדון האקסיס
במוצ"ש 28.9.74
שמח להזמינכם לפתיחת
עונת הסתו
עם הלהקה המעולה
עוונות השנה
הזמר **דוד גבאי**
✶ הגרלות יקרות ערך
בין 100 הראשונים
יוגרל טרנזיסטור
✶ אומנים אורחים
✶ משקה ראשון
✶ אוירה נעימה
המלך ג'ורג' 46, ת"א
בנין קולנוע בקסים (בגג)

קולנוע „הדר"
כפר־סבא
מתכבד להציג
החל ממוצ"ש 28.9.74
בעת ובעונה אחת עם
בתי־קולנוע בתל־אביב
ובחיפה
את סרטו הסנסציוני של
מרקו פררי
הזלילה
הגדולה
עם
מרצ'לו מסטרויאני
מישל פיקולי

פול ניומן
רוברט רדפורד
העוקץ

7 פרסי אוסקר
לסרט הטוב ביותר של השנה

שבוע 18
„אלנבי" ת"א
שבוע 14
„סמדר" ר"ג
„חן" חיפה

מועדון דרייב־אין
טל. 477177
בערב
טל. 477177
ביום
בשעות
8.00—13.00
טל. 446172
השערים ינעלו
ב־10.30 בדיוק.

מועדון „פריז"
הלילה 12.00—10.00
רח' הירקון 106, ליד
מלון „דן" טל. 236605
✶ פרנק סינטרה
✶ דין מרטין
✶ שירלי מקליין
בסרט
„אחדים באו במרוצה"

מועדון „סינמה 1"
תל־אביב, יונה הנביא 2
שפת הים, טל. 57952
בשעה 10.00
✶ דונלד סטרלנד
„התחילו את המהפיכה בלעדיי"
בשעה 12.00
סרטו של מילוש פורמן
„התפשטות"

מופעי תיאטרון • בידור • מוסיקה

אגוד האמרגנים והמפיקים בישראל

תכניתו של דן אלמגור
טוב לאהוב
התיאטרון „לילך" מציג
חולון „ארמון"
הערב יום ו' 27.9 ב־9.30
תל־אביב „בית החייל"
מחר מוצ"ש 28.9 ב־9.30
חיפה „אורה"
יום ב' 30.9 ב־9.15

יהודה ברקן
נשבר לי...
תיאטרון „גדי" מציג
חיפה „אורה"
הערב יום ו' 27.9 ב־9.15
תל־אביב „נחמני"
מחר מוצ"ש 28.9 ב־9.00
קרית ביאליק „סביון"
יום ב' 30.9 ב־9.15

זאב רווח
אסיר 00
תיאטרון „גדי" מציג
הצגת בכורה
ת"א „בית ארלוזורוב"
יום רביעי 2.10 ב־8.30
כרטיסים „עתיד" 31688
ובמשרדים

הילדי
בת־ההרים
התיאטרון מציג עוד
בחוה"מ סוכות
חיפה „אורה" 2.10 ב־10.30
חדרה „חוף" 2.10 ב־3.30
רחובות ב. העם 3.10 10.30
יפו אלהמברה 3.10 ב־3.30
ת"א „בית ארלוזורוב"
4.10 ב־11.00.

יוסי בנאי
פרצוף של צועני
גבעתיים „שביט"
הערב יום ו' 27.9 ב־9.30
טל. הקופה 764766
ירושלים „החאן"
מחר מוצ"ש 28.9 ב־9.30
טל. הקופה 68282
ת"א „אהל" — יום ב' 30.9
(ערב סוכות) ב־9.30

ההנאות הקטנות שבחיים
ערב שירי ברטולד ברכט
מירי אלוני יוסי פולק
בני אמדורסקי
חיפה הטכניון
הערב יום ו' 27.9 בחצות
תל־אביב „צוותא"
יום א' 29.9 ב־9.00
גבעתיים „הדר"
יום ב' 30.9 ב־9.30

רבקה מיכאלי
בשעות נוספות
ירושלים „החאן"
יום ג' 8.10 ב־9.30
תל־אביב „צוותא"
מוצ"ש 12.10 ב־8.30
ירושלים, אולם וויז, האומה
יום ד' 16.10 ב־9.00

הצגה לילדים
מסע הקסמים
עושה Lee אנשים יפים
הצגות לחג הסוכות
במועדון התיאטרון
מנדלי 7 ת"א
יום ד' 2.10 ב־4.30
יום ה' 3.10 ב־2 וב־4.30
יום ו' 4.10 וביום ב' 7.10
בשעה 11.30 בבוקר
חג סוכות פראש!

ערב מוסיקה באי
BARRELHOUSE
JAZZ BAND
(פרנקפורט)
עם זמרת בלוז בינלאומית
ANGY DOMDEY
ת.א.ב. 4.10 ב־11.00
חיפה „שביט" 5.10 ב־9.00
עין גב 7.10
ירושלים „בית־העם" 8.10
אילת השחר 10.10

הצגת הילדים
נילבי
רמלה „המגדל"
יום א' 29.9
ב־4.30 אחה"צ
ת"א „בית ארלוזורוב"
יום ב' 30.9 ב־9.30 וב־11.30

פסטיבל הזמר החסידי
השישי תשל"ה
חיפה „אודיטוריום החדש"
מחר מוצ"ש 28.9 ב־9.00
ירושלים בנייני האומה
מוצאי סוכות 1.10 ב־8.45
תל־אביב „היכל התרבות"
בחג הסוכות ב־8.30
יום ד' 2.10 יום ה' 3.10,
מוצ"ש 5.10

הגשש החיוור
פסטיבל הגשש 2
הצגות אחרונות בהחלט
חולון „רינה"
יום ו' 4.10 ב־9.45
גבעתיים „שביט"
יום ב' 7.10 ב־9.45

מוישה ונטילטור
יעקב בודו
בקומדיה המצליחה
יפו „אלהמברה"
הערב יום ו' 27.9 ב־10.00
ומחר מוצ"ש 28.9 ב־9.45
חיפה „שביט"
יום ב' 30.9 ב־9.45

להקת „בוורת"
סיפורי פוגי
הצגות אחרונות:
חולון „רינה"
הערב יום ו' 27.9 ב־9.45
אילת „אמפי"
מחר מוצ"ש 28.9 ב־9.30
תל־אביב „אלהמברה"
יום ב' 30.9 11.30—9.30

מועדון התיאטרון
ת"א • רח' מנדלי 7 • טל. 230039
Lee עושה אנשים יפים
הרביעיה חוזרת
יעקב בודו, שמעון בר,
גדעון זינגר, ראובן שפר
הערב 27.9 ב־9.30 ובחצות
ערב סוכות 30.9 ב־9.30
ובחצות
יום ג' 1.10 ב־9.00 וב־11.00
יום ד' 2.10, יום ה' 3.10
כניסת הקהל בימי חול ב־10.00

שיר ערש
קרית־ביאליק „סביון"
הערב יום ו' 27.9 ב־9.45
תל־אביב „אהל"
מחר מוצ"ש 28.9 ב־9.30
גבעתיים „שביט"
יום ב' 30.9 ב־9.45

תשאלי לאלוהות־בקר?
תיאטרון יובל מציג:
חיפה „שביט"
הערב יום ו' 27.9 ב־9.30
תל־אביב „בת־דור"
יום ב' 30.9 ב־9.30 ובחצות
וביום ג' 1.10 ב־9.30

תפוח זהב
שירי סשה ארגוב
גבעתיים „הדר"
הערב יום ו' 27.9 ב־9.30
ת"א „בת־דור"
מחר מוצ"ש 28.9 ב־9.30
חיפה „גיורא"
יום ב' 30.9 ב־9.30

לונה פרק ביריד המזרח
פתוח מחר מוצ"ש 28.9
ובכל חופשת חג הסוכות
מ־10.30 בבוקר.
בילוי לכל המשפחה!

תיאטרון ציקלון
סינדרלה (ליקרוכית)
הרצליה „דוד" 2.10 10.30
פ"ת „שלום" 2.10 4.00
ראשל"צ „תפארת" 3.10
10.30
כפ"ס „עמל" 3.10 4.00
בת־ים „בת־ים" 4.10 10.30
חולון „ארמון" 4.10 2.45
רמלה „המגדל" 6.10 10.30

זכור להזמין כרטיסים בטלפון
בקופת התיאטרון בערב ההצגה

פרסום בבקין

הלילה הגדולה

שבוע 6
„סטודיו" ת"א
שבוע 4
„רון" חיפה
„הדר" כפר־סבא

חברת „מכתת־בע"מ" - אבי דנגר מציג
טיפות הגשם
כרמלה קורן
להיטי ברט בכרך
הצגה „טיפות הגשם" בביצוע... אוכנותי בעל רמה
תרבותית...
הערב יום ו' קרית־ים „גיתן" בשעה 9.30
28.9 שבת טבריה „אביבי" בשעה 9.30
29.9 יום א' תל־אביב „אהל שם" בשעה 9.00
הצגה ראשית „עתיד" 31688. המשרד: 296351/2

דני בלע מציג
ג'ימי לויד JIMMY LOYD
ושלישית הג'ז של ריקי בירמן
„אדום עתיק"
שירים מתוך מחזות מוסיקליים
שירי ג'ורג' גרשווין
ספיריטואל שירי נשמה
שירי נט קינג קול

תל־אביב „בית ליסין"
הערב יום ו' 27.9 ב־11.45
כרטיסים : „הדרך", „קסטל"
ובקופת בית ליסין טל. 252691

לואי דה פינס
במחזה של
גדר אורי
רבי יעקב

החל
ממוצ"ש 28.9
קולנוע
„אורדן"
תל־אביב
רח' הירקון 61

הערב 27.9 ב־10.00
✶ סטיב מקווין
בסרט המעולה
„השוד הגדול"
רח' דיזנגוף 101 (פסג')
טל. 226226

נמשכת מכירת הכרטיסים!
למפגש ג'ז ופופ ישראלי
תשל"ה - 1974
תל־אביב „היכל התרבות"
מוצאי שמחת תורה
יום ב' 8.10 ב־8.45 בערב
כרטיסים : בבתי הכרטיסים בעיר ובמל. 292374, הזמנות לקבוצות
ובמשרד „לאן" (יוקי) טל. 222445 ...ליונג תל־אביב

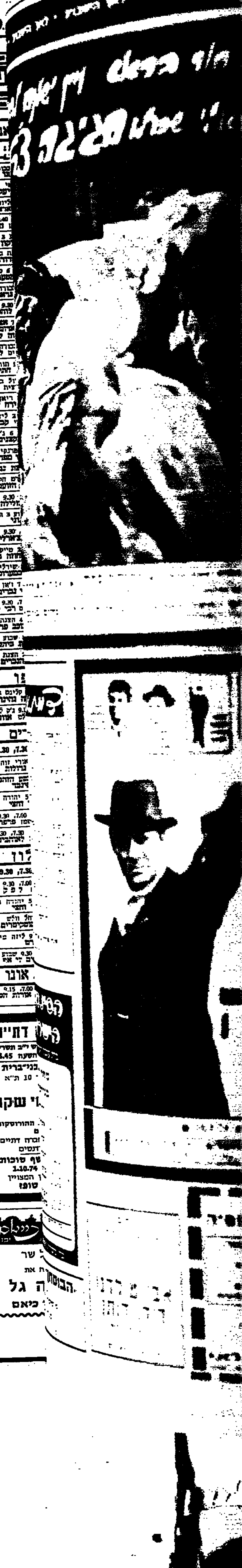

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע

הסרט לצעירים, ולצעירים ברוחם!

במאי: ג'ורג' לוקאס

41 להיטים בביצוע המקורי

הביקורת ודעת הקהל העולמית ממליצים
"מלהיב מרתק ומלא נוסטלגיה"

הצגת בכורה ארצית ממוצ"ש 27.9
קולנוע "גת" תל־אביב
סרט C.I.C. — בצבעים
המוסיקה בסרט מעל הקליטי M.C.A.

המיוסיקל הנפלא... הנהדר...
לכל המשפחה!

דודה מיים
לוסיל בול
כוכבת הבידור מס. 1 של ארה"ב!
רוברט פרסטון • ביאטריס ארתור
הצגת בכורה ארצית ממוצ"ש 28.9
בקולנוע "בן יהודה" תל־אביב
4.30 — 7.15 — 9.30

הצגת גאלה חגיגית ביום א' 29.9 בשעה 9.30 בערב בנוכחות אנשי ציבור וכוכבי צה"ל. ההכנסות קודש לקרן מילגות לנפגעי צה"ל.

תיאטרון **השדרה** מציג:

אתי גרוטס
בקומדיה הבלשית הישראלית ששגעה את כל המדינה
עליזה מזרחי
ההצגה חוזרת אליכם
יותר מצחיקה!! יותר משעשעת!!

בהשתתפות: ✶ **דודיק סמדר** ✶ יוכי קלוגר ✶ מירי פביאן ✶ מלי סיסו ✶ דן שמר ✶ יוסי סויד ✶ דב פרידמן
בבימויו של **שלמה בר שבים**

תפאורה: זאב הלפרין. ריהוט משרדי: אלקטרומשרד בע"מ.
תלבושות: גינה רוזנבוך.

הצגות בכורה - סוכות תשל"ה - הכינו כרטיסים מראש!!!

תל־אביב:	"בית החייל" מוצאי שמחת תורה 8.10	7.45—9.45
הרצליה:	"דוד"	יום ב' 30.9 ב־9.30
חיפה:	"שביט"	מוצאי סוכות 1.10 ב־9.15
אשקלון:	"אסתר"	יום ד' 2.10 ב־9.15

הפצה ראשית: משרד "יוקי" כיכר דיזנגוף טל. 222445 ● המשרד: תל־אביב, אלנבי 32, טל. 51544

תיאטרון **חיפה**

הצגות בכורה
תל־אביב, בית ארלוזורוב
יום רביעי 2.10, ב־8.30
כרטיסים "עתיד" 31688 ובמשרדים

חיפה
בימת הבידור הקל
תיאטרון הקולנוע התיאטרון
בהנהלת אלי צבאלי
טל. 842542, 660900

תכנית חודש ספטמבר
ערב ערב (פרט לימי א')
✶ **לאס פאמפאס** — ריקודים בקצב דרום אמריקאי
✶ **דואו ארוס** — צמד סטריפטיז ארוטי מפריס
✶ **LES ANDRAY DANCERS** — אקרובטים קומיים מפריס
✶ **מיכל וול** — יוצאת להקת פיקוד הצפון
מנחה ומבדר: **אורי זוהר**

מוסיקה לריקודים עם גיג'י ליד הפסנתר, והזמר יוסי לוי

תיאטרון סולן מיקי פלד

פסטיבל הזמר החסידי
השישי תשל"ה

צביקה פיק ● רותי נבון ● שלישית מנטה מסטיק ● יזהר כהן ● חיה ארד ● אף אוזן גרון ● נירה גל ● אסתי כץ ● עוזי מאירי ● נירה רבינוביץ ● גלי עטרי ● להקת "קצה השדה".
התזמורת ומקהלה בניצוחו של **מנשה לב־רן**

שפע הירוג הלהיטים ע"י הקהל בכל המופעים!
בשעת מיון הקולות תוגש
תוכנית אמנותית עשירה

מנחה: **מני פאר** ● מפיק: **נחום בייטל**

חיפה	ירושלים	תל־אביב
"אודיטוריום החדש"	"בנייני האומה"	"היכל התרבות"
מחר מוצ"ש 28.9 בשעה 9.00	יום ג' חג סוכות 1.10 בשעה 8.45	בחג הסוכות: יום ד' 2.10 ב־8.30; יום ה' 3.10 ב־8.30; מוצ"ש 5.10 ב־8.30
כרטיסים: "גרבר"	כרטיסים: "כהנא"	כרטיסים: יוקי ובמשרדים

EL AL נתיבי אויר לישראל
הטיס את משתתפי הפסטיבל החסידי היוצא למסע הופעות ברחבי ארצות־הברית וקנדה.

משרדי ההפקה: תל־אביב, רחוב בלוך 24, טלפון: 247257/8/9

קבוצה אחרת

קולות וכלים עם שלמה גרוניך
פסנתר
שם טוב לוי
חלילים
שלמה יידוב
גיטרות

תל־אביב "בתדור" **הערב 27.9 בחצות**
כרטיסים: "יוקי" (לאן)
המפנה הצגות "תיאטרון מסכות" טל' 223212 ת"א

מייקל קיין אנטוני קווין
ג'יימס מייסון
"חוזה" במרסיי
THE MARSEILLE CONTRACT

הצגת בכורה ארצית
שבוע 2 "פאר" תל־אביב
"אורין" ירושלים

סרט מתח אלגנטי מלא הפתעות...

תיאטרון "מסכות" מציג:
מי יציל את הנסיכה?
שני סיפורים מרתקים בהצגה אחת
בליף משקפי הפלא / **הנסיכה חסידה**
מאת: מקס מרדאו
בימוי: שלמה בר־שביט
בהשתתפות: נסים עזיקרי, שלמה בר־שביט, ברוך דוד, יונית שוהם
ההצגה המומלצת לכל הילדים
בחג הסוכות
לילדי חיפה בתיאטרון העירוני חיפה
לילדי ת"א ב"צוותא" וב"בית החייל"
לילדי ירושלים בתיאטרון העירוני י־ם
ובשאר חלקי הארץ
פרטים בעתונים ובמשרדי הכרטיסים

האגודה למען החייל בתל־אביב־יפו

בואו לשחק "בינגו"
המשחק החדש, המלהיב והמרתק
במוצ"ש 28.9.74 בבית־החייל, רחוב וייצמן 60, ת"א, בשעה 9.00 בערב.
כל ההכנסות
קודש לפעולות למען חיילינו

בימת "המלחינים" מארחת
לפי בקשת הקהל — הופעה נוספת!

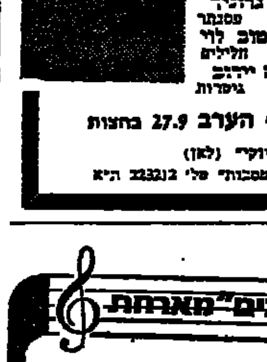

דבורה חבקין
בשיריה, שירי רחוב וכו'
עוזי חיטמן, בשיריו ("מי ידע שכך יהיה")
ואמנים אורחים
יום ו' 27.9 ב־10 בלילה ת"א, אילם בתדור
כרטיסים בינקו (לאן) וביתר המשרדים
בערב המופע בקופה — מ־7.30 בערב

במת בר אילן
אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת בר אילן
במוצ"ש 28.9.74 ל"ב תשרי תשל"ה משעה 9.45
תופיע אל"ה
שלישיית הגשש החיוור
בפסטיבל הגשש
ריקודים במועדון משעה 12.30
הכניסה עם תעודת סטודנט בלבד. תחבורה חזרה מובטחת.

טייפ? טרנזיסטור?
אצלנו יותר זול
פוטו־סטריאו
ברי יהודה 3, תל־אביב

יום ו' 27.9 צוותא בחצות
מוצ"ש 28.9 בית נגלר קריית חיים ב־9.00 בערב

מועדון "אינטימיים"
יחיד
מארגן 3 הוגים: לבודדים/ות — לדתיים/ות — לנשואים
במוצ"ש ערב התרשמות ובדור
613232 ✶ 821768

האגודה לקידום אמנות לעם

לוח מופעי תיאטרון, "רשת הקונצרטים" ותערוכות עיצוב
לשבוע: 26.9.74—30.9.74

יום א' — 29.9.74

בית־שאן	הו — יוליה	בביצוע: תיאטרון הבימה
פרדס־חנה	שירי תיאודורקיס	בביצוע: תיאטרון השמש
עיר	ציפי ציפי בנג בנג	בביצוע: בידור לעם

יה•ציוד מכני•מנועים•חמרי בנין•מתקני הרמה וקידוח

קנדה - דרך חדשה לרכישת בית

חברת הבניה של אונטריו־קנדה O.H.C. נטלה חלק פעיל וגדול בפיתוח בניית הקונדומיניום. עד סוף שנת 1971 עסקה החברה בהקמת 10,000 אתרים מסוג זה באזור טורונטו בלבד. במשך שנה זו מימנה החברה הקמת 4322 יחידות דיור מסוג זה באזור, כש־3010 מהן מוקמות בהלואות ישירות של החברה ו־1312 נעשות תוך השתתפות משקיעים פרטיים במסגרת תכנית רחבה להלוואות בערבות למשכנתאות.

שיטת קונדומיניום — מה זה? הקונדומיניום מאפשרת למשתכן לרכוש את דירתו במחיר נמוך ביותר, הנובע מחסכון במחיר הקרקע ושורה של נתונים אחרים המאפשרים חסכון נוסף. כמו כן מושג החסכון ע"י שיטת בניית „הקונסטרוקציה המשולשת". הקונה מקבל בעלות מלאה על יחידות המגורים שלו, אך מתחלק באחריות לכלל האלמנטים המרכיבים את מבנה המגורים כולו כמו ביוב, שרותים, גגה וכו'. בנוסף למחיר הנמוך מציעה שיטה זו לקונה אפשרויות בחירה רבות יותר באשר לאזור המגורים, וצורת חיים שונה מזו המקובלת במבנים שנבנו בבניה קונבנציונלית. מדיניות המחירים של O.H.C. הריבית הנמוכה על המשכנתא ואפשרויות הערבות הנוחות — תורמים גם הם ליתרונות שבשיטה זו.

צוות הארכיטקטים של O.H.C. עומד על קיום סטנדרטים גבוהים בבניה, בבחירת החומרים, כשמפקחי הבניה עומדים על קיום תקנים גבוהים אלה. מגונות הממומנים ע"י החברה, חייבים לעמוד בתקני הבניה והמגורים של ממשלת קנדה שהינם הגבוהים ביותר.

ניהול עצמי של הרכוש

כמו כל אתר בניה למגורים, חייבים מבני הקונדומיניום להיות כפופים לתכנון ניצול הקרקעות של עיריית טורונטו, אפשרויות איכלוס שטחים, בעיות עצם התחבורה ובעיות דומות.

חברי O.H.C. דורשת מהקונה לנהל את רכושו בעצמו. חוזה לתקופה של 5 שנים נחתם בין הקונה לבין החברה והתאמתו מחייבת את שני הצדדים. תקופת חמש השנים, נתונה, לדעת החברה, על מנת לעבור וליצור נהלים וטכניקות של ניהול, תקציב ותקנות. בבוא העת מצפים מבעלי החברה לעמוד על מערכת היחסים והמיוחדות שבין החברה, כאחראית, לבין הקונה. בתום 5 השנים רשאית מועצת המנהלים של O.H.C. לבחור חברה אחראית חדשה לניהול המגורים, אם לא עמדה סוכנות הניהול הנוכחית בכילוי חובותיה.

סוכנות הניהול הינה האחראית הן כלפי המשתכן — הן כלפי החברה שבנתה את האתר. לצד פעילויותיה השוטפות הקימה החברה כמה גופים וקבוצות מקצועיות שתפקידם להגן על רכוש הקונה ושמירת ערכו. קבוצות אלו כוללות את הועדה המשותפת לקונדומיניום, הכוללת את המכון לפיתוח הפרברים, ארגון הבניה למגורים של טורונטו, מלווים מרכזיים, החברה המרכזית למשכנתאות ודיור והחברה לדיור של אונטריו, החברה לחוק של קנדה והתיכונה הארגון הקונדומיניום של אונטריו.

תפקיד קבוצות אלו הינו: א). לקבוע נהלים קבועים בתנאי הרכישה והדוקומנטציה הקשורה בה, כדי להקל על הקונה, עורכי הדין והקבלנים הבונים; לבחון ולנתח כל מערכת של מסמכים הקשורה באתר. ב) קיום דיונים מחזורים ושיעורים לאנשי מקצוע כדי שיבינו טוב יותר את הטכניקות החדשות המופעלות בהקמת האתרים, כך שיוכלו להפעילן בשעת ההקמה. ג) יחידה מיוחדת מטפלת ומטפלת על „נאמנים" שתפקידם להגן על התשלום ומידי אותו משלם הקונה, במקרה של חברות שאינן רשומות. פעולות הקונדומיניום, המנוהלות על ידי משרד המשפטים של קנדה, נבחנות עתה מחדש לאור הנסיון שנרכש בשנים האחרונות בשיטת מגורים חדשה זו.

(מתוך „הקבלן והבונה")

ציוד לבנין
יפוקה
הפסים
דורים
ג.פ. - ג.י.
79 12 58 טל.

מפעל לבטון מוכן בע"מ
ת הקבלנים והבונים באזור
ה, כפר יונה וחדרה
הננו שמחים להודיעכם על
חת המפעל: פל בטון בע"מ
פעל להספקת בטון מוכן
פר יונה (ליד מפעלי הבלוקים)
טל. במפעל: 98750
משרד: דיזנגוף 35, טל. 24529

מוצרים כימיים לשיפור הבניה

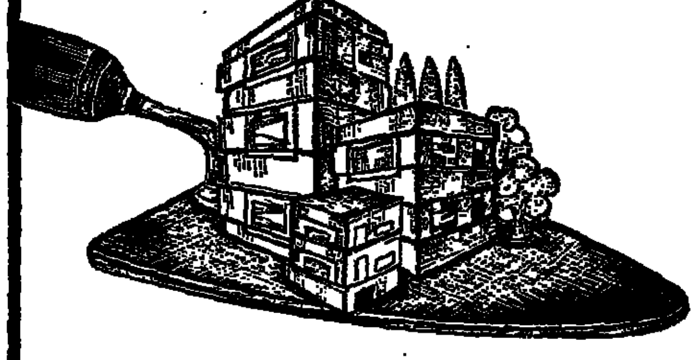

בפיקוח ובאישור מכון התקנים הישראלי
כרמית בע"מ
CARMIT LTD.
חיפה, טל. 721228, ת"א, טל. 36018, י-ם, טל. 233827

צגורנים, מתקני הרמה ותובלה פנימית.
גלגלות חשמליות
מפעל מתכת אריה הנפלד בע"מ
הרצליה ב' אזור התעשיה
טלפון 932360

מעמיס קידמי הידראולי GIVATI

מכונת קידוח הידראולית לעפר GIVATI
תכנון ייצור מכונות
ציוד הידראולי לתעשיה, בנין וחקלאות
הידקו הידראוליקה ומכונות בע"מ
שרות מוסמך
בלעדי למנופי „אויל"

„מתם" בע"מ
מפעל לחידוש ושיפוץ
מנועים בנזין-דיזל ימיים
רח' סברסקי 10, ת"א, טל. 38516
מאחלים ללקוחותיהם גמר חתימה טובה

TOMSEN
חידושים וביצועים טכנולוגיים
משאבות בטון
של שנות ה־2000
אפשרויות סימון
רבי"גל טל. 35893

אנגלדר
...שת ברזל בע"מ
חיפה, צ'ק פוסט
...ד. 3077, טל. 723044, 723019
...קת ברזל עגול לבניה
מפעל ליישור
...יתול וכיפוף ברזל
...תאם לתוכניות הבניה

טלול עצמה איכות
FIAT OM 1974
המלגזות המשלבות שכלול עצמה ואיכות
לרשותך מבחר מלגזות בכושר הרמה מ־600 ק"ג ועד 12 טון. מנוע דיזל, גז או מנוע חשמל. הנה כוח, רדיוס סיבוב מינימלי, מתקנים מיוחדים להרמת מטענים ספציפיים. שירות וחלפים בכל רחבי הארץ.
הסוכנים לישראל:
נ. פלדמן ובנו בע"מ
חיפה רח' יפו 137 טל: 528257
ת.א. רח' גבורי ישראל 7/71, טל. 259177/8

"רותי" בשורת הבניה
יבואני ציוד איכות
•משאבות בטון
•תחנות בטון
•מערבלי בטון - מכל הסוגים
•ויברטורים לבטון
•אביזרים לבניה - מתועשת
•טפסני ברזל "גלים"
•עמודי תמיכה - בטנו
•משאבות טיח
•משאבות טבילה
•מפעלי אספלט
•מהדקי אדמה
•מכבשים ומריצופים
רות בע"מ. יבוא ושרות לציוד הנדסי

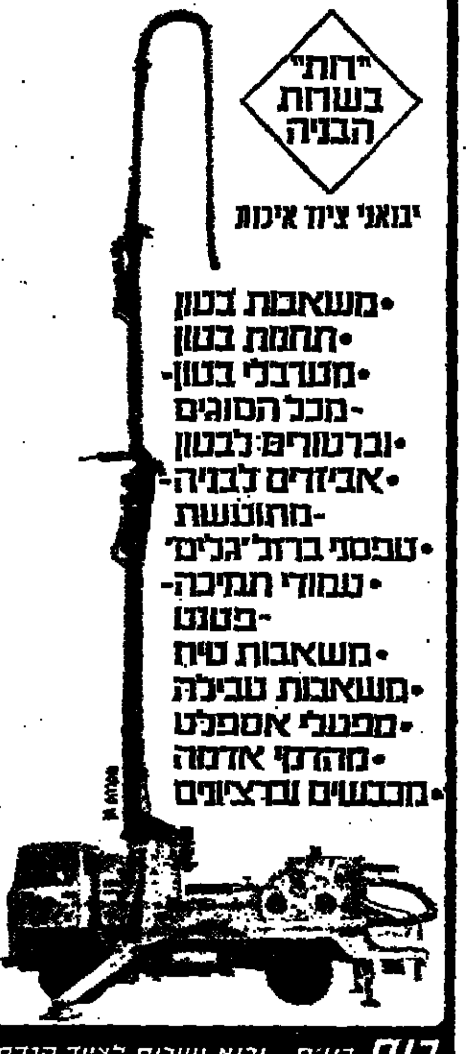

ד-ב-ם
ציוד לבנין
מערבלי בטון
כננות
מפעל ומשרד ראשי:
תל־אביב
רח' בן־אביגדור 11
טלפון 03-33941
ללקוחותינו ולבאים אתנו בקשרי מסחר
ברכת שנה מבורכת, שנת בנין ושלום
וגמר חתימה טובה

צכנא من الاصل

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

הועדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני – נגב

דרושים:

*** הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה או חשמל**
— בוגרי קורס הנדסאי/טכנאי מוכר.
— דרוש נסיון מקצועי של שנה לפחות.
— עדיפות לבעלי נסיון בעבודה במערכות אופטיות או מכניקה עדינה.

*** שרטט/ת חשמל - ערכות מעגלים מודפסים**
— בוגרי בי"ס מקצועי במגמת שרטוט.
— נסיון מקצועי של שנתיים לפחות בשרטוט חשמל.

*** הנדסאי/טכנאי מכונות**
— בוגרי קורס הנדסאי/טכנאי מכונות מוכר.
— דרוש נסיון מקצועי של שנה לפחות באחזקת מערכות מכניות ו/או מערכות ואקום.
— רצוי נסיון בעבודה בתחום מכניקה עדינה.

*** מכונאי אחזקה**
— בוגרי בי"ס מקצועי תלת שנתי לפחות במגמת מכונאות או מסגרות מכנית.
— דרוש נסיון מקצועי מתקופת השירות הצבאי לפחות.
— יועדפו בעלי נסיון מקצועי באחזקת מתקנים תעשייתיים ו/או בעלי נסיון באחזקת מערכות ואקום במפעלים תעשייתיים.

*** מכשירני תעשיה ובקרה**
— בוגרי בי"ס מקצועי במגמת מכשירנות ו/או בי"ס טכני של חיל־אויר במגמת חמ"מ.
— דרוש נסיון מקצועי מתקופת השירות הצבאי לפחות.

*** חשמלאים**
— בוגרי בי"ס מקצועי ובעלי רשיון „עוזר חשמלאי" לפחות.
— דרוש נסיון מקצועי מתקופת השירות הצבאי.
— רצוי נסיון מקצועי באחזקת מתקנים תעשייתיים והתמצאות במערכות אוטומציה.

*** חרטים**
— בוגרי בי"ס מקצועי תלת שנתי במגמת עיבוד שבבי או מסגרות מכנית.
— דרוש נסיון מקצועי של שנה לפחות בעבודה בתעשייה.

*** מחסנאים ראשיים / מחסנאים**
— בוגרי בי"ס מקצועי או קורס טכני שווה ערך.
— בעלי נסיון בניהול מחסנים (חשמל, אלקטרוניקה, חלקי חילוף מכניים).
— רצוי ידע בהעברת דו"חות מחשב.

*** פקידות/מזכירות**
— בעלות השכלה של י"א כיתות לפחות.
— ידיעת עברית על בוריה (תועדפנה השולטות באנגלית).
— ידע בהדפסה בעברית (תועדפנה השולטות בהדפסה באנגלית).
— לאחר שירות סדיר בצה"ל. רצוי עם נסיון מקצועי מתקופת השירות הצבאי.

• המועמדים שיבחרו יקבלו:
— שכר בהתאם לכישורים והנסיון המקצועי.
— אפשרויות נרחבות לקידום מקצועי.
— עזרה בדיור למועמדים מחוץ לאיזור.
— הסעה ממקום המגורים לעבודה ובחזרה על־חשבון המוסד.
— ארוחות מוזלות בשעות העבודה.
— מקומות מגורים אפשריים: באר־שבע, דימונה, ערד וירוחם.

• המעוניינים יפנו תוך פירוט מירבי על השכלתם ונסיונם המקצועי לת.ד. 9001 מיקוד 84190, באר־שבע.

— סודיות מובטחת —

למוסד במחוזי באזור ת"א

דרושות בודקות לרכיבים אלקטרוניים

כישורים: — לאחר שרות צבאי
— 10 שנות לימוד לפחות
— רצוי נסיון קודם ברכיבים אלקטרוניים

המעוניינות מתבקשות לפנות לת.ד. 25034 עבור צ.מ. ת"א — ולפרט קורות חיים, השכלה, נסיון קודם ומספר טלפון.
— סודיות מובטחת —

יחידת התסיסה
האוניברסיטה העברית
ת"ד 1172, ירושלים
דרושים לפרויקטים שונים

*** מהנדסים כימיים או ביוכימיים**
1) לעבודות פיתוח ב־Pilot Plant — דירוג מהנדסים 5—4.
2) להערכה כלכלית וטכנית של תהליכים — דירוג מהנדסים 7—5.

*** טכנאים ומפעילים**
בעלי נסיון קודם בציוד תעשייתי.
1) מפעיל ציוד Pilot Plant — טכנאים 4—2.
2) אחזקה והתקנה של ציוד Pilot Plant — טכנאים 4—2.

*** לבורנטים/יות**
לאנליזה כימית וביוכימית ומחקר אנזימולוגי.
לפנות טל. 413232 בין השעות 12.00—8.30.

LIFE
המפעל הכימי התעשייתי — לייף בע"מ מפרץ־חיפה

למפעל הפלסטיקה דרושים:
א. 2 מכונאי אחזקה
בעלי ידע בהידראוליקה.
ב. 1 מסגר/רתך
המועמדים מתבקשים לפנות לדוד טל. (04) 720126.

למלון 4 כוכבים בנתניה
דרוש פקיד קבלה
בוגר „תדמור" בעל נסיון
*
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 1129 נתניה 42110, בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם.

טכנולוגיה מדעית בע"מ
דרוש/ה
פקיד/ה בכיר/ה
למחלקת הרכש
לביצוע ומעקב רכש ציוד אלקטרוני.
הכשורים הדרושים: נסיון ברכש וביבוא. שליטה באנגלית ובעברית (כולל הדפסה).
תנאים טובים למועמד המתאים.
ימי העבודה א'—ה': 17.15—8.00
נא להתקשר טלפונית 930281 או בכתב אל ת.ד. 330, הרצליה ב'.
— סודיות מובטחת —

למוסד צבורי דתי — דרושים
צעירים דתיים
לעבודה חינוכית
• בוגרי תנועת נוער דתית
• עם יכולת אירגונית
למשרות מלאות וחלקיות
במקומות:
ירושלים — חיפה — ומרכז הארץ
נא לפנות בכתב־יד בציון פרטים ונסיון קודם לת.ד. 1354 תל־אביב, עבור „מרכז".

לבית־ספר תיכון מקצועי עמל חדרה
דרוש
מהנדס/הנדסאי חשמל
להוראת מקצועות החשמל במשרה חלקית
על המעונינים לפנות להנהלת בית־הספר טלפון 063-22881.

למשרדה הראשי בתל־אביב של חב' ביטוח ארצית
דרוש/ה
פקיד/ת חישובים
בגיל 25 ומעלה בעל/ת השכלה תיכונית.
*
נא לפנות בכתב אל ת.ד. 4143, תל־אביב עבור „חב' ביטוח" או טלפונית 03-298165 ק' פנימי 28.

דרושים
נציגי מכירות
עם נסיון במכירות
א. לאזור המרכז
ב. לאזור חיפה והצפון
*
נא לפנות בכתב לת.ד. 944 רמת־גן ולצרף קורות חיים ופירוט נסיון קודם.

למפעל גדול
דרוש
אדם אחראי
לשליחויות (בעל קטנוע) ועבודות פנים
לפנות: בית „מעריב", קרליבך 2 ת"א מחלקת המודעות.

דרושה בירושלים
מרכזנית
ידע בהפעלת מרכזיה קטנה
תועדף משוחררת צה"ל
לפנות טל. 02-523201 חביבה

דרושים
אורגים
לנולים אוטומטיים.
תנאים מצוינים.
לפנות מפעלי אריגה רמלה אזור התעשיה, מול בית הסוהר, טל. 965335.

דרושה
פקידה
למפעל לקונפקציה
שעות העבודה מ־10.00—15.00 ל־5 ימים בשבוע
טל. 286927, 293998.

דרושה פקידה קורספונדנטית בשפה האנגלית
רצוי גם עברית
משרה מלאה
לפנות טל. 828429 ולבקש את יוסי

למשרד אדריכלים
דרושה
מזכירה
טלפון: 288117/8

משורר מפורסם מחפש
משורר מומחה בלשון העברית להגהת ספר שיריו
להתקשר 843779

חברה לבנין מחפשת
מנופאי — מפעיל עגורנים
עם רשיון ונסיון של 3 שנים.
לפנות חברת „בונר" טל. 04-80416/7

עירית באר־שבע

דרושים עובדים במשרות הבאות:

1. מדריך נוער ראשי
(מכרז 05/15/74) מכרז חוזר
הכישורים הדרושים:
א. בעל השכלה מוגמרת ברמה של מדריך מוסמך או בעל השכלה אקדמאית במדעי החברה.
ב. נסיון בעבודה חינוכית, בארגון פעולות חברתיות עם נוער, ועבודה רצופה של 4 שנים בחינוך משלים.
תנאי העבודה:
העבודה היא בשעות ובזמנים שונים מיום עבודה רגיל.
השכר לפי דירוג עובדי הוראה בתוספת גמול ריכוז.

2. מנהל בית נוער
(מכרז 05/16/74) מכרז חוזר
מנהל מוסד לחנוך משלים, אחראי על הפעילות החברתית, המבנה והציוד במוסד. מרכז ומדריך את צוות המדריכים, מקיים פעולת חינוכית ישירה עם הנוער במוסד.
העבודה בעיקרה בשעות אחה"צ.
הכישורים הדרושים:
רמה של מורה או מדריך מוסמך, בעל נסיון בעבודה חינוכית או סוציאלית טיפולית עם נוער. בעל וותק בעבודה של שנה לפחות בחינוך משלים. בעל כושר הבעה בכתב ובעל פה, מסוגל להנחות מדריכים ולעבוד עם נוער בגיל ההתבגרות.
הדרגה: דירוג עובדי הוראה בתוספת גמול ניהול.
מועמדים בעלי הכישורים הדרושים יגישו מועמדותם אל מחלקת המנגנון עד יום ששי ב' בחשון תשל"ה 18.10.1974.

א. נאוי, ראש העיריה

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ
דרושות
נקבניות
לעבודה ב־3 משמרות
מקום מגורים סביבת תל־אביב
לשם קביעת ראיון נא לפנות טלפונית 623312 קו פנימי 57
ההנהלה המרכזית: רח' ליבקוק 18, ת"א

למפעל גדול באזור חיפה
דרושים
בוגרי קורסים במדידת עבודה ושפור שיטות
רצוי בעלי נסיון בענף המתכת ובעיבוד שבבי.
*
נא לפנות לת.ד. 1371 חיפה מיקוד 31000 מחלקת כח אדם

חברת שדותים מחפשת למשרדיה בתל־אביב
עובד/ת להנהלת חשבונות
בעל הכישורים:
1. הבקיא בהגשת ותאום חשבונות ללקוחות וספקים.
2. לאחר שרות צבאי.
לפנות בכתב ת.ד. 29495 תל־אביב

לחברה מסחרית בתל־אביב
דרושה
פקידה כללית
להכנת חומר למחשב ועבודות משרד.
שעות העבודה: 4.30—8.00
*
לפנות לת.ד. 16284 תל־אביב, עבור „פקידה".

WE WANT YOU
FOR THE NEW
JERUSALEM HILTON

Hilton means hospitality, comfort and service. Be part of that name — join us for an exciting career in the hotel world. For a job offering some of the best pay and benefits in the business, training programs and job advancements.

For further infomation contact — Mr. Rosenthal every day from 9 a.m. to 5 p.m. at the Jerusalem Hilton or call 535261.

NIGHT MANAGER
DOORMEN
HEADWAITER
CAPTAINS
ASSISTANT CHIEF ENGINEER
COOKS
BUTCHER

למפעל תעשייתי בע"מ — באזור תל־אביב
דרושים:
ליחידת ההנדסה
*** נקבנית I.B.M. (באנגלית)**
למחלקת המכירות
*** פקיד טכני/מכירות**
(ידיעת השפה האנגלית הכרחית)
למחלקת האחזקה
*** מסיק דוודים**
בוגר ק. מסיקי דוודים (בעל רשיון ממשלתי)
— * —
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 9050 תל־אביב.

דרושים מדריכים
למעונות סטודנטים עולים
בחיפה ובבאר־שבע

תאור התפקיד: סיוע בארגון וביצוע של פעולות חברה ותרבות במעון סיוע לסטודנטים עולים בתהליך קליטתם בארץ.
דרישות התפקיד: נסיון בהדרכה ו/או הוראה, יכולת ליצור קשרים אישיים עם אנשים בעלי רקע ומנטליות שונים, ידיעת שפה או שפות לועזיות (אנגלית, רוסית, ספרדית, צרפתית).
עדיפות תינתן למועמדים יוצאי צה"ל.
מגורים במקום — תנאי הכרחי לביצוע התפקיד.
על המועמדים לפנות בכתב עד ל־10.10.74 למשרדי מינהל הסטודנטים
בחיפה — שדרות המגינים 209
בבאר־שבע — מעון סטודנטים בית רמי"ם, שכון ה' לתוגמת.

חברה לפיתוח תעשיות בע"מ
INDUSTRIES DEVELOPMENT CORPORATION LTD.
לתכנון פרויקטים חדשים ומעניינים
דרושים במשרדנו בחיפה
• טכנאי/שרטטי מכונות וצנרת תעשייתית
• טכנאי/שרטטי הנדסה אזרחית, קונסטרוקציות, דרכים ועבודות עפר
• מחשב כמויות
תנאים טובים. סודיות מובטחת.
נא להתקשר טלפונית 04-244411/9, לגב' דבורה

פורום מעריב
המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ-8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר המילה: ביום חול — 2.30 ל"י   בערבי-שבתות וחגים — 3.— ל"י   (מינימום 8 מילים)

כלי רכב

למכירה

1974

1970—1971

1966—1967

1963

1968—1969

1964

1972—1973

שידוכים

בת זוג

בן זוג

דע להבחין בלוח מס' 1 במדינה
פורום מעריב
הלוח הנפוץ ביותר במדינה
בעתון הנפוץ ביותר במדינה

מכוניות להשכרה

ביקור מכוניות

אוטובוסים וקטנועים

אביזרי רכב

הלבשה

שמלות כלה

סירות

ספורט

נרשמו לנשואין

ע"י הרב נסים מרבלמי
מושב תלמים

חקלאות

שרותים

דודי שמש וחימום

חוגים

התאמות ומסגים

מודעות ללוח מס' 1 מתקבלות:
בתל-אביב: בית „מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2; סניף „מעריב", תל-אביב, שדרות רוטשילד 33; בסניפי „דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות), אלנבי 123, בן-יהודה 7
בירושלים: סניף „מעריב" רח' הלל 14/16; סניף „דחף": רח' יפו 43; ובכל משרדי הפרסום
בחיפה: סניף „מעריב" רח' הנביאים 32; סניף „דחף" הרצל 11; ובכל משרדי הפרסום
בבאר-שבע: סניף „מעריב" רח' הפלמ"ח 81; ובכל משרדי הפרסום
בכל סוכנויות „מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום.

صكنا من الاهل

עורף מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י בערבי־שבתות־וחגים — 3.— ל"י (מינימום 8 מילים)

דירות

ברחובות ב„דירות גיל" לבחירת פינות 3, 3½, 4, 4½ ו־5 ודירות גג 6 חדרים. הרצל 185 בבנין מול המשטרה טלפון — 956959

בכפר סבא וברעננה 4 חדרים החל מ־200,000 „דירון־דירות" ויצמן 66, כפר סבא 927541 אחוזה 100, רעננה 921963.

בנתניה ברחוב שער הימים 4 חדרים מפוארים. משכנתא — 40,000 „דירון־דירות" הרצל 30, נתניה. 053-25195

למכירה דירות מיידית בגרסברנדם ד־רת 1½ מרפר. 249060 מ־14.00

במרכז תל אביב — דירת חדר קומפלט — 282561, רק אחה"צ.

דירת חדר גדול למכירה קומפלט 942687 233380

ברמת גן 1½ ק"א מתבגה ב־יוני טלפון 055-32715

ברמת־גן דירת חדר גדולה, ה־גלגל 32, כניסה נפרדת, חזית.

קבלני בנין

דניאל חברה לבנין בע"מ בונה בחולון דירות לוקסוס — בהתאם למסורת הבניה של החברה — בנות 3 חדרים במקום מרכזי ושקט ברחוב בירץ 14, 16 לפנות רחוב סוקולוב 27 חולון טלפון: 847750 בשעות 4.30—6.30

בהרצליה דירות מפוארות בנות 4 חדרים טלפון 738521.

חיים שמר קבלן בנין מציע: 3 — 3½ — 4 חדרים בפתח־תקוה ארלוזורוב 29. לפנות ההנהלה 15 פ"ת בשעות 17—19 טל' 912015

בגבעתיים 4—5 חדרים לוקסוס כלא, הסקה מרכזית, חניה צמודה, ביתנבוים — מיכלסון, אבן גבירול 46 ת"א. 268625

ברמת אביב רח' האכזראים דירות 4½ — 5 חדרים 442935 — 785147

ברחובות החלה ההרשמה בבנין ל־15 חודש, 3 חדרים 143,000 דירות „מוני" מול מכון ויצמן.

בנתניה 4, 4½, 3 חדרים. — משכנתא עד 40,000 „דירון־דירות" הרצל 30, נתניה 053-25195

למכירה קומי' בבניה בשכון דן טל' 475606 מ־16—18

פתרון למשייתר ברכישת דירה מבחר דירות „גני" הירדן עצת במיבן בח"מ משכנתא והלוואה לא צמודות עד 70,000 ל"י למספר מוגבל של רוכשי דירות „גני" חברה לבנין חיים עוזר 20 פתח־תקוה.

„הדירות בגני" אין מתחרים במחירו בשיכון ובדירות ראשון לציון הרצל 59, רחובות הרצל 187, פתח־תקוה חיים עוזר 20.

רים 2000 בראשון־לציון החלה מכירת דירות יוקרה 3—4 חדרים שרותים כפולים בתשלומים ל־24 חודש. משרדי מכירות „מוני" ראשון־לציון רוטשילד 40 טל. 941369 „יהודה" ת"א מגדל שלום קומה 18 — לפנים: 54594/5 57757

ראשון לציון 3½ 145,000 4 170,000 — 185,000 ב„דירות גיל" הרצל 59

בהרצליה דירות 4 חדרים — מרווחים + פינת אוכל + חדר ארונות 720340

למכירה דירות מפוארות 4 חדרים, זאבברקו ובנין בע"מ, טל' 941844

בנתניה מבחר 3, 3½, 4 חדרים בתשלומים נוחים ל־24 חודש. דירות „מוני" הרצל 41 טלפון: 053-23277

ברעננה ובבאר־שבע 3½, 4, 3 חדרים, משכנתא עד 40,000 „דירון־דירות" אחוזה 100 רעננה 921963, ויצמן 66 כפר־סבא 927541

למשפחות דתיות, דירות כדור 4—3—2 חדרים בישמה (שכונה דתית יפה ליד כביו) 2 חדרים החל מ־126,500 3 חדרים החל מ־150,000, 4 חדרים החל מ־172,500 אפשרות לי משכנתא. במקום ביתכנסת וגן ילדים. כניסה: 5 חודשים. אפריקה ישראל להשקעות בע"מ טלפון: 03-50281 03-751540

ברחובות תבחר בדירות צבר. החלה ההרשמה ל־3 חדרים — 139,500. בתוקף עד 31.10.74 50,000 בחוזה והיתרה בתשלומים. צבר, בית הפועלים 2.

ברחוב ברנשטיין־כהן 12 מבחר דירות 3½, 3 חדרים אפשרית לשינויים לפי דרישת הקונה. פרטים: מפרמרדזן אבן־גבירול 30 אצל רבנהדירו. טלפון 267371 252478/9

בכיכר לצהלה ברחוב ויצבורג דירות מפוארות 4 חדרים, 110 מ"ר, חימום והסקה, הרכבה בעבודות, חניה צמודה, תכנון בילדי. פרטים: מפרמרדזה, אבן־גבירול 30 אצל רבנהדירו טל' 267371, 252478/9

בגבעתיים נותרו כמה דירות שלשה חדרים הבניה בגבעת בר השני 3 לפנות במקום.

דירות למכירה

דירות איכות בנות 4 חדרים ברח' האצל רמת־גן. ר. מגידו ושות' מהנדסים בע"מ רח' הרא"ה 17 רמת גן. טלפון — 733157

דירות איכות בנות 3, 3½, 4 חדרים ברח' האצל רמת־גן — ר. מגידו ושות' מהנדסים בע"מ רח' הרא"ה 17 רמת־גן טלפון 733157

בראשון־לציון בדירות תמארה 3 חדרים החל מ־145,000 3½ 180,000 4 155,000 הרצל 59 946858

בכפר סבא במקום יפה הבר צלית הדרו 6 במלא בניה 3, 4 חדרים מחירים נוחים 411668 מ־5—8 בערב.

משאול לנו למכירה 2 דירות בהזדמנות בקרבת בת ים 1) דירת בת 3 חדרים 2) דירה בת 4 חדרים. במחיר הזדמנותי — לפנות חדר רוזנבקי בע"מ קבלני בנין טל. 866123, 888927

בבת גבעון, בשכונת גנים חדישה בבנינים בני 4 קומות + מעלית, דירות בנות 4 חדרים 101 מ"ר במחירים החל מ־184,000 ל"י. „אפריקה ישראל להשקעות" בע"מ טל. 03-50281, 03-751540

1-1½ חדרים

בגבעתיים, דירת חדר פרטר, הסדר 26 „סמל" מ־20

למכירה דירת חדר גדולה — קומפלט רמה 12 266362 287310

1½ + מרפסת בנויה 4×3 רמה יצחק שד' ירושלים 90 אביב 366187

2 חדרים

ביד אליהו דירה מרווחת 2 + הול גדול, גג פרטי צמוד לדירה. 03-269279

בגבעתיים דירת 2 חדרים והול, + טלפון 752167

2 חדרים + הול בפרדס־כץ סביבה שקטה כניסה מיידית טל' 798769

בגבעתיים דירת 2 חדרים — בכנית 3 קובי, 202283.

בכפר־סבא 2 חדרים + הול רחוב גולומב 34/4 לפנות במקום.

בצפון הישן 2 + הול. 70 מ"ר, שתי מרפסות, ק.ג. 170,000 ל"י, „אילרון" 249164/5

2 + הול מסודרים, ק"ב, ממליו 77 ת"א. כהן, מ־19.00 בתשלומים נוחים.

בקריאון בקרבת הסופרסקם — דירת 2 חדרים. טל' 243396

בצפון ת"א 2 גדולים + הול, ק"ב, ע"ע. 457446

בגבעתיים מרכזי ושקט 2 מרוהטים מרפר. אמיר. המעיין 8 מ־12.00

בהרצליה, שכון שביב פינתית סמ' 22 ג' שהרבני טלפון — 739705 אחרי 4.

בבת ים בצלמון 26 (אביבי) 135,000 2 מקומות 866503

ברמת גן 2 מרווחים, הול מוארי חזית, ק"ב 725942

בצפון תל־אביב 2 חדרים גדר לב הזיל, ק"ד, למכירה מיידית. 448575

ברמת־השרון בשכון ארינה — דירת 2 חדרים — 97,000 ל"י. 485204

בהרצליה שביב למכירה 2 חדרים ק"ג, טלפון 985660

למכירה בלוינסקי 2 + הול ק"ג, 37118 85,000 יסוד.

בפתח תקוה לחיים 2 גדולים + הול + שיפורים 903394 לאחר לפנה"צ.

2 + הול ברמת החייל, 115,000 טוסמן 478613

למכירה 2 חדרים והול בגבעתיים, רח' סירקין. 732776

בחולון ע"י העירית 2 חדרים + פ"א ק"ג 840706

בגבעתיים 2 גדולים, ונהדרים, מיבה, שקט 728895, 874674

2 חדרים הול וארונות בפוכו גבעתיים רמת גן 739625

בפתח תקוה למכירה דירה 2 + הול טלפון 904966

ברמת גן 2 חדרים גדולים ק"ב טלפון 790047

דחוף!! בהזדמנות 2 חדרים + הול + חצי חדר קרקע במרכז בתים — 110,000 „ציון" חצר מאית 61

87000 בחולון 2 + ג"א מיידית טלפון 858911 שנורק.

2½ חדרים

בגבעתיים ½ + 2½ מטבח גדול פודיעוי 164, 732484

לחיים 2½ חדרים ברחוב הי מלפ"ח ת"א מלפה 451466

2½ חדרים, אבן־גבירול ת"א, חזית, ע"ע, 264748, 33019

בראשון לציון 2½ + מרפסת גג [illegible]

3 חדרים

3½ חדרים ויותר

וילות ובתים

דירות להשכרה

בדמי מפתח

בשכר חדשי

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

מגרשים

רהיטים

שעורים

עבודה

עורך מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

[...]מלה: ביום חול — 2.30 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 3.— ל"י (מינימום 8 מילים)

עבודה

ים לאנגלית לקורסי[...] (סטודנטים בחוג [...] א', ג') טלפון

[illegible]

החברה בריטקס (ישראל) בע"מ דרושים עובדים לעבודה ביטוחית. הכישורים הנדרשים: כושר נגישה טוב, רשיון נהיגה מעל 4 סוג. למתאימים עיסוק מכובד התחלתית של 1,000 ל"י. אפשרות קידום לעובדים טובים. לפנות תל־אביב, מגדל שלום, קומה ג', טלפון 53787, ירושלים טלפון 223772.

דרוש בחור המתמצא בעבודות חשמל לעבודה קבועה. 938610.

קריירה מבטיחה בנציגות של סוכנות ביטוח החיים הגדולה בישראל. [illegible]

למשרד מהנדסים דרושה שרטטת מכונות מנוסה, עם ידע בהדפסה בעברית. לכתוב בצירוף פרטים ונסיון לת.ד. 6049 ת"א.

דרוש מפעיל למכונת מסה, עבודה במשמרות, בסביבת בת־ים. 923339, 15—08.

[illegible]

פקידים

דרוש/ה עוזר/ת לפנהל חשבונות [...] שעות עבודה 8—16 להתקשר טלפון 621978.

מפעל בפ"ת מחפש פקידה ליום שלם. טלפון 281105.

למשרד נסיעות והיירות פני הל/ת חשבונות [...] 03—244932.

פקיד דרוש לעבודה קבועה. [...] ת.ד. 24087 ת"א.

[illegible]

מספרות

פנה טרים בהרצליה מחפש ספר. [...] 963394.

דרושה בספרה תלמידה עם ידיעה בניקור. [...] 224218.

[illegible]

שליחים

למעבדה אלקטרוניקה דרוש נער שליח רצוי עם רשיון נהיגה. טל' 387163.

להברה מסחרית במרכז תל־אביב דרוש שליח עם רשיון לקטנוע. שעות עבודה 8—16. טלפון 622274/5.

חרטים ומסגרים

דרושים חרטים בתנאים מצוינים. "מטרונע" [...] 828493.

[illegible]

הכשרה לעבודה

קורסים לקוסמטיקה ספרות נשים ונברים. "ריאנה" (כבר ריזנגוף) 326066.

ביקוש עבודה

[illegible]

חיות בית

למכירה 3 סוסי רכיבה ערבים אצילים לפנות טלפון 232346.

[illegible]

עוזרות ומטפלות

דרושה מטפלת עם לינה ברמת אביב. טלפון 824777 לבקש את חיים.

[illegible]

גזירה ותפירה

תופרות אוברלוק דרושות [...] 35681.

[illegible]

זבנים

מוכרת ומתלמדת דרושה [...]

[illegible]

קניות

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

מכירות

מכשירי חשמל, מקררים, מכונות כביסה, מייבשי כלים, [...] תל־אביב.

מכירה בכיתך! [...] 867286.

[illegible]

מקררים

מקרר אמקור "מאר" במצב טוב למכירה טלפון 787483.

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

חנויות

[illegible]

עסקים

למכירה פיני פרקט לוקסום 65 מ"ר ברמת 13 פרנסה טובה 400,000 .728718.

[illegible]

משרדים

משכיח דירה משרד מרווחת + טלפון בצפון תל־אביב. 244051.

[illegible]

מחסנים

להשכרה או להשכרת מחסן 700 מ"ר במקום מרכזי. טל' 826854.

[illegible]

אולמות

למכירה אולם לתעשיה 135—90 מ"ר [...] 855463.

מבני תעשיה

[illegible]

טלוויזיות

[illegible]

מטבעות ומדליות

[illegible]

קוסמטיקה

[illegible]

בולים

[illegible]

צילום

[illegible]

ריקודים

[illegible]

אולמות למסיבות

[illegible]

טפטים

[illegible]

הודעות ורשמיות

משרד החקלאות
האגף לנכסים בינוי ומשק
מכרז מס' 2150—74

מוזמנות בזה הצעות מחירים לאספקה והתקנת הגור יבוא. מפרט ומסמכי השתתפות במכרז אפשר לקבל באגף לנכסים בינוי ומשק, משרד החקלאות, הקריה תל־אביב, רח' ד' 10 ב' מספר 12 בכל ימות השבוע בשעות העבודה.

[...] מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 10.10.74 שעה 11.00.

אין משרד החקלאות מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

משרד החקלאות
האגף לנכסים בינוי ומשק
מכרז מס' 2151—74

[...] מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 10.10.74 שעה 11.00. [...]

משרד החקלאות
האגף לנכסים בינוי ומשק
מכרז מס' 2152—74

[...] מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 10.10.74 שעה 11.00. [...]

משרד החקלאות
האגף לנכסים בינוי ומשק
מכרז מס' 2155—74

[...] מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 17.10.74 שעה 17.00. אין משרד החקלאות מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

תעודות מלווה

[illegible]

הלוואות

[illegible]

שונות

[illegible]

תריסים

[illegible]

שטיחים

[illegible]

עורך הנגב

מכוניות למכירה

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

מגרשים

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

עסקים

[illegible]

פרסומים

[illegible]

עורך נתניה

דירות למכירה

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

ביטוח

[illegible]

מכוניות למכירה

[illegible]

פרסומים

[illegible]

חנויות

[illegible]

صكنا من الاهل

עם חיפה

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בחיפה:
רח' הנביאים 32. פתוח מ־8.00 בבקר עד 7.00 בערב

דירות

שמש לכ!!! דירות ישנות וחדשות למכירה בנוה"ש או בכל החלקים של כל מיני עסקים. נא לפנות ליב פרלוביץ, 2 פינת הרצליה בין השעות 4—2 ומ־5 בערב טלפון 521764.

קבלני בנין

שלמה בע"מ מציע דירות 4½ חדר + מחסן והניה ברח' הסיבת כרמלי 18, וגם בנוה שאנן, נוף ימה, במחיר 165,000 ל"י. לפנות במקום ובטלפון 667890 ובמשרד רח' הנביאים 28 כל יום 7—5 אחה"צ.

דירות פאר 4—5 חדרים ברמת הדר „סנפיר" גורדון 27 — 664859

ת.ב.ב. בע"מ בונה דירות למכירה בקרית חיים, בנהריה, עפולה והדרה. מבחר גדול — מסודרים מעולה הרצל 29 חיפה 04-642598

דירות למכירה

דירות להשכרה

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

הצעות עבודה

ביקוש עבודה

מגרשים

שטיחים

מחסנים

חיות בית

דירות מרוהטות

וילות ובתים

מכוניות למכירה

ביקוש מכוניות

קטנועים

בתי ספר לנהיגה

עסקים

חנויות

משרדים

שעורים

שדוכים

מזגני אויר

וילונות סככות

שמלות כלה

מכירות

כלי נגינה

טלויזיות

מקררים

רהיטים

תנורי חמום

בתי מלאכה

קומת בנ 150 מ"ר למלאכה — חנות דלק במפרץ, מתאים ל־אולם תעשיות 720902 720935

חקלאות

צילום

מכונות כביסה

פרסומים

קבלת מודעות ב„מעריב" — חיפה: רחוב הנביאים 32 משעה 8 בבקר עד 7 בערב ללא הפסקה, ביום שישי עד 12.30—8.00

תערוכות

עם אשדוד

דירות למכירה

דירות מרוהטות

פרסומים

נותרו מקומות לבתי מלון ובתי הארחה

לימי החג וחול המועד

סוכות

פרטים והרשמה:

„און" ארוח ונופש בע"מ

המשרד הראשי: חיפה: רח' הרצל 22, 645404
שניפים: שד' הנשיא 126, 82277
נתניה: רח' הרצל 4, 22947
ירושלים: רח' שמאי 8, 224624
תל־אביב: אלנבי 113, 612567
ככר דיזנגוף, ריינס 4, 248306

המועצה המקומית כרמיאל

הודעה לחיילים בני כרמיאל

כרמיאל חוגגת עשור

ביום ראשון 29.9.74

מפקדי היחידות מתבקשים לשחרר את חילינו לאירוע זה.

ברוך ונגר
ראש המועצה

מלון גינתון טבריה

בדרגת 4 כוכבים
שמח להכריז על

מבצע ארוח מיוחד לחג הסוכות

* 90 ל"י לאדם (כולל מיסים)
* שייט בכנרת — חינם.

במלון המפורסם והמצטיין בשרותיו הד־מעולים, יחס אדיב, מטבח משובח, מזוג אויר מרכזי.

הזמנות בטלפון 3—2—067-21861

ספות

הנהפכות למטה
חדרי שינה
מברזיל ומאירופה

15 דוגמאות בצבעים ומדות שונים החל מ־2,750 ל"י, למסירה מיידית.

„טומה" אולם התצוגה רח' סמולנסקין 1, ת"א (פינת בן־יהודה) בטרוף התחנה
בן־יהודה 92 תל־אביב טל. 231421

שנה טובה ללקוחותינו ולידידינו.

בע"ה

מתארגן גרעין דתי להתישבות כפרית (לא חקלאית)

בעלי משפחות ובודדים צעירים וצעירים ברוחם המעוניינים לקבל פרטים, נא לפנות אל: ת.ד. 381 פתח תקוה

בהזדמנות!!!

צמוד לבניה **בהוד־השרון**

36.000 ל"י

הבינלאומית להשקעות, אלנבי 114 ת"א

לכל לקוחותינו הנכבדים
הרינו להודיע כי משרדי
„מודיעין כללי" בת"א
עוברים
ביום ד', 2.10.74 מרחוב אלנבי 95
לרחוב חיסין 4 א'
טלפונים 281213/4
*
משרדינו בירושלים
עברו מרחוב רבי עקיבא 8
לרחוב הבורש 14,
כניסה א' טל. 02-221743
בברכת חג שמח ושנה טובה
י. קנר

כותב תוכניות
למחשבים
אלקטרוניים
בן 34/171
עיוור משכיל,
אינטלגנטי, מסודר
מעוניין במתאימה
טל. 03-821232

טכניקום
משכת ההרשמה ללימודי יום בפיקוח משרד העבודה
אלקטרוניקה
טלויזיה
כולל מעבדות
שרטוט
בנין ארכיטקטורה · מכונות · עיצוב פנים
לימוד חינם לזכאים
לפי חוק חיילים משוחררים
מעבדות וחדרי שרטוט לעבודה מעשית
תל אביב בן יהודה 28 חיפה הרצל 44

משטרת ישראל

משטרת ישראל
מבקשת את עזרת הציבור
בהופעתו אחרי
הנעדר,
אברהם בן חיים
פלח

אשר יצא את ביתו בירושלים רחוב הנביא מס' 27, בתאריך 3.6.74 ומאז נעלמו עקבותיו.
תאורו: בן 20 שנה, גובה: 173 ס"מ, מבנה גוף: בריא, פנים: עגולים, גון פנים: שחום, שיער: שחור, מצח: גבוה, עיניים: חומות, אף: ישר, שפתיים: דקות. מדבר: עברית בלבד.
כל היודע דבר על מקום הימצאו או שראה אותו לאחר התאריך 3.6.74 מתבקש להודיע למטה הארצי/מדים / דרושים באמצעות תחנת המשטרה הקרובה.

375 אלף אני דורש
כמה אתה מוכן לשלם?
עבור מגרש ברח' הרצל
פינת סולד נהריה
השטח יותר מדונם וחצי
טלפון 04—243208

למכירה בהזדמנות
פחים שחורים
חדשים
6 מ"מ ברוחב 1500 מ"מ
טיב מעולה נותנים לפתוח
446179 239833
פרט לשבת

מערכות סטריאו
אצל פוטו
סטריאו ספפורט
בן־יהודה 8 ת"א
יותר זול!

סלונים —.1670 ל"י
פינות ישיבה:
5 כורסאות + שולחן
ל"י —.1560
מיטות זוגיות
ל"י —.1050
ההגנה 11 פתח־תקוה
913302

דרושים
מתנדבים, תאומים
זהים ובלתי זהים, למטרת מחקר חשוב בשטח הגנטיקה. בדיקת דם חד־פעמית. להתקשר לד"ר גרינהאוס טל. 02-31825
בשעות הערב.

כתיבה במכונה
בכ"ס למסחר
„רימון"
ת"א, רח' דיזנגוף 85
טלפון 281985

צרכניה
במושב
להשכיר
אזור רמלה — לוד
לפנות: ת.ד. 20050 תל אביב מס' 630/9/ל

מקבלים עבודות
הלחמת כסף
באחריות
613445, קוזה,
יבנה 5, בחצר

מצלמות, מסרטות אצל
פוטו סטריאו ספפורט
בן יהודה 8 ת"א
יותר זול!

משרד החינוך והתרבות
המזכירות הפדגוגית לחינוך יסודי ועל יסודי
הפיקוח על הציור והאמנות
תערוכה ארצית של ילדים ונוער
„יום־הדין" (מלחמת יום הכפורים)
יום ראשון (29.9.74) י"ב תשרי תשל"ה בשעה 6.00 אחה"צ
פתיחת תערוכה
ע"י שר החינוך והתרבות
מר אהרן ידלין
בנחה: כ' ממיר
ציבור המחנכים, המורים והאמנים מוזמן.
התלמידים והמורים שקבלו הזמנות אישיות מתבקשים להגיע בשעה 3.00 ע"מ לקבל הוכר מיוחד המיועד להם.
בשעה 3.00 אחה"צ יתקיים סימפוזיון במסגרת הדרכה (בהדרכה ישתתפו גם מבקרים על אמנות) „המורים שואלים המשרד משיב".
הכניסה חפשית למורים.

מרכז קופת־חולים — משרד העבודה — מועצת הפועלות
מודיעים
שנמשכת ההרשמה לקורס
מנהלות משק
(מטבח, חדר־אוכל, נקיון, לבנים)
שיתקיים באולפן המשק ליד בית חולים בילינסון.
מתקבלות מועמדות בגיל 40—20.
בעלות השכלה של 12—10 שנות לימוד.
משך הקורס 6 חודשים.
התחלת הלימודים באוקטובר 1974.
ההרשמה במחלקה למשק ותזונה במרכז קופת־חולים ת"א, רחוב ארלוזורוב 101, חדר 635; ובלשכות שרות התעסוקה בימים ב', ג', ד', ה', בשעות 12.00—9.00.

מכירות
[illegible]

מקררים
[illegible]

כלי נגינה
[illegible]

טלויזיות
[illegible]

רהיטים
[illegible]

שרותים
[illegible]

שעורים
[illegible]

מחסנים
[illegible]

תריסים
[illegible]

פרסומים
קבלת מודעות ב„מעריב" — ירושלים רחוב הלל 14/16 פתוח מ־8 בבקר עד 6.30 בערב.

חוגים
[illegible]

מגרשים
[illegible]

חיות בית
[illegible]

מכונות תפירה
[illegible]

כל מה שאתה
מעלה על דעתך,
ועוד הרבה
יותר — תוכל
למכור ולקנות
בלוח מעריב

שרותי רכב
[illegible]

מכוניות למכירה
[illegible]

ביקוש מכוניות
[illegible]

קטנועים
[illegible]

אביזרי רכב
[illegible]

עסקים
[illegible]

חנויות
[illegible]

משרדים
[illegible]

קניות
[illegible]

ביקוש דירות
[illegible]

דירות להחלפה
[illegible]

הצעות עבודה
[illegible]

ביקוש עבודה
[illegible]

בישוח
[illegible]

מעריב ירושלים
סניף „מעריב" לקבלת מודעות בירושלים:
הלל 14/16. פתוח מ־8.00 בבקר עד 6.30 בערב

דירות
[illegible]

דירות מרוהטות
[illegible]

חדרים מרוהטים
[illegible]

וילות ובתים
[illegible]

דירות להשכרה
[illegible]

בני בנין
[illegible]

למכירה
[illegible]

صكذا من الاصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

לפנסיונרים בלבד

חברה תעשייתית גדולה בע"מ
באזור תל־אביב

מעוניינת להעסיק פנסיונרים בענף המתכת

חריטה, כרסום,
השחזה, מסגרות
ופחחות

מובטחים:
★ תנאי שכר הולמים
★ הסעות לעבודה וחזרה
★ עבודה מקצועית מעניינת ועתידת אתגרים

ללא כל התחייבות מצידך פנה אל ת.ד. 25018 ת"א ותוזמן לשיחה אישית למשרדנו בת"א.

דרוש/ה
עורך/ת־דין שכיר/ה
למשרד עורכי־דין בתל־אביב
למועמד המתאים — תנאים טובים
לפנות בכתב:
ת.ד. 16079 תל־אביב

לחברה קבלנית לעבודות חשמל חיפה והצפון
דרוש
הנדסאי חשמל
או
חשמלאי בכיר
פיקוח על אחרי עבודה וכח אדם. תאום טכני בין ביצוע לתכנון.
נא לפנות לת.ד. 330, חיפה ולציין נסיון קודם, גיל וטלפון.
סודיות מובטחת!

למפעל הסוללות ברחובות — תדיראן
דרושים
1. **מנהל משמרות**
עבודת משמרות לסרוגין
נסיון בניהול צוות עובדים
בוגר בי"ס מקצועי במגמת חשמל או מכונות.
טלפון: 950051
2. **פקידת כח אדם**
טיפול בנושאי כח אדם.
נסיון בעבודת פקידות.
טלפון: 950056
•
מועמדים מתאימים יפנו ישירות לפי הטלפונים הנ"ל.

חברה ישראלית לאוטומובילים בע"מ
מפיצי Ford בישראל

לחברתנו בתל־אביב
דרוש:
*** פקיד טכני**
בנושא תביעות
- רקע טכני במכוניות
- שליטה בעברית ובאנגלית
- רצוי נסיון בעבודה זו.

שעות העבודה: 08.00—16.30.

המעוניינים מתבקשים לפנות אישית למשרדנו בתל־אביב רח' המסגר 43 בשעות העבודה.

לדפי זהב
דרוש/ה
גרפיקאי/ת
בעל/ת נסיון בלבד
לקביעת ראיון לפנות לירדנה מחלקת גרפיקה טל. 257111.

למעבדת ביקורת איכות
באזור תל־אביב
דרושות
1. **בודקת ביקורת איכות של ציוד אלקטרוני.**
2. **בודקות ביקורת איכות של מעגלים מודפסים.**
- כישורים: אחרי שרות צבאי, 10 שנות לימוד לפחות, רצוי נסיון קודם.
- המעוניינות מתבקשות לפנות לת.ד. 25034 ת"א — עבור צ.מ., ולפרט קורות חיים, השכלה, נסיון קודם ומספר טלפון.

— סודיות מובטחת —

לחברה גדולה עם רשת סניפים בכל הארץ
דרושים למשרד הראשי בת"א עבור מחלקת הגבורות:
- **פקיד/ה**
לטפול בתשלומים ותגמולים
- **פקידה**
לעבודות עזר

רצוי נסיון קודם בבנק או בעבודה דומה

נא לטלפן לטלפון: 39841 ולבקש את מר גולדשטיין. או בכתב אל ת.ד. 2926 תל־אביב, עבור מס' 5313.

Rolex
דרושה
מזכירת מפעל
כישורים: נסיון בניהול משרד, שליטה במרכזיה וכתיבה ב־מכונה.
לפנות טלפונית לקביעת ראיון טל. — 789191, חב' „רולקס" רח' ז'בוטינסקי 7, בני ברק.

ההסתדרות הציונית העולמית
מחלקת הנוער והחלוץ
היחידה — לצפון אמריקה
מפעל מחנות הקיץ בחו"ל

משלחת מדריכים ומורים למחנות הקיץ בארה"ב וקנדה

מפעל השליחות למחנות הקיץ בחו"ל מתחיל בימים אלה בגיוס המשלחת לקיץ 1975.

דרושים
מדריכי מזמל. מוסיקה, דרמה, אמנות, טבע, צופיות, ספורט, אקורדיוניסטים.
וכן מדריכים כלליים מנוסים

1. יתקבלו רק מועמדים שסיימו שרות צבאי ו/או שתאריך שחרורם יחול לא יאוחר מה־5.6.75.
2. לא תתקבל מועמדותם של זוגות נשואים.
3. המפעל עלול לדחות מועמדים מפאת גילם.

על המועמדים לפנות עד 31.10.74 בכתב בלבד (פניות טלפוניות לא תענינה), בצירוף תולדות חיים, השכלה ופרוט נסיון חינוכי לכתובת: מחלקת הנוער והחלוץ, מפעל מחנות הקיץ בחו"ל, ת.ד. 92, ירושלים.

יתקבלו רק מועמדים רציניים ובעלי נסיון ה־שולטים בשפה האנגלית.

למוסד בטחוני
באזור תל־אביב
דרושה
לבורנטית
רצוי עם נסיון בבדיקות מטלורגיות
המעוניינות מתבקשות לפנות לת.ד. 25034 ת"א — עבור צ.מ., ולפרט קורות, חיים, השכלה, נסיון קודם ומספר טלפון.
— סודיות מובטחת —

לחברה צעירה ודינמית
דרושה
מזכירה
למשרה מלאה
ידיעת עברית ואנגלית הכרחית, כולל הדפסה.
נא לפנות בכתב אל ת.ד. 4104 ת"א, עבור „חברה צעירה".

קולסו בע"מ
A SUBSIDIARY OF KULICKE AND SOFFA USA
ייצור מכשירים אולטרה מדוייקים
חיפה, קרית המדע, ת.ד 7206, טל. 520071

דרושים
חרטים
ברסמים } מעולים
משחיזנים
נסיון של 3 שנים לפחות.

קדום מקצועי · קדום כלכלי · עתיד בטוח

סונול
דרושה/ה
פקיד/ת ביטוח
השולט/ת בעברית וב־אנגלית. רצויה ידיעה בכתבנות.
נא לפנות בכתב עם פרוט קורות חיים לת.ד. 214 חיפה, עבור „ביטוח".

לצה"ל
דרושים
1. **חשמלאים תעשייתיים**
2. **טכנאי מכונות כתיבה**
•
בדבר פרטים נא לפנות לד.צ. 1190

לעבודה בסיני
דרוש
טכנאי
1. טכנאי מוסמך בוגר בית־ספר להנדסאים/טכנאים במגמת מכונות.
2. בעל נסיון של 3 שנים לפחות. תנאים טובים למועמד המתאים.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 20072 תל־אביב.

מחפשים
קבוצה לביצוע
עבודות קבלנות
באיזור
קרית שמונה
מדובר במבנה מגורים עם ביצוע צנרת תת־קרקעית ותאורת רחוב
פרטים
ת.ד. 330 חיפה

האם אתם מעוניינים בעבודה טובה ומסודרת בבית־ספר פנימייתי?

דרושים
מנהלת חדר־אוכל
וחצרן בעל כושר טכני
(רצוי זוג)
משכורת טובה ומגורים במקום.

לפנות להנהלת בית־הספר החקלאי התיכון עין־כרם, ד.נ. הרי־יהודה, טל. 02-415787.

למעבדה מכנית
דרוש
מהנדס מכונות
לעבודה בפיתוח נושאים לא שיגרתיים המקיפים תחום פעולה נרחב.
- מקום העבודה בתל־אביב.
- דרישות: כושר ניהול עצמאי של פרוייקטים החל בתכנון וכלה בייצור.
- שנתיים נסיון.
- מסגרת עבודה: מעבדה משוכללת ומייצרת אבי טיפוס בכל שטחי המכניקה.

בתשובה נא לפנות לת.ד. 17021 ת"א מיקוד 61170 (עבור ב.א.) בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי.
— סודיות מובטחת —

דרושים לעבודה בסיני
- **מפעיל מנופה ל־955K**
- **טפסן**
- **עובד נקיון**

לפנות: חירם—לנדאו, רח' דניאל פריש 4, ת"א טל. 256098, 260390

לנעלי רוזי בע"מ
דרוש
שרת
לעבודות נקיון
9 שעות בשבוע אחרי־הצהרים
לפנות:
טל. 35847 ת"א

דרושה
כתבנית אנגלית
למשרד בצפון תל־אביב
ידיעת השפה העברית יתרון אך לא הכרחית.
לקביעת ראיון נא לטלפן 443126—7—8.

דרוש מורה נהיגה
לנהול בי"ס לנהיגה בתנאי שותפות לפתיחת בי"ס לנהיגה בבית־שמש
היחיד בכל הסביבה — השקעה מינימאלית.
*
בדבר פרטים לצלצל 02-911967 ובערב 02-912527

לחברה קבלנית דרושים
1. **מהנדס ביצוע מעולה**
או
מנהל עבודה בכיר לבניין
2. **מהנדס מכונות**
בעל נסיון של לפחות 3—5 שנים, לתפקידי ביצוע.
3. **מזכירה אנגלית עברית**
שפת אם אנגלית (5 ימי עבודה). ידיעת הדפסה בשתי השפות הכרחית.

לפנות טלפון 264166 תל־אביב

דרושה
בבורסת היהלומים
מנהלת־חשבונות ומדפיסה באנגלית
עם נסיון המלצות טובות — 265228

ל־אסטרונאוטיקס ק.א.
דרושים
1) **מהנדס אלקטרוניקה**
מנוסה בתכנון מעגלים אנלוגיים, מעגלי סרוו וספקי כוח.
2) **שרטט מכונות**
בעל נסיון בתכנון.
— 5 ימי עבודה בשבוע —
לפנות:
בני־ברק, רח' הירקון 8, טל. 780151/2.

מוזיאון הארץ תל־אביב
למוזיאון המדע והטכנולוגיה
דרוש/ה
מדריך סדרן
משרה מלאה
השכלה תיכונית הכרחית. רצוי נסיון ב־הדרכת נוער.
לפנות: טלפון 415244 (בשעות 8—12) או ת.ד. 17068 רמת־אביב.

דרוש
טבח חרדי
לפנות בכתב למזכירות קבוץ חפץ־חיים, דואר חפץ־חיים.
סודיות מובטחת.

לבית־הספר התיכון מקצועי „עמל א'" פתח־תקוה — דרושים:
מהנדס אלקטרוניקה
מורה לאנגלית
על המעוניינים לפנות להנהלת בית־הספר טלפון 911732.

דרושים

הנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סובנים • • •

למפעל תעשיתי גדול באזור תל־אביב העומד לפני התרחבות וקבלת עבודות בקנה מידה גדול

דרושים

גברים אחרי שרות צבאי

* בוגרי בתי ספר מקצועיים (במגמות מתכת, אלקטרוניקה, מכניקה).
* חסרי מקצוע (בעלי השכלה של 8 שנות לימוד — 12 שנות לימוד).

המועמדים המתאימים ישולבו בעבודות מעניינות עם אפשרויות קידום נרחבות בתנאי שכר גבוהים.

לקבלת פרטים נוספים פנה ללא כל התחייבות מצידך אל: ת.ד. 7089 תל־אביב ותוזמן לראיון אישי אחה"צ.

סקר פלדה

למפעלינו בכפר־סבא
דרושים:

* חרטים
* מלגזנים
* מכונאי אחזקה
* מסגרי אחזקה
* מפעילי
* מכונות

בעלי ידע טכנאי

— למועמדים המתאימים
תנאים טובים —

נא לפנות בכתב למנהל האדמיניסטרטיבי „סקר פלדה" אזור התעשיה החדש כפר־סבא. סודיות מובטחת.

התעשיה האלקטרו־אופטית בישראל בע"מ

אל־אופ

חברה עוזרת מדע בקרית ויצמן רחובות

דרושים

- **עוזר למנהל חשבונות ראשי** — בעל שלש שנות נסיון לפחות.
- **הנדסאי או טכנאי מכונות** — לעבודות תכנון וטיפול טכני במוצרים, בעל שלש שנות נסיון לפחות, והכרת תהליכי ייצור בסיסיים.
- **הנדסאי טכנאי אלקטרוניקה** — בעל הענדות ונסיון מקצועי מעשי בשטח ציוד בדיקה דיגיטלי ונהול פרוייקטים.
- **טכנאי מכונות** — בוגר בי"ס מקצועי ובי"ס לטכנאים, בעל נסיון בעיבוד שבבי, לעבודות עיבוד והרכבה בפיתוח.
- **הנדסאי טכנאי מכונות** — בעל ידע ונסיון באופטיקה, לעבודה בציוד בדיקה ופתוח אמצעים אופטיים (רצוי בוגר מגמת מכשירנות אופטית).
- **מבקר איכות בכיר** — הנדסאי או טכנאי, בעל נסיון מעשי של מספר שנים בעבוד שבבי מדויק.
- **מכשירנים** — בוגרי בית ספר מקצועי ולאחר שרות צבאי, להרכבות אלקטרו־אופטיות.
- **כרסמים** — בוגרי בית ספר מקצועי, בעלי נסיון בעבודות מדויקות.
- **משחיזן** — בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון בהשחזה עגלה, שטוחת ו/או כלים.
- **עובד מדור כלים ומתקנים** — בוגר בי"ס מקצועי, בעל נסיון בעבוד שבבי מדויק.
- **חרטים** — בוגרי בי"ס מקצועי בעלי נסיון בעבודות מדויקות.
- **בעלי רקע טכני** — בגיל 45—30 שנה, לעבודות במכניקה עדינה.
- **עובד** — בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכניקה עדינה.
- **מלחימות** — בעלות נסיון להרכבות אלקטרוניות. למועמדות המתאימות — תנאים טובים.
- **נקבנית** — בוגרת קורס לנקבנות — I.B.M. —

תנאים טובים למועמדים המתאימים

לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם למח' כ"א ת.ד. 1165, רחובות, מיקוד 76110 או טלפונית 956-971.

— סודיות מובטחת —

למפעל בטחוני בתל־אביב

דרושים

טכנאים

בעלי נסיון שנה אחת לפחות — למעבדת פיתוח לעבודות רבגוניות ובעלות אתגר לבניית אב־טיפוס בכל שטחי המכניקה.

בתשובה נא לפנות לת.ד. 17021 ת"א מיקוד 61170 (עבור ב.א.) בצרוף קורות חיים.

— סודיות מובטחת —

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

דרושה

מזכירה

* השכלה תיכונית לפחות
* ידיעת השפה העברית על בוריה
* ידיעה טובה בשפה האנגלית
* הדפסה טובה בשתי השפות

שעות העבודה 8.00—15.00

לשם קביעת מועד לראיון נא לפנות טלפונית 623312 קו פנימי 57.

ההנהלה המרכזית: רח' לינקולן 18, ת"א

כפר - סילבר

בית־ספר תיכון במגמה חקלאית וטכנולוגית ע"ש ד"ר א. ה. סילבר ליד אשקלון

דרושים

1. **מזכיר - עוזר למינהל**
בעל כושר ארגוני ויכולת נהול מו"מ. יועדף מועמד השולט באנגלית.
2. **עוזר למנהל משק חקלאי**
מנוסה בארגון עבודה של מדריכים ותניכים ובעל ידע חקלאי כללי.
3. **מדריכי חברה בפנימיה**
יועדפו בעלי נסיון ובעלי הכשרה בהדרכה. חובת מגורים במקום. תחילת עבודה מיידית.
4. **שתלן לצמחי בית וגן**
המסוגל להדריך חניכים. חובת מגורים במקום. תחילת עבודה מיידית.
5. **חשמלאי**
בעל רשיון, יועדף תושב אשקלון או הסביבה.

המועמדים למשרות מזכיר עוזר למינהל ועוזר למרכז המשק תושבי אשקלון או הסביבה הקרובה אין לגביהם חובת מגורים במקום. למועמדים תושבי מקומות מרוחקים יותר מוצע דיור במקום.

תנאי שכר הוגנים.

לפנות בכתב לכפר סילבר, ליד אשקלון, או בטלפון 3780 לצורך קביעת ראיון.

מפעל תעשיתי בבאר־שבע
מציע משרה של

מנהל כללי

הכישורים המבוקשים: בעלי נסיון בניהול תעשייתי
בוגר מינהל עסקים
עדיפות למהנדסים בעלי רקע בענף הכימיה.

דיור: למועמד המתאים תינתן עזרה בדיור בבאר־שבע.

הצעות: המעונינים יגישו הצעותיהם לתל־אביב, ת.ד. 21017, עבור מנהל באר־שבע.

— סודיות תישמר —

למושב נוה־אטיב

דרושה

מטפלת

מוסמכת

לילדים בגיל הרך

בדבר פרטים נוספים נא לפנות טלפון 067-37576 או לפי הכתובת מושב נוה־אטיב ד.נ. רמת־הגולן.

למשפחה אמריקאית

דרושה

אשה או בחורה

אחראית לבישול ולעבודות בית קלות.

לינה הכרחית

(קיימת בבית עוזרת קבועה נוספת)

להתקשר כל יום בין השעות 14.00—20.00 פרט לשבת ולחגים לטלפון 053-22664.

דרושות

מתפרות חוץ

לחולצות ובגדי ילדים

נא לפנות ל„אופנת מוסטאנג" דרך יפו־ת"א 44, טל. 821217.

לצה"ל

דרושים

1. פקידות כתבניות
2. טכנאי "יצור"
3. מחסנאים

בדבר פרטים נא לפנות לד.צ. 1190

לחברת בנין גדולה

דרוש/ה

פקיד/ה

להכנת שכר עבודה למחשב

רק בעל/ת נסיון בשכר וניכויים — בא בחשבון.

להתקשר 03—268228/9

„אגרקסקו"

חברה לייצוא חקלאי בע"מ

רח' הארבעה 20, תל־אביב, טל. 264264

דרושה פקידה

למסוף אגרקסקו בנ.ת. בן־גוריון

הכישורים: ידיעת מכונות עברית/אנגלית.

לפנות לטלפון 972681 — שלוחה 2 או 3

לויצ"ו תל־אביב

דרושה עובדת ספריה

5 ימים בשבוע בשעות 7.30 עד 15.00

הכשורים הדרושים: ידיעת השפות עברית וצרפתית על בוריין וידיעה בניהול קופה.

על המועמדות לפנות לטל. 257321 קו פנימי 96 תל־אביב

דרושים

לסניפינו:
בתל־אביב והמרכז
באשדוד ובבאר־שבע

מהנדסי-ביצוע

הכישורים הדרושים:

נסיון של 4 שנים לפחות בארץ, בביצוע עבודות בהיקפים גדולים.

לצורך קביעת ראיון, נא לפנות בכתב־יד עם פירוט תולדות חיים: „רסקו" רח' הרכבת 2, ת"א — מח' המנגנון, עבור „מהנדסי־ביצוע", או בטלפון 622211 — מח' המנגנון.

RASSCO רסקו

על רסקו אפשר לסמוך!

לקונצרן תעשייתי גדול בתל־אביב

דרוש:

מנהל חשבונות ראשי

הכישורים הדרושים:

- ידע מעמיק של הנהלת חשבונות וחוקי מיסוי.
- בעל נסיון רב בניהול מערכת הנהלת חשבונות מקיפה.
- כושר ניהול מחלקה וצוות עובדים.
- ידיעת השפה האנגלית רצויה.
- גיל 48—32.

לאדם המתאים סיכויים טובים.

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 2897 תל־אביב, בציון קורות חיים, פרטים על הנסיון והתכנסה המבוקשת. על גבי המעטפה לציין עבור „מנהל חשבונות ראשי".

סודיות מובטחת

הכא מן الأصل

مكاتب العمل

מהנדסים · טכנאים · בקאים · שרטטים · מחסנאים ••• דרושים ••• מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים •••

בקור
שרותי מידע ישראליים · בע"מ

אנו מחפשים:

- מנהל חברה תעשייתית — נסיון ניהולי רב, שתוף ברווחים
- מנהל חברה מסחרית — בחברות בענף הבניה
- דובר ומתאם ליחסי צבור — לחברות גדולות
- חשב — לחברה פרטית
- כלכלן — ס/מנהל אגף כספים וכלכלה
- מנהל חשבונות ראשי — לחברה צבורית

ת"א · גורדון 65 · ת.ד. 11364 · טל. 248211

מועצה אזורית מודיעים

ד"אר בני עטרות ד.נ. לכיש דרום טל. 972505 971127

מכרז מס' 6/74/75

בהתאם לסעיף 13 לצו המועצות המקומיות (שרות עובדים) תשכ"ב—1962, מכריזה בזה המועצה ה־אזורית מודיעים על משרה פנויה דלקמן:

1. תואר המשרה: קצין ביקור סדיר.
2. דרגת המשרה: י"ב—י"ג בדרוג האחיד או לפי דרוג עובדי הוראה.
3. שעור המשרה: משרה מלאה.
4. תיאור התפקידים:
   - א. סיוע לבתי ספר בטיפול בבעיות הביקור הבלתי סדיר של תלמידים.
   - ב. מעקב אחר תלמידים שחזרו ללימודים וביקורת יומנים.
5. נתונים אישיים הדרושים למלוי המשרה:
   - א. מורה מוסמך או ערים כשיר או עובד בעל השכלה תיכונית.
   - ב. נסיון בטיפול בילדים ונוער.
   - ג. כושר לקיים קשרים עם נערים עובדים הוריהם עם ערים וקציני מבחן.
   - ד. כושר טיפוח פעולות חברתיות.

הערה: העובד יועסק עפ"י חוזה מיוחד.
הבקשות למכרז בצירוף תעודות, יש להגיש למז־כירות המועצה עד 15.10.74 שעה 12.00.
טפסים להגשת הבקשות אפשר לקבל במשרד ה־מועצה או במינהלים הנפתיים ומחוזיים של משרד הפנים.

יצחק טיטלבויים — יו"ר המועצה

מנהל חשבונות

סוג 2—1

עם נסיון של שנתיים לפחות

עדיפות תינתן לבעלי נסיון בהכנת שכר עבודה

נא לפנות בכתב יד ובצרוף תולדות חיים לת.ד. 1371 חיפה מיקוד 31 000.

לאגף המסחר של חב' "כלל"

דרושה

מזכירה

היודעת להדפיס עברית — אנגלית ובעלת ידע בנהול משרד

*

על המתאימות להתקשר בטלפון 614734

להברת תעשייתית באיזור תל־אביב

דרוש:

תמחירן

בעל נסיון בתחשיבי עלויות בתעשיה

לפנות בכתב בציון קורות־חיים לת.ד. 2926 ת"א, עבור מס' 5289

— סודיות מובטחת —

לבי"ס תיכון בתל־אביב—יפו

דרושה

לבורנטית

למשרה שלמה

● לפנות בכתב בציון נסיון קודם ותולדות חיים לת.ד. 4333 ת"א 61040 למספר 182.

ש.א.ש. שירותי אבטחה ושמירה
קרל זינגר בע"מ
חיפה

דרושים:

* **מנהל־חשבונות**
  בכיר סוג ד'
  * נסיון 5 שנים לפחות
  * בעל ידע ונסיון במיכון
  * יכולת לנהל מו"מ עם לקוחות וספקים
* **מזכירה**
  * ידע בסיסי בהנהלת־חשבונות
  * הדפסה בעברית
  * נסיון 3 שנים לפחות
  * שעות עבודה: 16.30—8.30
* **טלפוניסטית / מרכזנית**
  * נסיון בעבודה במרכזיה לפחות 3 שנים
  * ידע בהדפסה במכונת־כתיבה
  * שעות עבודה: מ־8—13, 16—19

לשם קביעת ראיון, נא לפנות למשרד
ש.א.ש בע"מ
רח' המגינים 60, חיפה,
טלפון: 04—531194/5/6

דרוש

למפעל פרטי גדול באיזור תל־אביב

מנהל מדור משכורת

נסיון בנהול צוות עובדים בתעשיה — הכרחי.

תנאים טובים לאדם המתאים

לפנות: ת.ד. 33366 תל־אביב.

LIFE

תכנון והנדסה תעשייתית — לייף בע"מ

דרושים

1. **הנדסאי חשמל**
   בעל נסיון של שנתיים לפחות בתכנון מתקני מאור וכח בתעשיה. ידיעת השפה האנגלית רצויה.
2. **שרטט/ת חשמל**
   רצוי בעלי נסיון קודם.

לפנות בכתב לת.ד. 2031 חיפה או טלפונית ל־720126, עבור המנהל האדמיניסטרטיבי.

למפעל תעשייתי באזור הדרום

דרוש:

מבקר איכות

בוגר בית־ספר טכני במגמת חשמל

לפרטים נא לפנות בכתב בצרוף קורות־חיים לת.ד. 2926 תל־אביב, עבור מס' 5291.

— סודיות מובטחת —

דרוש

מורה מוסמך לפיסיקה

עבור המרכז להכנת הבגרות הצרפתית בנתניה.

תנאי הכרחי — מורה דובר צרפתית (השיעורים ניתנים בצרפתית).

לטלפן: 479195.

לפנימיה חנוכית בצפת דרושים

1. **מורים לבי"ס יסודי**
   למשרה מלאה
2. **מדריכים חנוכיים**
   (מגורים במקום) למשרה מלאה

בפרטים נא לפנות 067־30063 או ת.ד. 1165 צפת

— למתאימים תנאים טובים —

"בלחות הדרום" בע"מ
חברת בת של פקר פלדה

דרושים

* **מסגרים מכונאים**
* **מפעילי מכונות**
* **פועלי יצור**
* **חשמלאי תעשייתי**

למועמדים המתאימים תנאים הולמים

אפשרויות קדום מקצועי ואישי

לפנות למנהל האדמיניסטרטיבי ב־מקום אזור התעשיה קרית מלאכי או טלפונית: 055־96051/2.

למעבדות מחקר ופתוח בת"א

דרושים

קניינים

בעלי רקע טכני

לעבודות מעניינות ומגוונות בשטח האלקטרוניקה והמכניקה.

לקביעת ראיון מידי נא לפנות לת.ד. 17201 תל־אביב, מיקוד 61170 (עבור ב.א.) בצרוף פירוט קורות חיים. סודיות מובטחת.

משנה למנהל שיווק

דרוש לחברת שיווק ושרות בתל־אביב

הכישורים הנדרשים:
* בעל נסיון
* השכלה מתאימה
* בעל יוזמה

— תנאים טובים למתאים —
לפנות בכתב לת.ד. 30580 ת"א עבור מס' 5242.
— סודיות מובטחת —

כתבנית נשיונל

המעונינת במקום עבודה טוב

תטלפן לקבלת פרטים למספר 261711, תל־אביב.

בית הספר התיכון ע"ש רודמן — מועצה מקומית קרית ים

דרושים

1. **יועץ/ת חינוכי/ת**
   לחטיבה העליונה (לחצי משרה)
2. **ספרנית**
   (תחל מנובמבר)

מועמדים בעלי כשורים מתאימים מתבקשים להתקשר לבית הספר לקביעת ראיון: טלפון 04—715624, ת.ד. 41 קרית ים.

למפעל תעשייתי באזור הדרום

דרוש:

חרט

בעל נסיון של 3 שנים לפחות

נא לפנות לטלפון 051־94047 (למר שאול) כל יום בשעות העבודה.

לחברה תעשייתית העומדת לפני התרחבות וקבלת עבודות בקנה מידה גדול

דרושים

לצוות המכין פרויקט גדול ורציני

כרסמים • מסגרים

* אפשרויות קידום
* תנאי שכר טובים
* עבודה מקצועית מעניינת
* מפעל מודרני וחדיש
* עבודה על כלים משוכללים

בפרטים נוספים נא לפנות אל: ת.ד. 19098 ת"א.

להברה מסחרית ארצית דרושים לעבודה בתל־אביב

* **מנהל מערכת מחשב 370/135 I.B.M.**
  עם ידע בתכנון מערכות ותקשורת
* **מתכנן מערכות בכיר**

תנאים בהתאם לכישורים
נא לפנות בכתב לת.ד. 2926 תל־אביב, עבור מספר 5248.
— סודיות מובטחת —

למפעל באיזור ראשון־לציון — נס־ציונה

דרוש

פקיד שכר

בעל נסיון בעיבוד שכר באמצעות מחשב

נא לפנות לת.ד. 1736 תל־אביב, עבור מס' 170. סודיות מובטחת.

למשרד רואי חשבון בחיפה

דרושים מבקרים

עם נסיון בבקורת של שנתיים לפחות

מועמדים הלומדים ראיית חשבון יהנו מעדיפות

*

נא לפנות בכתב תוך ציון פרטים על השכלה ונסיון לת.ד. 1958 חיפה.

למושב תקומה דרוש

מרכז משק

דירה במקום מובטח

לפנות בכתב יד למזכירות תקומה ד.נ. נגב

דרושים

* **מכונאי רכב דיזל**
* **חשמלאי רכב**

עם נסיון של 5 שנים, ידע בתיקון רכב כבד וקל

עדיפות למועמדים מאיזור באר־שבע דימונה, ערד וירוחם.

●

נא לפנות למחלקת כח־אדם ת.ד. 420 באר־שבע או טלפונית למס' 4—91263.

חברת פוספטים בנגב בע"מ

למפעלים גרפיים בין לאומיי (ב.מ. 1972) בע"מ
באזור התעשיה ת.ד. 390 יבנה

דרושה

מזכירה

למחלקת המכירות

עם ידיעה טובה בשפה האנגלית עברית על בוריה וידיעת הדפסו במכונת כתיבה.

נא להתקשר טלפונית: 95566—7—8/ בין השעות: 08.00—16.30.

למפעל תעשייתי גדול דרושים

* **עוזר למנהל חשבונות**
  סוג ג'
* **פקידה לניהול כרטסת מלאי**

טלפון: 781161 בין 17.00—30